

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

එකොළොස්වැනි ග්‍රන්ථය

සිංගුකානිකාය

පඤ්චමහාගය (1)

මහාවග්ගිය

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සභායෙහි

සංගුකානිකාය ශෝධක මණ්ඩලය විසින් සිංහලභාෂායෙන් පරිවර්තන වූ

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

විසින් පාඨශෝධන පූර්වක වූ සංස්කරණය කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය මගින්
ප්‍රකාශිත යි.

ශ්‍රී බු. ව. 2525

රාජ්‍ය වර්ෂ. 1982

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 17.

THE ELEVENTH BOOKS IN THE
SUTTANTA PITAKA
SANYUTTANIKAYA

PART V (I)
MAHAVAGGA

WITH
THE SINHALA TRANSLATION
BY
THE SANYUTTANIKAYA EDITORIAL BOARD
OF
THE TRIPITAKA TRANSLATION COMMITTEE

EDITED BY
THE TRIPITAKA EDITORIAL BOARD
PUBLISHED
UNDER THE PATRONAGE
OF
DEMOCRATIC SOCIALIST REPUBLICAN
GOVERNMENT OF SRI LANKA

B.E. 2525
C.E. 1982

සුතරාන්තපිටකේ

සිංහලානුකූලායො

පඤ්චමො භාගො

මහාවග්ගො

(1)

සුත්තාන්තපිටකයෙහි

සිංහලානුකූලායො

පඤ්චම භාගය

මහාවර්ගය

(1)

“කථාගතපපවෙදිකෝ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයො විවචො විරොචති
නො පටිච්ඡන්තො.”

“මහණෙනි, කථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලද
ධර්මය හා විනය විවෘත වූයේ බබළයි. වැසුණේ නො ම බබළයි.”

(අධ්‍යුත්තරනිකාය, තිකතිපාත - භරණ්ඩවග්ග, 9 සූත්‍රය)

සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍ය

ගරු ඊ. එල්. බී. හුරුල්ලේ මැතිතුමා

කළ ඉල්ලීම අනුව

රාජ්‍ය පරිපාලන හා වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍ය

ගරු මේජර් මොන්ටේගු ජයවික්‍රම මැතිතුමා

දුන් උපදෙස් පරිදි

රාජ්‍ය රබර් නිෂ්පාදන සංස්ථාවේ සභාපති

ඇල්. එච්. ටී. ද මැල් මහතා

සංස්ථාවේ අරමුදලින් පරිත්‍යාග කළ

රුපියල් දෙලක්ෂ පනස් දහසක මුදලින්

මෙම කාණ්ඩයේ පිටපත් 3000 මුද්‍රණය කරවන ලදී.

මෙයින් ජාතික කුසලසම්භාරය දායක කාරක සියලු දෙනා

අනුමෝදන් වෙත්වා.

At the request of the

Hon'ble E. L. B. HURULLE

Minister of Cultural Affairs

and on the advice of the

Hon'ble MAJOR MONTEGUE JAYAWICKREME

Minister of Public Administration and Plantation
Industries

MR. L. H. T. de MEL

Chairman of the State Rubber Products Corporation

has donated out of the funds of the Corporation

Rupees 2,50,000.00

being the full cost of the printing of

3000 copies of this volume of

THE BUDDHA JAYANTI TRIPITAKA SERIES

May the Kusala Kamma accrued by this
noble act be shared by everyone concerned.

පටුන CONTENTS

	පිටු
සංස්කාරක නිවේදනය	xiii - xiv
ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය	xv
සංකේත නිරූපණය	xvii
පාළි හේතිය	xix
මහාවග්ග (පූර්විකා) විසය සූචි	xxi - xxxv
පෙළ හා පරිවර්තනය	2 - 443
ගාථාදිපාද - සූචි	445
සංකීර්ණාම අනුකතමණිකා	447- 448
විසේසපදනුකතමණිකා	449 - 460
ශුද්ධාශුඤ්ඤා නිරූපණය	461 - 462
බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා ..	463 - 466

සංස්කාරක නිවේදනය

බුද්ධජයන්තී ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලායෙහි සතළොස් (17) වැනි ග්‍රන්ථය වූයේ සංයුක්ත නිකායෙහි තෙසාලිස් වැනි මග්ගසංයුත්ත-යෙහි පටන් සව්වසංයුත්තය අවසන් කොට ඇති සංයුක්ත දෙළොස් කින් ප්‍රතිමණ්ඩිත වූ මහාවග්ග යයි.

සංයුක්තනිකායේ පඤ්චම භාගයය වූ මහාවග්ගය සිංහලභාෂා-යෙන් තැබීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාබෞද්ධමණ්ඩලය විසින් ආරාධිත වූවාහු හැගොඩ ධම්මඤ්ඤ, ගබ්බෙල උපතිස්ස යන ස්ථවිරයන් වහන්සේ දෙනම වෙති. ඒ තෙරවරුන් විසින් සථාකාලයෙහි සිංහල භාෂාවට නගන ලද සංයුක්ත මහාවග්ගය සංයුක්තනිකාය සංශෝධකමණ්ඩලයට පත්කරනු ලැබූ පණ්ඩිත හැගොඩ ධම්මඤ්ඤ නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ යැ, පණ්ඩිත වතුගෙදර අමරසිංහ නායකස්ථවිරයන් වහන්සේ යැ, පණ්ඩිත ගලගම සරණඤ්ඤ ස්ථවිරයන් වහන්සේ යැ යන ස්ථවිරවරුන් විසින් ලිපිදෙස බැහැර කොට පාඨානතර දක්වමින් පෙළ ද ලියා සකස් කරන ලද්දේ ය. යථානුරූප වූ සූත්‍රනාම හා සූත්‍රසංඛ්‍යා ද ඒ ස්ථවිරවරුන් විසින් මැ දක්වන ලද්දේ ය. මුද්‍රණ අවස්ථාවට පැමිණ ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලයෙහි බහුග්‍රාහ මහතෙරවරුන් විසින් මහදුත්සාහයෙන් පාඨ-ශෝධනය හා සිංහල පරිවර්තන සංස්කරණය ද සිදු කෙරෙමින් ගාථාදිපාද, සංඥානාම, විශෙෂපදනුක්‍රමණිකා ද යොදන ලද්දේ විය.

තව ද සංයුක්ත මහාවග්ගය එක් මැ ග්‍රන්ථයක් ලෙස මුද්‍රණය කැරැවීමට ශ්‍රී ලංකා බෞද්ධමණ්ඩලය විසින් සමූහ කරන ලද නමුදු මුද්‍රණ අවස්ථාවට පැමිණි කල්හි සංයුත්තනිකාය පස්වැනි භාගය පරිහරණයට දුෂ්කර සේ මහත් වන බව පෙනුණු හෙයින් මහාවර්ගයේ ‘මග්ගසංයුත්ත බොජ්ඣංග -සතිපට්ඨාන- ඉන්ද්‍රිය- සම්මප්පධාන සංයුත්ත යන සංයුත්ත සය පඤ්චමභාගයේ ප්‍රථමකාණ්ඩය ලෙස ද, ඉද්ධිපාදසංයුත්තයේ පටන් ශෙෂය ද්විතීය කාණ්ඩය ලෙස ද පළ කරවන්නට නියම කරගනුමිහ. එහෙයින් සංයුත්ත සහිත සඳහා ලියැවුණු සංඥාපනය ද දෙවැනි කාණ්ඩයෙහි ලා දක්වනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාබෞද්ධමණ්ඩලය මගින් සමාරබධ වූ ත්‍රිපිටක බුද්ධධර්ම සියබසින් පළකරවැලීමේ සත්කාර්‍යය සපුරාලීම සඳහා ශ්‍රීමත් ජනාධිපති ජයවර්ධන උතුමාණන්ගෙන් ලැබෙන අනුග්‍රහය ද, ගරු අග්‍රාමාත්‍ය ආර්. ප්‍රේමදාස මැතිතුමාගේ උපස්තූතිය ද, ගරු සංස්කෘතික අමාත්‍ය ඊ. ඇල්. ඩී. හුරුල්ලේ මැතිතුමාගේ සංවිධානය ද සමස්ත බෞද්ධ ජනතාවගේ සාතිශය සමකාවනාවට විශෙෂයෙන්

හිමිවිය යුතු ය. එසේ ම සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම් වූ සෝමපාල ජයවර්ධන මහතාණන්ගේ බුද්ධිපුර්වක සංවිධානය නිසා ත්‍රිපිටක මුද්‍රණය ඉතා ඉක්මනින් නිමහම් කරවාලීමට හැකිවී යයි කියැයුතුය. සංකීර්මප්‍රවර්තක කුශලක්‍රියාවෙහි සභාය වන 'තිසර මුද්‍රණාලයාධිකාරීන්' ඇතුළු හැම දෙන සුබභාගී වෙන්වා'යි ආශංසනය කරමිනි.

මේ වගට, ශාස්තෘශාසනොදයකාරී,

ලබ්‍රගම ලඩකානඤ්ඤ

මහානායක සභික

ත්‍රිපිටකමණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සම්පාදක

2525 ජුනිමස 12 වැනි දින

1982 මහානායක චාරිකාරාමය

115, විජයරාම මාවත

කොළඹ 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක :

අග්ගමහාපණ්ඩිත, බළන්ගොඩ ආනන්දවෙණුය මහානායක මහාසංවිරපාදයන් වහන්සේ.

සභාපති :

අභංගම විද්‍යාවන්දුපරිවේණාධිපති, ත්‍රිපිටකවාගීශ්වරාවාය්, කෝදුගොඩ ශ්‍රී ඥානාලොක දක්ෂිණලක්ඛායෙහි ප්‍රධාන සඝනායක සංවිරයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක :

මොල්ලිගොඩ ප්‍රච්චන්දය පරිවේණාධිපති ත්‍රිපිටකවාගීශ්වර, ලබ්බගම ශ්‍රී ලක්ඛානන්ද—කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණි සාමග්‍රීධම් මහාසඝන සභායෙහි මහානායක සංවිරයන් වහන්සේ.

සම්පාදක :

කිරුළපන පූර්වාරාමාධිපති හා අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධම් පියාධිපති, ශාසත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීයපණ්ඩිත, රද්දුල්ලේ ශ්‍රී ප්‍රඥාලොක — කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණි සාමග්‍රීධම් මහාසඝනසභායෙහි අනුනායක සංවිරයන් වහන්සේ.

හෙරලියාවල ශ්‍රී සුධර්මාරාමාධිපති, ශාසත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වේඩරුවේ ශ්‍රී අනවමදර්ශී—කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණි සාමග්‍රීධම් මහාසඝනසභායෙහි අනුනායක සංවිරයන් වහන්සේ.

හිඟුල්ලේ — මාකඩවර, රෙවන පරිවේණාධිපති රාජකීයපණ්ඩිත, කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සංවිරයන් වහන්සේ.

කොළඹ තිඹිරිගස්සායේ අශෝකාරාමාධිපති, රාජකීයපණ්ඩිත, කරදන ශ්‍රී ප්‍රඥලක්ඛාර නායක සංවිරයන් වහන්සේ.

අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධම්පියෙහි, ත්‍රිපිටක අංශයෙහි මහාවාය්, ශාසත්‍රාවාය්, රාජකීයපණ්ඩිත, ත්‍රිපිටකාවාය් උඩුවේ ජනානන්ද සංවිරයන් වහන්සේ.

ලේකම් :

කොළඹ බෞද්ධාලොක මාවතෙහි බෞද්ධාලොක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරි ධම්මපාල—කොළඹදිශායෙහි ප්‍රධාන සඝන නායක සංවිරයන් වහන්සේ.

සංකේත නිරූපණය

- සි 1. - පැල්මඩුල්ල මහාවිහාරයෙහි පුස්තකොළ පොත
සි 2. - ගාල්ල පරමානන්ද විහාරයෙහි පුස්තකොළ පොත
සිමු. - සිංහලාඝර මුද්‍රිත සංයුක්තනිකාය
සායා. - තායාඝර මුද්‍රිත සංයුක්තනිකාය
මජසං. - බුරුමරට ජට්ඨසංගීතිශෝධිත සංයුක්තනිකාය
PTS. - Pali Text Society Edition

THE PALI ALPHABET

IN SINHALA CHARACTERS

VOWELS

අ a ආ a ඉ i ඊ i උ u ඌ u එ ē ඔ o

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ධḍha			
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa			
ටta	ඨtha	ඩḍa	ඬḍha	ණṇa			
තta	ථtha	දda	ධdha	නna			
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma			
යya	රra	ලla	වva	සsa	හha	ළla	ඞṇ
කka	කාkā	කිki	කීkī	කුku	කූkū	කෙkē	කෝkō
ඛkha	ඛාkhā	ඛිkhi	ඛීkhī	ඛුkhu	ඛූkhū	ඛෙkhē	ඛෝkhō
ගga	ගාgā	ගිgi	ගීgī	ගුgu	ගූgū	ගෙgē	ගෝgō

CONJUNCT-CONSONANTS

කක ka	කඤ khaṇṇa	ත්‍ර ta	මෙ mpha
කඛ kha	භණ්‍භ haṇṇa	ද්ද dda	මෙ, ඔ mba
කය kya	කඤ ca	ද්ධ dḍha	මෙ mbha
කි kri	කඡ ඡ cha	ද්‍ර dra	මෙ mma
කච kva	කඡ ඡ ja	ඳ, ව්‍ර dva	මෙ mha
කා khya	කඤ ඤ jha	ධ්‍ර dhva	යය, යා yya
කඛ kha	ච්ඡ cha	නන් ta	යා ya
ගග ga	ච්ඡ, ච්ඡ cha	ඤ ntha	ලල la
ගඝ gha	ධ්‍ර dḍa	ඤ nda	ලා la
චා ṇka	ධ්‍ර dḍha	ඤ ndha	ලා la
ග්‍ර gra	භණ්‍භ ṇṇa	නා nna	ව්‍ර wha
ධ්‍ර ṇka	භණ්‍භ ṇa	නා nha	සස ssa
චා ṇga	භණ්‍භ ṇa	ප්‍ර ppa	සම sma
චා ṇgha	භණ්‍භ, ධ්‍ර ḍa	ප්‍ර ppha	සව sva
ච්ඡ ca	නන් ta	බ්‍ර bba	භ්‍ර hma
ච්ඡ cha	නන් tha	බ්‍ර bbha	භ්‍ර hva
ඡ ja	නන් tva	බ්‍ර bra	ළහ la
ඡ ඤ jha		මෙ mpa	

ඃ ā ඊ i ඊ ī උ u ඌ ū ට ē ට ට ō

සංයුක්ත නිකායො

පඤ්චමහාගො - පයම කණ්ඩො

මහාවගග (1) - විසය සූචි

1. මගගසංයුක්තං 2 - 139

1. අවිජ්ජාවගගො 2-19

1. අවිජ්ජා	සූතං	2 - 3
2. උපඛ්ඪ	"	4 - 7
3. සාරිපුත්ත	"	6 - 7
4. බ්‍රාහ්මණ	"	8 - 11
5. කිමඤ්චිය	"	10 - 13
6. භික්ඛු	"	12 - 13
7. දුතියභික්ඛු	"	12 - 13
8. විහංග	"	14 - 17
9. සුක්ක	"	16 - 19
10. නන්දිය	"	18 - 19

2. විහාරවගගො 20-29

1. විහාර	සූතං	20 - 21
2. දුතියවිහාර	"	22 - 23
3. සෙබ	"	22 - 23
4. උපපාද	"	24 - 25
5. දුතියඋපපාද	"	24 - 25
6. පරිසුඤ්ඤා	"	24 - 25
7. දුතියපරිසුඤ්ඤා	"	24 - 25
8. කුක්කුචාරාම	"	26 - 27
9. දුතියකුක්කුචාරාම	"	26 - 27
10. නතියකුක්කුචාරාම	"	28 - 29

3. මිච්ඡන්තවගගො 30 - 37

1. මිච්ඡන්ත	සූතං	30 - 31
2. අකුසලධම්ම	"	30 - 31
3. පටිපද	"	30 - 31
4. දුතියපටිපද	"	32 - 33
5. අසප්පරිස	"	32 - 33
6. දුතියඅසප්පරිස	"	34 - 35
7. කුමහ	"	34 - 35
8. සමාධි	"	34 - 35
9. වෙදනා	"	36 - 37
10. උත්තිය	"	36 - 37

4. පටිපනතිවග්ගො 38 - 43

1. පටිපනති	සූතං	38 - 39
2. පටිපනන	"	38 - 39
3. විරඳා	"	38 - 39
4. පාරඛගම	"	38 - 41
5. සාමඤ්ඤ	"	40 - 41
6. දුතියසාමඤ්ඤ	"	40 - 41
7. බ්‍රහ්මඤ්ඤ	"	40 - 41
8. දුතියබ්‍රහ්මඤ්ඤ	"	42 - 43
9. බ්‍රහ්මවරිය	"	42 - 43
10. දුතියබ්‍රහ්මවරිය	"	42 - 43

5. අඤ්ඤාතිත්ථියපෙය්‍යාලො 44 - 49

1. විරාග	සූතං	44 - 45
2. සංයොජන	"	44 - 45
3. අනුසය	"	44 - 47
4. අද්ධාන	"	46 - 47
5. ආසවකතිය	"	46 - 47
6. විජජාචිමුතති	"	46 - 47
7. ඤාණදස්සන	"	48 - 49
8. අනුපාද	"	48 - 49

6. සූරියපෙය්‍යාලො 50 - 57

1. කල්‍යාණමිත්ත	සූතං	50 - 51
2. සීල	"	50 - 51
3. ඡන්ද	"	52 - 53
4. අත්ත	"	52 - 53
5. දිට්ඨි	"	52 - 53
6. අප්පමාද	"	52 - 53
7. යොනිසො	"	52 - 53
8. දුතියකල්‍යාණමිත්ත	"	54 - 55
9. දුතියසීල	"	54 - 55
10. දුතියඡන්ද	"	54 - 55
11. දුතියඅත්ත	"	54 - 55
12. දුතියදිට්ඨි	"	56 - 57
13. දුතියඅප්පමාද	"	56 - 57
14. දුතියයොනිසො	"	56 - 57

7. එකධම්මපෙය්‍යාලො 58 - 65

1.	කල්‍යාණමිත්ත	සුත්තං	..	58 - 59
2.	සීල	"	..	58 - 59
3.	ඡන්ද	"	..	58 - 59
4.	අත්ත	"	..	58 - 59
5.	දිට්ඨි	"	..	60 - 61
6.	අප්‍රමාද	"	..	60 - 61
7.	යොනිසො	"	..	60 - 61
8.	දුතියකල්‍යාණමිත්ත	"	..	60 - 61
9.	දුතියසීල	"	..	62 - 63
10.	දුතියඡන්ද	"	..	62 - 63
11.	දුතියඅත්ත	"	..	62 - 63
12.	දුතියදිට්ඨි	"	..	62 - 63
13.	දුතියඅප්‍රමාද	"	..	62 - 63
14.	දුතියයොනිසො	"	..	64 - 65

8. දුතියඑකධම්මපෙය්‍යාලො 66 - 73

1.	කල්‍යාණමිත්ත	සුත්තං	..	66 - 67
2.	සීල	"	..	66 - 67
3.	ඡන්ද	"	..	66 - 67
4.	අත්ත	"	..	66 - 67
5.	දිට්ඨි	"	..	68 - 69
6.	අප්‍රමාද	"	..	68 - 69
7.	යොනිසො	"	..	68 - 69
8.	දුතියකල්‍යාණමිත්ත	"	..	68 - 69
9.	දුතියසීල	"	..	70 - 71
10.	දුතියඡන්ද	"	..	70 - 71
11.	දුතියඅත්ත	"	..	70 - 71
12.	දුතියදිට්ඨි	"	..	70 - 71
13.	දුතියඅප්‍රමාද	"	..	70 - 71
14.	දුතියයොනිසො	"	..	72 - 73

9. ගඬ්ඛාපෙය්‍යාලො 74 - 79

1.	පාචිනනිත්ත	සුත්තං	..	74 - 75
2.	දුතියපාචිනනිත්ත	"	..	74 - 75
3.	තතිසපාචිනනිත්ත	"	..	74 - 75
4.	චතුස්පාචිනනිත්ත	"	..	74 - 75
5.	පඤ්චපාචිනනිත්ත	"	..	76 - 77
6.	ඡට්ඨපාචිනනිත්ත	"	..	76 - 77
7.	සමුද්දනිත්ත	"	..	76 - 77
8.	දුතියසමුද්දනිත්ත	"	..	76 - 77
9.	තතිසසමුද්දනිත්ත	"	..	76 - 77
10.	චතුස්සමුද්දනිත්ත	"	..	78 - 79
11.	පඤ්චසමුද්දනිත්ත	"	..	78 - 79
12.	ඡට්ඨසමුද්දනිත්ත	"	..	78 - 79

10. දුතියගඟ්ගාපෙය්‍යාලො 80 - 85

1. පාවිනනින	සුත්තං	..	80 - 81
2. දුතියපාවිනනින	„	..	80 - 81
3. තතියපාවිනනින	„	..	80 - 81
4. චතුස්පාවිනනින	„	..	80 - 81
5. පඤ්චපාවිනනින	„	..	82 - 83
6. ඡට්ඨපාවිනනින	„	..	82 - 83
7. සමුද්දනින	„	..	82 - 83
8. දුතියසමුද්දනින	„	..	82 - 83
9. තතියසමුද්දනින	„	..	82 - 83
10. චතුස්සමුද්දනින	„	..	84 - 85
11. පඤ්චසමුද්දනින	„	..	84 - 85
12. ඡට්ඨසමුද්දනින	„	..	84 - 85

11. තතියගඟ්ගාපෙය්‍යාලො 86 - 91

1. පාවිනනින	සුත්තං	..	86 - 87
2. දුතියපාවිනනින	„	..	86 - 87
3. තතියපාවිනනින	„	..	86 - 87
4. චතුස්පාවිනනින	„	..	86 - 87
5. පඤ්චපාවිනනින	„	..	88 - 89
6. ඡට්ඨපාවිනනින	„	..	88 - 89
7. සමුද්දනින	„	..	88 - 89
8. දුතියසමුද්දනින	„	..	88 - 89
9. තතියසමුද්දනින	„	..	88 - 89
10. චතුස්සමුද්දනින	„	..	90 - 91
11. පඤ්චසමුද්දනින	„	..	90 - 91
12. ඡට්ඨසමුද්දනින	„	..	90 - 91

12. චතුස්ගඟ්ගාපෙය්‍යාලො 92 - 97

1. පාවිනනින	සුත්තං	..	92 - 93
2. දුතියපාවිනනින	„	..	92 - 93
3. තතියපාවිනනින	„	..	92 - 93
4. චතුස්පාවිනනින	„	..	92 - 93
5. පඤ්චපාවිනනින	„	..	92 - 93
6. ඡට්ඨපාවිනනින	„	..	94 - 95
7. සමුද්දනින	„	..	94 - 95
8. දුතියසමුද්දනින	„	..	94 - 95
9. තතියසමුද්දනින	„	..	94 - 95
10. චතුස්සමුද්දනින	„	..	96 - 97
11. පඤ්චසමුද්දනින	„	..	96 - 97
12. ඡට්ඨසමුද්දනින	„	..	96 - 97

13. අපසමාදවග්ගො 98 - 105

1.	තථාගත	සුත්තං	..	98- 99
2.	දුතියතථාගත	,,	..	98- 99
3.	තතියතථාගත	,,	..	100-101
4.	චතුස්සතථාගත	,,	..	100-101
5- 8.	පද	සුත්තානි	..	100-101
9-12.	කුට	,,	..	102-103
13-16.	මූල	,,	..	102-103
17-20.	සාර	,,	..	102-103
21-24.	වසස්සක	,,	..	102-103
25-28.	රාජ	,,	..	102-103
29-32.	වජ්ඣම	,,	..	102-103
33-36.	සූරිය	,,	..	104-105
37-40.	වස	,,	..	104-105

14. බලකරණියවග්ගො 106 - 121

1.	බල	සුත්තං	..	106-107
2.	දුතියබල	,,	..	106-107
3.	තතියබල	,,	..	106-109
4.	චතුස්සබල	,,	..	108-109
5- 8.	බීජ	සුත්තානි	..	108-109
9-12.	නාග	,,	..	110-111
13-16.	රුක්ඛ	,,	..	110-111
17-20.	කුලීන	,,	..	112-113
21-24.	සූත	,,	..	112-113
25-28.	ආකාස	,,	..	112-115
29-32.	මෙඝ	,,	..	114-115
33-36.	දුතියමෙඝ	,,	..	114-117
37- 40.	නාවා	,,	..	116-117
41-44.	ආගඤ්ඤක	,,	..	116-119
45-48.	නදී	,,	..	118-121

15. එසනාවග්ගො 122 - 131

1.	එසනා	සුත්තං	..	122-123
2.	දුතියඑසනා	,,	..	122-123
3.	තතියඑසනා	,,	..	122-123
4.	චතුස්සඑසනා	,,	..	124-125
5- 8.	එසනා	සුත්තානි	..	124-125
9- 12.	එසනා	,,	..	124-125
13- 16.	එසනා	,,	..	124-125

විස්ය සූචි

17- 32.	විධා	..	126-127
33- 48.	ආයව	..	126-127
44- 64.	භව	..	126-127
65- 80.	දුක්ඛතා	..	128-129
81- 96.	බිල	..	128-129
97-112.	මල	..	128-129
113-128.	නිස	..	130-131
129-144.	වෙදනා	..	130-131
145-160.	නණකා	..	130-131

16. ඔසවගො 132 - 139

1- 16.	ඔස	සුත්තානි	..	132-133
17- 32.	යොග	132-133
33- 48.	උපාදන	132-133
49- 64.	ගත්ථි	134-135
65- 80.	අනුසය	134-135
81- 96.	කාමගුණ	134-135
97-112.	නිවරණ	136-137
113-128.	උපාදනසංකීර්ණ	136-137
129-144.	ඔරමනාගියසංයොජන	136-137
145-160.	උදාමනාගියසංයොජන	138-139

2. බොජකඛඛගසංයුතං 140 - 259

1. පබ්බතවගො 140 - 161

1.	භිවෙන්න	සුත්තං	140-141
2.	කාය	140-145
3.	සීල	146-151
4.	ව්‍යාධි	150-153
5.	භික්ඛු	152-155
6.	කුණ්ඩලිය	154-157
7.	කුටාගාර	158-159
8.	උපවාන	158-159
9.	උපාද	160-161
10.	දුතියඋපාද	160-161

විසය සූචි

2. ගිලානවගො 162 - 171

1. පාණ	සුන්න	162-163
2. සුරිය	„	162-163
3. දුතියසුරිය	„	162-163
4. ගිලාන	„	164-165
5. දුතියගිලාන	„	166-167
6. තතියගිලාන	„	166-169
7. අපාර	„	168-169
8. ආරඬ	„	170-171
9. අරිය	„	170-171
10. නිබ්බිද	„	170-171

3. උදාසීවගො 172 - 183

1. බොධාය	සුන්න	172-173
2. දෙසනා	„	172-173
3. ධාන	„	172-175
4. යොනිසො	„	174-175
5. අපරිභානිය	„	174-175
6. බය	„	176-177
7. නිරොධ	„	176-177
8. නිබ්බධ	„	178-179
9. එකධමම	„	178-179
10. උද්ඝ්ථි	„	180-183

4. නිවරණවගො 184 - 195

1. කුසල	සුන්න	184-185
2. දුතියකුසල	„	184-185
3. කිලෙස	„	186-187
4. අනාවරණ	„	188-189
5. යොනිසො	„	188-189
6. චූඤ්ඤි	„	188-189
7. ආවරණ	„	190-191
8. අනිවරණ	„	190-191
9. මහාරුක්ඛ	„	192-193
10. නිවරණ	„	194-195

විසය සූචි

5. වකතවතතිවග්ගො 196 - 201

1. විධා	සූතං	196-197
2. වකතවතති	"	196-197
3. මාර	"	196-197
4. දුප්පත්	"	198-199
5. පසුබිම	"	198-199
6. දළඳ	"	198-199
7. අදළඳ	"	198-199
8. ආදිව	"	200-201
9. අඛ	"	200-201
10. දුතියඅඛ	"	200-201

6. බොජකසිඛවග්ගො 202 - 239

1. ආහාර	සූතං	202-209
2. පරියාය	"	210-215
3. අභි	"	216-219
4. මෙතන	"	218-227
5. සඛකාරව	"	228-235
6. අභය	"	234-239

7. ආනාපානවග්ගො 240 - 245

1. අට්ඨක	සූතං	240-241
2. දුතියඅට්ඨක	"	240-241
3. තතියඅට්ඨක	"	240-241
4. චතුස්අට්ඨක	"	242-243
5. පඤ්චඅට්ඨක	"	242-243
6. ඡට්ඨඅට්ඨක	"	242-243
7-12. පුළුවක	සූතානි	242-243
13-18. විනිලක	"	244-245
19-24. විව්ඤ්ඤක	"	244-245
25-30. උද්ධමානක	"	244-245
31-36. මෙතනා	"	244-245
37-42. කරුණා	"	244-245
43-48. මුදිතා	"	244-245
49-54. උපෙබ්බා	"	244-245
55-60. ආනාපානසති	"	244-245

8. නිරෝධවග්ගො 246-251

1- 6.	අසුභ	සුභානානි	246-247
12.	මරණ	,,	246-247
18.	ආහාරෙපටිකකුල	,,	246-247
24.	සබ්බලොකෙඅනභිරත	,,	246-247
30.	අනිච්ච	,,	246-247
36.	අනිච්චදුක්ඛ	,,	246-247
42.	දුක්ඛඅනන්ත	,,	246-247
48.	පහාන	,,	246-247
54.	විරාග	,,	248-249
55.	නිරෝධ	සුභං	248-249
56.	දුතියනිරෝධ	,,	248-249
57.	තතියනිරෝධ	,,	248-249
58.	චතුස්ථනිරෝධ	,,	250-251
59.	පඤ්ඤානිරෝධ	,,	250-251
60.	ඡට්ඨනිරෝධ	,,	250-251

9. ගඬිතාපෙය්‍යාලො 252-253

10. අසමාදවග්ගො 252-253

11. බලකරණියවග්ගො 254-255

12. එසනාවග්ගො 254-255

13. ඔසවග්ගො 254-255

14. පුන ගඬිතාපෙය්‍යාලො 256-257

15. පුන අසමාදවග්ගො 256-257

16. පුන බලකරණියවග්ගො 256-257

17. පුන එසනාවග්ගො 258-259

18. පුන ඔසවග්ගො ..

120. ඔසාදිසුභානානි 258-259

3. සතිපට්ඨානසංයුතකං 260 - 345

1. අමබ්‍යාදිවග්ගො 260-285

1.	අමබ්‍යාදි	සූතකං	260-261
2.	සතො	263
3.	භික්ඛු	262-260
4.	සාලා	264-267
5.	කුසලරාසි	266-267
6.	සකුණ්‍රසි	268-271
7.	මකකට	270-273
8.	සුද්	272-277
9.	ගිලාන	276-279
10.	භික්ඛුනුපසංඝය	280-285

2. නාලඤ්චග්ගො 286-305

1.	මහාපුරිස	සූතකං	286-287
2.	නාලඤ්ච	286-291
3.	චුඤ්ච	292-295
4.	උකකචෙල	294-297
5.	බාහිය	298-299
6.	උත්තය	298-299
7.	අරිය	300-301
8.	බ්‍රහ්ම	300-303
9.	සෙදක	302-305
10.	ජනපදකලාණි	304-305

3. සිලට්ඨිතිවග්ගො 306-319

1.	සිල	සූතකං	306-307
2.	ධිති	306-309
3.	පරිභාන	308-309
4.	සුඤ්ඤ	310-311
5.	බ්‍රාහ්මණ	310-311
6.	පදෙස	312-313
7.	සමතන	312-313
8.	ලොක	314-315
9.	සිරිවඩස්	314-317
10.	මානදින්න	318-319

4. අනනුස්සුත වගෙහා 320-329

1.	අනනුස්සුත	සුත්තං	320-321
2.	විරාග	"	320-321
3.	වීරඤ්ඤා	"	322-323
4.	භාවිත	"	322-323
5.	සතො	"	322-323
6.	අසීඤ්ඤා	"	324-325
7.	ඡන්ද	"	324-325
8.	පරිඤ්ඤා	"	324-325
9.	භාවනා	"	326-327
10.	විභවය	"	326-329

5. අමන වගෙහා 330-339

1.	අමන	සුත්තං	330-331
2.	සමුදය	"	330-331
3.	මග්ග	"	330-333
4.	සතො	"	334-335
5.	කුසලරාසි	"	334-335
6.	පාතීමොක්ඛ	"	334-337
7.	දුට්ඨවර්ත	"	336-337
8.	විතත	"	338-339
9.	වේදනා	"	338-339
10.	ආසව	"	338-339

6. ගඛකා පෙය්‍යාලො 340-341

7. අසමාද වගෙහා 340-341

8. බලකරණිය වගෙහා 342-343

9. එසනා වගෙහා 342-343

10. ඔස වගෙහා 344-345

1. 159. ඔසාදි සුත්තානි 344-345

160. උදංභාගිය සුත්තං 344-345

4. ඉන්ද්‍රිය සංයුතතං 346 - 425

1. සුද්ධක වග්ගො 346-355

1. සුද්ධක	සුතං	..	346-347
2. සොන	„	..	346-347
3. දුතියසොන	„	..	346-347
4. අරහන්ත	„	..	346-347
5. දුතියඅරහන්ත	„	..	348-349
6. සමණ	„	..	348-349
7. දුතියසමණ	„	..	348-351
8. ද්වයක	„	..	350-351
9. විභඛ	„	..	350-353
10. දුතියවිභඛ	„	..	354-355

2. මුදුතරවග්ගො 356 - 363

1. පටිලාභ	සුතං	..	356-357
2. සඬ්ඛිත	„	..	356-357
3. දුතියසඬ්ඛිත	„	..	356-357
4. තතියසඬ්ඛිත	„	..	358-359
5. විඝාර	„	..	358-359
6. දුතියවිඝාර	„	..	358-359
7. තතියවිඝාර	„	..	360-361
8. පටිපත්ත	„	..	360-361
9. සමපත්ත	„	..	362-363
10. ආසවකතිය	„	..	362-363

3. ඡළිනදියවග්ගො 364 - 369

1. පුනඛ්භව	සුතං	..	364-365
2. ජීවිතිඤ්ඤිය	„	..	364-365
3. අඤ්ඤාඤ්ඤිය	„	..	364-365
4. එකබ්ථි	„	..	366-367
5. සුද්ධක	„	..	366-367
6. සොනාපත්ත	„	..	366-367
7. අරහන්ත	„	..	366-367
8. බුද්ධි	„	..	368-369
9. සමණත්‍රාහමණ	„	..	368-369
10. දුතියසමණත්‍රාහමණ	„	..	368-369

විසය සූචි

4. සුඛිත්‍යයවග්‍තො 370 - 383

1. සුභාක	සුභං	370-371
2. සොකාපනන	„	370-371
3. අරහනන	„	370-371
4. සමණව්‍යාභමණ	„	372-373
5. දුතියසමණව්‍යාභමණ	„	372-373
6. විහඬ	„	372-373
7. දුතියවිහඬ	„	374-375
8. තතියවිහඬ	„	374-377
9. කට්ඨොපම	„	376-379
10. උප්පට්ඨාපික	„	378-383

5. ජරාවග්‍තො 384 - 399

1. ජරා	සුභං	384-385
2. උණණව්‍යාභමණ	„	384-387
3. සාකෙන	„	386-389
4. පුබ්බකොට්ඨක	„	388-391
5. පුබ්බාරාම	„	392-393
6. දුතියපුබ්බාරාම	„	392-393
7. තතියපුබ්බාරාම	„	394-395
8. චතුස්සපුබ්බාරාම	„	394-395
9. පිණ්ණොල	„	394-397
10. ආපණ	„	396-399

6. සුකරබ්‍යවග්‍තො 400 - 411

1. සාරා	සුභං	400-401
2. මලලක	„	400-403
3. සෙබ	„	402-405
4. පද	„	404-405
5. සාර	„	406-407
6. පතිට්ඨිත	„	406-407
7. බ්‍රහ්ම	„	406-409
8. සුකරබ්‍ය	„	408-411
9. උප්පාද	„	410-411
10. දුතියඋප්පාද	„	410-411

7. සලෝකධාවග්‍යො 412-417

1.	සංයොජන	සූත්‍රං	412-413
2.	අනුසය	„	412-413
3.	අඛ්‍යාන	„	412-413
4.	ආසවකිය	„	412-413
5.	ඵල	„	414-415
6.	දුතියඵල	„	414-415
7.	රුකකි	„	414-415
8.	දුතියරුකකි	„	416-417
9.	තතියරුකකි	„	416-417
10.	වතුකරුකකි	„	416-417

8. ගඛිතාපෙය්‍යාලො 418-419

9. අසමාදවග්‍යො 418-419

10. බලකරණියවග්‍යො 418-419

11. එසනාවග්‍යො 420-421

12. ඔසවග්‍යො 420-421

13. පුන ගඛිතාපෙය්‍යාලො 420-421

14. පුන අසමාදවග්‍යො 422-423

15. පුන බලකරණියවග්‍යො 422-423

16. පුන එසනාවග්‍යො 422-423

17. පුන ඔසවග්‍යො 424-425

5. සමමසාධානසංයුතං 426 - 433

1. ගඛිතාපෙය්‍යාලො 426-429

1.	පාවිනනිතන	සූත්‍රං	426-427
2-48.	දුතියපාවිනනිතනාදි	සූත්‍රානි	428-429

2. අසමාදවග්‍යො 428-429

3. බලකරණියවග්‍යො 430-431

4. එසනාවග්‍යො 430-433

5. ඔසවග්‍යො 432-433

6. බලසංයුතකං 434 - 443

1. ගඤ්ඤාපෙය්‍යාලො 434-435
2. අසාමාදිවග්ගො 434-435
3. බලකරණියවග්ගො 436-437
4. එසනාවග්ගො 436-437
5. ඔසවග්ගො 436-439

1-39.	ඔසාදි	සුත්තානි	436-437
40.	උද්ධමනාගිය	සුත්තං	438-439

6. සුත ගඤ්ඤාපෙය්‍යාලො 438-439
7. සුත අසාමාදිවග්ගො 440-441
8. සුත බලකරණියවග්ගො 440-441
9. සුත එසනාවග්ගො 440-441
10. සුත ඔසවග්ගො 442-443

සුභනන්දිපතෙ

සිංහල නිකාය

පඤ්චමො භාගො

මහාවග්ගො

සුනතනනිකායෙ

සංයුතනනිකායෙ

පඤ්චමො භාගො

මහාවගො

1. මහගසංයුතං

1. අවිජ්ජාවගො

නමො තසස හගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධසස

1. 1. 1

අවිජ්ජාසුතං

1. එවං මෙ සුතං, එකං සමයං හගවා සාවත්තියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්ත ඛො හගවා භික්ඛූ ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛූ හගවතො පච්චසෙසාසු. හගවා එතදවොච: අවිජ්ජා භික්ඛවෙ පුබ්බඛගමා අකුසලානං ධම්මානං සමාපතියා අනවදෙව¹ අභිරික්ඛං අනොත්තප්පං අවිජ්ජාගතස්ස භික්ඛවෙ අවිදුසුනො ටිව්ඡාදිට්ඨි පහොති. ටිව්ඡාදිට්ඨිස්ස ටිව්ඡාසඤ්ඤා පහොති. ටිව්ඡාසඤ්ඤාස්ස ටිව්ඡාවාචා පහොති. ටිව්ඡාවාචස්ස ටිව්ඡාකම්මනො පහොති. ටිව්ඡාකම්මනස්ස ටිව්ඡාආර්ථවො පහොති. ටිව්ඡාආර්ථස්ස ටිව්ඡාවායාමො පහොති. ටිව්ඡාවායාමස්ස ටිව්ඡාසති පහොති. ටිව්ඡාසතිස්ස ටිව්ඡාසමාධි පහොති.

විජ්ජා ව ඛො භික්ඛවෙ පුබ්බඛගමා කුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා අනවදෙව භිරොත්තප්පං. විජ්ජාගතස්ස භික්ඛවෙ විදුසුනො සම්මාදිට්ඨි පහොති. සම්මාදිට්ඨිස්ස සම්මාසඤ්ඤා පහොති. සම්මාසඤ්ඤාස්ස සම්මාවාචා පහොති. සම්මාවාචස්ස සම්මාකම්මනො පහොති. සම්මාකම්මනස්ස සම්මාආර්ථවො පහොති. සම්මාආර්ථස්ස සම්මාවායාමො පහොති. සම්මාවායාමස්ස සම්මාසති පහොති. සම්මාසතිස්ස සම්මාසමාධි පහොති.

1. අනුදෙව - සීලු, සී, 1, 2.

සූත්‍රානිකපිටකයෙහි

සිංසුත්තනිකාය

පඤ්චම භාගය

මහාවර්ගය

1. මගගසංසුත්තය

1. අවිජ්ජාවනීය

ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා

1. 1. 1

අවිජ්ජා සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙනවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි හික්මුන් ඇමතුසේක. පින්වතුන් වහන්සැ යි ඒ හික්මුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක: මහණෙනි, පවට උප්පා නැතිකම හා බිය නැතිකම සමග ම උපදනා අවිද්‍යාව අකුසල්දහම් ඉපැද්මට පෙරටු වෙයි. අවිද්‍යාවෙන් යුත් අඤානායාහට මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය උපදී. මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ඇත්තහුට මිථ්‍යාසංකල්පය උපදී. මිථ්‍යාසංකල්පය ඇත්තහුට මිථ්‍යාවචන උපදී. මිථ්‍යාවචන ඇත්තහුට මිථ්‍යාකර්මාන්ත වෙයි. මිථ්‍යාකර්මාන්ත ඇත්තහුට මිථ්‍යාආජීවය වෙයි. මිථ්‍යාආජීව ඇත්තහුට මිථ්‍යාව්‍යායාම වෙයි. මිථ්‍යාව්‍යායාම ඇත්තහුට මිථ්‍යාස්මාති වෙයි. මිථ්‍යාස්මාති ඇත්තහුට මිථ්‍යාසමාධි වේ.

මහණෙනි, හිරිඔතස් දෙක සමග ම උපදනා විද්‍යාව කුසල්දහම් ඉපැද්මට පෙරටු වෙයි. විද්‍යාවෙන් යුත් පණ්ඩිතයාහට සම්‍යග්දෘෂ්ටි උපදී. සම්‍යග්දෘෂ්ටිය ඇත්තහුට සම්‍යක්සංකල්ප උපදී. සම්‍යක්සංකල්ප ඇත්තහුට සම්‍යග්වචන උපදී. සම්‍යග්වචන ඇත්තහුට සම්‍යක්කර්මාන්ත වෙයි. සම්‍යක්කර්මාන්ත ඇත්තහුට සම්‍යග්ආජීව වෙයි. සම්‍යග් ආජීව ඇත්තහුට සම්‍යග්ව්‍යායාම වෙයි. සම්‍යග්ව්‍යායාම ඇත්තහුට සම්‍යක්ස්මාති වෙයි. සම්‍යක්ස්මාති ඇත්තහුට සම්‍යක්සමාධි වේ.

1. 1. 2

උපසංඝුතං

2. එවං මෙ සුතං, එකං සමයං භගවා සකෙකසු¹ විහරති, නාගරකං² නාම සකායානං නිගමො. අප්ථං බො ආයසමා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසංඛිනි. උපසංඛිතියා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනොති බො ආයසමා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: උපසංඛිතියං භගවන්තං, බ්‍රහ්මචරියස්ස යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමුපවික්කතාති. මා භෙවං ආනන්ද,³ මා භෙවං ආනන්ද, සකලමෙව හිදං ආනන්ද, බ්‍රහ්මචරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමුපවික්කතා. කල්‍යාණමිත්තස්සෙතං ආනන්ද, භික්ඛුනො පාටිකඛිං කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණසමුපවික්කස්ස අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං බහුලීකරිස්සති.

කප්ඤ්ඤානන්ද, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසමුපවික්කො අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධානන්ද, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, සමමාචාරං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, සමමාචාරියං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, සමමාචාරියං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, සමමාචාරියං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, සමමාචාරියං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, සමමාචාරියං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, එවං බො ආනන්ද, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසමුපවික්කො අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංඛිතං මග්ගං බහුලීකරොති.

තදමිනාපෙතං ආනන්ද, පරියායෙන වෙදිතඤ්ඤං: යථා සකලමෙවහිදං බ්‍රහ්මචරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමුපවික්කතා⁴ති. මමං හි ආනන්ද, කල්‍යාණමිත්තං ආගමම ජාතිධම්මා සත්තා ජාතියා පරිමුච්ඡන්ති, ජරාධම්මා සත්තා ජරාය පරිමුච්ඡන්ති,

1. සකෙකසු - මජ්ඣ. සා.

2. නාගරකං - සී 1, 2. සකකරං - මජ්ඣ. සා.

3. ආනන්ද අවච - සා.

4. කල්‍යාණසමුපවික්කතාති - සා.

1. 1. 2

උපධ්ම සූත්‍රය

2. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය දනව්වෙහි නාගරක නම් ශාක්‍යයන්ගේ නියමිගම්හි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්න. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ. වහන්ස, යම් කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් කලණ යහළුවන් ඇති බවෙක් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු බවෙක් වේ ද මෙය බලසර පිළිබඳ සමඅඬෙකැ යි. ආනන්දය, එසේ නො කිය, ආනන්දය, එසේ නො කිය, ආනන්දය යම් කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් කලණ යහළුවන් ඇති බවෙක් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු බවෙක් වේ ද, මෙය මුළුබලසර යි. ආනන්දය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු මහණ අරිඞ්දටගිගෙ වඩන්-නේ ය. අරිඞ්දටගිගෙ බහුල කරන්නේය යන මෙය කැමැති විය යුතු යි.

ආනන්දය, කලණමිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන සුලු මහණ කෙසේ නම් අරිඞ්දටගිගෙ වඩා ද, අරිඞ්දටගිගෙ බහුල කෙරේ ද: ආනන්දය, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කොට විරාගය ඇසුරු කොට නිරෝධය ඇසුරු කොට නිවනට නැමෙන සුලු කොට සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු කොට විරාගය ඇසුරු කොට නිරෝධය ඇසුරු කොට නිවනට නැමෙන සුලු කොට සමාග් සංකල්පය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග්වචනය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග් කර්මාන්තය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග්ආර්ථය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග්ව්‍යායාමය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග් ස්මානිය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග් සමාධිය වඩයි. ආනන්දය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන සුලු මහණ මෙසේ අරිඞ්දටගිගෙ වඩයි අරිඞ්දටගිගෙ බහුල කෙරෙයි.

ආනන්දය, යම් කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් කලණ යහළුවන් ඇති බවෙක් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන සුලු බවෙක් වේ ද, මෙය ම යම්සේ මුළු බලසර වේ නම් මෙය මේ නයෙනු ද දන යුතු: ආනන්දය, කලණ මිත් වූ මා කරා ම පැමිණ උපත ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ උපතින් මිඳෙන්, ජරාව ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙන්,

මරණධම්මා සත්තා මරණෙන පරිවුච්චන්ති, සොකපරිදෙවදුක්ඛ දෙමනස්සුපායාසධම්මා සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසෙහි පරිවුච්චන්ති. ඉමිනා බො එතං ආනන්ද, පරියායෙන වෙදිතඛං. යථා: සකලමෙව්හිදං බ්‍රහ්මවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමප්පව්ඛතානාති.

1. 1. 3

සාරිපුත්තසුත්තං.

3. සාවකීයං.

අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසඛක්ඛි, උපසඛක්ඛිතා හගවන්තං අභිවාදෙක්ඛා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තො බො ආයස්මා සාරිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: සකලමෙව්දං හත්තො, බ්‍රහ්මවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමප්පව්ඛතානාති. සාධු, සාධු, සාරිපුත්ත, සකලමෙව්දං සාරිපුත්ත බ්‍රහ්මවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමප්පව්ඛතා. කල්‍යාණමිත්තසෙසතං සාරිපුත්ත, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. කල්‍යාණසභායසිස කල්‍යාණසමප්පව්ඛසිස අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං බහුලිකරිසසති.

කථංඤ්ඤා සාරිපුත්ත, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසමප්පෙතො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ සාරිපුත්ත, භික්ඛු සමොදිධ්ඨිං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. සමමාසඛක්ඛාපං භාවෙති -පෙ- සමමාවාවං භාවෙති -පෙ- සමමාකමිත්තං භාවෙති -පෙ- සමමාආජීවං භාවෙති -පෙ- සමමාවායාමං භාවෙති -පෙ- සමමාසතිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං බො සාරිපුත්ත, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසමප්පෙතො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං බහුලිකරිසසති.

තදමිනාපෙන සාරිපුත්ත, පරියායෙන වෙදිතඛං: යථා සකලමෙව්දං බ්‍රහ්මවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමප්පව්ඛතානා. මමං හි සාරිපුත්ත, කල්‍යාණමිත්තං ආගමම ජාතිධම්මා සත්තා ජාතියා පරිවුච්චන්ති, ජරාධම්මා සත්තා ජරාය පරිවුච්චන්ති, මරණධම්මා සත්තා මරණෙන පරිවුච්චන්ති. සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසධම්මා සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසෙහි පරිවුච්චන්ති. ඉමිනා බො එතං සාරිපුත්ත, පරියායෙන වෙදිතඛං: යථා සකලමෙව්දං බ්‍රහ්මවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමප්පව්ඛතානාති.

මරණය ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ මරණින් මිදෙත්. ශෝකය පරිදෙවය දුක දෙමනස දැඩි ආයාසය ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ශෝකය පරිදෙවය දුක දෙමනස දැඩි ආයාසය යන මෙයින් මිදෙත්. ආනන්දය යම් කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් කලණ යහළුවන් ඇති බවෙක් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු බවෙක් වේද, මෙය ම යම්සේ මුළු බලසර වේ නම් මෙය මේ නයෙනු ද දනයුතු යි.

1. 1. 3

සාරිපුත්ත සූත්‍රය

3. සැවැත්තුවර :

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, යම් කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් කල්‍යාණසභායත්වයෙක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවච්ඡිකත්වයෙක් වේ නම් මෙය ම මුළු බලසර යි. ශාරිපුත්‍රය මැනවි මැනවි. සාරිපුත්‍රය යම් කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් කල්‍යාණසභායත්වයෙක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවච්ඡිකත්වයෙක් වේ නම් මෙය ම මුළු බලසර යි. ශාරිපුත්‍රය, අරිඤ්චිමග වඩන්නේ ය. අරිඤ්චිමග බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු මහණු විසින් කැමති වියයුතු යි.

ශාරිපුත්‍රය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමග වඩා ද, අරිඤ්චිමග බහුල කෙරේ ද: ශාරිපුත්‍රය මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිශ්‍රිත කොට විරාගනිශ්‍රිත කොට නිරෝධනිශ්‍රිත කොට ව්‍යවසර්ගපරිණාම කොට සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි. ...සමාක්සභිකල්පය වඩයි... සමාග්වචනය වඩයි ... සමාක්කර්මාන්තය වඩයි ... සමාගාපීය වඩයි ... සමාග්ව්‍යායාමය වඩයි...සමාක්ස්මානිය වඩයි...විවෙකනිශ්‍රිත කොට විරාගනිශ්‍රිත කොට නිරෝධනිශ්‍රිත කොට ව්‍යවසර්ගපරිණාම කොට සමාක්සමාධිය වඩයි. ශාරිපුත්‍රය, කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන සුලු මහණ මෙසේ අරිඤ්චිමග වඩන්නේ ය. අරිඤ්චිමග බහුල කරන්නේ ය.

ශාරිපුත්‍රය, යම් කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් කල්‍යාණසභායත්වයෙක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවච්ඡිකත්වයෙක් වේ ද, මෙය යම්සේ මුළු බලසර වේ නම් මෙය මේ නයෙනු ද දනයුතු: එසේ මැ ය, ශාරිපුත්‍රය කල්‍යාණමිත්‍ර වූ මාකරා පැමිණ ජාතිධර්මසත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිදෙත්. ජරාධර්මසත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිදෙත්. මරණධර්මසත්ත්වයෝ මරණයෙන් මිදෙත්. ශෝක පරිදෙව දු:ඛ දෙආර්මනසොපායාසධර්ම සත්ත්වයෝ ශෝක පරිදෙව දු:ඛ දෙආර්මනසොපායාසයෙන් මිදෙත්. ශාරිපුත්‍රය යම් කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් කල්‍යාණසභායත්වයෙක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවච්ඡිකත්වයෙක් වේ ද මෙය ම යම්සේ මුළු බලසර වේ නම් මෙය මේ නයෙනු ද දනයුතු යි.

1. 1. 4

බ්‍රාහ්මණසූත්තං.

4. සාවකපියං:

අප්ථං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තහසමයං නිවාසෙකවා පත්ත-
වීරමාදය සාවකීං පිණ්ඩාය පාවිසි. අද්දසා ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ
ජාණ්ණසොනිං බ්‍රාහ්මණං සබ්බසෙනෙන වළභීරථෙන¹ සාවකීයං
නියායායන්තං, සෙනා සුදං අස්සා යුක්තා හොන්ති. සෙනාලඛ්ඤාරා
සෙනො රථො සෙනපරිවාරො සෙනා රසමියො සෙනා පනොදලඬ්ඨි
සෙනං ඡන්තං සෙනං උණ්ඨිසං සෙනානි වජ්ඣානි සෙනා උපාහන්තා
සෙනාය සුදං වාලවීජනියා වීජියන්ති.² තමෙනං ජානො දිස්වා එවමාහ:
“බ්‍රහ්මං වත හො යානං බ්‍රහ්මයානරූපං³ වත හො”ති.

අප්ථං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සාවකීයං පිණ්ඩාය පාවිසිකවා
පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපානපටිකකන්තො යෙන හගවා තෙත්තපසඤ්ඤාමි.
උපසඤ්ඤාමිකවා හගවන්තං අභිවාදෙකවා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං
හන්තො පුබ්බන්තහසමයං නිවාසෙකවා පත්තවීරමාදය සාවකීං පිණ්ඩාය
පාවිසිං. අද්දසං ඛවාහං හන්තො ජාණ්ණසොනිං බ්‍රාහ්මණං සබ්බ-
සෙනෙන වළභීරථෙන සාවකීයා නියායායන්තං. සෙනා සුදං අස්සා
යුක්තා හොන්ති. සෙනාලඛ්ඤාරා, සෙනො රථො සෙනපරිවාරො,
සෙනා රසමියො, සෙනා පනොදලඬ්ඨි, සෙනං ඡන්තං, සෙනං උණ්ඨිසං,
සෙනානි වජ්ඣානි, සෙනා උපාහන්තා, සෙනාය සුදං වාලවීජනියා
වීජියන්ති. තමෙනං ජානො දිස්වා එවමාහ: “බ්‍රහ්මං වත හො යානං
බ්‍රහ්මයානරූපං³ වත හො”ති. සක්කා නු ඛො හන්තො ඉමස්මිං
ධම්මවිනයෙ බ්‍රහ්මයානං පඤ්ඤාපෙත්තුන්ති.

සක්කා ආනන්දති හගවා අවොච. ඉමස්සෙව ඛො එතං ආනන්ද
අරියස්ස අට්ඨකස්ස මග්ගස්ස අධිවචනං බ්‍රහ්මයානං ඉතිපි ධම්මයානං
ඉතිපි අනුක්කරො සඤ්ඤාමවිජයො ඉතිපි. සමුච්ඡිද්ධි ආනන්ද භාවිතා
බ්‍රහ්මිකතා රාගච්ඡායපරියොසානා හොති, දෙසච්ඡායපරියොසානා හොති,
මොහච්ඡායපරියොසානා හොති සමුච්ඡායසංකප්පො ආනන්ද භාවිතො
බ්‍රහ්මිකතො රාගච්ඡායපරියොසානො හොති, දෙසච්ඡායපරියොසානො
හොති, මොහච්ඡායපරියොසානො හොති. සමුච්චාචා ආනන්ද භාවිතා
බ්‍රහ්මිකතා රාගච්ඡායපරියොසානා හොති, දෙසච්ඡායපරියොසානා හොති,
මොහච්ඡායපරියොසානා හොති. සමුච්ඡායසංකප්පො ආනන්ද භාවිතො බ්‍රහ්මි-
කතො රාගච්ඡායපරියොසානො හොති, දෙසච්ඡායපරියොසානො හොති,

1. වළභාභීරථෙ - මජ්ඣ. සං.

2. වීජියති - මජ්ඣ.

3. බ්‍රහ්මයානං රූපං - සී, 1, 2.

1. 1. 4

බ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

4. සැවැත්නුවර:

ඉක්කිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන සැවතට පිඩු පිණිස පිවිසියහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ හැම සුදු වෙළඹුන් යෙදූ රියෙකින් සැවැත්නුවරින් නික්මෙන ජාණ්‍යස්සොනි බමුණා දුටහ. (එ රියෙහි) සුදු පළඳනා ඇති සුදු වූ ම අශ්වයෝ යොදන ලද්දහු වෙති. රිය සුදු ය, අරිවාරොපකරණ ද සුදු ය රැහැන් සුදු ය. කෙටිට සුදු ය. ඡත්‍රය සුදු ය. නළල්පට සුදු ය. වස්ත්‍ර සුදු ය. වහන් සුදු ය. සුදු වූ ම වල්විදුනායෙකින් පවත් සලනු ලැබේ. තුලුන් දෑක ජනයා මෙසේ කියයි: “පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ යානයෙකි, පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් බ්‍රහ්මයාගේ යානය වැනි යානයෙකැ”යි.

ඉක්කිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර පිඩු පිණිස පිවිස පසුබැලූ පිණිස ධ්වජානායකයන් වැළැකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, මම පෙරවරු හැඳ පෙර ව පාසිවුරු ගෙන සැවතට පිඩු පිණිස පිවිසියෙමි. වහන්ස මම හැම සුදු වෙළඹුන් යෙදූ රියෙකින් සැවැත්නුවරින් නික්මෙන ජාණ්‍යස්සොනි බමුණා දිටිමි. සුදු වූ ම අශ්වයෝ යොදන ලද්දහු වෙති. සුදු අබරණ ය, සුදු රිය ය, (ඇතිරිලි ඇ) සුදු පිරිවර ය, සුදු රැහැන් ය, සුදු කෙටිට ය, සුදු ඡත්‍ර ය, සුදු නළල්පට ය, සුදු වස්ත්‍ර ය, සුදු වහන් ය, සුදු වූ ම වල්විදුනායෙකින් පවත් සලනු ලැබේ. මොහු දෑක ජනයා මෙසේ කියයි: ‘පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ යානයෙකි, පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් බ්‍රහ්ම-යානය වැනි යානයෙකැ’ යි වහන්ස, මෙ සස්තෙනි බ්‍රහ්මයානයක් පනවන්නට හැකි වේ ද යි.

“හැකි ය ආනන්දය”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළසේක. ආනන්දය, බ්‍රහ්මයාන යනු ද ධර්මයාන යනු ද අනුත්තරසංඛ්‍යාමච්ඡය යනු ද මේ අරිආදම්මභට ම තෙල නමෙකි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාදිට්ඨිය රාගය දුරලිම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ද්වේෂය දුරලිම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. මොහය දුරලිම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය, වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාසංඛ්‍යාමච්ඡය රාගය දුරලිම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුරලිම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. මොහය දුරලිම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාචාරාචාර රාගය දුරලිම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ද්වේෂය දුරලිම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මොහය දුරලිම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාකම්මන්තය රාගය දුරලිම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුරලිම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මොහය දුරලිම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය

මොහවිනයපරියොසානො හොති. සමුච්ඡාදීවො ආනඤ්ඤා භාවිතො ඛණ්ඩිකතො රාගවිනයපරියොසානො හොති, දෙසවිනයපරියොසානො හොති, මොහවිනයපරියොසානො හොති, සමො වායාමො ආනඤ්ඤා භාවිතො ඛණ්ඩිකතො රාගවිනයපරියොසානො හොති, දෙසවිනය-පරියොසානො හොති, මොහවිනයපරියොසානො හොති, සමොසති ආනඤ්ඤා භාවිතො ඛණ්ඩිකතො රාගවිනයපරියොසානො හොති, දෙසවිනය-පරියොසානො හොති, මොහවිනයපරියොසානො හොති, සමොසමාධි ආනඤ්ඤා භාවිතො ඛණ්ඩිකතො රාගවිනයපරියොසානො හොති, දෙසවිනයපරියොසානො හොති, මොහවිනයපරියොසානො හොති.

ඉමිනා ඛො එතං ආනඤ්ඤා පරියායෙන වෙදිතං යථා ඉමසෙසනං අරියස්ස අට්ඨකිකස්ස මග්ගස්ස අධිවචනං බ්‍රහ්මයානං ඉතිපි ධම්මයානං ඉතිපි අනුක්කරො සබ්බාමච්ඡයො ඉතිපිති. ඉදමෙවොච හගවා ඉදං වතා සුගතො අපාපරං එතදවොච සසා:

1. යස්ස සද්ධා ව පඤ්ඤා ව - ධම්මා සුත්තා සද්දා ධුරං, තිරි ඊසා මනො යොතං - සති ආරක්ඛසාරථී.
2. රජො සිලපරික්ඛාරො - ක්කානකෙඛා වක්ඛවිරියො, උපෙඛා² ධුරසමාධි - අනිච්ඡා පරිවාරණං.
3. අව්‍යාපාදො³ අවිභිංසා - විචෙකො යස්ස ආවුධං, තිතික්ඛා වම්මසන්නාහො⁴ - යොගකෙඛමාය වත්තති.
4. එතදත්තති සමතුනං - බ්‍රහ්මයානං අනුක්කරං නියාතති ධිරා ලොකමනා - අඤ්ඤාදිසු ජයං ජයනති.

1. 1. 5

කිමත්ථියසුත්තං

5. සාවත්ථියං:

අථ ඛො සමඛුල්ලා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංඛාමිංසු. උපසංඛාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීදන්තා ඛො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදවොචුං; ඉධ නො හන්තො අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා අමෙහ එවං පුච්ඡන්ති. කිමත්ථියං ආවුසො සමණෙ ගොතෙමෙ බ්‍රහ්මවරියං වුස්සතිති? එවං පුට්ඨා මයං හන්තො තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරොමි. දුක්ඛස්ස ඛො ආවුසො පරිඤ්ඤාත්වං හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුස්සතිති. කච්චි මයං හන්තො එවං පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරමානා වුත්තවාදිතො චෙව හගවන්තො හොම? න ච හගවන්තං අභුතෙන අබ්‍යාවික්කාමි. ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරොමි. න ච කොචි සහධම්මෙකො වාදනුවාදෙ ගාරුඤ්ඤා ධානං ආගච්ඡතිති?

1. සද්ධාධුරං - සායා,

2. උපෙකා - මජ්ඣං, සායා,

3. අව්‍යාපාදො - මජ්ඣං, සායා,

4. වම්මසන්නාහො - මජ්ඣං, ධම්මසන්නාහො - සායා,

වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාභාජීවය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මොහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාභාජීවය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මොහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය, වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාසනිය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මොහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාසමාධිය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මොහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි.

“ආනන්දය බ්‍රහ්මයාන යනු ද ධම්මයාන යනු ද අනුත්තරසංඛ්‍යාමච්ඡය යනු ද යි යම් සේ මේ අර්ථයේ මගට තෙල නමෙක් වේ නම් එය මෙ නයින් දතයුතු ය” යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදරා යළි මතු ද මෙය වදළ සේක:

1. යම් ආයතී මාර්ගයාන යෙක ශ්‍රද්ධාව ද ප්‍රඥාව ද යන ධර්මයෝ හැම කල්හි ධුරයෙහි යෙදුණාහු ද, ලජ්ජාව රියනිය වේ ද, (විදර්ශනා හා මාර්ග) සිත යොන වේ ද, සිතිය ආරක්ෂක රියැදුරා වේ ද,

2. (ආයතී) අසොඛිතික මාර්ග නමැති රථය ශීලය අලංකාර කොට ඇත්තේ ද ධ්‍යානය අකුර කොට ඇත්තේ ද වීර්යය වක්‍ර කොට ඇත්තේ ද, උපෙක්ෂාව ධුර සමත්වය කොට ඇත්තේ ද, අලොභය ආවරණය කොට ඇත්තේ ද,

3. අව්‍යාපාද අවිනිසා (ත්‍රිවිධ) විවෙක යන පස යම් රථයෙක ආවුධ වේ ද ඉවසීම පැළඳගත් යුද්ධ සැටටය වේ ද, නිවන පිණිස පවතී ද,

4. නිරුත්තර වූ මේ බ්‍රහ්මයාන ගෙවත් ශ්‍රේෂ්ඨ යානය නමා කෙරෙහි භටගත්තේ නම් (ඒ) ප්‍රාඥයෝ එකාන්තයෙන් (රාගාදීන්) දිනමින් ලොකයෙන් නික්මෙති යි.

1. 1. 5

කිමත්ථිය සුත්‍රය

5. සැවැත්තුවර;

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, මෙහි අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ අප පුළුවුසින්: “ඇවැත්නි කුමක් පිණිස මහණගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද?” යි වහන්ස, මෙසේ පුළුවුස්නා ලද අපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජනට මෙසේ පවසමිහ: “ඇවැත්නි දුක පිරිසිදු දැනීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ” යි. වහන්ස, කිම? එසේ පුළුවුස්නා ලද අපි මෙසේ පවසන්නමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දක් කියන්නමෝ වමු ද? “භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභූතයෙන් නො ද වොදනා කරමෝ ද? දහමට ද අනුදහමක් පවසමෝ ද? කරුණු සහිත කිසියම් වාදනුවාදයක් ගැරහියයුතු නැතට නො ද පැමිණේ ද?” යි.

තඤ්ඤානුමෙත භික්ඛවෙ, එවං පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරමානා වුත්තවාදිනො වෙව මෙ භොරං, න ව මං අභුතෙන අබ්බාවික්ඛරං, ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරොරං, න ව කොච්ඡි සහධම්මකො වාදනුවාදො ගාරණං යානං ආගච්ඡති. දුක්ඛස්ස භි භික්ඛවෙ, පරිඤ්ඤාතං මයි බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති. සචෙ වො¹ භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යාං, අත්ථි පනාචුසො මග්ගො අත්ථි පටිපදා එතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙත භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාතං: “අත්ථි ඛො ආචුසො, මග්ගො අත්ථි පටිපදා එතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායාති. කතමො ව භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා පටිපදා එතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායා: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සෙය්‍යාථිදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසම්මාප්පො සම්මාචාරා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජිවො සම්මාචාරායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. අයං භික්ඛවෙ, මග්ගො අයං පටිපදා එතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙත භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාතාති.

1. 1. 6

භික්ඛුසුත්තං

6. සාවතථියං:

අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: “බ්‍රහ්මවරියං බ්‍රහ්මවරිය”න්ති භන්තො, වුච්ඡති, කතමනනු ඛො භන්තො, බ්‍රහ්මවරියං? කතමං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානන්ති? අයමෙව ඛො භික්ඛු, අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො බ්‍රහ්මවරියං. සෙය්‍යාථිදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. යො ඛො භික්ඛු, රාගකකියො දොසකකියො මොහකකියො ඉමං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානන්ති.

1. 1. 7

දුතිය භික්ඛුසුත්තං

7. සාවතථියං:

අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: රාගචිතයො දොසචිතයො මොහචිතයොති භන්තො, වුච්ඡති, කිස්ස නු ඛො එතං භන්තො, අධිච්චනං රාගචිතයො දොසචිතයො මොහචිතයොති? නිබ්බානධාතුයා ඛො එතං භික්ඛු, අධිච්චනං රාගචිතයො දොසචිතයො මොහචිතයොති. ආසවානං ඛයො තෙන වුච්ඡතිති. එවං වුත්තො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: අමතං අමතන්ති භන්තො, වුච්ඡති, කතමනනු ඛො භන්තො, අමතං, කතමො අමතගාමීමග්ගොති? යො සො භික්ඛු රාගකකියො දොසකකියො මොහකකියො ඉදං වුච්ඡති අමතං. අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො අමතගාමීමග්ගො. සෙය්‍යාථිදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධිති.

මහණෙනි, එසේ පුළුල්වන්නා ලද තෙපි මෙසේ පවසන්නාහු එකාන්ත-
යෙන් මා විසින් කියන ලද්දක් කියන්නාහු වවු. මට අභ්‍යන්තරයෙන් නො ද
වොදනා කරවු. දහමට ද අනුදහමක් පවසවු. කරුණු සහිත කිසියම්
වාදනුවාදයක් ගැරහියයුතු තැනට නො ද පැමිණේ. “මහණෙනි දුක
පිරිසිදු දැනගැනුම පිණිස මා කෙරෙහි බලසර වෙසේ “මහණෙනි ඉදින්
මේ දුක පිරිසිදු දැනගනු පිණිස මහෙක් ඇද්ද? පිළිවෙතක් ඇද්ද”යි අන්-
තොටු පිරිවැජියෝ මෙසේ තොප පුළුල්වන්නාහු නම් මහණෙනි එසේ පුළු-
ල්වන්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසවු: “ඇවැත්නි,
මේ දුක පිරිසිදු දැන ගැනීම පිණිස මහෙක් ඇත, පිළිවෙතක් ඇතැ”යි.
මහණෙනි, මේ දුක පිරිසිදු දැන ගැනීම පිණිස මහ කවරේ ද, පිළිවෙත
කවර ද යත්: මේ අරිඅට්ඨගම ම ය. ඒ මෙසේ යි: සම්මාදිට්ඨි ය, සම්මා
සඬ්ඤ්ජය ය, සම්මාචාරා ය, සම්මා කම්මන්ත ය, සම්මාආජීව ය, සම්මා
වායාම ය, සම්මාසති ය, සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ දුක පිරිසිදු
දැන ගැනීම පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, මෙසේ
පුළුල්වන්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජින්නට මෙසේ විසඳන්නාහු යි.

1. 1. 6

හික්වූ සූත්‍රය

6. සැවැත්තුවර:

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය.
එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක
හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස,
“බ්‍රහ්මචරිය ය බ්‍රහ්මචරිය”යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, බ්‍රහ්මචරියය
කවරේ ද, බ්‍රහ්මචරියෙහි කෙළවර කවරේ දැයි. මහණ මේ අරි අට්ඨගම ම
බ්‍රහ්මචරිය ය. ඒ මෙසේ යි: සම්මාදිට්ඨි ය ... සම්මාසමාධි යි. මහණ,
යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම් මේ
බ්‍රහ්මචරියායෙහි කෙළවර යි.

1. 1. 7

දුතිය හික්වූ සූත්‍රය

7. සැවැත්තුවර:

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය.
එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්-
පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය:
“වහන්ස, “රාගචිතය ය දෙසචිතය ය මොහචිතය”යි කියනු ලැබේ.
වහන්ස, රාගචිතය ය දෙසචිතය ය මොහචිතය යි තෙල කුමකට නම්
වේ දැ? යි “මහණ, රාගචිතය ය දෙසචිතය ය මොහචිතය යි තෙල
නිර්වාණ ධාතුවට මේ නම් ය. එයින් ආප්‍රවක්ෂය කියනු ලැබේ” යි.
මෙසේ කී කල්හි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය:
වහන්ස, “අමත ය අමත ය”යි කියනු ලැබේ, වහන්ස, අමතය කවරේ ද,
අමතගාමී මාර්ගය කවරේ දැයි. මහණ, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂ-
යයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම්, මේ “අමත ය”යි කියනු ලැබේ.
මේ අරි අට්ඨගම ම “අමතගාමී මාර්ග යි. ඒ මෙසේ යි: “සමාග්දාෂ්ටි
ය... සමාන්තසමාධි යි.

1. 1. 8

විභවගසුත්තං

3. සාවකථියං :

අරියං වො භික්ඛවෙ, අට්ඨංගිකං මග්ගං දෙසිස්සාමි, විභජ්ජිස්සාමි, නං සුඡාපං, සාධුකං මනසි කරොපං, භාසිස්සාමිති. එවං භනොති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සෙසාසුං, හගවා එතදවොච: කතමො ච භික්ඛවෙ, අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො, සෙය්‍යාපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. කතමා ච භික්ඛවෙ, සමමාදිට්ඨි? යං ඛො භික්ඛවෙ, දුකෙක ඤාණං දුකෙකසමුදයෙ ඤාණං දුකෙකනිරොධෙ ඤාණං දුකෙකනිරොධගාමීනියා පටිපදාය ඤාණං, අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සමමාදිට්ඨි.

කතමො ච භික්ඛවෙ, සමමාසමාධියො: යො ඛො භික්ඛවෙ, නෙකකම්මසමාධියො අව්‍යාපාදසංකප්පො අවිහිංසාසමාධියො, අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සමමාසමාධියො.

කතමා ච භික්ඛවෙ, සමමාවාචා: යා ඛො භික්ඛවෙ, මුසාවාදා වෙරමණි පිසුනාය වාචාය වෙරමණි ඵරුසාය වාචාය වෙරමණි සමච්ඡෙදාපා වෙරමණි අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සමමාවාචා.

කතමො ච භික්ඛවෙ, සමමාකම්මනේතා: යා ඛො භික්ඛවෙ, පාණාතිපාතා වෙරමණි අදින්නාදානා වෙරමණි අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණි, අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සමමාකම්මනේතා.

කතමො ච භික්ඛවෙ, සමමාආජීවො: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො මිච්ඡාආජීවං පහාය සමමාආජීවෙන ජීවිකං කප්පෙති, අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සමමාආජීවො.

කතමො ච භික්ඛවෙ, සමමාවායාමො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීනියා අසමමොසාය භියොසාභාවාය වෙපුලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති, අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සමමාවායාමො.

1. 1. 8

විභවිත සූත්‍රය

8. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, අරි අට්ඨි මහ නොපට දෙශනා කරන්නෙමි බෙද දක්වන්නෙමි. එය අසවු, මැනවින් මෙනෙහි කරවු, කියමි යි. වහන්ස එසේ ය යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක: මහණෙනි, අරි අට්ඨි මහ කවරේ ද, ඒ මෙසේ යි: 'සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, සම්මාදිට්ඨිය කවර යත්: මහණෙනි දුකෙහි යම් දැනීමක් දුක හටගැනීමෙහි යම් දැනීමක් දුක වැළකීමෙහි යම් දැනීමක් දුක වැළකීමට යන පිළිවෙතෙහි යම් දැනීමක් වේ නම් මහණෙනි මේ "සම්මාදිට්ඨි" යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි සම්මාසංකප්පය කවරේ ද යත්: මහණෙනි යම් නොමැනුමා සංකල්පයක් අව්‍යාපාදසංකල්පයක් අවිනිසාසංකල්පයක් වේ නම් මහණෙනි, මේ 'සම්මාසංකප්ප'යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාචාරා කවර යත්: මහණෙනි, යම් මුසවායෙන් වැළකීමක් පිසුනු වදනින් වැළකීමක් රථ වදනින් වැළකීමක් හිස්වදනින් වැළකීමක් වේ නම් මහණෙනි මේ 'සම්මාචාරා' යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාකම්මන්තය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් පණිවායෙන් වැළකීමක් අධිනාදනින් වැළකීමක් අබ්බුම්භරින් වැළකීමක් වේ නම් මහණෙනි, මේ 'සම්මාකම්මන්ත' යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මා ආජීවය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු තෙමේ වැරදි දිව්පෙවෙත හැර යහපත් දිව්පෙවෙතින් ජීවිකාව කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ 'සම්මාආජීව'යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාචාරායාමය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ නූපන් පව්වු අකුසල් දහම් නො ඉපදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වෙර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනියි, ප්‍රධන් වීර්‍යය කෙරේ. උපන් පව්වු අකුසල් දහම් පැහිම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කෙරෙයි, වෙර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි, ප්‍රධන් වීර්‍යය කෙරේ. නූපන් කුසල් දහම් ඉපදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වෙර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන් වීර්‍යය කෙරේ. උපන් කුසල් දහමුත්තේ පැවැත්ම පිණිස නො මුළාව පිණිස බොහෝබව පිණිස විපුලබව පිණිස වැඩිම පිණිස පිරිපුන්බව පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වෙර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන් වීර්‍යය කෙරේ. මහණෙනි, මේ 'සම්මාචාරායාම' යි කියනු ලැබේ.

කතමා ව භික්ඛවෙ, සමමාසති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසංඝී විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, වෙදනාසු වෙදනානුපසංඝී විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, විනෙත විනානුපසංඝී විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, ධම්මෙසු ධම්මානුපසංඝී විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. අයං චූළති භික්ඛවෙ, සමමාසති.

කතමො ව භික්ඛවෙ, සමමාසමාධි: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විච්චෙව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකං සච්චාරං. විචෙකජං පිතිසුඛං පයමං ඝාතං උපසමපජානං විහරති. විතකකච්චාරානං චූළසමා අජ්ඣාතං සමපසාදනං වෙතසො එකොදිභාවං අවිතකං අච්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඝාතං උපසමපජානං විහරති. පිතියා ව විරාගා උපෙබ්බකො ව විහරති, සතො ව සමපජානො සුඛස්ස කායෙන පටිසංවෙදෙති. යනං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙබ්බකො සතිමා සුඛ-විහාරීති තං තතියං ඝාතං උපසමපජානං විහරති. සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙබ්බසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං ඝාතං උපසමපජානං විහරති. අයං චූළති භික්ඛවෙ, සමමාසමාධිති.

1. 1. 9

සුකසුත්තං

9. සාවතරියං :

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සාලිසුකං වා යවසුකං වා මිච්ඡාපණ්ණිතං හත්ථෙත වා පාදෙන වා අක්කන්තං හත්ථං වා පාදං වා හෙව්ඡති¹ ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණ්ණිතන්තා භික්ඛවෙ, සුකස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සො චත භික්ඛු මිච්ඡාපණ්ණිතාය දිට්ඨියා මිච්ඡාපණ්ණිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං හෙව්ඡති¹ විජ්ජං උප්පාදෙස්සති නිබ්බානං සච්ඡිකරිස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණ්ණිතන්තා භික්ඛවෙ, දිට්ඨියා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සාලිසුකං වා යවසුකං වා සමමාපණ්ණිතං, හත්ථෙත වා පාදෙන වා අක්කන්තං හත්ථං වා පාදං වා හෙව්ඡති¹ ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු. සමමාපණ්ණිතන්තා භික්ඛවෙ, සුකස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සො චත භික්ඛු සමමාපණ්ණිතාය දිට්ඨියා සමමාපණ්ණිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං හෙව්ඡති විජ්ජං උප්පාදෙස්සති නිබ්බානං සච්ඡිකරිස්සතිති. යානමෙතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු, සමමාපණ්ණිතන්තා භික්ඛවෙ, දිට්ඨියා.

1. ඡිජ්ජති - සි, 1, 2. භික්ඛස්සති - මජ්ඣං, සායං.

මහණෙනි, සම්මාසනිය කවර යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා නුවණැති ව සිහි ඇති ව කාය ලොකයෙහි දුඛිලොබ හා දෙමිනස දුරුකොට වෙසෙයි. වෙදනාවන්හි වෙදනා අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා නුවණැති ව සිහි ඇති ව (විදුම්) ලෙවිහි දුඛිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙයි. සිත්හි සිත් අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා නුවණැති ව සිහි ඇති ව (සිත්) ලෙවිහි දුඛිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙයි. දහම්හි දහම් අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා නුවණැති ව සිහි ඇති ව (දහම්) ලෙවිහි දුඛි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සම්මාසනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාසමාධිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. විතර්ක විචාර සන්තිදීමෙන් ඇතුළත පැහැදීම ඇති සිතේ එකඟ බැව් ඇති විතර්ක රහිත විචාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ප්‍රීතිය ද වැළකීමෙන් උපෙක්ෂා ද ඇති ව වෙසේ. සිහි ද ඇති ව මනාදැනුමක් ඇතිව කයින් සුවත් වීදී, උපෙක්ෂා ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුව විහරණ ඇත්තේ ය යි ආයතියෝ ඒ යමක් සඳහා කියත් නම් ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. සුවත් පැහීමෙන් දුකත් පැහීමෙන් පෙර ම සොම්නස්දෙමිනසුන්ගේ පහ ව යෑමෙන් නොදුක් වූ නොසුව වූ උපෙක්ෂාවෙන් හා සිහියෙන් හටගත් පිරිසිදු බැව් ඇති චතුර්ත්ථධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සම්මාසමාධි යි කියනු ලැබේ යි.

1. 1. 9

සුඛසුත්‍රය

9. සැවැත් නුවර:

මහණෙනි, යම්සේ හැල් නණ්ඩුවක් හෝ යව නණ්ඩුවක් හෝ වරදවා තබන ලද්දේ ද (එය) අතින් හෝ පයින් හෝ ඇක්මුණේ අත හෝ පය හෝ බිඳින්නේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නණ්ඩුව තමා වරදවා තබන ලද බැවිනි. මහණෙනි එසෙයින් ම ඒ මහණ තෙමේ වරදවා පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් වරදවා පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳින්නේ ය, විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිවන පසක් කරන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය තමා වරදවා පිහිටුවන ලද බැවිනි.

මහණෙනි, යම්සේ හැල් නණ්ඩුවක් හෝ යව නණ්ඩුවක් හෝ මැනවින් තබන ලද්දේ ද (එය) අතින් හෝ පයින් හෝ ඇක්මුණේ අත හෝ පය හෝ බිඳින්නේ ය. ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නණ්ඩුව තමා මැනවින් තබන ලද බැවිනි. මහණෙනි, එසෙයින් ම ඒ මහණ තෙමේ මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනවින් පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳින්නේ ය, විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිවන පසක් කරන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය තමා මැනවින් පිහිටුවන ලද බැවිනි.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාපණිහිතාය දිට්ඨියා සමමාපණිහිතාය මග්ගභාවතාය අවිජ්ජං භිඤ්ඤා විජ්ජං උප්පාදෙති¹ නිබ්බානං සංඝ-කරොති², ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති විවේකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොසංගහපරිණාමිං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවේකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොසංගහ-පරිණාමිං එවංඤ්ඤා සො³ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාපණිහිතාය දිට්ඨියා සමමාපණිහිතාය මග්ගභාවතාය අවිජ්ජං භිඤ්ඤා විජ්ජං උප්පාදෙති නිබ්බානං සංඝකරොතිති.

1. 1. 10

නන්දියසුත්තං

10. සාවකියං :

අථ ඛො නන්දියො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඬංඤාමි. උපසඬංඤාමිතා භගවතා සද්ධිං සමමාදි. සමමාදානියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදන්තො ඛො නන්දියො පරිබ්බාජකො භගවතාං එතදවොච: කති නු ඛො භො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා නිබ්බානගමා⁴ භොනති නිබ්බානපරායණා නිබ්බානපරියොසානාති? අථ⁵ ඛො නන්දිය, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා නිබ්බානගමා භොති නිබ්බානපරායණා නිබ්බානපරියොසානා. කතමෙ අථ, සමමාදිට්ඨිං -පෙ- සමමාසමාධිං. ඉමෙ ඛො නන්දිය, අථ ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා නිබ්බානගමා භොනති නිබ්බානපරායණා නිබ්බාන-පරියොසානාති.

එවං වුත්තෙ නන්දියො පරිබ්බාජකො භගවතාං එතදවොච: අභි ක්කන්තාං භො ගොතම, අභි ක්කන්තාං භො ගොතම, සෙය්‍යථාපි භො ගොතම, නික්ඛුජ්ජනං වා උක්ඛුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුත්තං වා මග්ගං ආවිකෙබ්බෙය්‍ය, අකුසලං වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රුපානි දක්ඛන්තිති. එවමෙවං භොනා භොතමෙත අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භන්තො, භගවතාං ගොතමං සරණං ගම්‍යාමි, ධම්මෙඤ්ඤා භික්ඛුසඬංඤා උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

අවිජ්ජාවග්ගො පඨමො.

තත්ත්වදේශනා:

අවිජ්ජා ව උපසඬංඤා ව සාරිපුත්තො ව බ්‍රාහ්මණො,
කිමකියො ව දො භික්ඛු විහබ්බො සුක්කනන්දියාති.

1. උප්පාදෙය්‍යති - සා.
2. සවිජ්ජකරියෙති - සා.
3. එවං ඛො - මජ්ඣිම, සා.
4. නිබ්බානගමා - මජ්ඣිම.
5. අථ ඛො - මජ්ඣිම, සා.

මහණෙනි, මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනවින් පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනයෙන් මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අවිද්‍යාව බිඳී ද, විද්‍යාව උපද්‍යාව ද නිවන පසක් කෙරේ ද, මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවේක-නිස්සිත කොට විරාගනිස්සිත කොට නිරෝධනිස්සිත කොට චෝස්සග්ග-පරිණාමී කොට සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... විවේකනිස්සිත කොට විරාග-නිස්සිත කොට නිරෝධනිස්සිත කොට චෝස්සග්ගපරිණාමී කොට සම්මා-සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේත් මේ මහණ තෙමේ මැනවින් පිහිටු-වන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනවින් පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනයෙන් අවිද්‍යාව බිඳී, විද්‍යාව උපද්‍යවයි, නිවන පසක් කෙරේ යි.

1. 1. 10

නන්දිය සූත්‍රය

10. සැවැත්තුවර :

එකල්හි නන්දිය පිරිවැරි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්නේ ය. එකත්පස් ව හුන් නන්දිය පිරිවැරි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය : හවත් ගෞතමයෙනි, කෙනෙක් දහම්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට යන්නාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙද්දී ? යි නන්දිය, අට දහම් කෙනෙක් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට යන්නාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙත්. කවර අටෙක යත් : සම්මාදිට්ඨිය ... සම්මාසමාධි යි. නන්දිය, මේ අට දහම්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට යන්නාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති යි.

මෙසේ වදළ කල්හි නන්දිය පිරිවැරි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය : හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, හවත් ගෞතම-යන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස යම්සේ යටිහුරු වූවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, පිළිසන් දෑස් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුළා වූවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූ දක්නාහ යි අඳුරෙහි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද එසෙයින් ම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරෙන් දහම් පවසන ලද්දේ ය. වහන්ස, මම භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේත් දහමත් බික්සහනත් සරණ කොට යෙමි. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උච්ඡුවකු කොට මා දරන සේක්ව යි.

පළමුවැනි අවිජ්ජාවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය :

අවිජ්ජාසූත්‍රය ද උපධිසූත්‍රය ද සාරිපුත්තසූත්‍රය ද බ්‍රාහ්මණසූත්‍රය ද කිම්බරියසූත්‍රය ද භික්ඛුසූත්‍ර දෙක ද විහරිගසූත්‍රය ද සුකනන්දිය සූත්‍ර දෙක ද යි දශ සූත්‍ර කෙනෙකි.

2. විහාරවග්ගො

1. 2. 1

විහාරස්මූතතං

11. සාවකීයං :

ඉච්ඡාමහං භික්ඛවෙ, අඛස්මාසං¹ පතිසලලිසිතුං², නමහි කෙනවි උපසංඝාමිකබ්බො අඤ්ඤානු එකෙන පිණ්ඩපාතනීහාරකෙනාති. එවං හතොතති බො තෙ භික්ඛු හගවතො පටිසංඝකා නාසංසුධ කොවි හගවනං. උපසංඝාමති අඤ්ඤානු එකෙන පිණ්ඩපාතනීහාරකෙන. අර් බො හගවා තංස අඛස්මාසංස අච්චයෙන පටිසලලානා වුට්ඨිතො භික්ඛු ආමනෙතසි. යෙන සවාහං භික්ඛවෙ, විහාරෙන පටිමාහිසලලුද්ධො විහරාමි, තස්ස පදෙසෙන විහාසිං. සො එවං පජානාමි. මිච්ඡාදිට්ඨි-පච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුච්ඡාදිට්ඨිපච්චයාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාසංඝායපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුච්ඡාසංඝායපච්චයාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාවාචාපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුච්ඡාවාචාපච්චයාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාකමුත්තපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුච්ඡාකමුත්තපච්චයාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාආජීවපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුච්ඡාආජීව-පච්චයාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාවායාමපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුච්ඡාවායාමපච්ච-යාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාසතිපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුච්ඡාසතිපච්චයාපි වෙද්ධිතං, මිච්ඡාසමාධිපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සමුච්ඡාසමාධිපච්චයාපි වෙද්ධිතං, ඡන්ද-පච්චයාපි වෙද්ධිතං, විතකාපච්චයාපි වෙද්ධිතං, සඤ්ඤාපච්චයාපි වෙද්ධිතං.

ඡන්දෙ ව අවුපසනො හොති, විතකා ව³ අවුපසනො හොති, සඤ්ඤා ව අවුපසනො හොති⁴ තප්පච්චයාපි වෙද්ධිතං. (ඡන්දෙ ව වුපසනො හොති විතකා ව අවුපසනො හොති, සඤ්ඤා ව අවුපසනො හොති, තප්පච්චයාපි වෙද්ධිතං, ඡන්දෙ ව වුපසනො හොති, විතකා ව වුපසනො හොති, සඤ්ඤා ව අවුපසනො හොති, තප්පච්චයාපි වෙද්ධිතං⁵.) ඡන්දෙ ව වුපසනො හොති, විතකා ව වුපසනො හොති, සඤ්ඤා ව වුපසනො හොති, තප්පච්චයාපි වෙද්ධිතං. අප්පනස්ස පත්තියා අත්ථි වායාමො,⁶ තස්මිංපි යානෙ අනුප්පනෙ තප්පච්චයාපි වෙද්ධිතනති.

1. අඛස්මාසං - සි 1, 2

2. පටිසලලිසිතුං - මජ්ඣ., සාය.

3. විතකො ව - මජ්ඣ.

4. හොති - මජ්ඣං - සාය, සි 2.

5. අභිකිත්තපාඨො න දිස්සතෙ - මජ්ඣං, සාය පොත්තකෙසු.

6. ආයාමං - මජ්ඣං.

2. විහාර වර්ගය

1. 2. 1

විහාර සූත්‍රය

11. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මම අඛමසක් එකලා වැවසන්නට කැමැත්තෙමි. පිණ්ඩ-පාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවකු විසින් නො ඵලභිය යුත්තෙමි වෙමි යි. වහන්ස, එසේ යයි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති පිණ්ඩපාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නො ඵලභෙයි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ අඛමස ඇවෑමෙන් විවෙකසූවයෙන් නැඟී සිටි සේක් භික්ෂූන් ඇමතුසේක. මහණෙනි, මම බුදු වැ පළමු කොට යම් විහරණයෙකින් විසුයෙමි නම් එහි පෙදෙසකින් යුතු ව විසුවෙමි. මම මෙසේ දනිමි: “මිච්ඡාදිට්ඨි හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාදිට්ඨි හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, මිච්ඡාසංකප්පහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාසංකප්පහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. මිච්ඡාවාචාහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාවාචාහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, මිච්ඡාකම්මන්තහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාකම්මන්තහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, මිච්ඡාආජීවහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාආජීව හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, මිච්ඡාවායාමහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාවායාමහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, මිච්ඡාසතිහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාසතිහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, මිච්ඡාසමාධි හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සම්මාසමාධිහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, ඡන්දහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, චිතක්කහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි, සංඝඤ්ඤාහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි.

ඡන්දයත් නො සන්භුන්නේ වෙයි. චිතක්කයෝත් නො සන්භුන්නාහු වෙති. සංඝඤ්ඤාවෝත් නො සන්භුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. ඡන්දය සන්භුන්නේ වේ. චිතක්කයෝත් නො සන්භුන්නාහු වෙති. සංඝඤ්ඤාවෝත් නො සන්භුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. ඡන්දයත් සන්භුන්නේ වේ. චිතක්කයෝත් සන්භුන්නාහු වෙති. සංඝඤ්ඤාවෝ නො සන්භුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. ඡන්දයත් සන්භුන්නේ වේ. චිතක්කයෝත් සන්භුන්නාහු වෙති. සංඝඤ්ඤාවෝත් සන්භුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. නො පැමිණි (රහත්බවට) පැමිණීමට වැයමෙක් ඇත. එකරුණ ද පැමිණි කල්හි ඒ හෙතුවෙනුද වෙදනාව වේ ය යි.

1. 2. 2

දුතියවිභාරසූත්තං

12. සාවකීයං :

ඉව්ඡාමහං භික්ඛවෙ, තෙමාසං පතිසලලීයිතුං, නමගි කෙනවි උපසංඛ්‍යාමිතබ්බො අඤ්ඤානු එකෙන පිණ්ඩපාතනිභාරකෙනා'ති. “එවං භගෙන”ති බො තෙ භික්ඛු භගවතො පටිසංසුඤ්ඤා නාසංසුධ කොවි භගවතං උපසංඛ්‍යාමති අඤ්ඤානු එකෙන පිණ්ඩපාතනිභාරකෙන. අථ බො භගවා තස්ස තෙමාසස්ස අවචයෙන පටිසලලානා වුට්ඨිතො භික්ඛු ආමනෙතස්සි: යෙන ස්වාහං භික්ඛවෙ, විභාරෙන පඨමාභිසම්බුද්ධො විහරාමී, තස්ස පදෙසෙනා' විහාසිං. සො එවං පජානාමී, මිච්ඡාදිට්ඨි-පච්චයාපි වෙදයිතං, මිච්ඡාදිට්ඨිවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං, සමුච්ඡාදිට්ඨි-පච්චයාපි වෙදයිතං, සමුච්ඡාදිට්ඨිවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං, (සබ්බං විජාර-තබ්බං) -පෙ- මිච්ඡාසමාධිපච්චයාපි වෙදයිතං, මිච්ඡාසමාධිවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං, සමුච්ඡාසමාධිපච්චයාපි වෙදයිතං, සමුච්ඡාසමාධිවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං, ඡන්දපච්චයාපි වෙදයිතං, ඡන්දවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං, විතක්ක-පච්චයාපි වෙදයිතං, විතක්කවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං, සඤ්ඤාපච්චයාපි වෙදයිතං, සඤ්ඤාවූපසම්පච්චයාපි වෙදයිතං.

ඡන්දෙ ව අවූපසනො හොති විතක්කා ව අවූපසනො හොතති, සඤ්ඤා ව අවූපසනො හොතති, තස්සච්චයාපි වෙදයිතං. ඡන්දෙ ව වූපසනො හොති, විතක්කා ව අවූපසනො හොතති, සඤ්ඤා ව අවූපසනො හොතති, ඡන්දෙ ව වූපසනො හොති, විතක්කා ව වූපසනො හොතති. තස්සච්චයාපි වෙදයිතං. සඤ්ඤා ව අවූපසනො හොතති. තස්සච්චයාපි වෙදයිතං. ඡන්දෙ ව වූපසනො හොති, විතක්කා ව වූපසනො හොතති, සඤ්ඤා ව වූපසනො හොතති, තස්සච්චයාපි වෙදයිතං. අප්පත්තස්ස පත්තියා අප්පී වායාමං, තස්මිමපි යානෙ අනුප්පත්තෙ තස්සච්චයාපි වෙදයිතතති.

1. 2. 3

සෙබසුත්තං

13. සාවකීයං :

අථ බො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඛ්‍යාමී. උපසංඛ්‍යාමිතා භගවතං අභිවාදෙතා එකමනං නිසිදි. එකමනං නිසිනෙතො බො සො භික්ඛු භගවතං එතදවොච: “සෙබො සෙබො”ති භගෙන, වුවති, කිත්තාවතා නු බො භගෙන, සෙබො හොතිති? ඉධ භික්ඛු සෙබාය සමුච්ඡාදිට්ඨියා සමන්තාගතො හොති, සෙබෙන සමුච්ඡා-සංඛ්‍යාපෙතන සමන්තාගතො හොති, සෙබාය සමුච්ඡාචාචාය සමන්තාගතො හොති, සෙබෙන සමුච්ඡාකමමනෙන සමන්තාගතො හොති, සෙබෙන සමුච්ඡාආර්ථවෙන සමන්තාගතො හොති, සෙබෙන සමුච්ඡාචායාමෙන සමන්තාගතො හොති, සෙබාය සමුච්ඡාසනියා සමන්තාගතො හොති, සෙබෙන සමුච්ඡාසමාධිනා සමන්තාගතො හොති, එත්තාවතා බො භික්ඛු සෙබො හොතිති.

1. 2. 2

දෙවන විහාර සූත්‍රය

12. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, මම තෙමසක් එකලා වැ වසන්නට කැමැත්තෙමි. පිණ්ඩ-පාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවකු විසින් නො එළඹිය යුත්තෙමි වෙමි යි. වහන්ස, එසේ ය යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. (ඉක්බිති) පිණ්ඩපාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නො එළඹෙයි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ තෙමස ඇවැමෙන් විවෙකයෙන් නැගී සිටියෙක් භික්ෂුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මම බුදු ව පළමු කොට යම් විහරණ-යෙකින් විසූවෙමි නම් එහි පෙදෙසකින් යුතු ව විසූවෙමි. මම මෙසේ දනිමි. මිච්ඡාදිට්ඨි හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. මිච්ඡාදිට්ඨි චූපසම හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සම්මාදිට්ඨි හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සම්මාදිට්ඨි චූපසම හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. (සියල්ල විතර කට යුතු යි) ... මිච්ඡාසමාධිහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. මිච්ඡාසමාධි චූපසම හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සම්මාසමාධි හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සම්මාසමාධි චූපසම හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. ඡන්ද හෙතුවෙතැසු වෙදනාව වෙයි. ඡන්ද චූපසම හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. විතක්ක හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. විතක්ක චූපසම හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සඤ්ඤාහෙතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සඤ්ඤාචූපසම හෙතුවෙතැසු වෙදනාව වේ.

ඡන්දයත් නො සන්හුන්නේ වේ. විතක්කයෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. සඤ්ඤාවෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. ඡන්දය සන්හුන්නේ වේ. විතක්කයෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. සඤ්ඤාවෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. ඡන්දයත් සන්හුන්නේ වේ. විතක්කයෝත් සන්හුන්නාහු වෙති. සඤ්ඤාවෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. ඡන්දයත් සන්හුන්නේ වේ. විතක්කයෝත් සන්හුන්නාහු වෙති. සඤ්ඤාවෝත් සන්හුන්නාහු වෙති. ඒ හෙතුවෙන් ද වෙදනාව වේ. නො පැමිණි (අර්හත්වයට) පැමිණීම පිණිස වැයමෙක් ඇත. එකරුණ ද පැමිණි කල්හි ඒ හෙතුවෙතැසු වෙදනාව වේ යි.

1. 2. 3

සෙබ සූත්‍රය

13. සැවැත්තුවර :

එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය. වහන්ස, “සෙබ ය, සෙබ යයි කියනු ලැබේ”යි වහන්ස, කෙතෙකින් සෙබ වේ දෝ?”යි මෙසස්තෙහි මහණ සෙබ වූ සම්මාදිට්ඨියෙන් යුතු වූයේ වේ ද සෙබ වූ සම්මාසඤ්ඤාපයෙන් යුතු වූයේ වේ ද සෙබ වූ සම්මාචාර්යයෙන් යුතු වූයේ වේ ද සෙබ වූ සම්මාකම්මන්තයෙන් යුතු වූයේ වේ ද, සෙබ වූ සම්මා ආර්ථයෙන් යුතු වූයේ වේ ද සෙබ වූ සම්මාචාර්යාමයෙන් යුතු වූයේ වේ ද සෙබ වූ සම්මාසතියෙන් යුතු වූයේ වේ ද සෙබ වූ සම්මාසමාධියෙන් යුතු වූයේ වේ ද, මෙතෙකින් මහණ සෙබ වේ යි.

1. 2. 4

උපපාදසුතං.

14. සාවකීයං :

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු තරාගත්තස්ස පාතුභාවා අරහතො සම්මොසමි බුද්ධස්ස. කතමෙ අට්ඨං සෙය්‍යවීදං සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨ ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු තරාගත්තස්ස පාතුභාවා අරහතො සම්මොසමි බුද්ධස්සාති.

1. 2. 5

දුතිය උපපාදසුතං.

15. සාවකීයං :

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු සුගතචිත්තයා, කතමෙ අට්ඨං සෙය්‍යවීදං සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨ ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු සුගතචිත්තයාති.

1. 2. 6

පරිසුදධසුතං.

16. සාවකීයං :

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොදනා අනඛණ්ණා විගතූපකකිලෙසා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති, නාඤ්ඤානු තරාගත්තස්ස පාතුභාවා අරහතො සම්මොසමි බුද්ධස්ස. කතමෙ අට්ඨං සෙය්‍යවීදං සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨ ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොදනා අනඛණ්ණා විගතූපකකිලෙසා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති, නාඤ්ඤානු තරාගත්තස්ස පාතුභාවා අරහතො සම්මොසමි බුද්ධස්සාති.

1. 2. 7

දුතිය පරිසුදධසුතං.

17. සාවකීයං :

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොදනා අනඛණ්ණා විගතූපකකිලෙසා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති. නාඤ්ඤානු සුගතචිත්තයා, කතමෙ අට්ඨං සෙය්‍යවීදං සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨ ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොදනා අනඛණ්ණා විගතූපකකිලෙසා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති. නාඤ්ඤානු සුගතචිත්තයාති.

1. 2. 4

උප්පාද සූත්‍රය

14. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, මේ අටදහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තථාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදු රජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් අන්තකලෙක නුපන්නාහු නුපදිත්. කවර අටෙක යත්: එනම්...සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධිය... යි මහණෙනි, මේ අට දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තථාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදු රජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් අන්තකලෙක නුපන්නාහු නුපදිති යි.

1. 2. 5

දෙවන උප්පාද සූත්‍රය

15. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, මේ අට දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුදුසසුනෙන් අන්තැනෙක නුපන්නාහු නුපදිත්. කවර අටෙක් ද යත්: එනම් සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධිය යි. මහණෙනි, මේ අට දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුදුසසුනෙන් අන්තැනෙක නුපන්නාහු නුපදිති යි.

1. 2. 6

පරිඤ්ඤා සූත්‍රය

16. සැවැත්තුවර :

පරිඤ්ඤා පයඝ්ථිදාන අනභිගණ විගතොපක්කමෙය මේ අට දහම් කෙනෙක් තථාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් අන්තකලෙක නුපන්නාහු නුපදිත්. කවර අටෙක යත්: සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධිය යි. මහණෙනි, පරිඤ්ඤා පයඝ්ථිදාන අනභිගණ විගතොපක්කමෙය මේ අට දහම්හු තථාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් අන්තකලෙක නුපන්නාහු නුපදිති යි.

1. 2. 7

දෙවන පරිඤ්ඤා සූත්‍රය

17. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, පරිඤ්ඤා පයඝ්ථිදාන අනභිගණ විගතොපක්කමෙය මේ අට දහම් කෙනෙක් බුදුසසුනෙන් අන්තැනෙක නුපන්නාහු නුපදිත්. කවර අටෙක යත්: සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධිය යි. මහණෙනි, පරිඤ්ඤා පයඝ්ථිදාන අනභිගණ විගතොපක්කමෙය මේ අට දහම්හු බුදුසසුනෙන් අන්තැනෙක නුපන්නාහු නුපදිති යි.

1. 2. 8

කුකකුටාරාමස්සතං

18. එවං මෙ සුතං, එකං සමයං ආයස්මා ව ආනන්දෙ ආයස්මා ව හදෙද පාටලිපුතෙන විහරන්ති කුකකුටාරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා හදෙද සායනභසමයං පටිසලලානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුප-සඬකමි. උපසඬකමිත්වා ආයස්මිනා ආනන්දෙන සද්ධිං සමමොදි. සමමොද-නියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං. නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා හදෙද ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “අබ්භව-වරියං අබ්භවරියන්ති ආවුසො ආනන්ද, වුච්චති. කතමං නු ඛො ආවුසො අබ්භවරිය”න්ති?

සාධු සාධු ආවුසො හදද, හදදකො තෙ ආවුසො හදද උම්මග්ගො, හදදකං පටිභානං, කල්‍යාණි පරිපූජා, එවං හි ත්වං ආවුසො හදද, පූජස්සි “අබ්භවරියං අබ්භවරිය”න්ති ආවුසො ආනන්ද වුච්චති කතමං නු ඛො ආවුසො අබ්භවරියන්ති. එවමාවුසොති. අයමෙව ඛො ආවුසො අට්ඨඬගිකො මිථ්‍යාමග්ගො අබ්භවරියං. සෙය්‍යාපීදං: මිථ්‍යාදිට්ඨි මිථ්‍යාසඬකප්පො මිථ්‍යාවාචා මිථ්‍යාකමමනො මිථ්‍යාආජිවො මිථ්‍යා-වායාමො මිථ්‍යාසති මිථ්‍යාසමාධිති.

1. 2. 9

දුතිය කුකකුටාරාමස්සතං

19. පාටලිපුතෙත:

එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා හදෙද ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “බ්‍රහ්මවරියං බ්‍රහ්මවරිය”න්ති ආවුසො ආනන්ද වුච්චති. කතමං නු ඛො ආවුසො බ්‍රහ්මවරියං? කතමං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානන්ති?

සාධු සාධු ආවුසො හදද, හදදකො තෙ ආවුසො හදද, උම්මග්ගො, හදදකං පටිභානං, කල්‍යාණි පරිපූජා, එවං හි ත්වං ආවුසො හදද, පූජස්සි “බ්‍රහ්මවරියං බ්‍රහ්මවරිය”න්ති ආවුසො ආනන්ද, වුච්චති. කතමං නු ඛො ආවුසො බ්‍රහ්මවරියං කතමං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානන්ති? එවමාවුසොති,

අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨඬගිකො මග්ගො බ්‍රහ්මවරියං. සෙය්‍යාපීදං: සමමොදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. යො ඛො ආවුසො රාගක්ඛයො දෙසක්ඛයො මොහක්ඛයො ඉදං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානන්ති.

1. 2. 8

කුක්කුටාරාම සූත්‍රය

18. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්සමයෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් හද්ද තෙරණුවෝත් පැළලුප් නුවර කුක්කුටාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් හද්ද තෙරණුවෝ සවස්කල විවෙකයෙන් නැගී සිටියාහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් සමඟ සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කපා කොට නිමවා එකත්පස් ව වැඩහුන්හ. එකත්පස් ව වැඩ හුන් ආයුෂ්මත් හද්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ඇවැත් ආනන්දයෙනි, “අබ්‍රහ්මවරිය ය අබ්‍රහ්මවරිය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, අබ්‍රහ්මවරියය කවරේ ද?” යි.

ඇවැත් හද්දයෙනි, මැනවි මැනවි. ඇවැත් හද්දයෙනි, නොපගේ පැන විමසීම යහපති. වැටහීම යහපති. පිළිවිසීම යහපති. ඇවැත් හද්දයෙනි, තෙපි “ඇවැත් ආනන්දයෙනි, අබ්‍රහ්මවරිය ය අබ්‍රහ්මවරිය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, අබ්‍රහ්මවරිය ය කවරේ ද? යි මෙසේ පුළුස්සුවු ද?” යි ඇවැත්නි, එසේ ය යි. ඇවැත්නි, මේ අට්ඨකථිකමේථිභ මාර්ගය ම අබ්‍රහ්මවරිය යයි. එනම්, මේථිභාදිට්ඨි මේථිභාසඤ්ඤා මේථිභාචාරා මේථිභාකම්මන්ත මේථිභාආජිව මේථිභාචාරායාම මේථිභාසති මේථිභාසමාධි යි.

1. 2. 9

දෙවන කුක්කුටාරාම සූත්‍රය

19. පැළලුප්නුවර:

එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් හද්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ඇවැත් ආනන්දයෙනි, බඹසර බඹසර” යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, බඹසර කවරේ ද? බඹසර කෙළවර කවරේ ද? යි.

ඇවැත් හද්දයෙනි, මැනවි මැනවි. ඇවැත් හද්දයෙනි, නොපගේ පැන විමසීම යහපති, වැටහීම යහපති, පිළිවිසීම යහපති. ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, තෙපි “ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, බඹසර බඹසර යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, බඹසර කවරේ ද? බඹසර කෙළවර කවරේ ද?” යි මෙසේ පුළුස්සුවු ද? යි. ඇවැත්නි, එසේ යයි.

ඇවැත්නි, මේ අරි අට්ඨි මග ම බඹසර ය. එනම්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. ඇවැත්නි, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම් මේ බඹසර කෙළවර යි.

1. 2. 10

තනියකුකකුටාරාමසුත්තං

20. පාටලිපුත්තෙ :

“බ්‍රහ්මචරියං බ්‍රහ්මචරිය”නති ආවුසො ආනන්ද වුවති, කතමං නු ඛො ආවුසො බ්‍රහ්මචරියං? කතමො බ්‍රහ්මචාරී? කතමං බ්‍රහ්මචරිය-පරියොසානනති?

සාධු සාධු ආවුසො හද්ද, හද්දකො තෙ ආවුසො හද්ද උච්චග්ගො, හද්දකං පටිභානං, කලායාණී පරිපුජ්ජා, එවං හි කං ආවුසො හද්ද, පුට්ඨසි. “බ්‍රහ්මචරියං බ්‍රහ්මචරියනති ආවුසො ආනන්ද වුවති කතමං නු ඛො ආවුසො බ්‍රහ්මචරියං, කතමො බ්‍රහ්මචාරී, කතමං බ්‍රහ්මචරිය පරියොසාන”නති? එවමාවුසොති.

අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨඛිතො මග්ගො බ්‍රහ්මචරියං සෙය්‍යපීදං: සමොදිට්ඨි -පෙ- සමොසමාධි. යො ඛො ආවුසො ඉමීනා අරියෙන අට්ඨඛිතකෙන මග්ගෙන සමන්තාගතො අයං වුට්ඨති බ්‍රහ්මචාරී. යො ඛො ආවුසො රාගක්ඛයො දෙසක්ඛයො මොහක්ඛයො ඉදං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානනති.

විහාරවග්ගො දුතියො.

තත්‍රද්දන්තං :

දොව විහාරා සෙඛො ව උප්පාද අපරෙ දුවෙ,
පරිසුද්ධො දොව වුත්තා කුකකුටාරාමෙන තයොති.

1. 2. 10

තෙවන කුක්කුටාරාම සූත්‍රය

20. පැළලුප්පුවර :

ආයුෂ්මත් ආනන්දයෙනි, බ්‍රහ්මර බ්‍රහ්මරාසි කියනු ලැබේ. ඇවුත්ති, බ්‍රහ්මර කවරේ ද බ්‍රහ්මරිහු කවරෙක් ද බ්‍රහ්මර කෙළවර කවරේ ද? යි.

ආයුෂ්මත් හද්දයෙනි, මැනවි මැනවි. ආයුෂ්මත් හද්දයෙනි, තොපගේ පැන විමසීම යහපති, වැටහීම යහපති, පිළිවිසුම යහපති. ඇවුත් හද්දයෙනි, තෙපි “ඇවුත් ආනන්දයෙනි, බ්‍රහ්මර බ්‍රහ්මරාසි කියනු ලැබේ. ඇවුත්ති, බ්‍රහ්මර කවරේ ද බ්‍රහ්මරිහු කවරෙක් ද බ්‍රහ්මර කෙළවර කවරේ ද?” යි මෙසේ පුළුල්වූ ද? යි. ඇවුත්ති, එසේ ය යි.

ඇවුත්ති, මේ අරිඅටහි මග ම බ්‍රහ්මර ය එනම් සම්මාදිට්ඨි ... සම්මා-සමාධි යි. ඇවුත්ති, යමෙක් මේ අරිඅටහි මගින් සමන්වාගත ද, මේ තෙමේ බ්‍රහ්මර ය යි කියනු ලැබේ. ඇවුත්ති, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම් මෙය බ්‍රහ්මර කෙළවර යි.

දෙවෙනි විහාරවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය :

විහාරසූත්‍ර දෙකෙකි. සෙබසූත්‍රයෙකි. අනෙක් උප්පාදසූත්‍ර දෙකෙකි. පරිසුද්ධ නමින් දෙකෙක් ද කුක්කුටාරාම නමින් තුනෙක් ද කියන ලදී. (මුළුල්ල දශයෙකි).

3. මිච්ඡන්තවග්ගො

1. 3. 1

මිච්ඡන්තසුත්තං

21. සාවකවීයං :

මිච්ඡන්තඤ්ච වො භික්ඛවෙ, දෙසිංසාමි සමමන්තඤ්ඤි. තං සුඤ්ඤාථ. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, මිච්ඡන්තං, සෙය්‍යාපීදං: මිච්ඡාදිට්ඨි, මිච්ඡාසංකප්පො මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකමමනෙතා මිච්ඡාආචීවො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි. ඉදං වුවන්ති භික්ඛවෙ, මිච්ඡන්තං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සමමන්තං, සෙය්‍යාපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසංකප්පො සමමාවාචා සමමාකමමනෙතා සමමාආචීවො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි. ඉදං වුවන්ති භික්ඛවෙ, සමමන්තන්ති.

1. 3. 2

අකුසලධම්මසුත්තං

22. සාවකවීයං :

අකුසලෙ ව වො භික්ඛවෙ, ධම්මෙ දෙසිංසාමි කුසලෙ ව ධම්මෙ. තං සුඤ්ඤාථ. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, අකුසලා ධම්මා, සෙය්‍යාපීදං: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාසමාධි. ඉමෙ වුවන්ති භික්ඛවෙ, අකුසලා ධම්මා.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ, කුසලා ධම්මා, සෙය්‍යාපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. ඉදං වුවන්ති භික්ඛවෙ, කුසලා ධම්මාති.

1. 3. 3

පටිපද්දසුත්තං

23. සාවකවීයං :

මිච්ඡාපටිපදඤ්ච වො භික්ඛවෙ, දෙසිංසාමි සමමාපටිපදඤ්ච. තං සුඤ්ඤාථ. කතමා ව භික්ඛවෙ, මිච්ඡාපටිපද, සෙය්‍යාපීදං: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාසමාධි, අයං වුවන්ති භික්ඛවෙ, මිච්ඡාපටිපද.

කතමා ව භික්ඛවෙ, සමමාපටිපද, සෙය්‍යාපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං වුවන්ති භික්ඛවෙ, සමමාපටිපදන්ති.

3. මිච්ඡන්ත වර්ගය

1. 3. 1

මිච්ඡන්ත සූත්‍රය

21. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, මිථ්‍යාස්වභාවය ද සම්‍යක්ස්වභාවය ද නොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, මිථ්‍යා ස්වභාවය කවරේ ද යත්: මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසංකප්ප මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකම්මන්ත මිච්ඡාආජීව මිච්ඡාවායාම මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ මිථ්‍යා-ස්වභාව යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්‍යක්ස්වභාවය කවරේ ද යත්: එනම් සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංකප්ප සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්ත සම්මාආජීව සම්මාවායාම සම්මාසති සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ සම්‍යක්ස්වභාව යයි කියනු ලැබේ.

1. 3. 2

අකුසලධම්ම සූත්‍රය

22. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, අකුසල්දහම් ද කුසල් දහම් ද නොපට දෙශනා කරන්නෙමි එය අසවු. මහණෙනි, අකුසල් දහම්හු කවරහු ද යත්: එනම් මිච්ඡාදිට්ඨි... මිච්ඡාසමාධි යි. මහණෙනි, මොහු අකුසල්දහම්හු යයි කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, කුසල්දහම් කවරේ යත්: එනම් සම්මාදිට්ඨි ... සම්මා-සමාධි යි. මහණෙනි, මොහු කුසල්දහම්හු යයි කියනු ලැබෙත් යි.

1. 3. 3

පටිපද සූත්‍රය

23. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, මිච්ඡාපටිපදාව (වැරදි පිළිවෙත) ද සම්මාපටිපදාව (නො-වැරදි පිළිවෙත) ද නොපට දෙශනා කරන්නෙමි එය අසවු. මහණෙනි, මිච්ඡාපටිපදාව කවර යත්: මිච්ඡාදිට්ඨි...මිච්ඡාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ මිච්ඡාපටිපදා යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාපටිපදාව කවර යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ සම්මාපටිපදාව යයි කියනු ලැබේ.

1. 3. 4

දුතිය පටිපදසුත්තං

24. සාවකටීයං :

ගිහිනො වාහං හික්ඛවෙ, පබ්බජිතස්ස වා මිච්ඡාපටිපදං න වණේණමි. ගිහී වා හික්ඛවෙ, පබ්බජිතො වා මිච්ඡාපටිපන්නො මිච්ඡාපටිපන්නාධිකරණං හෙතු නාරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසලං. කතමා ච හික්ඛවෙ, මිච්ඡාපටිපද, සෙය්‍යාටීදං: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාසමාධි. අයං චූළච්ඡි හික්ඛවෙ, මිච්ඡාපටිපද. ගිහිනො වාහං හික්ඛවෙ, පබ්බජිතස්ස වා මිච්ඡාපටිපදං න වණේණමි. ගිහී වා හික්ඛවෙ, පබ්බජිතො වා මිච්ඡාපටිපන්නො මිච්ඡාපටිපන්නාධිකරණං හෙතු නාරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසලං.

ගිහිනො වාහං හික්ඛවෙ, පබ්බජිතස්ස වා සමමාපටිපදං වණේණමි. ගිහී වා හික්ඛවෙ, පබ්බජිතො වා සමමාපටිපන්නො සමමාපටිපන්නාධිකරණං හෙතු ආරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසලං. කතමා ච හික්ඛවෙ, සමමාපටිපද, සෙය්‍යාටීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං චූළච්ඡි හික්ඛවෙ, සමමාපටිපද. ගිහිනො වාහං හික්ඛවෙ, පබ්බජිතස්ස වා සමමාපටිපදං වණේණමි. ගිහී වා හික්ඛවෙ, පබ්බජිතො වා සමමාපටිපන්නො සමමාපටිපන්නාධිකරණං හෙතු ආරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසලනති.

1. 3. 5

අසප්පරිසසුත්තං

25. සාවකටීයං :

අසප්පරිසඤ්ච වො හික්ඛවෙ, දෙසිසාමි සප්පරිසඤ්ච. නං සුභාථ. කතමා ච හික්ඛවෙ, අසප්පරිසො: ඉධ හික්ඛවෙ, එකච්චො මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති මිච්ඡාසමාධිකො මිච්ඡාචාචො මිච්ඡාකමමනො මිච්ඡාආජිචො මිච්ඡාචායාමො මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි. අයං චූළච්ඡි හික්ඛවෙ, අසප්පරිසො.

කතමා ච හික්ඛවෙ, සප්පරිසො: ඉධ හික්ඛවෙ, එකච්චො සමමාදිට්ඨිකො හොති සමමාසමාධිකො සමමාචාචො සමමාකමමනො සමමාආජිචො සමමාචායාමො සමමාසති සමමාසමාධි. අයං චූළච්ඡි හික්ඛවෙ, සප්පරිසොති.

1. 3. 4

දෙවන පටිපද සූත්‍රය

24. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, මම ගිහියාගේ හෝ පැවිද්දගේ හෝ වැරදි පිළිවෙත නොවනමි. මහණෙනි, ගිහියා හෝ පැවිද්ද හෝ වරදවා පිළිපන්නේ වැරදි පිළිවෙත්හි පිහිටීම හෙතු කොට ආයාච්ඡාර්ගධම්ය නො සපයන්නෙක් වේ. මහණෙනි, වැරදි පිළිවෙත කවරේ ද යත්: එනම් ධර්මාදිට්ඨිය ... මිච්ඡා සමාධි යි. මහණෙනි, මේ වැරදි පිළිවෙතැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මම ගිහියාගේ හෝ පැවිද්දගේ හෝ වැරදි පිළිවෙත නොවනමි. මහණෙනි, ගිහියා හෝ පැවිද්ද හෝ වරදවා පිළිපන්නේ වැරදි පිළිවෙත හෙතු කොට ආයාච්ඡාර්ග ධම්ය නො සපයන්නෙක් වෙයි.

මහණෙනි, මම ගිහියාගේ හෝ පැවිද්දගේ හෝ නිවැරදි පිළිවෙත වනමි. මහණෙනි, ගිහියා හෝ පැවිද්ද හෝ මැනවින් පිළිපන්නේ නිවැරදි පිළිවෙත හෙතු කොට ආයාච්ඡාර්ග ධම්ය සපයන්නෙක් වේ. මහණෙනි, නිවැරදි පිළිවෙත කවරේ ද යත්: එනම් සම්මාදිට්ඨිය... සම්මා සමාධි යි. මහණෙනි, මේ නිවැරදි පිළිවෙතැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි මම ගිහියාගේ හෝ පැවිද්දගේ හෝ නිවැරදි පිළිවෙත වනමි. මහණෙනි, ගිහියා හෝ පැවිද්ද හෝ මැනවින් පිළිපන්නේ නිවැරදි පිළිවෙත හෙතු කොට ආයාච්ඡාර්ගධම්ය සපයන්නෙක් වේ යි.

1. 3. 5

අසත්පුරුෂ සූත්‍රය

25. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාත් සත්පුරුෂයාත් තොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, අසත්පුරුෂයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් මිට්ඨාදෘෂ්ටි ඇත්තේ මිට්ඨාසංකල්ප ඇත්තේ මිට්ඨාවචන ඇත්තේ මිට්ඨාකම්මාන්ත ඇත්තේ මිට්ඨාආජීව ඇත්තේ මිට්ඨාව්‍යායාම ඇත්තේ මිට්ඨාස්මෘති ඇත්තේ මිට්ඨාසමාධි ඇත්තේ වේ. මහණෙනි මේ අසත්පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් සමාග්දෘෂ්ටි ඇත්තේ සමාග්සංකල්ප ඇත්තේ සමාග්වචන ඇත්තේ සමාග්කම්මාන්ත ඇත්තේ සමාග්ආජීව ඇත්තේ සමාග්ව්‍යායාම ඇත්තේ සමාග්ස්මෘති ඇත්තේ සමාග්සමාධි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ.

1. 3. 6

දුතියඅසප්පරිසසුත්තං

26. සාවකථියං :

අසප්පරිසඤ්ච වො භික්ඛවෙ, දෙසිය්සාමි. අසප්පරිසෙන අසප්පරිස-
තරඤ්ච. සප්පරිසඤ්ච¹ දෙසිය්සාමි සප්පරිසෙන සප්පරිසතරඤ්ච. තං සුඤ්ඤාථ.
කතමො ච භික්ඛවෙ, අසප්පරිසො: ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්චො මිඤ්ජා-
දිද්ධිකො හොති -පෙ- මිඤ්ජාසමාධි. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ, අසප්පරිසො.
කතමො ච භික්ඛවෙ, අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො: ඉධ භික්ඛවෙ,
එකච්චො මිඤ්ජාදිද්ධිකො හොති -පෙ- මිඤ්ජාසමාධි මිඤ්ජාඤ්ඤි² මිඤ්ජා-
චිමුත්ති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ, අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො. කතමො ච
භික්ඛවෙ, සප්පරිසො: ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්චො සමමාදිද්ධිකො හොති
-පෙ- සමමාසමාධි. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසො. කතමො ච
භික්ඛවෙ, සප්පරිසෙන සප්පරිසතරො: ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්චො සමමා-
දිද්ධිකො හොති -පෙ- සමමාසමාධි සමමාඤ්ඤි සමමාචිමුත්ති. අයං
චුච්චති භික්ඛවෙ, සප්පරිසෙන සප්පරිසතරොති.

1. 3. 7

කුමහසුත්තං

27. සාවකථියං :

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, කුමෙහා අනාධාරො සුප්පවත්තියො හොති.
සාධාරො දුප්පවත්තියො හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, විතං අනාධාරං
සුප්පවත්තියං හොති. සාධාරං දුප්පවත්තියං හොති. කො ච භික්ඛවෙ,
විතන්තස්ස අධාරො අයමෙව අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො. සෙය්‍යථීදං:
සමමාදිද්ධි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං චුච්චති විතන්තස්ස අධාරො. සෙය්‍යථාපි
භික්ඛවෙ, කුමෙහා අනාධාරො සුප්පවත්තියො හොති. සාධාරො
දුප්පවත්තියො හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, විතං අනාධාරං සුප්පවත්තියං
හොති. සාධාරං දුප්පවත්තියං හොතිති.

1. 3. 8

සමාධිසුත්තං

28. සාවකථියං :

අරියං වො භික්ඛවෙ, සමමාසමාධි. දෙසිය්සාමි සලපනිසං සපරික්ඛාරං.
තං සුඤ්ඤාථ. කතමො ච භික්ඛවෙ, අරියො සමමාසමාධි සලපනිසො
සපරික්ඛාරො, සෙය්‍යථීදං; සමමාදිද්ධි සමමාසධිකප්පො සමමාවාචා
සමමාකමමනො සමමාආථීවො සමමාවායාමො සමමාසන්ති³ යා ඛො
භික්ඛවෙ, ඉමෙහි සත්තභවෙංහි විතන්තස්ස එකග්ගතා සපරික්ඛාරතා⁴ අයං
චුච්චති භික්ඛවෙ, අරියො සමමාසමාධි සලපනිසො ඉතිපි සපරික්ඛාරො
ඉතිපිති.

1. සප්පරිසඤ්ච වො - මජ්ඣං,

2. ඤාණං - සීග්‍ර, සි 2.

3. සමමාසමාධි - සීග්‍ර, ස්‍යා.

4. සපරික්ඛාරා - සීග්‍ර, ස්‍යා.

1. 3. 6

දෙවන සප්පුරිස සූත්‍රය

26. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාත් අසත්පුරුෂයාට වඩා අසත්පුරුෂතරයාත් තොපට දෙශනා කරන්නෙමි. සත්පුරුෂයාත් සත්පුරුෂයාට වඩා සත්පුරුෂතරයාත් දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, අසත්පුරුෂයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් ටීප්‍යාදාෂ්ටි ඇත්තේ... ටීප්‍යා සමාධි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයා යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාට වඩා අසත්පුරුෂතරයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් ටීප්‍යාදාෂ්ටි ඇත්තේ .. ටීප්‍යාසමාධි ඇත්තේ ටීප්‍යාඥාන ඇත්තේ ටීප්‍යාචිත්‍රිකි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයාට වඩා අසත්පුරුෂතරයා යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සත්පුරුෂයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් සමාග්දාෂ්ටි ඇත්තේ... සමාග්දාෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සත්පුරුෂයාට වඩා සත්පුරුෂතරයා කවරේ ද? යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් සමාග්දාෂ්ටි ඇත්තේ... සමාග්දාෂ්ටි ඇත්තේ සමාග්දාෂ්ටි ඇත්තේ සමාග්චිත්‍රිකි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයාට වඩා සත්පුරුෂතරයා යයි කියනු ලැබේ යි.

1. 3. 7

කුම්භ සූත්‍රය

27. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, යම්සේ කළය ආධාර (දරනු) රහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය හැක්කේ වේ ද, ආධාර (දරනු) සහිත වූයේ පහසුවෙන් නො පෙරළිය හැක්කේ වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම සිත ආධාර රහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය හැක්කේ වෙයි, ආධාර සහිත වූයේ පහසුවෙන් නො පෙරළිය හැක්කේ වේ. මහණෙනි, සිතට ආධාරය කිසිකෙක් ද යත්: මේ අරි අට්ඨි මහ මැ යි. එනම්: සම්මාදිට්ඨි... සම්මාසමාධි යි. මේ සිතට ආධාර ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, යම්සේ කළය ආධාර රහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය හැක්කේ වේ ද, ආධාර සහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය නො හැක්කේ වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම සිතට ආධාර රහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය හැක්කේ වෙයි. ආධාර සහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය නො හැක්කේ වේ යි.

1. 3. 8

සමාධි සූත්‍රය

28. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, තොපට ප්‍රත්‍යය සහිත පිරිවර සහිත ආයඪී වූ සමාග්දාෂ්ටි දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, සප්‍රත්‍යය සපරිෂ්කාර ආයඪී සමාග්දාෂ්ටි සමාධිය කවරේ ද යත්: “හෙ මෙසේය: සම්මාදිට්ඨිය සම්මාසඤ්ඤාප්පය සම්මාවාචා ය සම්මාකම්මන්තය සම්මාආජීව ය සම්මා-වායාමය සම්මාසනි” යි මහණෙනි, මේ සත්ආචිත් සිතේ යම් එකභවවෙක් වේ නම් එය සපරිෂ්කාර බවයි. මහණෙනි, මේ ආයඪී සමාග්දාෂ්ටි සමාධිය මෙසේ ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි දු මෙසේ පිරිවර සහිත ය යි දු කියනු ලැබේ යි.

1. 3. 9

වෙදනාසුත්තං

29. සාවකීයං:

තිරෙසො ඉමා භික්ඛවෙ, වෙදනා. කතමා තියෙසො: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ, තිරෙසො වෙදනා ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ තිස්සන්තං වෙදනානං පරිඤ්ඤා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සෙය්‍යාපීදං: සමුදාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සන්තං වෙදනානං පරිඤ්ඤා අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 3. 10

උත්තියසුත්තං

30. සාවකීයං:

අථ ඛො ආයස්මා උත්තියො යෙන භගවා තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමීකා භගවන්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිනෙකා ඛො ආයස්මා උත්තියො භගවන්තං එතදවොච: ඉධ මෙඤං භනෙත, රහොගතස්ස පතිසලලිතස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකො උදපාදි. පඤ්ඤා කාමගුණා වුත්තා භගවතා. කතමෙ නු ඛො පඤ්ඤා කාමගුණා වුත්තා භගවතාති.

සාධු සාධු උත්තිය, පඤ්ඤා ඛො මෙ උත්තිය, කාමගුණා වුත්තා මයා. කතමෙ පඤ්ඤා: චක්ඛුච්ඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨං කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා, සොතච්ඤ්ඤායා සඤ්ඤා -පෙ- සානච්ඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ජීව්‍යාච්ඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායච්ඤ්ඤායා ථොට්ඨංගා ඉට්ඨං කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා. ඉමෙ ඛො උත්තිය, පඤ්ඤා කාමගුණා වුත්තා මයා. ඉමෙසං ඛො උත්තිය, පඤ්ඤා කාමගුණානං පහානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සෙය්‍යාපීදං: සමුදාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. ඉමෙසං ඛො උත්තිය, පඤ්ඤා කාමගුණානං පහානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

මිච්ඡත්තවග්ගො තතියො.

තනුද්දන්තං:

මිච්ඡන්තං අකුසලධම්මං දූවෙ පටිපදාපි ව,
අසප්පරිසෙන දෙව කුමෙහා සමාධි වෙදනුත්තියාති.

1. 3. 9

වෙදනා සූත්‍රය

29. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ වෙදනා තුනෙකි. කවරතුනෙක් ද යත්: සුව වෙදනා යැ දුක් වෙදනා යැ නොදුක්නොසුව වෙදනා යි. මහණෙනි, මේ තුන් වෙදනා යි. මහණෙනි, මේ තුන් වෙදනාවන් පිරිසිදු දැනීම පිණිස අරිආටභිමහ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිආටභිමහෙක් ද යත් හෙ මෙසේ ය: සම්මාදිට්ඨිය ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ තුන් වෙදනාවන් පිරිසිදු දැනීම පිණිස මේ අරිආටභිමහ වැඩිය යුතු යි.

1. 3. 10

උත්තිය සූත්‍රය

30. සැවැත්තුවර:

එකල්හි ආයුෂ්මත් උත්තිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුණ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් උත්තිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, මෙහි එකලා ව විවෙකයෙන් හුන් මට මෙබඳු චිත්ත විතර්කයෙක් පහළවිය: භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පස්කම්ගුණ කෙනෙක් වදරන ලදහ. කවර පස්කම්ගුණ කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දහු ද” යි.

උත්තිය, මැනව මැනව. උත්තිය, මේ පස්කම්ගුණ කෙනෙක් මවිසින් පවසන ලදහ. කවර පසෙක යත්: ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාම සංහිත වූ ඇලුම් කටයුතු වූ ඇසින් දක්කයුතු රූපයෝ ය ... කනින් ඇසියයුතු වූ ශබ්දයෝ ය ... නැහැයෙන් දතයුතු ගන්ධයෝ ය ... දිවෙන් දතයුතු රසයෝ ය... ඉෂ්ට වූ කාන්තවූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමසංහිත වූ ඇලුම් කටයුතු කයින් දතයුතු ස්පර්ශයෝ ය. උත්තිය, ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමසංහිත වූ ඇලුම් කටයුතු මේ පස්කම්ගුණයෝ මා විසින් පවසන ලදහ. උත්තිය, මේ පස්කම්ගුණයන්ගේ ප්‍රභානාය පිණිස අරිආටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිආටභිමහෙක යත්: සම්මාදිට්ඨි .. සම්මාසමාධි යි. උත්තිය, මේ පස්කම් ගුණයන්ගේ ප්‍රභානාය පිණිස මේ අරිආටභිමහ වැඩිය යුතු යි.

තෙවැනි මිච්ඡන්ත වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය මෙසේ ය:

මිච්ඡන්ත සූත්‍රය, අකුසලධම්ම සූත්‍රය පටිපද සූත්‍ර දෙක ය. අසප්පුරිස සූත්‍ර දෙක ය, කුම්භ සමාධි වෙදනා උත්තිය සූත්‍ර සතර යැ යි සූත්‍ර දශයෙකි.

4. පටිපත්තිවග්ගො

1. 4. 1

පටිපත්තිසුත්තං

31. සාවකපීයං :

මේව්‍යාපටිපත්තිඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ, දෙසිංසාමි සමමාපටිපත්තිඤ්ඤා, තං සුඤ්ඤාථ. කතමා ච භික්ඛවෙ, මේව්‍යාපටිපත්ති සෙය්‍යාපීදං: මේව්‍යාදිට්ඨි -පෙ- මේව්‍යාසමාධි. අයං චූළච්ඡිති භික්ඛවෙ, මේව්‍යාපටිපත්ති. කතමා ච භික්ඛවෙ, සමමාපටිපත්ති සෙය්‍යාපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං චූළච්ඡිති භික්ඛවෙ, සමමාපටිපත්තිති.

1. 4. 2

පටිපත්තිසුත්තං

32. සාවකපීයං :

මේව්‍යාපටිපත්තිඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ, දෙසිංසාමි සමමාපටිපත්තිඤ්ඤා, තං සුඤ්ඤාථ. කතමා ච භික්ඛවෙ, මේව්‍යාපටිපත්තො: ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්ඡො මේව්‍යාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- මේව්‍යාසමාධි. අයං චූළච්ඡිති භික්ඛවෙ, මේව්‍යාපටිපත්තො. කතමා ච භික්ඛවෙ, සමමාපටිපත්තො ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්ඡො සමමාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- සමමාසමාධි. අයං චූළච්ඡිති භික්ඛවෙ, සමමාපටිපත්තොති.

1. 4. 3

විරදාසුත්තං

33. සාවකපීයං :

යෙසං කෙසඤ්ඤි භික්ඛවෙ, අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො විරදො, විරදො තෙසං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො සමමාදුක්ඛකකයගාමි. යෙසං කෙසඤ්ඤි භික්ඛවෙ, අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො ආරදො, ආරදො තෙසං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො සමමාදුක්ඛකකයගාමි. කතමො ච භික්ඛවෙ අරියො¹ අට්ඨංඝිකො මග්ගො සෙය්‍යාපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. යෙසං කෙසඤ්ඤි භික්ඛවෙ, අයං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො විරදො, විරදො තෙසං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො සමමාදුක්ඛකකයගාමි. යෙසං කෙසඤ්ඤි භික්ඛවෙ, අයං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො ආරදො, ආරදො තෙසං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො සමමාදුක්ඛකකයගාමිති.

1. 4. 4

පාරඛගමසුත්තං

34. සාවකපීයං :

අට්ඨිමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මො භාවිතා බහුලිකතා අපාරා පාරඛගමනාය සංවත්තනාති. කතමෙ අට්ඨං: සෙය්‍යාපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨං ධම්මො භාවිතා බහුලිකතා අපාරා පාරඛගමනාය සංවත්තනාති. ඉදමච්චො භගවා, ඉදං චක්ඛා සුගතො අථාපරං එතදච්චො සක්ඛා;

1. කතමො අරියො-සීග්‍ර.

4. පටිපත්ති වර්ගය

1. 4. 1

පටිපත්ති සූත්‍රය

31. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, තොපට මිත්‍රාප්‍රතිපත්තිය ද සමාක්ප්‍රතිපත්තිය ද දෙසමි. එය අසවු. මහණෙනි, මිත්‍රාප්‍රතිපත්ති කවර යත්: මිත්‍රාදෘෂ්ඨි යැ ... මිත්‍රාසමාධි යි. මහණෙනි මේ මිත්‍රාප්‍රතිපද යි කියනු ලැබේ යි. මහණෙනි, සමාක්ප්‍රතිපත්ති කවර යත්: සමාක්දෘෂ්ඨි ... සමාක්සමාධි යි. මහණෙනි, මේ සමාක්ප්‍රතිපද යි කියනු ලැබේ.

1. 4. 2

පටිපත්ත සූත්‍රය

32. සැවැත් නුවර:

මහණෙනි, මිත්‍රාප්‍රතිපත් ඇත්තහු ද සමාක්ප්‍රතිපත් ඇත්තහු ද තොපට දෙසමි එය අසවු. මහණෙනි, මිත්‍රාප්‍රතිපත් ඇත්තේ කවරෙ යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් මිත්‍රාදෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි ... මිත්‍රාසමාධි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ මිත්‍රාප්‍රතිපත් ඇත්තේ ය යි කියනු ලැබේ යි. මහණෙනි, සමාක්ප්‍රතිපත් ඇත්තේ කවරෙ යත්: මහණෙනි මෙහි එකෙක් සමාක්දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි...සමාක්සමාධි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි මේ සමාක්ප්‍රතිපත් ඇත්තේ ය යි කියනු ලැබේ.

1. 4. 3

විරද්ධ සූත්‍රය

33. සැවැත් නුවර:

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් අරිඅටභිමහ වරදවන ලද ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිඅටභිමහ ඔවුන් විසින් වරදවන ලද ය. මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් අරිඅටභිමහ අරඹන ලද ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිඅටභිමහ ඔවුන් විසින් අරඹන ලදී. මහණෙනි අරිඅටභිමහ කවරෙ යත්: හෙ මෙසේ ය: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් මේ අරිඅටභිමහ වරදවන ලද ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන මේ අරිඅටභිමහ ඔවුන් විසින් වරදවන ලද ය. මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් මේ අරිඅටභිමහ අරඹන ලද ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන මේ අරිඅටභිමහ ඔවුන් විසින් අරඹන ලද්දේ යි.

1. 4. 4

පාරධගම සූත්‍රය

34. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, මේ අට දහම් කෙනෙක් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතෙරට (-සසරින් නිවනට) යෑම පිණිස පවතිත්. කවර අටෙකැ යත්: සම්මාදිට්ඨි...සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ අටදහම්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතරට යෑම පිණිස පවතිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදරා යළි මතු ද මෙය වදළ සේකි:

1. අප්පකා තෙ මනුසේසසු යෙ ජනා පාරගාමිනො,
අථායං ඉතරා පජා තීරමෙවානුධාවති.
2. යෙ ච බො සමුද්දකානෙ ධමමෙ ධමමානුචක්කනො,
තෙ ජනා පාරමෙසසනති මච්චුධෙයාං සුදුක්ඛං.
3. කණ්ණං ධමමං විප්පහාය සුක්ඛං භාවෙථ පණ්ඩිතො,
ඕකා අනොකං ආගමම විවෙකෙ යත් දුරමං.
4. තත්තාභිරතිමිවෙජ්ජා භික්ඛා කාමෙ අකිකුතො,
පරියොදපෙයා අක්ඛානං වික්ඛකෙලසෙහි පණ්ඩිතො.
5. යෙසං සමෙකාධිඅබොසු සමමා විතං සුභාවිතං,
ආදනපට්ඨිසසගෙන අනුපාදය යෙ රතා
බිණ්ණසවා පුත්තිමනොතා තෙ ලොකෙ පරිතිබ්බුතාති.

1. 4. 5

සාමඤ්ඤසුත්තං

35. සාමඤ්ඤඤඤඤඤ වො භික්ඛවෙ, දෙසිස්සාමි සාමඤ්ඤඵලානි ව.
තං සුඤ්ඤං. කතමඤ්ඤඤඤඤඤ වො, සාමඤ්ඤං: අයමෙව අරියො
අට්ඨංඨිතො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.
ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤං. කතමානි ච භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤ-
ඵලානි: සොතාපත්තිඵලං සකදගාමිඵලං අනාගාමිඵලං අරහත්තඵලං¹.
ඉමානි චුච්චති භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤඵලානිති.

1. 4. 6

දුතිය සාමඤ්ඤසුත්තං

36. සාමඤ්ඤඤඤඤඤ වො භික්ඛවෙ, දෙසිස්සාමි සාමඤ්ඤඤඤඤඤ.
තං සුඤ්ඤං. කතමඤ්ඤඤඤඤඤ වො, සාමඤ්ඤං: අයමෙව අරියො
අට්ඨංඨිතො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.
ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤං. කතමො ච භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤඤො:
යො බො භික්ඛවෙ, රාගක්ඛයො දොසක්ඛයො මොහක්ඛයො අයං
චුච්චති භික්ඛවෙ, සාමඤ්ඤඤොති.

1. 4. 7

බ්‍රහ්මඤ්ඤසුත්තං

37. බ්‍රහ්මඤ්ඤඤඤඤඤ වො භික්ඛවෙ, දෙසිස්සාමි බ්‍රහ්මඤ්ඤඵලානි ව.
තං සුඤ්ඤං. කතමඤ්ඤඤඤඤඤ වො, බ්‍රහ්මඤ්ඤං: අයමෙව අරියො
අට්ඨංඨිතො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.
ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤං. කතමානි ච භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤ-
ඵලානි: සොතාපත්තිඵලං සකදගාමිඵලං අනාගාමිඵලං අරහත්තඵලං
ඉමානි චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤඵලානිති.

1. අරහත්තං - සි 1, 2.

1. යම් ජන කෙනෙක් පරතෙරට යනසුලු වෙද්ද, මිනිසුන් අතර ඔහු අල්පයහ. වැලි මේ තදන්‍ය ප්‍රජාව මෙතෙර ම (සසරෙහි ම) ධාවන කෙරෙයි.

2. යම් ජනකෙනෙක් මොනවට වදහළ දහමිනි දහම් අනුව පවතින සුලු වෙද්ද, ඒ ජනයෝ සුදුස්තර වූ මාරධෙයය (සසර) හැර පරතෙරට යන්නාහ.

3-4. පණ්ඩිත තෙමේ අකුසල්දහම් දුරු කොට කුසල්දහම් වඩනේ ය. නිවන ඇරඹ සසරින් කාමයන් අත්හැර පලිබෝධ නැති ව යම් විවෙකයක දුකසේ ඇලියයුතු වේ නම් එහි ඇලීම කැමති වන්නේ ය. පණ්ඩිත තෙමේ කෙලෙසුන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කරන්නේ යි.

5. යම් කෙනෙකුගේ සිත බොධ්‍යායයන්හි මැනවින් වඩන ලද්ද, යම් කෙනෙක් උපාදාන රහිත ව නිවනෙහි ඇලුණාහු ද, ලෙව්හි බැබළුම් ඇති ඒ රහත්හු පිරිනිව්වාහු යි.

1. 4. 5

සාමඤ්ඤ සූත්‍රය

35. මහණෙනි, මහණුවම් ද මහණුවම්හි ඵල ද තොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි මහණුවම කවරෙ යත්: මේ අරි අටභිමග මැ යි. එ කවරෙ යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි මේ මහණුවමැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මහණුවම්හි ඵල කවරෙ යත්: සොනාපත්තිඵලය සකදගාමිඵලය අනාගාමිඵලය අරහත්ත ඵල යි. මහණෙනි, මොහු මහණුවම්හි ඵලැ යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 6

දෙවන සාමඤ්ඤ සූත්‍රය

36. මහණෙනි, ශ්‍රමණධර්මයත් ශ්‍රමණධර්මයෙහි ඵලත් තොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, ශ්‍රමණධර්මය කවරෙ යත්: මේ අරි අටභිමග මැ යි. එ කවරෙ යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි මේ ශ්‍රමණධර්මය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ශ්‍රමණධර්මයෙහි ඵල කවරෙ යත්: මහණෙනි, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම් මහණෙනි මේ ශ්‍රමණධර්මයෙහි ඵලැ යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 7

බ්‍රහ්මඤ්ඤ සූත්‍රය

37. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වයත් ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ඵලත් තොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වය කවරෙ යත්: මේ අරි අටභිමග මැ යි. එ කෙසේ යැ යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ඵල කවරෙ යත්: සොනාපත්තිඵලය සකදගාමිඵලය අනාගාමිඵලය අරහත්තඵල යි. මහණෙනි මොහු ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ඵලැ යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 8

දුතිය බ්‍රහ්මඤ්ඤසුත්තං

38. බ්‍රහ්මඤ්ඤාඤාච චො භික්ඛවෙ, දෙසියසාමි බ්‍රහ්මඤ්ඤාඤාච. නං සුඤාථ. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤා : අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යාපීදං සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤා. කතමො ච භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤාසො : යො ඛො භික්ඛවෙ, රාගක්ඛයො දෙසක්ඛයො මොහක්ඛයො අයං චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මඤ්ඤාසොති.

1. 4. 9

බ්‍රහ්මවරියසුත්තං

39. බ්‍රහ්මවරියඤාච චො භික්ඛවෙ, දෙසියසාමි බ්‍රහ්මවරියච්චානි ව. නං සුඤාථ. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියං : අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යාපීදං සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියං. කතමානි ච භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියච්චානි : සොතාපත්ථලං සකදගාමිථලං අනාගාමිථලං අරහත්ථලං. ඉමානි චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියච්චානිති.

1. 4. 10

දුතිය බ්‍රහ්මවරියසුත්තං

40. බ්‍රහ්මවරියඤාච චො භික්ඛවෙ, දෙසියසාමි බ්‍රහ්මවරියච්චානි. නං සුඤාථ. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියං : අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො, සෙය්‍යාපීදං සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියං. කතමො ච භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියසො : යො ඛො භික්ඛවෙ, රාගක්ඛයො දෙසක්ඛයො මොහක්ඛයො අයං චුච්චති භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මවරියසොති.

(සබ්බං සාවකිනිදනමෙව)

පටිපත්තිවග්ගො චතුසො.

කත්‍රැද්දනං :

පටිපත්තිපටිපන්නො ච චිරදේධා ච පාරඛගමො
සාමමඤ්ඤන දෙව චුත්තා බ්‍රහ්මඤ්ඤනපරෙ දුචෙ
බ්‍රහ්මවරියෙන දෙව චුත්තා වග්ගො තෙන පචුච්චති.

1. 4. 8

දෙවන බ්‍රහ්මඤ්ඤ සූත්‍රය

38. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වයන් ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ප්‍රයෝජනාත් තොපට දෙගුණා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි ශ්‍රේෂ්ඨත්වය කවරෙ යන්; මේ අරිඤ්ඤිමහ මැ යි. එ කෙසේ යැ යන්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ ශ්‍රේෂ්ඨත්ව යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ප්‍රයෝජන කවරෙ යන්: මහණෙනි, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම් මහණෙනි, මේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ප්‍රයෝජනැ යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 9

බ්‍රහ්මවරිය සූත්‍රය

39. මහණෙනි, තොපට බ්‍රහ්මසරත් බ්‍රහ්මසරෙහි ඵලන් දෙගුණා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, බ්‍රහ්මසර කවරෙ යන්: මේ අරිඤ්ඤිමහ මැ යි එ කෙසේ යැ යන්: සම්මාදිට්ඨි .. සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ බ්‍රහ්මසර යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බ්‍රහ්මසරඵල කවරෙ යන් සොවත්ඵල සෙදගුම්ඵල අනගුම්ඵල රහත්ඵල යි. මහණෙනි, මොහු බ්‍රහ්මසරඵල යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 10

දෙවන බ්‍රහ්මවරිය සූත්‍රය

40. මහණෙනි, තොපට බ්‍රහ්මසරත් බ්‍රහ්මසරෙහි අර්ථන් දෙගුණා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි බ්‍රහ්මසර කවරෙ යන්: මේ අරිඤ්ඤිමහ මැ යි. එ කෙසේ යැ යන්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි මේ බ්‍රහ්මසර යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බ්‍රහ්මසරෙහි අර්ථ කවරෙ යන්: මහණෙනි, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම් මේ බ්‍රහ්මසරෙහි අර්ථ යි කියනු ලැබේ යි.

(සියල්ල සැවැත්නුවර ම නිදන කොට ඇත.)

සිවුවැනි පටිපත්ති වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමමාලාව:

පටිපත්ති, පටිපන්න, වීරද්ධ, පාරභිගම යි සූත්‍ර සතරෙකි. සාමඤ්ඤ නමින් දෙකෙක් ද, බ්‍රහ්මඤ්ඤ නමින් දෙකෙක් ද, බ්‍රහ්මවරිය නමින් දෙකෙක් ද කියන ලදහ. මේ සූත්‍ර දහයෙන් වර්ග යයි කියනු ලැබේ.

5. අඤ්ඤාතිත්‍විය පෙය්‍යාලො

1. 5. 1

විරාගසුත්තං.

41. සාවතීයං:

අථ ඛො සම්මහුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඝමිංසු. උපසංඝමිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිංහො ඛො තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච: සවෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්‍වියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යු: “කිමත්‍වියං ආවුසො, සමඤ්ඤෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති” ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං “අඤ්ඤාතිත්‍වියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ. රාගවිරාගස්ථං ඛො ආවුසො භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති” ති.

සවෙ පන වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්‍වියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යු: “අත්‍වී පනාවුසො මගො අත්‍වී පටිපද්‍ය රාගවිරාගායා” ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්‍වියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “අත්‍වී ඛො ආවුසො මගො අත්‍වී පටිපද්‍ය රාගවිරාගායා” ති. කතමො ච භික්ඛවෙ, මගො කතමා ච පටිපද්‍ය රාගවිරාගායා: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මගො. සෙය්‍යාර්ථදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං භික්ඛවෙ, මගො අයං පටිපද්‍ය රාගවිරාගායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්‍වියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 5. 2

සංයොජනසුත්තං.

42. සවෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්‍වියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යු: “කිමත්‍වියං ආවුසො, සමඤ්ඤෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති” ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්‍වියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: සංයොජනපහානස්ථං¹ ඛො ආවුසො, භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති ති.

සවෙ පන වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්‍වියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යු: “අත්‍වී පනාවුසො මගො, අත්‍වී පටිපද්‍ය සංයොජනපහානස්ථායා” ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්‍වියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “අත්‍වී ඛො ආවුසො මගො අත්‍වී පටිපද්‍ය සංයොජනපහානායා” ති. කතමො ච භික්ඛවෙ, මගො කතමා පටිපද්‍ය සංයොජනපහානායා: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මගො, සෙය්‍යාර්ථදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං භික්ඛවෙ මගො අයං පටිපද්‍ය සංයොජනපහානායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්‍වියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 5. 3

අනුසයසුත්තං.

43. සවෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්‍වියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යු: “කිමත්‍වියං ආවුසො, සමඤ්ඤෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති” ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්‍වියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “අනුසයසමුත්ථානස්ථං² ඛො ආවුසො භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති” ති.

1. අනුසයසමුත්ථානස්ථං - මජ්ඣං.

5. අඤ්ඤාතිත්ථියපෙය්‍යාලය

1. 5. 1

විරාග සූත්‍රය

41. සැවැත්තුවර :

එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක: “මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ ‘ඇවැත්නි, කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ දැ’යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරවු. ‘ඇවැත්නි, රාගය දුරලිම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ යි.

මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ ‘ඇවැත්නි, රාගය දුරලිම පිණිස මගෙක් ඇද්ද, පිළිවෙතක් ඇද්ද’යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරවු. ‘ඇවැත්නි, රාගය දුරලිම පිණිස මගෙක් ඇත. ‘පිළිවෙතක් ඇතැ’ යි මහණෙනි රාගය දුරලිම පිණිස මහ කවරෙ යැ පිළිවෙත කවරෙ යැ යත්: මේ අරිඅට්ඨිමග මැ යි. ඒ කෙසේ ය යත්: සම්මාදිට්ඨි යැ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, රාගය දුරලිම පිණිස මේ මග යැ, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරවු.

1. 5. 2

සංයොජන සූත්‍රය

42. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ ‘ඇවැත්නි, කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ දැ’යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරවු: ‘ඇවැත්නි, සංයොජන ප්‍රභාණය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ’ යයි.

මහණෙනි, ඉදින් අන්‍යාතිර්ථක පරිව්‍රාජකයෝ ‘ඇවැත්නි සංයොජන-ප්‍රභාණය පිණිස මගෙක් ඇද්ද, පිළිවෙතක් ඇද්ද?’යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්‍යාතිර්ථක පරිව්‍රාජකයනට මෙසේ විසඳන්නාහු ය: ‘ඇවැත්නි, සංයොජනප්‍රභාණය පිණිස මගෙක් ඇත, පිළිවෙතක් ඇතැ යි. මහණෙනි, සංයොජනප්‍රභාණය පිණිස මග කවරෙ යැ පිළිවෙත කවරෙ යැ යත්: මේ අරිඅට්ඨිමග මැ යි. හෙ මෙසේ ය: සම්මාදිට්ඨි...සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, සංයොජන-ප්‍රභාණය පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්‍යාතිර්ථක පරිව්‍රාජකයනට මෙසේ විසඳන්නාහු යි.

1. 5. 3

අනුසය සූත්‍රය

43. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ ‘ඇවැත්නි කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ දැ’යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් ‘මහණෙනි එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට ‘මෙසේ විසඳන්නාහු ය: ඇවැත්නි, අනුසය (නිදි ගත් කෙලෙස්) නැසීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ යි. මහණෙනි,

සචෙ පන චො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යාං:
 “අත්ථි පනාචුසො, මග්ගො අත්ථි පටිපද අනුසයසමුග්ගානායා”ති.
 එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං
 එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “අත්ථි ඛො ආචුසො මග්ගො, අත්ථි පටිපද
 අනුසයසමුග්ගානායා”ති. කතමො ච භික්ඛවෙ මග්ගො, කතමා පටිපද
 අනුසයසමුග්ගානාය: අයමෙව අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො සෙය්‍යථිදං:
 සමොදිධිං -පෙ- සමොසමාධි. අයං භික්ඛවෙ මග්ගො, අයං
 පටිපද අනුසයසමුග්ගානායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං
 අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 5. 4

අද්ධානසුත්තං

44. සචෙ චො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යාං:
 “කිමත්ථියං ආචුසො, සමඤ්ඤෙ ගොතමෙ බුඤ්ඤවරියං
 චුක්ඛස්සි”ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං
 පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: අද්ධානපරිඤ්ඤාකං ඛො ආචුසො,
 හගචති බුඤ්ඤවරියං චුක්ඛස්සි”ති -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො
 කතමා පටිපද අද්ධානපරිඤ්ඤාය: අයමෙව අරියො අට්ඨංඤිකො
 මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සමොදිධිං -පෙ- සමොසමාධි. අයං භික්ඛවෙ
 මග්ගො, අයං පටිපද අද්ධානපරිඤ්ඤායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ
 භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 5. 5

ආසවකඛයසුත්තං

45. සචෙ චො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යාං:
 “කිමත්ථියං ආචුසො, සමඤ්ඤෙ ගොතමෙ බුඤ්ඤවරියං චුක්ඛස්සි”ති?
 එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං
 එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “ආසවානං ඛයාකං ඛො ආචුසො, හගචති
 බුඤ්ඤවරියං චුක්ඛස්සි”ති -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ මග්ගො, කතමා
 පටිපද ආසවානං ඛයාය අයමෙව අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො
 සෙය්‍යථිදං: සමොදිධිං -පෙ- සමොසමාධි. අයං භික්ඛවෙ මග්ගො,
 අයං පටිපද ආසවානං ඛයායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ,
 තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 5. 6

විජ්ජාවිමුක්ඛිසුත්තං

46. සචෙ චො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යාං:
 “කිමත්ථියං ආචුසො, සමඤ්ඤෙ ගොතමෙ බුඤ්ඤවරියං
 චුක්ඛස්සි”ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජ-
 කානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “විජ්ජාවිමුක්ඛිඵලසංචිකිරියාකං ඛො ආචුසො,
 හගචති බුඤ්ඤවරියං චුක්ඛස්සි”ති. -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ මග්ගො,
 කතමා පටිපද විජ්ජාවිමුක්ඛිඵලසංචිකිරියාය: අයමෙව අරියො අට්ඨංඤිකො
 මග්ගො සෙය්‍යථිදං: සමොදිධිං -පෙ- සමොසමාධි. අයං භික්ඛවෙ
 මග්ගො, අයං පටිපද විජ්ජාවිමුක්ඛිඵලසංචිකිරියායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ
 භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ “ඇවැත්නි, අනුසය නැසීම පිණිස මගෙක් ඇද්ද, පිළිවෙතෙක් ඇද්ද?යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි එසේ පුළුවස්නා ලද තෙසි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහුය: “ඇවැත්නි අනුසය නැසීම පිණිස මගෙක් ඇත පිළිවෙතෙක් ඇතැ”යි. මහණෙනි, අනුසය නැසීම පිණිස මහ කවරේ යැ පිළිවෙත කවරේ යැ යත්: මේ අරිඅටභිමග මැ යි හෙ මෙසේය: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි අනුසය නැසීම පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි එසේ පුළුවස්නා ලද තෙසි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 4

අදාන සූත්‍රය

44. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ: “ඇවැත්නි, කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද?”යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙසි මේ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, සසර අදන්මහ පිරිසිදු දැනීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ”යි... මහණෙනි සසර අදන්මහ පිරිසිදු දැනීම පිණිස මග කවරේ යැ පිළිවෙත කවරේ යැ යත්: මේ අරිඅටභිමග මැ යි එනම්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, සසර අදන්මහ පිරිසිදු දැනීම පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි එසේ පුළුවස්නා ලද තෙසි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 5

ආසවකඛය සූත්‍රය

45. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ: “ඇවැත්නි කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද?”යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් එසේ පුළුවස්නා ලද තෙසි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, ආසවක්ෂය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ”යි...මහණෙනි, ආසවක්ෂය පිණිස මග කවරේ ද, පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අරිඅටභිමග මැ යි. එනම්: සම්මාදිට්ඨි...සම්මාසමාධි”යි මහණෙනි, ආසවක්ෂය පිණිස මේ මගය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙසි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 6

විජ්ජාච්ඡුක්ඛි සූත්‍රය

46. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ: “ඇවැත්නි කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් එසේ පුළුවස්නා ලද තෙසි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, අර්හත්මාර්ගඥානවිද්‍යාව හා අර්හත්-ඵලච්ඡුක්ඛිකිය පසක් කරනු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ”යි....මහණෙනි, අර්හත්මාර්ගඥානවිද්‍යාව හා අර්හත්ඵල ච්ඡුක්ඛිකිය පසක් කරනු පිණිස මග කවරේ ද, පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අරිඅටභිමග මැ යි. ඒ කෙසේ යැ යත්: සමාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, අර්හත්මාර්ගඥානවිද්‍යාව හා අර්හත්ඵල-ච්ඡුක්ඛිකිය පසක් කරනු පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙසි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 7

ඤාණදක්ෂනසුත්තං

47. සචෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යුං: “කිමත්ථියං ආවුසො සමඡෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “ඤාණදක්ෂනස්සං ඛො ආවුසො, හගවති. බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා පටිපදා ඤාණදක්ෂනාය, අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො, සෙය්‍යථිදං: සමොදිධි -පෙ- සමොසමාධි. අයං භික්ඛවෙ, මග්ගො අයං පටිපදා ඤාණදක්ෂනායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 5. 8

අනුපාදසුත්තං

48. සචෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යුං: “කිමත්ථියං ආවුසො, සමඡෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “අනුපාදපරිනිබ්බානස්සං ඛො ආවුසො, හගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති. සචෙ පන වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යුං: “අත්ථි පනාවුසො, මග්ගො අත්ථි පටිපදා අනුපාදපරිනිබ්බානායාති”ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ, අත්ථි ඛො ආවුසො, මග්ගො අත්ථි පටිපදා අනුපාදපරිනිබ්බානායාති: කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා පටිපදා අනුපාදපරිනිබ්බානාය, අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො, සෙය්‍යථිදං: සමොදිධි -පෙ- සමොසමාධි. අයං භික්ඛවෙ, මග්ගො අයං පටිපදා අනුපාද පරිනිබ්බානායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

(සබ්බං සාවකථිතිදනං.)

අඤ්ඤාතිත්ථියපෙය්‍යාලි

තත්‍රාද්දනං:

විරාගසංඤ්ඤාජනානුසයා අද්ධාන ආසවකයා
විජ්ජාචම්බුක්ඛාණ්ඩඤ්ඤා අනුපාදති අට්ඨමෙති.

1. 5. 7

ඤාණදස්සන සූත්‍රය

47. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ “ඇවැත්නි, කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද?”යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, ඥානද්ධනය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ”යි ...මහණෙනි, ඥානද්ධනය පිණිස මග කවරේ ද, පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අරිඅට්ඨිමග මැ යි. එ මෙසේ යැ “සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි”යි. මහණෙනි, ඥානද්ධනය පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත ය. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 8

අනුපාද සූත්‍රය

48. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ “ඇවැත්නි, කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද?”යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ”යි, මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ “ඇවැත්නි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස මගෙක් ඇද්ද, පිළිවෙතෙක් ඇද්ද?”යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස මගෙක් ඇත. පිළිවෙතෙක් ඇතැ යි. මහණෙනි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස මග කවරේ ද පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අරිඅට්ඨිමග මැ යි. එ මෙසේ යැ: “සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි”යි. මහණෙනි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

(සියල්ල සැවත නිදන කොට ඇත)

අක්කතිකීය පෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

විරාග, සංයෝජන, අනුසය, අද්ධාන, ආසවක්ඛය, විජ්ජාවිමුත්ති, ඤාණදස්සන, අනුපාද යි මේ සූත්‍රාන්ත අටෙකි යි.

6. සූරියපෙය්‍යාලො

1. 6. 1

කලාණමිත්තසූතනං

සබ්බං සාවස්ථිතිදනං.

49. සූරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයනො එනං පුබ්බඛගමං එනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං¹ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය එනං පුබ්බඛගමං, එනං පුබ්බනිමිත්තං, යදිදං කලාණමිත්තනා. කලාණමිත්තසෙය්‍යනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං: අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙස්සති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං ඛුලිකරිස්සති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු කලාණමිත්තො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං ඛුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. සමමාසමාප්තං භාවෙති -පෙ- සමමාචාවං භාවෙති, -පෙ- සමමාකමමනනං භාවෙති -පෙ- සමමාආජීවං භාවෙති -පෙ- සමමාචායාමං භාවෙති -පෙ- සමමාසනිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කලාණමිත්තො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං ඛුලිකරොති.

1. 6. 2

සීලසූතනං

50. සූරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයනො එනං පුබ්බඛගමං එනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං¹; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය එනං පුබ්බඛගමං එනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං සීලසමපදං, සීලසමිකාසෙය්‍යනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං ඛුලිකරිස්සති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලසමපකො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං ඛුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති: විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලසමපකො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං ඛුලිකරොති.

1. අරුණංගං - මඝස්, සයා.

6. සූරියපෙයාලය

1. 6. 1

කලාණමිතා සූත්‍රය

සියල්ල සැවැත් නිදන යැ.

49. මහණෙනි, යම් මේ අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මෙ පූර්වභිගම වෙයි, මෙ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කලාණමිතූරන් ඇති බවෙක් වේ ද, මහණහට අරිඅටභිමහ ඉපදීමට මෙ පූර්වභිගම වෙයි, මෙ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ වඩන්නේ ය අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලාණ මිතූරන් ඇති මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කලාණ මිතූරන් ඇති මහණ කෙසේ නම් අරිඅටභිමහ වඩා ද, අරිඅටභිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමෙනසුලු සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි ... සමාක්සඤ්ඤාපය වඩයි...සමාග්වචනය වඩයි...සමාක්කර්මාන්තය වඩයි ...සමාගාථීවය වඩයි...සමාග්ව්‍යායාමය වඩයි.. සමාක්ස්මානිය වඩයි.. විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමෙනසුලු සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි කලාණ මිතූරන් ඇති මහණ මෙසේ අරිඅටභිමහ වඩයි. අරිඅටභිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 2

සීල සූත්‍රය

50. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද උදවන හිරුට මෙ පූර්වභිගම වෙයි. මෙ පූර්වනිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සීලසම්පදාව (සිවු පිරිසිදු සීලය) ක් වේ ද, මහණහට අරිඅටභිමහ ඉපදීමට මෙය පූර්වභිගම වෙයි, මෙ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ වඩන්නේ ය. අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය සීලසම්පන්න මහණහු විසින් කැමැති වියයුතු යි. මහණෙනි, සීලසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් අරිඅටභිමහ වඩා ද, අරිඅටභිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි මෙ සස්තෙනි මහණ විවෙකානිශ්‍රිත වූ විරාගනිශ්‍රිත වූ නිරොධනිශ්‍රිත වූ චෝස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... විවෙකනිශ්‍රිත වූ විරාගනිශ්‍රිත වූ නිරොධනිශ්‍රිත වූ චෝස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, සීලසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිඅටභිමහ වඩයි. අරිඅටභිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 3

ඡන්දසුත්තං

51. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං ඡන්දසමපද -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 4

අත්තසුත්තං

52. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අත්තසමපද -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 5

දිට්ඨිසුත්තං

53. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං දිට්ඨිසමපද -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 6

අප්පමාදසුත්තං

54. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අප්පමාදසමපද -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 7

යොනිසොසුත්තං

55. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං යොනිසොමනසිකාරසමපද. යොනිසොමනසිකාරසමපන්නසෙස්ස භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං බහුලිකරිස්සතිති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසමපන්නො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං බහුලිකරොති, ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, එව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසමපන්නො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 6. 3

ජන්ද සූත්‍රය

51. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මෙ පූර්වඛගම වෙයි. මෙ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කත්තුකම්පනාකුසලච්ඡන්දයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඅටභිමහ ඉපදීමට මෙ පූර්වඛගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත යි.. බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 4

අත්ත සූත්‍රය

52. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මෙ පූර්වඛගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් චිත්ත-සමාද්ධන්වයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඅටභිමහ ඉපදීමට මෙ පූර්වඛගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත යි.. බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 5

දිට්ඨි සූත්‍රය

53. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මෙ පූර්වඛගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් ඥාන සම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඅටභිමහ ඉපදීමට මෙ පූර්වඛගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 6

අප්පමාද සූත්‍රය

54. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මෙ පූර්වඛගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් අප්‍රමාද සම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඅටභිමහ ඉපදීමට මෙ පූර්වඛගම ය, මෙ පූර්ව නිමිත්ත යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 7

යොනිසො සූත්‍රය

55. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මෙ පෙරටු වෙයි. මෙ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් යොනිසො මනසිකාරසම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඅටභිමහ ඉපදීමට මෙ පෙරටු වෙයි, මෙ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ වඩන්නේ ය, අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙ නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් යුත් මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් යුත් මහණ කෙසේ නම් අරිඅටභිමහ වඩා ද, අරිඅටභිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත වූ විරාග නිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිත වූ චොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... විවෙකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිත වූ චොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් යුත් මහණ මෙසේ අරිඅටභිමහ වඩයි, අරිඅටභිමහ බහුල කෙරේ යි.

1. 6. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්තසුත්තං

56. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 6. 9

දුතිය සීලසුත්තං

57. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං සීලසමුපදං. සීලසමුපන්නස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලිකරොතිති. (විජ්ජාපරෙක්ඛං)

1. 6. 10

දුතිය ඡන්දසුත්තං

58. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං, යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං ඡන්දසමුපදං. ඡන්දසමුපන්නස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලිකරොතිති:

1. 6. 11

දුතිය අත්තසුත්තං

59. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අත්තසමුපදං. අත්තසමුපන්නස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 8

දුතිය කල්‍යාණමිතන සූත්‍රය

56. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඅටභිමහ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ වඩන්නේ ය. අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කල්‍යාණමිත්‍ර මහණහු විසින් කැමැති වියයුතු යි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍ර මහණ කෙසේ නම් අරිඅටභිමහ වඩා ද, අරිඅටභමහ බහුල කෙරේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ රාගචිනයෙහි පයඝිවසානාය වූ ද්වේෂචිනයෙහි පයඝිවසාන වූ මොහචිනයෙහි පයඝිවසාන වූ සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි ... රාගචිනයෙහි පයඝිවසාන වූ ද්වේෂචිනයෙහි පයඝිවසාන වූ මොහචිනයෙහි පයඝිවසාන වූ සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍ර මහණ මෙසේ අරිඅටභිමහ වඩයි. අරිඅටභිමහ බහුල කෙරේ යි.

1. 6. 9

දුතිය සීලසූත්‍රය

57. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සිවුපිරිසිදු සීලයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඅටභිමහ ඉපදීමට මේ පෙරටුවෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, සීලසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි. ... බහුල කෙරේ යි.

(චිතර කට යුතු යි.)

1. 6. 10

දුතිය ඡන්දසූත්‍රය

58. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කත්තුකමානාකුසලච්ඡන්දයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඅටභිමහ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, ඡන්දසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි. ... බහුල කෙරේ යි.

1. 6. 11

දුතිය අත්තසූත්‍රය

59. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් චිත්තසමාද්ධත්වයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඅටභිමහ ඉපදීමට මෙය පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, චිත්තසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 12

දුතිය දිට්ඨිසුත්තං.

60. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයනො එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංඛගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං දිට්ඨිසම්පද -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 6. 13

දුතිය අප්පමාදසුත්තං.

61. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයනො එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංඛගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අප්පමාදසම්පද, අප්පමාදසම්පන්නාසෙස්ස න. භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 6. 14

දුතිය යොනිසොසුත්තං.

62. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයනො එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංඛගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං යොනිසොමනසිකාරසම්පද, යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නාසෙස්ස න. භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං අරියං අට්ඨංඛගමග්ගං. භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංඛගිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සතිති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඛගිකං මග්ගං. භාවෙති අරියං අට්ඨංඛගිකං මග්ගං බහුලීකරොති? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං. භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෝෂච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඛගිකං මග්ගං. භාවෙති අරියං අට්ඨංඛගිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

සුරියපෙය්‍යාලි.

කත්‍රැඤ්ඤා:

කල්‍යාණමිත්තං සීලඤ්ඤ ඡන්දො ව අත්තසම්පද
දිට්ඨි ව අප්පමාදො ව යොනිසො භවති සත්තමනනි.

1. 6. 12

දුතිය දිට්ඨිසූත්‍රය

60. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු වෙයි මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් ඥාන සම්පත්තියෙක් වේ ද මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 13

දුතිය අප්පමාද සූත්‍රය

61. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් අප්‍රමාදසම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, අප්‍රමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මේ කැමැති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 14

දුතිය යෝනියො සූත්‍රය

62. මහණෙනි, යම් අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් යෝනියොමනසිකාරසම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ ය. අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ ය. යන මෙය යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමැති වියයුතු යි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩා ද. අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ රාගචිතයෙහි පයථිවසානය වූ ද්වේෂචිතයෙහි පයථිවසානය වූ මොහචිතයෙහි පයථිවසානය වූ සමාක්දාෂ්ටිය වඩයි ... සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිඤ්චිමහ වඩයි. අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ යයි.

සූරියපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

කල්‍යාණමිත්ත, සීල, ඡන්ද, අත්ත, දිට්ඨි, අප්පමාද යි සූත්‍ර යුගල සයෙකි. යෝනියො සූත්‍ර යුගලය සත් වැනි වේ. (වර්ගයෙහි සූත්‍ර මුළුල්ල තුදුසෙකි) යි.

7. එකධමමපෙය්‍යාලො

1. 7. 1

කල්‍යාණමිත්තසුත්තං

63. සාවකවීයං :

එකධමමො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිතිස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධමමො, යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා, කල්‍යාණමිත්තසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං බහුලීකරිස්සතිති. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං, එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 7. 2

සීලසුත්තං

64. එකධමමො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිතිස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධමමො: යදිදං සීලසම්පද. සීලසම්පන්නසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 3

ඡන්දසුත්තං

65. එකධමමො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිතිස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධමමො: යදිදං ඡන්දසම්පද. ඡන්දසම්පන්නසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 4

අත්තසුත්තං

66. එකධමමො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිතිස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධමමො: යදිදං අත්තසම්පද. අත්තසම්පන්නසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

7. එකධම්ම පෙය්‍යාලය

1. 7. 1

කලාණමිත්ත සූත්‍රය

63. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, අරිඅට්ඨමහ ඉපදීම පිණිස එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් යත්: මේ කලාණමිත්තත්වය යි. මහණෙනි, අරිඅට්ඨමහ වඩන්නේ ය, අරිඅට්ඨමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලාණමිතුරන් ඇති මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කලාණමිතුරන් ඇති මහණ කෙසේ නම් අරිඅට්ඨමහ වඩා ද, අරිඅට්ඨමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නතු වූ සම්මා දිට්ඨිය වඩයි...සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, කලාණමිතුරන් ඇති මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඅට්ඨමහ වඩයි, අරිඅට්ඨමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 2

සීල සූත්‍රය

64. මහණෙනි, අරිඅට්ඨමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්: මේ සිවුපිරිසිදු සීලය යි. මහණෙනි, සීලසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 3

ඡන්ද සූත්‍රය

65. මහණෙනි, අරිඅට්ඨමහ ඉපදීමට මේ එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්: මේ කන්තුකම්‍යකා කුසලච්ඡන්දය යි. මහණෙනි, ඡන්දසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 4

අත්ත සූත්‍රය

66. මහණෙනි, අරිඅට්ඨමහ ඉපදීමට මේ එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්: මේ චිත්තසම්පන්නිය යි. මහණෙනි, චිත්තසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 5

දිට්ඨිසුත්තං

67. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංඝිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං දිට්ඨිසම්පද. දිට්ඨිසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 7. 6

අප්පමාදසුත්තං

68. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංඝිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං අප්පමාදසම්පද, අප්පමාදසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 7. 7

යොනිසොසුත්තං

68. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංඝිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං යොනිසො මනසිකාරසම්පද. යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙස්සති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරස්සති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසො මනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති, ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝරස්සග්ගපරිණාමිං. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 7. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්තසුත්තං

70. සාවකටීයං :

එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංඝිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණමිත්තස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙස්සති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරස්සති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති; අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති, රාගච්ඡායපරියොසානං දෝෂච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, රාගච්ඡායපරියොසානං දෝෂච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං, එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති; අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 7. 5

දිට්ඨි සූත්‍රය

67. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්; මේ ඤාණසම්පත්තිය යි. මහණෙනි, ඤාණසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 6

අප්පමාද සූත්‍රය

68. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්; මේ අප්පමාද සම්පත්තිය යි. මහණෙනි, අප්පමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 7

යොනියො සූත්‍රය

69. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්; මේ යොනියොමනසිකාර සම්පත්තිය යි. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ ය. අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාර සම්පන්න මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩා ද, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ ද යත්; මහණෙනි මෙසස්නෙහි මහණ තෙමේ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නම්‍ය වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිඤ්ඤිමහ වඩයි, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්ත සූත්‍රය

70. සැවැත්නුවර :

මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ ඉපදීම පිණිස එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්; මේ කල්‍යාණමිත්තවය යි. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ ය. අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කල්‍යාණමිත්ත මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්ත මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩා ද, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ ද යත්; මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ තෙමේ රාගචිතයෙහි පයථිවසානය වූ දෙසචිතයෙහි පයථිවසානය වූ මොහචිතයෙහි පයථිවසානය වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... රාගචිතයෙහි පයථිවසානය වූ ද්වේෂ චිතයෙහි පයථිවසානය වූ මොහචිතයෙහි පයථිවසානය වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්ත මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඤ්ඤිමහ වඩයි, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 9

දුතිය සිලසුත්තං

71. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිතිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං සිලසම්පද. සිලසම්පන්නසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 10

දුතිය ඡන්දසුත්තං

72. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිතිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං ඡන්දසම්පද. ඡන්දසම්පන්නසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 11

දුතිය අත්තසුත්තං

73. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිතිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං අත්තසම්පද. අත්තසම්පන්නසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 12

දුතිය දිට්ඨිසුත්තං

74. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිතිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං දිට්ඨිසම්පද. දිට්ඨිසම්පන්නසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 13

දුතිය අප්පමාදසුත්තං

75. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිතිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං අප්පමාදසම්පද. අප්පමාදසම්පන්නසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 9

දුතිය සීල සූත්‍රය

71. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්: මේ සිවු පිරිසිදු සීලය යි. මහණෙනි, සීලසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 10

දුතිය ඡන්ද සූත්‍රය

72. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්: මේ කත්තුකම්‍යතාකුසලච්ඡන්දය යි. මහණෙනි, ඡන්දසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 11

දුතිය අත්ත සූත්‍රය

73. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්: මේ චිත්තසම්පත්තිය යි. මහණෙනි, චිත්තසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 12

දුතිය දිට්ඨි සූත්‍රය

74. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උදව් ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්: මේ ඤාණසම්පත්තිය යි. මහණෙනි, ඤාණසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 13

දුතිය අප්පමාද සූත්‍රය

75. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්: මේ අප්‍රමාද සම්පත්තිය යි. මහණෙනි, අප්‍රමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 14

දුතිය යෝනියොසාසුත්තං

76. එකධමෙමා භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිතිස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධමෙමා: යදිදං යෝනියොමනසිකාර-සමපද. යෝනියොමනසිකාරසමපන්නසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං භාවෙස්සති, අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං බහුලීකරිස්සතිති. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු යෝනියොමනසිකාරසමපන්නො. අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, රාගච්ඡාය-පරියොසානං ද්වේෂච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යෝනියොමනසිකාරසමපන්නො අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨඛිතිං මග්ගං බහුලී-කරොතිති.

එකධමමපෙය්‍යාලි.

කත්තුද්දනං:

කල්‍යාණමිත්තං සීලඤ්ච ජන්තෙ ව අත්තසමපද
දිට්ඨි ව අප්පමාදෙ ව යෝනියො භවති සත්තමනනි..

1. 7. 14

දුතිය යොනියො සූත්‍රය

76. මහණෙනි, අරිඅට්ඨිමහ ඉපදීමට එක් දහමක් බොහෝ උප-
කාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ යොනියොමනසිකාර
සම්පත්තිය යි. මහණෙනි, අරිඅට්ඨිමහ වඩන්නේ ය, අරිඅට්ඨිමහ බහුල
කරන්නේ ය යන මෙය යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින්
කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ
කෙසේ නම් අරිඅට්ඨිමහ වඩා ද අරිඅට්ඨිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි,
මෙසස්තෙහි මහණ තෙමේ රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ද්වේෂය
දුරලීම කෙළවර කොට මොහය දුරලීම කෙළවර කොට සම්මාදිට්ඨිය
වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාරසම්පන්න
මහණ මෙසේ අරිඅට්ඨිමහ වඩයි, අරිඅට්ඨිමහ බහුල කෙරේ යි.

එකධම්මපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

කලාණමිත්ත, සීල, ඡන්ද, අත්ත, දිට්ඨි, අපජ්මාද යි.
සූත්‍රයුගල සයෙකි. යොනියො සූත්‍ර යුගලය සත් වැනි වේ.
(වර්ගයෙහි සූත්‍ර මුළුල්ල තුදුසෙකි.) යි

8. දුතිය එකධම්මපෙය්‍යාලො

1. 8. 1

කල්‍යාණමිත්තසූත්තං

77. සාවකීයං :

නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙසු සමනුපක්‍ෂාමී යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති. යථාදිදං භික්ඛවෙ, කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තසංස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙය්‍යති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති. -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති.

1. 8. 2

සීලසූත්තං

78. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙසු සමනුපක්‍ෂාමී, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති. යථාදිදං භික්ඛවෙ, සීලසමපද. සීලසමපන්නසංස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලිකරොති.

1. 8. 3

ජන්දසූත්තං

79. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙසු සමනුපක්‍ෂාමී, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති, යථාදිදං භික්ඛවෙ ජන්දසමපද. ජන්දසමපන්නසංස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලිකරොති.

1. 8. 4

අත්තසූත්තං

80. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙසු සමනුපක්‍ෂාමී, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති, යථාදිදං භික්ඛවෙ, අත්තසමපද. අත්තසමපන්නසංස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලිකරොති.

8 දුතිය එකධම්මපෙය්‍යාලය

1. 8. 1

කලාණමිත්ත සූත්‍රය

77. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිආටභිමහත් උපදී ද, උපන් අරිආටභිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ කලාණමිත්තවය යම් බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අරිආටභිමහ වඩන්නේ ය. අරිආටභිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලාණමිත්‍ර මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කලාණමිත්‍ර මහණ කෙසේ නම් අරිආටභිමහ වඩා ද, අරිආටභිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුර කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැඹුරු වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මා සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, කලාණමිත්‍ර මහණ තෙමේ මෙසේ අරිආටභිමහ වඩයි, අරිආටභිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 2

සීල සූත්‍රය

78. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිආටභිමහත් උපදී ද, උපන් අරිආටභිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ සිවුපිරිසිදු සීලය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, සිල්සපත් මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 3

ජන්ද සූත්‍රය

79. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිආටභිමහත් උපදී ද, උපන් අරිආටභිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ කන්තුකමාසාකුසලවිජන්දය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, ජන්දසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති විය යුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 4

අත්ත සූත්‍රය

80. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිආටභිමහත් උපදී ද, උපන් අරිආටභිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ වික්කසම්පන්නිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් දහමක් මම නොම දකිමි. මහණෙනි, සිත්සපත් මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 5

දිට්ඨිසුත්තං

81. නාහං භික්ඛවෙ, අක්ඛං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති. උප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිපූරිං ගවජ්ජති. යථාදිදං භික්ඛවෙ, දිට්ඨිසම්පදං. දිට්ඨිසම්පන්නසෙක්කං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 6

අප්පමාදසුත්තං

82. නාහං භික්ඛවෙ, අක්ඛං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිපූරිං ගවජ්ජති. යථාදිදං භික්ඛවෙ, අප්පමාදසම්පදං. අප්පමාදසම්පන්නසෙක්කං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 7

යොනිසොසුත්තං

83. නාහං භික්ඛවෙ, අක්ඛං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිපූරිං ගවජ්ජති. යථාදිදං භික්ඛවෙ, යොනිසොමනසිකාරසම්පදං. යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නසෙක්කං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙසාති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරිස්සතිති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොති. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති. -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති, විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 8. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්තසුත්තං

84. නාහං භික්ඛවෙ, අක්ඛං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙතා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිපූරිං ගවජ්ජති. යථාදිදං භික්ඛවෙ, කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තසෙක්කං භික්ඛවෙ, පාටිකඛිං. අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙසාති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරිස්සතිති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොති. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති, රාගච්ඡායපරියොසානං දෝෂච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 8. 5

දිට්ඨි සූත්‍රය

81. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ ඤාණ-සම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, නැණසපත් මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 6

අප්පමාද සූත්‍රය

82. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද, උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ අප්පමාද-සම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අප්පමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 7

යොනියො සූත්‍රය

83. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද, උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ යොනියොමනසිකාරසම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ ය, අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩා ද, අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැඹුරු වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මා සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, යොනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිඤ්චිමහ වඩයි, අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 8

දුතිය කලාණමිත්ත සූත්‍රය

84. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද, උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මේ කලාණ මිත්‍රත්වය යම් බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ ය. අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලාණමිත්තරන් ඇති මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කලාණ මිත්තරන් ඇති මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩා ද, අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි රාගවිතයාගේ පයථිවසානය කොට ද්වේෂවිතයාගේ පයථිවසානය කොට මොහවිතයාගේ පයථිවසානය කොට සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි... සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, කලාණමිත්තරන් ඇති මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඤ්චිමහ වඩයි, අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 9

දුතිය සිලසූතනං

85. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපසස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති, යථාදිදං භික්ඛවෙ, සිලසම්පදා. සිලසම්පන්නාසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 10

දුතිය ඡන්දසූතනං

86. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපසස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති, යථාදිදං භික්ඛවෙ, ඡන්දසම්පදා. ඡන්දසම්පන්නාසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 11

දුතිය අත්තසූතනං

87. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපසස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති, යථාදිදං භික්ඛවෙ, අත්තසම්පදා. අත්තසම්පන්නාසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 12

දුතිය දිට්ඨිසූතනං

88. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපසස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති, යථාදිදං භික්ඛවෙ, දිට්ඨිසම්පදා. දිට්ඨිසම්පන්නාසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 13

දුතිය අප්පමාදසූතනං

89. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපසස්සාමි, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති, යථාදිදං භික්ඛවෙ, අප්පමාදසම්පදා. අප්පමාදසම්පන්නාසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 8. 9

දුතිය සීල සූත්‍රය

85. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද, උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ සිවුපිරිසිදු සීලය යම් බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, සිල්සපත් මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 10

දුතිය ඡන්ද සූත්‍රය

86. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද, උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ කන්තුකමාකාකුසලච්ඡන්දය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, ඡන්දසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 11

දුතිය අත්ත සූත්‍රය

87. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද, උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ විත්තසම්පන්නිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, විත්තසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 12

දුතිය දිට්ඨි සූත්‍රය

88. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද, උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ ඥාණ සම්පන්නිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, ඥාණසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 13

දුතිය අප්පමාද සූත්‍රය

89. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඤ්චිමහත් උපදී ද, උපන් අරිඤ්චිමහත් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ අප්‍රමාදසම්පන්නිය යම්බඳු නම් එබඳු අන් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අප්‍රමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 14

දුතිය යොනියොසාසුතනං

44. නාහං භික්ඛවෙ, අසුඤ්ඤං එකධම්මෙසු සමනුපසාමී, යෙන අනුප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවස්සති, යථාදිදං භික්ඛවෙ, යොනියොමනසිකාරසම්පදා යොනියොමනසිකාරසම්පන්නං සෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාරිකඛිං අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙසසති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරිස්සති. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසම්පනෙනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මොසමාධිං භාවෙති. රාගච්ඡායපරියොසානං දෝසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසම්පනෙනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොති.

දුතිය එකධම්මපෙය්‍යාලො.

නමුද්දන්තං :

කල්‍යාණමිත්තං සීලඤ්ඤා ඡන්දො ව අත්තසම්පදා
දිට්ඨි ව අප්පමාදො ව යොනියො භවති සත්තමනති.

1. 8. 14

දුතිය යොනිසො සූත්‍රය

90. මහණෙනි, යම් දහමක් හෙතු කොට නූපන් අරිඅට්ඨමහත් උපදී ද, උපන් අරිඅට්ඨමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ යොනිසොමනසිකාරසම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නො ම දකිමි. මහණෙනි, අරිඅට්ඨමහ වඩන්නේ ය අරිඅට්ඨමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යොනිසොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමති උපයුතු යි. මහණෙනි, යොනිසොමනසිකාරසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් අරිඅට්ඨමහ වඩා ද, අරිඅට්ඨමහ බහුල කෙරේ ද යත් : මහණෙනි, මෙහි මහණ රාහව්‍යයාගේ පයථිවසානය කොට ද්වෙෂවිනයාගේ පයථිවසානය කොට මොහවිනයාගේ පයථිවසානය කොට සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි... සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, යොනිසොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිඅට්ඨමහ වඩයි, අරිඅට්ඨමහ බහුල කෙරේ යයි.

දුතිය ඵකධම්ම පෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

කල්‍යාණමිත්ත, සීල, ඡන්ද, අත්ත, දිට්ඨි, අප්පමාද යි සූත්‍ර යුගල සයෙකි. යොනිසො සූත්‍රයුගලය සත් වැනි වේ. (වර්ගයෙහි සූත්‍ර මුළුල්ල තුදුසෙකි) යි.

9. ගබ්ගාපෙය්‍යාලො

1. 9. 1

පාච්ඡනනිකාසුත්තං

91. සාවකපීයං :

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගබ්ගානදී පාච්ඡනනිකා, පාච්ඡපොණා පාච්ඡනපබ්භාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකො හොති, නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්භාරො. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්භාරො : ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුද්ධිං භාවෙති, විවෙකනිසස්සනං වීරාගනිසස්සනං නිරොධනිසස්සනං වොසසග්ගපරිණාමිං -පෙ- සමුච්ඡාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසස්සනං වීරාගනිසස්සනං නිරොධනිසස්සනං වොසසග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්භාරොති.

1. 9. 2

දුතිය පාච්ඡනනිකාසුත්තං

92. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී පාච්ඡනනිකා පාච්ඡපොණා පාච්ඡනපබ්භාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බාන පබ්භාරොති.

1. 9. 3

තතිය පාච්ඡනනිකාසුත්තං

93. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අවිරවති නදී පාච්ඡනනිකා පාච්ඡපොණා පාච්ඡනපබ්භාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බාන පබ්භාරොති.

1. 9. 4

චතුස පාච්ඡනනිකාසුත්තං

94. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරහු නදී පාච්ඡනනිකා පාච්ඡපොණා පාච්ඡනපබ්භාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපබ්භාරොති.

9. ගඩුතාපෙය්‍යාලය

1. 9. 1

පාවිතනීන්ත සූත්‍රය

91. සැවැත්නුවර;

මහණෙනි, යම්සේ ගඩුතා නම් ගහ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ අරිඳුටභිමග වඩන්නේ අරිඳුටභිමග බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඳුටභිමග වඩන්නේ අරිඳුටභිමග බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිත වූ වොස්සග්ගයට නැඹුරු වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... විවෙකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිත වූ වොස්සග්ගයට නැඹුරු වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මහණ මෙසේ අරිඳුටභිමග වඩන්නේ අරිඳුටභිමග බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 2

දුතියපාවිතනීන්ත සූත්‍රය

92. මහණෙනි, යම්සේ යමුතා ගහ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 3

තතිය පාවිතනීන්ත සූත්‍රය

93. මහණෙනි, යම්සේ අවිරවනි ගහ පැදුම් දිගට නැමුණි පැදුම් දිගට නැඹුරු වූවා පැදුම් දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 4

චතුත්ථ පාවිතනීන්ත සූත්‍රය

94. මහණෙනි, යම්සේ සරභු ගහ පැදුම් දිගට නැමුණි පැදුම් දිගට නැඹුරු වූවා පැදුම්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 5

පඤ්චම පාචිනනිනනසුත්තං

95. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී පාචිනනිනනා පාචිනපොණා පාචිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 9. 6

ජට්ඨ පාචිනනිනනසුත්තං

96. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යා කාවි මහානදියො, සෙය්‍යරීදං ගඛණා යමුනා අවිරවති සරහු මහී. සබ්බා තා පාචිනනිනනා පාචිනපොණා පාචිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 9. 7

සමුද්දනිනනසුත්තං

97. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, ගඛණා නදී සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බාන පඤ්ඤාරො. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොක්ඛංගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 9. 8

දුතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

98. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 9. 9

තතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

99. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, අවිරවති නදී සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 9. 5

පඤ්චම පාචිනනිත්ත සූත්‍රය

95. මහණෙනි, යම්කිසි මනි ගහ පඤ්චදිගට නැමුණි පඤ්ච දිගට නැඹුරු වූවා පඤ්ච දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 6

ඡන්ද්‍ර පාචිනනිත්ත සූත්‍රය

96. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදිහු එනම්: ගඬුරා යමුනා අවිරවති සරහු මහි නදිහු වෙද් ද, යම්කිසි ඒ සියල්ලේ පෙරදිගට නැමුණාහු පෙර-දිගට නැඹුරු වූවාහු පෙරදිගට බර වූවාහු වෙද්ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බරවූයේ වේ යයි.

1. 9. 7

සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

97. මහණෙනි, යම්කිසි ගඬුරා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිභට්ඨමහ වඩන්නේ අරිභට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිභට්ඨ මහ වඩන්නේ අරිභට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විචේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සම්මාදිවයින වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මහණ මෙසේ අරිභට්ඨමහ වඩන්නේ අරිභට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 8

දුතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

98. මහණෙනි, යම්කිසි යමුනා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ කෙමේ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 9

තතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

99. මහණෙනි, යම්කිසි අවිරවති නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 10

චතුස් සමුද්දනිනාසුත්තං

100. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරහු නදී සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

1. 9. 11

පඤ්චම සමුද්දනිනාසුත්තං

101. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

1. 9. 12

ජට්ඨ සමුද්දනිනාසුත්තං

102. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාවි මහානදියො. සෙය්‍යථීදං ගඟ්ඨා යමුනා අවිරවතී සරහු මහී. සබ්බා තා සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං බහුලිකරොතො නිබ්බානනිනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා රො. කට්ඨෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං බහුලිකරොතො නිබ්බානනිනො, හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා රො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොද්ධිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං බහුලිකරොතො නිබ්බානනිනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

ගඟ්ඨාපෙය්‍යාලි*

කත්තුද්දනං:

ජ පාචිනතො නිනා ජ ව නිනා සමුද්දතො

එතෙ දො ආදස් හොතති වග්ගො තෙන පවුච්චති.

* ඉතො පරං අස්සාමානා දුක්ඛගංගාපෙය්‍යාලවග්ගො තුක්ඛගංගාපෙය්‍යාලවග්ගො චතුස්සංගංගාපෙය්‍යාලවග්ගොති තයො වග්ගා සිහළපොතකෙසු පෙය්‍යාලවග්ගෙ නිද්දිධං.

1. 9. 10

වතුත්ථ සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

100. මහණෙනි, යම්සේ සරභු නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 11

පඤ්චම සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

101. මහණෙනි, යම්සේ මහී නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බරවූයේ වේ යයි.

1. 9. 12

ජට්ඨ සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

102. මහණෙනි, යම්කිසි මහා නදිහු එනම්: ගඬගා යමුනා අවිරව්‍යී සරභු මහී නදිහු වෙද්ද, යම්සේ ඒ සියල්ලෝ මුහුදට නැමුණාහු මුහුදට නැඹුරු වූවාහු මුහුදට බර වූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

ගඬගාපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාථිගානිත්ත සූත්‍ර සයෙකි. සමුද්දනිත්ත සූත්‍ර ද සයෙකි. මේ ජක්ක දෙක සූත්‍ර දෙළසෙක් වේ. එයින් වර්ගය යි කියනු ලැබේ යි.

10. දුතිය ගඩයාපෙය්‍යාලො

1. 10. 1

පාවිනනිනාසුතකං

103. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඩගා නදී පාවිනනිනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති රාගචිතය-පරියොසානං දෙසවිතයපරියොසානං මොහවිතයපරියොසානං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති රාගචිතයපරියොසානං දෙසවිතයපරියොසානං මොහවිතයපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 2

දුතිය පාවිනනිනාසුතකං

104. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී පාවිනනිනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 3

තතිය පාවිනනිනාසුතකං

105. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අවිරවතී නදී පාවිනනිනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 4

චතුස් පාවිනනිනාසුතකං

106. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරභු නදී පාවිනනිනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

10. දුතිය ගඬිගාපෙය්‍යාලය

1. 10. 1

පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

103. මහණෙනි, යම්සේ ගඬිගා නදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅටභිමහ, වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ රාගච්ඡාය පයඨිවසානය වූ ද්වේෂච්ඡාය පයඨිවසානය වූ මොහච්ඡාය පයඨිවසානය වූ සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි ... රාගච්ඡාය පයඨිවසානය වූ ද්වේෂච්ඡාය පයඨිවසානය වූ මොහච්ඡාය පයඨිවසානය වූ සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 2

දුතිය පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

104. මහණෙනි, යම්සේ යමුනා ගඟ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 3

තතිය පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

105. මහණෙනි, යම්සේ අවිරවනි ගඟ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 4

චතුත්ථ පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

106. මහණෙනි, යම්සේ සරභු ගඟ පැදුම්දිගට නැමුණි පැදුම් දිගට නැඹුරු වූවා පැදුම්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 5

පඤ්චම පාවිනනිනාසුත්තං

107. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී පාවිනනිනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 6

ඡට්ඨ පාවිනනිනාසුත්තං

108. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාචි මහානදියො, සෙය්‍යථිදං ගඬගා යමුනා අවිරවති සරහු මහී, සඤ්ඤා තා පාවිනනිනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 7

සමුද්දනිනාසුත්තං

109. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඬගා නදී සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිනොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිනොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුද්දාදිට්ඨිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිනොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 8

දුතිය සමුද්දනිනාසුත්තං

110. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 9

තතිය සමුද්දනිනාසුත්තං

111. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අවිරවති නදී සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 5

පඤ්චම පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

107. මහණෙනි, යම්යෙ මහී ගහ පැයුම්දිගට නැමුණි පැයුම්දිගට නැඹුරු වූවා පැයුම්දිගට බරවූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 6

ජෂ්ඨ පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

108. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදිහු ඇද්ද, ඔහු නම්: ගඬගා යමුනා අවිරවති සරහු මහී යන මොහු යි. යම්යෙ ඒ සියල්ලෝ පැයුම්දිගට නැමුණාහු පැයුම්දිගට නැඹුරු වූවාහු පැයුම්දිගට බරවූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 7

සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

109. මහණෙනි, යම්යෙ ගඬගා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බරවූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ රාග-චිත්තය පයථිවසානය වූ ද්වේෂචිත්තය පයථිවසානය වූ මොහචිත්තය පයථිවසානය වූ සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි...රාගචිත්තය පයථිවසානය වූ ද්වේෂචිත්තය පයථිවසානය වූ මොහචිත්තය පයථිවසානය වූ සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 8

දුතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

110. මහණෙනි, යම්යෙ යමුනා නදිය මුහුදට නැමුණි, මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 9

තතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

111. මහණෙනි, යම්යෙ අවිරවති නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 10

චතුස්සමුද්දනිනසුත්තං

112. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරභු නදී සමුද්දනිනසා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

1. 10. 11

පඤ්ඤා සමුද්දනිනසුත්තං

113. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මනී නදී සමුද්දනිනසා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

1. 10. 12

ඡන්ද්‍ර සමුද්දනිනසුත්තං

114. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාවි මහානදියො සෙය්‍යථිදං ගච්ඡා යමුනා අවිරචති සරභු මනී, සඤ්ඤා නා සමුද්දනිනසා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං ඛුද්ධකරොතොනා නිබ්බානනිකොතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං ඛුද්ධකරොතොනා නිබ්බානනිකොතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුද්දනිදං භාවෙති. රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං -පෙ- සමුද්දනිසංගමං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං, එව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං ඛුද්ධකරොතොනා නිබ්බානනිකොතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

දුක්ඛසංගතියොපයාසි.

නක්ඛද්දනං:

ඡ පාචිනතො නිනසා ඡ ව නිනසා සමුද්දනො;
එතෙ දෙව දාදස භොතති වග්ගො තෙන පට්ඨවතිති.

1. 10. 10

චතුත්ථ සමුද්දතින්ත සූත්‍රය

112. මහණෙනි, යම්සේ සරභු නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණතෙමේ...නිවනට නැමුණේ වේ යයි.

1. 10. 11

පඤ්චම සමුද්දතින්ත සූත්‍රය

113. මහණෙනි, යම්සේ මහී නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

114. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදිහු වෙන් ද ඔහු කවරහ: ගඬගා යමුනා අවිරවති සරභු මහී නදිහු වෙති. යම්සේ එ හැම නදිහු මුහුදට නැමුණාහු මුහුදට නැඹුරු වූවාහු මුහුදට බර වූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනහි මහණ රාගචිත්තය පයඝිවසානාය වූ ද්වේෂචිත්තය පයඝිවසානාය වූ මොහචිත්තය පයඝිවසානාය වූ සමාග්දාෂ්ටිය වඩයි... රාගචිත්තය පයඝිවසානාය වූ ද්වේෂචිත්තය පයඝිවසානාය වූ මොහ චිත්තය පයඝිවසානාය වූ සමාග්දාෂ්ටිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

දුතිය ගඬගාපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

පාවිනනින්තසූත්‍ර සයෙකි. සමුද්දතින්ත සූත්‍ර ද සයෙකි. මේ ඡක්ක දෙක දෙළොස් සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙති. එයින් වර්ගය යි කියනු ලැබෙයි.

11. තනිය ගඩ්දාපෙය්ඤාලො

1. 11. 1

පාවිනනිනාසුතතං

115. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඬ්ගා නදී පාවිනනිනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙනොතා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතොතා නිබ්බානනිකොතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙනොතා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතොතා නිබ්බානනිකොතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙනොතා අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතොතා නිබ්බානනිකොතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 2

දුතිය පාවිනනිනාසුතතං

116. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී පාවිනනිනා පාවින පොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 3

තතිය පාවිනනිනාසුතතං

117. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අචිරවතී නදී පාවිනනිනා පාවින පොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 4

චතුස්ථ පාවිනනිනාසුතතං

118. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරභු නදී පාවිනනිනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

11. තනිය ගබ්ගාපෙය්‍යාලය

1. 11. 1

පාවිතනින්න සූත්‍රය

115. මහණෙනි, යම්සේ ගබ්ගා නම් ගහ පැදුන්දිගට නැමුණි පැදුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැදුන් දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිආටභිමහ වඩන්නේ අරිආටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිආටභිමහ වඩන්නේ අරිආටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ නිවනට ඇතුළත් වුවක් නිවන පිහිට කොට ඇත්තක් නිවන කෙළවර කොට ඇත්තක් කොට සමායදාඡ්ථිය වඩයි...නිවනට ඇතුළත් වුවක් නිවන පිහිට කොට ඇත්තක් නිවන කෙළවර කොට ඇත්තක් කොට සමායක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිආටභිමහ වඩන්නේ අරිආටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 2

දුතිය පාවිතනින්න සූත්‍රය

116. මහණෙනි, යම්සේ යමුතා ගහ පැදුන්දිගට නැමුණි පැදුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැදුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 3

තතිය පාවිතනින්න සූත්‍රය

117. මහණෙනි, යම්සේ අචිරවතී ගහ පැදුන්දිගට නැමුණි පැදුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැදුන්දිගට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 4

චතුස් පාවිතනින්න සූත්‍රය

118. මහණෙනි, යම්සේ සරහු ගහ පැදුන්දිගට නැමුණි පැදුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැදුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 5

පඤ්චම පාවිනනිනනසුත්තං

119. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී පාවිනනිනනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානාපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 6

ජට්ඨ පාවිනනිනනසුත්තං

120. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාවි මහානදියො සෙය්‍යථිදං ගඩ්ඨා යමුනා අවිරවති සාරභු මහී, සඤ්ඤා නා පාවිනනිනනා පාවිනපොණා, පාවිනපඤ්ඤාරා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානාපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 7

සමුද්දනිනනසුත්තං

121. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඩ්ඨා නදී සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිධං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඤිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 8

දුතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

122. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානාපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 9

තතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

123. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අවිරවති නදී සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානාපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 5

පඤ්චම පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

119. මහණෙනි, යම්සේ මහී ගහ පැයුන්දිගට නැමුණි පැයුන්දිගට නැමුරු වූවා පැයුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 6

ජට්ඨ පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

120. මහණෙනි, යම්කිසි මහාගඬගාවෝ වෙන් ද, ඔහු කවරහ: ගඬගා යමුනා අවිරවනී සරහු මහී ගඬගාවෝ යැ. යම්සේ ඒ සියල්ලෝ පැයුන්දිගට නැමුණාහු පැයුන්දිගට නැමුරු වූවාහු පැයුන්දිගට බර වූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 7

සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

121. මහණෙනි, යම්සේ ගඬගා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැමුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅට්ඨමහ වඩන්නෝ අරිඅට්ඨමහ බහුල කරන්නෝ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඅට්ඨ මහ වඩන්නෝ අරිඅට්ඨමහ බහුල කරන්නෝ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සමාග්දාෂ්ටිය වඩයි...නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි මෙසේ මහණ අරිඅට්ඨමහ වඩනුයේ අරිඅට්ඨමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 8

දුතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

122. මහණෙනි, යම්සේ යමුනා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැමුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 9

තතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

123. මහණෙනි, යම්සේ අවිරවනී ගහ මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැමුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 10

චතුස් සමුද්දනිනාසුතං.

124. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරභු නදි සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 11

පඤ්චම සමුද්දනිනාසුතං.

125. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහී නදි සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 12

ඡට්ඨ සමුද්දනිනාසුතං.

126. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාවි මහානදියො සෙය්‍යථිදං: ගඬ්ඨා යමුනා අචිරවති සරභු මහී, සඤ්ඤා තා සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුද්දාදිට්ඨිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං -පෙ- සමුද්දාසමාධිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිතිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිකොනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

කතිය ගඬ්ඨාපෙය්‍යාලො.

කත්‍රැද්දනං:

ඡ පාචිතො නිකා ඡ ච නිකා සමුද්දනො,
එතෙ දො දාදස හොති වග්ගො තෙන පවුච්ඡති.

1. 11. 10

චතුස් සමුද්දතින්ත සූත්‍රය

124. මහණෙනි, යම්සේ සරභු නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 11

පඤ්චම සමුද්දතින්ත සූත්‍රය

125. මහණෙනි, යම්සේ මහී නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 12

ඡට්ඨ සමුද්දතින්ත සූත්‍රය

126. මහණෙනි, යම්කිසි මහානදිහු වෙන් ද ඔහු කවරහ යත්: ගඬගා යමුනා අවිරවතී සරභු මහී නදිහු යි. යම්සේ එ සියල්ලෝ මුහුදට නැමුණාහු මුහුදට නැඹුරු වූවාහු මුහුදට බර වූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅටභිමහ වඩනුයේ අරිඅටභිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඅටභිමහ වඩනුයේ අරිඅටභිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි ... නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅටභිමහ වඩනුයේ අරිඅටභිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

තනිය ගඬගා පෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාචිනතින්තසූත්‍ර සයෙකි. සමුද්දතින්තසූත්‍ර ද සයෙකි. මේ ඡක්ක දෙක දොළොස් සූත්‍ර කෙනෙක් වෙත්. එයින් වර්ග යයි කියනු ලැබේ යි.

12. චතුස් ගඟ්ගාපෙය්‍යාලො

1. 12. 1

පාවිනනිනසුත්තං

127. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඟ්ගා නදී පාවිනනිනසා පාවින-
පොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං
අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙණො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං ඛහුලිකරොණො
නිබ්බානනිනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා
භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙණො අරියං අට්ඨංඝිකං
මග්ගං ඛහුලිකරොණො නිබ්බානනිනො හොති නිබ්බානපොණො
නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති නිබ්බාන-
නිනං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති
නිබ්බානනිනං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එවං ඛො භික්ඛවෙ,
භික්ඛු අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙණො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං
ඛහුලිකරොණො නිබ්බානනිනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බාන-
පඤ්ඤාරොති.

1. 12. 2

දුතිය පාවිනනිනසුත්තං

128. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී පාවිනනිනසා පාවිනපොණා
පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 3

තතිය පාවිනනිනසුත්තං

129. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අවිරවතී නදී පාවිනනිනසා පාවින-
පොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බාන-
පඤ්ඤාරොති.

1. 12. 4

චතුස් පාවිනනිනසුත්තං

130. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරහු නදී පාවිනනිනසා පාවිනපොණා
පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 5

පඤ්චම පාවිනනිනසුත්තං

131. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී පාවිනනිනසා පාවිනපොණා
පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

12. චතුත්ථ ගඬිගා පෙය්‍යාලය

1. 12. 1

පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

127. මහණෙනි, යම්සේ ගඬිගා නම් ගහ පැදුන්දිගට නැමුණි පැදුම් දිගට නැඹුරු වූවා පැදුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිආටභිමහ වඩනුයේ අරිආටභිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිආටභිමහ වඩනුයේ අරිආටභිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බරවූ සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි ... නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ අරිආටභිමහ වඩනුයේ අරිආටභිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 2

දුතිය පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

128. මහණෙනි, යම්සේ යමුනා නදිය පැදුන්දිගට නැමුණි පැදුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැදුන්දිගට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 3

තතිය පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

129. මහණෙනි, යම්සේ අචිරවතී නදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ.. නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 4

චතුත්ථ පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

130. මහණෙනි, යම්සේ සරභු නදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ.. නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 5

පඤ්චම පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

131. මහණෙනි, යම්සේ මහි නදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ.. නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 6

ජට්ඨ පාචිනනිනනසුත්තං

132. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාචි ඥානදියො, සෙය්‍යථීදං ගඬගා යමුනා අවිරවති සරහු මහී සබ්බා තා පාචිනනිනනා පාචිනපොණා පාචිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිනනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිනනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති නිබ්බානනිනනං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති නිබ්බානනිනනං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිනනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 7

සමුද්දනිනනසුත්තං

133. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඬගා නදී සමුද්දනිනනා සමුද්ද-පොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිනනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිනනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති නිබ්බාන-නිනනං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති නිබ්බානනිනනං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිනනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බාන-පඤ්ඤාරොති.

1. 12. 8

දුතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

134. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී සමුද්දනිනනා සමුද්ද-පොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බාන-පඤ්ඤාරොති.

1. 12. 9

තතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

135. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අවිරවති නදී සමුද්දනිනනා සමුද්ද-පොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 6

ජට්ඨ පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

132. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදිහු ඇද්ද ඔහු කවරහ: ගඬිගා යමුනා අවිරවති සරහු මහී යන නදිහු යි. යම්සේ ඒ සියල්ලෝ පෙරදිගට නැමුණාහු පෙරදිගට නැඹුරු වූවාහු පෙරදිගට බර වූවාහු වෙත් ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්චිමහ වඩනුයේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 7

සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

133. මහණෙනි, යම්සේ ගඬිගානදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි.. නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 8

දුතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

134. මහණෙනි, යම්සේ යමුනා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 9

තතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

135. මහණෙනි, යම්සේ අවිරවති නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 10

චතුස් සමුද්දනිනසුත්තං.

136. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරභු නදී සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 11

පඤ්චම සමුද්දනිනසුත්තං.

137. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 12

ඡට්ඨ සමුද්දනිනසුත්තං.

138. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාවි මහානදියො සෙය්‍යථීදං ගංගා යමුනා අවිරවතී සරභු මහී, සබ්බා තා සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං ඛුද්ධිකරොතො නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො, කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං ඛුද්ධිකරොතො නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨි භාවෙති නිබ්බානනිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති නිබ්බානනිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං ඛුද්ධිකරොතො නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

චතුස් ගංගාපෙය්‍යාලි

නමුද්දනං:

ඡ පාචිතො නිත්තං ඡ ච නිත්තං සමුද්දනො,
එතෙ දෙව ද්වාදස හොතති වග්ගො තෙන පට්ඨවතීති.

1. 12. 10

චතුත්තරීය සමුද්දන්තන සූත්‍රය

136. මහණෙනි, යම් සේ සරණ නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 11

පඤ්චම සමුද්දන්තන සූත්‍රය

137. මහණෙනි, යම් සේ මහි නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 12

ජට්ඨ සමුද්දන්තන සූත්‍රය

128. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදිය ඇත් ද ඔහු කවරහ: ගඨගා යමුනා අවිරවති සරණ මහි නදිය යි. යම් සේ ඒ සියල්ලෝ මුහුදට නැමුණාහු මුහුදට නැඹුරු වූවාහු මුහුදට බර වූවාහු වෙත් ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඤ්ඤමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්ඤමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

දෙළොස්වැනි චතුත්තරීය ගඨගා පෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමමාලාව:

පාචීනනිත්ත සූතුරු සයෙකි. සමුද්දන්තන සූතුරු ද සයෙකි. මේ ඡක්ක දෙක දෙළොස්සූතුරෙක් වේ. එයින් වර්ග යයි කියනු ලැබේ යයි.

13. අප්‍රමාදවග්ගො

1. 13. 1

තථාගතසුත්තං.

139. සාවකීයං :

යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද¹ වා චතුපද වා ඛණ්ණපද වා රුපිනො වා අරුපිනො වා සංඤ්ඤානො වා අසංඤ්ඤානො වා නෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤානො වා තථාගතො තෙසං අග්ගමක්ඛායති අරහං සමුද්ධො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා, සබ්බෙ තෙ අප්‍රමාදමූලකා අප්‍රමාදසමොසරණා අප්‍රමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමක්ඛායති. අප්‍රමත්තසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨංසකං මග්ගං භාවෙස්සති, අරියං අට්ඨංසකං මග්ගං ඛණ්ණිකරිස්සති.

කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්‍රමත්තො අරියං අට්ඨංසකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංසකං මග්ගං ඛණ්ණිකරොති : ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුද්ධං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං. විරාගනිස්සිතං. නිරොධනිස්සිතං. වොස්සග්ගපරිණාමිං. -පෙ- සමුද්ධාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං. විරාගනිස්සිතං. නිරොධනිස්සිතං. වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්‍රමත්තො අරියං අට්ඨංසකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංසකං මග්ගං ඛණ්ණිකරොති.

1. 13. 9

දුතිය තථාගතසුත්තං.

140. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද වා චතුපද වා ඛණ්ණපද වා රුපිනො වා අරුපිනො වා සංඤ්ඤානො වා අසංඤ්ඤානො වා නෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤානො වා තථාගතො තෙසං අග්ගමක්ඛායති අරහං සමුද්ධො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අප්‍රමාදමූලකා අප්‍රමාදසමොසරණා අප්‍රමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමක්ඛායති. අප්‍රමත්තසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨංසකං මග්ගං භාවෙස්සති. අරියං අට්ඨංසකං මග්ගං ඛණ්ණිකරිස්සති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්‍රමත්තො අරියං අට්ඨංසකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංසකං මග්ගං ඛණ්ණිකරොති : ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුද්ධං භාවෙති රාගචිත්තයපරියොසානං දෙසචිත්තයපරියොසානං. මොහචිත්තයපරියොසානං. -පෙ- සමුද්ධාසමාධිං භාවෙති රාගචිත්තයපරියොසානං. දෙසචිත්තයපරියොසානං. මොහචිත්තයපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්‍රමත්තො අරියං අට්ඨංසකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංසකං මග්ගං ඛණ්ණිකරොති.

13. අප්පමාද වර්ගය

1. 13. 1

තථාගත සූත්‍රය

139. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, පා නැත්තා වූ ද දෙපා ඇත්තා වූ ද සිවුපා ඇත්තා වූ ද බොහෝ පා ඇත්තා වූ ද රූ ඇත්තා වූ ද රූ නැත්තා වූ ද සඤ්ඤා ඇත්තා වූ ද සඤ්ඤා නැත්තා වූ ද නෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤි වූ ද යම් තාක් සත්ත්වයෝ වෙද්ද තථාගත වූ අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්දහම්මු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමග පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ ය, අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩා ද අරිඤ්චි මහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමෙනසුලු සමාන්තරාෂ්ටිය වඩයි...විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමෙනසුලු සමාන්තරාෂ්ටිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ මෙසේ අරිඤ්චිමහ වඩයි. අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 2

දුතිය තථාගත සූත්‍රය

140. මහණෙනි, පා නැත්තා වූ ද දෙපා ඇත්තා වූ ද සිවුපා ඇත්තා වූ ද බොහෝ පා ඇත්තා වූ ද රූ ඇත්තා වූ ද රූ නැත්තා වූ ද සඤ්ඤා ඇත්තා වූ ද සඤ්ඤා නැත්තා වූ ද නෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤි වූ ද යම් තාක් සත්ත්වයෝ වෙත් නම් තථාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්දහම්මු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමග පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ ය අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමැති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩා ද අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ රාගචිතය පයඝ්ථසාන වූ ද්වේෂචිතය පයඝ්ථසාන වූ මොහචිතය පයඝ්ථසාන වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... රාගචිතය පයඝ්ථසාන වූ ද්වේෂචිතය පයඝ්ථසාන වූ මොහ චිතය පයඝ්ථසාන වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ මෙසේ අරිඤ්චිමහ වඩයි අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 3

තනිය තථාගතසුත්තං

141. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද වා චතුපද වා බහුපද වා රුපිනො වා අරුපිනො වා සඤ්ඤානො වා අසඤ්ඤානො වා නෙව-සඤ්ඤානාසඤ්ඤානො වා තථාගතො තෙසං අග්ගමක්ඛායති අරහං සමමාසමුද්දො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අප්පමාදමූලකා අප්පමාදසමොසරණා අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං දග්ගමක්ඛායති. අප්පමත්තසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං “අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සති”ති. කප්ඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්පමත්තො අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති අමනොගධං අමනපරායනං අමනපරියොසානං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති අමනොගධං අමනපරායනං අමනපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ,¹ භික්ඛු අප්පමත්තො අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 13. 4

චතුස්ස තථාගතසුත්තං

142. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද වා චතුපද වා බහුපද වා රුපිනො වා අරුපිනො වා සඤ්ඤානො වා අසඤ්ඤානො වා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤානො වා තථාගතො තෙසං අග්ගමක්ඛායති අරහං සමමාසමුද්දො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අප්පමාදමූලකා අප්පමාදසමොසරණා අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමක්ඛායති. අප්පමත්තසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං: “අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සති”ති. කප්ඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්පමත්තො අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති නිබ්බානනිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති නිබ්බානනිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්පමත්තො අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 13. 5-8

පදසුත්තානි

143-146 සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, යාති කානිච්ඡ ජබ්බමානං² පාණානං පද්ජානානි, සබ්බානි තානි හත්ථීපදෙ සමොධානං ගව්ඡති. හත්ථීපදං තෙසං අග්ගමක්ඛායති යදිදං මහත්තත්තෙන. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අප්පමාදමූලකා, අප්පමාදසමොසරණා අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමක්ඛායති. අප්පමත්තසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං: අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සතිති -පෙ- බහුලීකරොතිති.

(යථා තථාගතසුත්තානි තථා විස්තරෙනබ්බානි)

1. 13. 3

තතිය තථාගත සූත්‍රය

141. මහණෙනි, අපා වූ ද දෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද බුහුපා වූ ද රූපී වූ ද අරූපී වූ ද සඤ්ඤී වූ ද අසඤ්ඤී වූ ද නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤී වූ ද යම්තාක් සත්ත්වයෝ වෙත් නම් තථාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි කුසල්දහම්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමඟ පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ ය අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩා ද අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ මෙසේ අරිඤ්ඤිමහ වඩයි අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 4

වතුක් තථාගත සූත්‍රය

142. මහණෙනි, අපාදක වූ ද දෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද බුහුපා වූ ද රූපී වූ ද අරූපී වූ ද සඤ්ඤී වූ ද අසඤ්ඤී වූ ද නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤී වූ ද යම්තාක් සත්ත්වයෝ වෙත් නම් තථාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි කුසල්දහම්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ අප්‍රමාදය සමඟ පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ ය අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩා අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඤ්ඤිමහ වඩයි. අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 5-8

පද සූත්‍ර

143-146 මහණෙනි, යම්සේ ඇවිදිනසතුන්ගේ යම් කිසි පා සටහන්හු වෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ ඇත්පියෙහි ඇතුළත්වීමට යෙත්. ඇත්පිය මහත් බැවින් ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්දහම්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමඟ පවත්නාහ අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ ය, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි...බහුල කෙරේ යයි.

(තථාගත සූත්‍ර මෙන් විස්තර කටයුතු යි)

1. 13. 9-12

කුටසුත්තානි

147-150. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, කුටාගාරස්ස යා කාවි ගොපාන-
සියො සබ්බා තා කුටඞ්ගො කුටනින්නා කුටසමොසරණා, කුටං තාසං¹
අග්ගමසබ්බායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධර්මා -පෙ-
බ්බුලිකරොතිති.

1. 13. 13-16

මූලසුත්තානි

151-154. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි මූලගන්ධා, කාලානු-
සාරි² තෙසං අග්ගමසබ්බායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ-
බ්බුලිකරොතිති.

1. 13. 17-20

සාරසුත්තානි

155-158. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි සාරගන්ධා, ලොහිත-
විඤ්ඤා තෙසං අග්ගමසබ්බායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- බ්බුලි-
කරොතිති.

1. 13. 21-24

වසයිකසුත්තානි

159-162. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි පුප්ඵගන්ධා, වසූක-
තෙසං අග්ගමසබ්බායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- බ්බුලිකරොතිති.

1.13 25-28

රාජසුත්තානි

163-166. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුඩ්ධිරාජානො³ සබ්බෙ
තෙ රජෙස්ස චක්ඛවත්තිස්ස අනුයතො⁴ භවන්ති. රාජා තෙසං චක්ඛවත්ති
අග්ගමසබ්බායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- බ්බුලිකරොතිති.

1. 13. 29-32

වඤ්ඤාසුත්තානි

167-170. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාවි තාරකරූපානං පභා. සබ්බා
තා වඤ්ඤාසුත්තානං කලං නාගස්ති සොළසිං වඤ්ඤාසා තාසං අග්ගමසබ්බායති.
එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- බ්බුලිකරොතිති.

1. තෙසං - සි 1, 2.
2. කාල නුසාරි - සි 1, 2. කොට්ඨානුසාරිය - ස්‍යා.
3. කුට්ඨිරාජානො - මිත්සං, ස්‍යා.
4. අනුයතො - සිමු.
5. වඤ්ඤාසා - ස්‍යා.

1. 13. 9-12

කුට සූත්‍ර

147-150. මහණෙනි, යම්සේ කුච්ඡෙයක යම් කිසි ගොනැස්හු (-පරාල) වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ මුද්‍රිතට ගියාහු මුද්‍රිතට නැමුණාහු මුද්‍රිත සමඟ පවත්නාහු වෙති. මුද්‍රිත ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්හිමිහු ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 13-16

මූල සූත්‍ර

151-154. මහණෙනි, යම්සේ යම් කිසි මුල්ගඳහු වෙද්ද කච්ඡගිල් ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම...බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 17-20

සාර සූත්‍ර

155-158. මහණෙනි, යම්සේ යම් කිසි හර ගඳහු වෙද්ද, රත්සඳුන් ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම...බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 21-24

වස්සික සූත්‍ර

159-162. මහණෙනි, යම්සේ යම් කිසි මල්ගඳහු වෙද්ද දැසමන් ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම.. බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 25-28

රාජ සූත්‍ර

163-166 මහණෙනි, යම්සේ යම් කිසි කුඩාරජහු වෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ සක්චිතිරජුට අනුව යන්නෝ වෙති සක්චිති රජ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම.. බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 29-32

වන්දිම සූත්‍ර

167-170. මහණෙනි, යම්සේ තරු පිළිබඳ යම් කිසි ඵලියක් වේ ද, ඒ සියල්ල සඳඵලියෙහි සොළොස්වැනි කලාවෙන් කලාවකුත් නො අග්‍රි. සඳරැස් ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 33-36

සූරියසුත්තානි

171-174. සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, සරදසමයෙ විදේධ විගතවලාහකෙ
දෙවෙ ආදිජේමා නහං අබ්‍යුසුක්ඛමානො සබ්බං ආකාසගතං තමගතං
අභිවිහවව භාසතෙ ව තපතෙ ව විරොචති ව. එවමෙව බො භික්ඛවෙ,
-පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 13 37-40

වත්සුත්තානි

175-178. සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ යානි කානි චි තන්තාවුතානං
වත්තානං කාසිකං වත්සං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ
කෙච්ඡි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අප්පමාදමූලකා අප්පමාදසමොසරණා.
අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමක්ඛායති. අප්පමත්තසෙසනං භික්ඛවෙ
භික්ඛුනො පාටිකඛ්ඛං අරියං අට්ඨඛිතිකං මග්ගං භාවෙස්සති, අරියං
අට්ඨඛිතිකං මග්ගං බහුලිකරිස්සතිති. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අප්පමත්තො
අරියං අට්ඨඛිතිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨඛිතිකං මග්ගං බහුලි-
කරොතිති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං
භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොක්ඛංග-
පරිණාමිං. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්පමත්තො අරියං අට්ඨඛිතිකං
මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨඛිතිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති,

(සබ්බමෙව සාවත්තීනිදනං යථා තථාගතසුත්තානි සබ්බානි තථා
විත්ථාරෙතබ්බානි.)

අප්පමාදවග්ගො කෙළසමො.

තත්‍රදේශනං:

තථාගතං පදං කූටං මූලං සාරෙන වස්සිකං,
රාජා වජ්ඣමස්සරියා ව වත්තෙන දසමං පදනති.

1. 13. 33-36

සුරිය සූත්‍ර

171-174. මහණෙනි, ශරත්කල්හි පහ ව ගිය වලාකුළු ඇති වැස්ස නැවති කල්හි හිරු අහසට නැගෙනුයේ අහසෙහි වූ සියලු අඳුර වෙසෙසින් නසා යම්යේ දිලියේ ද, තවා ද, බබ්ළා ද, මහණෙනි එසෙයින් ම...බහුල කෙරේ යි.

1. 13. 37-40

වසා සූත්‍ර

175-178. මහණෙනි, යම්යේ නූලින් වියන ලද යම් කිසි වස්තුවේ ද, කසිවත ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්දහම්හු වෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතිසහ. අප්‍රමාදය සමඟ පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඅටභිමභ වඩන්නෝ ය, අරිඅටභිමභ බහුල කරන්නෝ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඅටභිමභ වඩා ද, අරිඅටභිමභ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිත වූ නිවනට නැමෙන සම්මාදිවර්ග වඩයි...සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඅටභිමභ වඩයි. අරිඅටභිමභ බහුල කෙරේ යයි.

(සියල්ල සැවත ම නිදන කොට ඇත.)

(සියලු සූත්‍ර තරාගතසූත්‍ර මෙන් විස්තර කටයුතු).

තෙළෙස්වැනි අප්‍රමාද වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

තරාගත, පද,කුට, මූල, සාර, වස්සික, රාජ, වන්දිම, සුරිය යි චතුෂ්ක නවයෙකි. වත්ථ නමින් දශවන චතුෂ්ක පදය වේ.

(වර්ගයෙහි සූත්‍රමුළුල්ල සාළියෙකි)

14. බලකරණීයවගෙන

1. 14. 1

බලසුතනං

179. සාවකියං;

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණීයා කල්මනනා කරියනති, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නික්ඛාය පඨවියං පතිට්ඨාය ඵවමෙනෙ බලකරණීයා කල්මනනා කරියනති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති; අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති විවෙක-නිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝක්ඛග්ගපරිණාමිං. -පෙ- සමුඛාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝක්ඛග්ගපරිණාමිං, ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 14. 2

දුතියබලසුතනං

180. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණීයා කල්මනනා කරියනති, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නික්ඛාය පඨවියං පතිට්ඨාය ඵවමෙනෙ බලකරණීයා කල්මනනා කරියනති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෝසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. -පෙ- සමුඛාසමාධිං භාවෙති. රාගච්ඡායපරියොසානං දෝසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 14. 3

තතියබලසුතනං

181. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණීයා කල්මනනා කරියනති, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නික්ඛාය පඨවියං පතිට්ඨාය ඵවමෙනෙ බලකරණීයා කල්මනනා කරියනති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති. අමනොගධං අමනපරායනං අමනපරියොසානං. -පෙ-

14. බලකරණීය චර්ගය

1. 14. 1

බල සූත්‍රය

179. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, යම්සේ කායබලයෙන් කළ යුතු යම් කිසි කම්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණීය කම්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවනිමහ වඩයි. අරිඳවනිමහ බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවනිමහ වඩාද අරිඳවනිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ආසුරු කළ විරාගය ආසුරු කළ නිරෝධය ආසුරු කළ නිවනට පිරිනැමෙන සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... විවෙකය ආසුරු කළ විරාගය ආසුරු කළ නිරෝධය ආසුරු කළ නිවනට පිරිනැමෙන සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවනිමහ වඩයි. අරිඳවනිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 14. 2

දුතියබල සූත්‍රය

180. මහණෙනි, යම්සේ කාය බලයෙන් කළයුතු යම් කිසි කර්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණීය කර්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවනිමහ වඩයි. අරිඳවනිමහ බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවනිමහ වඩාද, අරිඳවනිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ රාගචිත්තය පයඝ්ථසාන වූ දෙසචිත්තය පයඝ්ථසාන වූ මොහචිත්තය පයඝ්ථසාන වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...රාගචිත්තය පයඝ්ථසාන දෙසචිත්තය පයඝ්ථසාන වූ මොහචිත්තය පයඝ්ථසාන වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවනිමහ වඩයි, අරිඳවනිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 14. 3

තතියබල සූත්‍රය

181. මහණෙනි, යම්සේ කායබලයෙන් කළයුතු යම් කිසි කම්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණීය කම්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවනිමහ වඩයි. අරිඳවනිමහ බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඳවනිමහ වඩා ද, අරිඳවනිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ...

සමමා සමාධිං භාවෙති අමනොගධං අමනපරායනං අමනපරියොසානං. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඝාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 14. 4

චතුස්ඵලසුත්තං.

182. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කම්මන්තා කරියන්ති, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නික්ඝාය පඨවියං පතිට්ඨාය, එවමෙනෙ බලකරණියා කම්මන්තා කරියන්ති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඝාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඝාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති නිබ්බානානිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති නිබ්බානානිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඝාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1.14. 5-8

බීජසුත්තානි.

183-186. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙකෙවි බීජගාමභූතගාමා වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නික්ඝාය පඨවියා පතිට්ඨාය, එවමෙනෙ බීජගාමභූතගාමා වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජන්ති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඝාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොන්තා වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙජ්ජලං පාපුණාති ධම්මෙසු. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඝාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොන්තා වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙජ්ජලං පාපුණාති ධම්මෙසු: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඝාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොන්තා වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙජ්ජලං පාපුණාති ධම්මෙසුති.

නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළෙවර කොට ඇති සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅටභිමභ වඩයි, අරිඅටභිමභ බහුල කෙරේ යයි.

1. 14. 4

වතුකබල සූත්‍රය

182. මහණෙනි, යම්සේ යම් කිසි බලකරණිය කම්භාන්තයෝ කරනු ලැබෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණිය කම්භාන්තයෝ කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅටභිමභ වඩයි. අරිඅටභිමභ බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅටභිමභ වඩා ද අරිඅටභිමභ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි මෙසස්නෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාදිව්ඨිය වඩයි... නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅටභිමභ වඩයි. අරිඅටභිමභ බහුල කෙරේ යයි.

1. 14. 5-8

බීජ සූත්‍ර

183-186. මහණෙනි, යම්සේ යම් කිසි ඇටවර්ග පැලවර්ගයෝ වැඩීමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ ඇටවර්ග පැලවර්ගයෝ වැඩීමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅටභිමභ වඩන්නේ අරි අටභි මභ බහුල කරන්නේ දහමිහි ලා වැඩීමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅටභි මභ වඩන්නේ අරිඅටභිමභ බහුල කරන්නේ දහමිහි ලා වැඩීමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සම්මාදිව්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅටභිමභ වඩන්නේ අරිඅටභිමභ බහුල කරන්නේ දහමිහි ලා වැඩීමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ යයි.

1.14. 9-12

නාගසුත්තානි

187-190. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, භිමවනනා¹ පබ්බතරාජං නිස්සාය නාගා කායං වඩෙසිනති, බලං ගාහෙනති. තෙ තස්ස කායං වඩෙසිනා බලං ගාහෙනා කුසුසුබ්බෙහ² ඔතරනති. කුසුසුබ්බෙහ² ඔතරිනා මහාසොඤ්ඤා ඔතරනති. මහාසොඤ්ඤා ඔතරිනා කුණ්ඩියො ඔතරනති, කුණ්ඩියො ඔතරිනා මහානදියො ඔතරනති. මහානදියො ඔතරිනා මහාසමුද්දං සාගරං ඔතරනති. තෙ තස්ස මහත්තතනං වෙසුලුතනං³ ආපජ්ජනති කායෙන. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පජ්ට්ඨාය අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා මහත්තතනං වෙසුලුතනං³ පාපුණාති ධම්මෙසු. කප්ඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පජ්ට්ඨාය අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං බහුලිකරෙ තොනා මහත්තතනං වෙසුලුතනං³ පාපුණාති ධම්මෙසු: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකජ්ඣස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පජ්ට්ඨාය අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා මහත්තතනං වෙසුලුතනං³ පාපුණාති ධම්මෙසුති.

1.14. 13-16

රුක්ඛසුත්තානි

191-194 සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ රුක්ඛො පාචිනනිතොනා පාචින පොණො පාචිනපබ්බාරො සො මූලෙ⁴ ජිනො කතමෙන පපාතෙන පපතෙය්‍යාති⁵ යෙන හතොන, නිතොන යෙන පොණො යෙන පබ්බාරොති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්බාරො. කප්ඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්බාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිතිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා, නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්බාරොති.

1. භිමවනනං භික්ඛවෙ - සි 1, 2, සා.

2. කුසුසුබ්බෙහ - මජ්ඣිම, කුසුසුබ්බ සා.

3. වෙසුලුතනං - සි 1, 2

4. මූලජිනොනා - මජ්ඣිම.

5. පපතෙය්‍යාති - සා.

1. 14. 9-12

නාග සූත්‍ර

187-190. මහණෙනි, යම්සේ හිමවත් පර්වතරාජයා නිසා නාගයෝ කය වඩද්ද, බල ගනිද්ද, ඔහු එහි කය වඩා බල ගෙන කුඩා හෙබ්වලට බසිත්. කුඩා හෙබ්වලට බැස මහහෙබ්වලට බසිත්. මහහෙබ්වලට බැස කුඩාගඬුවලට බසිත්. කුඩාගඬුවලට බැස මහාගඬුවලට බසිත්. මහාගඬුවලට බැස මහමුහුදුසුරට බසිත්. ඔහු එහි කයින් මහත්වයට විපුලත්වයට පැමිණෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅට්ඨිමහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨිමහ බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා මහත්වයට විපුලත්වයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅට්ඨිමහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨිමහ බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා මහත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ චිවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅට්ඨිමහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨිමහ බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා මහත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ යයි.

1. 14. 13-16

රුක්ඛ සූත්‍ර

191-194. මහණෙනි, යම්සේ රුක්කක් පැයුන්දිගට නැමුණේ පැයුන්දිගට නැඹුරු වූයේ පැයුන්දිගට බරවූයේ වේ ද, එය මුල ඩිඳින ලද්දේ කවර ප්‍රපාතයකට වැටෙන්නේ ද යි. වහන්ස, යම්දිගකට නැමුණේ යම්දිගකට නැඹුරු වූයේ යම් දිගකට බර වූයේ නම් (ඒදිගට)ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ අරිඅට්ඨිමහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වේයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ අරිඅට්ඨිමහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ චිවෙකනිස්සිත වූ විරාග නිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිතවූ නිවනට නැමුණු සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅට්ඨිමහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 14. 17-20

කුමභස්සුතතානි

195-198. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, කුමෙහා නික්කුජේෂා වමතෙව උදකං නො පච්චාවමති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා වමතෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධමමෙ නො පච්චාවමති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා වමතෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධමමෙ නො පච්චාවමති; ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංසිකං මග්ගං බහුලිකරොතොනා වමතෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධමමෙ නො පච්චාවමති.

1. 14. 21-24

සුක සුතතානි

199-202. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, සාලිසුකං වා යවසුකං වා සමමා පණ්හිතං හඤ්ඤා වා පාදෙන වා අකකන්තං හත්ථං වා පාදං වා හෙවන්ති ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සති ධානමෙන විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: සමමා පණ්හිතතා භික්ඛවෙ, සුකස්ස. එවමෙව ඛො සො වත¹ භික්ඛු සමමා පණ්හිතාය දිට්ඨියා සමමා පණ්හිතාය මග්ග භාවනාය අවිජ්ජං හෙවන්ති² විජ්ජං උප්පාදෙස්සති නිබ්බානං සච්ඡිකරිස්සති ධානමෙන විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: සමමා පණ්හිතතා භික්ඛවෙ දිට්ඨියා, කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමා පණ්හිතාය දිට්ඨියා සමමා පණ්හිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං හිත්ති විජ්ජං උප්පාදෙති නිබ්බානං සච්ඡිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමා සමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමා පණ්හිතාය දිට්ඨියා සමමා පණ්හිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං හිත්ති විජ්ජං උප්පාදෙති නිබ්බානං සච්ඡිකරොති.

1. 14. 25-28

ආකාස සුතතානි

203-206. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, ආකාසෙ විවිධා වාතා වායනි පුරස්මාපි වාතා වායනි. පච්ඡිමාපි වාතා වායනි. උත්තරාපි වාතා වායනි දකුණිමාපි වාතා වායනි. සරජාපි වාතා වායනි අරජාපි වාතා වායනි. සීතාපි වාතා වායනි. උණ්ණාපි වාතා වායනි පරික්ඛාපි වාතා වායනි. අධිමත්තාපි වාතා වායනි,

1. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ - මජ්ඣං, සායං.

2. හිත්තිස්සති - මජ්ඣං, සායං.

1. 14. 17-20

කුමන සූත්‍ර

195-198. මහණෙනි, යම්සේ කළය යටිහුරු වූයේ දිය වගුරුවන්නේ මැ වේ, නොම පෙරළා ගනී ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅටභිමෙහි වඩන්නේ අරිඅටභිමෙහි බහුල කරන්නේ ලාමක අකුසල් දහම් විමාරකුයේ නොම පෙරළා ගනී. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ අරිඅටභිමෙහි වඩන්නේ අරිඅටභිමෙහි බහුල කරන්නේ ලාමක අකුසල් දහම් විමාරකුයේ නොම පෙරළා ගනී ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරොධනිස්සිත වූ වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ අරිඅටභිමෙහි වඩන්නේ අරිඅටභිමෙහි බහුල කරන්නේ ලාමක අකුසල් දහම් විමාරා ම ය නොම පෙරළා ගනී යි.

1. 14. 21-24

සුක සූත්‍ර

199-202. මහණෙනි, යම්සේ හැල්නණ්ඩුවක් හෝ යවනණ්ඩුවක් හෝ මැනැවින් තබන ලද්දේ අතින් හෝ පයින් හෝ ඇක්වුණේ අත හෝ පය හෝ බිඳින්නේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන මෙ කරුණ ඇද්ද, ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නණ්ඩුව තමා මැනවින් තබන ලද බැවිනි. මහණෙනි, එසෙයින් ම ඒ මහණ මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනැවින් පිහිටු වන ලද මාර්ගභාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳින්නේ ය, විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිවන පසක් කරන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය මැනැවින් පිහිටුවන ලද බැවිනි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ මැනැවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනැවින් පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳී ද, විද්‍යාව උපදවා ද, නිවන පසක් කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනැවින් පිහිටුවන ලද මාර්ග භාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳී විද්‍යාව උපදවයි නිවන පසක් කෙරේ යයි.

1. 14. 25-28

ආකාස සූත්‍ර

203-206. මහණෙනි, යම්සේ අභයෙහි විවිධවෘත්තයෝ හමද්ද පෙර-දිගිනුදු වාතය හමයි, පැළදිගිනුදු වාතය හමයි. උතුරු දිගිනුදු වාතය හමයි. දකුණු දිගිනුදු වාතය හමයි. රජස් සහිත වාතය ද හමයි, රජස් රහිත වාතය ද හමයි, සිහිල් වාතය ද හමයි. උණුසුම් වාතය ද හමයි, මද වූ වාතය ද හමයි, බොහෝ වූ වාතය ද හමයි.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවයනො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොනො චත්තාරොපි සතිපට්ඨානා භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. චත්තාරොපි සමුප්පදානා භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. ඉද්ධිපාද භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියානි භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. පඤ්ඤා බලානි භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. සත්තපි බොජ්ඣංඝා භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවනො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොනො චත්තාරොපි සතිපට්ඨානා භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. චත්තාරොපි සමුප්පදානා -පෙ- චත්තාරොපි ඉද්ධිපාද -පෙ- පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියානි -පෙ- පඤ්ඤා බලානි -පෙ- සත්තපි බොජ්ඣංඝා භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති, ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිද්ධිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොක්ඛග්ගපරිණාමිං. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවයනො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොනො චත්තාරොපි සතිපට්ඨානා භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති. චත්තාරොපි සමුප්පදානා -පෙ- චත්තාරොපි ඉද්ධිපාද -පෙ- පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියානි -පෙ- පඤ්ඤා බලානි -පෙ- සත්තපි බොජ්ඣංඝා භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡන්ති.

1. 14. 29-32

මෙසසුත්තානි

207-210 සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගිමිහානං පඤ්ඤා මාසෙ උගගනං¹ රජොපඤ්ඤා. තමෙනං මහාඅකාලමෙසො ධානසො අනාරාධාපෙති වුපසමෙති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොනො උප්පනුප්පනො පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ ධානසො අනාරාධාපෙති වුපසමෙති. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොනො උප්පනුප්පනො පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ ධානසො අනාරාධාපෙති, වුපසමෙති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිද්ධිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොක්ඛග්ගපරිණාමිං. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොනො උප්පනුප්පනො පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ ධානසො අනාරාධාපෙති, වුපසමෙති.

1. 14. 33-36

දුතියමෙසසුත්තානි

211-214. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, උප්පනං මහාමෙසං, තමෙනං මහාවානො අනාරාධාසෙව අනාරාධාපෙති වුපසමෙති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොනො උප්පනුප්පනො පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ

1. උපහත, - අට්ඨකථා.

මහණෙනි, එසෙයින් ම අරිඤ්චිමග වඩන අරිඤ්චිමග බහුල කරන මහණහුගේ සතරස්තිපට්ඨානයෙන් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. සතරස්මය්‍යාදයෙන් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. සතරසාද්ධිපාදයෙන් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියයෙන් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. පඤ්ඤා බලයෙන් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. සත්ත බොජ්ඣංගයෙන් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. මහණෙනි, කෙසේ නම් අරිඤ්චිමග වඩන අරිඤ්චිමග බහුල කරන මහණහුගේ සතර සතිපට්ඨානයෙන් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙන් ද, සතර සමමසාදනයෙන් ... සතර ඉද්ධිපාදයෙන් ... පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියයෙන් ... පඤ්ඤා බලයෙන් ... සත්ත බොජ්ඣංගයෙන් භාවනායෙන් පිරිමට යෙන් ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමමාදිට්ඨිය වඩයි ... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ අරිඤ්චිමග වඩන අරිඤ්චිමග බහුල කරන මහණහුගේ සතර සතිපට්ඨානයෙන් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. සතර සමමසාදනයෙන් ... සතර ඉද්ධිපාදයෙන් ... පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියයෙන් ... පඤ්ඤා බලයෙන් ... සත්ත බොජ්ඣංගයෙන් භාවනායෙන් පිරිමට යෙති යි.

1. 14. 29-32

මෙසසුනු

207-210. මහණෙනි, යම් සේ ශ්‍රීෂ්ඨ සාතුයෙහි පැසුළුමස (ඇසළමස) උඩට නැගුණු ඒ මේ රජස්දුල්ල මහත් නොකල්වැස්සෙක් සහමුලින් අතුරුදන් කෙරේ ද, සන්තිද්‍රවා ද; මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ අරිඤ්චිමග වඩන්නේ අරිඤ්චිමග බහුල කරන්නේ උපනුපත් ලාමක අකුසල් සහමුලින් අතුරුදන් කෙරෙයි. සන්තිද්‍රවයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඤ්චිමග වඩන්නේ අරිඤ්චිමග බහුල කරන්නේ උපනුපත් ලාමක අකුසල් දහම් සහමුලින් අතුරුදන් කෙරේ ද, සන්තිද්‍රවා ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ විවෙකනිසස්සන විරාගනිසස්සන නිරෝධනිසස්සන වොස්සග්ගපරිණාමී සමමාදිට්ඨිය වඩයි ... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්චිමග වඩන්නේ අරිඤ්චිමග බහුල කරන්නේ උපනුපත් ලාමක අකුසල් දහම් සහමුලින් අතුරුදන් කෙරේ, සන්තිද්‍රවා යයි.

1. 14. 33-36

දුතියමෙසසුනු

211-214. මහණෙනි, යම් සේ උපත් ඒ මේ මහාමෙසස මහා වාතය අතරමග ම අතුරුදන් කෙරේ ද, සන්තිද්‍රවා ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණතෙමේ අරිඤ්චිමග වඩන්නේ අරිඤ්චිමග බහුල කරන්නේ උපනුපත් ලාමක අකුසල් දහම් අතරමග ම අතුරුදන් කෙරෙයි. සන්තිද්‍රවයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ අරිඤ්චිමග වඩන්නේ අරිඤ්චිමග බහුල කරන්නේ උපනුපත් ලාමක අකුසල් දහම්

අනාරායෙව අනාරධාපෙති, වූපසමෙති. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං බහුලිකරොතො උපනන්තො පාපකෙ අකුසලෙ ධමෙම අනාරායෙව අනාරධාපෙති, වූපසමෙති; ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සන් වීරාගනිස්සන් නිරොධනිස්සන් වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං බහුලිකරොතො උපනන්තො පාපකෙ අකුසලෙ ධමෙම අනාරායෙව අනාරධාපෙති වූපසමෙතිති.

1. 14. 37-40

නාවාසුත්තානි

215-218. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සාමුද්දිකාය නාවාය වෙත්තං බන්ධනං බන්ධාය ඡමොසානි උදකෙ පරියාතාය¹ හෙමනතිකෙන ථලං² උකඤ්ඤාය වාතානපපරෙතානි බන්ධනානි තානි පාවුස්සකෙන මෙසෙන අභිප්පවුට්ඨානි³ අප්පකසිරෙන පටිප්පස්සමෙතනි⁴. පුත්තිකානි භවන්ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං බහුලිකරොතො අප්පකසිරෙනෙව සංයොජනානි පටිප්පස්සමෙතනි. පුත්තිකානි භවන්ති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං බහුලිකරොතො අප්පකසිරෙනෙව සංයොජනානි පටිප්පස්සමෙතනි⁴ පුත්තිකානි භවන්ති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සන් වීරාගනිස්සන් නිරොධනිස්සන් වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඤාං මග්ගං බහුලිකරොතො අප්පකසිරෙනෙව සංයොජනානි පටිප්පස්සමෙතනි පුත්තිකානි භවන්තිති.

1. 14. 41-44

ආගන්තුකසුත්තානි

219-222 සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ආගන්තුකාගාරං, තත් පුරස්ථිමාය⁵ දිසාය ආගන්තවා වාසං කප්පෙතනි. පච්ඡිමාය දිසාය ආගන්තවා වාසං කප්පෙතනි. උත්තරාය දිසාය ආගන්තවා වාසං කප්පෙතනි. දකුණිකාය දිසාය ආගන්තවා වාසං කප්පෙතනි. බත්තරාය ආගන්තවා වාසං කප්පෙතනි. බ්‍රාහ්මණාපි ආගන්තවා වාසං කප්පෙතනි. වෙස්සාපි ආගන්තවා වාසං කප්පෙතනි. සුද්දාපි ආගන්තවා වාසං කප්පෙතනි.

1. පරියාදය - මජ්ඣිම, සාය, සිමු.

2. ථලං - සි 1. 2.

3. අභිප්පබ්බානි සි 1, 2.

4. පටිප්පස්සමෙතනි - 1, 2.

5. පුරස්ථිමායපි - මජ්ඣිම, සාය.

අතරමග ම අතුරුදන් කෙරේ ද, සන්තිද්වයා යයි: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමාදිට්ඨිය වඩයි ... සමාදිට්ඨිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ උපනුපන්න ලාමක අකුසල්දහම් අතරමග ම අතුරුදන් කෙරෙයි. සන්තිද්වයා යයි.

1. 14. 37-40

නාචාසුත්ත

215-218. මහණෙනි, වේවැල්බැඳුමෙන් බඳනා ලද සම්පක් මුළුල්ලෙහි දියෙහි ඔබ්බොබ ගමන් කළ හෙමන්තවාතයෙන් ගොඩ නගන ලද මුහුදෙහි වූ නැවක් පිළිබඳ අවුසුළුහින් ධ්වනා ලද (යම්) බන්ධනයෝ වෙන් ද ඔහු වැසිකල්හි වූ වැස්සෙන් භාත්පයින් තෙමුණාහු නිතැතින් ම යම්සේ ලිහෙද්ද කුණුවුවාහු වෙන් ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම අරිඤ්ඤිමහ වඩන අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන මහණහුගේ සංයොජනයෝ නිදුකින් ම සන්තිදෙත්. ඤය වෙන්. මහණෙනි, කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩන අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන මහණහුගේ සංයොජනයෝ නිදුකින් ම සන්තිදෙද්ද ඤය වුවාහු වෙද්ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරොධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට සමාදිට්ඨිය වඩයි... සමාදිට්ඨිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ අරිඤ්ඤිමහ වඩන අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන මහණහුගේ සංයොජනයෝ නිදුකින් ම සන්තිදෙත් ක්ෂය වුවාහු වෙති යි.

1. 14. 41-44

ආගන්තුකසුත්ත

219-222. මහණෙනි, ආගන්තුක ගෘහය යම්සේ ද, එහි පෙරදිගින් ද අවුත් වාස කෙරෙති. පැළදිගින් ද අවුත් වාස කෙරෙති. උතුරු දිගින් ද අවුත් වාස කෙරෙති. දකුණුදිගින් ද අවුත් වාස කෙරෙති. ඤාත්‍රියයෝ ද අවුත් වාස කෙරෙති. බ්‍රාහ්මණයෝ ද අවුත් වාස කෙරෙති. වෛශ්‍යයෝ ද අවුත් වාස කෙරෙති. ශුද්‍රයෝ ද අවුත් වාස කෙරෙති.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් පිරිසිදු දහ යුතු වෙන් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දහි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් ප්‍රභාණය කටයුතු වෙන් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණය කරයි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් පසක් කළ යුතු වෙන් නම් ඒ දහම් වෙසෙස් නුවණින් පසක්කෙරෙයි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් වැඩිය යුතු වෙන් නම් ඒ දහම් වෙසෙස් නුවණින් වඩයි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොතා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොතා යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා¹ පරිඤ්ඤායා නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පරිජානාති. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා පහානංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පජහති. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා සාමිකානංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා සංචිකරොති. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා භාවෙනංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා භාවෙති.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා¹ පරිඤ්ඤායා: පඤ්චපාදනංඛිකානි² වචනියා. කතමෙ පඤ්ච, සෙය්‍යථිදං: රුප්පාදනංඛිකංඛො -පෙ- විඤ්ඤාණුපාදනංඛිකංඛො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායා. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා පහානංඛා: අවිජ්ජා ච භවතණ්ඤා ච. ඉමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා පහානංඛා. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා සංචිකානංඛා: විජ්ජා ච විමුක්ඛා ච, ඉමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා සංචිකානංඛා. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා භාවෙනංඛා: සමපො ච විපක්ඛනා ච. ඉමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා භාවෙනංඛා. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොතා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොතා. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පරිජානාති -පෙ- යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා භාවෙනංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා භාවෙති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සංචිකාදිධිං භාවෙති -පෙ- සංචිකාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං චිරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොක්ඛග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොතා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොතා, යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා¹ පරිඤ්ඤායා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පරිජානාති. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා පහානංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පජහති. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා සංචිකානංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා සංචිකරොති. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා භාවෙනංඛා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා භාවෙතිති.

1. 14. 45-48

නදීසුත්තානි

223-226. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගඬගා නදී පාවිනනිත්තා පාවිනං පොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. අප් මහාජනකායො ආගවේශ්‍යා, කුද්දාලපිටකං ආද්‍ය මයං ඉමං ගඬගානදිං² පව්ඨානිත්තං කරස්සාම පව්ඨාපොණං පව්ඨාපඤ්ඤාරහති. තං කිම්මඤ්ඤප් භික්ඛවෙ, අපි නු සො මහාජනකායො තං ගඬගානදිං පව්ඨානිත්තං කරෙය්‍ය පව්ඨාපොණං පව්ඨාපඤ්ඤාරහති? නො හෙතං හතොන, තං කිංස හෙතු? ගඬගා හතොන, නදී පාවිනනිත්තා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා, සා න සුකරා පව්ඨානිත්තං කාතුං පව්ඨාපොණං පව්ඨාපඤ්ඤාරං. යාවදෙව ච පන සො මහාජනකායො කිලමථස්ස විසානස්ස භාගි අස්සාති.

1. අභිච්ඤ්ඤායා - සි 2.

2. ගඬගා නදිං - මජ්ඣ. සංය.

මහණෙනි, කවර දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දත යුත්තාහු ද: පඤ්ඤාපාදනස්කන්ධ යයි කිය යුතු වෙයි. කවර පසක් ද යත්: රූපොපාදනස්කන්ධය ... විඤ්ඤාපාදනස්කන්ධ යි. මහණෙනි, මේ දහම්හු වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දත යුත්තාහු ය. මහණෙනි කවර දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණයකට යුත්තාහු ද: අවිද්‍යාවත් භවතාමිණාවත් ය. මහණෙනි, මේ දහම්හු වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණය කළ යුත්තාහු ය. මහණෙනි, කවර දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පසක්කළ යුත්තාහු ද: විද්‍යාවත් විමුක්තියත් ය. මහණෙනි, මේ දහම්හු වෙසෙස්නුවණින් පසක්කළ යුත්තාහු ය. මහණෙනි, කවර දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් වැඩිය යුත්තාහු ද: සමථයත් විද්‍යානාවත් ය. මහණෙනි, මේ දහම්හු වෙසෙස් නුවණින් වැඩිය යුත්තාහු ය. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දත යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දනි ද... යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් වැඩිය යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් වඩා ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිසිසිත විරාගනිසිසිත චොක්ඛාගපරිණාමී කොට සමාදිට්ඨිය වඩයි ... සමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දත යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දනි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණය කළ යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණයකරයි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පසක්කළ යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් පසක් කෙරෙයි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් වැඩිය යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස් නුවණින් වඩා යි.

1. 14. 45-48

නදියුතු

223-226. මහණෙනි, යම්සේ ගඬානදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, ඉදින් මහා ජනසමූහයෙක් උදලපැහි රැගෙන අපි මේ ගඬානදිය පැළදිගට නැමුණක් පැළදිගට නැඹුරු වූවක් පැළදිගට බර වූවක් කරන්නෙමු යි එන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැ යි හඟිටු ද, ඒ මහාජනසමූහයා ඒ ගඬානදිය පැළදිගට නැමුණක් පැළදිගට නැඹුරු වූවක් පැළදිගට බර වූවක් කරන්නේ ද? වහන්ස, එය නොවේ ම ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: වහන්ස, ගඬානදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා ය. ඒ ගහ පැළදිගට නැමුණක් පැළදිගට නැඹුරු වූවක් පැළදිගට බර වූවක් කරන්නට පහසු නොවෙයි. ඒ මහාජනසමූහයා හුදෙක් විඩාවට පෙළීමට භාජන වන්නේ යයි:

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු¹ අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙනා² අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොනන්³ රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා මිත්තා වා අමට්ඨා වා ඤාති වා සාලොභිතා වා භොගෙහි අභිභට්ඨං පචාරෙය්‍යං. එහමෙතා⁴ පුරිස, කිනොන ඉමෙ කාසාව, අනුදහංති. කිං මුණ්ණො කපාලමනුසංඤ්ඤාසී. එහි. ජිනායාවත්තකා භොගෙ ව භුඤ්ජසසු. පුඤ්ඤාති ව කරොහී ති. සො වත භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙනොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොනොනා සික්ඛං පච්චක්ඛාය භීනායාවත්තෙය්‍යාති⁵. නෙතං යානං වීජජති. තං කිසසු හෙතු: යං හී තං භික්ඛවෙ, විතං දීඝරත්තං විචෙකනිත්තං විචෙකපොණං විචෙකපඤ්ඤාරං. තං වත භීනායාවත්තකානිත්ති නෙතං යානං වීජජති. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ; භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති, විචෙකනිසස්සං විරාගනිසස්සං නිරොධනිසස්සං වොසසග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

(යථා බලසුත්තානි සබ්බානි තථා විජාරෙතබ්බානි.)

බලකරණියවග්ගො වුද්දසමො.

කමුද්දන්:

බලං ඛිජං ව නාගො ව රුක්ඛං කුමෙහන සුක්කිනා ආකාසෙන දුට්ඨෙ මෙසා නාවා ආග්ගොකා නදී ති.

1. භික්ඛු - සිමු. සි 1, 2.

2. භාවෙනොනා - සිමු, සි 1, 2.

3. බහුලීකරොනොනා - සිමු, සි 1, 2.

4. එහමෙතා - සිමු සි 1, 2.

5. භීනායාවත්තකානිත්ති - මජ්ඣං, සායා,

මහණෙනි, එසෙයින්ම අරිඅටභිමහ වඩන අරිඅටභිමහ බහුල කරන මහණහු රජවරු හෝ රජමහඥාමතියෝ හෝ මිතුරෝ හෝ සහවරයෝ හෝ නෑයෝ හෝ සහලේ නෑයෝ හෝ එම්බල පුරුෂය, “එව මේ කහවත් කුමකට තා විසින් හඳිනු (දරනු) ලැබේද? කිම මුඩු වැ කබලෙකින් යුක්ත ව හැසිරෙහිද? එව ගිහිබවට පෙරළී භොගයන් ද අනුභව කරව පින් ද කරව”යි භොගයෙන් ඵලවා පවරන්නාහු නම් මහණෙනි, අරිඅටභිමහ වඩන අරිඅටභිමහ බහුල කරන ඒ මහණ තෙමේ එකාන්තයෙන් ශික්ෂා ප්‍රතික්ෂෙප කොට ගිහිබවට පෙරළෙන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත්තේ ය. ඊට හෙතු කිම? මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඒ සිත බොහෝ කලක් විවෙකයට නැමුණේ විවෙකයට නැඹුරු වූයේ විවෙකයට බර වූයේ වේ නම් ඒ සිත එකාන්තයෙන් ලාමකබවට පෙරළෙන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත්තේ ම ය. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඅටභිමහ වඩා ද, අරිඅටභිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධ-නිසිසිත ථොස්සඤාපරිණාමී වූ සමොද්ධිය වඩයි ... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅටභිමහ වඩයි. අරිඅටභිමහ බහුල කෙරේ යි.

(බලසූත්‍ර මෙන් සියලුසූත්‍ර විස්තර කටයුතු යි.)

තුණ්ණවැනි බලකරණියවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුක්ක, කුමහ, සුක, ආකාස යි චතුෂ්ක සතෙකි. මෙසසූත්‍ර චතුෂ්ක දෙකෙකි. නාවා ආගන්තුක නදී යි චතුෂ්ක තුනෙකි. (සූත්‍ර මුළුල්ල අටසාළියකි).

15. එසනාවගො

1. 15. 1

එසනාසුතනං

227. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ තිසෙසනාං එසනානං අභිඤ්ඤාය අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසංකං. චිරාගනිසංකං නිරොධනිසංකං. වොසසග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ තිසෙසනාං එසනානං අභිඤ්ඤාය අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.*

1. 15. 2

දුතිය එසනාසුතනං

228. තිසෙසා ඉමා බො භික්ඛවෙ එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ තිසෙසනාං එසනානං අභිඤ්ඤාය අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං ද්‍රෝශ්ච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනාං එසනානං අභිඤ්ඤාය අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 15. 3

තතිය එසනාසුතනං

229. තිසෙසා ඉමා බො භික්ඛවෙ එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනාං එසනානං අභිඤ්ඤාය අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති, අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනාං එසනානං අභිඤ්ඤාය අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

* ඉතො පරං දිසාමානාති එසනාසුතනාති සිහලොපාසකෙසු න දිසානෙත.

15. එසනාවගීය

1. 15. 1

එසනාසූත්‍රය

227. මහණෙනි, මේ එසනා (-සෙවුම්) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා (-කම්සැප සෙවුම්) භවෙසනා (-භවසෙවුම්) බ්‍රහ්මචරියෙසනා (-මිසදිටු බඩසර සෙවුම්) යි. මහණෙනි, මේ එසනා තුන යි. මහණෙනි, මේ එසනා තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස අරිඅටභිමභ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඅටභිමභෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිශ්‍රිත විරාගනිශ්‍රිත නිරොධනිශ්‍රිත ව්‍යවසර්ගයට නැඹුරු වූ සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි ... සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ එසනා තුන පිරිසිදු දැනීම පිණිස මේ අරි-අටභිමභ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 2

දුතිය එසනාසූත්‍රය

228. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මේ එසනා තුන යි. මහණෙනි, මේ එසනා තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස අරිඅටභිමභ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඅටභිමභෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ රාගය දුරලිමේ කෙළවර කොට දොෂය දුරලිමේ කෙළවර කොට මොහය දුරලිමේ කෙළවර කොට සමොද්ධිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි මේ එසනා තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස මේ අරිඅටභිමභ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 3

තතිය එසනාසූත්‍රය

229. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් එසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් වෙසෙසින් දැනීම පිණිස අරිඅටභිමභ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඅටභිමභෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූවක් නිවන පිහිට කොට ඇත්තක් නිවන කෙළවර කොට ඇත්තක් කොට සමො-ද්ධිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් වෙසෙසින් දැනීම පිණිස මේ අරිඅටභිමභ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 4

වතුසු එසනාසුත්තං

230. තිසෙසා ඉමා බො භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං අභිඤ්ඤා අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති නිබ්බානනිත්තං. නිබ්බානපොඡං නිබ්බානපඤ්ඤාරං ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං අභිඤ්ඤා අයං අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 15. 5-8

5-8 එසනාසුත්තානි

231-234. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං පරිඤ්ඤා -පෙ- අයං අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

(යථා අභිඤ්ඤාවාරො තථා විජ්ඣාරෙතබ්බො.)

1. 15. 9-12

9-12 එසනාසුත්තානි

235-238. තිසෙසා භික්ඛවෙ, එසනා. කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං පරික්ඛයාය -පෙ- අයං අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

(යථා අභිඤ්ඤාවාරො තථා විජ්ඣාරෙතබ්බො.)

1. 15. 13-16

13-16 එසනාසුත්තානි

239-242. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා, කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, තිසෙසා එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං පහානාය අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති. -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං පහානාය අයං අරියො අට්ඨංඤිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

(යථා අභිඤ්ඤාවාරො තථා විජ්ඣාරෙතබ්බො.)

1. 15. 4

චතුත්ථ එසනාසුත්තය

230. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් එසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස අරිඤ්ඤිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඤ්ඤිමහෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සමුදාදිධිය වඩයි... සමුදාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් වෙසෙසින් දැනීම පිණිස මේ අරිඤ්ඤිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 5-8

5-8. එසනාසුත්ත

231-234. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් එසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස... මේ අරිඤ්ඤිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

(අභිඤ්ඤාචාරය මෙන් විස්තර කටයුතු)

1. 15. 9-12

9-12. එසනාසුත්ත

235-238. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් එසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් ඝෂය කිරීම පිණිස... මේ අරිඤ්ඤිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

(අභිඤ්ඤාචාරය මෙන් විතර කටයුතු)

1. 15. 13-16

13-16. එසනාසුත්ත

239-242. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් එසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් පැහිම පිණිස අරිඤ්ඤිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඤ්ඤිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිසස්සිත විරාගනිසස්සිත නිරෝධනිසස්සිත චෝසසග්ගපරිණාමී වූ සමුදාදිධිය වඩයි... සමුදාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් පැහිම පිණිස මේ අරිඤ්ඤිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 17-32

විධායුත්තානි

243-258. නිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, විධා. කතමා නිසෙසා: “සෙයොහා හමසුථි”ති විධා, “සද්දියො හමසුථි”ති විධා, “භිනො හමසුථි”ති විධා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, නිසෙසා විධා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, නිසෙසානං විධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො, භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසංගපරිණාමිං. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, නිසෙසානං විධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

(යථා එසනායුත්තානි තථා වික්ඛාරෙනබ්බොති.)

1. 15. 33-48

ආසවයුත්තානි

259-274. තයො මෙ භික්ඛවෙ, ආසවා. කතමෙ තයො: කාමාසවො භවාසවො අවිජ්ජාසවො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, තයො ආසවා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, තිණ්ණනාං ආසවානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසංගපරිණාමිං, ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, තිණ්ණනාං ආසවානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 15. 49-64

භවයුත්තානි

275-290. තයො මෙ භික්ඛවෙ, භවා. කතමෙ තයො: කාමභවො රූපභවො අරූපභවො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, තයො භවා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, තිණ්ණනාං භවානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසංගපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, තිණ්ණනාං භවානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 15. 17-32

විධාසුත්‍ර

243-258. මහණෙනි, මේ විධා (-මාන) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: “මම ශ්‍රේෂ්ඨයෙමි”යි මානයෙකි. “මම සදාශයෙමි”යි මානයෙකි. “මම භීතයෙමි”යි මානයෙකි. මහණෙනි, මේ මාන-තුනයි. මහණෙනි, මේ මාන තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනීම පිණිස ... ක්‍ෂය කිරීම පිණිස ... පැහීම පිණිස අරිඅටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සමචාදිධිය වඩයි ... සමචාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ මාන කොටස් තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස පැහීම පිණිස මේ අරිඅටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

(ඵසනා සුතුරු මෙන් විතර කටයුතු)

1. 13. 33-48

ආසවසුත්‍ර

259-274. මහණෙනි, මේ ආසුව තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමාසුව භවාසුව අවිද්‍යාසුව යි. මහණෙනි, මේ ආසුව තුන යි. මහණෙනි, මේ ආසුව තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස ... පිරිසිදු දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමහෙක ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙක-නිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සමචාදිධිය වඩයි... සමචාසමාධිය වඩයි මහණෙනි, මේ ආසුව තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඅටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 49-64

භවසුත්‍ර

275-294. මහණෙනි, මේ භව තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමභව රූපභව අරූපභව යි. මහණෙනි, මේ භව තුන යි. මහණෙනි, මේ භවත්‍රය වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සමචාදිධිය වඩයි... සමචාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ භවත්‍රය වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඅටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 65-80

දුක්ඛතාසුක්ඛානි

291-306. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, දුක්ඛතා. කතමා තිස්සො: දුක්ඛදුක්ඛතා සංඛාරදුක්ඛතා විපරිණාමදුක්ඛතා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සො දුක්ඛතා. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සන්තං දුක්ඛතානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති. විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝඤ්ඤාපරිණාමිං. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සන්තං දුක්ඛතානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බාති.

1. 15. 81-96

බිලසුක්ඛානි

307-322. තයොමෙ භික්ඛවෙ, බිලා. කතමෙ තයො: රාගො බිලො දෙසො බිලො මොහො බිලො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, තයො බිලා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං බිලානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝඤ්ඤාපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං බිලානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බාති.

1. 14. 97-112

මලසුක්ඛානි

323-338. තිණ්ණමානි භික්ඛවෙ, මලානි. කතමානි තිණ්ණ රාගො මලං. දෙසො මලං. මොහො මලං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණ මලානි. ඉමෙසං භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං මලානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝඤ්ඤාපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං මලානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බාති.

1. 15. 65-80

දුක්ඛකායුතු

291-306. මහණෙනි, මේ දුක්ඛතා (දුක්ඛැව) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: දුක්ඛදුක්ඛතා සංඛාරදුක්ඛතා විපරිණාමදුක්ඛතා යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛතා තුන යි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ දුක්ඛතාවන්ගේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඤ්චමහ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඤ්චමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත චෝක්ඛග්ගපරිණාමී සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මා සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ දුක්ඛතාවන්ගේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඤ්චමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 81-96

බීලසුතු

307-322. මහණෙනි, මේ බීල (හුල්) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: රාගබීල දෙසබීල මොහබීල යි. මහණෙනි, මේ බීල තුන යි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ බීලයන්ගේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස.. පැහීම පිණිස අරිඤ්චමහ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඤ්චමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත චෝක්ඛග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ බීලයන්ගේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස.. පැහීම පිණිස මේ අරිඤ්චමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 97-112

මලසුතු

323-338. මහණෙනි, මේ මල (කිලිට්) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: රාගමල යැ දෙසමල යැ මොහමල යැ යි. මහණෙනි, මේ මල තුන යි. මහණෙනි, මේ මල තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඤ්චමහ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඤ්චමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත චෝක්ඛග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි. සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන්මල වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඤ්චමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 113-128

නිසසුත්තානි

339-354. තයොමෙ භික්ඛවෙ, නිසා¹. කතමෙ තයො: රාගො නිසො දෙසො නිසො. මොහො නිසො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, තයො නිසා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණතනං නිසානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති. විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණතනං නිසානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 15. 129-144

වෙදනාසුත්තානි

355-370. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, වෙදනා. කතමා තිස්සො: සුඛා වෙදනා. දුක්ඛා වෙදනා. අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සො වෙදනා. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සතනං වෙදනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සතනං වෙදනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 15. 145-160

තණ්හාසුත්තානි

371-386. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, තණ්හා. කතමා තිස්සො: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සො තණ්හා. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සතනං තණ්හානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සතනං තණ්හානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

(යථා එසනාසුත්තානි තථා සබ්බං විජ්ඣා රෙතබ්බං)

එසනාවග්ගො පණ්ණරසමො.

තත්ත්වඥානං:

එසනා විධා ආසවා භවා දුක්ඛතා ච තිස්සො
බ්ලා මලානි නිසා ච වෙදනාහි තණ්හාහි වාති.

1. 15. 113-128

නිසසුත්‍ර

339-354. මහණෙනි, මේ නිස (දුක්) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: රාගනිස, දෙසනිස, මොහනිස යි. මහණෙනි, මේ නිස තුන යි. මහණෙනි, මේ නිසතුන වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙක-නිසස්සන විරාගනිසස්සන නිරොධනිසස්සන වොසසග්ගපරිණාමී වූ සමමාදිට්ඨිය වඩයි... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ නිසතුන වෙසෙසින් දැනුම පිණිස.. පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස.. මේ අරිඅටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 129-144

වෙදනාසුත්‍ර

355-370. මහණෙනි, මේ වෙදනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: සුවවෙදනා දුක්වෙදනා නොදුක්නොසුවවෙදනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් වෙදනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් වෙදනාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස.. ගෙවීම පිණිස.. පැහීම පිණිස අරිඅටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිසස්සන විරාගනිසස්සන නිරොධනිසස්සන වොසසග්ගපරිණාමී වූ සමමාදිට්ඨිය වඩයි... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් වෙදනාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස.. ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඅටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 145-160

තණ්හාසුත්‍ර

371-386. මහණෙනි, මේ තණ්හා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් තණ්හාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් තණ්හාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමමාදිට්ඨිය වඩයි... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් තණ්හාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඅටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

(එසනා සුත්‍ර මෙන් සියල්ල චිතර කටයුතු)

පසළොස්වැනි එසනාවර්ගී යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

එසනා විධා, ආසව, භව, ත්‍රිවිධ දුක්ඛතා, ධීල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා යි භොධසක දශයෙකි. භෙවත් සුත්‍ර එක්සිය සැටෙකි යි.

16. ඔඝවග්ගො

1. 16. 1-16

ඔඝසුත්තානි

387-402. චක්ඛාරොමෙ භික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ චක්ඛාරො: කාමොසො භවොසො දිට්ඨොසො අවිජ්ජාසො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, චක්ඛාරො ඔසා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුක්ඛං ඔසානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුක්ඛං ඔසානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

(යථා එසනා සොළසසුත්තනිතානි තථාච්ඤාපරෙතබ්බොති.)

1. 16. 17-32

යොගසුත්තානි

403-418. චක්ඛාරොමෙ භික්ඛවෙ, යොගා. කතමෙ චක්ඛාරො: කාමයොගො භවයොගො දිට්ඨියොගො අවිජ්ජායොගො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, චක්ඛාරො යොගා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුක්ඛං යොගානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුක්ඛං යොගානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 16. 33-48

උපාදනසුත්තානි

419-434. චක්ඛාරිමානි භික්ඛවෙ, උපාදනානි, කතමානි චක්ඛාරි කාමුපාදනං දිට්ඨුපාදනං සීලබ්බතුපාදනං අත්තවාද්දුපාදනං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, චක්ඛාරි උපාදනානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ චතුක්ඛං උපාදනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුක්ඛං උපාදනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංඛගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

16. ඔස වර්ගය

1. 16. 1-16

ඔස සූත්‍ර

387-402. මහණෙනි, මේ ඔස (සැබදියපහර) සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: කාමොස (කාමෙශුණයන්හි දැඩි රාගය) භවොස (රූපාරූපභවයන්හි දැඩි රාගය) දිට්‍ඨොස (දෙසැට්ටු) අවිජ්ජාසය. මහණෙනි, මොහු සිවු ඔසයෝ යි. මහණෙනි, මේ සිවුඔසයන්ගේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅට්ඨිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅට්ඨිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොස්සගගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු ඔසයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඅට්ඨිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

(එසනාසූත්‍ර මෙන් සොළොස් සූත්‍රාන්ත විතරකටයුතුයි.)

1. 16. 17-32

යොග සූත්‍ර

403-418. මහණෙනි, මේ යොග (යෙදීම) සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: කාමයොග භවයොග දිට්ඨියොග අවිජ්ජායොග යි. මහණෙනි, මේ යොග සතර යි. මහණෙනි, මේ යොග සතර වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅට්ඨිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅට්ඨිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොස්සගගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු යොගයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඅට්ඨිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 33-48

උපාදන සූත්‍ර

419-434. මහණෙනි, මේ උපාදන (දැඩි ගැනුම්) සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: කාමුපාදන දිට්ඨුපාදන, සිලබ්බකුපාදන, අක්කවාදුපාදන යි. මහණෙනි, මේ උපාදන සතර යි. මහණෙනි, මේ උපාදන සතර වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅට්ඨිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅට්ඨිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොස්සගගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු උපාදනයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඅට්ඨිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 49-64

ගන්ධසූත්තානි

435-450. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, ගන්ධා කතමෙ චත්තාරො:
අභිජ්ඣා කායගන්ධො ව්‍යාපාදෙ කායගන්ධො සීලබ්බතපරාමාසො
කායගන්ධො ඉදංසමොභිනිවෙසො කායගන්ධො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ,
චත්තාරො ගන්ධා ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුන්නං ගන්ධානං
අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය
අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො
අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති
-පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං
නිරොධනිස්සිතං චොක්ඛග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ,
චතුන්නං ගන්ධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය
-පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 16. 65-80

අනුසයසූත්තානි

351-466. සත්තමෙ භික්ඛවෙ, අනුසයා. කතමෙ සත්ත: කාම-
රාගානුසයො පටිසානුසයො දිට්ඨානුසයො විචිකිල්වානුසයො මානානු-
සයො භවරාගානුසයො අවිජ්ජානුසයො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත
අනුසයා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, සත්තනං අනුසයානං අභිඤ්ඤාය
-පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො
අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො
මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං
භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොක්ඛග්ග-
පරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, සත්තනං අනුසයානං අභිඤ්ඤාය
-පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො
අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 16. 81-96

කාමගුණසූත්තානි

467-482. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, කාමගුණා කතමෙ පඤ්ඤා:
චක්ඛුවිඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා
රජ්ජියා. සොතවිඤ්ඤායා සංස්ප් -පෙ- සාතවිඤ්ඤායා ගන්ධා
-පෙ- ජීවහාවිඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤායා ථොට්ඨංගා ඉට්ඨා
කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජ්ජියා. ඉමෙ බො
භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා කාමගුණා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං කාම-
ගුණානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ-
පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො
අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං
භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං
නිරොධනිස්සිතං චොක්ඛග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ,
පඤ්ඤානං කාමගුණානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය
-පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති,

1. 16. 49-64

ගන්ධ සූත්‍ර

435-450. මහණෙනි, මේ ගන්ධ (ගෙතීම) සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: අභිජ්ඣාකායගන්ධ ව්‍යාපාදකායගන්ධ සීලබ්ධිපරාමාස-කායගන්ධ ඉදංසව්වාහිනිවෙසකායගන්ධ යි. මහණෙනි, මේ ගන්ධ සතර යි. මහණෙනි, මේ ගන්ධසතර වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඤ්චිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොසංගහපරිණාමි කොට සමොද්ධිය වඩයි... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු ග්‍රන්ථයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 65-80

අනුසය සූත්‍ර

451-466. මහණෙනි, මේ අනුසය (නිදිගත්තෙලෙස්) සතෙකි. කවර සතෙක යත්: කාමරාගානුසය පටිසානුසය දිට්ඨානුසය විචිකිච්ඡානු-සය මානානුසය භවරාගානුසය අවිජ්ජානුසය යි. මහණෙනි, මොහු සත් අනුසයයෝ යි. මහණෙනි, මේ සත් අනුසයයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඤ්චිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොසංගහපරිණාමි කොට සමොද්ධිය වඩයි.. සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සත් අනුසයයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 81-96

කාමගුණ සූත්‍ර

467-482. මහණෙනි, මේ කාමගුණ පසෙකි. කවර පසෙක යත්: ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියඤ්ජන වූ කාමොපසංහිත වූ රජ්ජනය වූ ඇසින් දකයුතු රූපයෝ ය... කනින් දකයුතු ශබ්දයෝ ය... නැහැයෙන් දකයුතු ගන්ධයෝ ය... දිවින් දකයුතු රසයෝ ය ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනවචන ප්‍රියඤ්ජනව වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු කයින් දකයුතු ස්පර්ශයෝ යි. මහණෙනි, මොහු පස්කම් ගුණයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස්කම් ගුණයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඤ්චිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොසංගහපරිණාමි කොට සමොද්ධිය වඩයි... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ පස්කම් ගුණයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16, 97-112

නිවරණසුත්තානි

483-498. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, නිවරණානි. කතමානි පඤ්ඤා: කාමච්ඡන්දනිවරණං ව්‍යාපාදනිවරණං ථිනමිඳ්ධනිවරණං උඳ්ධව්ඤ්ඤාදිවරණං විචිකිච්ඡානිවරණං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා නිවරණානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං නිවරණානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං නිවරණානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බාති.

1. 16. 113-128

උපාදනකඛන්ධසුත්තානි

499-514. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, උපාදනකඛන්ධා. කතමෙ පඤ්ඤා: රුද්ධපාදනකඛන්ධො වෙදනුපාදනකඛන්ධො සඤ්ඤපාදනකඛන්ධො සංඛාරුපාදනකඛන්ධො විඤ්ඤාණුපාදනකඛන්ධො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාපාදනකඛන්ධා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උපාදනකඛන්ධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උපාදනකඛන්ධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බාති.

1. 16. 129-144

ඔරමහාගියසංයොජනසුත්තානි

515-530. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඔරමහාගියානි සංයොජනානි. කතමානි පඤ්ඤා: සංක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාපො කාමච්ඡන්දො ව්‍යාපාදො. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාරමහාගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බාති.

1. 16. 97-112

නිවරණ සූත්‍ර

483-498. මහණෙනි, මේ නිවරණ පසෙකි. කවර පසෙක යත්: කාමච්ඡදනිවරණය ච්ඡාපාදනිවරණය ටීනමිඤ්ඤිනිවරණය උඤ්චෙකුකකුච්චනිවරණය විචිකිච්ඡානිවරණය යි. මහණෙනි, මේ නිවරණ පස යි. මහණෙනි, මේ නිවරණ පස වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස.. පැහීම පිණිස අරිඅටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසස්සිත විරාගනිසස්සිත නිරොධනිසස්සිත චොක්ඛසංගපරිණාමී කොට සමොදිට්ඨිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ නිවරණ පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස.. ක්ෂය කරන පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස මේ අරිඅටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 113-128

උපාදනකඛන්ධ සූත්‍ර

499-514. මහණෙනි, මේ උපාදනස්කන්ධ පසෙකි. කවර පසෙක යත්: රුප්පාදනකඛන්ධය වෙදනුපාදනකඛන්ධය සංක්ඛපාදනකඛන්ධය සංඛාරුපාදනකඛන්ධය වික්ඛංගුපාදනකඛන්ධය යි. මහණෙනි, මේ උපාදනස්කන්ධ පස යි. මහණෙනි, මේ උපාදනස්කන්ධ පස වෙසෙසින් දැනීම පිණිස.. පිරිසිදු දැනීම පිණිස.. ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නමුත් සමොදිට්ඨිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ උපාදනස්කන්ධ පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස.. ක්ෂය කරන පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස මේ අරිඅටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 129-144

ඔරමහාගියසංයොජනසූත්‍ර

515-530. මහණෙනි, මේ ඔරමහාගිය සංයොජන පසෙකි. කවර පසෙක යත්: සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා සීලකිකපරාමාස කාමච්ඡදන ච්ඡාපාදන යි. මහණෙනි, මේ ඔරමහාගිය සංයොජන පස යි. මහණෙනි, මේ ඔරමහාගිය සංයොජන පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස.. පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමොදිට්ඨිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ ඔරමහාගිය සංයොජන පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ක්ෂය කරනු පිණිස.. ප්‍රභාණය පිණිස මේ අරිඅටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 145-160

උද්ධමහාගියසංයොජනානානි

531-546. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමහාගියානි සංයොජනානි. කතමානි පඤ්ච: රුපරාගො අරුපරාගො මානො උද්ධංචිං අවිජ්ජා. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චුද්ධමහාගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්චානං උද්ධමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අරියො අට්ඨංඛනිකො මග්ගො භාවෙනබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංඛනිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසස්සනං විරාගනිසස්සනං නිරොධනිසස්සනං වොස්සග්ග-පරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්චානං උද්ධමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය අයං අරියො අට්ඨංඛනිකො මග්ගො භාවෙනබ්බාති.

(යථා එසනා සුත්තනතා තථා සබ්බෙසු පෙය්‍යාලෙසු සොළස සොළස සුත්තනතා වික්ඛාරෙතබ්බා.)

ඔසවගෙගා සොළසමො.

කමුද්දන්ත:

ඕසා යොගා උපාදනා ගජ්ඣා අනුසයාපි ව කාමගුණ නිවරණා බන්ධා ඔරුද්ධමහාගියානි.

මග්ග සංයුක්තං සමනතං.

කමු වගුද්දන්ත:

අවිජ්ජා වග්ගො පට්ඨමො දුතියො විහාරො චුච්චති.
මිච්ඡත්තවග්ගො තතියො චතුක්ඛො පටිපත්ති ව.
අඤ්ඤාතිස්සියො පඤ්චමො ඡට්ඨො සූරියපෙය්‍යාලො,
එකධමමා දුට්ඨෙ ගඬනා පෙය්‍යාලාපි ව චත්තාරො.
අසමාදෙ තෙළසමො බලවග්ගො ව චුද්දසො,
එසනා පඤ්ඤාපරසමො ඔසවග්ගො සොළසමොති.

1. 16. 145-160

උද්ධමනාගියසංයෝජනසූත්‍ර

531-546. මහණෙනි, මේ උද්ධමනාගිය සංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධමන අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මේ උද්ධමනාගිය සංයෝජන පසයි. මහණෙනි, මේ උද්ධමනාගිය සංයෝජන පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ඤාය කරනු පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස අරිඅට්ඨිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅට්ඨිමහෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙනි සමණ චිවෙකනි:ශ්‍රීත වූ චිරාගනි:ශ්‍රීත වූ නිරොධනි:ශ්‍රීත වූ නිර්වාණයට නම්‍ය වූ සමමාදිට්ඨිය වඩයි... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤාඋද්ධමනාගිය සංයෝජනයන්ගේ අභිඤ්ඤා පිණිස... පරිඤ්ඤා පිණිස ඤාය කරන පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස මේ අරිඅට්ඨිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

(එසනා සූත්‍ර මෙන් සිසු පෙය්‍යාලයන්හි සූත්‍ර සොළස සොළස විතර කටයුතු යි.)

සොළොස් වැනි ඔසවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදාන, ගඤ්ඤා, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, ඛන්ධ, ඔරමනාගිය, උද්ධමනාගිය යි භෞධගක දශයෙකි. සූත්‍ර එක්සිය සැටෙකි යි.

මහ්නසංඤ්ඤානාම නිමිසේ යි.

එහි වර්ගනාමාවලිය:

පළමුවැන්න අවිජ්ජාවර්ගය යි. දෙවැන්න විහාරවර්ගය යි කියනු ලැබේ. තෙවැන්න මිච්ඡත්තවර්ගය යි. සිවුවැන්න පටිපත්ති වර්ගය යි. පස්වැන්න අඤ්ඤාතිත්ථියවර්ගය යි. සවැන්න සූරිය-පෙය්‍යාල යි. එකධම්මවර්ග දෙකෙකි. ගඛනාපෙය්‍යාල ද සතරෙකි. තෙළෙස්වැන්න අප්පමාදවර්ගය යි. තුදස්වැන්න බලකරණියවර්ගය යි. පසළොස්වැන්න එසනාවර්ගය යි. සොළොස්වැන්න ඔසවර්ගය යි.

2. බොජ්ඣංගසංයුතං.

1. පබ්බතවග්ගො

2. 1. 1

භිමවනසුත්තං.

547. සාවකවීයං:

භිමවනං. භික්ඛවෙ, පබ්බතරාජානං¹ නිස්සාය නාගා කායං වඩෙඪ්ඤ්ඤි බලං ගාහෙත්ති. තෙ තස්ස කායං වඩෙඪ්ඤ්ඤි බලං ගාහෙත්වා කුසුඛෙන ඔතරන්ති. කුසුඛෙන ඔතරිත්වා මහාසොබෙන ඔතරන්ති. මහාසොබෙන ඔතරිත්වා කුන්තදියො ඔතරන්ති. කුන්තදියො ඔතරිත්වා මහානදියො ඔතරන්ති. මහානදියො ඔතරිත්වා මහාසමුද්දං සාගරං ඔතරන්ති. තෙ තස්ස මහත්තත්තං වෙසුලුත්තං ආපජ්ජන්ති කායෙන. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්තබොජ්ඣංගෙන භාවෙතො සත්තබොජ්ඣංගෙන බහුලීකරොතො මහත්තත්තං වෙසුලුත්තං පාපුණාති ධම්මෙසු.

කථංඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්තබොජ්ඣංගෙන භාවෙතො සත්තබොජ්ඣංගෙන බහුලීකරොතො මහත්තත්තං වෙසුලුත්තං පාපුණාති ධම්මෙසු: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසම්මොජ්ඣංගිකං භාවෙති විවෙකනිසිස්සිතං විරාගනිසිස්සිතං නිරොධනිසිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. ධම්මවිවයසම්මොජ්ඣංගිකං භාවෙති විවෙකනිසිස්සිතං විරාගනිසිස්සිතං නිරොධනිසිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. විරියසම්මොජ්ඣංගිකං භාවෙති විවෙකනිසිස්සිතං විරාගනිසිස්සිතං නිරොධනිසිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. පීතිසම්මොජ්ඣංගිකං භාවෙති විවෙකනිසිස්සිතං විරාගනිසිස්සිතං නිරොධනිසිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. පාස්සද්ධිසම්මොජ්ඣංගිකං භාවෙති විවෙකනිසිස්සිතං විරාගනිසිස්සිතං නිරොධනිසිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. සමාධිසම්මොජ්ඣංගිකං භාවෙති විවෙකනිසිස්සිතං විරාගනිසිස්සිතං නිරොධනිසිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. උපෙක්ඛාසම්මොජ්ඣංගිකං භාවෙති විවෙකනිසිස්සිතං විරාගනිසිස්සිතං නිරොධනිසිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්තබොජ්ඣංගෙන භාවෙතො සත්තබොජ්ඣංගෙන බහුලීකරොතො මහත්තත්තං වෙසුලුත්තං පාපුණාති ධම්මෙසුති.

2. 1. 2

කායසුත්තං.

548. සාවකවීයං:

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අයං කායො ආභාරට්ඨිතිකො ආභාරං පටිච්ච නිට්ඨති, අනාභාරො නො තිට්ඨති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා නිවරණා ආභාරට්ඨිතිකා ආභාරං පටිච්ච නිට්ඨන්ති, අනාභාරා නො තිට්ඨන්ති.

කො ව භික්ඛවෙ ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස භියොගාභාවාය වෙසුලුතාය. අස්ස භික්ඛවෙ සුභනිමිත්තං. තස්ස අයොනිසො මනසිකාරබහුලීකාරො අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස භියොගාභාවාය වෙසුලුතාය.

1. පබ්බතරාජං - 8 1, සා:

2. බෞද්ධ ධර්ම සංයුත්තය

1. පබ්බත වර්ගය

2. 1. 1

හිමවනාසුත්‍රය

547. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, හිමවත් පවුරප් නිසා නාගයෝ කය වඩන්, බල ගන්වන්. ඔහු එහි කය වඩා, බල ගන්වා කුඩා හෙබවලට බසිති. කුඩා හෙබවලට බැස මහ හෙබවලට බසිති. මහ හෙබවලට බැස කුඩා ගඟාවලට බසිති. කුඩා ගඟාවලට බැස මහ ගඟාවලට බසිති. මහ ගඟාවලට බැස මහමුහුදට සයුරට බසිති. ඔහු එහි කයින් මහත්කයට විපුලකයට පැමිණෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සප්තබොධ්‍යඛයන් වඩන්නේ සප්තබොධ්‍යඛයන් බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා මහත්කයට විපුලකයට පැමිණේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සප්තබොධ්‍යඛයන් වඩන්නේ සප්තබොධ්‍යඛයන් බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා මහත්කයට විපුලකයට පැමිණේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසස්ස වූ විරාගනිසස්ස වූ නිරෝධනිසස්ස වූ වොසසංගපරිණාමී වූ සතිසංකොඡ්ඤාඛය වඩයි. විවෙකනිසස්ස විරාගනිසස්ස නිරෝධනිසස්ස වොසසංගපරිණාමී වූ ධම්මවිවිසංකොඡ්ඤාඛය වඩයි. විවෙකනිසස්ස විරාගනිසස්ස නිරෝධනිසස්ස වොසසංගපරිණාමී වූ විරියසංකොඡ්ඤාඛය වඩයි. විවෙකනිසස්ස විරාගනිසස්ස නිරෝධනිසස්ස වොසසංගපරිණාමී වූ පිනිසම්බොඡ්ඤාඛය වඩයි. විවෙකනිසස්ස විරාගනිසස්ස නිරෝධනිසස්ස වොසසංගපරිණාමී වූ පසංසද්ධිසම්බොඡ්ඤාඛය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමාධිසම්බොඡ්ඤාඛය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු උපෙක්ඛා සම්බොඡ්ඤාඛය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නේ සත්ඛොජ්ඣ බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා මහත්කයට විපුලකයට පැමිණේ යි.

2. 1. 2

කායසුත්‍රය

548. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, යම්සේ ආහාර ප්‍රත්‍යයයෙන් සිටුනා මේ කය අහර නිසා පවතී ද, අහර නැති ව නො පවතී ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම ආහාරප්‍රත්‍යයයෙන් සිටුනා පක්ඛි නිවරණයෝ අහර නිසා පවතිත්, අහර නැති ව නො පවතිත්.

මහණෙනි, නූපන් කාමච්ඡද්‍යය ඉපදීම පිණිස ද උපන් කාමච්ඡද්‍යයාගේ බහුල බව විපුල බව පිණිස ද ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ඉහනිමිත්තෙක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද නූපන් කාමච්ඡද්‍යය ඉපදීම පිණිසත්, උපන් කාමච්ඡද්‍යය බොහෝ වීම පිණිසත් විපුලකය පිණිසත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

කො ව හික්කවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා බ්‍යාපාදස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා බ්‍යාපාදස්ස හියොසාභාවාය වෙපුලලාය: අස්සී හික්කවෙ, පටිසන්තිමිත්තං. තස්ස අයොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා බ්‍යාපාදස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා බ්‍යාපාදස්ස හියොසාභාවාය වෙපුලලාය.

කො ව හික්කවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ථිතමිද්ධස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ථිතමිද්ධස්ස හියොසාභාවාය වෙපුලලාය: අස්සී හික්කවෙ අරති තස්සී විජ්ඣෙතා භත්තසමමදෙ වෙනසො ලිතත්තං. තස්ස අයොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ථිතමිද්ධස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා ථිතමිද්ධස්ස හියොසාභාවාය වෙපුලලාය.

අස්සී හික්කවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධවච්ඡුකකුච්චාස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා උද්ධවච්ඡුකකුච්චාස්ස හියොසාභාවාය වෙපුලලාය. අස්සී හික්කවෙ වෙනසො අච්ඡප්පමො. තස්ස අයොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධවච්ඡුකකුච්චාස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා උද්ධවච්ඡුකකුච්චාස්ස හියොසාභාවාය වෙපුලලාය.

කො ව හික්කවෙ ආහාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාදය උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය හියොසාභාවාය වෙපුලලාය? අස්සී හික්කවෙ විචිකිච්ඡායානියා ධම්මො. තස්ස අයොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාදය උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය හියොසාභාවාය වෙපුලලාය. සෙය්‍යරාපි හික්කවෙ, අයං කායො ආහාරරුසිතිකො ආහාරං පටිච්ච තිට්ඨති. අනාහාරො නො තිට්ඨති. එවමෙව ඛො හික්කවෙ ඉමෙ පඤ්ඤා නිවරණං ආහාරරුසිතිකා ආහාරං පටිච්ච තිට්ඨති. අනාහාරො නො තිට්ඨති.

සෙය්‍යරාපි හික්කවෙ අයං කායො ආහාරරුසිතිකො, ආහාරං පටිච්ච තිට්ඨති, අනාහාරො නො තිට්ඨති. එවමෙව ඛො හික්කවෙ සත්ඛොජ්ඣායා ආහාරරුසිතිකා ආහාරං පටිච්ච තිට්ඨති. අනාහාරො නො තිට්ඨති. කො ව හික්කවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසංකොජ්ඣායාස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා සතිසංකොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිපුරියා අස්සී හික්කවෙ සතිසංකොජ්ඣායානියා ධම්මො. තස්ස යොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසංකොජ්ඣායාස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා සතිසංකොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිපුරියා.

කො ව හික්කවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ධම්මවිච්ඡාසංකොජ්ඣායාස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා ධම්මවිච්ඡාසංකොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිපුරියා: අස්සී හික්කවෙ කුසලාකුසලා ධම්මො සාවජ්ජානවජ්ජා ධම්මො භිත්තප්පණිකා ධම්මො කණ්ටසුක්කසප්පභාගා ධම්මො. තස්ස යොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ධම්මවිච්ඡාසංකොජ්ඣායාස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා ධම්මවිච්ඡාසංකොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිපුරියා.

මහණෙනි, නූපන් ව්‍යාපාදය ඉපදීම පිණිසත් උපන් ව්‍යාපාදයාගේ බහුල බව විපුල බව පිණිසත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ප්‍රතිසනිමිත්තෙක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් ව්‍යාපාදය ඉපදීම පිණිසත් උපන් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපන් ථිතමිඳිය ඉපදීම පිණිසත් උපන් ථිතමිඳියාගේ බහුල බව විපුලත්වය පිණිසත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි (ප්‍රාන්තසෙනාසනයන්හි හා අධිකුශල) ධර්මයන්හි නො ඇල්මක් තෙමරියෙක් (මැලිබවක්) මැලි හැරීමෙන් (කායවිප්‍රමිතණයෙන්) බත්මතයෙක් සිතේ මැලිබවක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් ථිතමිඳිය ඉපදීම පිණිසත් උපන් ථිතමිඳියාගේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපන් උදාච්චකුක්කච්චය ඉපදීමටත් උපන් උදාච්චකුක්කච්චයාගේ බොහෝබවටත් විපුලත්වයටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිතේ නො සන්තිදුමක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් උදාච්චකුක්කච්චයාගේ ඉපදීමටත් උපන් උදාච්චකුක්කච්චයාගේ බොහෝ බවටත් විපුලත්වයටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපන් විචිකිච්ඡාව ඉපදීමටත් උපන් විචිකිච්ඡාවගේ බොහෝ බවටත් විපුලත්වයටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, විචිකිච්ඡාවට හිත වූ ධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් විචිකිච්ඡාව ඉපදීමටත් උපන් විචිකිච්ඡාවේ බොහෝ බවටත් විපුලත්වයටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි. මහණෙනි, යම්සේ මේ කය ප්‍රත්‍යයසමීතික වේ ද ප්‍රත්‍යය නිසා පවතී ද, ප්‍රත්‍යය නැති ව නො පවතී ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මේ පක්ඛ නිවරණයෝ ප්‍රත්‍යයසමීතිකයහ. ප්‍රත්‍යය නිසා පවතිත්, ප්‍රත්‍යය නැතිව නො පවතිත්.

මහණෙනි, යම්සේ මේ කය ප්‍රත්‍යයසමීතික වේ ද, ප්‍රත්‍යය නිසා පවතී ද, ප්‍රත්‍යය නැති ව නො පවතී ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම සප්ත බෞද්ධධර්මයෝ ප්‍රත්‍යයසමීතිකයහ, ප්‍රත්‍යය නිසා පවතිත්. ප්‍රත්‍යය නැති ව නො පවතිත්. මහණෙනි, නූපන් සතිසම්බොජ්ඣකය ඉපදීමටත් උපන් සතිසම්බොජ්ඣකය වැඩීමටත් පිරීමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සතිසම්බොජ්ඣකයට හිත වූ ධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද නූපන් සතිසම්බොජ්ඣකය ඉපදීමටත් උපන් සතිසම්බොජ්ඣකයාගේ වැඩීමටත් පිරීමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපන් ධම්මවිචයසමොජ්ඣකයාගේ ඉපැදීමටත් උපන් ධම්මවිචයසමොජ්ඣකයාගේ වැඩීමටත් පිරීමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද: මහණෙනි, කුශලාකුශලධර්මයෝ සාවද්‍යානවද්‍යධර්මයෝ භිතප්‍රණිතධර්මයෝ කෘෂ්ණඥකප්‍රතිභාගධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් ධම්මවිචයසමොජ්ඣකයාගේ ඉපැදීමටත් උපන් ධම්මවිචයසමොජ්ඣකයාගේ වැඩීමටත් පිරීමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

කො ව භික්ඛවෙ ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤායාං
උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤායාං භාවනාය පාරිජුරියා:
අඤ්ඤා භික්ඛවෙ, ආරම්භධාතු නික්ඛමධාතු පරක්ඛමධාතු, තඤ්ඤා
යොනිසොමනසිකාරබහුලිකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා
විරියසමොඡ්ඤ්ඤායාං උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤායාං
භාවනාය පාරිජුරියා.

කො ව භික්ඛවෙ ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායාං
උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායාං භාවනාය පාරිජුරියා:
අඤ්ඤා භික්ඛවෙ පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායාං ධම්මො, තඤ්ඤා යොනිසො
මනසිකාරබහුලිකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිති-
සමොඡ්ඤ්ඤායාං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායාං
භාවනාය පාරිජුරියා.

කො ව භික්ඛවෙ ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පසස්සද්ධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායාං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා පසස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායාං
භාවනාය පාරිජුරියා: අඤ්ඤා භික්ඛවෙ කායපස්සද්ධි, චිත්තපස්සද්ධි,
තඤ්ඤා යොනිසොමනසිකාරබහුලිකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා
පසස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායාං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා පසස්සද්ධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායාං භාවනාය පාරිජුරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායාං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායාං
භාවනාය පාරිජුරියා: අඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සමථනිමිත්තං¹ අබ්බාදන-
නිමිත්තං, තඤ්ඤා යොනිසොමනසිකාරබහුලිකාරො අයමාභාරො
අනුප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායාං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා
සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායාං භාවනාය පාරිජුරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උපෙක්ඛා-
සමොඡ්ඤ්ඤායාං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා උපෙක්ඛාසමොඡ්ඤ්ඤායාං
භාවනාය පාරිජුරියා: අඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපෙක්ඛාසමොඡ්ඤ්ඤායාං
ධම්මො තඤ්ඤා යොනිසොමනසිකාරබහුලිකාරො අයමාභාරො
අනුප්පන්නස්ස වා උපෙක්ඛාසමොඡ්ඤ්ඤායාං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා
උපෙක්ඛාසමොඡ්ඤ්ඤායාං භාවනාය පාරිජුරියා. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ,
අයං කායො ආහාරට්ඨිතිකො ආහාරං පටිච්ච නිට්ඨති, අනාහාරො
නො නිට්ඨති. ඵලමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉමෙ සත්ත ඛොඡ්ඤ්ඤා
ආහාරට්ඨිතිකා ආහාරං පටිච්ච නිට්ඨති, අනාහාරො නො නිට්ඨති.

1. සමාධිනිමිත්තං - ස්‍යා.

2. ඛොඡ්ඤ්ඤායාං - ස්‍යා.

මහණෙනි, නූපන් විරියසමොඡ්ඤායාගේ ඉපැදීමටත් උපන් විරියසමොඡ්ඤායාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද: මහණෙනි, පළමු ඇරඹුණු වියඊයෙක්, මැලිබැවින් නික්මුණු වියඊයෙක්, මතුමතු තැන් ඇක්මෙනා වියඊයෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් විරියසමොඡ්ඤායාගේ ඉපැදීමටත් උපන් විරියසමොඡ්ඤායාගේ වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපන් පිතිසමොඡ්ඤායාගේ ඉපැදීමටත් උපන් පිතිසමොඡ්ඤායාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද: මහණෙනි, පිතිසමොඡ්ඤායාට හිත වූ ධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන්, බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් පිතිසමොඡ්ඤායාගේ ඉපැදීමටත් උපන් පිතිසමොඡ්ඤායාගේ වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපන් පසසද්ධිසමොඡ්ඤායාගේ ඉපැදීමටත් උපන් පසසද්ධිසමොඡ්ඤායාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද: (වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාර යන) නාම කයෙහි බර හැරීමෙන්, සිතෙහි බර හැරීමෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් පසසද්ධිසමොඡ්ඤායාගේ ඉපැදීමටත් උපන් පසසද්ධිසමොඡ්ඤායාගේ වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපන් සමාධිසමොඡ්ඤායාගේ ඉපැදීමටත් උපන් සමාධිසමොඡ්ඤායාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද: මහණෙනි, සමප්පාදිකයෙක් එකාලමිතනිමිතයෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් සමාධිසමොඡ්ඤායාගේ ඉපැදීමටත් උපන් සමාධිසමොඡ්ඤායාගේ වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපන් උපෙක්ඛාසමොඡ්ඤායාගේ ඉපැදීමටත්, උපන් උපෙක්ඛාසමොඡ්ඤායාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද: මහණෙනි, උපෙක්ඛාසමොඡ්ඤායාට හිත වූ ධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් උපෙක්ඛාසමොඡ්ඤායාගේ ඉපැදීමටත් උපන් උපෙක්ඛාසමොඡ්ඤායාගේ වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි. මහණෙනි, යම්සේ මේ කය ප්‍රත්‍යයසමීතික වේ ද, ප්‍රත්‍යය නිසා පවතී ද, ප්‍රත්‍යය නැති ව නො පවතී ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මේ සප්ත බොධ්‍යාධර්මයෝ ප්‍රත්‍යයසමීතිකයහ. ප්‍රත්‍යය නිසා පවතීත්. ප්‍රත්‍යය නැති ව නො පවතීත් යි.

2. 1. 3

සීලසූතං

549. යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලසමපන්නා සමාධිසමපන්නා පඤ්ඤාසමපන්නා විමුක්තිසමපන්නා විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනසමපන්නා. දස්සනමපනං¹ භික්ඛවෙ, තෙසං භික්ඛූනං බහුකාරං² වදමි. සචනමපනං භික්ඛවෙ, තෙසං භික්ඛූනං බහුකාරං වදමි. උපසංඝායනමපනං භික්ඛවෙ, තෙසං භික්ඛූනං බහුකාරං වදමි. පඨිරුපාසනමපනං භික්ඛවෙ, තෙසං භික්ඛූනං බහුකාරං වදමි, අනුස්සතිමපනං භික්ඛවෙ තෙසං භික්ඛූනං බහුකාරං වදමි. අනුපබ්බජ්ජමපනං භික්ඛවෙ තෙසං භික්ඛූනං බහුකාරං වදමි. තං කිස්ස හෙතු: තථාරූපානං භික්ඛවෙ භික්ඛූනං ධම්මං සුඤ්ඤා ද්වයෙන³ චූපකට්ඨා විහරති කායචූපකාසෙන ච විතචූපකාසෙන ච. සො තථා චූපකට්ඨා විහරන්තො තං ධම්මං අනුස්සරති අනුචිතකෙකති.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථා⁴ චූපකට්ඨා විහරන්තො තං ධම්මං අනුස්සරති අනුචිතකෙකති. සතිසම්බොජ්ඣාඛො තස්මිං සමයෙ තස්ස භික්ඛුනො ආරඥා හොති. සතිසම්බොජ්ඣාඛං යස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, සතිසම්බොජ්ඣාඛො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ජති. සො තථා සතො විහරන්තො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පච්චිනති පච්චරති පරිච්ඡංසමාපජ්ජති.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු තථා සතො විහරන්තො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පච්චිනති පච්චරති පරිච්ඡංසමාපජ්ජති, ධම්මවිවය-සම්බොජ්ඣාඛො තස්මිං සමයෙ තස්ස භික්ඛුනො ආරඥා හොති. ධම්මවිවයසම්බොජ්ඣාඛං යස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, ධම්මවිවය-සම්බොජ්ඣාඛො තස්මිං සමයෙ තස්ස භික්ඛුනො භාවනා පාරිපුරිං ගව්ජති. තස්ස තං ධම්මං පඤ්ඤාය පච්චිනතො පච්චරතො පරිච්ඡංසමාපජ්ජතො ආරඥං හොති විරියං අසලභිතං.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පච්චිනතො පච්චරතො පරිච්ඡංසමාපජ්ජතො ආරඥං හොති විරියං අසලභිතං, විරියසම්බොජ්ඣාඛො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරඥා හොති. විරියසම්බොජ්ඣාඛං යස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, විරියසම්බොජ්ඣාඛො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනා පාරිපුරිං ගව්ජති. ආරඥවිරියස්ස උපපජ්ජති පිති නිරාමිසා.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ආරඥවිරියස්ස උපපජ්ජති පිති නිරාමිසා, පිතිසම්බොජ්ඣාඛො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරඥා හොති. පිතිසම්බොජ්ඣාඛං යස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, පිතිසම්බොජ්ඣාඛො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනා පාරිපුරිං ගව්ජති. පිතිමනස්ස කායොපි පස්සමහති විතමපි පස්සමහති,

1. පාහං - මජ්ඣං.

2. බහුපකාරං - සායං.

3. ද්වයෙන චූපකාසෙන චූපකට්ඨා - මජ්ඣං.

4. තථා - මජ්ඣං, සායං.

2. 1. 3

සිලසූත්‍රය

549. මහණෙනි, යම් ඒ භික්ෂු කෙනෙක් ශීලසම්පන්න වෙන් ද, සමාධිසම්පන්න වෙන් ද, ප්‍රඥාසම්පන්න වෙන් ද, විමුක්තිසම්පන්න වෙන් ද, විමුක්තිඥාදර්ශනසම්පන්න වෙන් ද, මහණෙනි, ඒ භික්ෂුන්ගේ දක්මන් බොහෝ උපකාර යැයි මම කියමි. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුන්ගේ (වදන්) ඇසීමත් බොහෝ උපකාර යැයි මම කියමි. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුන් වෙත එළඹීමත් බොහෝ උපකාර යැයි මම කියමි. ඒ භික්ෂුන් ඇසුරු කිරීමත් බොහෝ උපකාර යැයි මම කියමි. ඒ භික්ෂුන් සිහි කිරීමත් බොහෝ උපකාර යැයි මම කියමි. ඒ භික්ෂුන් අනුව පැවිදිවීමත් බොහෝ උපකාර යැයි මම කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එබඳු භික්ෂුන්ගේ දහම් අසා කායච්චේකය චිත්තච්චේකය යන උභයච්චේකයෙන් යුතු වැ වෙසේ. හෙතෙමේ එසේ වෙන් ව වසන්නේ ඒ දහම සිහිකරයි, පුනපුනා සිතයි.

මහණෙනි, මහණ යම්කලෙක යම්සේ වෙන් ව වසන්නේ ඒ ධර්මය සිහි කෙරේ ද පුනපුනා සිතා ද එසමයෙහි ඒ මහණහු විසින් සතිසංඛොජ්ඣාංකය පටන් ගන්නා ලද වෙයි. යම්කලෙක මහණ සතිසංඛොජ්ඣාංකය වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ සතිසංඛොජ්ඣාංකය වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. එසේ සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ඒ දහම නුවණින් සොයයි. නුවණ හසුරුවයි. විමසීමට පැමිණේ.

මහණෙනි, මහණ යම්කලෙක එසේ සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ඒ දහම නුවණින් සොයා ද, නුවණ හසුරුවා ද, විමසීමට පැමිණේ ද, එසමයෙහි ඒ මහණහු විසින් ධම්මච්චයසංඛොජ්ඣාංකය පටන්ගන්නා ලද වෙයි. මහණ යම් සමයක ධම්මච්චයසංඛොජ්ඣාංකය වඩා ද එසමයෙහි ඒ මහණහුගේ ධම්මච්චයසංඛොජ්ඣාංකය වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. ඒ දහම නුවණින් සොයන නුවණ හසුරුවන විමසීමට පැමිණෙන ඔහුගේ වීර්යය අරඹන ලද වෙයි, සංලින නො වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක ඒ දහම නුවණින් සොයන නුවණ හසුරුවන විමසීමට පැමිණෙන මහණහුගේ වීර්යය අරඹන ලද වේ ද අසංලින වේ ද, එසමයෙහි මහණ විරියසංඛොජ්ඣාංකය වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ විරියසංඛොජ්ඣාංකය වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. ඇරඹූ වැර ඇත්තහුට නිරාමිස ප්‍රීතිය උපදී.

මහණෙනි, යම් කලෙක ඇරඹූ වැර ඇති මහණහුට නිරාමිස ප්‍රීතිය උපදී ද එසමයෙහි මහණහු විසින් ප්‍රීතියංඛොජ්ඣාංකය අරඹන ලද වෙයි. යම් කලෙක මහණ තෙමේ පීතියංඛොජ්ඣාංකය වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ පීතියංඛොජ්ඣාංකය භාවනායෙන් පිරිමට යේ. ප්‍රීත සිත් ඇත්තහුගේ නාම කයත් සැඟැල්ලු වේ, සිතත් සැඟැල්ලු වේ.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පිතිමනස්ස කායොපි පස්සමෙනි, විතතච්චි පස්සමෙනි, පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධො භොති. පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායො යසම්¹ සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනා පාරිප්පුරි ගව්ඡති. පස්සද්ධිකායස්ස සුඛං භොති සුඛිනො විතං සමාධියති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පස්සද්ධිකායස්ස සුඛිනො විතං සමාධියති, සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධො භොති. සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායො යසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනා පාරිප්පුරි ගව්ඡති. සො තථා සමාහිතං විතං සාධුකං අජ්ඣුපෙකන්තා භොති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු තථා සමාහිතං විතං සාධුකං අජ්ඣුපෙකන්තා භොති, උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධො භොති. උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤායො යසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනා පාරිප්පුරි ගව්ඡති.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ සත්තසු ඛොඡ්ඤ්ඤායො ඵවං ඛුද්ධිකතෙසු සත්ත ඵලා සත්තානිසංසා පාටිකඛ්ඛා. කතමෙ සත්ත ඵලා සත්තානිසංසා: දිට්ඨං ධම්මෙ පටිගච්චි අඤ්ඤං ආරාධෙති. නො වෙ දිට්ඨං ධම්මෙ පටිගච්චි අඤ්ඤං ආරාධෙති, අථ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති. නො වෙ දිට්ඨං ධම්මෙ පටිගච්චි අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමභාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනාරාපරිනිබ්බාසී භොති. නො වෙ දිට්ඨං ධම්මෙ පටිගච්චි අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමභාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනාරාපරිනිබ්බාසී භොති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමභාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා උපහච්ච පරිනිබ්බාසී භොති. නො වෙ දිට්ඨං ධම්මෙ පටිගච්චි අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමභාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනාරාපරිනිබ්බාසී භොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමභාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා උපහච්ච පරිනිබ්බාසී භොති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමභාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අසංඛාරපරිනිබ්බාසී භොති.

1. තසම් - මජ්ඣං, ස්වා.

2. පරික්ඛං - මජ්ඣං, ස්වා.

මහණෙනි, යම් කලෙක ඉත සිත් ඇති මහණහුගේ කයත් සැහැල්ලු වේ ද සිත් සැහැල්ලු වේ ද එසමයෙහි මහණහු විසින් පාසද්ධිසමොක්ඛාණ්ඩය අරඹන ලද වෙයි. යම් කලෙක මහණ පාසද්ධිසමොක්ඛාණ්ඩය වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ පාසද්ධි-සමොක්ඛාණ්ඩය භාවනායෙන් පිරීමට යේ. සැහැල්ලු කාය ඇතියහුට සුවය වේ. සුව ඇතියහුගේ සිත එකඟ වේ.

මහණෙනි, යම් සමයෙක සැහැල්ලු කය ඇති මහණහුගේ සිත එකඟ වේ ද එසමයෙහි මහණහු විසින් සමාධිසමොක්ඛාණ්ඩය අරඹන ලද වෙයි. යම් සමයෙක මහණ සමාධිසමොක්ඛාණ්ඩය වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ සමාධිසමොක්ඛාණ්ඩය වැඩීමෙන් පිරීමට යේ. ඒ මහණ එසේ එකඟ වූ සිත මැනවින් මැදහත් ව බලන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ එසේ එකඟ වූ සිත මනා කොට මැදහත් ව බලන්නේ වේ ද එසමයෙහි මහණහු විසින් උපෙක්ඛාසමොක්ඛාණ්ඩය අරඹන ලද වෙයි. යම් කලෙක මහණ උපෙක්ඛාසමොක්ඛාණ්ඩය වඩා ද, එසමයෙහි මහණහුගේ උපෙක්ඛා-සමොක්ඛාණ්ඩය වැඩීමෙන් පිරීමට යේ.

මහණෙනි, සජ්ත බොජ්ඣංගයන් මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි සත් පල කෙනෙක් සත් අනුසස් කෙනෙක් කැමතිවිය යුතුහ. කවර සත් පල කෙනෙක් ද කවර සත් අනුසස් කෙනෙක් ද, යත්: දිට්ඨදම්මයෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව ලබයි. ඉදින් දිට්ඨදම්මයෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව නො ලබා නම් එකල්හි මැරෙන කළ රහත්බව ලබයි. ඉදින් දිට්ඨදම්මයෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් මැරෙන කල රහත්බව නො ලබා නම් එකල්හි ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් (බඹලොව ඉපිද ආයු අඩක් නො ගෙවා) අතර පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. ඉදින් දිට්ඨදම්මයෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් මැරෙන කල රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අතර පිරිනිවෙනසුලු නො වේ නම් එකල්හි ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් (බඹලොව ඉපිද ආයු අඩක් ගෙවා කෙළවර) ළඟට පැමිණ පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. ඉදින් දිට්ඨදම්මයෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් මැරෙන කළ රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අතර පිරිනිවෙනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් ආයු කෙළවර ළඟට පැමිණ පිරිනිවෙනසුලු නො වේ නම් එකල්හි ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහරහිත ව පිරිනිවෙනසුලු වෙයි.

නො වෙ දිට්‍ඨෙව්‍ය ධම්මෙ පටිගච්ච අසුඤ්ඤං ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අසුඤ්ඤං ආරාධෙති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනතරා පරිනිබ්බායි හොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා උපහච්ච පරිනිබ්බායි හොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අසංඛාරපරිනිබ්බායි හොති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා සසංඛාරපරිනිබ්බායි හොති, නො වෙ දිට්‍ඨෙව්‍ය ධම්මෙ පටිගච්ච අසුඤ්ඤං ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අසුඤ්ඤං ආරාධෙති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනතරා පරිනිබ්බායි හොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා උපහච්ච පරිනිබ්බායි හොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අසංඛාරපරිනිබ්බායි හොති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා සසංඛාරපරිනිබ්බායි හොති. අථ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා උද්ධංසොතො හොති අකනිට්ඨොති. එවං භාවිතෙසු බො භික්ඛවෙ, සත්තසු බොජ්ඣංඤ්‍යෙසු එවං බුද්ධිකතෙසු ඉමෙ සත්ත එලා සත්තානිසංසා පාටිකඛිනාති.

2. 1. 4

වත්සුත්තං

550. එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුත්තො සාවතපීයං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙතස්ස “ආවුසො භික්ඛවො”ති. “ආවුසො”ති බො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චසෙසාසු. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

සත්තමෙ ආවුසො, බොජ්ඣංඤා කතමෙ සත්ත: සතිසමෙධොජ්ඣංඤා ධම්මචිට්‍යසමෙධොජ්ඣංඤා විරියසමෙධොජ්ඣංඤා පිතිසමෙධොජ්ඣංඤා පක්ඛද්ධිසමෙධොජ්ඣංඤා සමාධිසමෙධොජ්ඣංඤා උපෙතාසමෙධොජ්ඣංඤාති, ඉමෙ බො ආවුසො සත්තබොජ්ඣංඤා. ඉමෙසං¹ ආවුසො, සත්තන්තං බොජ්ඣංඤානං යෙන යෙන බොජ්ඣංඤානෙත ආකඛොමි පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං. තෙන තෙන බොජ්ඣංඤානෙත පුබ්බන්තසමයං විහරාමි. යෙන යෙන බොජ්ඣංඤානෙත ආකඛොමි මජ්ඣන්තකං² සමයං විහරිතුං, තෙන තෙන බොජ්ඣංඤානෙත මජ්ඣන්තකං සමයං විහරාමි. යෙන යෙන බොජ්ඣංඤානෙත ආකඛොමි සායන්තසමයං විහරිතුං, තෙන තෙන බොජ්ඣංඤානෙත සායන්තසමයං විහරාමි.

1. ඉමෙසංචොතං - මජ්ඣං, සා. 1.

2. මජ්ඣන්තකං - මජ්ඣං, සා. 1.

ඉදින් දිට්ඨමියෙහි ම මරණින් පෙර රහත්ඛව නො ලබා නම්, ඉදින් මැරෙන කල රහත්ඛව නො ලබා නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අතර පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් ආයු කෙළවර ළඟට පැමිණ පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහ රහිත ව පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, එකල්හි ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහ සහිත ව පිරිනිවේනසුලු වෙයි. ඉදින් දිට්ඨමියෙහි ම මරණින් පෙර රහත් ඛව නො ලබා නම්, ඉදින් මැරෙන කල රහත්ඛව නො ලබා නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අතර පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් ආයු කෙළවර ළඟට පැමිණ පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහ රහිත ව පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහ සහිත ව පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, එකල්හි ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අකනිටා යනසුලු උඤ්ඤානායක වෙයි. මහණෙනි, සප්තබ්බාසාදයෙන් මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි මේ සත් ඵලයෝ සත් අනුසස්සු කැමති විය යුත්තාහු යි.

2. 1. 4

වත්සුත්‍රය

550. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර ජෙනවන නම් වූ අනේපිඩුසිටුහුගේ අරමිහි වැඩවෙසෙති. එහි දී ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ 'ඇවැත්නි' මහණෙනි, යි හික්ෂුන් ඇමතුහ. ඒ හික්ෂුහු 'ඇවැත්නි' යි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවනට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මෙය වදාළහ:

"ඇවැත්නි, මේ බොජ්ඣංග සතෙකි. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසමොඤ්ඤායාය ධම්මච්චයසමොඤ්ඤායාය විරියසමොඤ්ඤායාය පිතිසමොඤ්ඤායාය පසුසද්ධිසමොඤ්ඤායාය සමාධිසමොඤ්ඤායාය උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤායාය යි. මහණෙනි, මොහු සත් බොජ්ඣංගයෝ යි. ඇවැත්නි, මේ සත් බොජ්ඣංගයන් අතුරෙන් යම් යම් බොජ්ඣංගයෙකින් යුතු ව පෙරවරු වසන්නට කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බොජ්ඣංගයෙන් යුතු ව පෙරවරු වෙසෙමි. යම් යම් බොජ්ඣංගයෙකින් යුතු ව මැදියම වෙසෙන්නට කැමති වෙමි නම් ඒ ඒ බොජ්ඣංගයෙන් යුතු ව මැදියම වෙසෙමි. යම් යම් බොජ්ඣංගයෙකින් යුතු ව සවස් කල වසන්නට කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බොජ්ඣංගයෙන් යුතු ව සවස් කල වෙසෙමි.

සතිසමොඤ්ඤායො ඉති වෙ මෙ ආවුසො, හොති අපමාණොති මෙ හොති. සුසමාරදොති මෙ හොති. තිට්ඨන්තං¹ තිට්ඨති පජානාමි. සචෙපි මෙ චවති, ඉද්දප්චයා මෙ චවතිති පජානාමි, -පෙ- උපෙබ්බසමොඤ්ඤායො ඉති වෙ මෙ ආවුසො හොති. අපමාණොති මෙ හොති. සුසමාරදොති මෙ හොති. තිට්ඨන්තං තිට්ඨති පජානාමි. සචෙපි මෙ චවති, ඉද්දප්චයා මෙ චවතිති පජානාමි. සෙය්‍යථාපි ආවුසො. රඤ්ඤා වා රාජමහාමත්තා වා නානාරත්තානං දුස්සානං දුස්සකරණිකො පුරො අස්ස සො යඤ්ඤාදෙව² දුස්සයුගං ආකච්ඤියා පුබ්බන්තසමයං පාරුපියා. තන්තදෙව දුස්සයුගං පුබ්බන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය. යඤ්ඤාදෙව දුස්සයුගං ආකච්ඤියා මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපියා. තන්තදෙව දුස්සයුගං මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපෙය්‍ය. යඤ්ඤාදෙව දුස්සයුගං ආකච්ඤියා සායන්තසමයං පාරුපියා. තන්තදෙව දුස්සයුගං සායන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය.

එවමෙව බො'හං ආවුසො, ඉමෙසං සත්තන්තං බොජ්ඣායානං යෙන යෙන බොජ්ඣායෙන ආකච්ඤාමි පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං. තෙන තෙන බොජ්ඣායෙන පුබ්බන්තසමයං විහරාමි. යෙන යෙන බොජ්ඣායෙන ආකච්ඤාමි මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං. තෙන තෙන බොජ්ඣායෙන මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරාමි. යෙන යෙන බොජ්ඣායෙන ආකච්ඤාමි සායන්තසමයං විහරිතුං. තෙන තෙන බොජ්ඣායෙන සායන්තසමයං විහරාමි. සතිසමොඤ්ඤායො ඉති වෙ මෙ ආවුසො, හොති අපමාණොති මෙ හොති. සුසමාරදොති මෙ හොති. තිට්ඨන්තං තිට්ඨති පජානාමි. සචෙපි මෙ චවති ඉද්දප්චයා මෙ චවතිති පජානාමි -පෙ- උපෙබ්බසමොඤ්ඤායො ඉති වෙ මෙ ආවුසො හොති, අපමාණොති මෙ හොති. සුසමාරදොති මෙ හොති. තිට්ඨන්තං තිට්ඨති පජානාමි. සචෙපි මෙ චවති, ඉද්දප්චයා මෙ චවතිති පජානාමි.

2. 1. 5

භික්ඛුසුත්තං

551. අථ බො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි -පෙ- එකමන්තං නිසිනො බො සො භික්ඛු භගවන්තං එතද්දොච්ච: බොජ්ඣායා බොජ්ඣායාති භනො, වුච්චන්ති කිත්තාවතා නුබො භනො, බොජ්ඣායාති වුච්චන්ති? ති බොධාය සංචත්තන්ති බො භික්ඛු තස්මා බොජ්ඣායාති වුච්චන්ති. ඉධ භික්ඛු, භික්ඛු³ සතිසමොඤ්ඤායං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං. වොස්ස ශතපරිණාමි. -පෙ- උපෙබ්බසමොඤ්ඤායං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං. වොස්ස ශතපරිණාමි.

1. තිට්ඨන්තං ව නං - මජ්ඣ.

2. පුරො යඤ්ඤාදෙව - සි 1, 2. සිමු.

3. ඉධ භික්ඛු සතිසමොඤ්ඤායං - මජ්ඣ.

ඇවැත්නි, ඉදින් සනිසමොඤ්ඤාසංඝායා ය යි මට සිත් වේ නම් නො පමණ ය යි මට සිත් වේ. මැනවින් පිරුණේ ය යි මට සිත් වේ. පවත්නා බෞද්ධ ධර්මය පවත්නේ ය යි දැනගනිමි. ඉදිනුදු මාගේ බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ නම් මේ හෙතෙවන් මාගේ බෞද්ධ ධර්මය වුන වේ ය යි දැනගනිමි... ඇවැත්නි, ඉදින් උපෙක්ඛාසංඝායා ය යි මට සිත් වේ නම් නො පමණ ය යි මට සිත් වේ මැනවින් පිරුණේ ය යි මට සිත් වේ. පවත්නා බෞද්ධ ධර්මය පවති ය යි දැනගනිමි. ඉදිනුදු මාගේ බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ නම් මේ හෙතෙවන් මාගේ බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ ය යි දැනගනිමි. ඇවැත්නි යම්සේ රජකුගේ හෝ රජමහ ඇමතිකුගේ හෝ නොයෙක් වර්ණයෙන් රඳනා ලද වනින් පිරුණු වත්කරවූවෙක් වන්නේ ද හෙතෙමේ පෙරවරු යම් යම් වත්සුවලක් පොරවන්නට කැමැති වන්නේ නම් ඒ ඒ වත්සුවල ම පෙරවරු පොරවන්නේ ය. යම් යම් වත්සුවලක් මැදියම පොරවන්නට කැමැති වන්නේ නම් ඒ ඒ වත්සුවල ම මැදියම පොරවන්නේ ය. යම් යම් වත්සුවලක් පස්වරු පොරවන්නට කැමැති වන්නේ නම් ඒ ඒ වත්සුවල ම පස්වරු පොරවන්නේ ය.

ඇවැත්නි, එසෙයින් ම මේ සත් බෞද්ධ ධර්මයන් අතුරෙන් යම් යම් බෞද්ධ ධර්මයෙකින් යුතු ව පෙරවරු වසන්නට මම කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බෞද්ධ ධර්මයෙන් යුතු ව පෙරවරු වෙසෙමි. යම් යම් බෞද්ධ ධර්මයෙකින් යුතු ව මැදියම වසන්නට කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බෞද්ධ ධර්මයෙන් යුතු ව මැදියම වෙසෙමි. යම් යම් බෞද්ධ ධර්මයෙකින් යුතු ව පස්වරු වසන්නට කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බෞද්ධ ධර්මයෙන් යුතු ව පස්වරු වෙසෙමි. ඇවැත්නි, ඉදින් සනිසමොඤ්ඤාසංඝායා ය යි මට සිත් වේ නම් නො පමණ ය යි මට සිත් වේ. මැනවින් පිරුණේ ය යි මට සිත් වේ. පවත්නා බෞද්ධ ධර්මය පවති ය යි දැනගනිමි. ඉදිනුදු මාගේ බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ නම් මේ හෙතෙවන් මාගේ බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ ය යි දැනගනිමි... ඇවැත්නි, ඉදින් උපෙක්ඛාසංඝායා ය යි මට සිත් වේ නම් නො පමණ ය යි මට සිත් වේ. මැනවින් පිරුණේ ය යි මට සිත් වේ. පවත්නා බෞද්ධ ධර්මය පවති ය යි දැනගනිමි. ඉදිනුදු මාගේ බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ නම් මේ හෙතෙවන් මාගේ බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ ය යි දැනගනිමි යි.

2. 1. 5

හික්මුණු

551. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියේ ය... එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය. වහන්ස, “බෞද්ධ ධර්මය බෞද්ධ ධර්මය” යි කියනු ලැබෙත්. වහන්ස, කොතෙකින් “බෞද්ධ ධර්මය” යි කියනු ලැබෙද්දෝ? යි. මහණ, අවබෝධය පිණිස පවතින නු යි එහෙයින් බෞද්ධ ධර්මය යි කියනු ලැබෙත්. මහණ, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සනිසමොඤ්ඤාසංඝායා වඩයි... විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට උපෙක්ඛාසංඝායා වඩයි.

තස්සිමෙ සත්තබොජ්ඣායෙහි භාවයතො කාමාසවාපි විතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතං විමුච්චති. විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං හොති. ඛිණං ජාති වුසිතං භුග්ගවරියං කතං කරණියං නාපරං ඉත්තනායාති පජානාති. බොධාය සංවත්තනාති බො භික්ඛු, තස්මා බොජ්ඣායාති වුච්චනාති.

2. 1. 6

කුණ්ඩලියසුත්තං

552. එකං සමයං භගවා සාකෙතෙ විහරති අඤ්ඤානවනෙ මග්ගයෙ, අථ බො කුණ්ඩලියො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසංඛම්. උපසංඛම්ඤා භගවතා සංඛං සමොද්දි. සමොද්දතියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙඤා එකමන්තං නිසිද්දි. එකමන්තං නිසිකො බො කුණ්ඩලියො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: අභමස්මි හො ගොතම, ආරාමනියාදී පරිසාවවරො, තස්ස මඤ්ඤං හො ගොතම, පච්ඡාභන්තං භුක්තපාත්තරාසස්ස අයමාවාරො¹ හොති: ආරාමෙන ආරාමං උය්‍යානෙන උය්‍යානං අනුවංඤාමාමි, අනුවචිරාමි. සො තත් පස්සාමි: “එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණෙ ඉතිවාදප්පමොක්ඛානිසංසංඤ්ච කථං කථෙතො උපාරමිතානිසංසංඤ්ච.” භවං පන ගොතමො කිමානිසංසො විහරතිති. විජ්ජාවිමුක්තච්චානිසංසො බො කුණ්ඩලිය, තථාගතො විහරතිති. කතමෙ පන හො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්තං පරිපුරෙහන්?ති සත්ත බො කුණ්ඩලිය, බොජ්ඣායා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්තං පරිපුරෙහන්ති.

කතමෙ පන හො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා සත්තබොජ්ඣායෙහි පරිපුරෙහන්?ති වත්තාරො බො කුණ්ඩලිය, සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලිකතා සත්තබොජ්ඣායෙහි පරිපුරෙහන්ති.

කතමෙ හො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙහන්?ති තිණි බො කුණ්ඩලිය, සුචරිතානි භාවිතානි බහුලිකතානි වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙහන්ති.

කතමෙ පන හො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා තිණි සුචරිතානි පරිපුරෙහන්?ති, ඉන්ද්‍රියසංවරො බො කුණ්ඩලිය, භාවිතො බහුලිකතො තිණි සුචරිතානි පරිපුරෙහන්ති.

කථං භාවිතො ච කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරො කථං බහුලිකතො තිණි සුචරිතානි පරිපුරෙහන්? ඉධ කුණ්ඩලිය, භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා මනාපං නාභිජ්ඣති², නාභිභංසති³, න රාගං ජනෙති, තස්ස ධිතො ච කායො හොති, ධිතං විතං, අජ්ඣාන්තං සුසංඝ්ඤිතං⁴, සුවිමුක්තං චක්ඛුනා බො පනෙව රූපං දිස්වා අමනාපං න මඤ්ඤා හොති, අපතිත්ථිතවිතො⁵ අදිනමනසො⁶ අබ්‍යාපක්ඛවෙනසො. තස්ස ධිතො ච කායො හොති, ධිතං විතං, අජ්ඣාන්තං සුසංඝ්ඤිතං, සුවිමුක්තං.

1. ආරාම නිසංසං - මජ්ඣං, ආරාමනියාදී - ස්‍යා.

2. අයමාවාරො - ස්‍යා.

3. නාභිජ්ඣායති - ස්‍යා.

4. නාභිභංසති - සිමු.

5. සුසං විහිතං - සි 1, 2.

6. අපතිත්ථිතවිතො - මජ්ඣං, ස්‍යා, අපතිත්ථිතවිතො - සි 1, 2.

7. අදිනමනසො - මජ්ඣං, ආදිනමනසො - ස්‍යා.

මේ සත් බොජන වඩන ඔහුගේ සිත කාමාසුවයෙහිදී, භවාසුවයෙහිදී සිත මිදෙයි අවිද්‍යාසුවයෙහිදී සිත මිදෙයි. මිදුණු කල්හි මිදුණේ ය යි දැනීම වෙයි. ඉපැදීම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදී. කටයුතු කරන ලදී. මේ බව පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනගනී. මහණ අවබෝධය පිණිස පවතින නු යි එහෙයින් බොජන යි කියනු ලැබෙති යි.

2. 1. 6

කුණ්ඩලියසූත්‍රය

552. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාකෙතනුවර සමීපයෙහි මීගදය නම් අඳුන්වෙනෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි කුණ්ඩලිය පිරිවැපි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුවූ විය. සතුවූ විය යුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්තෝය. එකත්පස් ව හුන් කුණ්ඩලිය පිරිවැපි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “භවත් ගෞතමයෙනි, මම අරම් නිසා වෙසෙන (මෙරමා මතය මැඩ ලා සවිමතය තීර කිරීමට සමත්) පිරිස්හි හැසිරෙන්නෙක් වෙමි. භවත් ගෞතමයෙනි, උදයබත වැළඳු ඒ මාගේ පසුබත මෙබඳු සිරිතක් වෙයි: අරමින් අරම උයනෙන් උයන අනුව සක්මන් කරමි. අනුව හැසිරෙමි. ඒ මම “වාදය මෙසේ ය, වාදයෙන් මිදීම මෙසේ ය” යි මෙය අනුසස් කොට ඇති කථා කියන ඇතැම් මහණබමුණන් එහි දකිමි. භවත් ගෞතම තෙමේ කුමක් අනුසස් කොට ඇති ව වෙසේද?” යි. කුණ්ඩලිය, තථාගත තෙමේ විද්‍යාවිමුක්තිඵල අනුසස් කොට ඇති ව වෙසෙයි. භවත් ගෞතමයෙනි, කවර දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු විජ්ජාවිමුක්ති සම්පූර්ණ කෙරෙද්ද? යි. කුණ්ඩලිය, සත් බෞද්ධ ධර්මයෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු විජ්ජාවිමුක්ති සම්පූර්ණ කෙරෙති යි.

“භවත් ගෞතමයෙනි, කවර දහම්හු පිරිපුන් කෙරෙද්ද?” යි කුණ්ඩලිය, සිවුසිවටන්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සත් බොජන පිරිපුන් කෙරෙති යි.

“භවද් ගෞතමයෙනි, කවර දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සිවු සිවටන් පිරිපුන් කෙරෙද්ද?” යි. කුණ්ඩලිය, ත්‍රිවිධ සුවර්තයෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සිවු සිවටන් පිරිපුන් කෙරෙති යි.

“භවද් ගෞතමයෙනි, කවර දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තුන් සුසිරිත් පිරිපුන් කෙරෙද්ද?” යි කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ තුන් සුසිරිත් පිරිපුන් කෙරේ යි.

කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරය කෙසේ වඩන ලද්දේ කෙසේ බහුල කරන ලද්දේ තුන් සුසිරිත් පිරිපුන් කෙරේද? යත්: කුණ්ඩලිය, මෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් දැක ඉටු අරමුණ නොපතයි. සාමීස සතුවන් නොපෙළෙයි. රාගය නුපදවයි. ඔහුගේ නාම කයත් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ (කමටහන් වශයෙන්) මැනවින් සිටියේ (කමටහනින් මිදීමෙන්) මැනවින් මිදුණේ වෙයි. ඇසින් ම අනිටු රූ දැක ද මතු නොවෙයි. (නොහැකිලෙයි) නොසන්හුන් සිත් නැත්තේ බැගෑපත් සිත් නැත්තේ දුෂ්ට සිත් නැත්තේ වෙයි. ඔහුගේ නාමකයත් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වෙයි.

පුනච්ඡරං කුණ්ඩලිය, භික්ඛු සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ-
 සාතෙන ගන්ධං සායිකා -පෙ- ජීවහාය රසං සායිකා -පෙ-
 කායෙන ථොට්ඨංඛං චුයිකා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය මනාපං
 නාභිජ්ඣති, නාභිභංසති, න රාගං ජනෙති. තස්ස ධීතො ච
 කායො හොති, ධීතං චිත්තං, අජ්ඣක්ඛන්තං සුසංඤ්ඤිතං, සුචිත්තන්තං.
 මනසා ඛො පනෙව ධම්මං විඤ්ඤාය අමනාපං න මඬඬා හොති.
 අපතිස්සිනවිතො අදීනමනසො අඛාපනතචෙතසො. තස්ස ධීතො ච
 කායො හොති, ධීතං චිත්තං, අජ්ඣක්ඛන්තං සුසංඤ්ඤිතං, සුචිත්තන්තං.
 යතො ඛො කුණ්ඩලිය, භික්ඛුනො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා මනාපා-
 මනාපෙසු රූපෙසු ධීතො ච කායො හොති, ධීතං චිත්තං, අජ්ඣක්ඛන්තං
 සුසංඤ්ඤිතං, සුචිත්තන්තං. සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාතෙන
 ගන්ධං සායිකා -පෙ- ජීවහාය රසං සායිකා -පෙ- කායෙන
 ථොට්ඨංඛං චුයිකා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය මනාපාමනාපෙසු
 ධම්මෙසු ධීතො ච කායො හොති, ධීතං චිත්තං, අජ්ඣක්ඛන්තං සුසංඤ්ඤිතං,
 සුචිත්තන්තං. එවං භාවිතො ඛො කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරො එවං
 බහුලිකතො තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙති.

කථං භාවිතානි ච කුණ්ඩලිය, තිණි සුවරිතානි කථං බහුලි-
 කතානි චක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති? ඉධ කුණ්ඩලිය, භික්ඛු
 කායද්‍රව්‍යවර්තං පහාය කායසුවර්තං භාවෙති. වච්ඡ්‍යවර්තං පහාය
 වච්ඡ්‍යවර්තං භාවෙති. මනෝද්‍රව්‍යවර්තං පහාය මනෝසුවර්තං භාවෙති.
 එවං භාවිතානි ඛො කුණ්ඩලිය, තිණි සුවරිතානි එවං බහුලිකතානි
 චක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති.

කථං භාවිතා ච කුණ්ඩලිය, චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා කථං
 බහුලිකතා සත්ත ඛොජ්ඣංඛො පරිපුරෙති? ඉධ කුණ්ඩලිය, භික්ඛු
 කායෙ කායානුපසස්සි විහරති, ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය
 ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු
 ධම්මානුපසස්සි විහරති. ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ
 අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං භාවිතා ඛො කුණ්ඩලිය, චක්ඛාරො සති-
 පට්ඨානා එවං බහුලිකතා සත්ත ඛොජ්ඣංඛො පරිපුරෙති.

කථං භාවිතා ච ඛො කුණ්ඩලිය, සත්ත ඛොජ්ඣංඛො කථං
 බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්ඛං පරිපුරෙති? ඉධ කුණ්ඩලිය, භික්ඛු
 සතිසංඛොජ්ඣංඛො භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධ-
 නිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං -පෙ- උපෙකාසමොජ්ඣංඛො භාවෙති
 විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං.
 එවං භාවිතා ඛො කුණ්ඩලිය, සත්ත ඛොජ්ඣංඛො එවං බහුලිකතා
 විජ්ජාවිමුක්ඛං පරිපුරෙති. එවං වුතෙත කුණ්ඩලියො පරිබ්බෙජකො
 හගවන්තං එතදවොච: “අභික්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- පාණ්‍යපෙතං
 සරණං ගත”නති.

“කුණ්ඩලිය, නැවත අනෙකක් ද කියමි. මහණ තෙමේ කනින් හඬ අසා... නැහැයෙන් ගඳ ගෙන... දිවින් රස විඳ... කයින් පහස් පැහැස... සිතින් දහම් දැන ඉටු අරමුණ නො පතයි. සාමීය සතුටින් නො පෙළෙයි. රාගය නූපදවයි. ඔහුගේ නාමකයන් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වෙයි. සිතින් දහම් දැන අනිටු අරමුණෙහි මකු නො වෙයි. නො සන්හුන් සිත් නැත්තේ බැගෑපත් සත් නැත්තේ දුෂ්ට සිත් නැත්තේ වෙයි. ඔහුගේ නාම කයත් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වෙයි. කුණ්ඩලිය, යම්, කලෙක පටන් මහණහුගේ සිත ඇසින් රු දැක ඉටු අනිටු රුහි නාම කයත් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වේ ද, කනින් සඳ අසා... නැහැයෙන් ගඳ ගෙන... දිවෙන් රස විඳ... කයින් පහස් පැහැස... සිතින් දහම් දැන ඉටු අනිටු දහමිනි නාමකයන් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වේ ද, කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරය මෙසේ වඩන ලද්දේ මෙසේ බහුල කරන ලද්දේ කුන්සුසිරිත් පිරිපුන් කෙරේ” යි.

“කුණ්ඩලිය, කුන් සුසිරිත් කෙසේ වඩන ලද්දේ කෙසේ බහුල කරන ලද්දේ සිටු සිව්වන් පිරිපුන් කෙරේ ද? යත්: කුණ්ඩලිය, මෙහි මහණ තෙමේ කායදුශ්චරිතය හැර කායසුචරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය හැර වාක්සුචරිතය වඩයි. මනෝදුශ්චරිතය හැර මනාසුචරිතය වඩයි. කුණ්ඩලිය, කුන් සුසිරිත් මෙසේ වඩන ලද්දේ මෙසේ බහුල කරන ලද්දේ සිටු සිව්වන් පිරිපුන් කෙරේ” යි.

“කුණ්ඩලිය, සිද්ධිසිව්වන්හු කෙසේ වඩන ලදහු කෙසේ බහුල කරන ලදහු සත් බොජ්ඣ පිරිපුන් කෙරෙද්ද? යත්: කුණ්ඩලිය මෙහි මහණ තෙමේ කයෙහි කය අනුව බලමින් කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලොච්ඡි දඩ්දොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ, චිත්තමිති... සිත්හි... දහමිනි දහම් අනුව බලමින් කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහම්දොච්ඡි දඩ්දොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කුණ්ඩලිය, සිටු සිව්වන්හු මෙසේ වඩන ලදහු මෙසේ බහුල කරන ලදහු සත් බොජ්ඣ පිරිපුන් කෙරෙති” යි.

“කුණ්ඩලිය, සත්තබ්බොජ්ඣ ධර්මයෝ කෙසේ වඩන ලදහු කෙසේ බහුල කරන ලදහු අර්හත්මාර්ගවිද්‍යාව හා ඵලවිමුක්තිය පිරිපුන් කෙරෙද්ද යත්: කුණ්ඩලිය, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට සතිසමොඤ්ඤාධර්මය වඩයි... විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාධර්මය වඩයි. කුණ්ඩලිය, සත්තබ්බොජ්ඣ ධර්මයෝ මෙසේ වඩන ලදහු මෙසේ බහුල කරන ලදහු විජ්ජාවිමුක්ති පිරිපුන් කෙරෙති” යි.

මෙසේ වදළ කල්හි කුණ්ඩලිය පිරිවැරී තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේය. “හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි... දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය (මා උවසු කොට දරන සේක්වා)” යි.

2. 1. 7

කුටාගාරසුත්තං.

553. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, කුටාගාරස්ස යා කාවි ගොපානස්සි යෙ සබ්බා තා කුටනිකා කුටපොණා කුටපඤ්ඤාරා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙනො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහා බහුලිකරොනො නිබ්බානානිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙනො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ බහුලිකරොනො නිබ්බානානිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිසංකොජ්ඣංඛං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝස්සග්ගපරිණාමිං -පෙ- උපෙධාසංකොජ්ඣංඛං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු¹ සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙනො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ බහුලිකරොනො නිබ්බානානිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

2. 1. 8

උපවානසුත්තං.

554. එකං සමයං ආයස්මා ච උපවානො ආයස්මා ච සාරිපුත්තො කොසමබ්බියං විහරන්ති සොසිකාරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො සායනාසමයං පටිසංඥානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා උපවානො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසංකම්ඤා ආයස්මා උපවානෙන සඤ්ඤා සමොදාදි. සමොදාදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදෙහො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං උපවානං එතදවොච: “ඡානෙය්‍ය නු ඛො ආවුසො උපවාන භික්ඛු පච්චන්තං යොනිසො මනසිකාරා” එවං සුසමාරඤ්ඤා මෙ සත්ත ඛොජ්ඣංඛො ඵාසුචිභාරාය සංවන්තනාති”ති.

ඡානෙය්‍ය ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු පච්චන්තං යොනිසො මනසිකාරා එවං සුසමාරඤ්ඤා මෙ සත්ත ඛොජ්ඣංඛො ඵාසුචිභාරාය සංවන්තනාති. සතිසංකොජ්ඣංඛං ඛො ආවුසො භික්ඛු ආරහමානො පඡානාති “විත්තං ච මෙ සුචිත්තං ටිතම්ඤ්ඤා ච මෙ සුසමුත්තං. උදාවච කුකුඤ්ඤා මෙ සුපපටිච්ඡිතං. ආරඤ්ඤා ච මෙ විරියං අට්ඨකඤ්ඤා මනසිකරොමි. නො ච ලිතනාති” -පෙ- උපෙධා සංකොජ්ඣංඛං ආවුසො භික්ඛු ආරහමානො පඡානාති විත්තං මෙ සුචිත්තං. ටිතම්ඤ්ඤා මෙ සුසමුත්තං. උදාවච කුකුඤ්ඤා මෙ සුපපටිච්ඡිතං. ආරඤ්ඤා ච මෙ විරියං අට්ඨකඤ්ඤා මනසිකරොමි නො ච ලිතනාති. එවං ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු ඡානෙය්‍ය පච්චන්තං යොනිසො මනසිකාරා සුසමාරඤ්ඤා මෙ සත්ත ඛොජ්ඣංඛො ඵාසු විභාරාය සංවන්තනාති.

1. එවං ඛො භික්ඛු - සිඳු, සා.

2. මනසිකාරො - සි 1, 2.

3. අට්ඨකඤ්ඤා - මජ්ඣ.

2. 1. 7

කුටාගාර සූත්‍රය

553. මහණෙනි, යම්යෙක් කුඵගෙයක යම්කිසි ගොනැස්සු වෙද්ද ඒ සියල්ලෝ මුද්‍රිතව නැමුණාහු මුද්‍රිතව නැමුරු වුවාහු මුද්‍රිතව බර වුවාහු වෙති. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ සත්ඛොජ්‍ය චඩ්ධන්තෝ සත්ඛොජ්‍ය බහුල කරන්නෝ නිවනට නැමුණෝ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සත්ඛොජ්‍ය චඩ්ධන්තෝ සත්ඛොජ්‍ය බහුල කරන්නෝ නිවනට නැමුණෝ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොසංසංගපරිණාමී වූ සතිසංඛොජ්‍ය ධර්මය චඩ්ධි ... විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොසංසංගපරිණාමී වූ උපෙබාසංඛොජ්‍ය ධර්මය චඩ්ධි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ සත්ඛොජ්‍ය චඩ්ධන්තෝ සත්ඛොජ්‍ය බහුල කරන්නෝ නිවනට නැමුණෝ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යි.

2. 1. 8

උපවාන සූත්‍රය

554. එක් කලෙක ආයුෂ්මත් උපවාන තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් සාරියුත් තෙරණුවෝත් කොසඹූනුවර සමීපයෙහි සොසිකාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් සාරියුත් තෙරණුවෝ සවස්කල විවෙකයෙන් නැගී සිටියාහු ආයුෂ්මත් උපවාන තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් උපවාන තෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස්ව වැඩ හුන්නහ. එකත් පස්ව වැඩ හුන් ආයුෂ්මත් සාරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් උපවාන තෙරණුවනට මෙය කීහ: “ඇවැත්නි, උපවානයෙනි, මහණ තෙමේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් මෙසේ මා විසින් මොනවට අරඹන ලද සජ්ඣ බොධායුගයෝ පහසු විහරණය පිණිස පවතිත් යි තෙමේ ම දැනගන්නේ ද?” යි.

ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, මහණ තෙමේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් “මෙසේ මා විසින් මොනවට අරඹන ලද සජ්ඣ බොධායුගයෝ පහසු විහරණය පිණිස පවතිත්” යි තෙමේ ම දැනගන්නේ ය. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ සතිසංඛොජ්‍ය ධර්මය අරඹනුයේ “මාගේ සිත ද මැනවින් මිදුණේ ය. චිතම්භය ද මවිසින් සහමුලින් නසන ලද්දේ ය. උභවකුකුචය ද මවිසින් මැනවින් දුරු කරන ලද්දේ ය. වියරිය ද මවිසින් අරඹන ලද්දේ නො ද සැහවුණේ ය. අර්ථවත් කොට (ප්‍රයෝජන සලකා) මෙනෙහි කරමි යි දැනගනි. ... ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ උපෙබාසංඛොජ්‍ය ධර්මය අරඹනුයේ මාගේ සිත ද මැනවින් මිදුණේ ය. චිතම්භය ද මා විසින් සහමුලින් නසන ලද්දේ ය. උභවකුකුචය ද මා විසින් මැනවින් දුරු කරන ලද්දේ ය. වියරිය ද මා විසින් අරඹන ලද්දේ නො ද සැහවුණේ ය. අර්ථවත් කොට මෙනෙහි කරමි යි. ඇවැත්නි, සාරිපුත්‍රයෙනි, මහණ තෙමේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන්” මෙසේ මා විසින් මැනවින් අරඹන ලද සජ්ඣ බොධායුගයෝ පහසු විහරණය පිණිස පවති යි මෙසේ දැනගන්නේ” යි.

2. 1. 9

උප්පාදස්සුතං

555. සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංඛයා භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ඣන් නාඤ්ඤත්‍ර තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස. කතමෙ සත්ත සතිසමෙධාජ්ඣංඛෙයා -පෙ- උපෙබ්බාසමෙධාජ්ඣංඛෙයා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංඛයා භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ඣන් නාඤ්ඤත්‍ර තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සමමාසමුද්ධස්සාති.

2. 1. 10

දුතිය උප්පාදස්සුතං

556. සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංඛයා භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ඣන් නාඤ්ඤත්‍ර සුගතචිතයා. කතමෙ සත්ත සතිසමෙධාජ්ඣංඛෙයා -පෙ- උපෙබ්බාසමෙධාජ්ඣංඛෙයා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංඛයා භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ඣන් නාඤ්ඤත්‍ර සුගතචිතයාති.

පබ්බතවගෙහා පඨමො.

කත්‍රුද්දන්:

භිමවන්තං කායො ජීලං වත්තං භික්ඛු ව කුණ්ඩලි
කුටාගාරමුපවානං උප්පාදෙ අපරෙ දුවෙති.

2. 1. 9

උපසාද සූත්‍රය

555. මහණෙනි, මේ සත්තබ්බාසයෙහි කෙනෙක් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු තථාගත අර්හත් සමඟ සමුද්දරජාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් අන් කල්හි නුපත්තාහු නුපදිති. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසම්බොජ්ඣාසය... උපෙබ්බාසමුද්දරජාණනි. මහණෙනි, මේ සත්තබ්බාසයෙහි වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු තථාගත අර්හත් සමඟ සමුද්දරජාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් අන් කල්හි නුපත්තාහු නුපදිති යි.

2. 1. 10

දුතිය උපසාද සූත්‍රය

556. මහණෙනි, මේ සත්තබ්බාසයෙහි කෙනෙක් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු බුදුසසුනෙන් අන්තර්ගත නුපදනාහු නුපදිති. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසම්බොජ්ඣාසය ... උපෙබ්බාසමුද්දරජාණනි. මහණෙනි, මේ සත්තබ්බාසයෙහි වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු බුදුසසුනෙන් අන්තර්ගත නුපදනාහු නුපදිති යි.

පළමුවැනි පක්ඛනවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

භිමවන්ත, කාය, සීල, ව්‍යා, භික්ඛු, කුණ්ඩලි, කුටාගාර
උපවාන සූත්‍රය, අනෙක් උපාදසූත්‍ර දෙක ය යි දශ සූත්‍ර කෙනෙකි.

2. ගිලානවගෙහා

2. 2. 1

පාණසුත්තං

557. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් පාණා වත්තාරො ඉරියාපථෙ කප්පෙනති කාලෙන ගමනං කාලෙන ධානං කාලෙන නිසජ්ජං කාලෙන සෙය්‍යං, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නිස්සාය පඨවියං පතිට්ඨාය ඵවමෙනෙ වත්තාරො ඉරියාපථෙ කප්පෙනති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති. සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොති? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමෙධාජ්ඣංඛං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං වීරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. -පෙ- උපෙඛාසමෙධාජ්ඣංඛං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං වීරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොතිති.

2. 2. 2

සුරියසුත්තං

558. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො ඵනං පුබ්බඛගමං ඵනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සත්තන්තං ඛොජ්ඣංඛගානං උප්පාදය ඵනං පුබ්බඛගමං ඵනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං සත්තඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙස්සති සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරිස්සති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්තඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති සත්තඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොති ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමෙධාජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙඛාසමෙධාජ්ඣංඛං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං වීරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොතිති.

2. 2. 3

දුතියසුරියසුත්තං

559. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො ඵනං පුබ්බඛගමං ඵනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො සත්තන්තං ඛොජ්ඣංඛගානං උප්පාදය ඵනං පුබ්බඛගමං ඵනං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං යොනිසොමනසිකාරො. යොනිසොමනසිකාරසමපන්නසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙස්සති සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරිස්සති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසමපන්නො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොති? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමෙධාජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙඛාසමෙධාජ්ඣංඛං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං වීරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසමපන්නො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලිකරොතිති.

2. ගිලානවර්ගය

2. 2. 1

පාන සූත්‍රය

557. මහණෙනි, යම් සේ යම් කිසි ප්‍රාණිහු කලෙක ගමන ද කලෙක සිටුම ද කලෙක හිඳුම ද කලෙක ශයනය ද යි සිටු ඉරියවු කෙරෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා එසේ ඒ සිටු ඉරියවු කෙරෙති. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත් බොජන වඩයි. සත් බොජන බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත් බොජන වඩා ද, සත් බොජන බහුල කෙරේ ද? යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහන විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරුකළ කිරෝධය ඇසුරුකළ නිවනට පිරිනැමුනු සතිසංඛොජ්ඣක්ඛය වඩයි. විවේකනිසංකිත විරාගනිසංකිත නිරෝධනිසංකිත වොසසග්ගපරිණාමී උපෙබ්බසංඛොජ්ඣක්ඛය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත් බොජන වඩයි. සත් බොජන බහුල කෙරේ යි.

2. 2. 2

සූරිය සූත්‍රය

558. මහණෙනි, යම් මේ අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මෙය පෙරටු ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් මේ කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් වේ ද, මහණහට සත් බොජන ඉපදීම පිණිස මෙය පෙරටු ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, සත් බොජන වඩන්නේ ය සත් බොජන බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලණ මිතුරන් ඇති මහණහු විසින් කැමති විය යුතු. මහණෙනි, කෙසේ නම් කලණ මිතුරන් ඇති මහණ තෙමේ සත් බොජන වඩා ද, සත් බොජන බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකනිසංකිත විරාගනිසංකිත නිරෝධනිසංකිත වොසසග්ගපරිණාමී සතිසංඛොජ්ඣක්ඛය වඩයි ... උපෙබ්බසංඛොජ්ඣක්ඛය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ කලණ මිතුරන් ඇති මහණ තෙමේ සත් බොජන වඩයි. සත් බොජන බහුල කෙරේ යි.

2. 2. 3

දුතිය සූරිය සූත්‍රය

559. මහණෙනි, යම් මේ අරුණ නැගීමෙක් වේ ද උදවන හිරුට මෙය පෙරටු ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් මේ යොනිසොමනසිකාරයෙක් වේ ද, මහණහට සත් බොජන ඉපදීමට මෙය පෙරටු ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, සත් බොජන වඩන්නේ ය, සත් බොජන බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යොනිසොමනසිකාරයෙන් යුත් මහණහු විසින් කැමැති විය යුතු. මහණෙනි, කෙසේ නම් යොනිසොමනසිකාරයෙන් යුත් මහණ තෙමේ සත් බොජන වඩා ද සත් බොජන බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ මහණ තෙමේ විවේකනිසංකිත විරාගනිසංකිත නිරෝධනිසංකිත වොසසග්ගපරිණාමී සතිසංඛොජ්ඣක්ඛය වඩයි ... උපෙබ්බසංඛොජ්ඣක්ඛය වඩයි. මහණෙනි, යොනිසොමනසිකාරයෙන් යුත් මහණ තෙමේ මෙසේ සත් බොජන වඩයි. සත් බොජන බහුල කෙරේ යි.

2. 2. 4

ගිලානසුත්තං.

560. එවං මෙ සුත්තං. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළඳවනෙ කලඤ්ඤානිවාසෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මහා-කසසපො පිපපලි¹ගුහායං විහරති ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාළභගිලානො. අථ ඛො හගවා සායන්තසමයං පටිසලලනා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා මහාකසසපො තෙනුපසංඛංගි. උපසංඛංගිත්වා පඤ්ඤාතෙත ආසනෙ නිසීදි. නිසංසු ඛො හගවා ආයස්මන්තං මහාකසසපං එතදවොච: “කච්චි තෙ කසසප, බමනීයං? කච්චි යාපනීයං? කච්චි දුක්ඛා වෙදනා? පටිකකමනා නො අභිකකමනා? පටිකකමොසානං පඤ්ඤායති නො අභිකකමො? ති න මෙ හතෙන, බමනීයං. න යාපනීයං බාළභා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභිකකමනාති, නො පටිකකමනාති. අභිකකමොසානං පඤ්ඤායති, නො පටිකකමො”ති.

“සත්තමෙ කසසප බොජ්ඣංගො මයා සමමදක්ඛානා භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණය සංවත්තන්ති. කතමෙ සත්ත: සතිසමොජ්ඣංගො ඛො කසසප, මයා සමමදක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො. අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තන්ති. ධම්ම-උපයසමොජ්ඣංගො ඛො කසසප, මයා සමමදක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තන්ති. ඊරිය-සමොජ්ඣංගො ඛො කසසප, මයා සමමදක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තන්ති. පිතිසමොජ්ඣංගො ඛො කසසප, මයා සමමදක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තන්ති. පසසදධිසමොජ්ඣංගො ඛො කසසප, මයා සමමදක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තන්ති. සමාධි-සමොජ්ඣංගො ඛො කසසප, මයා සමමදක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තන්ති. උපෙබා-සමොජ්ඣංගො ඛො කසසප, මයා සමමදක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තන්ති. ඉමෙ ඛො කසසප, සත්ත බොජ්ඣංගො මයා සමමදක්ඛානා භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තන්ති. තස්ස හගව,² බොජ්ඣංගො, තගස්ස සුගත, බොජ්ඣංගාති.

ඉදමවොච හගවා. අත්තමනො ආයස්මා මහාකසසපො හගවනො භාසිතං අභිනාදි. වුට්ඨාහි³ වායස්මා මහාකසසපො තමහා ආබාධා. තථා පභිතො ච ආයස්මනො මහාකසසපස්ස සො ආබාධො අගොසිති.

1. පිපපලි - මජ්ඣං,

2. හගවා - මජ්ඣං, සායා,

3. වුට්ඨාහි - මජ්ඣං, සායා.

2. 2. 4

ගිලාන සූත්‍රය

560. මව්සින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤනිවාස නම් වෙළඳවාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ඇවත් මහසුද්ධ නෙරඤ්ඤවෝ රොගී ව දුකට පැමිණ දැඩිගිලන් ව පිපඵලිග්‍රහාවෙහි වැඩවෙසෙති. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කල පලසමවතින් නැගී සිටියේක් ඇවත් මහසුද්ධ නෙරඤ්ඤවන් වෙත එළඹියේක. එළඹ පැනවූ අසුන්හි වැඩහුන්සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිඳ ඇවත් මහසුද්ධ නෙරඤ්ඤවනට මෙය වදාළේක: “කාසසයෙනි, කිම තොපට ඉවසිය හැකි ද? කිම යැපිය හැකි ද? කිම දුක් වේදනාවෝ අඩු වෙද්ද? වැඩි නො වෙද්ද? මොවුන් ගේ අඩුවීමෙක් පෙනේ ද? වැඩිවීමෙක් නො පෙනේ ද?” යි. “වහන්ස, මට ඉවසිය නො හැකිය, යැපිය නො හැකිය. මාගේ දුක් වේදනාවෝ වැඩි වෙත්, අඩු නො වෙත්. ඔවුන්ගේ වැඩි වීම පෙනේ. අඩු වීම නො පෙනේ” යි.

කාසසයෙනි, මේ සත් බෞද්ධ කෙනෙක් මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්ද වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතින්. කවර සතෙක් ද? යත්: කාසසයෙනි, සතිසංකොඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති. කාසසයෙනි, ධර්ම විවිධ සංකොඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති. කාසසයෙනි, විරිය සංකොඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති. කාසසයෙනි, සීතිසංකොඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති. කාසසයෙනි, පස්සාධි සංකොඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති. කාසසයෙනි, සමාධි සංකොඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති. කාසසයෙනි, උපෙක්ඛා සංකොඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති. කාසසයෙනි, මේ සතෙක බෞද්ධයෝ මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතින්” යි.

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, බෞද්ධයෝ එකානායක. සුගතයන් වහන්ස, බෞද්ධයෝ එකානායක” යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඇවත් මහසුද්ධ නෙරඤ්ඤවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ දෙශනාව සතුටින් පිළිගත්හ. ඇවත් මහසුද්ධ නෙරඤ්ඤවෝ ඒ ආබාධයෙන් ද නැගී සිටියහ. ඇවත් මහසුද්ධ නෙරඤ්ඤවන්ගේ ඒ ආබාධය එසේ පහවුයේ ම විය.

2. 2. 5

දුතිය ගිලානසුත්තං

561. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා මහාමොග්ගලානො ගිජ්ඣකුටෙ පඤ්ඤානෙ විහරති ආබාධිකො දුක්ඛිනො බාළහගිලානො. අථ ඛො හගවා සායනසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙනායසමා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසඬාමි. උපසඬාමිත්වා පඤ්ඤානෙ ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ඡ ඛො හගවා ආයසමානං මහාමොග්ගලානං එතදවොච: කච්චි තෙ මොග්ගලාන, ඛමනීයං? කච්චි යාපනීයං? කච්චි දුක්ඛා වෙදනා පටික්ඛමහති නො අභික්ඛමහති? පටික්ඛාමොසානං පඤ්ඤායති නො අභික්ඛමොති? න මෙ හතොන ඛමනීයං න යාපනීයං. බාළහා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛමහති, නො පටික්ඛමහති. අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති, නො පටික්ඛමොති.

සතතිමෙ මොග්ගලාන, බොජ්ඣංගිනා මයා සම්මදක්ඛානා භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤාය සමෙබ්බාදාය නිබ්බානාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්ත: සතිසමෙබ්බාජ්ඣංගිනො ඛො මොග්ගලාන, මයා සම්මදක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමෙබ්බාදාය නිබ්බානාය සංවත්තනති -පෙ- උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣංගිනො ඛො මොග්ගලාන, මයා සම්මදක්ඛානො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤාය සමෙබ්බාදාය නිබ්බානාය සංවත්තනති. ඉමෙ ඛො මොග්ගලාන, සත්ත බොජ්ඣංගිනා මයා සම්මදක්ඛානා භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤාය සමෙබ්බාදාය නිබ්බානාය සංවත්තනනති.

තඤ්ඤා හගව, බොජ්ඣංගිනා තඤ්ඤා සුගත, බොජ්ඣංගිනාති.

“ඉදමවොච හගවා. අත්තමනො ආයසමා මහාමොග්ගලානො හගවනො භාසිතං අභිනාදි. වුට්ඨාහි වායසමා මහාමොග්ගලානො තමො ආබාධා. තථා පභිනො වායසමො මහාමොග්ගලානස්ස සො ආබාධො අභොසීති.

2. 2. 6

තතිය ගිලානසුත්තං

562. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා ආබාධිකො හොති දුක්ඛිනො බාළහගිලානො. අථ ඛො ආයසමා මහාවුද්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඬාමි, උපසඬාමිත්වා හගවනං අභිවාදෙත්වා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසිත්වා ඛො ආයසමනං මහාවුද්දං හගවා එතදවොච:

2. 2. 5

දුතියගිලාන සූත්‍රය

561. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳවාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ රෝගී ව හටගත් දුක් ඇති ව දැඩි-ගිලන් ව ගිජිකුළුපව්වෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කල පලසමවතින් නැගී සිටිසේක් ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන් වෙත එළඹී සේක. එළඹ පැනවූ අස්නෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට මෙය වදළ සේක. “මොඟ්ඟලානගෙනි, කිම තොපට ඉවසිය හැකි ද? කිම? යැපිය හැකි ද? කිම දුක්වේදනාවෝ අඩු වෙද්ද? වැඩි නො වෙද්ද? මොවුන්ගේ අඩුවීම පෙනේ ද? වැඩිවීමෙක් නො පෙනේ ද?” යි. “වහන්ස, මට ඉවසිය නො හැක්ක. යැපිය නො හැක්ක. මාගේ දැඩි දුක් වේදනාවෝ වැඩි වෙත්. අඩු නො වෙත්. මොවුන්ගේ වැඩිවීම පෙනේ. අඩුවීමෙක් නො පෙනේ” යි.

“මොඟ්ඟලානගෙනි, මේ සත් බෞද්ධ කෙනෙක් මවිසින් මැනවින් පවසන ලද්දහු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතින්. කවර සතෙක් ද යත්: මුගලන්, සිහිසම්බෝධ මවිසින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති ... මුගලන්, උපේසම්බෝධ මවිසින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති. මුගලන්, මේ සත් බෞද්ධ මවිසින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති” යි.

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සත් බෞද්ධ එකානන්ත ය, සුභග්‍යයන් වහන්ස, සත් බෞද්ධ එකානන්ත ය” යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සතුටුසිත් ඇති ඇවත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළිගත්හ. ඇවත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ද ඒ ආබාධයෙන් නැගී සිටියහ. ඇවත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ගේ ඒ ආබාධය එසේ පහවූයේ ම වී ය.

2. 2. 6

තතියගිලාන සූත්‍රය

562. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳවාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හටගත් ආබාධ ඇතිසේක් දුක් ඇතිසේක් දැඩි ගිලන් වූ සේක් වෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහාවුඤ්ඤා තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් මහාවුඤ්ඤා තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

පමිහනතු නං වුඤ්ඤා, බොජ්ඣංගිකාති. සත්තිමෙ හතොත බොජ්ඣංගිකා හගවතා සමමුද්දසානානා භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤා සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්ත: සතිසමමොජ්ඣංගිකො බො හතෙන, හගවතා සමමුද්දසානානා භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනති -පෙ- උපෙතාසමමොජ්ඣංගිකො බො හතෙන, හගවතා සමමුද්දසානානා භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනති. ඉමෙ බො හතොත, සත්ත බොජ්ඣංගිකා හගවතා සමමුද්දසානානා භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤා සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනති.

තඤ්ඤා වුඤ්ඤා, බොජ්ඣංගිකා තඤ්ඤා වුඤ්ඤා, බොජ්ඣංගිකාති.

ඉදමවොචායස්මා මහාවුඤ්ඤා, සමනුකෙඤ්ඤා සක්ඛා අහොසි. වුට්ඨාති ච හගවා නමහා ආබාධා. ඤථා පභිනො ච හගවතො සො ආබාධො අහොසිති.

2. 2. 7

අපාරසුතතං

563. සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංගිකා භාවිතා බහුලිකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්ත: සතිසමමොජ්ඣංගිකො -පෙ- උපෙතාසමමොජ්ඣංගිකො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්තබොජ්ඣංගිකා භාවිතා බහුලිකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංවත්තනති. ඉදමවොච -පෙ- සක්ඛා.¹

1. අපාරාකා තෙ මනුසොසසු යෙ ජනා පාරගාමිනො, අථායං ඉතරා පජා තීරමෙවානුධාවති.
2. යෙ ච බො සමමුද්දසානෙ ධමෙම ධම්මානුවත්තො, තෙ ජනා පාරමෙසසත්ති මච්චධෙය්‍යං සුදුතරං.
3. කණ්ණං ධම්මං විසංහාය සුත්තං භාවෙථ පණ්ඩිතො, ඕකා අනොකං ආගමි¹ විවෙකෙ යත් දුරමං.
4. නත්‍රාභිරතිමිවෙජ්ජ්‍යා හිත්වා කාමෙ අකිඤ්ඤො, පරියොදපෙය්‍ය අත්තානං විත්තකෙලසෙහි පණ්ඩිතො.
5. යෙසං සමමොධිඅබෙහසු² සමමා විත්තං සුභාවිතං, ආදනපට්ඨිසංගො අනුපාදය යෙ රතා, බිණ්ණසවා ජුනිමනෙතා තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බුතාති.

1. අනොකාමාගම - මජ්ඣං, ස්‍යා,

2. සමමොධිසංගො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

“වුඤ්ඤානි, නොපට බෞද්ධයෙකු වැටහෙන්නා”යි. “වහන්ස, මේ සත්‍ය බෞද්ධයෙකු කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් පවසන ලද්දු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතින. කවර සතෙක් ද? යත්: වහන්ස, යනිය බෞද්ධයෙකු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. ... වහන්ස, උපෙක්ඛාසමුදායකය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. වහන්ස, මේ සත් බෞද්ධයෙකු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් පවසන ලද්දු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතින”යි.

“වුඤ්ඤානි, බෞද්ධයෙකු එකානන්ත. වුඤ්ඤානි, බෞද්ධයෙකු එකානන්ත”යි.

ආයුෂ්මත් මහාචාර්ය තෙරණුවෝ මෙය වදාළහ: ශාස්තෘන් වහන්සේ පිළිගත්තේ වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ආබාධයෙන් නැගී සිටියේය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ ආබාධය එසේ පහවූයේ ම වී ය.

2. 2. 7

අපාර සූත්‍රය

563. මහණෙනි, මේ සත් බෞද්ධ කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු මෙතෙරින් එතෙරට යෑම පිණිස පවතින. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසම්බෞද්ධය ... උපෙක්ඛාසමුදායකය යි. මහණෙනි, මේ සත්බෞද්ධ දහම්හු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු මෙතෙරින් එතෙරට යෑම පිණිස පවතින යි. මෙය වදාළ සේක ... ශාස්තෘන් වහන්සේ:

1. “යම් ජනකෙනෙක් පරතෙරට යනසුලු වෙද්ද මිනිසුන් අතර ඔහු අල්පයහ. වැලි මේ ඉතිරි ප්‍රජාව ඉවුර අනුව ම (-සසරෙහිම) දුවයි.

2. යම් කෙනෙකුත් මොනවට වදහළ දහම්හි දහම් අනුව පටිත්තසුලු වෙද්ද ඒ ජනයෝ සුදුස්තර වූ මාර්ගයය (-සසර) හැර පරතෙරට යන්නාහ.

3.4. පණ්ඩිත තෙමේ අකුසල් දහම් දුරු කොට කුසල් දහම් වඩන්නේ ය. නිවන ඇරඹ සසරින් කාමයන් අත්හැර පලිබෝධ නැති ව යම් විවේකයෙකු දුෂ්කරයේ ඇලී යුතු නම් එහි ඇලීම කැමැති වන්නේ ය. පණ්ඩිත තෙමේ කෙලෙසුන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කරන්නේ ය.

5. යම් කෙනෙකුගේ සිත බොධ්‍යාභයන්හි මැනවින් වඩන ලද ද, යම් කෙනෙක් උපාදාන රහිත ව නිවනෙහි ඇලුණාහු ද ලොවහි බැබළීම ඇති ඒ රහත්හු පිරිහිවියාහු යි.

2. 2. 8

ආරද්ධසුත්තං.

564. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායා වීරද්ධා වීරද්ධා තෙසං අරියො මග්ගො සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායා ආරද්ධා ආරද්ධො තෙසං අරියො මග්ගො සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමී. කතමෙ සත්ත: සතිසමෙඛාජ්ඣායෙයා -පෙ- උපෙඛාසමෙඛාජ්ඣායෙයා යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ සත්ත- ඛොජ්ඣායා වීරද්ධා. වීරද්ධා තෙසං අරියො මග්ගො සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ සත්ත ඛොජ්ඣායා ආරද්ධා, ආරද්ධො තෙසං අරියො මග්ගො සමමාදුක්ඛක්ඛයගාමීති.

2. 2. 9

අරියසුත්තං.

565. සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, ඛොජ්ඣායා භාවිතා ඛහුලිකතා අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යානී තකකරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය. කතමෙ සත්ත: සතිසමෙඛාජ්ඣායෙයා -පෙ- උපෙඛාසමෙඛාජ්ඣායෙයා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායා භාවිතා ඛහුලිකතා අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යානී තකකරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයායාති.

2. 2. 10

නිබ්බද්ධසුත්තං.

566. සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, ඛොජ්ඣායා භාවිතා ඛහුලිකතා එකන්තනිබ්බද්ධ වීරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙඛාධාය නිබ්බාණය සංවත්තනාති. කතමෙ සත්ත: සතිසමෙඛාජ්ඣායෙයා -පෙ- උපෙඛාසමෙඛාජ්ඣායෙයා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායා භාවිතා ඛහුලිකතා එකන්තනිබ්බද්ධ වීරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙඛාධාය නිබ්බාණය සංවත්තනනාති.

ගීලානවග්ගො දුතියො.

කත්තුද්දනං:

පාණො දො භුට්ඨපමෙ ගීලානා අපරෙ තයො,
අපාරමාරද්ධාති ච අරියො නිබ්බද්ධ වාති.

2. 2. 8

ආරඬුසූත්‍රය

564. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනකුන් විසින් සත් බොජ්ඣංගයෝ වරදනලද නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන ආයඨිමාර්ග වරදන ලද්දේ ය. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනකුන් විසින් සත් බොජ්ඣංගයෝ අරඹන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන ආයඨිමාර්ගය අරඹන ලද්දේ ය. කවර සතෙක් ද? යත්: සතිසම්මොජ්ඣංගය... උපෙබ්බසම්මොජ්ඣංගය යි. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනකුන් විසින් මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ වරදන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන ආයඨිමාර්ගය වරදන ලද්දේ ය. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනකුන් විසින් මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ අරඹන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන ආයඨිමාර්ගය අරඹන ලද්දේ යි.

2. 2. 9

අරිය සූත්‍රය

565. මහණෙනි, ආයඨි වූ න්‍යෙයඨාණික වූ (නිවන කරා පමුණුවන) මේ සත් බොජ්ඣංග කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු ඒ අනුව පිළිපදින්නහු මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන්. කවර සතෙක් ද යත්: සිහිබොජ්ඣංග ... උපේසම්බොජ්ඣංග යි. මහණෙනි, ආයඨි වූ න්‍යෙයඨාණික වූ මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු ඒ අනුව පිළිපදින්නහු මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන් යි.

2. 2. 10

නිබ්බිද සූත්‍රය

566. මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංග කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු එකානන් නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස ව්‍යුපගමය පිණිස විශිෂ්ටඥානය පිණිස සම්මොධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවතින්. කවර සතෙක් ද? යත්: සතිසම්මොජ්ඣංගය... උපෙබ්බසම්මොජ්ඣංගය යි. මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු එකානන් නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස ව්‍යුපගමය පිණිස විශිෂ්ටඥානය පිණිස සම්මොධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවතින් යි.

දෙවෙනි ගිලානවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාණසූත්‍රය ද සුරියුපම සූත්‍ර දෙක ද අනෙක් ගිලාන සූත්‍ර තුන ද අසාර, ආරඬු, අරිය, නිබ්බිද සූත්‍ර සතර ද යි දහ සූත්‍ර කෙනෙකි යි.

3. උද්ඝ්ටිතයෝ

2. 3. 1

බොධායසුත්තං

567. අප්ථං බො අසුත්තරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො හගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තො බො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: “බොජ්ඣාඤ්ඤාමි” හන්තො, වුච්චන්ති කිත්තාවතා නු බො හන්තො, බොජ්ඣාඤ්ඤාමි වුච්චන්ති. බොධාය¹ සංවත්තන්ති බො භික්ඛු තස්මා බොජ්ඣාඤ්ඤාමි වුච්චන්ති. ඉධ භික්ඛු² භික්ඛු සතිසමෙබ්බජ්ඣාඤ්ඤාමි හාවෙති -පෙ- උපෙබ්බසමෙබ්බජ්ඣාඤ්ඤාමි හාවෙති විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොසසංගාපරිත්තාමි. බොධාය සංවත්තන්ති බො භික්ඛු තස්මා බොජ්ඣාඤ්ඤාමි වුච්චන්ති.

2. 3. 2

දෙසනාසුත්තං

568. සත්තිමෙ³ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣාඤ්ඤාමි දෙසියාමි, නං සුභාප්. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, සත්තබොජ්ඣාඤ්ඤාමි: සතිසමෙබ්බජ්ඣාඤ්ඤාමි -පෙ- උපෙබ්බසමෙබ්බජ්ඣාඤ්ඤාමි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣාඤ්ඤාමි.

2. 3. 3

යානසුත්තං

569. කාමරාගට්ඨානියානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාරබහුලිකාරා අනුප්පන්නො වෙච්ච කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච කාමච්ඡන්දො භියොසාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති. ඛ්‍යාපාදට්ඨානියානං භික්ඛවෙ, මනසිකාරබහුලිකාරා අනුප්පන්නො වෙච්ච ඛ්‍යාපාදො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච ඛ්‍යාපාදො භියොසාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති. ථිත-
ථිතට්ඨානියානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාරබහුලිකාරා අනුප්පන්නා-
කෙඤ්ච ථිතථිතො උප්පජ්ජති, උප්පන්නාකෙඤ්ච ථිතථිතො භියොසාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති. උද්ඝ්ටිතකුච්චට්ඨානියානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාරබහුලිකාරා අනුප්පන්නාකෙඤ්ච උද්ඝ්ටිතකුච්චො උප්පජ්ජති, උප්පන්නාකෙඤ්ච උද්ඝ්ටිතකුච්චො භියොසාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති. විචිකිච්ඡායානියානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාරබහුලිකාරා අනුප්පන්නො වෙච්ච විචිකිච්ඡා උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච විචිකිච්ඡා භියොසාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති.

1. සමබොධාය - සායා,

2. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු - ඕ, 1, 2, සායා,

3. සත්ත වො භික්ඛවෙ - මජ්ඣිම, සායා.

3. උද්ඝෝෂණය

2. 3. 1

බොධාය සූත්‍රය

567. ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, බොජ්ඣක්ඛණයෝ යැ බොජ්ඣක්ඛණයෝ යැ යි කියනු ලැබෙත්. වහන්ස, කෙනෙකින් බොජ්ඣක්ඛණයෝ යි කියනු ලැබෙද්දී” යි. මහණ, අවබෝධය පිණිස පවතින් නු යි. එහෙයින් බොජ්ඣක්ඛණයෝ යි කියනු ලැබෙත්. මහණ, මෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත සතිසංඛේජ්ඣක්ඛණය වොස්සනපරිණාමි කොට වඩ යි. ... උපෙබාසමොජ්ඣක්ඛණය වඩ යි. මහණ, අවබෝධය පිණිස පවතින් නු යි. එහෙයින් බොජ්ඣක්ඛණයෝ යි කියනු ලැබෙති යි.

2. 3. 2

දෙසනා සූත්‍රය

568. මහණෙනි, මේ සත් බොජහ දෙසනා කරමි. එය අසව. මහණෙනි, සත් බොජහහු කවරහු ද යත්: සිහිසම්බොජහ ... උපේසම්බොජහ යි. මහණෙනි, මොහු සත් බොජහ යි.

2. 3. 3

යාන් සූත්‍රය

569. මහණෙනි, කාමරාගයට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් කාමච්ඡදයන් උපදී. උපන් කාමච්ඡදයන් බොහෝ බව පිණිස විපූලකය පිණිස පවතී. මහණෙනි, ව්‍යාපාදයට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් ව්‍යාපාදයන් උපදී. උපන් ව්‍යාපාදයන් බොහෝ බව පිණිස විපූලකය පිණිස පවතී. මහණෙනි, ථිතමිඤ්ඤයට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් ථිතමිඤ්ඤයන් උපදී. උපන් ථිතමිඤ්ඤයන් බොහෝ බව පිණිස විපූලකය පිණිස පවතී. මහණෙනි, උඤ්චවකුකඤ්චයට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් උඤ්චවකුකඤ්චයන් උපදී. උපන් උඤ්චවකුකඤ්චයන් බොහෝ බව පිණිස විපූලකය පිණිස පවතී. මහණෙනි, විචිකිච්ඡාවට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් විචිකිච්ඡාවන් උපදී. උපන් විචිකිච්ඡාවන් බොහෝ බව පිණිස විපූලකය පිණිස පවතී.

සතිසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාර-
බහුලිකාරා අනුප්පනෙනා වෙව සතිසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං උප්පජ්ජති,
උප්පනෙනා ච සතිසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං භාවනාපාරිප්පරිං ගච්ඡති -පෙ-
උපෙබ්බාසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාර-
බහුලිකාරා අනුප්පනෙනා වෙව උපෙබ්බාසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං උප්පජ්ජති,
උප්පනෙනා ච උපෙබ්බාසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං භාවනාපාරිප්පරිං ගච්ඡති.

2. 3. 4

යොනියොසුත්තං

570. අයොනියො භික්ඛවෙ, මනසිකරොනො අනුප්පනෙනා වෙව
කාමච්ඡන්දෙ උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා ච කාමච්ඡන්දෙ භියොගාභාවාය
වෙප්පලොය සංවත්තති අනුප්පනෙනා වෙව ව්‍යාපාදෙ උප්පජ්ජති,
උප්පනෙනා ච ව්‍යාපාදෙ භියොගාභාවාය වෙප්පලොය සංවත්තති.
අනුප්පනනකෙඤ්ච ටීනමිඤ්ඤං උප්පජ්ජති උප්පනනකෙඤ්ච ටීනමිඤ්ඤං භියොගා-
භාවාය වෙප්පලොය සංවත්තති. අනුප්පනනකෙඤ්ච උද්ධවච්ඡකකඤ්ච උප්පජ්ජ-
ති, උප්පනනකෙඤ්ච උද්ධවච්ඡකකඤ්ච භියොගාභාවාය වෙප්පලොය සංවත්ත-
ති. අනුප්පනන වෙව විචිකිල්පා උප්පජ්ජති උප්පනන ච විචිකිල්පා භියොගා-
භාවාය වෙප්පලොය සංවත්තති. අනුප්පනෙනා ච සතිසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං
නුප්පජ්ජති, උප්පනෙනා ච සතිසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං නිරුජ්ඣති -පෙ- අනුප්ප-
නෙනා ච උපෙබ්බාසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං නුප්පජ්ජති, උප්පනෙනා ච උපෙබ්බා-
සමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං නිරුජ්ඣති.

යොනියො භික්ඛවෙ, මනසිකරොනො අනුප්පනෙනා වෙව
කාමච්ඡන්දෙ නුප්පජ්ජති උප්පනෙනා ච කාමච්ඡන්දෙ පභියති. අනුප්පනෙනා
වෙව ව්‍යාපාදෙ නුප්පජ්ජති, උප්පනෙනා ච ව්‍යාපාදෙ පභියති. අනුප්පනන-
කෙඤ්ච ටීනමිඤ්ඤං නුප්පජ්ජති, උප්පනනකෙඤ්ච ටීනමිඤ්ඤං පභියති.
අනුප්පනනකෙඤ්ච උද්ධවච්ඡකකඤ්ච නුප්පජ්ජති, උප්පනනකෙඤ්ච උද්ධවච්-
ඡකකඤ්ච පභියති. අනුප්පනන වෙව විචිකිල්පා නුප්පජ්ජති, උප්පනන ච
විචිකිල්පා පභියති. අනුප්පනෙනා ච සතිසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං උප්පජ්ජති,
උප්පනෙනා ච සතිසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං භාවනාපාරිප්පරිං ගච්ඡති -පෙ-
අනුප්පනෙනා ච උපෙබ්බාසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං උප්පජ්ජති, උප්පනෙනා ච
උපෙබ්බාසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං භාවනාපාරිප්පරිං ගච්ඡති.

2. 3. 5

අපරිභානියසුත්තං

571. සත්ත වො භික්ඛවෙ, අපරිභානියෙ ධම්මෙ දෙසිංසාමී, නං
සුභාථ. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, සත්ත අපරිභානියා ධම්මා: යදිදං
සත්ත ඛොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං. කතමෙ සත්ත: සතිසමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං -පෙ- උපෙබ්බා-
සමොඡ්ඤ්ඤාදිඛට්ඨානියානං ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, සත්ත අපරිභානියා ධම්මාති.

මහණෙනි, සත්ඝමොඡ්ඤාඤායං කරුණු වූ දහම් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් සත්ඝමොඡ්ඤාඤායං උපදී උපන් සත්ඝමොඡ්ඤාඤායං වැඩීමෙන් පිරීමට යේ ... මහණෙනි, උපෙබ්බාසමොඡ්ඤාඤායං කරුණු වූ දහම් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපන් උපෙබ්බාසමොඡ්ඤාඤායං උපදී. උපන් උපෙබ්බාසමොඡ්ඤාඤායං වැඩීමෙන් පිරීමට යේ යි.

2. 3. 4

යොනියො සූත්‍රය

570. මහණෙනි, නූතනවත් මෙනෙහි කරන්නහුට නූපන් කාමච්ඡදයන් උපදී. උපන් කාමච්ඡදයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නූපන් ව්‍යාපාදයන් උපදී. උපන් ව්‍යාපාදයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නූපන් ථිතමිඤ්ඤායන් උපදී. උපන් ථිතමිඤ්ඤායන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නූපන් උද්ධවච්ඡාකුච්ඡායන් උපදී. උපන් උද්ධවච්ඡාකුච්ඡායන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නූපන් විචිකිල්ලාවන් උපදී. උපන් විචිකිල්ලාවන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නූපන් සත්ඝමොඡ්ඤාඤායං නූපදී. උපන් සත්ඝමොඡ්ඤාඤායං නිරුද්ධ වෙයි ... නූපන් උපෙබ්බාසමොඡ්ඤාඤායං නූපදී. උපන් උපෙබ්බාසමොඡ්ඤාඤායං නිරුද්ධ වේ.

මහණෙනි, නූතනවත් මෙනෙහි කරන්නහුට නූපන් කාමච්ඡදයන් නූපදී. උපන් කාමච්ඡදයන් ප්‍රභිණ වෙයි. නූපන් ව්‍යාපාදයන් නූපදී. උපන් ව්‍යාපාදයන් ප්‍රභිණ වෙයි. නූපන් ථිතමිඤ්ඤායන් නූපදී. උපන් ථිතමිඤ්ඤායන් ප්‍රභිණ වෙයි. නූපන් උද්ධවච්ඡාකුච්ඡායන් නූපදී. උපන් උද්ධවච්ඡාකුච්ඡායන් ප්‍රභිණ වෙයි. නූපන් විචිකිල්ලාවන් නූපදී. උපන් විචිකිල්ලාවන් ප්‍රභිණ වෙයි. නූපන් සත්ඝමොඡ්ඤාඤායං උපදී. උපන් සත්ඝමොඡ්ඤාඤායං වැඩීමෙන් පිරීමට යෙයි. ... නූපන් උපෙබ්බාසමොඡ්ඤාඤායං උපදී. උපන් උපෙබ්බාසමොඡ්ඤාඤායං වැඩීමෙන් පිරීමට යේ යි.

2. 3. 5

අපරිහානිය සූත්‍රය

571. මහණෙනි, සත්අපරිහානිය (නො පිරිහීමට කරුණු වූ) දහම් නොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, සත්අපරිහානිය දහම් කවරහු ද යත්: මේ සත්ඝමොඡ්ඤාඤායං යි. කවර සතෙක් ද යත්: සත්ඝමොඡ්ඤාඤායං ... උපෙබ්බාසමොඡ්ඤාඤායං යි. මහණෙනි, මොහු සත්අපරිහානිය දහමිහු යි.

2. 3. 6

බයසුතනං.

572. යො භික්ඛවෙ, මග්ගො යා පටිපදු තණ්හකකියාය සංවත්තනි¹, නං මග්ගං නං පටිපදං භාවෙථ. කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා ච පටිපදු තණ්හකකියාය සංවත්තනි: යදිදං සත්තං බොජ්ඣකියා. කතමෙ සත්ත: සතිසමොඤ්ඤාසංකප්පො -පෙ- උපෙඛාසමොඤ්ඤාසංකප්පො. එවං වුත්තෙ ආයසමා උද්ධි හගවන්තං එතදවොච: කථං භාවිතා නු බො හන්තා, සත්තං බොජ්ඣකියා කථං බහුලිකතා තණ්හකකියාය සංවත්තනීති.

ඉද්දධි, භික්ඛු සතිසමොඤ්ඤාසංකප්පො භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. විපුලං² මහග්ගතං අපමාණං අබ්බාපජ්ඣං. තස්ස සතිසමොඤ්ඤාසංකප්පො භාවයතො විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. විපුලං මහග්ගතං අපමාණං අබ්බාපජ්ඣං. තණ්හා පභීයති -පෙ- උපෙඛාසමොඤ්ඤාසංකප්පො භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. විපුලං මහග්ගතං අපමාණං අබ්බාපජ්ඣං. තස්ස උපෙඛාසමොඤ්ඤාසංකප්පො භාවයතො විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. විපුලං මහග්ගතං අපමාණං අබ්බාපජ්ඣං. තණ්හා පභීයති. තණ්හාය පහානා කමමං පභීයති. කමමස්ස පහානා දුක්ඛං පභීයති. ඉති බො උද්ධි, තණ්හකකියා කමමකකියො. කමමකකියා දුක්ඛකකියොති.

2. 3. 7

නිරෝධසුතනං.

573. යො භික්ඛවෙ, මග්ගො යා පටිපදු තණ්හානිරෝධාය සංවත්තනි, නං මග්ගං නං පටිපදං භාවෙථ. කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා පටිපදු තණ්හානිරෝධාය සංවත්තනි: යදිදං සත්තං බොජ්ඣකියා. කතමෙ සත්ත: සතිසමොඤ්ඤාසංකප්පො -පෙ- උපෙඛාසමොඤ්ඤාසංකප්පො. කථං භාවිතා ච භික්ඛවෙ සත්තං බොජ්ඣකියා කථං බහුලිකතා තණ්හානිරෝධාය සංවත්තනි: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමොඤ්ඤාසංකප්පො භාවෙති -පෙ- උපෙඛාසමොඤ්ඤාසංකප්පො භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, සත්තං බොජ්ඣකියා එවං බහුලිකතා තණ්හානිරෝධාය සංවත්තනීති.

1. සංවත්තනි - සි 1, 2.

2. වෙසුලං - සි 1, 2.

3. පහානාය - සි 1, 2.

2. 3. 6

බයසුත්‍රය

572. මහණෙනි, යම් මහෙක් යම් පිළිවෙතෙන් තෘෂ්ණාසංයමය පිණිස පවතිනම් ඒ මහ ඒ පිළිවෙත වඩවු. මහණෙනි, කවර මහෙක් කවර පිළිවෙතෙන් තෘෂ්ණාසංයමය පිණිස පවති ද? මේ සත්තබ්බාසංයමය යි. කවර සත්තෙක් ද යත්: සතිසංකොඡ්ඡාසංයමය යි. උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඡාසංයමය යි. මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂ්මත් උද්ධි සංවිත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, සත්තබ්බාසංයමයෙක් කෙසේ වඩන උද්දුග්‍ර කෙසේ බහුල කරන උද්දුග්‍ර තෘෂ්ණාසංයමය පිණිස පවතිද්දෝ යි.

උද්ධි, මෙහි මහණ විවේකනිසංයමය විරාගනිසංයමය නිරෝධනිසංයමය වොස්සගාපරිණාමී කොට පැතුරුණක් මහත් බවට පැමිණියක් අප්‍රමාණ වූවක් නිදුක් වූවක් කොට සතිසංකොඡ්ඡාසංයමය වඩයි. විවේකනිසංයමය විරාගනිසංයමය නිරෝධනිසංයමය වොස්සගාපරිණාමී කොට විපුල මහගාත අප්‍රමාණ අබ්‍යාපජ්ඣා කොට සතිසංකොඡ්ඡාසංයමය වඩන ඔහුගේ තෘෂ්ණාව ප්‍රතීණ වෙයි ... විවේකනිසංයමය විරාගනිසංයමය නිරෝධනිසංයමය වොස්සගාපරිණාමී කොට විපුල මහගාත අප්‍රමාණ අබ්‍යාපජ්ඣා කොට උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඡාසංයමය වඩයි. විවේකනිසංයමය විරාගනිසංයමය නිරෝධනිසංයමය වොස්සගාපරිණාමී කොට විපුල මහගාත අප්‍රමාණ අබ්‍යාපජ්ඣා කොට උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඡාසංයමය වඩන ඔහුගේ තෘෂ්ණාව ප්‍රතීණ වේ. තෘෂ්ණාව ප්‍රතීණ වීමෙන් කර්මය ප්‍රතීණ වේ. කම්මය ප්‍රතීණ වීමෙන් දුක ප්‍රතීණ වේ. උද්ධි, මෙසේ තෘෂ්ණාසංයමයෙන් කම්මය වේ. කම්මයයෙන් දුක වේ යි.

2. 3. 7

නිරෝධසුත්‍රය

573. මහණෙනි, යම් මහෙක් යම් පිළිවෙතෙන් තෘෂ්ණානිරෝධය පිණිස පවතිනම් ඒ මහ ඒ පිළිවෙත වඩවු. මහණෙනි, කවර මහෙක් කවර පිළිවෙතෙන් තෘෂ්ණානිරෝධය පිණිස පවති ද? මේ සත්තබ්බාසංයමය යි, කවර සත්තෙක් ද යත්: සතිසංකොඡ්ඡාසංයමය යි ... උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඡාසංයමය යි. මහණෙනි, සත්තබ්බාසංයමයෙක් කෙසේ වඩන උද්දුග්‍ර කෙසේ බහුල කරන උද්දුග්‍ර තෘෂ්ණානිරෝධය පිණිස පවතිද්ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකනිසංයමය විරාගනිසංයමය නිරෝධනිසංයමය වොස්සගාපරිණාමී කොට සතිසංකොඡ්ඡාසංයමය වඩයි ... උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඡාසංයමය වඩයි. මහණෙනි, සත්තබ්බාසංයමයෙක් මෙසේ වඩන උද්දුග්‍ර කෙසේ බහුල කරන උද්දුග්‍ර තෘෂ්ණානිරෝධය පිණිස පවතින් යි.

2. 3. 8

නිබ්බදිමසුත්තං

574. නිබ්බදිමහාගියං වො භික්ඛවෙ, මග්ගං දෙසිංසාමි. තං සුඤ්ඤං. කතමො ච භික්ඛවෙ, නිබ්බදිමහාගියො මග්ගො යදිදං සත්තං බොජ්ඣාමි. කතමෙ සත්තං සතිසමෙධොජ්ඣාමි. -පෙ- උපෙධාසමෙධොජ්ඣාමි. එවං වුත්තො ආයස්මා උද්ධි භගවතො එතදවොච: කරං භාවිතා නු බො භනොත, සත්තං බොජ්ඣාමි කරං බහුලිකතා නිබ්බදාය සංවත්තනාති.

ඉද්ධිදි, භික්ඛු සතිසමෙධොජ්ඣාමි. භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිඤාමි. විපුලං මහග්ගතං අපමාණං අබ්‍යාපජ්ඣං. සො සතිසමෙධොජ්ඣාමි. භාවිතො¹ විත්තො අනිබ්බදිමසුත්තං අපදලිතසුත්තං ලොභකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣාති පදලෙති. අනිබ්බදිමසුත්තං අපදලිතසුත්තං දෙසකඛන්ධං ජ්ඣාමි පදලෙති. අනිබ්බදිමසුත්තං අපදලිතසුත්තං මොහකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣාති පදලෙති. -පෙ- උපෙධාසමෙධොජ්ඣාමි. භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිඤාමි. විපුලං මහග්ගතං අපමාණං අබ්‍යාපජ්ඣං. සො උපෙධාසමෙධොජ්ඣාමි. භාවිතො විත්තො අනිබ්බදිමසුත්තං අපදලිතසුත්තං ලොභකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣාති පදලෙති. අනිබ්බදිමසුත්තං අපදලිතසුත්තං දෙසකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣාති පදලෙති, අනිබ්බදිමසුත්තං අපදලිතසුත්තං මොහකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣාති පදලෙති. එවං භාවිතා බො උද්ධි, සත්තං බොජ්ඣාමි එවං බහුලිකතා නිබ්බදාය² සංවත්තනාති.

2. 3. 9

එකධම්මසුත්තං

575. නාහං භික්ඛවෙ, අකුසලං එකධම්මෙසි සමනුපස්සාමි යෙ³ එවං භාවිතා බහුලිකතා⁴ සංයොජනියානං ධම්මානං පහානාය සංවත්තනාති⁵. යථිදං භික්ඛවෙ, සත්තං බොජ්ඣාමි. කතමෙ සත්තං සතිසමෙධොජ්ඣාමි. -පෙ- උපෙධාසමෙධොජ්ඣාමි. කරං භාවිතා ච භික්ඛවෙ, සත්තං බොජ්ඣාමි කරං බහුලිකතා සංයොජනියානං ධම්මානං පහානාය සංවත්තනාති. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමෙධොජ්ඣාමි. භාවෙති -පෙ- උපෙධාසමෙධොජ්ඣාමි. භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිඤාමි. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, සත්තං බොජ්ඣාමි එවං බහුලිකතා සංයොජනියානං ධම්මානං පහානාය සංවත්තනාති. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, සංයොජනියා ධම්මා: චක්ඛුං භික්ඛවෙ, සංයොජනියො ධම්මො. එතෙතෙ උපාජ්ජනාති සංයොජනවිනිබ්බා අජේඣාසානා. -පෙ- ජිහ්වා සංයොජනියො ධම්මො. එතෙතෙ උපාජ්ජනාති සංයොජනවිනිබ්බා අජේඣාසානා -පෙ- මනොසංයොජනියො ධම්මො. එතෙතෙ උපාජ්ජනාති සංයොජනවිනිබ්බා අජේඣාසානා. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ, සංයොජනියා ධම්මාති.

1. සතිසමෙධොජ්ඣාමි භාවිතො - සා.

2. නිබ්බදාය සි 1. 2.

3. යො - මජ්ඣ., සා.

4. භාවිතො බහුලිකතො - මජ්ඣ., සා.

5. සංවත්තනාති - මජ්ඣ., සා.

2. 3. 8

නිබ්බාද සූත්‍රය

674. මහණෙනි, නිබ්බාදභාගිය (කෙලෙස් නැසීමට හිත) මාර්ගය තොපට දෙශනා කරන්නෙමි, එය අසවු. මහණෙනි, නිබ්බාදභාගිය මාර්ගය කවරේ ද: මේ සත් බොජ්ජකායයෝ යි. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසම්මොජ්ජකාය ය ... උපෙබාසම්මොජ්ජකාය යි. මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් උද්ධි ස්ථිර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. “වහන්ස, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද සත් බොජ්ජකායයෝ කෙලෙස් නැසීම පිණිස පවතිද් ද යි.

උද්ධි, මෙසස්තෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත සතිසම්මොජ්ජකාය වොස්සග්ගපරිණාමී කොට විපුල මහග්ගන අප්පමාණ අබ්‍යාපජ්ඣ කොට වඩයි. හෙතෙමේ සතිසම්මොජ්ජකාය වැඩූ සිතින් නොනැසුවිරු නොපැලුවිරු ලොභ-සමූහය නසයි, පලයි. නොනැසුවිරු නොපැලුවිරු ඥාමසමූහය නසයි, පලයි. නොනැසුවිරු නොපැලුවිරු මොහසමූහය නසයි, පලයි ... විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත උපෙබාසම්මොජ්ජකාය වොස්සග්ගපරිණාමී කොට විපුල මහග්ගන අප්පමාණ අබ්‍යාපජ්ඣ කොට වඩයි. හෙතෙමේ උපෙබාසම්මොජ්ජකාය වැඩූ සිතින් නොනැසුවිරු නොපැලුවිරු ලොභසමූහය නසයි, පලයි. නොනැසුවිරු නොපැලුවිරු ඥාමසමූහය නසයි, පලයි. නොනැසුවිරු නොපැලුවිරු මොහසමූහය නසයි, පලයි. උද්ධි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද සත් බොජ්ජකායයෝ කෙලෙස් නැසීම පිණිස පවතින් යි.

2. 3. 9

ඵකධම්ම සූත්‍රය

575. මහණෙනි, යම් දහම් කෙනෙක් මෙසේ වඩන ලදහු මෙසේ බහුල කරන ලැහු සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම් ප්‍රභාණ පිණිස පවතිද්ද මහණෙනි, මේ සත්ඛොජ්ඣ යම්බ්‍රු නම් එබ්‍රු එක් දහමකු ද මම නොම දකිමි. කවර සතෙක් ද යත්: සිහිසම්ඛොජ්ඣ ... උපේසම්ඛොජ්ඣ යි. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද සත්ඛොජ්ඣ සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම් ප්‍රභාණ පිණිස පවතිද් යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත සිහිසම්ඛොජ්ඣ වොස්සග්ගපරිණාමී කොට වඩයි ... උපේසම්ඛොජ්ඣ වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද සත් ඛොජ්ඣ සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම් ප්‍රභාණ පිණිස පවති. මහණෙනි, සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම් කවරහු ද යත්: මහණෙනි, ඇස සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහමෙකි. මෙහි තෙල සංයෝජනයන් විසින් බඳනාලද අධ්‍යවසානයෝ (බැසැගැනීම) උපදනාහ. ... දිව සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහමෙකි. මෙහි තෙල සංයෝජනයන් විසින් බඳනාලද අධ්‍යවසානයෝ (බැසැගැනීම) උපදනාහ. ... සිත සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහමෙකි. මෙහි තෙල සංයෝජනයන් විසින් බඳනාලද අධ්‍යවසානයෝ (බැසැගැනීම) උපදනාහ. මහණෙනි, මොහු සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම්හු යි කියනු ලැබෙත් යි.

2. 3. 10

උද්දිසුකතං

576. එකං සමයං භගවා සුමෙහසු විහරති සෙනකා¹ නාම සුමනානං නිගමො. අථබො ආයජ්ඣ උද්දි යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. -පෙ- එකමිත්තං නිසින්නො බො ආයජ්ඣ උද්දි භගවන්තං එතදවොච: අවජරියං භනෙන්, අඤ්ඤානං භනෙන්, යාව ඛුක්කතං ව² මෙ භනෙන්, භගවති පෙමං ව ගාරවො ව හිරි ව ඔත්තප්පං³. අහං හි භනෙන්, පුබ්බෙ අගාරිකභූතො සමානො අඛුක්කතො අහෙසිං ධම්මෙන. අඛුක්කතො සංඝස්ස. සො ඛවාහං භනෙන්, භගවති පෙමං ව ගාරවං ව හිරිං³ ව ඔත්තප්පං සමපසංසමානො අගාරජ්ඣ අනගාරියං පබ්බජිං⁴. තස්ස මෙ භගවා ධම්මං දෙසෙසි: “ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථගමො, ඉති වේදනා -පෙ- ඉති සංකෘත්තු -පෙ- ඉති සංඛාරා -පෙ- ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමො”ති.

සො ඛවාහං භනෙන්, සුඤ්ඤාගාරගතො ඉමෙසු පඤ්ඤා උපාදනකඤ්ඤාසු⁵ උකඤ්ජාචකුජ්ජං සමජරිවන්නෙතො ඉදං දුක්ඛතී යථාභූතං අඛාඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අඛාඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛතිරොධොති යථාභූතං අඛාඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛතිරොධංගාමිනිපටිපදති යථාභූතං අඛාඤ්ඤාසිං. ධම්මො ව මෙ භනෙන්, අභිසම්මො⁶, මග්ගො ව පටිලඤ්ඤා⁷, යො මෙ භාවිතො ඛුක්කතො තථා තථා විහරන්තං තථත්තාය උපනෙස්සති. යථාහං “ඛිණා ජාති වුසිතං ඛුඤ්චරියං කතං කරණියං නාපරං ඉත්තනායා”ති පජානිස්සාමි. සතිසම්මොජ්ඣාසිං මෙ භනෙන්, පටිලඤ්ඤා, යො මෙ භාවිතො ඛුක්කතො තථා තථා විහරන්තං තථත්තාය උපනෙස්සති; යථාහං “ඛිණා ජාති වුසිතං ඛුඤ්චරියං කතං කරණියං නාපරං ඉත්තනායා”ති පජානිස්සාමි -පෙ- උපෙබ්බසම්මොජ්ඣාසිං බො මෙ භනෙන්, පටිලඤ්ඤා යො මෙ භාවිතො ඛුක්කතො තථා තථා විහරන්තං තථත්තාය උපනෙස්සති, යථාහං “ඛිණා ජාති, වුසිතං ඛුඤ්චරියං කතං කරණියං නාපරං ඉත්තනායා”ති පජානිස්සාමි. අයං බො මෙ භනෙන්, මග්ගො පටිලඤ්ඤා, යො මෙ භාවිතො ඛුක්කතො තථා තථා විහරන්තං තථත්තාය උපනෙස්සති, යථාහං “ඛිණා ජාති, වුසිතං ඛුඤ්චරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තනායා”ති පජානිස්සාමිති.

1. සෙනකං - සි 1, 2.

2. ඛුක්කාරාසිං - සා.

3. ගාරවො ව හිරි ව - සි 1, 2.

4. පබ්බජිතො - මජ්ඣං, සිඛු.

5. ඉමෙයං පඤ්ඤාපාදනකඤ්ඤානං - මජ්ඣං, සා.

6. අභිසම්මො - සි 1, 2. සා.

7. මග්ගො ව මෙ පටිලඤ්ඤා - මජ්ඣං, සා.

2. 3. 10

උදය සූත්‍රය

576. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුමහ දහව්වෙහි ගෙවකනම් සුමහයන්ගේ නියමිගම්හි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් උදයී සංවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵළඹියේ ය ... එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් උදයී සංවිර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: වහන්ස, අසිරියෙකි. වහන්ස පුදුමයෙකි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වූ මාගේ ප්‍රේමයත් ගෞරවයත් හිරිඔප් දෙකත් කෙතෙක් බුහුමන් කරන ලද ද, වහන්ස, මම පෙර ගිහි වූයෙමි ම දහමින් බුහුමන් නො කරන ලද්දෙමි වීම්. සහන විසින් බුහුමන් නො කරන ලද්දෙමි වීම්. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ප්‍රේමයත් ගෞරවයත් හිරිඔප් දෙකත් දකිමින් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදිවීම්. ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “රූපය මෙසේ ය, රූපයේ හටගැන්ම මෙසේ ය, රූපයේ අස්තඩගමය මෙසේ ය, වෙදනාව මෙසේ ය ... සංඥාව මෙසේ ය ... සංස්කාරයෝ මෙසේ ය ... විඥානය මෙසේ ය ... විඥානයේ හටගැන්ම මෙසේ ය ... විඥානයේ අස්තඩගමය මෙසේ ය යි දහම් දෙසූ සේක.

වහන්ස, ඒ මම ශුන්‍යාගාරයට ගියෙමි මේ පඤ්චාසාදනස්කන්ධයෙහි උදයවාය සමුථික කෙරෙමින් මේ (පඤ්චස්කන්ධය) දුකැ' යි තතුසේ දැනගනිමි. මේ (තෘෂ්ණාසමුදය) දු:ඛසමුදයැ' යි තතු සේ දැන ගනිමි. මේ (තෘෂ්ණානිරෝධය) දු:ඛනිරෝධයැ' යි තතුසේ දැන ගනිමි. මේ (ආයුෂ්ඤාපාඨානාර්ගය) දු:ඛනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපද යැ' යි තතුසේ දැනගනිමි. වහන්ස, මා විසින් (විද්ධිනා) ධර්ම ද අවබෝධ කරන ලද යැ. (විද්ධිනා) මාර්ගය ද ලබන ලදි. මා විසින් යම් ධර්ම මාර්ගයෙක් භාවිත බහුලිකාන වේ ද (හෙ) ඒ ඒ අයුරින් වාස කරන්නහු යම්සේ “ජාති ඤය විය. මහබ්බසර වැසැ නිමවන ලද, කරණි කරන ලද, මෙ අත්ඛට පිණිස අන් කිසෙක් නැති” යි මම දනිමි නම් තපාභාවයට පමුණුවන්නේ යැ: වහන්ස, මා විසින් ස්මෘතිසම්බෝධායුත ලබන ලද යැ. යම් බෝධායුතයෙක් මා විසින් භාවිත බහුලිකාන වූයේ ඒ ඒ අයුරින් වාස කරන්නහු යම්සේ “ජාති ඤය විය. මහබ්බසර වැසැ නිමවන ලද, කරණි කරන ලද, මෙ අත්ඛට පිණිස අන් කිසෙක් නැතැ” යි මම දනිමි නම් තපාභාවයට පමුණු වන්නේ යැ. ... වහන්ස, මා විසින් උපෙක්ඛාසම්බෝධායුත ලබන ලද. යම් බෝධායුතයෙක් මා විසින් භාවිත බහුලිකාන වූයේ ඒ ඒ අයුරින් වාස කරන්නහු යම්සේ “ජාති ඤය විය. මහබ්බසර වැසැ නිමවන ලද, කරණි කරන ලද, මෙ අත්ඛට අන් කිසෙක් නැතැ” යි මම දනිමි නම් තපාභාවයට පමුණුවන්නේ යැ. වහන්ස, මා විසින් මේ මාර්ගය ලබන ලද. මා විසින් යම් මාර්ගයෙක් භාවිත බහුලිකාන වූයේ ඒ ඒ අයුරින් වාස කරන්නහු යම්සේ “ජාති ඤය විය, මහබ්බසර වැසැ නිමවන ලද, කරණි කරන ලද මෙ අත්ඛට අන් කිසෙක් නැතැ” යි මම දනිමි නම් තපාභාවයට පමුණු වන්නේ යැ” යි.

සාධු සාධු උද්ධි, එසො හි තෙ උද්ධි, මග්ගො පටිලඤ්ඤා,
 යො තෙ භාවිතො ඛණ්ඩිකතො තථා තථා විහරන්තං තථන්තාය
 උපනෙක්ඝති යථා තං. “බිණ්ණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං
 කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායා”ති පජානික්ඝසිති.

උද්ධිවග්ගො තතියො.

තත්‍රඥෙන :

බොධාය දෙසනා ධානා යොනිසො'පරිභානියා,
 බයො නිරොධො නිබ්බේධො එකධම්මො උද්ධි චාති.

උද්ඝෝෂණය, මැනවි, මැනවි. උද්ඝෝෂණය, මේ මහ තොප විසින් පිළිලදී. යමෙක් තොප විසින් වඩන ලද ද, බහුල කරන ලද ද, (එය) “ඉපදීම ගෙවීම බලාපොරොත්තු වූයේ නිමවන ලදී, කටයුතු කරන ලදී. මේ බැව් පිණිස අනිකක් නැතැ” යි යම් සේ තෙපි දැනගන්නා නම් එසේ එසේ වෙසෙන තොප ඒ බැව් පිණිස පමුණුවන්නේ යි.

තෙවැනි උද්ඝෝෂණය යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

බොධය, දෙසනා, ධාත, යොනිසො, අපරභානිය, බය, නිරොධ, නිබ්බාන, එකධම්ම, උද්ඝෝෂණය යි සුත්‍ර දසයකි යි.

4. නිවර්ණවග්ගො

2. 4. 1

කුසලසුත්තං

577. යෙ කෙවි භික්ඛවෙ, ධම්මා කුසලා කුසලභාගියා කුසල-පක්ඛියා, සබ්බෙ තෙ අපමාදමූලකා අපමාදසමොසරණා අපමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමක්ඛායති. අපමන්තසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙස්සති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛුලී-කරිස්සති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අපමනො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙබ්බාසමොජ්ඣංඛං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අපමනො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛුලීකරොතිති.

2. 4. 2

දුතියකුසලසුත්තං

578. යෙ කෙවි භික්ඛවෙ, ධම්මා කුසලා කුසලභාගියා කුසල-පක්ඛියා, සබ්බෙ තෙ යොනිසොමනසිකාරමූලකා යොනිසොමනසිකාර-සමොසරණා යොනිසොමනසිකාරො තෙසං ධම්මානං අග්ගමක්ඛායති. යොනිසොමනසිකාරසමුපන්නසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙස්සති; සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛුලීකරිස්සති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසමුපන්නො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙබ්බාසමොජ්ඣංඛං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධ-නිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසො-මනසිකාරසමුපන්නො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛුලීකරොතිති.

4. නිවර්ණ වර්ගය

2. 4. 1

කුසල සූත්‍රය

577. මහණෙනි, යම්කිසි දහම් කෙනෙක් කුසල් ද, කුසල් කොටස්හි වූවෝ ද කුසල් පස්හි වූවෝ ද, ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇත්තෝ ය. අප්‍රමාදයෙහි ඇතුළත් වූවෝ ය. අප්‍රමාදය ඒ ධර්මයන්ට අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, “සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නේ ය සත්ඛොජ්ඣ ඛහුල කරන්නේ ය” යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්ඣ වඩා ද සත්ඛොජ්ඣ ඛහුල කෙරේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත සිහිසම්බොජ්ඣ වොස්සග්ගපරිණාමී කොට වඩයි ... උපේසම්බොජ්ඣ වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ නොපමා මහණ තෙමේ සත්ඛොජ්ඣ වඩයි. සත්ඛොජ්ඣ ඛහුල කෙරේ යි.

2. 4. 2

ඡුත්තියකුසල සූත්‍රය

578. මහණෙනි, යම්කිසි දහම් කෙනෙක් කුසල් ද කුසල් කොටස්හි වූවෝ ද කුසල් පස්හි වූවෝ ද ඒ සියල්ලෝ නුවණින් මෙනෙහි කිරීම මුල් කොට ඇති යහ. නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙහි ඇතුළත්. නුවණින් මෙනෙහි කිරීම ඒ දහමුත්ට අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, “සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නේ ය සත්ඛොජ්ඣ ඛහුල කරන්නේ ය” යන මෙය නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් යුත් මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, යොනිසොමනසිකාරසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්ඣ වඩා ද සත්ඛොජ්ඣ ඛහුල කෙරේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත සිහිසම්බොජ්ඣ වොස්සග්ග පරිණාමී කොට වඩයි ... උපේසම්බොජ්ඣ වඩයි. මහණෙනි, යොනිසොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ සත්ඛොජ්ඣ වඩයි. සත්ඛොජ්ඣ ඛහුල කෙරේ යි.

2. 4. 3

කිලෙසසුතතං

579. පඤ්චිමෙ භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස උපකකිලෙසො යෙහි උපකකි-
ලෙසෙහි උපකකිලිට්ඨං. ජාතරූපං න වෙව චූද්ධං හොති, න ච
කම්මනියං න ච පහස්සරං පහඩ්ඟු ව, න ච සමමා උපෙති
කම්මාය. කතමෙ පඤ්ඤා: අයො භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස උපකකි-
ලෙසො, යෙන උපකකිලෙසෙන උපකකිලිට්ඨං. ජාතරූපං න වෙව
චූද්ධං හොති න ච කම්මනියං න ච පහස්සරං පහඩ්ඟු ව, න ච
සමමා උපෙති කම්මාය. ලොභං භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස උපකකිලෙසො
-පෙ- තිප්පු භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස උපකකිලෙසො -පෙ- සීසං භික්ඛවෙ,
ජාතරූපස්ස උපකකිලෙසො -පෙ- සප්පඤ්ඤා භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස
උපකකිලෙසො යෙන උපකකිලෙසෙන උපකකිලිට්ඨං. ජාතරූපං න
වෙව චූද්ධං හොති, න ච කම්මනියං න ච පහස්සරං පහඩ්ඟු ව-
න ච සමමා උපෙති කම්මාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා ජාත-
රූපස්ස උපකකිලෙසො, යෙහි උපකකිලෙසෙහි උපකකිලිට්ඨං. ජාතරූප-
න වෙව චූද්ධං හොති න ච කම්මනියං න ච පහස්සරං පහඩ්ඟු ව,
න ච සමමා උපෙති කම්මාය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චිමෙ විත්තස්ස උපකකිලෙසො යෙහි
උපකකිලෙසෙහි උපකකිලිට්ඨං. විත්තං න වෙව චූද්ධං හොති න ච
කම්මනියං න ච පහස්සරං පහඩ්ඟු ව, න ච සමමාසමාධියති ආසවානං
බයාය. කතමෙ පඤ්ඤා: කාමච්ඡන්දෙ භික්ඛවෙ, විත්තස්ස උපකකිලෙසො
යෙන උපකකිලෙසෙන උපකකිලිට්ඨං. විත්තං න වෙව චූද්ධං හොති
න ච කම්මනියං න ච පහස්සරං පහඩ්ඟු ව, න ච සමමාසමාධියති
ආසවානං බයාය. ව්‍යාපාරදෙ භික්ඛවෙ, විත්තස්ස උපකකිලෙසො
-පෙ- ටීනමිඤ්ඤං භික්ඛවෙ, විත්තස්ස උපකකිලෙසො -පෙ- උද්ධච්ච-
කුක්කච්චං භික්ඛවෙ, විත්තස්ස උපකකිලෙසො -පෙ- විචිතිවජා
භික්ඛවෙ. විත්තස්ස උපකකිලෙසො යෙන උපකකිලෙසෙන උපකකි-
ලිට්ඨං. විත්තං න වෙව චූද්ධං හොති න ච කම්මනියං න ච පහස්සරං
පහඩ්ඟු ව, න ච සමමාසමාධියති ආසවානං බයාය. ඉමෙ ඛො
භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා විත්තස්ස උපකකිලෙසො, යෙහි උපකකිලෙසෙහි
උපකකිලිට්ඨං. විත්තං න වෙව චූද්ධං හොති, න ච කම්මනියං, න ච
පහස්සරං, පහඩ්ඟු ව, න ච සමමාසමාධියති ආසවානං බයායාති.

2. 4. 3

කිලෙස සූත්‍රය

579. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුන්ගෙන් කෙලෙසුණු ස්වර්ණය මෘදුන් නො වේද, කම්ණයන් නො වේද, ප්‍රභාස්වරත් නො වේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, කම් පිණිය (-ආභරණ ආදිය තැනීම සඳහා) මැනැවින් නො ද පැමිණේ (සුදුසු නො වේ) ද ස්වර්ණයට මේ (එබඳු) කෙලෙස් පසෙකි:- කවර පසෙක් ද යත්: මහණෙනි, යම් කෙලෙසුමෙකින් කෙලෙසුණු ස්වර්ණය මෘදුන් නො වේද, කම්ණයන් නො වේද, ප්‍රභාස්වරත් නො වේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, කම් පිණිය මැනැවින් නො ද පැමිණේ ද, යකඩ ස්වර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... ලොහො ස්වර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... කඵතුඹු ස්වර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... සුදුතුඹු ස්වර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුමෙකින් කෙලෙසුණු ස්වර්ණය මෘදුන් නො වේද, කම්ණයන් නො වේද, බබළනසුලුත් නො වේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, කම් පිණිය නො ද පැමිණේ ද, රිදී ස්වර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුන්ගෙන් කිලිටි වූ ස්වර්ණය මෘදුන් නො වේද, කම්ණයන් නො වේද, බබළනසුලුත් නො වේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, කම් පිණිය නො ද පැමිණේ ද මේ පස ස්වර්ණයට එබඳු කෙලෙසුම් ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කෙලෙසුන්ගෙන් කිලිටි වූ සිත මෘදුන් නො වේද, කම්ණයන් නො වේද, ප්‍රභාස්වරත් නො වේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, ආසුවක්‍ෂය පිණිය නො ද මැනැවින් එකඟ වේද, සිතට මේ (එබඳු) කෙලෙස් පසෙකි. කවර පසෙක්ද යත්: මහණෙනි, යම් කෙලෙසුමෙකින් කිලිටි වූ සිත මෘදුන් නො වේද, කම්ණයන් නො වේද, ප්‍රභාස්වරත් නො වේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, ආසුවක්‍ෂය පිණිය නො ද මැනැවින් එකඟ වේද, කාමව්‍යන්ධය සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... ව්‍යාපාදය සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... චිතමිඳිය සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... උදාසීනකුලාවංසය සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුමෙකින් කිලිටි වූ සිත මෘදුන් නො වේද, කම්ණයන් නො වේද, ප්‍රභාස්වරත් නො වේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, ආසුවක්‍ෂය පිණිය නො ද මැනැවින් එකඟ වේද, විචිකිච්ඡාව සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුන්ගෙන් කිලිටි වූ සිත මෘදුන් නො වේද, කම්ණයන් නො වේද, ප්‍රභාස්වරත් නො වේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, ආසුවක්‍ෂය පිණිය නො ද මැනැවින් එකඟ වේද, මොහු පස සිතට එබඳු කෙලෙස් යි.

2. 4. 4

අනාවරණසුත්තං

580. සත්තමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංඛයා අනාවරණං අනිවරණං වෙතසො අනුපකක්කලෙසා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුත්ථලසඤ්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්ත: සතිසංඝොජ්ඣංඛයො බො භික්ඛවෙ, අනාවරණං අනිවරණං වෙතසො අනුපකක්කලෙසො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුත්ථලසඤ්ඡිකිරියාය සංවත්තනති -පෙ- උපෙබ්බාසංඝොජ්ඣංඛයො බො භික්ඛවෙ, අනාවරණං අනිවරණං වෙතසො අනුපකක්කලෙසො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුත්ථලසඤ්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංඛයා අනාවරණං අනිවරණං වෙතසො අනුපකක්කලෙසා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුත්ථලසඤ්ඡිකිරියාය සංවත්තනනති.

2. 4. 5

යොනියොසුත්තං

581. අයොනියො භික්ඛවෙ, මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙව කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ඡති, උප්පනො ච කාමච්ඡන්දො භියොහාවාය වෙප්පලාය සංවත්තනති. අනුප්පනො වෙව ව්‍යාපාදො උප්පජ්ඡති, උප්පනො ච ව්‍යාපාදො භියොහාවාය වෙප්පලාය සංවත්තනති. අනුප්පනංඤ්ඤව ටීනමිදං උප්පජ්ඡති, උප්පනංඤ්ඤව ටීනමිදං භියොහාවාය වෙප්පලාය සංවත්තනති. අනුප්පනංඤ්ඤව උද්ධච්චකුක්කච්චං උප්පජ්ඡති, උප්පනංඤ්ඤව උද්ධච්චකුක්කච්චං භියොහාවාය වෙප්පලාය සංවත්තනති. අනුප්පනො වෙව විචිකිච්ඡා උප්පජ්ඡති, උප්පනො ච විචිකිච්ඡා භියොහාවාය වෙප්පලාය සංවත්තනති.

යොනියො ච භික්ඛවෙ, මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙව සතිසංඝොජ්ඣංඛයො උප්පජ්ඡති, උප්පනො ච සතිසංඝොජ්ඣංඛයො භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති -පෙ- අනුප්පනො වෙව උපෙබ්බාසංඝොජ්ඣංඛයො උප්පජ්ඡති, උප්පනො ච උපෙබ්බාසංඝොජ්ඣංඛයො භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති.

2. 4. 6

බුද්ධිසුත්තං

582. සත්තමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංඛයා භාවිතා බහුලිකතා බුද්ධියා අපරිභානාය සංවත්තනනති. කතමෙ සත්ත: සතිසංඝොජ්ඣංඛයො -පෙ- උපෙබ්බාසංඝොජ්ඣංඛයො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංඛයා භාවිතා බහුලිකතා බුද්ධියා අපරිභානාය සංවත්තනනති.

2. 4. 4

අනාවරණ සූත්‍රය

580. මහණෙනි, මේ සත්ඛොජ්ඣ කෙනෙක් නො අවුරන්නෝ ය. නො වසන්නෝ ය. සිත නො කෙලෙසන්නෝ ය. වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත්. කවර සතෙක් ද යත්: මහණෙනි, සිහිසම්බොජ්ඣ නො අවුරන්නෙකි. නො වසන්නෙකි. සිත නො කෙලෙසන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී ... මහණෙනි, උපේසම්බොජ්ඣ නො අවුරන්නෙකි. නො වසන්නෙකි. සිත නො කෙලෙසන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී. මහණෙනි, මේ සත්ඛොජ්ඣ නො අවුරන්නෝ ය. නො වසන්නෝ ය. සිත නො කෙලෙසන්නෝ ය. වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත් යි.

2. 4. 5

යොනියො සූත්‍රය

581. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නහුට නුපන් කාමච්ඡදයත් උපදී. උපන් කාමච්ඡදයත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නුපන් ව්‍යාපාදයත් උපදී. උපන් ව්‍යාපාදයත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී, නුපන් ථිතමිඤයත් උපදී. උපන් ථිතමිඤයත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නුපන් උභවකුක්කච්චයත් උපදී. උපන් උභවකුක්කච්චයත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නුපන් විචිකිච්ඡාවත් උපදී. උපන් විචිකිච්ඡාවත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී.

මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කරන්නහුට නුපන් සිහිසම්බොජ්ඣත් උපදී. උපන් සිහිසම්බොජ්ඣත් වැඩිමෙන් පිරීමට යේ ... නුපන් උපේසම්බොජ්ඣත් උපදී, උපන් උපේසම්බොජ්ඣත් වැඩිමෙන් පිරීමට යේ යි.

2. 4. 6

බුද්ධි සූත්‍රය

582. මහණෙනි, මේ සත්ඛොජ්ඣ කෙනෙක් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු බුද්ධිය නො පිරිහීම පිණිස පවතිත්. කවර සතෙක් ද යත්: සත්ඛොජ්ඣ ... උපේසම්බොජ්ඣ යි. මහණෙනි, මේ සත්ඛොජ්ඣ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු බුද්ධිය නො පිරිහීම පිණිස පවතිත් යි,

2. 4. 7

ආවරණසූත්තං

583. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො උපනති-
ලෙසා පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං. කතමෙ පඤ්ඤා: කාමච්ඡද්දෙ භික්ඛවෙ,
ආවරණං නිවරණං වෙනසො උපනතිලෙසො පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං.
ව්‍යාපාදෙ භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො උපනතිලෙසො
පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං. ටීනමිදං භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං
වෙනසො උපනතිලෙසං පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං. උද්ධච්ඡාකුකුචං
භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො උපනතිලෙසං පඤ්ඤාය දුබ්බලි-
කරණං. විචිකිච්ඡා භික්ඛවෙ ආවරණං නිවරණං වෙනසො උපනතිලෙසො
පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා ආවරණං නිවරණං
වෙනසො උපනතිලෙසො පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං.

2. 4. 8

අනිවරණසූත්තං

584. යස්මිං භික්ඛවෙ, සමයෙ අරියසාවකො අට්ඨකත්වා මනසි-
කත්වා සංඛ්‍යවෙනසො සමනාහරිත්වා ඔභිතසොතො ධම්මං සුඤ්ඤාති.
පඤ්ඤාය නිවරණං තස්මිං සමයෙ න භොගාති. සත්ත ඛොජ්ඣාඛයා
තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති. කතමස්ස පඤ්ඤානිවරණං
තස්මිං සමයෙ න භොගාති: කාමච්ඡද්දනිවරණං තස්මිං සමයෙ න
භොගාති. ව්‍යාපාදනිවරණං -පෙ- ටීනමිදං නිවරණං -පෙ- උද්ධච්ඡා-
කුකුචනිවරණං -පෙ- විචිකිච්ඡානිවරණං තස්මිං සමයෙ න භොගාති.
ඉමස්ස පඤ්ඤානිවරණං තස්මිං සමයෙ න භොගාති.

කතමෙ සත්ත ඛොජ්ඣාඛයා තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං
ගච්ඡති: සතිසමොදාජ්ඣාඛයා තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති
-පෙ- උපෙබ්බාසමොදාජ්ඣාඛයා තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති.
යස්මිං භික්ඛවෙ, සමයෙ අරියසාවකො අට්ඨකත්වා මනසිකත්වා සංඛ්‍ය-
වෙනසො සමනාහරිත්වා ඔභිතසොතො ධම්මං සුඤ්ඤාති. ඉමස්ස
පඤ්ඤානිවරණං තස්මිං සමයෙ න භොගාති. ඉමෙ සත්ත ඛොජ්ඣාඛයා
තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති.

2. 4. 7

ආචරණ සූත්‍රය

583. මහණෙනි, මේ අවුරන්තෝ වසන්තෝ සිත කෙලෙසන්තෝ නුවණ දුබල කරන්තෝ පස් දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක් ද යත්: මහණෙනි, කාමච්ඡදය (කුසල්සිත) අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත කෙලෙසන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, ව්‍යාපාදය අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත කෙලෙසන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, ථිනමිද්ධය අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත කෙලෙසන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, උද්ධමංකුලය අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත කෙලෙසන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, විචිකිච්ඡාව අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත කෙලෙසන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, මේ පස් අවුරන්තෝ ය, වසන්තෝ ය, සිත කෙලෙසන්තෝ ය, නුවණ දුබල කරන්තෝ යි.

2. 4. 8

අනිවරණ සූත්‍රය

584. මහණෙනි, යම් කලෙක අරිසවු නෙමේ බලාපොරොත්තු සහිත ව මෙනෙහි කොට මුළුමනින් මෙහෙයා යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසා ද එසමයෙහි ඔහුට පක්ඛනිවරණයෝ නො වෙත්. එසමයෙහි සත් බෞද්ධයෝ වැඩිමෙන් පිරිමට යෙත්. කවර පක්ඛනිවරණයෝ එසමයෙහි ඔහුට නො වෙද් ද කාමච්ඡදනිවරණය එසමයෙහි ඔහුට නො වේ. ව්‍යාපාද නිවරණය ... ථිනමිද්ධනිවරණය ... උද්ධමංකුලනිවරණය ... විචිකිච්ඡානිවරණය එසමයෙහි ඔහුට නො වේ. මේ පස් නිවරණයෝ එසමයෙහි ඔහුට නො වෙත්.

එසමයෙහි ඔහුගේ කවර සත් බෞද්ධයෝ වැඩිමෙන් පිරිමට යෙද්ද: සනිසමොක්ඛය එසමයෙහි වැඩිමෙන් පිරිමට යේ... උපෙධාසමොක්ඛය එසමයෙහි වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. මහණෙනි, යම් කලෙක අරිසවු නෙමේ අර්ථ ව මෙනෙහි කොට මුළුමනින් මෙහෙයා යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසා ද එසමයෙහි මේ පස් නිවරණයෝ ඔහුට නො වෙත්. එසමයෙහි මේ සත් බෞද්ධයෝ වැඩිමෙන් පිරිමට යෙති යි.

2. 4. 9

මහාරුක්ඛසුත්තං

585. සනති¹ භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛා අනුඛිජා මහාකායා රුක්ඛානං අජ්ඣාරුහා, යෙහි රුක්ඛා අජ්ඣාරුළහා ඔහග්ගවිහග්ගා විපතිනා සෙනති. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛා අනුඛිජා මහාකායා රුක්ඛානං අජ්ඣාරුහා යෙහි රුක්ඛා අජ්ඣාරුළහා ඔහග්ගවිහග්ගා විපතිනා සෙනති, සෙය්‍යාපීද: අසංකප්පා නිග්‍රොධො පිලකො උදුඛරො කච්ඡකො කපිකථනො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛා අනුඛිජා මහාකායා රුක්ඛානං අජ්ඣාරුහා, යෙහි රුක්ඛා අජ්ඣාරුළහා ඔහග්ගවිහග්ගා විපතිනා සෙනති².

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකච්චො කුලපුත්තො යාදිසකෙ කාමෙ ඔහාය අගාරස්වා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො තාදිසකෙහි වා කාමෙහි තතො වා පාපිට්ඨතරෙහි ඔහග්ගවිහග්ගො විපතිතො සෙති.

පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහා පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං කතමෙ පඤ්ඤා: කාමච්ඡන්‍යෙ භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහො පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණො ව්‍යාපාදෙ භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහො පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණො, ටීනමිඳං භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහං පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං. උඤ්චචකුකකුචං භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහං පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං විවිකිච්ඡා භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහා පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා ආවරණං නිවරණං වෙනසො අජ්ඣාරුහා පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණං.

සත්තමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංගො අනාවරණං අනිවරණං වෙනසො අනාජ්ඣාරුහා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්ඛඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්ත: සතිසංකොප්පංගො භික්ඛවෙ, අනාවරණං අනිවරණං වෙනසො අනාජ්ඣාරුහො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්ඛ ඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති -පෙ- උපෙබ්බා සංකොප්පංගො භික්ඛවෙ, අනාවරණං අනිවරණං වෙනසො අනාජ්ඣාරුහො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්ඛ ඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංගො අනාවරණං අනිවරණං වෙනසො අනාජ්ඣාරුහා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්ඛ ඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති.

1. සත්තමෙ - සි 2.

2. හොනති - සි 2.

2. 4. 9

මහාරුක්ඛ සූත්‍රය

585. මහණෙනි, ගස් මැඩගෙන වැඩුණු වෘක්ෂයෝ යම් මහ-
ගස්වලින් භාත්පසින් බිඳුනා ලද්දෝ සරස වැටී හොඳින් ද, බීජයෙහි
පටන් ක්‍රමයෙන් වැඩෙන මහසිරුරු ඇති ගස් මැඩගෙන වැඩෙන
එබඳු මහගස් ඇත. මහණෙනි, ගස් මැඩගෙන වැඩෙන වෘක්ෂයෝ
යම් මහගස්වලින් භාත්පසින් බිඳුනා ලද්දෝ සරස වැටී හොඳින් නම්
බීජයෙහි පටන් ක්‍රමයෙන් වැඩෙන මහසිරුරු ඇති ගස් මැඩ ගෙන
වැඩුණු ඒ මහාවෘක්ෂයෝ කවරහු ද ඒ මෙසේ යි: ඇසතු, නුග,
පුලිල, දිඹුල්, ඇටකසුක්, ගිවුළු යන මොහු යි. මහණෙනි, ගස් මැඩගෙන
වැඩෙන වෘක්ෂයෝ යම් මහගස්වලින් භාත්පසින් බිඳුනා ලද්දෝ සරස
වැටී හොඳින් නම් බීජයෙහි පටන් ක්‍රමයෙන් වැඩෙන මහසිරුරු ඇති
ගස් මැඩගෙන වැඩෙන මහාවෘක්ෂයෝ මොහු යි.

මහණෙනි, එ සෙයින් ම මෙහි ඇතැම් කුලසූත්‍රයෙක් යම්බඳු
කාමයන් හැරදමා ගිහිගෙන් නික්ම සසුනෙහි පැවිදි වූයේ මව් ද,
හෙතෙමේ එබඳු වූ කාමයන්ගෙන් හෝ එයිනුදු ඉතා පවිටු වූ කාමයන්
ගෙන් හෝ භාත්පසින් බිඳුනා ලද්දේ සරසට (-අපායට) වැටී හොඳි.

මහණෙනි, මේ පස්දෙනෙක් අවුරන්නෝ ය, වසන්නෝ ය, සිත
යටපත් කරන්නෝ ය, නුවණ දුබල කරන්නෝ ය. කවර පසෙක් ද යත්:
මහණෙනි, කාමවිෂ්ඨය අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත යටපත්
කරන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, ව්‍යාපාදය
අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත යටපත් කරන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්
නෙකි. මහණෙනි, ථිතමිඳ්‍ධය අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත යටපත්
කරන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, උභවචකුකඛවය
අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත යටපත් කරන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්
නෙකි. මහණෙනි, විවිකිච්ඡාව අවුරන්නෙකි, වසන්නෙකි, සිත යටපත්
කරන්නෙකි, නුවණ දුබල කරන්නෙකි. මහණෙනි, මොහු පස් දෙන
අවුරන්නෝ ය, වසන්නෝ ය, සිත යටපත් කරන්නෝ ය, නුවණ දුබල
කරන්නෝ ය.

මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ නො අවුරන්නෝ ය, නො
වසන්නෝ ය, සිත යටපත් නො කරන්නෝ ය, වඩන ලද්දහු බහුල
කරන ලද්දහු විෂ්ඨාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත්. කවර
සතෙක් ද යත්: මහණෙනි, සන්තිකොප්පාදය නො අවුරන්නෙකි,
නො වසන්නෙකි, සිත යටපත් නො කරන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල
කරන ලද්දේ විෂ්ඨාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී ... මහණෙනි,
උපෙකාසමෙකාසංගය නො අවුරන්නෙකි, නො වසන්නෙකි, සිත
යටපත් නො කරන්නෙකි, වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විෂ්ඨ-
විමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී. මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ
නො අවුරන්නෝ ය, නො වසන්නෝ ය, සිත යටපත් නො කරන්නෝ ය,
වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විෂ්ඨාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම
පිණිස පවතිත් යි.

2. 4. 10

නිවරණසුත්තං.

586. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, නිවරණා අනුකරණා අවකඤ්ඤාකරණා අසුඤ්ඤාකරණා පසුඤ්ඤානිරෝධියා විසාතපකඤ්ඤා අනිබ්බානසංවත්තනිකා. කතමෙ පඤ්ඤා: කාලෙස්සනිවරණං භික්ඛවෙ, අනුකරණං අවකඤ්ඤාකරණං අසුඤ්ඤාකරණං පසුඤ්ඤානිරෝධියං විසාතපකඤ්ඤා අනිබ්බානසංවත්තනිකං. ව්‍යාපාදනිවරණං භික්ඛවෙ -පෙ- ටීනමිද්ධනිවරණං භික්ඛවෙ -පෙ- උද්ධච්ඡාදකඤ්ඤානිවරණං භික්ඛවෙ -පෙ- විචිකිල්පානිවරණං භික්ඛවෙ, අනුකරණං අවකඤ්ඤාකරණං අසුඤ්ඤාකරණං පසුඤ්ඤානිරෝධියං විසාතපකඤ්ඤා අනිබ්බානසංවත්තනිකං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානිවරණා අනුකරණා අවකඤ්ඤාකරණා අසුඤ්ඤාකරණා පසුඤ්ඤානිරෝධියා විසාතපකඤ්ඤා අනිබ්බානසංවත්තනිකා.

සත්තමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංගියා චක්ඛුකරණා ඤාණකරණා පසුඤ්ඤාධර්මියා අවිසාතපකඤ්ඤා නිබ්බානසංවත්තනිකා. කතමෙ සත්ත: සතිසංඛේධාජ්ඣංගියා භික්ඛවෙ, චක්ඛුකරණා ඤාණකරණා පසුඤ්ඤාධර්මියො අවිසාතපකඤ්ඤා නිබ්බානසංවත්තනිකො -පෙ- උපෙධාසංඛේධාජ්ඣංගියා භික්ඛවෙ, චක්ඛුකරණා ඤාණකරණා පසුඤ්ඤාධර්මියො අවිසාතපකඤ්ඤා නිබ්බානසංවත්තනිකො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ සත්ත-බොජ්ඣංගියා චක්ඛුකරණා ඤාණකරණා පසුඤ්ඤාධර්මියා අවිසාතපකඤ්ඤා නිබ්බානසංවත්තනිකාති.

නිවරණවග්ගො චතුකෙට්ඨං.

තමුද්දනං:

දෙව කුසලා කිලෙසො ව අනාවරණඤ්ඤායොනිසො,
බුධ්‍යාවරණානිවරණා මහාරුහඛනිවරණාති.

1. 4. 10

නිවරණ සූත්‍රය

586. මහණෙනි, මේ පස්නිවරණ කෙනෙක් අදබව කරන්නෝ ය. නුවණැස නො කරන්නෝ ය. මොහය කරන්නෝ ය. නුවණ වළකන්නෝ ය. දුක්පසෙහි වූවෝ ය. නිවන් පිණිස නො පවත්නෝ ය. කවර පසෙක් ද යත්: මහණෙනි, කාමච්ඡද්දනිවරණය අදබව කරන්නෙකි. නුවණැස නො කරන්නෙකි. මොහය කරන්නෙකි. නුවණ වළකන්නෙකි. දුක්පසෙහි වූවෙකි. නිවන් පිණිස නො පවත්නෙකි. මහණෙනි, ව්‍යාපාද නිවරණය ... මහණෙනි, ථිතමිඳ්දනිවරණය .. මහණෙනි, උද්ධවචකකුචනිවරණය ... මහණෙනි, විවික්ච්ඡානිවරණය අදබව කරන්නෙකි. නුවණැස නො කරන්නෙකි. මොහය කරන්නෙකි. නුවණ වළකන්නෙකි. දුක්පසෙහි වූවෙකි. නිවන් පිණිස නො පවත්නෙකි. මහණෙනි, මේ පස් නිවරණයෝ අදබව කරන්නෝ ය. නුවණැස නො කරන්නෝ ය. මොහය කරන්නෝ ය. නුවණ වළකන්නෝ ය. දුක්පසෙහි වූවෝ ය නිවන් පිණිස නො පවත්නෝ ය.

මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ නුවණැස කරන්නෝ ය. නුවණ කරන්නෝ ය. නුවණ වැඩීම පිණිස වූවෝ ය. නොදුක්පසෙහි වූවෝ ය. නිවන් පිණිස පවත්නෝ ය. කවර සතෙක් ද යත්: මහණෙනි, සති සංකොඡ්ඤාය නුවණැස කරන්නෙකි. නුවණ කරන්නෙකි. නුවණ වැඩීම පිණිස වූවෙකි. නො දුක්පසෙහි වූවෙකි. නිවන් පිණිස පවත්නෙකි ... මහණෙනි, උපෙකාසංකොඡ්ඤාය නුවණැස කරන්නෙකි. නුවණ කරන්නෙකි. නුවණ වැඩීම පිණිස වූවෙකි. නොදුක්පසෙහි වූවෙකි. නිවන් පිණිස පවත්නෙකි. මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ නුවණැස කරන්නෝ ය. නුවණ කරන්නෝ ය. නුවණ වැඩීම පිණිස වූවෝ ය. නොදුක්පසෙහි වූවෝ ය. නිවන් පිණිස පවත්නෝ ය.

සිවුවැනි නිවරණ වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

කසල සූත්‍ර දෙක ද කිලෙස, අනාවරණ, යොගීසො, බුද්ධි, ආවරණ, අනිවරණ, මහාරුක්ඛ, නිවරණ යන සූත්‍ර අට ද යි දශ සූත්‍ර කෙනෙකි යි.

5. චක්කවත්තිවග්ගො

2. 5. 1

විධාසුතං

587. යෙහි කෙව් හික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා තිස්සො විධා පජ්ඣසු. සබ්බෙ තෙ සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානං භාවිතතා බහුලීකතතා. යෙහි කෙව් හික්ඛවෙ, අනාගතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා තිස්සො විධා පජ්ඣස්සනති සබ්බෙ තෙ සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානං භාවිතතා බහුලීකතතා. යෙහි කෙව් හික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා තිස්සො විධා පජ්ඣනති, සබ්බෙ තෙ සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානං භාවිතතා බහුලීකතතා. කතමෙසං සත්තනං¹: සතිසමෙධාජ්ඣංඝරානං -පෙ- උපෙධාසමෙධාජ්ඣංඝරානං. යෙහි කෙව් හික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා තිස්සො විධා පජ්ඣසු -පෙ- පජ්ඣස්සනති -පෙ- පජ්ඣනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං ව සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානං භාවිතතා බහුලීකතතාති.

2. 5. 2

චක්කවත්තිසුතං

588. රඤ්ඤා හික්ඛවෙ, චක්කවත්තිස්ස පාතුභාවා සත්තනාං රත්තානං පාතුභාවො හොති. කතමෙසං සත්තනං: චක්කරත්තාස්ස පාතුභාවො හොති, හස්සිරත්තාස්ස පාතුභාවො හොති, අසිසරත්තාස්ස පාතුභාවො හොති, මණ්ණිරත්තාස්ස පාතුභාවො හොති, ඉස්සිරත්තාස්ස පාතුභාවො හොති, ගහපතිරත්තාස්ස පාතුභාවො හොති පටිනායකරත්තාස්ස පාතුභාවො හොති. රඤ්ඤා හික්ඛවෙ, චක්කවත්තිස්ස පාතුභාවා ඉමෙසං සත්තනාං රත්තානං පාතුභාවො හොති. තථාගතාස්ස හික්ඛවෙ, පාතුභාවා අරහතො සමමාසමුද්ධාස්ස සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානං පාතුභාවො හොති. කතමෙසං සත්තනං²: සතිසමෙධාජ්ඣංඝරානං පාතුභාවො හොති -පෙ- උපෙධාසමෙධාජ්ඣංඝරානං⁴ පාතුභාවො හොති. තථාගතාස්ස හික්ඛවෙ, පාතුභාවා අරහතො සමමාසමුද්ධාස්ස ඉමෙසං සත්තනාං බොජ්ඣංඝරානං පාතුභාවො හොතිති.

2. 5. 3

මාරස්සුතං

589. මාරසෙනප්පමද්දනං වො හික්ඛවෙ, මග්ගං දෙසිස්සාමී. තං සුඡාරං. කතමො ව හික්ඛවෙ, මාරසෙනප්පමද්දනො මග්ගො යදිදං සත්තබොජ්ඣංඝරා. කතමෙ සත්ත: සතිසමෙධාජ්ඣංඝරො -පෙ- උපෙධාසමෙධාජ්ඣංඝරො. අයං බො හික්ඛවෙ, මාරසෙනප්පමද්දනො මග්ගොති.

1. සත්තනං බොජ්ඣංඝරානං - මජ්ඣං, සා. 1.

2. සත්තනං බොජ්ඣංඝරානං - සා. 1.

3. සතිසමෙධාජ්ඣංඝරානං රත්තාස්ස - මජ්ඣං, 1.

4. උපෙධාසමෙධාජ්ඣංඝරානං රත්තාස්ස - මජ්ඣං, 1.

5. වකකවතනි වර්ගය

2. 5. 4

විධා සූත්‍රය

287. මහණෙනි, ඉකුත්කල යම්කිසි මහණකෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ත්‍රිවිධ මානය හළාහු ද, ඒ සියල්ලෝ සත්ඛොජ්ඣ වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් ත්‍රිවිධ මානය හළහ. මහණෙනි, මතුකල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ත්‍රිවිධ මානය දුරු කරන්නාහු ද ඒ සියල්ලෝ සත්ඛොජ්ඣ වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් ත්‍රිවිධ මානය දුරුකරන්නාහ. මහණෙනි, මෙකල යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ත්‍රිවිධ මානය දුරු කෙරෙද් ද ඒ සියල්ලෝ සත් ඛොජ්ඣ වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් දුරු කෙරෙති. කවර සතෙක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්ඣ ... උපේසම්බොජ්ඣ යි. මහණෙනි, ඉකුත්කල යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ත්‍රිවිධ මානය දුරු කළාහු ද ... දුරු කරන්නාහු ද ... දුරු කෙරෙද් ද ඒ සියල්ලෝ මේ සත් ඛොජ්ඣ වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් ත්‍රිවිධ මානය දුරු කෙරෙති.

2. 5. 2

වකකවතනි සූත්‍රය

588. මහණෙනි, සක්චිති රජුගේ පහළවීමෙන් සත්රුවනෙක පහළවීම වේ. කවර සතෙක් ද යත්: සත්රුවනෙහි පහළ වීම වේ. ඇත්රුවනෙහි පහළවීම වේ. අස්රුවනෙහි පහළවීම වේ. මිණ්රුවනෙහි පහළවීම වේ. ඉතිරි රුවනෙහි පහළවීම වේ. ගැහැවිරුවනෙහි පහළ වීම වේ පුත් රුවනෙහි සහළවීම වේ. මහණෙනි, සක්චිති රජුගේ පහළවීමෙන් මේ සත් රුවනුන්ගේ පහළවීම වේ. මහණෙනි, තථාගත අර්හත් සමමාසමබුදුරජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් සත් බොජ්ඣරුවනුන්ගේ පහළවීම වේ. කවර සතෙක යත්: සිහිසම්බොජ්ඣ රුවනෙහි පහළවීම වේ ... උපේසම්බොජ්ඣරුවනෙහි පහළවීම වේ. මහණෙනි, තථාගත අර්හත් සමමාසමබුදුරජාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් මේ සත්බොජ්ඣරුවනුන්ගේ පහළවීම වේ යි.

2. 5. 3

මාර සූත්‍රය

589. මහණෙනි, මරසෙන් මඬින මහ තොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, මරසෙන් මඬින මහ කවරේ ද යත්: මේ සත් බොජ්ඣ යි. කවර සතෙක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්ඣ...උපසම්බොජ්ඣ යි. මහණෙනි, මේ මරසෙන් මඬින මහ යි.

2. 5. 4

දුප්පඤ්ඤසුත්තං.

590. අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඛාමි -පෙ- එකමන්තං නිසිනෙතො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: “දුප්පඤ්ඤ ඵලමුගො දුප්පඤ්ඤ ඵලමුගො”ති හන්තො, වුවන්ති. කිත්තාවතා නු ඛො හන්තො, “දුප්පඤ්ඤ ඵලමුගොති වුවන්ති”ති? සත්තන්තං ඛො භික්ඛු, බොජ්ඣංඛානං අභාවිතන්තො අබ්භුලිකත්තො “දුප්පඤ්ඤ ඵලමුගො”ති වුවන්ති. කතමෙසං සත්තන්තං: සති-සම්මොජ්ඣංඛායං -පෙ- උපෙධාසම්මොජ්ඣංඛායං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛු, සත්තන්තං බොජ්ඣංඛානං අභාවිතන්තො අබ්භුලිකත්තො “දුප්පඤ්ඤ ඵලමුගො”ති වුවන්ති.

2. 5. 5

පඤ්ඤවසුත්තං.

591. “පඤ්ඤවා අනෙළමුගො පඤ්ඤවා අනෙළමුගො”ති හන්තො, වුවන්ති. කිත්තාවතා නු ඛො හන්තො, “පඤ්ඤවා අනෙළමුගො”ති වුවන්ති? සත්තන්තං ඛො භික්ඛු, බොජ්ඣංඛානං භාවිතන්තො අබ්භුලිකත්තො “පඤ්ඤවා අනෙළමුගො”ති වුවන්ති. කතමෙසං සත්තන්තං: සතිසම්මොජ්ඣංඛායං -පෙ- උපෙධාසම්මොජ්ඣංඛායං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛු, සත්තන්තං බොජ්ඣංඛානං භාවිතන්තො අබ්භුලිකත්තො “පඤ්ඤවා අනෙළමුගො”ති වුවන්ති.

2. 5. 6

දළිදසුත්තං.

592. “දළිදෙස්ස දළිදෙස්සති හන්තො, වුවන්ති, කිත්තාවතා නු ඛො හන්තො, දළිදෙස්ස”ති වුවන්ති? සත්තන්තං ඛො භික්ඛු, බොජ්ඣංඛානං අභාවිතන්තො අබ්භුලිකත්තො දළිදෙස්සති වුවන්ති. කතමෙසං සත්තන්තං: සතිසම්මොජ්ඣංඛායං -පෙ- උපෙධාසම්මොජ්ඣංඛායං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛු, සත්තන්තං බොජ්ඣංඛානං අභාවිතන්තො අබ්භුලිකත්තො දළිදෙස්සති වුවන්ති.

2. 5. 7

අදළිදසුත්තං.

593. “අදළිදෙස්ස අදළිදෙස්ස”ති හන්තො, වුවන්ති කිත්තාවතා නු ඛො හන්තො, “අදළිදෙස්සති වුවන්ති”ති? සත්තන්තං ඛො භික්ඛු බොජ්ඣංඛානං භාවිතන්තො අබ්භුලිකත්තො “අදළිදෙස්ස”ති වුවන්ති කතමෙසං සත්තන්තං: සතිසම්මොජ්ඣංඛායං -පෙ- උපෙධාසම්මොජ්ඣංඛායං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛු සත්තන්තං බොජ්ඣංඛානං භාවිතන්තො අබ්භුලිකත්තො “අදළිදෙස්ස”ති වුවන්ති.

2. 5. 4

දුප්පඤ්ඤ සූත්‍රය

590. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළේ ය: වහන්ස, “අනුවණ කෙළතොලු ය, අනුවණ කෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් “අනුවණ කෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ දෝ යි. මහණ, සත්ඛොජ්‍ය නොවැඩූ බැවින් නො බහුල කළ බැවින් “අනුවණ කෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ. කවර සතක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්‍ය ... උපේසම්බොජ්‍ය යි. මහණ, මේ සත්ඛොජ්‍ය නොවැඩූ බැවින් නොබහුල කළ බැවින් “අනුවණකෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ.

2. 5. 5

පඤ්ඤව සූත්‍රය

591. වහන්ස, “නුවණැති නොකෙළතොලු ය, නුවණැති නොකෙළ-තොලු ය” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් “නුවණැති නො කෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ දෝ යි. මහණ, සත්ඛොජ්‍ය වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් නුවණැති නොකෙළතොලු ය යි කියනු ලැබේ. කවර සතක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්‍ය ... උපේසම්බොජ්‍ය යි. මහණ, මේ සත් ඛොජ්‍ය වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් “නුවණැති නොකෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ යි.

2. 5. 6

දිළිඳු සූත්‍රය

592. වහන්ස, “දිළිඳු ය දිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් “දිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ දෝ යි. මහණ, සත්ඛොජ්‍ය නොවැඩූ බැවින් නොබහුල කළ බැවින් “දිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ. කවර සතක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්‍ය .. උපේසම්බොජ්‍ය යි. මහණ, මේ සත්ඛොජ්‍ය නොවැඩූ බැවින් නොබහුල කළ බැවින් “දිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ යි.

2. 5. 7

අදිළිඳු සූත්‍රය

593 වහන්ස, “නොදිළිඳු ය නොදිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් නොදිළිඳු ය යි කියනු ලැබේ දෝ යි මහණ, සත් ඛොජ්‍ය වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් නොදිළිඳු ය යි කියනු ලැබේ. කවර සතක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්‍ය ... උපේසම්බොජ්‍ය යි. මහණ, මේ සත් ඛොජ්‍ය වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් නොදිළිඳු ය යි කියනු ලැබේ යි.

2. 5. 8

ආදිවටසුත්තං.

594. ආදිවටසස් භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බධගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො සත්තන්තං බොජ්ඣංඛගානං උප්පාදය එතං පුබ්බධගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තසංස්සතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකච්චිං සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙස්සති සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලිකරිස්සති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙති සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසංඛොජ්ඣංඛගං භාවෙති -පෙ- උපෙබ්බසංඛොජ්ඣංඛගං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙති සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලිකරොතිති.

2. 5. 9

අධගසුත්තං.

595. අජ්ඣත්තකං භික්ඛවෙ, අඛගත්ති කර්ත්වා නාඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි සත්තන්තං බොජ්ඣංඛගානං උප්පාදය යථයිදං භික්ඛවෙ, යොනිසොමනසිකාරො. යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නසංස්සතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකච්චිං සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙස්සති සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලිකරිස්සති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙති, සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලිකරොති. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසංඛොජ්ඣංඛගං භාවෙති -පෙ- උපෙබ්බසංඛොජ්ඣංඛගං භාවෙති, විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙති, සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලිකරොතිති.

2. 5. 10

දුතිය අධගසුත්තං.

596. බාහිරං භික්ඛවෙ, අඛගත්ති කර්ත්වා නාඤ්ඤං එකධම්මෙපි සමනුපස්සාමි සත්තන්තං බොජ්ඣංඛගානං උප්පාදය යථයිදං භික්ඛවෙ, කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණමිත්තසංස්සතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකච්චිං සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙස්සති, සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලිකරිස්සති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙති, සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසංඛොජ්ඣංඛගං භාවෙති -පෙ- උපෙබ්බසංඛොජ්ඣංඛගං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙති, සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලිකරොතිති.

වකකවත්තිවග්ගො පඤ්ඤවමො.

කත්‍රාද්දනං:

විධා වකකවත්තිමානෙ දුප්පඤ්ඤ පඤ්ඤවෙන ච දළිඥෙ අදළිඥෙ ච ආදිවට්ඨෙකභි තෙදස්සාති.

2. 5. 8

ආදිව සූත්‍රය

594. මහණෙනි, යම් මේ අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු ය, මේ පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් මේ කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් වේ ද, මහණහට සත්ඛොජ්ඣ ඉපදීමට මෙය පෙරටු ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නේ ය. සත්ඛොජ්ඣ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කල්‍යාණමිත්‍රත් ඇති මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රත් ඇති මහණ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්ඣ වඩා ද, සත් ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත සිහිසම්බොජ්ඣ විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට වඩයි ... උපේසම්බොජ්ඣ වඩයි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රත් ඇති මහණ තෙමේ මෙසේ සත් ඛොජ්ඣ වඩයි, සත් ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ යි.

2. 5. 9

අභිගසුත්‍රය

595. මහණෙනි, මේ යොනිසොමනසිකාරය යම් බදු ද, මහණෙනි සත්ඛොජ්ඣ ඉපදීමට ඇතුළත වූ අවයවයක් කොට අන් එක් අවයවයකුදු නො ම දැකිමි. මහණෙනි, සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නේ ය, සත්ඛොජ්ඣ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යොනිසොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, යොනිසොමනසිකාරසම්පන්න මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්ඣ වඩා ද සත් ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට සිහිසම්බොජ්ඣ වඩයි...උපේසම්බොජ්ඣ වඩයි. මහණෙනි, යොනිසොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ සත්ඛොජ්ඣ වඩයි, සත්ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ යි.

2. 5. 10

දුතිය අභිග සූත්‍රය

596. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණමිත්‍රත්වය යම් බදු නම් මහණෙනි, සත්ඛොජ්ඣ ඉපදීම පිණිස බාහිර වූ අවයවයක් කොට අන් එක් දහමකුදු නො ම දැකිමි. මහණෙනි, සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නේ ය, සත්ඛොජ්ඣ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කල්‍යාණමිත්‍රත් ඇති මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රත් ඇති මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්ඣ වඩා ද සත්ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට සිහිසම්බොජ්ඣ වඩයි...උපේසම්බොජ්ඣ වඩයි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රත් ඇති මහණ මෙසේ සත්ඛොජ්ඣ වඩයි, සත්ඛොජ්ඣ බහුල කෙරේ යි.

පස්වැනි විකල්පවත්ති වර්ගයයි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

විධා, විකල්පවත්ති, මාර, දුප්පත්, පසුබිම, දළිද්ද, අදළිද්ද, ආදිවඩි සූත්‍ර අටකි. අභිගසුත්‍ර දෙකකි. ඔහු (මුළුල්ල) දශයෙකි යි.

6. බොජ්ඣංගවග්ගො

2. 6. 1

ආහාරස්සකං

597. පඤ්ඤානං ව චො භික්ඛවෙ' නිවරණානං සත්තනානං ව බොජ්ඣංගානං ආහාරං ව අනාහාරං ව දෙසිස්සාමි. නං සුඤ්ඤං, කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස භියොගාභාවාය වෙසුලොය: අත්ථි භික්ඛවෙ, සුභනිමිත්තං. තත්ථ අයොනිසොමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස භියොගාභාවාය වෙසුලොය.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස භියොගාභාවාය වෙසුලොය: අත්ථි භික්ඛවෙ, පටිසන්තිමිත්තං. තත්ථ අයොනිසොමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස භියොගාභාවාය වෙසුලොය.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ථිනමිඤ්ඤස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා ථිනමිඤ්ඤස්ස භියොගාභාවාය වෙසුලොය: අත්ථි භික්ඛවෙ, අරති තඤ්ඤි විජමහිතා භත්තසමුදෙ චෙතසො ව ලීනත්තං. තත්ථ අයොනිසොමනසිකාරබ්බුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ථිනමිඤ්ඤස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ථිනමිඤ්ඤස්ස භියොගාභාවාය වෙසුලොය.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධච්ච කුකකුච්චස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුකකුච්චස්ස භියොගාභාවාය වෙසුලොය: අත්ථි භික්ඛවෙ, චෙතසො අවුපසමො. තත්ථ අයොනිසොමනසිකාර බ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුකකුච්චස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුකකුච්චස්ස භියොගාභාවාය වෙසුලොය.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාදය උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය භියොගාභාවාය වෙසුලොය: අත්ථි භික්ඛවෙ, විචිකිච්ඡාට්ඨානියා ධම්මො. තත්ථ අයොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාදය උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය භියොගාභාවාය වෙසුලොය.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසමොඤ්ඤානස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා සතිසමොඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිපුරියා අත්ථි භික්ඛවෙ සතිසමොඤ්ඤානට්ඨානියා ධම්මො. තත්ථ යොනිසොමනසිකාර බ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසමොඤ්ඤානස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා සතිසමොඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිපුරියා.

6. බොජ්ඣංග වර්ගය

2. 6. 1

ආහාර සූත්‍රය

597. මහණෙනි, පස්තිවරණයන්ගේ ද සත්ඛොජ්ඣංගියන්ගේ ද ආහාරයන් අනාහාරයන් තොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, නූපන් කාමච්ඡන්දය ඉපදීම පිණිසත් උපන් කාමච්ඡන්දයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර (-ප්‍රත්‍යය) කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, සුභනිමිත්තෙක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් කාමච්ඡන්දය ඉපදීම පිණිසත්, උපන් කාමච්ඡන්දයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් ව්‍යාපාදය ඉපදීම පිණිසත්, උපන් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, ප්‍රතිසනිමිත්තෙක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද; නූපන් ව්‍යාපාදය ඉපදීම පිණිසත්, උපන් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් ථිතමිද්ධය ඉපදීම පිණිසත් උපන් ථිතමිද්ධයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, (අධිකුශලධර්මයන්හි) නො ඇල්මෙන් තෙමරියෙක් මැලිකැඩීමෙන් බන්ධනයක් සිතේ සැහැටුණු බවක් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද; නූපන් ථිතමිද්ධයේ ඉපදීම පිණිසත් උපන් ථිතමිද්ධයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් උද්ධවච්ඤකකුච්චයේ ඉපදීම පිණිසත් උපන් උද්ධවච්ඤකකුච්චයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, සිතේ නො සන්සුන් කමෙන් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද; නූපන් උද්ධවච්ඤකකුච්චයේ ඉපදීම පිණිසත්, උපන් උද්ධවච්ඤකකුච්චයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් විචිකිච්ඡාවේ ඉපදීම පිණිසත්, උපන් විචිකිච්ඡාවේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, විචිකිච්ඡාවට කරුණු වූ දහම්හු ඇතියහ. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් විචිකිච්ඡාවේ ඉපදීම පිණිසත්, උපන් විචිකිච්ඡාවේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් සතිසංඛොජ්ඣංගියෙහි ඉපදීමටත්, උපන් සතිසංඛොජ්ඣංගියෙහි වැඩිමෙන් පිරීමටත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, සතිසංඛොජ්ඣංගියට කරුණු වූ දහම්හු ඇතියහ. එහි ලා නූනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් සතිසංඛොජ්ඣංගියෙහි ඉපදීමටත්, උපන් සතිසංඛොජ්ඣංගියෙහි වැඩිමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ධම්මේවිය-
සමොඡ්ඤ්ඤායස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා ධම්මේවියසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස
භාවනාපාරිපුරියා. අනී භික්ඛවෙ, කුසලාකුසලා ධම්මො, සාවජ්ජාන-
වජ්ජා ධම්මො, භීතප්පණිකා ධම්මො, කණ්ණස්සුකසංපට්ඨාගා ධම්මො, තත්ථ
යොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා
ධම්මේවියසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ධම්මේවිය
සමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනාපාරිපුරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා චිරියසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස
උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා චිරියසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනාපාරිපුරියා.
අනී භික්ඛවෙ, ආරම්භධාතු නික්ඛමධාතු පරක්කමධාතු. තත්ථ යොනිසො
මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා චිරියසමොඡ්ඤ්ඤා-
යස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා චිරියසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනාපාරිපුරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස
උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනා පාරිපුරියා. අනී
භික්ඛවෙ, පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායධර්මානියා ධම්මො. තත්ථ යොනිසො මනසිකාර-
බ්බුලිකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස උප්පාදය
උප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනාපාරිපුරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤා-
යස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනා
පාරිපුරියා: අනී භික්ඛවෙ, කායපස්සද්ධි,¹ චිත්තපස්සද්ධි, තත්ථ යොනිසො
මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස
භාවනාපාරිපුරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස
උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනාපාරිපුරියා
අනී භික්ඛවෙ, සමර්ථනිමිත්තං² අබ්‍යග්ගනිමිත්තං, තත්ථ යොනිසො
මනසිකාරබ්බුලිකාරො අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤා-
යස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනාපාරිපුරියා,

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤා-
යස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස භාවනා
පාරිපුරියා: අනී භික්ඛවෙ, උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤායධර්මානියා ධම්මො, තත්ථ
යොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා
උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤායස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤා-
යස්ස භාවනාපාරිපුරියා.

1. කායපස්සද්ධි - මජ්ඣිම, සං. 2.

2. චිත්තපස්සද්ධි - මජ්ඣිම, සං. 2.

3. සමාධිනිමිත්තං - සී 1, 2, සං. 2.

මහණෙනි, නූපන් ධම්මවිවයසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් ධම්මවිවයසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, කුශලාකුශල ධර්මයෝ සාවද්‍ය අනවද්‍ය ධර්මයෝ භීතප්‍රණීත ධර්මයෝ කෘෂණ ශුක්ල සප්තභාග ධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් ධම්මවිවයසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත් උපන් ධම්මවිවයසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් විරියසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් විරියසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාරය කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, පළමු ඇරඹුණු වියරියෙන් මැළිබැටින් නික්මෙනවියරියෙන් මතු මතු තැන් ඇක්මෙන වියරියෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් විරියසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් විරියසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් පිතිසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් පිතිසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාරය කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, පිතිසමොඤ්ඤාසංකල්පයට කරුණු වූ දහම් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුලකිරීමෙන් වේ ද නූපන් පිතිසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත් උපන් පිතිසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් පසංසද්ධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් පසංසද්ධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාරය කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, කයෙහි සැහැල්ලු බවෙන් සිනෙහි සැහැල්ලු බවෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද නූපන් පසංසද්ධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් පසංසද්ධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් සමාධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් සමාධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය පිරීමටත් ආහාරය කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, සමථ නිමිත්තෙන් අවංගත නිමිත්තෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් සමාධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් සමාධිසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාරය කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාසංකල්පයට කරුණු වූ දහම්හු ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාසංකල්පය ඉපැදීමටත්, උපන් උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාසංකල්පය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡද්දස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡද්දස්ස භියොභාවාය වෙසුලොය : අත්ථි භික්ඛවෙ අසුභනිමිත්තං, තත්ථ යොනිසො මනසිකාරබ්භුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡද්දස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡද්දස්ස භියොභාවාය වෙසුලොය.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස භියොභාවාය වෙසුලොය : අත්ථි භික්ඛවෙ, මෙත්තාවෙනොවිමුත්ති, තත්ථ යොනිසො මනසිකාරබ්භුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස භියොභාවාය වෙසුලොය.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ථිනමිඳ්ධස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ථිනමිඳ්ධස්ස භියොභාවාය වෙසුලොය : අත්ථි භික්ඛවෙ, ආරම්භධාතු නික්ඛමධාතු පරක්කමධාතු, තත්ථ යොනිසො මනසිකාරබ්භුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ථිනමිඳ්ධස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ථිනමිඳ්ධස්ස භියොභාවාය වෙසුලොය.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුක්ඛච්චස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුක්ඛච්චස්ස භියොභාවාය වෙසුලොය : අත්ථි භික්ඛවෙ, චෙතසො චූපසමො, තත්ථ යොනිසො මනසිකාරබ්භුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුක්ඛච්චස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුක්ඛච්චස්ස භියොභාවාය වෙසුලොය.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාදය, උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය භියොභාවාය වෙසුලොය : අත්ථි භික්ඛවෙ, කුසලාකුසලා ධම්මා, සාවජ්ජානවජ්ජා ධම්මා, භීනාප්පණිකා ධම්මා, කණ්හසු කක්ඛසංවිතාගා ධම්මා, තත්ථ යොනිසො මනසිකාරබ්භුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාදය, උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය භියොභාවාය වෙසුලොය.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසංඛොජ්ඣක්ඛිත්තස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා සතිසංඛොජ්ඣක්ඛිත්තස්ස භාවනාපාරිපුරියා : අත්ථි භික්ඛවෙ, සතිසංඛොජ්ඣක්ඛිත්තධ්‍යානියා ධම්මො, තත්ථ අමනසිකාරබ්භුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසංඛොජ්ඣක්ඛිත්තස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා සතිසංඛොජ්ඣක්ඛිත්තස්ස භාවනාපාරිපුරියා.

මහණෙනි, නූපන් කාමච්ඡදයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් කාමච්ඡදයේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් කීමෙක් අනාහාර (-ප්‍රත්‍යය නො වේ) ද යත්: මහණෙනි, අසුබ නිමිත්තෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙක් වේ ද, නූපන් කාමච්ඡදයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් කාමච්ඡදයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් ව්‍යාපාදයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් කීමෙක් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, මෙමුත්තිත්තවිමුක්තියෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙක් වේ ද, නූපන් ව්‍යාපාදයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් ථිනමිඤ්ඤයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් ථිනමිඤ්ඤයේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් කීමෙක් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, පළමු ඇරඹුණු වියඪියෙක් මැලි බැවින් නික්මුණු වියඪියෙක් මතු මතු තැන් ඇක්මෙන වියඪියෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙක් වේ ද, නූපන් ථිනමිඤ්ඤයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් ථිනමිඤ්ඤයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් උභිද්ධකුක්කුච්ඡයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් උභිද්ධකුක්කුච්ඡයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් කීමෙක් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, සිතේ සංසිද්ධියෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීම වේ ද, නූපන් උභිද්ධකුක්කුච්ඡයේ ඉපැදීම පිණිසත් බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් විචිකිච්ඡාවේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් විචිකිච්ඡාවේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් කීමෙක් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, කුශලාකුශලධර්මයෝ සාවද්‍ය අනවද්‍ය ධර්මයෝ භීතප්‍රණීතධර්මයෝ කෘෂ්ණශුක්ලසප්‍රතිභාගධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙක් වේ ද, නූපන් විචිකිච්ඡාවේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් විචිකිච්ඡාවේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් සතිසම්බොජ්ඣක්ඛය ඉපැදීමටත් උපන් සතිසම්බොජ්ඣක්ඛය වැඩිමෙන් පිරිමටත් කීමෙක් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, සතිසම්බොජ්ඣක්ඛයට කරුණු වූ දහම්හු ඇතියහ. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙක් වේ ද, නූපන් සතිසම්බොජ්ඣක්ඛය ඉපැදීමටත් උපන් සතිසම්බොජ්ඣක්ඛය වැඩිමෙන් පිරිමටත් මේ අනාහාර යි.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ධම්මවිවය-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උපාදය, උප්පන්නස්ස වා ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා: අනී භික්ඛවෙ, කුසලාකුසලා ධම්මා, සාවජ්ජානවජ්ජා
ධම්මා, භිත්තප්පිකා ධම්මා කණ්ණප්පිකාසප්පිකා ධම්මා, තත්ථ
අමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ධම්මවිවය-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උපාදය, උප්පන්නස්ස වා ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤා-
යං උපාදය, උප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤායං භාවනා-
පාරිච්ඡරියා: අනී භික්ඛවෙ, ආරම්භධාතු නික්ඛමධාතු පරක්කමධාතු.
තත්ථ අමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා විරිය-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උපාදය, උප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං
උපාදය, උප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං භාවනාපාරිච්ඡරියා:
අනී භික්ඛවෙ, පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං ධම්මා, තත්ථ අමනසිකාර-
බ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං
උපාදය උප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උපාදය, උප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා: අනී භික්ඛවෙ, කායපස්සද්ධි, විත්තපස්සද්ධි.
තත්ථ අමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධි
සමොඡ්ඤ්ඤායං උපාදය, උප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා,

කො ම භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උපාදය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා: අනී භික්ඛවෙ, සමථනිමිත්තං, අබ්‍යාගනනිමිත්තං. තත්ථ
අමනසිකාරබ්බුලිකාරො. අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උපාදය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උපෙබ්බා-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උපාදය, උප්පන්නස්ස වා උපෙබ්බාසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා: අනී භික්ඛවෙ, උපෙබ්බාසමොඡ්ඤ්ඤායං ධම්මා
තත්ථ අමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උපෙබ්බා-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උපාදය, උප්පන්නස්ස වා උපෙබ්බාසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියාති.

මහණෙනි, නූපන් ධම්මවිවයසම්බෞද්ධධර්මය ඉපැදීමටත් උපන් ධම්මවිවයසම්බෞද්ධධර්මය වැඩිමෙන් පිරීමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, කුශලාකුශලධර්මයෝ සාවද්‍ය අනවද්‍ය ධර්මයෝ නිත්‍ය-ප්‍රණීතධර්මයෝ කාෂ්ණිකාසංසාරධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් ධම්මවිවයසම්බෞද්ධධර්මය ඉපැදීමටත් උපන් ධම්මවිවයසම්බෞද්ධධර්මය වැඩිමෙන් පිරීමටත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් විරියසම්බෞද්ධධර්මය ඉපැදීමටත් උපන් විරිය-සම්බෞද්ධධර්මය වැඩිමෙන් පිරීමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, පළමු ඇරඹුණු වියඪයෙක් මැලිබැටින් නික්මෙන වියඪයෙක්, මතු මතු තැන් ඇක්මෙන වියඪයෙක් ඇත. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් විරියසම්බෞද්ධධර්මය ඉපැදීමටත් උපන් විරියසම්බෞද්ධධර්මය වැඩිමෙන් පිරීමටත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් පිතිසම්බෞද්ධධර්මය ඉපැදීමටත් උපන් පිති සම්බෞද්ධධර්මය වැඩිමෙන් පිරීමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, පිතිසම්බෞද්ධධර්මයට කරුණු වූ දහම්හු ඇතියහ. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් පිතිසම්බෞද්ධධර්මය ඉපැදීමටත් උපන් පිතිසම්බෞද්ධධර්මය වැඩිමෙන් පිරීමටත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් පසසද්ධිසම්බෞද්ධධර්මය ඉපැදීමටත් උපන් පසසද්ධිසම්බෞද්ධධර්මය වැඩිමෙන් පිරීමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, කයෙහි සැහැල්ලු බවක් සිතෙහි සැහැල්ලු බවක් ඇත. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් පසසද්ධි-සම්බෞද්ධධර්මය ඉපැදීමටත් උපන් පසසද්ධිසම්බෞද්ධධර්මය වැඩි-මෙන් පිරීමටත්, මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් සමාධිසම්බෞද්ධධර්මය ඉපැදීමටත් උපන් සමාධිසම්බෞද්ධධර්මය වැඩිමෙන් පිරීමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, සමථනිමිත්තෙක් අබ්‍යභිනිමිත්තෙක් ඇත. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුලකිරීමෙන් වේ ද, නූපන් සමාධිසම්බෞද්ධධර්මය ඉපැදීමටත් උපන් සමාධිසම්බෞද්ධධර්මය වැඩිමෙන් පිරීමටත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් උපෙක්ඛාසම්බෞද්ධධර්මය ඉපැදීමටත් උපන් උපෙක්ඛාසම්බෞද්ධධර්මය වැඩිමෙන් පිරීමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, උපෙක්ඛාසම්බෞද්ධධර්මයට කරුණු වූ දහම්හු ඇතියහ. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් උපෙක්ඛා-සම්බෞද්ධධර්මය ඉපැදීමටත් උපන් උපෙක්ඛාසම්බෞද්ධධර්මය වැඩිමෙන් පිරීමටත් මේ අනාහාරවේ යි.

2. 6. 2

පරියායසුත්තං

298. අප්ථං ඛො සබ්බෙත්ථා භික්ඛු පුබ්බත්ථසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය සාවත්ථිං පිණ්ඩාය පටිසිංසු. අප්ථං ඛො තෙසං භික්ඛුනා එතදභොසි: “අනිප්පගො ඛො තාච්ච සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිතුං, යනත්ත මයං යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංඛ්‍යාමෙය්‍යාමා”ති. අප්ථං ඛො තෙ භික්ඛු යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංඛ්‍යාමිංසු. උපසංඛ්‍යාමිත්වා තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමුද්ධාදිංසු. සමුද්ධාදනියං කථං සාරාණියං චිත්තසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො තෙ භික්ඛු තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එතදවොචු: “සමණො ආවුසො ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති. “එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාතිචරණෙ පහාය වෙතසො උපකකිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ සත්තබ්බාජකිංඛෙය්‍ය යථාභූතං භාවෙථා”ති. මයඥි ඛො ආවුසො, සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙම. “එථ තුමෙහ ආවුසො, පඤ්ඤාතිචරණෙ පහාය වෙතසො උපකකිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ සත්තබ්බාජකිංඛෙය්‍ය යථාභූතං භාවෙථා”ති. ඉධ නො ආවුසො කො විසෙසො, කො අධිප්පායො¹, කිං නානාකරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමනාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනිකි”

අප්ථං ඛො තෙ භික්ඛු තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනාදිංසු, නාප්පටිකෙකාසිංසු. අනභිනාදිත්වා අප්පටිකෙකාසිත්වා උච්ඡායාසනා පකකමිංසු, “හගවතො සහනිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිස්සාමා”ති. අප්ථං ඛො තෙ භික්ඛු සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපානපටිකකානතො යෙන හගවා තෙනුපසංඛ්‍යාමිංසු. උපසංඛ්‍යාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදවොචු: “ඉධ මයං හන්තො පුබ්බත්ථසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය සාවත්ථිං පිණ්ඩාය පටිසිම්භ, තෙසං නො හන්තො, අමනාකං එතදභොසි: “අනිප්පගො ඛො තාච්ච සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිතුං. යනත්ත මයං යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංඛ්‍යාමෙය්‍යාමා”ති.

අප්ථං ඛො මයං හන්තො, යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංඛ්‍යාමිමිහ. උපසංඛ්‍යාමිත්වා තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමුද්ධාදිමිහ. සමුද්ධාදනියං කථං සාරාණියං චිත්තසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිමිහ. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අමෙහ හන්තො, තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එතදවොචු: “සමණො ආවුසො ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති. “එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාතිචරණෙ පහාය වෙතසො උපකකිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ සත්තබ්බාජකිංඛෙය්‍ය යථාභූතං භාවෙථා”ති.

2. 6. 2

පරියාය සූත්‍රය

598. එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන සැවතට පිඩු පිණිස පිවිසියහ. ඉක්බිති ඒ භික්ෂූන්ට මෙබඳු සිතෙක් විය: “සැවතෙහි පිඩු පිණිස හැසිරෙන්නට තව ම කල් වැඩිය අපි අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම වෙත එළඹෙන්නමෝ නම් මැනැවැ” යි. එකල්හි ඒ භික්ෂුහු අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම කරා එළඹියහ. එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කරා කොට නිමවා එකත් පස්ව හුන්හ. එකත් පස් ව හුන් ඒ භික්ෂූන්ට ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙය කීහ: ඇවැත්නි, “මහණ ගොයුම් සවිචන්ට මෙසේ දහම් දෙසයි “මහණෙනි, එව, තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නිවරණ පහ කොට සත්ඛොජ්ජන තතු සේ වඩව” යි. ඇවැත්නි, අපිද සවිචන්ට මෙසේ දහම් දෙසමු.” ඇවැත්නි, එව. තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නිවරණ පහ කොට සත්ඛොජ්ජන තතු සේ වඩව” යි. ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ හා අපගේ යම් මේ ධර්මදෙශනාව හා සමග ධර්මදෙශනාවක් හෝ අනුශාසනාව හා සමග අනුශාසනාවක් ඇද්ද, අප දෙදෙනාගේ මේ පැනවීමෙහි ලා විශෙෂ කිම? අධික ප්‍රයෝග කිම? නානාකි කීමැයි.

ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ දෙසුම නො ම පිළිගත්හ, නොම පිළිකෙටි කළහ. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටි කොට “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ දෙසුමිහි අරුත දැන ගන්නමෝයි හුනස්නෙන් නැගිට ගියහ. ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු සැවතෙහි පිඩු පිණිස හැසිර පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්-පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, මෙහි අපි පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන සැවතට පිඩු පිණිස පිවිසියෙමු. වහන්ස, ඒ අපට මේ සිතවිය: “සැවතෙහි පිඩු පිණිස හැසිරෙන්නට තවම කල් වැඩිය. අපි අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම කරා එළඹෙන්නමෝ නම් මැනැවැ” යි.

වහන්ස, ඉක්බිති අපි අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම වෙත එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමග සතුටු වූමු. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කරා කොට නිමවා එකත් පසෙක හුන්නෙමු. වහන්ස එකත්පසෙක හුන් අපට ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙය කීහ: “ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම් සවිචන්ට මෙසේ දහම් දෙසයි: “මහණෙනි එව, තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නිවරණ පහ කොට සත්ඛොජ්ජන තතු සේ වඩව” යි. ඇවැත්නි, අපිත් සවිචන්ට මෙසේ දහම් දෙසමු: “ඇවැත්නි, එව තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නිවරණ පහ කොට සත්ඛොජ්ජන තතු සේ වඩව” යි.

මයමුපි බො ආවුසො, සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙමි: “එථ තුමෙහ ආවුසො, පඤ්ඤානිවරණෙ පභාය වෙනසො උපකක්ඛලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ, සත්තබ්බාජ්ඣාධර්මෙ යථාභූතං භාවෙටා”ති. ඉධ නො ආවුසො, කො විසෙසො කො අධිප්පායො කිං නානාකරණං සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමහාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනිනි. අථ බො මයං හතොත, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනාදිමහ; නප්පට්ඨකොසිමහ. අනභිනාදිත්වා අප්පට්ඨකොසිත්වා උට්ඨායාසනා පකකමිහෙ. “භගවතො සනතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිස්සාමා”ති.

එවං වාදිතො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමසු වචනියා. අත්ථ පනාවුසො පරියායො යං පරියායං ආගමම පඤ්ඤානිවරණා දස භොතති. සත්තබ්බාජ්ඣාධර්මා චතුද්දසාති? එවං පුට්ඨා භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා න වෙව සමුපාධිස්සන්ති¹. උත්තරිඤ්ඤා විසාතං ආපජ්ජිස්සන්ති. තං කිස්ස භෙතු: යථා තං භික්ඛවෙ, අවිසයසමිං. නාහං තං භික්ඛවෙ, පස්සාමි² සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බුහමකෙ සස්සමණබ්බාහමණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය. යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙය්‍ය අඤ්ඤානු තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ඉතො වා පන සුත්වා.

කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම පඤ්ඤානිවරණා දස භොතති: යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං කාමච්ඡන්දෙ තදපි නිවරණං. යදපි බහිද්ධා කාමච්ඡන්දෙ තදපි නිවරණං. කාමච්ඡන්දෙ නිවරණන්ති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති.³ තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං භොති.

යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදෙ තදපි නිවරණං. යදපි බහිද්ධා බ්‍යාපාදෙ තදපි නිවරණං. බ්‍යාපාදනිවරණන්ති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං භොති.

යදපි භික්ඛවෙ, ථිතං තදපි නිවරණං, යදපි මිද්ධං තදපි නිවරණං. ථිතමිද්ධනිවරණන්ති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං භොති.

යදපි භික්ඛවෙ, උද්ධච්චං තදපි නිවරණං. යදපි කුක්කච්චං තදපි නිවරණං. උද්ධච්චකුක්කච්චනිවරණන්ති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං භොති.

1. සමුපාධිස්සන්ති - සි 2

2. පසසිසසාමි - සි 1.

3. ආගව්ඡති. - සා.

ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ හා අපගේ යම් මේ ධර්මදෙශනාව හා සමග ධර්මදෙශනාවක් හෝ අනුශාසනාව හා සමග අනුශාසනාවක් ඇද්ද, අපදෙදෙනාගේ මේ පැනවීමෙහි ලා විශෙෂකිම, අධික ප්‍රයෝග කිම නානාකිමැ' යි. වහන්ස, ඉක්බිති අපි ඒ අන්තොටු පිරි-වැජ්ජන්ගේ දෙසුම නො ම පිළිගනුමිහ. නො ම පිළිකෙච් කළමිහ. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙච් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පමිපයෙහි මෙ වදනෙහි අරුත දැනගන්නමෝ යි හුනස්නෙන් නැගිට පිටත් ව ගියෙමු.

මහණෙනි, මෙසේ කියන ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කිව යුතු වන්නාහ: “ඇවැත්නි, යම් නයකට පැමිණ පක්ඛනිවරණ දසයෙක් වේ නම්, සත්ඛොජ්ඣ තුදුසෙක් වේ නම් එබඳු නයෙක් ඇත්ද” යි. මහණෙනි, මෙසේ පුච්චස්නා ලද අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ (පිළිතුරු) සපයා කියන්නට නො ද හැකි වන්නාහ. මතු දුකටත් පැමිණෙන්නාහ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිෂය කරුණෙහි ලා (පුච්චස්නා ලද්දේ) යම් සේ නම් එහෙයිනි. මහණෙනි, තථාගත කෙනෙකුත් විසින් හෝ තථාගත සච්චකු විසින් හෝ මෙයින් (-මාගේ සස්නෙන්) අසා (-ඉගෙන) හෝ හැර යමෙක් මේ පැන විසඳීමෙන් සිත සතුටු කරන්නේ නම් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙච්චි මහණ බමුණන් සහිත දෙව මිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි එබන්දකු මම නො ම දකිමි.

මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ පස්තිවරණ දසයෙක් වේ නම් ඒ නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි: ඇතුළත (සිය පස් කඳ ඇරබ) යම් කාමච්ඡද්දකුත් වේ නම් එද නිවරණයෙකි. පිටත (මෙරමා පස් කඳ ඇරබ) යම් කාමච්ඡද්දකුත් වේ නම් එද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය කාමච්ඡද්දනිවරණය යි ගණනට යේ. ඒ මෙ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, ඇතුළත යම් ව්‍යාපාදයෙකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. පිටත යම් ව්‍යාපාදයෙකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය ව්‍යාපාදනිවරණය යි උදෙසීමට යෙයි. ඒ මෙ නයිනු ද දෙකෙක් වේ.

යම් ථිතයකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. යම් මිඬයකුත් වේ නම් එද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය ථිතමිඬනිවරණය යි උදෙසීමට යෙයි. ඒ මෙතයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් උද්ධච්චයකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. යම් කුකුච්චයකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය උද්ධච්චකුකුච්චනිවරණය යි උදෙසීමට යෙයි. ඒ මෙ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු විචිකිච්ඡා තදපි නිවරණං. යදපි බහිද්ධා ධම්මෙසු විචිකිච්ඡා තදපි නිවරණං. විචිකිච්ඡා නිවරණනාති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති. අයං බො භික්ඛවෙ පරියායො යං පරියායං ආගමම පඤ්චනිවරණා දස හොනති.

කතමො ව භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම සත්ත බොජ්ඣක්ඛයා චතුර්දස හොනති: යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු¹ සති තදපි සතිසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා. යදපි බහිද්ධා ධම්මෙසු සති තදපි සති සමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා. සතිසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයාති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු¹ පඤ්ඤාය පච්චිනාති පච්චරන්² පරිවිමංසමාපජ්ජති තදපි ධම්මචිවයසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා. යදපි බහිද්ධා ධම්මෙසු පඤ්ඤාය පච්චිනාති පච්චරන්² පරිවිමංසමාපජ්ජති තදපි ධම්මචිවය සමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා. ධම්මචිවයසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයාති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, කායිකං චිරියං තදපි චිරියසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා. යදපි චේතසිකං චිරියං තදපි චිරියසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා. චිරියසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයාති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, සචිතකක්ඛසච්චාරා පිති තදපි පිතිසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා. යදපි අචිතකක්ඛසච්චාරා පිති තදපි පිතිසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා. පිතිසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයාති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, කායපාසාදධි තදපි පාසාදධිසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා, යදපි චිත්තපාසාදධි, තදපි පාසාදධිසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා, පාසාදධිසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයාති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, සචිතකෙක්ඛා සච්චාරො සමාධි තදපි සමාධි-සමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා, යදපි අචිතකෙක්ඛා අච්චාරො සමාධි තදපි සමාධි-සමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා, සමාධිසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයාති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු උපෙබ්බා තදපි උපෙබ්බා-සමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා; යදපි බහිද්ධා ධම්මෙසු උපෙබ්බා තදපි උපෙබ්බා-සමෙධොජ්ඣක්ඛෙයා, උපෙබ්බාසමෙධොජ්ඣක්ඛෙයාති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදමිනාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති. අයං බො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම සත්තබොජ්ඣක්ඛයා චතුර්දසාති.

1- අජ්ඣන්තධම්මෙසු - සීග්.

2- පච්චිනපච්චරණි - සී 1, 2-

මහණෙනි, ඇතුළත (සිය පස්කඳෙහි) යම් විචිකිච්ඡාවකුත් වේ නම් ඵ ද නිවරණයෙකි. පිටත (අන්තර්ගත) යම් විචිකිච්ඡාවකුත් වේ නම් ඵ ද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය විචිකිච්ඡානිවරණය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ පස්නිවරණ දසයෙක් වේ නම් මේ (ඒ) නයයි.

මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සත්ඛොජ්ඣ නුදුසෙක් වේ නම් (ඒ) නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ඇතුළත දහමිහි (-ආධ්‍යාත්මික-සංස්කාරයන්හි) යම් සිහියකුත් වේ නම් ඵ ද සතිසම්බොජ්ඣංගයෙකි. පිටත දහමිහි (-බාහිර සංස්කාරයන්හි) යම් සිහියකුත් වේ නම් ඵ ද සතිසම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය සතිසම්බොජ්ඣංගය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, ඇතුළත දහමිහි නුවණින් සොයයි, පරික්ෂා කෙරෙයි භාත්පයින් විමසීමට පැමිණෙයි යන යමක් වේ නම් ඵ ද ධම්ම-විචයසම්බොජ්ඣංගයෙකි. පිටත දහමිහි නුවණින් සොයයි, පරික්ෂා කෙරෙයි භාත්පයින් විමසීමට පැමිණෙයි යන යමක් වේ නම් ඵ ද ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣංගය ය යි උදෙසීමට යෙයි. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් කායික වියඞ්ගයකුත් වේ නම් ඵ ද චිරියසම්බොජ්ඣංගයෙකි. යම් චෛතසික වියඞ්ගයකුත් වේ නම් ඵ ද චිරිය සම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය චිරියසම්බොජ්ඣංගය ය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් සචිතර්කසච්චාර ප්‍රීතියෙකුත් වේ නම් ඵ ද ප්‍රීති-සම්බොජ්ඣංගයෙකි. යම් අචිතර්කසච්චාර ප්‍රීතියෙකුත් වේ නම් ඵ ද පීතිසම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය පීතිසම්බොජ්ඣංගය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් කායපසාද්ධියෙකුත් වේ නම් ඵ ද පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣංගයෙකි. යම් චිත්තපස්සද්ධියෙකුත් වේ නම් ඵ ද පස්සද්ධි-සම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣංගය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් සචිතර්කසච්චාර සමාධියෙකුත් වේ නම් ඵ ද සමාධිසම්බොජ්ඣංගයෙකි. යම් අචිතර්කසච්චාර සමාධියෙකුත් වේ නම් ඵ ද සමාධිසම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය සමාධි සම්බොජ්ඣංගය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, ඇතුළත දහමිහි යම් මැදහත් බවෙකුත් වේ නම් ඵ ද උපෙබාසම්බොජ්ඣංගයෙකි. පිටත දහමිහි යම් මැදහත් බවෙකුත් වේ නම් ඵ ද උපෙබාසම්බොජ්ඣංගයෙකි. මෙසේ මෙය උපෙබාසම්බොජ්ඣංගය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සත්ඛොජ්ඣ නුදුසෙක් වේ නම් මේ (ඒ) නය යි.

2. 6. 3

අගභිසුත්තං

599. අථ ඛො සමඤ්චුලා භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පනතච්චරමාදය සාවත්ථි පිණ්ඩාය පට්ඨංසු -පෙ- (පරියාය සුත්තන්තො-වණ්ණිකකාමොඵව) ඵවංවාදිතො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵවමසසු වචනියා: “යස්මිං ආවුසො, සමයෙ ලීනං චිත්තං හොති, කතමෙසං තස්මිං සමයෙ ඛොජ්ඣාඤානං අකාලො භාවනාය, කතමෙසං තස්මිං සමයෙ ඛොජ්ඣාඤානං කාලො භාවනාය: යස්මිං පනාවුසො සමයෙ උද්ධතං චිත්තං හොති, කතමෙසං තස්මිං සමයෙ ඛොජ්ඣාඤානං අකාලො භාවනාය, කතමෙසං තස්මිං සමයෙ ඛොජ්ඣාඤානං කාලො භාවනායා”ති. ඵවං පුට්ඨා භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා න වෙච්ච සමාධිසමෝඤාති, උත්තරිණච්චි වියානං ආපජ්ජස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු: යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයස්මිං. නාහං තං භික්ඛවෙ, පස්සාමි සදේවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභමකෙ සස්සමණ්ඩාභරණියා පජාය සදේවමනුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙය්‍ය අඤ්ඤාත්‍ර තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ඉතො වා පන සුත්තා.

යස්මිං භික්ඛවෙ, සමයෙ ලීනං චිත්තං හොති අකාලො තස්මිං සමයෙ පස්සද්ධිසමෝඤාඤානස්ස භාවනාය. අකාලො සමාධිසමෝඤා-ඤානස්ස භාවනාය. අකාලො උපෙබ්බසමෝඤාඤානස්ස භාවනාය. තං කිස්ස හෙතු: ලීනං භික්ඛවෙ චිත්තං. තං ඵතෙහි ධම්මෙහි දුස්සම්මුට්ඨාපයං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො පරිත්තං අගභිං උජ්ජාලෙතුකාමො අස්සි, සො තත්ථ අලලානි වෙච්ච තිණානි පකඛ්ථෙය්‍ය, අලලානි ච ගොමයානි පකඛ්ථෙය්‍ය, අලලානි ච කට්ඨානි පකඛ්ථෙය්‍ය, උදකවාතඤ්ච දදෙය්‍ය, පංසුකෙන ච ඔකිරෙය්‍ය, භඤ්ඤා නු ඛො සො පුරිසො පරිත්තං අගභිං උජ්ජාලෙතුනති? නො හෙතං හන්තං. ඵවමෙච්ච ඛො භික්ඛවෙ, යස්මිං සමයෙ ලීනං චිත්තං හොති, අකාලො තස්මිං සමයෙ පස්සද්ධිසමෝඤාඤානස්ස භාවනාය. අකාලො සමාධිසමෝඤා-ඤානස්ස භාවනාය. අකාලො උපෙබ්බසමෝඤාඤානස්ස භාවනාය. තං කිස්ස හෙතු: ලීනං භික්ඛවෙ චිත්තං. තං ඵතෙහි ධම්මෙහි දුස්සම්මුට්ඨාපයං හොති.

යස්මිං ච ඛො භික්ඛවෙ, සමයෙ ලීනං චිත්තං හොති. කාලො තස්මිං සමයෙ ධම්මච්චිවයසමෝඤාඤානස්ස භාවනාය. කාලො විරිය-සමෝඤාඤානස්ස භාවනාය. කාලො පීතිසමෝඤාඤානස්ස භාවනාය. තං කිස්ස හෙතු: ලීනං භික්ඛවෙ චිත්තං. තං ඵතෙහි ධම්මෙහි සුසම්මුට්ඨාපයං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො පරිත්තං අගභිං උජ්ජාලෙතුකාමො අස්සි. සො තත්ථ සුකඛානි වෙච්ච තිණානි පකඛ්ථෙය්‍ය. සුකඛානි ගොමයානි පකඛ්ථෙය්‍ය. සුකඛානි කට්ඨානි පකඛ්ථෙය්‍ය. මුඛවාතං ච දදෙය්‍ය. න ච පංසුකෙන ඔකිරෙය්‍ය භඤ්ඤා නු ඛො සො පුරිසො පරිත්තං අගභිං උජ්ජාලෙතුනති. ඵවං හන්තං. ඵවමෙච්ච ඛො භික්ඛවෙ, යස්මිං සමයෙ ලීනං චිත්තං හොති, කාලො තස්මිං සමයෙ ධම්මච්චිවයසමෝඤාඤානස්ස භාවනාය. කාලො විරිය-සමෝඤාඤානස්ස භාවනාය. කාලො පීතිසමෝඤාඤානස්ස භාවනාය. තං කිස්ස හෙතු: ලීනං භික්ඛවෙ චිත්තං, තං ඵතෙහි ධම්මෙහි සුසම්මුට්ඨාපයං හොති.

2. 6. 3

අග්ගි සූත්‍රය

599. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන සැවනට පිඬු පිණිස පිවිසියහ... (පරියාය සූත්‍රයේ වර්ණනා කළ ක්‍රමය මැයි) මහණෙනි, මෙබඳු වාද ඇති අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කිය යුතු වන්නාහු: ඇවැත්නි, යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ නම් එසමයෙහි කවර බොජ්ඣංගයන් වැඩිමට නො කල් ද? එසමයෙහි කවර බොජ්ඣංගයන් වැඩිමට කල් ද? ඇවැත්නි, යම් කලෙක සිත නොසන්සුන් වූයේ වේ නම් එසමයෙහි කවර බොජ්ඣංගයන් වැඩිමට නො කල් ද? එසමයෙහි කවර බොජ්ඣංගයන් වැඩිමට කල් ද යි. මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රථමස්තා ලද අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ (පිළිතුරු) සපයා කියන්නට නො හැකි වන්නාහ. මතු දුකටත් පැමිණෙන්නාහ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිෂය කරුණෙහි ලා යම් සේ නම් එමෙනි. මහණෙනි, තථාගත කෙනකුත් විසින් හෝ තථාගත සච්චකු විසින් හෝ මෙයින් අසා හෝ හැර යමෙක් මේ පැන උසඳීමෙන් සිත සතුටු කරන්නේ නම් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බලුන් සහිත ලෙව්හි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි එබන්දකු මම නොම දකිමි.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ නම් එසමයෙහි පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣංගය වැඩිමට නො කලි. සමාධිසම්බොජ්ඣංගය වැඩිමට නො කලි. උපෙකාසම්බොජ්ඣංගය වැඩිමට නො කලි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත සැහවුණේ ය. එය මේ දහමින් නො නගාලිය හැක්කේ වේ. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මද ගින්නක් දල්වනු කැමැත්තේ වන්නේ ද, හෙතෙමේ එහි අමු තණත් බහාලන්නේ නම් අමුගොමත් බහා ලන්නේ නම් අමු දරන් බහා ලන්නේ නම් සිහිල් සුලභන් දෙන්නේ නම් වැලින් ඉසින්නේ නම් ඒ පුරිස් තෙමේ මද ගින්න දල්වන්නට සුදුසු ද යි. වහන්ස මෙය නොවේ ම ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කලෙක සිත සැහවුණක් වේ නම් එසමයෙහි පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣංගය වඩන්නට නො කලි. සමාධිසම්බොජ්ඣංගය වඩන්නට නො කලි. උපෙකාසම්බොජ්ඣංගය වඩන්නට නො කලි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත සැහවුණේ ය. එය මේ දහමින් නො නගාලිය හැක්කේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ ද; එසමයෙහි ධම්ම-විවයසම්බොජ්ඣංගය වඩනට කලි. විරියසම්බොජ්ඣංගය වඩනට කලි. පිනිසම්බොජ්ඣංගය වඩනට කලි. ඒ කවර හෙයින් යත්, මහණෙනි, සිත සැහවුණේ ය. එය මේ දහමින් මැනැවින් නගාලිය හැක්කේ වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මද ගින්නක් දල්වනු කැමැත්තේ වන්නේ ද, හෙතෙමේ එහි විසලි තණත් බහා ලන්නේ නම් විසලි ගොමත් බහා ලන්නේ නම් විසලි දරන් බහා ලන්නේ නම් මුළුසුලභන් දෙන්නේ නම් වැලි නො ද ඉසින්නේ නම් ඒ පුරිස් තෙමේ මද ගින්න දල්වන්නට සුදුසු ද යි. වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ නම් එසමයෙහි ධම්මවිවයසම්බොජ්ඣංගය වඩනට කලි. විරිය සම්බොජ්ඣංගය වඩනට කලි. පිනිසම්බොජ්ඣංගය වඩනට කලි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත සැහවුණේ ය. එය මේ දහමින් මැනැවින් නගාලිය හැක්කේ වෙයි.

යසම් භික්ඛවෙ, සමයෙ උද්ධතං විතතං භොති, අකාලො තසම් සමයෙ ධම්මෙව්වයසමොඡ්ඤ්ඤාඤායා භාවනාය. අකාලො විරියසමොඡ්ඤ්ඤාඤායා භාවනාය. අකාලො පිතිසමොඡ්ඤ්ඤාඤායා භාවනාය. තං කියස් හෙතු? උද්ධතං භික්ඛවෙ විතතං, තං එතෙහි ධම්මෙහි දුටුපසමං භොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො මහත්තං අභික්ඛන්ධං නිබ්බාපෙතුකාමො අස්ස, සො තත්ථ පුසබ්බානි වෙව තිණානි පක්ඛපෙය්‍ය. පුසබ්බානි ගොමියානි පක්ඛපෙය්‍ය, පුසබ්බානි කට්ඨානි පක්ඛපෙය්‍ය මුඛවාතඤ්ඤා දෙය්‍ය, න ච පංසුකෙන ඕකිරෙය්‍ය. හත්ඨො නු ඛො සො පුරිසො මහත්තං අභික්ඛන්ධං නිබ්බාපෙතුන්ති? නො භත්තං හත්තං, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යසම් සමයෙ උද්ධතං විතතං භොති, අකාලො තසම් සමයෙ ධම්මෙව්වයසමොඡ්ඤ්ඤාඤායා භාවනාය. අකාලො විරියසමොඡ්ඤ්ඤාඤායා භාවනාය, අකාලො පිතිසමොඡ්ඤ්ඤාඤායා භාවනාය. තං කියස් හෙතු උද්ධතං භික්ඛවෙ විතතං. තං එතෙහි ධම්මෙහි දුටුපසමං භොති.

යසම් භික්ඛවෙ, සමයෙ උද්ධතං විතතං භොති කාලො තසම් සමයෙ පස්සඤ්ඤාඤායා භාවනාය. කාලො සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤාඤායා භාවනාය. කාලො උපෙධාසමොඡ්ඤ්ඤාඤායා භාවනාය. තං කියස් හෙතු, උද්ධතං භික්ඛවෙ විතතං. තං එතෙහි ධම්මෙහි සුටුපසමං භොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො මහත්තං අභික්ඛන්ධං නිබ්බාපෙතුකාමො අස්ස, සො තත්ථ අලානි වෙව තිණානි පක්ඛපෙය්‍ය, අලානි වෙව ගොමියානි පක්ඛපෙය්‍ය, අලානි ච කට්ඨානි පක්ඛපෙය්‍ය, උද්ධතං වාතඤ්ඤා දෙය්‍ය, පංසුකෙන ච ඕකිරෙය්‍ය, හත්ඨො නු ඛො සො පුරිසො මහත්තං අභික්ඛන්ධං නිබ්බාපෙතුන්ති? එවමෙව හෙත්තං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යසම් සමයෙ උද්ධතං විතතං භොති, කාලො තසම් සමයෙ පස්සඤ්ඤාඤායා භාවනාය. කාලො සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤාඤායා භාවනාය, කාලො උපෙධාසමොඡ්ඤ්ඤාඤායා භාවනාය. තං කියස් හෙතු, උද්ධතං භික්ඛවෙ විතතං. තං එතෙහි ධම්මෙහි සුටුපසමං භොති. සතිං ඛවාහං භික්ඛවෙ සබ්බස්සං වදම්ති.

2. 6. 4

මෙතනසුත්තං

600. එකං සමයං හගවා කොලියෙසු විහරති හලිඤ්චසනානාම කොලියානං නිගමො. අථ ඛො සමෙත්තො භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පතනවීරමාද්‍ය හලිඤ්චසනං පිණ්ඩාය පටිසිංසු. අථ ඛො තෙසං භික්ඛුනාං එතදභොසි: “අතිප්පගො ඛො තාව හලිඤ්චසනෙ පිණ්ඩාය වරිතුං, යන්තන මයං යෙනඤ්ඤාතිස්සානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්තපසඤ්ඤාමෙය්‍යාමා”ති. අථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙනඤ්ඤාතිස්සානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්තපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමිංසු තෙහි අඤ්ඤාතිස්සෙහි පරිබ්බාජකෙහි සඤ්ඤා සමෙත්තොදිංසු, සමෙත්තොදිංසු කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, එකමන්තං නිසීදන්තො ඛො තෙ භික්ඛු තෙ අඤ්ඤාතිස්සා පරිබ්බාජකා එතදවොටුං:

මහණෙනි, යම් කලෙක සිත නොසන්සුන් වේ ද; එසමයෙහි ධම්මච්චියසම්බොජ්ඣංගය වඩනට නො කළි. විරියසම්බොජ්ඣංගය වඩනට නො කළි. පීතිසම්බොජ්ඣංගය වඩනට නො කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නො සන්සුන් ය. එය මේ දහමින් නොසන්සිදුවිය හැක්කේ වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මහත් ගීතිකඳක් නිවනු කැමැත්තේ වන්නේ ද; හෙතෙමේ එහි වියළි තණත් බහා ලන්නේ නම් වියළි ගොමත් බහා ලන්නේ නම් වියළි දරන් බහා ලන්නේ නම් මුවසුළඟත් දෙන්නේ නම් වැලි නො ද ඉසින්නේ නම් ඒ පූර්ව තෙමේ මහත් ගීතිකඳ නිවන්නට සුදුසු ද යි. වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කලෙක සිත නොසන්සුන් වේ නම් එසමයෙහි ධම්මච්චියසම්බොජ්ඣංගය වඩනට නො කළි. විරියසම්බොජ්ඣංගය වඩනට නො කළි. පීතිසම්බොජ්ඣංගය වඩනට නො කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නො සන්සුන් ය. එය මේ දහමින් නො සන්සිදුවිය හැකි වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිත නොසන්සුන් වේ නම් එසමයෙහි පස්සද්ධියම්බොජ්ඣංගය වඩනට කළි. සමාධියම්බොජ්ඣංගය වඩනට කළි. උපෙකාසම්බොජ්ඣංගය වඩනට කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නොසන්සුන් ය. එය මේ දහමින් මැනවින් සන්සිදු විය හැක්කේ වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මහත් ගීතිකඳක් නිවනු කැමැත්තේ වන්නේ ද; හෙතෙමේ එහි අමු තණත් බහා ලන්නේ නම් අමු ගොමත් බහා ලන්නේ නම් අමු දරන් බහා ලන්නේ නම් සිහිල් සුළඟත් දෙන්නේ නම් වැලිත් ඉසින්නේ නම් ඒ පූර්ව තෙමේ මහත් ගීතිකඳ නිවන්නට සුදුසු ද යි. වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කලෙක සිත නො සන්සුන් වේ නම් එසමයෙහි පස්සද්ධියම්බොජ්ඣංගය වඩනට කළි. සමාධියම්බොජ්ඣංගය වඩනට කළි. උපෙකාසම්බොජ්ඣංගය වඩනට කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නො සන්සුන් ය. එය මේ දහමින් මැනවින් සන්සිදු විය හැක්කේ වෙයි. මහණෙනි, සිතිය වූ කළි සියලු තත්ති ම කැමති විය යුතු යයි මම කියමි යි.

2. 6. 4

මෙතක සූත්‍රය

600. එක්කලෙක භාග්‍යාවතුන් වහන්තේ කොළිය දැනව්වෙහි හළිද්ද වසන නම් කොළියයන්ගේ නියමගම්හි වැඩවසන සේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන හළිද්දවසන නියමගමට පිඩු පිණිස පිටිසියහ. ඉක්බිති ඒ භික්ෂූන්ට මේ සිත විය: හළිද්දවසනයෙහි පිඩු පිණිස හැසිරෙන්නට තවම කල් වැඩි ය. අපි අන් තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම වෙත එළඹෙන්නමෝ නම් මැනැවැ' යි. එකල්හි ඒ භික්ෂුහු අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම වෙත එළඹියහ. එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමඟ සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිති කට යුතු කතා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූන්ට ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙය කිනු:

සමණො ආවුසො, ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති: “එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානිවරණෙ පභාය වෙනසො උපකක්ඛලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජ්ජෙත්ථ¹ ඵරික්ඛා විහරථ. කරුණාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජ්ජෙත්ථ¹ ඵරික්ඛා විහරථ. මුද්දිතාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මුද්දිතාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජ්ජෙත්ථ¹ ඵරික්ඛා විහරථ. උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජ්ජෙත්ථ¹ ඵරික්ඛා විහරථ”ති.

මයට්ඨි බො ආවුසො, සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙමි: “එථ තුමෙහ ආවුසො, පඤ්ඤානිවරණෙ පභාය වෙනසො උපකක්ඛලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරථ -පෙ- කරුණාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරික්ඛා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජ්ජෙත්ථ ඵරික්ඛා විහරථ”ති. ඉධ නො ආවුසො, කො විසෙසො කො අධිප්පායො කිං නානාකරණං සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමහාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනිනි.

අථ බො තෙ භික්ඛු තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිං නෙව අභිනාදිංසු, නාප්පට්ඨකකාසිංසු. අනභිනාදිත්ථා අප්පට්ඨකකාසිත්ථා උට්ඨායාසනා පකකම්මිංසු, හගවතො සන්තීකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිත්ථාමාති. අථ බො තෙ භික්ඛු හලිද්දවසනෙ පිණ්ඩාය වරිත්ථා පට්ඨාහතං පිණ්ඩපාතපටිකකානා යෙන හගවා තෙනුපසංඛාමිංසු. උපසංඛාමිත්ථා හගවන්තං අභිවාදෙත්ථා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසිතො බො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදවොචු: ඉධ මයං හතෙත, පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්ථා පත්තචීවරමාදය හලිද්දවසනං පිණ්ඩාය පටිච්ඡිමිහ. තෙසං නො හතෙත, අමහාකං එතදභොසි: “අනිප්පගො බො තාව හලිද්දවසනෙ පිණ්ඩාය වරිත්ථා, යත්තූත මයං යෙන අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංඛාමෙය්‍යාමා”ති.

ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම් සව්වනට මෙසේ දහම් දෙසයි: “මහණෙනි, එවු, තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන නිවරණ පහකොට මෙන්සහගිය සිතින් එක්දිගක් පතුරුවා වෙසෙව. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සථාත්මනයෙන් සියල්ලෙන් යුත් ලොව විපුල වූ මහත් බවට පැමිණි නො පමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත මෙන්සහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙව, කුච්ඡුසහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සථාත්මනයෙන් සියල්ලෙන් යුත් ලොව විපුල වූ මහත් බවට පැමිණි නො පමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත කුච්ඡුසහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙව. මුදිතා සහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිවුවන දිග ද, (පතුරුවා වෙසෙව) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සථාත්මනයෙන් සියල්ලෙන් යුත් ලොව විපුල වූ මහත් බවට ගිය නොපමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත මුදිතා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙව. මැදහත් බව සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සර්වාත්මනයෙන් සියලු ලොව පැතුරුණු මහත් බවට ගිය නොපමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත උපෙක්ඛා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙව යි.

ඇවැත්නි, අපි දු සව්වනට මෙසේ දහම් දෙසමු: “ඇවැත්නි එව තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන නිවරණ පහ කොට මෙන් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව...කරුණා සහගත සිතින් ... මුදිතා සහගත සිතින් ... උපෙක්ඛාසහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙවු. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සථාත්මනයෙන් සියලු ලොව පැතුරුණු මහත් බවට ගිය නො පමණ වූ වෙර නැති, දෙමනස් රහිත උපෙක්ඛාසහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙව” යි. ඇවැත්නි. මෙහි මහණ ගොයුම්හුගේ හා අපගේ යම් මේ ධර්මදෙශනාව හා සමග ධර්මදෙශනාවක් හෝ අනුශාසනාව හා සමග අනුශාසනාවක් ඇද්ද, අප දෙදෙනාගේ මේ පැනවීමෙහිලා විශේෂ කීම, අධික ප්‍රයෝග කීම, නානාකිකිමැ යි.

එකල්හි ඒ භික්ෂුහු ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ භාෂිතය නො ම පිළිගත්හ. නොම පිළිකෙව් කළහ. නොපිළිගෙන නොපිළිකෙව් කොට “මේ භාෂිතයේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි දී දන ගන්නෙමු” යි හුතස්නෙන් නැගී පිටත්ව ගියහ. ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු හලිද්දවසනයෙහි පිඩු පිණිස හැසිර පසුබා පිණ්ඩපානයෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ. වහන්ස, මෙහි අපි පෙරවරු හැදපෙරව පාසිවුරු ගෙන හලිද්දවසනයට පිඩු පිණිස පිවිසියෙමු. වහන්ස, ඒ අපට මෙබඳු සිතෙක් විය: “හලිද්දවසනයෙහි පිඩු පිණිස හැසිරෙන්නට තව ම කල් වැඩිය, අපි අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම කරා එළඹෙන්නමෝ නම් ඉතා යෙහෙකැයි. වහන්ස, එකල්හි අපි අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ

අථ ඛො මයං භතෙන, යෙනඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංඛිතමිථෙහ. උපසංඛිතමිත්ථා තෙහි අඤ්ඤතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සංඛිං සමෙවාදිමහ. සමෙවාදතියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙකා ඵකමනානං නිසිදිමහ. ඵකමනානං නිසිතො ඛො අමෙහ භතෙන, තෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵතදවොචුං:

සමණො ආවසො, ගොතමො සාවකානං ඵචං ධම්මං දෙසෙති: “ඵථ තුමෙහ භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙතසො උපකකිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ මෙත්තාසහගතෙන වෙතසා ඵකං දිසං ඵරිකා විහරථ -පෙ- කරුණාසහගතෙන වෙතසා -පෙ- මුදිතාසහගතෙන වෙතසා -පෙ- උපෙබ්බාසහගතෙන වෙතසා ඵකං දිසං ඵරිකා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙබ්බාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්බාපජේෂන ඵරිකා විහරථා”ති.

මයං ඛො ආවුසො, සාවකානං ඵචං ධම්මං දෙසෙම: “ඵථ තුමෙහ ආවුසො, පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙතසො උපකකිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ මෙත්තාසහගතෙන වෙතසා ඵකං දිසං ඵරිකා විහරථ -පෙ- කරුණාසහගතෙන වෙතසා -පෙ- මුදිතාසහගතෙන වෙතසා -පෙ- උපෙබ්බාසහගතෙන වෙතසා ඵකං දිසං ඵරිකා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙබ්බාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්බාපජේෂන ඵරිකා විහරථා”ති. ඉධ නො ආවුසො, කො විසෙසො කො අධිප්පායො කිං නානාකරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමොකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනිනි.

අථ ඛො මයං භතෙන, තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනාදිමිහ. නප්පටිකෙකාසිමිහ. අනභිනාදිත්ථා අප්පටිකෙකාසිත්ථා උට්ඨායාසනා පකකමිමිහ, “භගවතො සත්ථිකෙ ඵතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිස්සාමා”ති. ඵචංවාදිතො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵචමෙසු වචනියා: “කථං භාවිතා පනාවුසො මෙත්තා වෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිඤ්ඤා කිම්පරියොසානා? කථං භාවිතා පනාවුසො, කරුණාවෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිඤ්ඤා කිංපරියොසානා? කථං භාවිතා පනාවුසො, මුදිතා වෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිඤ්ඤා කිංපරියොසානා? කථං භාවිතා පනාවුසො උපෙබ්බාවෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිඤ්ඤා කිංපරියොසානා”ති. ඵචං පුට්ඨා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා න වෙව සමපාධිස්සන්ති, උත්තරිඤ්ඤා විසානං ආපජස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු: යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයසමි. නාහං තං භික්ඛවෙ, පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභූමිකෙ සස්සමණ-බ්බාහුමණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන වින්තං ආරාධෙය්‍ය අඤ්ඤානු තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ඉතො වා පන සුත්වා.

අරම කරා එළඹුණෙමු. එළඹී ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමග සතුටු වූමු. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කතා කොට නිමවා එකත් පසෙක හිඳගත්තෙමු. වහන්ස, එකත්පසෙක හුන් අපට ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙය කිහි :

ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම් සවිච්චනට මෙසේ දහම් දෙසයි: “මහණෙනි එව්, තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පඤ්ඤානිවරණ පහ කොට මෙන්සහගිය සිතින් ...එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව... කුච්ඡු සහගිය සිතින් ... මුදිතා සහගත සිතින් ... උපෙක්ඛා සහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව, එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව). මෙසේ උඩ යට සරස සථානමකායෙන් සියලු ලොව පැතුරුණු මහත් බවට ගිය නො පමණ වූ චේර නැති දෙමනස් රහිත උපෙක්ඛාසහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙව”යි.

ඇවැත්නි, අපිදු සවිච්චනට මෙසේ දහම් දෙසමු. “ඇවැත්නි, එව් තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පඤ්ඤානිවරණ පහ කොට මෙන් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව,...කුච්ඡු සහගිය සිතින් ... මුදිතා සහගත සිතින් ... උපෙක්ඛාසහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සථානමකායෙන් සියලු ලොව පැතුරුණු මහත් බවට ගිය නො පමණ වූ චේර නැති දෙමනස් රහිත උපෙක්ඛාසහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙව” යි. ඇවැත්නි, මෙහි මහණ ගොයුම්හුගේ හා අපගේ යම් මේ ධර්මදෙශනාව සමග ධර්මදෙශනාවක් හෝ අනුශාසනාව හා සමග අනුශාසනාවක් හෝ ඇද්ද, අප දෙදෙනාගේ මේ පැනවීමෙහි ලා විශේෂ කිම, අධික ප්‍රයෝග කිම, නානාඥා කිම යි.

වහන්ස, ඉක්බිති අපි ඒ අන්තොටුපිරිවැජ්ජන්ගේ වදන් නොම පිළිගනුමිහ. නො ම පිළිකෙටි කළමිහ. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටි කොට මේ වදනෙහි අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි දී දැනගන්නෙමු යි හුනස්නෙන් නැගී පිටත්ව ගියෙමු යි. මහණෙනි, මෙබඳු වාද ඇති අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියයුතු වන්නාහ: ඇවැත්නි, කෙසේ වඩනලද මෛත්‍රීවිතතවිමුක්තිය (අර්පණාසමාධිය) කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද? ඇවැත්නි, කෙසේ වඩන ලද කරුණාවිතතවිමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද? ඇවැත්නි, කෙසේ වඩනලද මුදිතා විතතවිමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද? ඇවැත්නි, කෙසේ වඩනලද උපෙක්ඛා විතතවිමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුවිය්නා ලද අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ සපයා කියන්නට නොද හැකි වන්නාහ. මතු දුකටත් පැමිණෙන්නාහ. හේ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිෂය කරුණෙහිලා යම්සේ නම් එමෙනි. මහණෙනි, තථාගත කෙනකුත් විසින් හෝ තථාගත සවිච්ඡා විසින් හෝ මෙයින් අසා හෝ හැර යමෙක් මේ පැන විසඳීමෙන් සිත් ගන්නේ නම් දෙවියන් සහිත මරුන් බඹුන් සහිත ලෙව්හි මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි එබන්දකු මම නො ම දකිමි.

මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද මෙමුච්ඡාසන්ධිකත්තිය කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට මෙත්තාසහගත සතිසමෙබ්බාජ්ඣාසංඝය වඩයි... මෙත්තාසහගත උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣාසංඝය වඩයි. ඉදින් හෙතෙමේ ඉටු අරමුණෙහි අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් අනිටු අරමුණෙහි ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි යි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණෙහිත් අනිටු අරමුණෙහිත් ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණෙහිත් අනිටු අරමුණෙහිත් අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණත් අනිටු අරමුණත් යන දෙක දුරු කොට උපෙක්ඛා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදුනුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා උපෙක්ඛා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදුනුම් ඇතිව වෙසේ. ශුභවිමොක්ඛයට හෝ පැමිණ වෙසේ. මහණෙනි, ලොකිකප්‍රඥා ඇති මතු විමුක්තිය (අර්හත්‍යය) අවබෝධ නොකරන මහණහට මෙමුච්ඡාසන්ධිකත්තිය ශුභය කෙළවර කොට ඇත්තියයි මම කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කරුණාවෙනොවිමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට කරුණා සහගතසතිසමෙබ්බාජ්ඣාසංඝය වඩයි... කරුණා සහගත උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣාසංඝය වඩයි. ඉදින් හෙතෙමේ ඉටු අරමුණෙහි අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් අනිටු අරමුණෙහි ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණෙහිත් අනිටු අරමුණෙහිත් අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් අනිටු අරමුණෙහිත් ඉටු අරමුණෙහිත් ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණත් අනිටු අරමුණත් යන දෙක දුරු කොට උපෙක්ඛා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදුනුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා උපෙක්ඛා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදුනුම් ඇතිව වෙසේ. සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ අස්තඛමයෙන් නානාත්‍යසංඥාවන්ගේ නොමෙතෙහි කිරීමෙන් ආකාශය අනන්තයයි ආකාශානක්ඛායත්‍යයට පැමිණ හෝ වෙසේ. මහණෙනි, ලොකිකප්‍රඥා ඇති මතු විමුක්තිය අවබෝධ නොකරන මහණහට කරුණාවෙනොවිමුක්තිය ආකාශානක්ඛායත්‍යය පරම කොට ඇත්තිය යි මම කියමි.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, මුදිතා වෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිංඵලා කිංපරියොසානා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු මුදිතාසහගතං සතිසමෙඛාජ්ඣං භාවෙති -පෙ- මුදිතාසහගතං උපෙඛාසමෙඛාජ්ඣං භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ග පරිණාමිං. සො සචෙ ආකඛෙති අප්පට්ඨකකුලෙ පට්ඨකකුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති, පට්ඨකකුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති -පෙ- සචෙ ආකඛෙති අප්පට්ඨකකුලසඤ්ඤි පට්ඨකකුලසඤ්ඤි තදුභයං අභිනිවජ්ජෙත්වා උපෙඛකො විහරෙය්‍යං සතො සමපජානොති, උපෙඛකො තත්ථ විහරති සතො සමපජානො. සබ්බසො වා පන ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතිකකමම අනන්තං විඤ්ඤාණානි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනපරමාහං භික්ඛවෙ, මුදිතාවෙතොවිමුත්තං වද්ථි, ඉධ පඤ්ඤාස්ස භික්ඛුනො උත්තරිං විමුත්තං අප්පට්ඨිජ්ඣන්තො.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, උපෙඛාවෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිංඵලා කිංපරියොසානා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු උපෙඛාසහගතං සතිසමෙඛාජ්ඣං භාවෙති -පෙ- උපෙඛාසහගතං උපෙඛාසමෙඛාජ්ඣං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ග පරිණාමිං. සො සචෙ ආකඛෙති අප්පට්ඨකකුලෙ පට්ඨකකුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති, පට්ඨකකුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛෙති පට්ඨකකුලෙ අප්පට්ඨකකුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති, අප්පට්ඨකකුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛෙති අප්පට්ඨකකුලෙ ව පට්ඨකකුලෙ ව පට්ඨකකුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති, පට්ඨකකුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛෙති පට්ඨකකුලෙ ව අප්පට්ඨකකුලෙ ව අප්පට්ඨකකුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යනති, අප්පට්ඨකකුලසඤ්ඤි තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛෙති, අප්පට්ඨකකුලසඤ්ඤි පට්ඨකකුලසඤ්ඤි තදුභයං අභිනිවජ්ජෙත්වා උපෙඛකො විහරෙය්‍යං සතො සමපජානොති, උපෙඛකො තත්ථ විහරති සතො සමපජානො. සබ්බසො වා පන විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකකමම නත්ථි කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤාසයතනං උපසමපජ්ජ විහරති. ආකිඤ්ඤාසයතනපරමාහං භික්ඛවෙ, උපෙඛාවෙතොවිමුත්තං වද්ථි, ඉධ පඤ්ඤාස්ස භික්ඛුනො උත්තරිං විමුත්තං අප්පට්ඨිජ්ඣන්තො.

මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද මුද්ගාච්ඡා විමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත චෝක්ඛ්‍යගාපරිණාමී කොට මුද්ගාච්ඡා සන්තප්තබෞද්ධාසනය වඩයි... මුද්ගාච්ඡා සහගත උපෙක්ඛාසමොක්ඛාසනය වඩයි. ඉදින් හෙතෙමේ අනිටු අරමුණෙහි ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමිසි කැමති වේ නම් එහි ලා අනිටු හැඟුම් ඇතිව වෙසේ... ඉදින් ඉටු අරමුණක් අනිටු අරමුණක් යන දෙක දුරු කොට උපෙක්ඛා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදුනුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමිසි කැමති වේ නම් එහි ලා උපෙක්ඛා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදුනුම් ඇතිව වෙසේ. සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා විඤ්ඤාණය අනන්තයයි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට පැමිණ හෝ වෙසේ. මහණෙනි, ලොකිකප්‍රඥා ඇති මතු විමුක්තිය අවබෝධ නොකරන මහණහට මුද්ගාච්ඡා විමුක්තිය විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය පරම කොට ඇත්ති ය යි මම කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද උපෙක්ඛා විතර්ක විමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත චෝක්ඛ්‍යගාපරිණාමී කොට උපෙක්ඛා සහගත සන්තප්තබෞද්ධාසනය වඩයි... උපෙක්ඛා සහගත උපෙක්ඛා සමොක්ඛාසනය වඩයි. ඉදින් හෙතෙමේ ඉටු අරමුණෙහි අනිටු හැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමිසි කැමති වේ නම් එහි ලා අනිටු හැඟුම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් අනිටු අරමුණෙහි ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමිසි කැමති වේ නම් එහි ලා ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් ඉටු අරමුණෙහිත් අනිටු අරමුණෙහිත් අනිටුහැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමිසි කැමති වේ නම් එහි ලා අනිටුහැඟුම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් අනිටු අරමුණෙහිත් ඉටු අරමුණෙහිත් ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමිසි කැමති වේ නම් එහි ලා ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් ඉටු අරමුණක් අනිටු අරමුණක් යන දෙක දුරු කොට උපෙක්ඛා ඇතිව සිහි ඇතිව මනා දුනුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමිසි කැමති වේ නම් එහි ලා උපෙක්ඛා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදුනුම් ඇතිව වෙසේ. සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්මවා කිසිවක් නැතැයි ආකිංඤ්ඤායතනයට පැමිණ හෝ වෙසේ. මහණෙනි, ලොකිකප්‍රඥා ඇති මතු විමුක්තිය අවබෝධ නොකරන මහණහට උපෙක්ඛා විතර්ක විමුක්තිය ආකිංඤ්ඤායතනය පරම කොට ඇත්ති ය යි මම කියමි.

2. 6. 5

සංඛාරවසුත්තං

601. අපං බො සංඛාරවො බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමිතො හගවතා සද්ධිං සමමාදි. සමමාදනියං කපං සාරාණියං වීතිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො බො සංඛාරවො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තා එතදවොච : කො නු බො හො ගොතම, හෙතු කො පච්චයො යෙනෙකද දිසරන්තං සජ්ඣායකතා පි මන්තා නප්පට්ඨන්ති, පගෙව අසජ්ඣායකතා? කො පන හො ගොතම, හෙතු කො පච්චයො යෙනෙකද දිසරන්තං අසජ්ඣායකතාපි මන්තා පට්ඨන්ති. පගෙව සජ්ඣායකතාති.

යසම් බො බ්‍රාහ්මණ, සමයෙ කාමරාගපරිවුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති කාමරාගපරෙතෙන. උප්පන්නාස ව කාමරාගාස නිසසරණං යථාභුතං නප්පජානාති¹. අත්තත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභුතං න ජානාති² න පසසති. පරත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභුතං න ජානාති න පසසති. උභයත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභුතං න ජානාති න පසසති. දිසරන්තං සජ්ඣායකතාපි මන්තා නප්පට්ඨන්ති. පගෙව අසජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්පන්නො සංසට්ඨො ලාබ්‍යො වා හට්ඨියො වා නිලාය³ වා මඤ්ජට්ඨියො වා, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙකමානො යථාභුතං න ජානෙය්‍ය න පසෙය්‍ය. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ කාමරාගපරිවුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති කාමරාගපරෙතෙන උප්පන්නාස ව කාමරාගාස නිසසරණං යථාභුතං නප්පජානාති. අත්තත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභුතං න ජානාති න පසසති. පරත්ථෙති -පෙ- උභයත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභුතං න ජානාති න පසසති. දිසරන්තං සජ්ඣායකතාපි මන්තා නප්පට්ඨන්ති පගෙව අසජ්ඣායකතා.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ බ්‍යාපාදපරිවුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති බ්‍යාපාදපරෙතෙන. උප්පන්නාස ව බ්‍යාපාදාස නිසසරණං යථාභුතං න ජානාති. අත්තත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභුතං න ජානාති න පසසති. පරත්ථෙති -පෙ- උභයත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභුතං න ජානාති න පසසති. දිසරන්තං සජ්ඣායකතාපි මන්තා නප්පට්ඨන්ති. පගෙව අසජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්පන්නො අභිනා සන්තතො උක්ඛට්ඨිතො⁴ උක්ඛදකජාතො⁵, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙකමානො යථාභුතං න ජානෙය්‍ය න පසෙය්‍ය. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ බ්‍යාපාදපරිවුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති බ්‍යාපාදපරෙතෙන. උප්පන්නාස ව බ්‍යාපාදාස නිසසරණං යථාභුතං නප්පජානාති. අත්තත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභුතං න ජානාති න පසසති. පරත්ථෙති -පෙ- උභයත්ථෙති තසම් සමයෙ යථාභුතං න ජානාති න පසසති. දිසරන්තං සජ්ඣායකතාපි මන්තා නප්පට්ඨන්ති. පගෙව අසජ්ඣායකතා.

1. නප්පජානාති - සි 1, 2.

2. නප්පජානාති - මජ්ඣ, සා.

3. හට්ඨියො වා මඤ්ජට්ඨියො වා - සි 1, 2. නිලාය සා

4. පක්ඛට්ඨිතො - මජ්ඣ, උක්ඛට්ඨිතො - සා,

5. උක්ඛදකජාත - මජ්ඣ, උක්ඛදකජාත - සා,

2. 6. 5

සංගාරව සූත්‍රය

601. එකල්හි සංගාරව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්නේය. එකත්පස්ව හුන් සංගාරව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේය සැල කෙළේය. හවන් ගෞතමයෙනි, යම් හෙයකින් ඇතැම් දිනෙක දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහඳුළ මන්ත්‍ර තබා හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නොවැටහේ ද, එයට හෙතු කිම? ප්‍රත්‍යය කිම? හවන් ගෞතමයෙනි, යම් හෙයකින් ඇතැම් දිනෙක දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හඳුළ මන්ත්‍ර තබා නො හඳුළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ ද, එයට හෙතු කිම? ප්‍රත්‍යය කිමැ යි.

බමුණ, යම් කලෙක කාමරාගයෙන් මඬනා ලද කාමරාගය අනුව ගිය සිහින් යුතුව වෙසේ ද, උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් තතුසේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාක්‍ෂීයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. එසමයෙහි පරාක්‍ෂීයත් තතුසේ නො දනී නො දකී. එසමයෙහි උභයාක්‍ෂීයත් තතුසේ නො දනී නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. නො හඳුළ මන්ත්‍ර කැල මැ නො වැටහෙයි. බමුණ, යම්සේ දියබඳුනෙක් ලතුයෙන් හෝ කහ පැහැයෙන් හෝ නිල්පැහැයෙන් හෝ මදවිය පැහැයෙන් හෝ මුසු වූයේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුවසටහන බලන්නේ තතුසේ නො දන්නේය, නො දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම් කලෙක කාමරාගයෙන් මඬනාලද කාමරාගය අනුව ගිය සිහින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් තතුසේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාක්‍ෂීයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. පරාක්‍ෂීයත්... එසමයෙහි උභයාක්‍ෂීයත් තතුසේ නො දනී නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. නො හඳුළ මන්ත්‍ර කැල මැ නො වැටහෙයි.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි. යම්කලෙක ව්‍යාපාදයෙන් මඬනා ලද ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිහින් යුතුව වෙසේ ද, උපන් ව්‍යාපාද දුරු කිරීමත් තතුසේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාක්‍ෂීයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. පරාක්‍ෂීයත්... එසමයෙහි උභයාක්‍ෂීයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නො හඳුළ මන්ත්‍ර තබා හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. බමුණ, යම්සේ දියබඳුනෙක් ගින්නෙන් තැවුණේ කැකැරුණේ හටගත් උණුසුම් ඇත්තේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිය මුවසටහන බලන්නේ තතුසේ නො දන්නේය, නො දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම්කලෙක ව්‍යාපාදයෙන් මඬනා ලද ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිහින් යුතුව වෙසේ ද උපන් ව්‍යාපාද දුරු කිරීමත් තතුසේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාක්‍ෂීයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. පරාක්‍ෂීයත්... එසමයෙහි උභයාක්‍ෂීයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහඳුළ මන්ත්‍ර තබා හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ.

පුන ව පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ ටීනමිදං පරිසුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති ටීනමිදං පරෙතෙන, උප්පන්නාස්ස ච ටීනමිදාස්ස නිස්සරණං යථාභූතං නාපඡානාති. අත්තකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති න පසස්සති. පරකුම්බි -පෙ- උභයකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති, න පසස්සති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නාපට්ඨනති. පගෙව අසජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්දමනො සෙවාලපණකපරියොනදො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සකං මුට්ඨිමිත්තං පච්චෙකඛමානො යථාභූතං න ඡානෙය්‍ය, න පසෙස්සය්‍ය, එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ ටීනමිදං පරිසුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති ටීනමිදං පරෙතෙන, උප්පන්නාස්ස ච ටීනමිදාස්ස නිස්සරණං යථාභූතං නාපඡානාති, අත්තකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති, න පසස්සති, පරකුම්බි -පෙ- උභයකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති න පසස්සති, දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නාපට්ඨනති, පගෙව අසජ්ඣායකතා.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ උද්ධවච්ඡක්ඛාච්චපරිසුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති උද්ධවච්ඡක්ඛාච්චපරෙතෙන. උප්පන්නාස්ස ච උද්ධවච්ඡක්ඛාච්චස්ස නිස්සරණං යථාභූතං නාපඡානාති. අත්තකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති. න පසස්සති. පරකුම්බි -පෙ- උභයකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති. න පසස්සති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නාපට්ඨනති, පගෙව අසජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උද්දමනො වාතෙරිතො චලිතො භනෙතා ඌමිඡානො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සකං මුට්ඨිමිත්තං පච්චෙකඛමානො යථාභූතං න ඡානෙය්‍ය, න පසෙස්සය්‍ය. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ උද්ධවච්ඡක්ඛාච්චපරිසුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති උද්ධවච්ඡක්ඛාච්චපරෙතෙන. උප්පන්නාස්ස ච උද්ධවච්ඡක්ඛාච්චස්ස නිස්සරණං යථාභූතං නාපඡානාති. අත්තකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති, න පසස්සති. පරකුම්බි -පෙ- උභයකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති, න පසස්සති, දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නාපට්ඨනති, පගෙව අසජ්ඣායකතා.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ විචිකිල්ඡාපරිසුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති විචිකිල්ඡාපරෙතෙන. උප්පන්නාස්ස ච විචිකිල්ඡාය නිස්සරණං යථාභූතං නාපඡානාති අත්තකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති, න පසස්සති. පරකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති, න පසස්සති. උභයකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති, න පසස්සති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නාපට්ඨනති, පගෙව අසජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්දමනො ආවලො ලුලිතො කලලිභූතො අක්කකාරෙ නික්ඛිනො. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සකං මුට්ඨිමිත්තං පච්චෙකඛමානො යථාභූතං න ඡානෙය්‍ය, න පසෙස්සය්‍ය. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ විචිකිල්ඡාපරිසුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති විචිකිල්ඡාපරෙතෙන. උප්පන්නාස්ස ච විචිකිල්ඡාය නිස්සරණං යථාභූතං නාපඡානාති. අත්තකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති, න පසස්සති. පරකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති, න පසස්සති. උභයකුම්බි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ඡානාති, න පසස්සති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නාපට්ඨනති, පගෙව අසජ්ඣායකතා. අයං බො බ්‍රාහ්මණ, හෙතු අයං පච්චයො යෙනෙකද දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනානා නාපට්ඨනති, පගෙව අසජ්ඣායකතා.

බමුණ නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ථිනමිඤ්ඤයෙන් මඛනා ලද ථිනමිඤ්ඤය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් ථිනමිඤ්ඤයාගේ නිසසරණයත් තතුසේ නො දනී ද එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුසේ නො දනී. නො දකී. පරාත්මයන්...එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර පවා නොවැටගේ. නො හදළ මන්ත්‍ර කියනු කිම? බමුණ, යම්සේ දියබඳුනෙක් පණක සෙවෙලින් භාත්පසින් වැසුණේ වේ ද; ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුවසටහන බලන්නේ තතුසේ නො දන්නේ ය, නො දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම්කලෙක ථිනමිඤ්ඤයෙන් මඛනා ලද ථිනමිඤ්ඤය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් ථිනමිඤ්ඤයාගේ නිසසරණයත් තතුසේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. පරාත්මයන්...එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුසේ නො දනී නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටගෙයි. නො හදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කිම?

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක උද්ධච්චකකුච්චයෙන් මඛනා ලද උද්ධච්චකකුච්චය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් උද්ධච්චකකුච්චයාගේ නිසසරණයත් තතුසේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. පරාත්මයන්... එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර තබා හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටගේ. බමුණ යම්සේ දියබඳුනෙක් සුළඟින් කෘෂ්ණ වූයේ සැලුණේ බැමුණේ හටගත් රළ ඇත්තේ වේ ද; ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුවසටහන බලන්නේ තතුසේ නො දන්නේ ය, නො දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම්කලෙක උද්ධච්චකකුච්චයෙන් මඛනා ලද උද්ධච්චකකුච්චය අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද උපන් උද්ධච්චකකුච්චයාගේ නිසසරණයත් ඇතිසැටියෙන් නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. පරාත්මයන්... එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර තබා හදළ මන්ත්‍ර පවා නොවැටගේ.

බමුණ නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක විවිකිච්ඡාවෙන් මඛනා ලද විවිකිච්ඡාව අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද උපන් විවිකිච්ඡාවගේ දුරු කිරීමත් ඇතිසැටියෙන් නො දනී ද; එකල්හි ආත්මාත්මයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. එකල්හි පරාත්මයන් තතුසේ නො දනී, නො දකී. එකල්හි උභයාත්මයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. දිගු කලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටගේ. නොහදළ මන්ත්‍ර කියනුම කිම? බමුණ, යම්සේ දියබඳුනෙක් කැලඹුණේ නොසන්හුන්නේ මඬවූයේ අඳුරෙහි තබන ලද්දේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුවසටහන බලන්නේ ඇතිසැටියෙන් නො දන්නේ ය, නො දක්නේ ය. බමුණ එසෙයින් ම විවිකිච්ඡාවෙන් මඛනා ලද විවිකිච්ඡාව අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද; උපන් විවිකිච්ඡාවගේ නිසසරණයත් ඇතිසැටියෙන් නො දනී ද, එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. එසමයෙහි පරාත්මයන් තතුසේ නො දනී, නො දකී. එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුසේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටගේ. නො හදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කිම? බමුණ යම්හෙයෙකින් ඇතැම් දිනෙක දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර තබා හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටගේ නම් එයට මේ හෙතෙයි, මේ ප්‍රත්‍යයයි.

යසම් ච බො බ්‍රාහ්මණ සමයෙ න කාමරාගපරිශුද්ධිනෙන චේතසා විහරති න කාමරාගපරෙතෙන. උප්පන්නස්ස ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අත්තකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. පරකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. උභයකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. දීඝරත්තං අසජ්ඣායකතාපි මනතා පටිහනති, පගෙව සජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්පන්නො අසංසරෙය්‍යා ලාබ්‍ය වා හලිඤ්ඤා වා නිලාය වා මඤ්ඤාය වා, තස්මිනිකුම්පා පුරිසො සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙකඛමානො යථාභූතං ජානෙය්‍ය, පස්සෙය්‍ය. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ යසම් සමයෙ න කාමරාගපරිශුද්ධිනෙන චේතසා විහරති, න කාමරාගපරෙතෙන. උප්පන්නස්ස ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අත්තකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. පරකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. උභයකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. දීඝරත්තං අසජ්ඣායකතාපි මනතා පටිහනති, පගෙව සජ්ඣායකතා.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ න බ්‍යාපාදපරිශුද්ධිනෙන චේතසා විහරති, න බ්‍යාපාදපරෙතෙන. උප්පන්නස්ස ච බ්‍යාපාදස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අත්තකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති පස්සති. පරකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති පස්සති. උභයකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති. පස්සති. දීඝරත්තං අසජ්ඣායකතාපි මනතා පටිහනති, පගෙව සජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්පන්නො න අභ්‍යන්තරා සන්තොතො න උකකුට්ඨිතො න උස්සදකජානො -පෙ- පගෙව සජ්ඣායකතා.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ න ටීනමිද්ධපරිශුද්ධිනෙන චේතසා විහරති න ටීනමිද්ධපරෙතෙන. උප්පන්නස්ස ච ටීනමිද්ධස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අත්තකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. පරකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. උභයකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. දීඝරත්තං අසජ්ඣායකතාපි මනතා පටිහනති, පගෙව සජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්පන්නො න සෙවාලපණකපරියොනදො -පෙ- පගෙව සජ්ඣායකතා.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ න උද්ධවචකුකඛවචපරිශුද්ධිනෙන චේතසා විහරති, න උද්ධවචකුකඛවචපරෙතෙන. උප්පන්නස්ස ච උද්ධවචකුකඛවචස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අත්තකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. පරකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. උභයකුම්පි තසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. දීඝරත්තං අසජ්ඣායකතාපි මනතා පටිහනති, පගෙව සජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්පන්නො න වාතෙරිතො, න චලිතො, න භණ්ණො, න උමච්ඡානො -පෙ- පගෙව සජ්ඣායකතා.

බමුණ, යම්කලෙක වූකලි කාමරාගයෙන් නොමඩනා ලද කාමරාගය අනුව නොගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් ඇතිසැටියෙන් දනී ද, එසමයෙහි ආත්මාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. එසමයෙහි පරාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. එසමයෙහි උභයාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර තබා නො හදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. බමුණ යම්සේ දියබඳුනෙක් ලෙසයෙන් හෝ කප්පාලයෙන් හෝ නිල් පැහැයෙන් හෝ මදටිය පැහැයෙන් හෝ නුමුසු වූයේ වේ ද; ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුළුසටහන බලන්නේ ඇතිසැටියෙන් දන්නේ ය, දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම්කලෙක කාමරාගයෙන් නො මඩනා ලද කාමරාගය අනුව නොගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් ඇතිසැටියෙන් දනී ද, එසමයෙහි ආත්මාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. එසමයෙහි පරාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. එසමයෙහි උභයාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර තබා නො හදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ව්‍යාපාදයෙන් නොමඩනා ලද ව්‍යාපාදය අනුව නොගිය සිතින් වෙසේ ද. උපන් ව්‍යාපාදයාගේ නික්මයන්නේ ඇතිසැටියෙන් දනී ද, එසමයෙහි ආත්මාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. එසමයෙහි පරාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. එසමයෙහි උභයාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කීම? බමුණ, යම්සේ දිය බඳුනෙක් ගින්නෙන් නොතැවුණේ නොකැකැරුණේ නොහටගත් උණුසුම ඇත්තේ වේ ද ... හදළ මන්ත්‍ර කැල මැ වැටහෙයි.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ථිනමිඤ්ඤායෙන් නොමඩනා ලද ථිනමිඤ්ඤා අනුව නොගිය සිතින් වෙසේ ද, උපන් ථිනමිඤ්ඤායාගේ නික්මයන්නේ ඇතිසැටියෙන් දනී ද, එසමයෙහි ආත්මාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. එසමයෙහි පරාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. එසමයෙහි උභයාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදළ මන්ත්‍ර කියනුම කීම? බමුණ, යම්සේ දියබඳුනෙක් සෙවෙල්පෙණින් හාත්පසින් නො වැසුනේ වේ ද ... හදළ මන්ත්‍ර කැල මැ වැටහෙයි.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක උභවිකුක්කුච්චයෙන් නොමඩනා ලද උභවිකුක්කුච්චය අනුව නොගිය සිතින් වෙසේ ද; උපන් උභවිකුක්කුච්චයාගේ නික්මයන්නේ ඇති සැටියෙන් දනී ද; එකල්හි ආත්මාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. එකල්හි පරාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. එකල්හි උභයාඤ්ඤාත් තතුසේ දනී, දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදළ මන්ත්‍ර කියනුම කීම? බමුණ, යම්සේ දියබඳුනෙක් සුළඟින් කම්පිත නොවූයේ නොසැලුණේ නොබැමුණේ නොහටගත් රළ ඇත්තේ වේ ද ... හදළ මන්ත්‍ර කැල මැ වැටහෙයි.

පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ න විවිකිච්ඡාපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති, න විවිකිච්ඡාපරෙතෙන. උප්පන්නාය ව විවිකිච්ඡාය නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අන්තස්මි පසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පසස්ති. පරස්මි පසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති. පසස්ති. උභයස්මි පසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පසස්ති. දීඝරන්තං අසජ්ඣායකතාපි මනානා පටිභනති. පථෙව සජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්දායනො අවේඡා විෂයෙනො අනාවිලො ආලොකෙ නිකඛන්තො. තස්මි වක්ඛමා පුරිසො සකං මුඛනිමිතං පච්චෙකඛමානො යථාභූතං ජානෙය්‍ය, පසෙය්‍ය. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ න විවිකිච්ඡාපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති. න විවිකිච්ඡාපරෙතෙන. උප්පන්නාය ව විවිකිච්ඡාය නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අන්තස්මි පසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පසස්ති. පරස්මි පසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පසස්ති, උභයස්මි පසම් සමයෙ යථාභූතං පජානාති පසස්ති. දීඝරන්තං අසජ්ඣායකතාපි මනානා පටිභනති. පථෙව සජ්ඣායකතා. අයං බො බ්‍රාහ්මණ හෙතු. අයං පච්චයො. යෙනෙකද දීඝරන්තං අසජ්ඣායකතාපි මනානා පටිභනති. පථෙව සජ්ඣායකතා.

සත්තමෙ බ්‍රාහ්මණ, බොජ්ඣංගො අනාවරණො අනිවරණො වෙනසො අනුපකකිලෙසො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්තිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්තං? සතිසමෙබ්බොජ්ඣංගො බො බ්‍රාහ්මණ, අනාවරණො අනිවරණො වෙනසො අනුපකකිලෙසො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්තිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. -පෙ- උපෙබ්බසමෙබ්බොජ්ඣංගො බො බ්‍රාහ්මණ, අනාවරණො අනිවරණො වෙනසො අනුපකකිලෙසො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්තිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. ඉමෙ බො බ්‍රාහ්මණ, සත්තං බොජ්ඣංගො අනාවරණො අනිවරණො වෙනසො අනුපකකිලෙසො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්තිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. එවං චුත්තෙ සංගාරවො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච; අභිකකන්තං හො ගොතම -පෙ- අජ්ජතග්ගෙ පාණ්‍යපෙතං සරණං ගතනති.

2. 6. 6

අභයසුත්තං

602. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අථ බො අභයො රාජකුමාරො යෙන හගවා තෙනුපසඬාමී. උපසඬාමිඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො අභයො රාජකුමාරො හගවන්තං එතදවොච: පුරණො හතෙහි, කසස්පො එවමාහ: “නත්ථි හෙතු නත්ථි පච්චයො අඤ්ඤාණාය අදස්සනාය. අහෙතුඅප්පච්චයා¹ අඤ්ඤාණං අදස්සනං හොති. නත්ථි හෙතු නත්ථි පච්චයො ඤාණදස්සනාය² අහෙතු අප්පච්චයා ඤාණදස්සනං³ හොතිති. ඉධ හගවා කිමාහා”ති. අත්ථි රාජකුමාර, හෙතු අත්ථි පච්චයො

1. අහෙතුඅප්පච්චයො - සායා, මජ්ඣං.

2. ඤාණාය දස්සනාය - මජ්ඣං, සායා.

3. ඤාණං දස්සනං - මජ්ඣං, සායා.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම් කලෙක විවිකිච්ඡාවෙන් නො මිඳනා ලද විවිකිච්ඡාව අනුව නො ගිය සිතින් වෙසේද, උපන් විවිකිච්ඡාවගේ නිශ්ශරණයත් තතු සේ දැනී ද, එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතු සේ දැනී දැකී. එසමයෙහි පරාත්මයත් තතු සේ දැනී දැකී. එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතු සේ දැනී දැකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නො හදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදළ මන්ත්‍ර කියනුම කිම? බමුණ, යම් සේ පහන් වූ වෙසෙසින් පහන් වූ නො කැලඹුණු දියබඳුනක් එළියෙහි තබන ලද්දේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුව සටහන බලන්නේ තතු සේ දන්නේය. දක්නේය. බමුණ, එසෙයින් ම යම් කලෙක විවිකිච්ඡාවෙන් නොමිඳනා ලද විවිකිච්ඡාව අනුව නො ගිය සිතින් වෙසේද, උපන් විවිකිච්ඡාවගේ නිශ්ශරණයත් ඇති සැටියෙන් දැනී ද, එකල්හි ආත්මාත්මයත් තතු සේ දැනී, දැකී. එකල්හි පරාත්මයත් තතු සේ දැනී, දැකී. එකල්හි උභයාත්මයත් තතු සේ දැනී, දැකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදළ මන්ත්‍ර කියනුම කිමැ යි. බමුණ, යම් හෙයෙකින් ඇතැම් දිනෙක දිගු කලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර තබා නොහදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ නම් (එයට) මේ හේතුවයි. මේ ප්‍රත්‍යයයි.

බමුණ, මේ සත්‍යබෞද්ධයෝ (සිත) නො අවුරන්නෝය. නොව-සන්නෝය. සිත නො කෙලෙසන්නෝය. වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විජ්ජාවිමුක්ඛල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත්. කවර සතෙකැයත්: බමුණ, සතිසංඛ්‍යාද්වය (සිත) නොඅවුරන්නෙකි. නොවසන්නෙකි. සිත නොකෙලෙසන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛල පසක් කිරීම පිණිස පවතී... බමුණ, උපෙක්ඛාසංඛ්‍යාද්වය නො අවුරන්නෙකි. නො වසන්නෙකි. සිත නො කෙලෙසන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛල පසක් කිරීම පිණිස පවතී. බමුණ මේ සත්‍යබෞද්ධයෝ නො අවුරන්නෝය; නො වසන්නෝය. සිත නො කෙලෙසන්නෝය. වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විජ්ජාවිමුක්ඛල පසක් කිරීම පිණිස පවතිනැ යි. මෙසේ වදළ කල්හි සඛාරව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේය: හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි... අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උවසුවකු කොට දරනසේක් වා යි.

2. 6. 6

අභය සූත්‍රය

602. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි ගිජුකුළුවවෙහි වැඩවසනසේක. එකල්හි අභය රාජකුමාර භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්නේය. එකත්පස් ව හුන් අභයරාජකුමාර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේය: වහන්ස, පූරණකසූපයෝ මෙසේ කියති: නො දැන්මට නො දැක්මට හේතුවෙක් නැත. ප්‍රත්‍යයෙක් නැත. අහෙනුක ව අප්‍රත්‍යය ව නො දැන්ම නො දැක්ම වේ. දැන්මට දැක්මට හේතුවෙක් නැත. ප්‍රත්‍යයෙක් නැත. අහෙනුක ව අප්‍රත්‍යය ව දැන්ම දැක්ම වේ" යි. මෙහිලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුමක් වදරනසේක් දැ යි... රාජකුමාරය, නො දැන්මට නො දැක්මට හේතුවෙක් ඇත.

අඤ්ඤාණාය අදස්සනාය. සහෙතු සප්පච්චියා¹ අඤ්ඤාණං අදස්සනං හොති. අත්ථි රාජකුමාර හෙතු අත්ථි පච්චියො ඤාණදස්සනාය. සහෙතු සප්පච්චියා ඤාණදස්සනං හොතිති. කතමො පන භනොන, හෙතු කතමො පච්චියො අඤ්ඤාණාය අදස්සනාය. කථං සහෙතු සප්පච්චියා අඤ්ඤාණං අදස්සනං හොතිති.

යස්මිං බො රාජකුමාර, සමයෙ කාමරාගපරිප්ප්ඵයිතෙන චෙතසා විහරති කාමරාගපරෙතෙන, උප්පත්තාස්ස ව කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං න ජානාති න පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො අඤ්ඤාණාය අදස්සනාය. එවං සහෙතු සප්පච්චියා අඤ්ඤාණං අදස්සනං හොති. පුනච්ච පරං රාජකුමාර, යස්මිං සමයෙ බ්‍යාපාදපරිප්ප්ඵයිතෙන චෙතසා විහරති බ්‍යාපාදපරෙතෙන, උප්පත්තාස්ස ව බ්‍යාපාදස්ස නිස්සරණං යථාභූතං න ජානාති න පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො අඤ්ඤාණාය අදස්සනාය. එවමපි සහෙතුසප්පච්චියා අඤ්ඤාණං අදස්සනං හොති. පුනච්ච පරං රාජකුමාර, යස්මිං සමයෙ ටීනමිඤ්ඤපරිප්ප්ඵයිතෙන චෙතසා විහරති ටීනමිඤ්ඤපරෙතෙන, උප්පත්තාස්ස ව ටීනමිඤ්ඤ නිස්සරණං යථාභූතං න ජානාති න පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො අඤ්ඤාණාය අදස්සනාය. එවමපි සහෙතුසප්පච්චියා අඤ්ඤාණං අදස්සනං හොති. පුනච්ච පරං රාජකුමාර, යස්මිං සමයෙ උඤ්චවකුක්කච්චපරිප්ප්ඵයිතෙන චෙතසා විහරති උඤ්චවකුක්කච්චපරෙතෙන, උප්පත්තාස්ස ව උඤ්චවකුක්කච්චස්ස නිස්සරණං යථාභූතං න ජානාති න පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො අඤ්ඤාණාය අදස්සනාය. එවමපි සහෙතුසප්පච්චියා අඤ්ඤාණං අදස්සනං හොති. පුනච්ච පරං රාජකුමාර, යස්මිං සමයෙ විචිකිච්ජාපරිප්ප්ඵයිතෙන චෙතසා විහරති විචිකිච්ජාපරෙතෙන, උප්පත්තාය ව විචිකිච්ජාය නිස්සරණං යථාභූතං න ජානාති, න පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො අඤ්ඤාණාය අදස්සනාය එවං සහෙතුසප්පච්චියා අඤ්ඤාණං අදස්සනං හොතිති.

කො නාමොයං භනොන ධම්මපරියායොති. නිවරණා නාමෙන රාජකුමාරාති. තග්ග භගව නිවරණා, තග්ග සුගත නිවරණා. එකමෙකෙනපි බො භනොන නිවරණෙන අභිභූතො යථාභූතං න ජානෙය්‍ය න පසෙය්‍ය, කො පන වාදෙ පඤ්ඤාති නිවරණෙහි. කතමො පන භනොන, හෙතු කතමො පච්චියො ඤාණදස්සනාය කථං සහෙතුසප්පච්චියා ඤාණදස්සනං හොතිති.

ඉධ රාජකුමාර, භික්ඛු සතිසමේඛාජ්ඣංඛං භාවෙති, විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. සො සතිසමේඛාජ්ඣංඛං භාවිතෙන විතොන යථාභූතං ජානාති පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො ඤාණදස්සනාය. එවං සහෙතු සප්පච්චියා ඤාණදස්සනං හොති -පෙ- පුනච්ච පරං රාජකුමාර, භික්ඛු උපෙධාසමේඛාජ්ඣංඛං භාවෙති, විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. සො උපෙධාසමේඛාජ්ඣංඛං භාවිතෙන විතොන යථාභූතං ජානාති පස්සති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පච්චියො ඤාණදස්සනාය. එවමපි සහෙතුසප්පච්චියා ඤාණදස්සනං හොතිති.

1. සහෙතුසප්පච්චියො - මජ්ඣං, සායා,

ප්‍රත්‍යයෙක් ඇත. සහෙතු සප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රාජකුමාරය, දැන්මට දැක්මට හෙතුවෙක් ඇත. ප්‍රත්‍යයෙක් ඇත. සහෙතු සප්‍රත්‍යයව දැන්ම දැක්ම වේ” යි. වහන්ස, නොදැන්මට නොදැක්මට හෙතුව කවරේ ද? ප්‍රත්‍යය කවරේ ද? කෙසේ සහෙතු සප්‍රත්‍යය ව නො දැන්ම නො දැක්ම වේ ද යි.

රජකුමර, යම්කලෙක කාමරාගයෙන් මඬනා ලද කාමරාගය අනුව ගිය සිතින් යුතුව ව වෙසේද; උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් තතුසේ නො දැනී ද; නො දැකී ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හෙතුවකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේ සහෙතු සප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ව්‍යාපාදයෙන් මඬනා ලද ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් ව්‍යාපාදයාගේ නිසැරණයත් තතුසේ නො දැනී ද; නො දැකී ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හෙතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේත් සහෙතුසප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ථිනමිඳ්‍රියෙන් මඬනා ලද ථිනමිඳ්‍රිය අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද, උපන් ථිනමිඳ්‍රියාගේ නිසැරණයත් තතුසේ නො දැනී ද, නො දැකී ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හෙතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේත් සහෙතු සප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක උභිද්‍රවකුකකුච්චයෙන් මඬනා ලද උභිද්‍රවකුකකුච්චය අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද; උපන් උභිද්‍රවකුකකුච්චයාගේ නිසැරණයත් ඇතිසැටියෙන් නො දැනී ද; නො දැකී ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හෙතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේත් සහෙතු සප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක විචිකිච්ඡාවෙන් මඬනා ලද විචිකිච්ඡාව අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද; උපන් විචිකිච්ඡාවගේ නිසැරණයත් ඇතිසැටියෙන් නො දැනී ද; නො දැකී ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හෙතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේ සහෙතුසප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ යි.

වහන්ස. මේ දහම්නය කිනම් ද යි. රජකුමර, මොහු නිවරණ නම්හ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් නිවරණයහ. සුගතයන් වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් නිවරණයහ. වහන්ස, එක්එක් නිවරණයෙහුද මඬනා ලද්දේ තතුසේ නො දන්නේය, නො දැක්කේය. පඤ්චනිවරණයන්ගෙන් (මඬනා ලද්දේ) කවර කථා ද? වහන්ස, දැන්මට දැක්මට හෙතු කවරේ ද? ප්‍රත්‍යය කවරේ ද? කෙසේ සහෙතුසප්‍රත්‍යය ව දැනීම දැකීම වේ ද යි.

රජකුමර, මෙසේනෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත වොසංග්ගපරිණාමි කොට සතිසමොඤ්ඤාබ්‍යය වඩයි. හේ සතිසමොඤ්ඤාබ්‍යය වැඩූ සිතින් තතුසේදැනී දැකී. රජකුමර, දැනීමට දැනීමට මෙ ද හෙතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේ සහෙතු සප්‍රත්‍යය ව දැනීම දැකීම වේ.... රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත වොසංග්ග පරිණාමි කොට උපෙබ්‍යසමොඤ්ඤාබ්‍යය වඩයි. හෙතෙමේ උපෙබ්‍යසමොඤ්ඤාබ්‍යය වැඩූසිතින් තතුසේ දැනී, දැකී. රජකුමර, දැනීමට දැකීමට මෙ ද හෙතුවෙකි. මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේත් සහෙතුසප්‍රත්‍යය ව දැන්ම දැක්ම වේ යි.

කොනාමොයං භනෙන, ධම්මපරියායො'ති. බොජ්ඣංඛිනා නාමෙන
 රාජකුමාරාති. තග්ග භගව බොජ්ඣංඛිනා, තග්ග සුගත බොජ්ඣංඛිනා.
 එකමෙකෙනපි බො භනෙන, බොජ්ඣංඛිනෙහි සමනාගතො යථාභූතං
 ජානෙය්‍ය පසෙසය්‍ය, කො පන වාදෙ සත්තභි බොජ්ඣංඛිනෙහි. යො'පි
 මෙ භනෙන, ගිජ්ඣකුටපබ්බතං ආරොහනිකස්ස කායකිලමථො විත්ත-
 කිලමථො සො'පි මෙ පටිපෙක්ඛිනො, ධම්මො ච මෙ අභිසම්බොධි.

බොජ්ඣංඛිනවග්ගො පඨමො.

තත්ත්වයෝ:-

ආහාරපරියායෙහි මෙතං සඛාරවෙන ච
 අභයො පුච්ඡිතො පඤ්ඤා ගිජ්ඣකුටමිති පබ්බතෙති.

වහන්ස, මේ දහම්නය කිනම් දෑ යි. රජකුමර, මොහු බොජ්ඣංග නම්හ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එකාන්තයෙන් බොජ්ඣංගයහ. සුගතයන් වහන්ස, එකාන්තයෙන් බොජ්ඣංගයහ. වහන්ස, එක්එක් බොජ්ඣංගයෙහුදු යුතු වූයේ තතුසේ දන්නේය, දක්නේය. සත්ත-බොජ්ඣංගයෙන් යුතු වූයේ කවර කපා ද? වහන්ස, ගිජ්ඣුඵපච්චට නැගෙන මාගේ කයෙහි යම් විඩාවෙක් සිතෙහි විඩාවෙක් වී ද, හෙ ද සන්නිද්දන්ය. මා විසින් දහම ද අවබෝධ කරන ලද්දේ යි.

සචෑති බොජ්ඣංගවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ආහාර, පරියාය, අග්ගි, මෙත්ත, සඤ්ඤාව යන සූත්‍ර පස ද ගිජ්ඣුඵපච්චවෙහි අභයරාජකුමරුන් ප්‍රශ්න විමාළ සූත්‍රය වූ අභය සූත්‍රය ද යි සූත්‍රසයෙකි.

7. ආනාපානවග්ගො

2. 7. 1

අට්ඨකසුත්තං.

603. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහපථලා ගොති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහපථලා ගොති, මහානිසංසා : ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙධාජ්ඣායං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙධාජ්ඣායං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහපථලා ගොති මහානිසංසාති.

2. 7. 2

දුතිය අට්ඨකසුත්තං.

604. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතාය බහුලිකතාය ද්විතාං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨංව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. කථං භාවිතාය ව බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතාය ද්විතාං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨංව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙධාජ්ඣායං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙධාජ්ඣායං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතාය බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතාය ද්විතාං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨංව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනාති.

2. 7. 3

තතිය අට්ඨකසුත්තං.

605. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තති. කථං භාවිතා භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තති : ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙධාජ්ඣායං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙධාජ්ඣායං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තතිති.

7. ආනාපාන වර්ගය

2. 7. 1

අට්ඨක සූත්‍රය

603. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත්ඵල මහත් අනුසස් ඇති වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අසථිකසංඥාව මහත්ඵල මහානිසංස වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැඹුරු වුවක් කොට අසථික සංඥාවෙන් යුක්ත සති සමොඤ්ඤාඛය වෙයි ... විවෙකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැඹුරු වුවක් කොට අසථිකසංඥාවෙන් යුක්ත උපෙක්ඛා සමොඤ්ඤාඛය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අසථිකසංඥාව මහත් ඵල ඇත්ති මහත් අනුසස් ඇත්ති වේ යි.

2. 7. 2

දුතිය අට්ඨක සූත්‍රය

604. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව වඩන ලද කල්හි බහුල කරන ලද කල්හි ඵල දෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු ය. දිට්‍රදුමියෙහි ම රහත්ඛව හෝ උපාදන සෙසව ඇති කල්හි අනගමී ඛව හෝ යි. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව කෙසේ වැඩු කල්හි කෙසේ බහුල කළ කල්හි දිට්‍රදුමියෙහි රහත්ඛව ද උපාදන සෙසව ඇති කල්හි අනගමී ඛව ද යන ඵල දෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරෝධනිසංඝිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට අට්ඨකසංඝායගත සතිසමොඤ්ඤාඛය වෙයි ... අට්ඨකසංඝායගත උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාඛය වෙයි. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව මෙසේ වැඩු කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි දිට්‍රදුමියෙහි ම රහත් ඛව ද උපාදන සෙසව ඇති කල්හි අනගමී ඛව ද යන ඵල දෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු යි.

2. 7. 3

තතිය අට්ඨක සූත්‍රය

605. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් වැඩ පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අසථිකසංඥාව මහත් වැඩ පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරෝධනිසංඝිත වොස්සග්ග පරිණාමී කොට අට්ඨකසංඝාය සහගත සතිසමොඤ්ඤාඛය වෙයි... අට්ඨකසංඝාය සහගත උපෙක්ඛා සමොඤ්ඤාඛය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසංඝාය මහත් වැඩ පිණිස පවතී යි.

2. 7. 4

චතුස් අට්ඨකප්පනං

606. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ච භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙබ්බාජ්ඣාධං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣාධං භාවෙති, විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං චෝක්ඛග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තතිති.

2. 7. 5

පඤ්චම අට්ඨකප්පනං

607. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ච බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙබ්බාජ්ඣාධං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣාධං භාවෙති, විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං චෝක්ඛග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තතිති.

2. 7. 6

ඡට්ඨ අට්ඨකප්පනං

608. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො ඵාසු විහාරාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ච බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො ඵාසු විහාරාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙබ්බාජ්ඣාධං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣාධං භාවෙති, විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං චෝක්ඛග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො ඵාසු විහාරාය සංවත්තතිති.

2. 7. 7-12

පුළ්ලවකප්පනනානි

609-614. පුළ්ලවකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 7. 4

චතුස් අට්ඨකසූත්‍රය

606. මහණෙනි, අට්ඨකසංකප්පව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් යෝගකෙතමය (නිවන) පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසංකප්පව මහත් යෝගකෙතමය පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙනි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරෝධනිස්සිත වොස්සගුපරිණාමී කොට අට්ඨකසංකප්ප සහගත සතිසමෙබ්බාජ්ඣාඛය වඩයි ... අට්ඨකසංකප්ප සහගත උපෙබ්බා සමෙබ්බාජ්ඣාඛය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසංකප්පව මහත් යෝගකෙතමය පිණිස පවතී යි.

2. 7. 5

පඤ්චම අට්ඨකසූත්‍රය

607. මහණෙනි, අට්ඨක සංකප්පව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් සංවෙග පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අසට්ඨකසංකප්පව මහත් සංවෙග පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරෝධනිස්සිත වොස්සගුපරිණාමී කොට අට්ඨකසංකප්ප සහගත සතිසමෙබ්බාජ්ඣාඛය වඩයි ... අට්ඨකසංකප්ප සහගත උපෙබ්බා සමෙබ්බාජ්ඣාඛය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසංකප්පව මහත් සංවෙග පිණිස පවතී යි.

2. 7. 6

ඡට්ඨ අට්ඨකසූත්‍රය

608. මහණෙනි, අට්ඨකසංකප්පව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් පහසු විහරණ පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසංකප්පව මහත් පහසු විහරණ පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරෝධනිස්සිත වොස්සගුපරිණාමී කොට අට්ඨකසංකප්ප සහගත සතිසමෙබ්බාජ්ඣාඛය වඩයි -ප- අට්ඨක සංකප්ප සහගත උපෙබ්බා සමෙබ්බාජ්ඣාඛය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසංකප්පව මහත් පහසු විහරණ පිණිස පවතී යි.

2. 7. 7 — 12

පුළුවක සූත්‍ර

609 - 614 මහණෙනි, පුළුවකසංකප්පව ... පවතී යි.

2. 7. 13-18

විනිලකසුත්තානි

615-620. විනිලකසසුඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 19-24

විච්ඡිද්දකසුත්තානි

621-626. විච්ඡිද්දකසසුඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 25-30

උද්ධුමානකසුත්තානි

627-632. උද්ධුමානකසසුඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 31-36

මෙත්තාසුත්තානි

633-638. මෙත්තා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 37-42

කරුණාසුත්තානි

639-644. කරුණා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 43-48

මුදිතාසුත්තානි

645-650. මුදිතා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 49-54

උපෙබ්බාසුත්තානි

651-656. උපෙබ්බා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 55-60

ආනාපානසතිසුත්තානි

657-662. ආනාපානසති භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

ආනාපානවග්ගො සත්තමො.

කසසුද්දනං:

අට්ඨි පුළුව විනිල විච්ඡිද්දකොද්ධුමානකා
මෙත්තා කරුණා මුදිතොපෙබ්බානාපානො වානි.

2. 7. 13 - 18

විනිලක සූත්‍ර

615 - 620 මහණෙනි, විනිලක සංකෘතිය ... පවතී යි.

2. 7. 19 - 24

විච්ඡේදක සූත්‍රය

621 - 626 මහණෙනි, විච්ඡේදක සංකෘතිය ... පවතී යි.

2. 7. 25 - 30

උද්ධමානක සූත්‍ර

627 - 632 මහණෙනි, උද්ධමානක සංකෘතිය ... පවතී යි.

2. 7. 31 - 36

මේත්තා සූත්‍ර

633 - 638 මහණෙනි, මේත්තිය ... පවතී යි.

2. 7. 37 - 42

කරුණා සූත්‍ර

639 - 644 මහණෙනි, කරුණාව ... පවතී යි.

2. 7. 43 - 48

මුදිතා සූත්‍ර

645 - 650 මහණෙනි, මුදිතාව ... පවතී යි.

2. 7. 49 - 54

උපෙඛා සූත්‍ර

651 - 656 මහණෙනි, උපෙක්ඛාව ... පවතී යි.

2. 7. 55 - 60

ආනාපානසති සූත්‍ර

657 - 662 මහණෙනි, ආනාපානසතිය ... පවතී යි.

සත්වැනි ආනාපානවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

අරියක, පුළුවක, විනිලක, විච්ඡේදක, උද්ධමානක, මේත්තා, කරුණා, මුදිතා උපෙඛා, ආනාපාන යි ඡට්ඨක දශයෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල සැටෙකි.

8. නිරෝධවග්ගො

2. 8. 1-6

අසුභසුත්තානි

663-668. අසුභසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 7-12

මරණසුත්තානි

669-674. මරණසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 13-18

ආහාරෙ පටික්ඛලසුත්තානි

675-680. ආහාරෙ පටික්ඛලසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 19-24

සබ්බලොකෙ අනභිරතසුත්තානි

681-686. සබ්බලොකෙ අනභිරතසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 25-30

අනිච්චසුත්තානි

687-692. අනිච්චසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 31-36

අනිච්ච දුක්ඛසුත්තානි

693-698. අනිච්ච දුක්ඛසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 37-42

දුක්ඛෙ අනත්තසුත්තානි

699-704. දුක්ඛෙ අනත්තසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 43-48

පහානසුත්තානි

705-710. පහානසසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

8, නිරෝධ වර්ගය

2. 8. 1 - 6

අසුහ සූත්‍ර

663 - 668. මහණෙනි, අසුහසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 7 - 12

මරණ සූත්‍ර

669 - 674. මහණෙනි, මරණසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 13 - 18.

ආහාරෙ පටික්කුල සූත්‍ර

675 - 680. මහණෙනි, ආහාරෙ පටික්කුලසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 19 - 24

සබ්බලොකෙ අනභිරත සූත්‍ර

681 - 686. මහණෙනි, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 25 - 30

අනිච්ච සූත්‍ර

687 - 692. මහණෙනි, අනිච්චසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 31 - 36

අනිච්චෙ දුක්ඛ සූත්‍ර

693 - 698. මහණෙනි, අනිච්චෙ දුක්ඛසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 37 - 42

දුක්ඛෙ අනත්ත සූත්‍ර

699 - 704. මහණෙනි, දුක්ඛෙ අනත්ත සඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 43 - 48

පහාන සූත්‍ර

705 - 710. මහණෙනි, පහානසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 49-54

විරාගසුත්තානි

711-716. විරාගසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 55

නිරොධසුත්තං

717. නිරොධසද්දස්ස භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස කථං බහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා; ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසද්දස්සසහගතං සතිසමොඤ්ඤාධානං භාවෙති -පෙ- නිරොධසද්දස්සසහගතං උපෙබ්බසමොඤ්ඤාධානං භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස එවං බහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසානි.

2. 8. 56

දුතිය නිරොධසුත්තං

718. නිරොධසද්දස්ස භික්ඛවෙ, භාවිතාය බහුලිකතාය ද්විතනා ඵලානං අසද්දතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨව ධම්මෙ අසද්දස්ස, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. කථං භාවිතාය භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස කථං බහුලිකතාය ද්විතනා ඵලානං අසද්දතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨව ධම්මෙ අසද්දස්ස, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසද්දස්සසහගතං සතිසමොඤ්ඤාධානං භාවෙති -පෙ- නිරොධසද්දස්සසහගතං උපෙබ්බසමොඤ්ඤාධානං භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතාය ඛො භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස එවං බහුලිකතාය ද්විතනා ඵලානං අසද්දතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨව ධම්මෙ අසද්දස්ස, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනානි.

2. 8. 57

තතිය නිරොධසුත්තං

719. නිරොධසද්දස්ස භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තනි. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස කථං බහුලිකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තනි: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසද්දස්සසහගතං සතිසමොඤ්ඤාධානං භාවෙති -පෙ- නිරොධසද්දස්සසහගතං උපෙබ්බසමොඤ්ඤාධානං භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ නිරොධසද්දස්ස එවං බහුලිකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තනීති.

2. 8. 49 - 54

විරාග සූත්‍ර

711 - 716. මහණෙනි, විරාගසංකප්පව ... පවති යි.

2. 8. 55

නිරෝධ සූත්‍රය

717. මහණෙනි, නිරෝධසංකප්පව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහපඵල මහානිසංස වේ. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකප්පව මහඤ්ඤ මහානිසංස වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට නිරෝධසංකප්පසහගත සතිසංකොඡ්ඤාය වඩයි ... නිරෝධසංකප්ප සහගත උපෙබ්බාසංකොඡ්ඤාය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකප්පව මහඤ්ඤ මහානිසංස වේ යි.

2. 8. - 56

දුතිය නිරෝධ සූත්‍රය

718. මහණෙනි, නිරෝධ සංකප්පව වැඩූ කල්හි බහුල කළ කල්හි ඵලදෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති වියයුතු: දිට්‍රදුමයෙහි රහත්ඛව හෝ උපාදන සෙස ව ඇති කල්හි අනගමී ඛව හෝ යි. මහණෙනි, නිරෝධ සංකප්පව කෙසේ වැඩූ කල්හි කෙසේ බහුල කළ කල්හි දිට්‍රදුමයෙහි ම රහත්ඛව හෝ උපාදන සෙස ව ඇති කල්හි අනගමී ඛව හෝ යන ඵලදෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති වියයුතු ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ විවේකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොස්සග්ග පරිණාමී කොට නිරෝධසංකප්පසහගත සතිසංකොඡ්ඤාය වඩයි ... නිරෝධසංකප්පසහගත උපෙබ්බාසංකොඡ්ඤාය වඩයි. මහණෙනි, නිරෝධසංකප්පව මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි දිට්‍රදුමයෙහි ම රහත්ඛව හෝ උපාදන සෙස ව ඇති කල්හි අනගමීඛව හෝ යනඵල දෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති වියයුතු යි.

2. 8. 57

තතිය නිරෝධ සූත්‍රය

719. මහණෙනි, නිරෝධසංකප්පව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් වැඩ පිණිස පවති. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකප්පව මහත් වැඩ පිණිස පවති ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ විවේකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොස්සග්ග පරිණාමී කොට නිරෝධ සංකප්පව සමග යෙදුණු සතිසංකොඡ්ඤාය වඩයි ... නිරෝධ සංකප්පව සමග යෙදුණු උපෙබ්බාසංකොඡ්ඤාය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධ සංකප්පව මහත් වැඩ පිණිස පවති යි.

2. 8. 58

වතුකු නිරොධසුත්තං

720. නිරොධසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙබ්බාජ්ඣාධං භාවෙති -පෙ- නිරොධසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣාධං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තතිති.

2. 8. 59

පඤ්චම නිරොධසුත්තං

721. නිරොධසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙබ්බාජ්ඣාධං භාවෙති -පෙ- නිරොධසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣාධං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තතිති.

2. 8. 60

ජට්ඨ නිරොධසුත්තං

722. නිරොධසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො ඵාප්පවිහාරාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො ඵාප්පවිහාරාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසඤ්ඤාසහගතං සතිසමෙබ්බාජ්ඣාධං භාවෙති -පෙ- නිරොධසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣාධං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො ඵාප්පවිහාරාය සංවත්තතිති.

නිරොධවග්ගො අට්ඨමො.

කත්තුදෙන:-

අසුභමරණාභාර පටිකකුලානභිරතා

අනිවච්ඡිකානානපහාන වීරාගනිරොධෙනාති.

1. 8. 58

වතුන්ට නිරෝධ සූත්‍රය

720. මහණෙනි, නිරෝධසංකල්පය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ මහත් යෝගක්ෂේමය පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකල්පය මහත් යෝගක්ෂේමය පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවේකනිසස්සිත විරාගනිසස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට නිරෝධ සංකල්පය සහගත සතිසංකල්පාදායකය වඩයි. ... නිරෝධසංකල්පය සහගත උපෙබ්බාසංකල්පාදායකය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකල්පය මහත් යෝගක්ෂේමය පිණිස පවතී යි.

2. 8. 59

පඤ්චම නිරෝධ සූත්‍රය

721. මහණෙනි, නිරෝධසංකල්පය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ මහත් සංවේගය පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකල්පය මහත් සංවේගය පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවේකනිසස්සිත විරාගනිසස්සිත නිරෝධනිසස්සිත වොස්සග්ග පරිණාමී කොට නිරෝධසංකල්පය සහගත සතිසංකල්පාදායකය වඩයි ... නිරෝධසංකල්පය සහගත උපෙබ්බාසංකල්පාදායකය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකල්පය මහත් සංවේගය පිණිස පවතී යි.

2. 8. 60

ජට්ඨ නිරෝධ සූත්‍රය

722. මහණෙනි, නිරෝධසංකල්පය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ මහත් පහසුවිහරණ පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධ සංකල්පය මහත් පහසු විහරණ පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවේකනිසස්සිත විරාගනිසස්සිත නිරෝධනිසස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට නිරෝධසංකල්පය සමග යෙදුණු සතිසංකල්පාදායකය වඩයි ... නිරෝධසංකල්පය සමග යෙදුණු උපෙබ්බාසංකල්පාදායකය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකල්පය මහත් පහසු විහරණය පිණිස පවතී යි.

අටවැනි නිරෝධ වර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය;

අසුභ, මරණ, ආහාරෙ පටික්කුල, අනභිරත, අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත, පහාන, විරාග, නිරෝධ යි ඔට්ක දශයෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල සැලකේ.

9. ගබ්ගාපෙය්‍යාලො

2. 9. 1-12

ගබ්ගාදිසුත්තානි

723-734. සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, ගබ්ගානදි පාවිනනිත්තං පාවින-
පොණා පාවිනපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සත්ත
බොජ්ඣංගෙහ භාවෙතො සත්ත බොජ්ඣංගෙහ බහුලිකරොතො
නිබ්බානනිත්තො හොති, නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො.
කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සත්ත බොජ්ඣංගෙහ භාවෙතො සත්ත
බොජ්ඣංගෙහ බහුලිකරොතො නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බාන-
පොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසංකොප්පංගං
භාවෙති -පෙ- උපෙකාසංකොප්පංගං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං
විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොක්ඛංගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ,
භික්ඛු සත්තබොජ්ඣංගෙහ භාවෙතො සත්ත බොජ්ඣංගෙහ බහුලි-
කරොතො නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බාන-
පඤ්ඤාරොති -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති. (දාදසසුත්තනානි විජාර-
තබ්බානි.)

ගබ්ගාපෙය්‍යාලො නවමො.

කත්ථදේශනං:

ජ පාවිනතො නිත්තං ජ ව නිත්තං සමුද්දතො
එතෙ දෙව දාදස හොතති වග්ගො තෙන පවුච්ඡතිති.

10. අප්පමාදවග්ගො

2. 10. 1-10

කථාගතාදි සුත්තානි

735-744. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අප්ප වා ද්විප්ප වා චතුප්ප වා
බහුප්ප වා -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(බොජ්ඣංගවසෙන දස සුත්තනානි විජාරෙතබ්බානි)

අප්පමාදවග්ගො දසමො.

කත්ථදේශනං:

කථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වස්සිතං
රාජා වජ්ඣමසුරියා ව වසෙන දසමං පදනති.

9. ගඩගාපෙය්‍යාල වර්ගය

2. 9. 1 - 12

ගඩගාදි සූත්‍ර

723-734 මහණෙනි, යම්සේ ගඬගාදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙර දිගට නැමුරු වුවා පෙරදිගට බර වුවා වේද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නේ සත්ඛොජ්ඣ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නේ සත්ඛොජ්ඣ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවේකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරෝධ නිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට සතිසංඛොජ්ඣකඛයා වඩයි...උපෙතා-සංඛොජ්ඣකඛයා වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සත්ඛොජ්ඣ වඩන්නේ සත්ඛොජ්ඣ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ යි. ... නිවනට බර වූයේ යි.

(දෙළොස් සූත්‍රාන්තයේ විස්තර කට යුත්තාහ)

නවවැනි ගඩගාපෙය්‍යාල වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාචිනනීක්ඛ සූත්‍ර සයෙකි. සමුද්දනික්ඛ සූත්‍ර සයෙකි. මේ ඡට්ඨක දෙක සූත්‍ර දෙළසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ.

10. අප්පමාද වර්ගය

2. 10. 1 - 10

තථාගතාදි සූත්‍ර

735-744. මහණෙනි, අපා වූද දෙපා වූද සිවුපා වූද ඔහුපා වූ ද යම් තාක් සත්ත්වයෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(බොජ්ඣකඛ වශයෙන් දශසූත්‍රාන්තයේ විතර කටයුතු.)

දශවැනි අප්පමාද වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වසඝික, රාජ, චන්දිම, සුරිය, වසු යි සූත්‍ර දශයෙකි.

11. බලකරණියවගෙහා

2. 11. 1-12

බලාදිසුත්තානි

745-756. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කලෙන්නා කාරියනති -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(බොජ්ඣංගවසෙන ආදාසසුත්තන්තා විජාරෙතබ්බා)

බලකරණියවගෙහා එකාදසමො.

තත්‍රුද්දන:-

බලං බීජඤ්ච නාගො ව රුක්ඛං කුමෙහන සුකෙන ආකාසෙන ව ලො මෙසා නාවා ආගතඤ්ඤා නදීති.

12. එසනාවගෙහා

2. 12. 1-40

එසනාදිසුත්තානි

757-796. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා හවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා -පෙ- භාවෙතබ්බෙති.

(මහසංයුත්තස්ස එසනාවගෙහා විය විජාරෙතබ්බා)

එසනාවගෙහා දවාදසමො.

තත්‍රුද්දන:-

එසනා විධා ආසවො හවො ව දුක්ඛතා තිසෙසා බිලං මලඤ්ච නිසො ව වෙදනා තණ්හාති තෙදසාති.

13. ඔසවගෙහා

2. 13. 1 -40

ඔසාදිසුත්තානි

797-836. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ චත්තාරො: කාමොසො හවොසො දිට්ඨොසො අවිජ්ජොසො -පෙ- භාවෙතබ්බෙති

(මහසංයුත්තස්ස ඔසවගෙහා විය විජාරෙතබ්බා)

ඔසවගෙහා තෙළසමො.

තත්‍රුද්දන:-

ඔසො යොගො උපාදනං ගජො අනුසයෙන ව කාමගුණා නිවරණා බන්ධා ඔරුද්ධමොගියාති.

11. බලකරණීය වර්ගය

2. 11. 1 - 12

බලාදී සූත්‍ර

745 - 756 මහණෙනි, යම්සේ යම්කිසි බලකරණීයකම්භානායෝ කරනු ලැබෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(බොහෝමය වශයෙන් දෙළොස් සූත්‍රානායෝ විතර කටයුතු.)

එකොළොස්වැනි බලකරණීයවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුක්ක, කුම්භ, සුක්ක, ආකාසසූත්‍ර ද මෙසසූත්‍ර දෙක ද නාවා, ආගන්තුක, නදී සූත්‍ර ද යි දෙළසෙකි.

12. එසනා වර්ගය

2. 12. 1 - 40

එසනාදී සූත්‍ර

757-796 මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මවරියෙසනා යි. ... වැඩිය යුත්තේ යි.

(මහසංයුක්තයෙහි එසනාවර්ගය මෙන් විතර කටයුතු)

දෙළොස්වැනි එසනා වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

එසනා, විධා, ආසව, භව, දුක්ඛතා, බීල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා යි වතුෂ්ක දශයෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල සාලියෙකි.

13. ඔසවර්ගය

2. 13. 1 - 40

ඔසාදී සූත්‍ර

797-836 මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: කාමොස භවොස දිට්ඨොස අවිජ්ජොස යි. ... වැඩිය යුත්තේ යි.

(මහසංයුක්තයෙහි ඔසවර්ගය මෙන් විතර කටයුතු.)

තෙළොස්වැනි ඔසවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගන්ධ, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, බන්ධ ඔරම්භාගිය, උද්ධම්භාගිය යි වතුෂ්ක දශයෙකි. මුළුල්ල සාලියෙකි.

14. පුන ගඬගාපෙය්‍යාලො

2. 14. 1-36

ගඬගාදිසුතතානි

837-872. (රාගචිතය අමනොගධ නිබ්බානනිත්තාදිවසෙන විජාරෙතබ්බානි)

පුනගඬගාපෙය්‍යාලො වුඤ්ඤාමො.

තත්‍රඥානං:

ඡ පාචිතතො නිත්තා ඡ ච නිත්තා සමුඤ්ඤානො,
එතෙ ඥෙ ආදස භොතඤ්ඤි වග්ගො තෙන පවුච්චති.

15. පුන අප්පමාදවගෙහො

2. 15. 1-30

තථාගතාදිසුතතානි

873-902. (රාගචිතයාදිවසෙන විජාරෙතබ්බානි)

පුන අප්පමාදවගෙහො පණ්ණරසමො.

තත්‍රඥානං:

තථාගතං පදං කුචං මූලං සාරෙන වස්සිතං,
රාජා වජ්ඣමසුරියා ච වජ්ජෙන දසමං පදනති.

16. පුනබලකරණියවගෙහො

2. 16. 1-36

බලාදිසුතතානි

903-938. (රාගචිතයාදිවසෙන විජාරෙතබ්බානි)

පුනබලකරණියවගෙහො සොළසමො.

තත්‍රඥානං:

බලං ධීජ්ඣා නාගො ච රුක්ඛං කුමෙහන සුකෙන
ආකාසෙන ඥෙ මෙසා නාචා ආගන්තුකා නදීති.

14. පුනගඬගාපෙය්‍යාල වර්ගය

2. 14. 1 - 36

ගඬගාදි සූත්‍ර

837-872 (රාගවිනය අමනොගධ නිබ්බානනිකාදි විසින් විතර කට යුතු.)

තුදුස්වැති පුනගඬගාපෙය්‍යාල වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

පාවිනනිකන ත්‍රික සයෙකි. සමුද්දනිකන ත්‍රික සයෙකි. මේ මට්ටම දෙක දෙළසෙක් වේ.

(සූත්‍ර මුළුල්ල සතියෙකි.) එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ.

15. පුන අප්පමාද වර්ගය

2. 15. 1 - 30

තථාගතාදි සූත්‍ර

873-902 (රාගවිනයාදි විසින් විතර කටයුතු.)

පසළොස්වැති පුන අප්පමාද වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මුල, සාර, වසසික, රාජ, වන්දිම, සුරිය, වස යි ත්‍රික දශයෙකි. සූත්‍ර තියෙකි.

16. පුන බලකරණිය වර්ගය

2. 16. 1 - 36

බලාදි සූත්‍ර

903-938 (රාගවිනයාදි වශයෙන් විතර කටයුතු.)

සොළොස්වැති පුන බලකරණිය වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සුක, ආකාශ යන ත්‍රික ද මෙස ත්‍රික දෙකද නාවා, ආගන්තුග, නදී ත්‍රික තුන ද යි ත්‍රික දෙළසෙකි. සූත්‍ර සතියෙකි යි.

17. පුන ඵසනා වග්ගො

2. 17. 1-120

ඵසනාදිසුත්තානි

939-1058. (රාගචිතයාදිවසෙන විඤ්ඤානරතබ්බානි)

පුනඵසනාවග්ගො සත්තරසමො.

තත්තුද්දනං:-

ඵසනා විධා ආසවො භවො ච දුක්ඛතා තිසෙසා,
විලං මලඤ්ඤානිසො ච වෙදනා තණ්හානි තෙ දසාති.

18. පුන ඔසවග්ගො

2. 18. 1-120

ඔසාදිසුත්තානි

1059-1178. (රාගචිතයාදිවසෙන විඤ්ඤානරතබ්බානි)

පුනඔසවග්ගො අටධාරසමො.

තත්තුද්දනං:-

ඔසො යොගො උපාදනං ගණ්ඨො අනුසයෙන ච,
කාමගුණා නිවරණා ඛණ්ඩා ඔරුඤ්ඤාමහාගියාති.

බොජ්ඣංගසංයුතතං සමත්තං.

තත්තු වග්ගද්දනං:-

පබ්බතො ගිලානුද්ධි නිවරණො චක්ඛවත්ති
බොජ්ඣංගො වානාපානො ච නිරොධගුණාපෙය්‍යාලා
අප්පමාදො බලකරණියො ඵසනොසා පුනාදිහි
ගුණාපෙය්‍යාල ආදිහි පඤ්ඤාභට්ඨාරසෙව තෙති.

17. පුන ඵසනාවර්ගය

2. 17. 1 - 120

ඵසනාදි සූත්‍ර

939-1058. (රාගචිතයාදි විසින් විතර කටයුතු.)

සතළොස්වැනි පුන ඵසනාවර්ගය යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

ඵසනා, විධා, ආසව, භව, දුක්ඛතා, ඛේල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා යි ද්වාදශක දශයෙකි. සූත්‍ර එක්සියවිස්සෙකි.

18. පුන ඔසවර්ගය

2. 18. 1 - 120

ඔසාදි සූත්‍ර

1059-1178 (රාගචිතයාදි විසින් විතර කටයුතු.)

අටළොස්වැනි පුනඔස වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගන්ධ, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, බන්ධ, ඔරමහාගිය, උදාමහාගිය යි ද්වාදශක දශයෙකි. සූත්‍රාන්ත එක්සිය-විස්සෙකි.

බොජ්ඣංගසංයුක්තය නිමි.

එහි වර්ග නාමාවලිය:

පබ්බත, ගිලාන, උද්ධි, නිවරණ, වක්ඛවනනි, බොජ්ඣංග, ආනාපාන, නිරොධ, ගඛනාපෙය්‍යාල, අප්පමාද, බලකරණිය, ඵසනා, ඔස යන ඔහු පුන යන්න ආදි කොට ඇති (පුනගඛනාපෙය්‍යාල පුනඅප්පමාද පුන බලකරණිය පුනඵසනා පුනඔස යන පසන් සමග (බොජ්ඣංගසංයුක්ත යෙහි වර්ග) අටළොස්සක් ම වේ.

3. සතිපට්ඨානසංයුතං

1. අමබපාලිවග්ගො

3. 1. 1

අමබපාලිසූතං

1179. එවං මෙ සූතං, එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති අමබපාලිවනෙ. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි: 'භික්ඛවො'ති. 'හදනො'ති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙස්සාසු. හගවා එතදවොච: එකායනො අයං¹ භික්ඛවෙ, මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං² සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ඛමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය. යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. විනෙත විතානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එකායනො අයං භික්ඛවෙ, මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා, සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය, දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ඛමාය, ඤායස්ස අධිගමාය, නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය. යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානාති. ඉදමවොච හගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනායුතති.

3. 1. 2

සතොසූතං

1180. එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති අමබපාලිවනෙ. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි -පෙ- සතො භික්ඛවෙ, භික්ඛු විහරෙය්‍ය සමපජානො. අයං චො අමහාකං අනුසාසති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතො භොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමස්සං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතො භොති.

1. එකායනවායං - මජ්ඣං, සා. 1.

2. සොකපරිද්දවානං මජ්ඣං, සා. 2.

3. සතිපට්ඨානසංයුත්තස

1. අම්බපාලි වර්ගය

3. 1. 1

අම්බපාලි සූත්‍රය

1179. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර අම්බපාලි වෙනෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි” යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු “පින්වතුන් වහන්සැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක: මහණෙනි, යම් මේ සතර සතිපට්ඨාන කෙනෙක් වෙන් ද, සත්ත්වයන්ගේ විසුද්ධිය පිණිස ශොකපරිදෙවයන් ඉක්මවීම පිණිස දුක්දෙමිනස් දුරු කිරීම පිණිස න්‍යාය සංඛ්‍යාත ආයථිඅඡ්චාච්චිකමාර්ගය අවබෝධ කිරීම පිණිස නිවන පසක් කිරීම පිණිස මේ එකම මාර්ගය වේ. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස් දුරු කොට වෙසේ. විදුමිහි විදුම් අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇතිව විදුමිලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස් දුරු කොට වෙසෙයි. සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇතිව සිත් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස් දුරු කොට වෙසෙයි. දහමිහි දහම් අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇතිව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස් දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් මේ සතර සතිපට්ඨාන කෙනෙක් වෙන් නම් සත්ත්වයන්ගේ විසුද්ධිය පිණිස ශොකපරිදෙවයන් ඉක්මවනු පිණිස දුක්දෙමිනස් දුරු කරනු පිණිස න්‍යාය අවබෝධ කරනු පිණිස නිවන පසක් කරනු පිණිස මේ එකම මාර්ගය” යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළු සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගත්හ යි.

3. 1. 2

සතො සූත්‍රය

1180. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර අම්බපාලි වෙනෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක... මහණෙනි. මහණ සිහි ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව වෙසෙන්නේ ය. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සිහි ඇත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි. මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස් දුරු කොට වෙසෙයි. ... වෙදනාවන්හි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස් දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සිහි ඇත්තේ වෙයි.

කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමපජානො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අභික්කන්තො පටික්කන්තො සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමඤ්ඤාපිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සඬකාට්ඨත්තවිචාරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උචාරපසස්ථාවකමෙම සමපජානකාරී හොති. ගතෙ ධීතෙ නිසිතො සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී හොති. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමපජානො හොති. සතො භික්ඛවෙ, භික්ඛු විහරෙය්‍ය සමපජානො. අයං වො අමහාකං අනුසාසනීති.

3. 1. 3

භික්ඛුසුත්තං

1181. අථ බො අඤ්ඤානරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඬකමී. -පෙ- එකමන්තං නිසිතො බො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: “සාධු මෙ හන්තො, හගවා සඬබ්බන්තො ධම්මං දෙසෙතු යමහං හගවතො ධම්මං සුත්වා එකො වුපකට්ඨො අප්පමිත්තො ආනාපි පභිත්තො විහරෙය්‍යන්ති”. එවමෙව පනිධෙකචො මොසපුරිසා මමෙව¹ අජ්ඣාසනති ධම්මෙ ව භාසිතෙ මමෙව අනුබ්‍රහ්මිකබ්බං මඤ්ඤානතිති: “දෙසෙතු මෙ හන්තො, හගවා සඬබ්බන්තො ධම්මං, දෙසෙතු සුගතො සඬබ්බන්තො ධම්මං, අප්පෙවනාමාහං හගවතො භාසිතස්ස අත්ථං ආජානෙය්‍යං, අප්පෙවනාමාහං හගවතො භාසිතස්ස දයාදෙ අස්සන්ති.”

තස්මාතිහ ත්‍වං භික්ඛු ආදිමෙව විසොධෙහි කුසලෙසු ධම්මෙසු. කො ව ආදි කුසලානං ධම්මානං: සීලඤ්ඤා සුවිසුද්ධං, දිට්ඨි ව උජ්ජකා. යතො බො තෙ භික්ඛු, සීලං සුවිසුද්ධං හවිස්සති, දිට්ඨි ව උජ්ජකා, තතො ත්‍වං භික්ඛු, සීලං නිස්සාය සීලෙ පනිට්ඨාය වත්තාරො සති-පට්ඨානෙ නිවිධෙන භාවෙය්‍යාසි. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ ත්‍වං භික්ඛු අජ්ඣාසනං² කායෙ කායානුපස්සි විහරාහි ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. බහිද්ධා³ කායෙ කායානුපස්සි විහරාහි ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අජ්ඣාසනබහිද්ධා⁴ කායෙ කායානුපස්සි විහරාහි ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා දෙමනස්සං.

1. මඤ්ඤව - මජ්ඣං.

2. අජ්ඣාසනං වා - මජ්ඣං, සායං.

3. බහිද්ධා වා - මජ්ඣං, සායං.

4. අජ්ඣාසනං බහිද්ධා - සී. මු.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් මනා දැනුම් ඇත්තේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ ඉදිරිගමන්හිද පෙරළා ගමන්හිද මනා දැනුම් ඇතිව කරනසුලු වෙයි. ඉදිරිබැලුමිහිද අවට බැලුමිහිද මනා දැනුම් ඇතිව කරන සුලු වෙයි. (අත්පා) හැකිළීමෙහි දිග හැරීමෙහි මනා දැනුම් ඇතිව කරන සුලු වෙයි. සහළ පාසිවුරු දැරීමෙහි මනා දැනුම් ඇතිව කරනසුලු වෙයි. බිදීමෙහි පීමෙහි කෑමෙහි රස විඳීමෙහි මනා දැනුම් ඇතිව කරන සුලු වෙයි. මලමු කම්හි මනා දැනුම් ඇතිව කරන සුලු වෙයි. ගමන්හි සිටුමිහි හිඳුමිහි නිඳුමිහි නිදි වැරැමිහි බිණුමිහි නිසදබැවිහි මනා දැනුම් ඇතිව කරනසුලු වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මනාදැනුම් ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව වෙසෙන්නේ ය. මේ නොපට අපගේ අනුශාසනයි.

3. 1. 3

හික්මු සූත්‍රය

1181. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීමේ ය ... එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් දහමක් අසා එකලා වූයෙමි ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයෙමි නොපමා වූයෙමි කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි නිවන් පිණිස මෙහෙයූ සිත් ඇතියෙමි වෙසෙන්නෙමි නම් එබඳු දහමක් මට සැකෙවින් දෙසන සේක්වා යි. මෙහි ඇතැම් නිස් පුරුෂයෝ මෙසේම මට ආරාධනා කෙරෙන්. දහම් දෙසූ කල්හි මා ම ලුහුබැඳියයුතු කොට හඟිති යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් මට දහම් දෙසන සේක්වා. සුගතයන් වහන්සේ සැකෙවින් මට දහම් දෙසන සේක්වා මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දහම් අරුත දැනගන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැ. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශාසනය පිළිබඳ දයාදයෙක් වන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැ යි.

මහණ, එසේ නම් තෙපි කුසල්දහම්හි මුල ම පිරිසිදු කරවූ. කුසල් දහමුත්තේ මුල කවරේ ද යත්: ඉතා පිරිසිදු ශීලයත් සෘජු වූ දෘෂ්ටියත් ය. මහණ, යම් කලෙක නොපගේ ශීලය ඉතා පිරිසිදු වන්නේ ද, දෘෂ්ටියත් සෘජු වන්නී ද එකල්හි මහණ තෙපි ශීලය ඇසුරු කොට ශීලයෙහි පිහිටා සතර සිව්වන් තුන් අයුරෙකින් වඩන්නහු ය. කවර සිවුදෙනෙක්ද යත්: මහණ මෙහි තෙපි සිය කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙවු. මෙරමා කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරුකොට වෙසෙවු. සිය මෙරමාකයෙහි කය අනුව බලමින් කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාය ලොකයෙහි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරුකොට වෙසෙවු.

අජ්ඣන්තං වෙදනාසු -පෙ- බ්බිඤ්ඤා වෙදනාසු -පෙ- අජ්ඣන්ත
බ්බිඤ්ඤා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සි විහරාහි -පෙ- අජ්ඣන්තං විනේන
-පෙ- බ්බිඤ්ඤා විනේන -පෙ- අජ්ඣන්තබ්බිඤ්ඤා විනේන විනානුපස්සි
විහරාහි -පෙ- අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු -පෙ- බ්බිඤ්ඤා ධම්මෙසු -පෙ-
අජ්ඣන්තබ්බිඤ්ඤා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරාහි ආතාපි සමප්පාදනො
සත්ථා විනේයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යනො බො කං භික්ඛු
සීලං නිසංඝාය සීලෙ පතිට්ඨාය ඉමෙ වාතාරො සතිපට්ඨානෙ එවං
තිවිධෙන භාවෙස්සසි, තතො තුය්හං භික්ඛු, යා රත්ත වා දිවසො වා
ආගම්ස්සති වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු නො පරිහානීති.

අර්ථ බො සො භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනාදිකා අනුමොදිකා
උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙකා පදකඤ්ඤං කකා පකාමී. අර්
ථ බො සො භික්ඛු එකො වුපකට්ඨො අප්පමනො ආතාපි පතිතනො
විහරන්තො න විරක්ඛෙව යස්සකායා කුලපුත්තා සමුච්ඡෙව අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුක්කරං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානං සයං අභිඤ්ඤ
සජ්ජිකකා උපසමපජ්ජ විහාසි. බිණ්ණ ජාති, වුසිංචං බ්‍රහ්මවරියං, කතං
කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති අබ්බාඤ්ඤසි. අක්කන්තරො ව පන
සො භික්ඛු අරහතං අහොසීති.

3. 1. 4

සාලායුත්තං

1182. එවං මෙ සුත්තං. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති
සාලායං¹ බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙකස්සි². යෙ
තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නවා අවිරපඤ්ඤිතා අධුනාගතා ඉමං ධම්මවිනයං,
තෙ වො³ භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුක්කං සතිපට්ඨානානං භාවනාය සමාද-
පෙනබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා පතිට්ඨාපෙනබ්බා. කතමෙසං චතුක්කං: එර්
තුමෙහ ආවුසො, කායෙ කායානුපස්සන්තො විහරට්, ආතාපිතො සමප්පාදනා
එකොදිභුතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා කායස්ස යථාභුතං
ඤ්ඤාණාය. වෙදනාසු වෙදනානුපස්සන්තො විහරට්, ආතාපිතො සමප්පාදනා
එකොදිභුතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා, වෙදනානං යථා-
භුතං ඤ්ඤාණාය. විනේන විනානුපස්සන්තො විහරට් ආතාපිතො සමප්පාදනා
එකොදිභුතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා විත්තස්ස යථාභුතං
ඤ්ඤාණාය. ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සන්තො විහරට්, ආතාපිතො සමප්පාදනා
එකොදිභුතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා ධම්මානං
යථාභුතං ඤ්ඤාණාය.

1. සාලාය - මජ්ඣං, කොසලායං - සායා.

2. ආමනෙකස්සි පෙ- එකදවොච - මජ්ඣං, සායා.

3. තෙ වෙ - සි 1, 2

සිය වේදනාවන්හි ... මෙරමා වේදනාවන්හි...සිය මෙරමා වේදනාවන්හි වේදනා අනුව බලනසුලු ව වෙසෙවු ... සිය සිත්හි ... මෙරමා සිත්හි ... සිය මෙරමා සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලු ව වෙසෙවු ... සිය දහමිහි ... මෙරමා දහමිහි ... සිය මෙරමා දහමිහි දහම අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. මහණ, යම් කලෙක තෙපි සීලය ඇසුරු කොට සීලයෙහි පිහිටා මේ සිවු ඔව්වන් මෙසේ තුන් අයුරෙන් වඩන්නහු නම් මහණ එකල්හි තොපට යම් රයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණෙන්නේ නම් කුසල්දහමිහි වැඩිමෙක් ම කැමැති වියයුතු. පිරිහීමෙක් නොකැමති වියයුතු.

ඉක්බිති ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන් ව හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට ගියේ ය. එකල්හි ඒ මහණ එකලාව ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයේ නොපමාව කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ ක්‍රීටන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන්නේ නොබෝ කලකින් ම කුලපුත්තු යමක් පිණිස මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම සස්නෙහි පැවිදි වෙද්ද, මහබ්බසර කෙළවර වූ ඒ අනුත්තර අර්හත්ත්වය තෙමේ ම වෙසෙස්නුවණින් පසක් කොට ඊට පැමිණ විසී ය. ඉපැද්ම ගෙවිණ. බ්බසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි, මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනගත්තේ ය. ඒ මහණ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් ද වී යයි.

3. 1. 4

සාලා සූත්‍රය

1182. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දැව්වෙහි සාලා නම් බමුණුගමිහි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, අලුත පැවිදි වූ ළහදි මෙයස්නට පැමිණි යම් ඒ නවක භික්ෂූහු වෙන් නම් මහණෙනි, ඒ භික්ෂූහු තොප විසින් සිවුසිව්වන් වඩනු පිණිස සමාදන් කරවිය යුතුවහ. වැස්වියයුතුවහ. පිහිටුවියයුතුවහ. කවර සතරක් ද යත්: ඇවැත්නි, එව තෙපි කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව එකඟ සිත් ඇති ව වෙසෙසින් පහන් සිත් ඇති ව කය තතුසේ දැනුම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රවිතත ව වෙසෙවු. විදුමහි විදුම අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව එකඟසිත් ඇති ව වෙසෙසින් පහන් සිත් ඇති ව වේදනාවන් තතුසේ දැනුම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රවිතත ව වෙසෙවු. සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව එකඟසිත් ඇති ව වෙසෙසින් පහන් සිත් ඇති ව සිත තතුසේ දැනුම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රවිතත ව වෙසෙවු. දහමිහි දහම අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව එකඟ සිත් ඇති ව වෙසෙසින් පහන් සිත් ඇති ව දහම තතුසේ දැනුම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රවිතත ව වෙසෙවු.

යෙ'පි තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සෙධා අප්පත්තමානසා අනුක්තරං යොගකෙඛං පත්ථයමානා විහරන්ති. තෙ'පි කායෙ කායානුපසස්සිනො විහරන්ති, ආනාපිනො සමපජානා එකොදිභූතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා කායස්ස පරිඤ්ඤාය. වෙදනාසු වෙදනානුපසස්සිනො විහරන්ති -පෙ- වෙදනානා¹ පරිඤ්ඤාය. චිත්තෙ විත්තානුපසස්සිනො විහරන්ති -පෙ- චිත්තස්ස පරිඤ්ඤාය. ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සිනො විහරන්ති ආනාපිනො සමපජානා එකොදිභූතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා ධම්මානං පරිඤ්ඤාය.

යෙ'පි තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහත්තො ඛිණ්ණසවා චූඡිතවත්තො කතකරණියා ඕභිතභාරා අනුප්පන්නසද්ධා පරික්ඛණ්ණභවසංයොජනා සමුද්දඤ්ඤාවිමුත්තා. තෙ'පි කායෙ කායානුපසස්සිනො විහරන්ති, ආනාපිනො සමපජානා එකොදිභූතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා කායෙන විසංයුත්තා. වෙදනාසු වෙදනානුපසස්සිනො විහරන්ති -පෙ- වෙදනාහි විසංයුත්තා. චිත්තෙ විත්තානුපසස්සිනො විහරන්ති -පෙ- චිත්තෙන විසංයුත්තා. ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සිනො විහරන්ති ආනාපිනො සමපජානා එකොදිභූතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා ධම්මෙහි විසංයුත්තා. යෙ'පි තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නවා අවිරපබ්බජිතා අධුනාගතා ඉමං ධම්මවිනයං, තෙ වො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමෙසං චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනාය සමාදප්පෙතඛො නිවෙසෙතඛො පතිට්ඨාපෙතඛොති.

3. 1. 5

කුසලරාසිසූත්තං

1183. අකුසලරාසීති භික්ඛවෙ, වදමානො² පඤ්ඤානිවරණෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලොභ'යං භික්ඛවෙ, අකුසලරාසි යදිදං පඤ්ඤා නිවරණං. කතමෙ පඤ්ඤා කාමච්ඡන්දනිවරණං. ඛ්‍යාපාදනිවරණං. ටිනම්ඛනිවරණං. උද්ධච්චකුක්කච්චනිවරණං. විචිකිචජානිවරණං. අකුසලරාසීති භික්ඛවෙ, වදමානො ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලොභ'යං භික්ඛවෙ, අකුසලරාසි යදිදං පඤ්ඤා නිවරණං.

කුසලරාසීති භික්ඛවෙ, වදමානො චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලොභ'යං භික්ඛවෙ, කුසලරාසි යදිදං චත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ චත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයාය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොගස්සං. වෙදනාසු -පෙ- චිත්තෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති, ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයාය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොගස්සං. කුසලරාසීති භික්ඛවෙ, වදමානො ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලොභ'යං භික්ඛවෙ, කුසලරාසි යදිදං චත්තාරො සතිපට්ඨානාති.

1. වෙදනා - සි 1, 2.

2. සමමාවදමානො - සි 1, 2.

මහණෙනි, යම් ඒ හික්ක කෙනෙක් ශෛක්‍ෂ චූවාහු නොපැමිණි රහත්බව ඇත්තාහු අනුත්තරයොගකොමය (නිවන) පතමින් වෙසෙත් ද, ඔහුත් කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව එකඟයින් ඇති ව වෙසෙසින් පහන්සින් ඇති ව කය පිරිසිදු දැනීම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රවිත්ත ව වෙසෙත්. විදුමිහි විදුමි අනුව බලනසුලුව ... විදුමි පිරිසිදු දැනීම පිණිස වෙසෙත්. සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලුව ... සිත් පිරිසිදු දැනුම පිණිස වෙසෙත්. දහමිහි දහම අනුව බලනසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව එකඟයින් ඇති ව වෙසෙසින් පහන්සින් ඇති ව දහම පිරිසිදු දැනීම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රවිත්ත ව වෙසෙත්.

මහණෙනි, රහත් වූ ක්මිණ වූ ආග්‍රව ඇති වැස නිමවූ බඹසර ඇති කළ කටයුතු ඇති බොහොමය බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණියවාක් සඳිබාන අර්හත්ත්වය ඇති ඥය කළ භවසංයොජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු යම් ඒ මහණ කෙනෙකුත් වෙන් නම් ඔහුත් කයෙහි කය අනුව දක්නා සුලුව වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව එකඟ වූ සිත් ඇති ව වෙසෙසින් පහන්සින් ඇති ව සමාහිත ව එකාග්‍රවිත්ත ව කයින් වෙන් ව වෙසෙත්. විදුමිහි විදුමි අනුව බලනසුලුව ... විදුමින් වෙන් ව වෙසෙත්. සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලුව ... සිත්හි වෙන් ව වෙසෙත්. දහමිහි දහම අනුව බලනසුලුව වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව එකඟයින් ඇති ව වෙසෙසින් පහන්සින් ඇති ව සමාහිත ව එකාග්‍රවිත්ත ව දහමින් වෙන් ව වෙසෙත්. මහණෙනි, යම් ඒ මහණ කෙනෙක් නවක ද, අලුත පැවිදි චූවාහු ද, මෙසස්තට ළඟ දී පැමිණියාහු ද මහණෙනි, ඔහු නොප විසින් සිවුසිවටන් වඩනු පිණිස සමාදන් කරවියයුතුවන. වැස්වියයුතුවන. පිහිටුවියයුතුවන යි.

3. 1. 5

කුසලරාසි සූත්‍රය

1183. මහණෙනි, අකුසලරාසිය කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ පඤ්ඤානිවරණ කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ පඤ්ඤානිවරණයෝ වෙන් නම් මහණෙනි, මේ හුදු අකුසලරාසියකි. කවර පසෙක්ද යත්: කාමච්ඡදා නිවරණයැ ව්‍යාපාදනිවරණයැ ථිනමිඤ්ඤානිවරණයැ උද්ධමකක්කුච්ච නිවරණයැ විචිකිච්ඡානිවරණය යි. මහණෙනි, අකුසලරාසිය කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ මේ පඤ්ඤානිවරණ කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ පඤ්ඤානිවරණයෝ වෙන් නම් මේ හුදු අකුසලරාසිය යි.

මහණෙනි, කුසලරාසිය කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ සිවුසිවටන් කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ සිවුසිවටන් වේ නම් මේ හුදු කුසලරාසියකි. කවර සතරෙක්ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවිහි දඬිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමිහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙවිහි දඬිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, කුසලරාසිය කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ මේ සිවුසිවටන් කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ සිවුසිවටන් වේ නම් මේ හුදු කුසලරාසිය යි.

3. 1. 6

සකුණුසිසුතං

1184. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, සකුණුසි ලාපං සකුණං සහසා අජ්ඣාපනතා අගගහෙයි. අථ ඛො භික්ඛවෙ, ලාපො සකුණො සකුණුසියා හරියමානො එවං හි පරිදෙවෙයි: “මයමෙවමනා¹ අලකඛකා. මයං අපපුඤ්ඤා, යෙ මයං අගොචරෙ වරිමනා² පරවිසයෙ. සවජ්ජ මයං ගොචරෙ වරෙය්‍යාම සකෙ පෙත්තිකෙ විසයෙ, නවායං³ සකුණුසි අලං අභවිසස යදිදං යුද්ධායා”ති. කො පන තෙ ලාප ගොචරො සකො පෙත්තිකො විසයොති. යදිදං නඩගලකට්ඨකරණං ලෙඩ්ඛුට්ඨානනා⁴. අථ ඛො භික්ඛවෙ, සකුණුසි සකෙ බලෙ අපඤ්ඤා සකෙ බලෙ අවචමානා⁵ අමුඤ්චි, ගච්ඡ ඛො කුං ලාප, තස්සාපි මෙ ගතො න මොක්ඛසිති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, ලාපො සකුණො නඩගලකට්ඨකරණං ලෙඩ්ඛුට්ඨානං ගතො මහතං ලෙඩ්ඛු. අභිරුහිතා සකුණුසි අවචමානො⁶ අට්ඨාසි, එහි ඛොදනී⁷ සකුණුසි, එහි ඛොදනී සකුණුසිති. අථ ඛො සා භික්ඛවෙ, සකුණුසි සකෙ බලෙ අපඤ්ඤා සකෙ බලෙ අවචමානා උභො පකෙඛ සන්ධායා⁸ ලාපං සකුණං සහසා අජ්ඣාපනතා. යද ඛො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාසි ලාපො සකුණො බහු ආගතා⁹ ඛො ම්‍යායං සකුණුසිති. අථ තසෙසව ලෙඩ්ඛුසස අනාරං පච්චසාදි. අථ ඛො භික්ඛවෙ, සකුණුසි තස්සෙව උරං පච්චතාලෙසි. එවං හෙතං⁹ භික්ඛවෙ, හොති යො අගොචරෙ වරති පරවිසයෙ.

තසමානිහ භික්ඛවෙ, මා අගොචරෙ වරිඤ්ඤා පරවිසයෙ. අගොචරෙ භික්ඛවෙ, වරතං පරවිසයෙ ලච්ඡති මාරො ඔතාරං. ලච්ඡති මාරො ආරම්භණං. කො ච භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අගොචරො පරවිසයො: යදිදං පඤ්ඤා කාමගුණා. කතමෙ පඤ්ඤා: චක්ඛුචිකෙසුය්‍යා රූපා ඉට්ඨා කතනා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. සොතචිකෙසුය්‍යා සඤ්ඤා -පෙ- සාතචිකෙසුය්‍යා ගන්ධා -පෙ- ජීවහාවිකෙසුය්‍යා රසා -පෙ- කායචිකෙසුය්‍යා ඵොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කතනා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. අයං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අගොචරො පරවිසයො.

1. මයමෙවමන - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. වරිමන - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. නවායං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. අපපුඤ්ඤා - මජ්ඣං, අචාරාදානා - ස්‍යා.

5. වදමානො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. දනිමෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා.

7. සනතයා - මජ්ඣං.

8. බහු ආගතා - සී 1, 2.

9. හිතං - මජ්ඣං.

3. 1. 6

සකුණගසි සූත්‍රය

1184. මහණෙනි, පෙර ගිජුලිහිණියක් සැහැසිකමින් පැමිණ කැට කුරුල්ලකු අල්ලා ගත්තා ය. මහණෙනි, එකල්හි කැට කුරුල්ලු තෙමේ ගිජුලිහිණිය විසින් හැර ගෙන යනු ලබන්නේ මෙසේ හැඩිය: යම්බඳු අපි අගොවර වූ අනුන් අයත් විෂයෙහි හැසුරුණමෝ නම් (ඒ) අපි ම කාලකන්නි වම්හ. අපි ම පින් නැත්තම්හ. ඉදින් අපි ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසුරුණමෝ නම් මේ ගිජුලිහිණි මේ යුද්ධයට නොද සමත් වන්නිය යි. එම්බල කැටකුරුල්ල තාගේ ගොදුරු වූ සියපියසතු විෂය කිමෙක් දැයි. නඟුලෙන් සාන ලද කෙනෙහි කැට නැති තැනයි. මහණෙනි, එකල්හි ගිජුලිහිණි සිය බලයෙහි තදව සිට සියබලය වනමින් එම්බල කැටකුරුල්ල, තෝ යා, එහි ද ගොස් මාගෙන් නො මිඳෙන්නේ යැයි මිදුවා ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති කැටකුරුල්ලු තෙමේ නඟුලෙන් සාන ලද කැට නැති තැනකට ගොස් මහත් කැටකට නැග “ගිජුලිහිණිය, දන් එව, ගිජුලිහිණිය දන් එව”යි ගිජුලිහිණියට කියමින් සිටියේ ය. මහණෙනි, එකල්හි ඒ ගිජුලිහිණි සියබලයෙහි තද කොට සිටගෙන සියබලය වනමින් දෙපියාපත් නඟා කැටකුරුල්ලා වෙත සැහැසි කමින් පැමිණියා ය. මහණෙනි, යම් කලෙක කැටකුරුල්ලු තෙමේ ගිජුලිහිණි මා පිණිස බොහෝ දුර ආවා යි දැන ගත්තේ නම් එකල්හි ඒ කැටෙහිම ඇතුළුව පිටිසියේ ය. මහණෙනි, එකල ගිජුලිහිණිය එහි ම ළය තළාගත්තා ය. මහණෙනි, යමෙක් අගොවර වූ මෙරමා අයත් විෂයෙහි හැසිරේ නම් එය මෙසේම වේ.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහිලා අගොවර වූ මෙරමා අයත් විෂය යෙහි නඟමක් හැසිරෙවු. මහණෙනි, අගොවර වූ මෙරමා අයත් විෂයෙහි හැසිරෙන්නවුන් පිළිබඳව මරු අවකාශ ලබන්නේ ය. මරු අරමුණක් ලබන්නේ ය. මහණෙනි, මහණහට අගොවර වූ මෙරමා අයත් විෂය කිමෙක් දයත්: මේ පඤ්ඤාමඉණයෝ යි. කවර පසෙක් දයත්: ඉටුකැමති මනවඩන පියදෑ වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු ඇසින් දතයුතු රූපයෝ යැ.. කනින් දතයුතු ශබ්දයෝ යැ ... නැහැයෙන් දතයුතු ගන්ධයෝ යැ... දිවෙන් දතයුතු රසයෝ යැ. ඉටු කැමති මන වඩන පියදෑ වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු කයින් දතයුතු ස්පර්ශයෝ යි. මහණෙනි, මේ මහණහට අගොවර වූ මෙරමා අයත් විෂය යි.

ගොවරෙ භික්ඛවෙ, වරථ සකෙ පෙත්තිකෙ විසයෙ. ගොවරෙ භික්ඛවෙ, වරතං සකෙ පෙත්තිකෙ විසයෙ න ලච්ඡති මාරො ඔතාරං, න ලච්ඡති මාරො ආරම්භං. කො ච භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ගොවරො සකො පෙත්තිකො විසයො, යදිදං වන්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී චිහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී චිහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අයං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ගොවරො සකො පෙත්තිකො විසයොති.

3. 1. 7

මකකටසුත්තං.

1185. අස්ථි භික්ඛවෙ, භිමවතො පබ්බතරාජස්ස දුග්ගා විසමා දෙසා, යත් නෙව මකකටානං වාරී න මනුස්සානං. අස්ථි භික්ඛවෙ, භිමවතො පබ්බතරාජස්ස දුග්ගා විසමා දෙසා යත් මකකටානාඤ්ඤි බො වාරී න මනුස්සානං. අස්ථි භික්ඛවෙ, භිමවතො පබ්බතරාජස්ස සම භූමිභාගා රමණීයා, යත් මකකටානං වෙව වාරී මනුස්සානාඤ්ඤි. තත්ථ භික්ඛවෙ, ලුඤ්ඤ මකකටවීරීසු ලෙපං ඔධෙධිනති මකකටානං බාධනාය. තත්ථ භික්ඛවෙ, යෙ තෙ මකකටා අබාලජාතිකා¹ අලොලජාතිකා² තෙ තං ලෙපං දිස්වා ආරකා පරිවජ්ජන්ති³. යො පන සො හොති මකකටො බාලජාතිකො ලොලජාතිකො සො තං ලෙපං උපසංචිතමිත්තා හතෙත්ත ගණනාති. සො තත්ථ ඛජ්ඣති. හත්ථං මොවෙස්සාමිති දුතියෙන හතෙත්ත ගණනාති, සො තත්ථ ඛජ්ඣති. උභො හතෙත්ත මොවෙස්සාමිති පාදෙන ගණනාති, සො තත්ථ ඛජ්ඣති. උභො හතෙත්ත මොවෙස්සාමිති පාදං වාති⁴ දුතියෙන පාදෙන ගණනාති, සො තත්ථ ඛජ්ඣති. උභො හතෙත්ත මොවෙස්සාමිති පාදෙ වාති තුණ්ණෙඤ්ඤි ගණනාති, සො තත්ථ ඛජ්ඣති. එවං හි සො භික්ඛවෙ, මකකටො පඤ්ඤාධිකො එතං⁵ සෙති අන්‍යං ආපනෙතා වාසනං ආපනෙතා යථාකාමකරණීයො ලුද්දස්ස. තමෙතං භික්ඛවෙ, ලුඤ්ඤ විජ්ඣිත්තා⁶ තස්මිං යෙව මකකටං උද්ධරිත්තා අවිස්සජ්ජන්තා⁷ යෙන කාමං පකකමති. එවං හි තං භික්ඛවෙ, හොති යො අගොවරෙ වරති පරවිසයෙ.

1. ජාතියං - සි 1, 2.

2. පරිවජ්ජන්ති - මජ්ඣං.

3. පාදං වාති - සිමු, සි 1, 2.

4. පඤ්ඤාධිකො ඥානං - මජ්ඣං, සා.

5. ඤාත්වා - සි 1, 2.

6. තස්මිං යෙව කඨකතභිගාරෙ අවිස්සජ්ජන්තා - මජ්ඣං, තස්මිං යෙව

මකකටං උද්ධරිත්තා ආවජ්ජන්තා - සි 1, 2.

7. එවං හෙතං - මජ්ඣං, එවං හෙතං - සා.

මහණෙනි, ගොවර වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසිරෙවු. මහණෙනි ගොවර වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසිරෙන්නාවූන් පිළිබඳව මරු අවකාශයක් නොලබන්නේ ය. මරු අරමුණක් නොලබන්නේ ය. මහණෙනි මහණහට ගොවර වූ සිය පියසතු විෂය කිමෙක් ද යත්: මේ සිවු සිව්වන්හු යි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙයි. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම් අනුව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මහණහට ගොවර වූ සිය පියසතු විෂය යි.

3. 1. 7

මකකට සූත්‍රය

1185. මහණෙනි, යම් තැනෙක වදුරන්ගේත් හැසිරීමෙක් නොවේද, මිනිසුන්ගේත් හැසිරීමෙක් නොවේද, හිමවත් පවුරුදුගේ (එබඳු) යා නොහැකි විසම පෙදෙස් ඇත. මහණෙනි, යම් තැනෙක වදුරන්ගේ හැසිරීමෙක් වේද, මිනිසුන්ගේ හැසිරීමෙක් නොවේද, හිමවත් පවුරුදුගේ එබඳු යා නොහැකි විසම පෙදෙස්ද ඇත. මහණෙනි, යම් පෙදෙසක වදුරන්ගේ හැසිරීමත් වේද, මිනිසුන්ගේ හැසිරීමත් වේද, හිමවත් පවුරුදුගේ එබඳු සිත්කලු සමබ්බි පෙදෙස්ද ඇත. මහණෙනි, එහි වැද්දෝ වදුරුමහි වදුරන් නසන පිණිස වදුරුලඟට ගල්වා තබන්. මහණෙනි, එහි යම් ඒ වදුරුකෙනෙක් බාලගති නැත්තාහුද ලොල්ගති නැත්තාහුද ඔහු ඒ ලඟට දක දුරින් දුරු කෙරෙත්. යම් ඒ වදුරෙක් බාලගති ඇත්තේ ලොල්ගති ඇත්තේ වේ නම් හේ ඒ ලඟට කරා එළඹ අතින් ගනී. හේ එහි බැඳේ. අත මුදන්නෙමි යි දෙවැනි අතින් ගනී. හේ එහි බැඳේ. දැන මුදන්නෙමි යි පයින් ගනී. හේ එහි බැඳේ දැනත් පයත් මුදන්නෙමි යි දෙවැනි පයින් ගනී. හේ එහි බැඳේ. දැනත් දෙපයත් මුදන්නෙමි යි තුඩින් ගනී. හේ එහි බැඳේ. මහණෙනි, මෙසේ ඒ වදුරා පස්තැනෙකින් එල්ලන ලද්දේ අනයට පැමිණියේ ව්‍යාසනයට පැමිණියේ වැද්ද විසින් යම් කැමති පරිද්දක් කළ හැකි වූයේ තබනමින් හොච්. මහණෙනි, වැද්ද ඒ වදුරා එහි දීම විදි උදුරා අත් නොහැර යම් කැමති දිගකට යේ. මහණෙනි, යමෙක් අගොවර වූ මෙරමා සතු විෂයෙහි හැසිරේ නම් ඒ මෙසේ ම වෙයි.

තසමාතිහ භික්ඛවෙ, මා අගොවරෙ වරිඤ්ඤ පරවිසයෙ. අගොවරෙ භික්ඛවෙ, වරතං පරවිසයෙ ලච්ඡති මාරො ඔතාරං, ලච්ඡති මාරො ආරම්භං. කො ච භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අගොවරො පරවිසයො: යදිදං පඤ්ඤාමගුණං. කතමෙ පඤ්ඤා: චක්ඛුච්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා -පෙ- කායච්ඤායා ථොට්ඨංඛා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. අයං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අගොවරො පරවිසයො.

ගොවරෙ භික්ඛවෙ, වරථ සකෙ පෙත්තකෙ වීසයෙ. ගොවරෙ භික්ඛවෙ, වරතං සකෙ පෙත්තකෙ වීසයෙ න ලච්ඡති මාරො ඔතාරං, න ලච්ඡති මාරො ආරම්භං. කො ච භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ගොවරො සකො පෙත්තකො වීසයො: යදිදං චන්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ චාත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. චෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අයං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ගොවරො සකො පෙත්තකො වීසයොති.

3. 1. 8

සුදසුක්තං

1186. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යානො අකුසලො සුදෙ රාජානං වා රාජමහාමනනං¹ වා නානව්‍යයෙහි සුපෙහි පවිට්ඨපට්ඨිනො අස්ස: අබ්බිලග්ගෙහිපි තිත්තකග්ගෙහිපි කට්ඨකග්ගෙහිපි මධුරග්ගෙහිපි බාරිකෙහිපි අබාරිකෙහිපි ලොභිකෙහිපි අලොභිකෙහිපි. සබ්බො සො භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යානො අකුසලො සුදෙ සකස්ස හතතු² නිමිත්තං න උග්ගණ්ණාති: ඉදං වා මෙ අස්ස හතතු² සුපෙය්‍යං රුච්චති, ඉමස්ස වා අභිහරති, ඉමස්ස වා බහුං ගණ්ණාති, ඉමස්ස වා වණණං භාසති, අබ්බිලග්ගං වා මෙ අස්ස හතතු සුපෙය්‍යං රුච්චති, අබ්බිලග්ගස්ස වා අභිහරති, අබ්බිලග්ගස්ස වා බහුං ගණ්ණාති, අබ්බිලග්ගස්ස වා වණණං භාසති, තිත්තකග්ගං වා මෙ අස්ස හතතු -පෙ- කට්ඨකග්ගං වා මෙ අස්ස හතතු -පෙ- මධුරග්ගං වා මෙ අස්ස හතතු -පෙ- බාරිකං වා මෙ අස්ස හතතු -පෙ- අබාරිකං වා මෙ අස්ස හතතු -පෙ- ලොභිකං වා මෙ අස්ස හතතු -පෙ- අලොභිකං වා මෙ අස්ස හතතු සුපෙය්‍යං රුච්චති, අලොභිකස්ස වා අභිහරති, අලොභිකස්ස වා බහුං ගණ්ණාති, අලොභිකස්ස වා වණණං භාසති. සබ්බො සො භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යානො අකුසලො සුදෙ නවෙව ලාභී භොති: අවජාදනස්ස, න ලාභී වෙනනස්ස, න ලාභී අභිභාරානං. තංකිස්ස හෙතු: තථා හි සො භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යානො අකුසලො සුදෙ සකස්ස හතතු නිමිත්තං න උග්ගණ්ණාති.

1. රාජමහාමනනං - සීග්‍ර.

2. හතතු - මජ්ඣං, සායා.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා අගොවර වූ මෙරමා සතු විෂයෙහි නහමක් හැසිරෙවු. මහණෙනි, අගොවර වූ මෙරමා සතු විෂයෙහි හැසිරෙන්නවුන්ගේ බැසගැනීම මරු ලබන්නේය. මරු අරමුණක් ලබන්නේය. මහණෙනි, මහණහට අගොවර වූ මෙරමා සතු විෂය කීමෙක් ද යත්: මේ පස්කම්ගුණ යි. කවර පසෙක් ද යත්; ඉටු කැමති මනවඩනපිය දෑ වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු ඇසින් දතයුතු රු යැ... ඉටු කැමති මනවඩන පිය දෑ වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු කයින් දතයුතු පහස් යැ. මහණෙනි, මේ මහණහට අගොවර වූ මෙරමා සතු විෂය යි.

මහණෙනි, ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසිරෙවු. මහණෙනි, ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසිරෙන්නවුන්ගේ බැසගැනීම මරු නො ලබන්නේය. මරු අරමුණක් නො ලබන්නේය. මහණෙනි, මහණහට ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂය කීමෙක් ද යත්: මේ සිවු සිව්වටනි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කායලොකයෙහි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිති දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ මහණහට ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂය යි.

3. 1. 8

සුදසුත්‍රය

1186. මහණෙනි, යම්සේ බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ අරක්කැමියෙක් ඇඹුල් කොටස් ඇත්තා වූත් තිත්ත කොටස් ඇත්තා වූත් කුළු කොටස් ඇත්තා වූත් මිහිරි කොටස් ඇත්තා වූත් කරරස ඇත්තා වූත් කරරස නැත්තා වූත් ලුණුරස ඇත්තා වූත් ලුණුරස නැත්තා වූත් නන් වැදැරුම් සුපයෙන් යුතු ව රජු වෙත හෝ රජමහආමතියකු වෙත හෝ එළඹ සිටියේ වන්නේ ද, මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඒ මේ අරක්කැමි තම ස්වාමියාගේ (හොඳන) නිමිත්ත නො උගනියි. “අද මාගේ ස්වාමිහට මේ සුපරසය රුචි වේ ය හෝ, මෙය ගැනීමට අන දිගුකරයි හෝ, මෙය බොහෝ කොට ගනියි හෝ, මෙහි ගුණ කියා යි හෝ අද මාගේ ස්වාමිහට ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපරසය රුචි වේ යි හෝ, ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයට අන දිගුකරයි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයෙන් බොහෝ ගනියි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයෙහි ගුණ කියා යි හෝ, අද මාගේ ස්වාමිහට කුළු කොටස් ඇති ... හෝ... අද මාගේ සැමියාට මිහිරි කොටස් ඇති හෝ, ... අද මාගේ සැමියාට කරරස ඇති හෝ, ... අද මාගේ ස්වාමිහට කරරස නැති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමිහට ලුණුරස ඇති හෝ .. අද මාගේ ස්වාමිහට ලුණුරස නැති සුපරසය රුචි වේ ය හෝ ලුණුරස නැති සුපයට අන දිගුකරයි හෝ ලුණු රස නැති සුපයෙන් බොහෝ ගනි යි හෝ ලුණු රස නැති සුපයේ ගුණ කියා යි හෝ” යි. මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ මේ අරක්කැමි වස්ත්‍ර නො ද ලබනසුලු වෙයි. වැටුප් නො ද ලබනසුලු වෙයි. පඩුරු නො ද ලබනසුලු වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඒ අරක්කැමි සිය ස්වාමිහුගේ හොඳන නිමිත්ත නො උගනියි ද එහෙයිනි.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා බාලො අව්‍යතො අකුසලො භික්ඛු කායෙ න කායානුපසයි¹ චිහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස කායෙ න කායානුපසස්සිනො² විහරතො විතං න සමාධියති, උපනක්ඛෙසා න පභීයනති. සො තං නිමිත්තං න උග්ගණන්තාති. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු න ධම්මානුපසස්සි³ චිහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු න ධම්මානුපසස්සිනො⁴ විහරතො විතං න සමාධියති, උපනක්ඛෙසා න පභීයනති, සො තං නිමිත්තං න උග්ගණන්තාති, සබ්බො සො භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යතො අකුසලො භික්ඛු නවෙව ලාභී හොති දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං,⁵ න ලාභී සතිසමපජස්සස්ස. තංකිස්ස හෙතු? තථා හි සො භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යතො අකුසලො භික්ඛු සකස්ස විතස්ස නිමිත්තං න උග්ගණන්තාති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියතො කුසලො සුදෙ රාජානං වා රාජමහාමනං වා නානව්‍යයෙහි සුපෙහි පච්ඡුපට්ඨිතො අස්ස: අඛේලගෙනහිපි තිත්තකගෙනහිපි කට්ඨකගෙනහිපි මධුරගෙනහිපි බාරිකෙනහිපි අබාරිකෙනහිපි ලොභිකෙනහිපි අලොභිකෙනහිපි. සබ්බො සො භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියතො කුසලො සුදෙ සකස්ස හතතු නිමිත්තං උග්ගණන්තාති: “ඉදං වා මෙ අජ්ජ හතතු සුපෙය්‍යං රුචන්ති, ඉමස්ස වා අභිහරති, ඉමස්ස වා බහුං ගණන්තාති, ඉමස්ස වා වණ්ණං භාසති, අඛේලගං වා මෙ අජ්ජ හතතු සුපෙය්‍යං රුචන්ති, අඛේලගස්ස වා අභිහරති, අඛේලගස්ස වා බහුං ගණන්තාති, අඛේලගස්ස වා වණ්ණං භාසති. තිත්තකගං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- කට්ඨකගං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- මධුරගං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- බාරිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- අබාරිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- ලොභිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- අලොභිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු සුපෙය්‍යං රුචන්ති, අලොභිකස්ස වා අභිහරති, අලොභිකස්ස වා බහුං ගණන්තාති. අලොභිකස්ස වා වණ්ණං භාසති. සබ්බො සො භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියතො කුසලො සුදෙ ලාභී වෙව හොති අව්‍යාදනස්ස, ලාභී වෙතනස්ස, ලාභී අභිහාරානං. තංකිස්ස හෙතු: තථා හි සො භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියතො කුසලො සුදෙ සකස්ස හතතු නිමිත්තං උග්ගණන්තාති.

1. කායෙ කායානුපසයි - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. කායෙ කායානුපසස්සිනො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සිනො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

5. දිට්ඨධම්මෙ සුඛවිහාරානං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මෙහි බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඇතැම් මහණෙක් කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට නො වෙසෙයි. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව නො වෙසෙන ඔහුගේ සිත එකඟ නො වේ. කෙලෙස් ප්‍රතීණ නො වේ. හෙ ඒ නිමිත්ත නො උගනියි වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට නො වෙසේ. දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව නො වෙසෙන ඔහු ගේ ධ්‍යාන එකඟ නො වෙයි. කෙලෙස් ප්‍රතීණ නො වේ. හේ ඒ නිමිත්ත නො උගනියි. මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඒ මහණ දිට්‍රදම්මයෙහි සුව විහරණ නො ද ලබනසුලු වෙයි. සිහි නුවණ නො ද ලබනසුලු වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඒ මහණ සිය සිතෙහි නිමිත්ත නො උගනී ද එහෙයින්.

මහණෙනි, යම්සේ පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ අරක්කැමියෙක් ඇඹුල් කොටස් ඇත්තා වූත් තිත්ත කොටස් ඇත්තා වූත් කුළු කොටස් ඇත්තා වූත් මිහිරි කොටස් ඇත්තා වූත් කරරස ඇත්තා වූත් කරරස නැත්තා වූත් ලුණුරස ඇත්තා වූත් ලුණුරස නැත්තා වූත් නන් වැදෑරුම් සුපයෙන් යුත ව රජු වෙත හෝ රජමහඇමතිකු වෙත හෝ එළඹ සිටියේ වන්නේ ද, මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ අරක්කැමි සිය සැමියාගේ භෝජන නිමිත්ත උගනියි. “අද මාගේ සැමියාට මේ සුපරසය රුචි වේ යි හෝ මෙයට අත දිගුකරයි හෝ මෙයින් බොහෝ ගනියි හෝ මෙහි ගුණ කියායි හෝ අද මාගේ ස්වාමීහට ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපරසය රුචි වේ යි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයට අත දිගුකරයි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයෙන් බොහෝ ගනියි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයේ ගුණ කියා යි හෝ අද මාගේ ස්වාමීහට තිත්ත කොටස් ඇති ... හෝ, අද මාගේ ස්වාමීහට කුළු කොටස් ඇති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීහට මිහිරි කොටස් ඇති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීහට කරරස ඇති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීහට කරරස නැති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීහට ලුණුරස ඇති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීහට ලුණුරස නැති සුපරසය රුචි වේ යි හෝ ලුණුරස නැති සුපයට අත දිගුකරයි හෝ ලුණුරස නැති සුපයෙන් බොහෝ ගනියි හෝ ලුණුරස නැති සුපයෙහි ගුණ කියා යි හෝ” යි. මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ මේ අරක්කැමි වස්ත්‍ර ලබනසුලු වෙයි. වැටුප් ලබනසුලු වෙයි. පඩුරු ලබනසුලු වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ අරක්කැමි සිය ස්වාමීහුගේ භෝජන නිමිත්ත උගනී එහෙයින්.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකචෙවා පණ්ඩිතො වියතො කුසලො භික්ඛු කාසෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සමප්පානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිෂ්ඨාදෙමනස්සං. තස්ස කාසෙ කායානුපස්සිනො විහරතො විතං සමාධියති, උපකක්කලෙසා පභියනං, සො තං නිමිතං උග්ගණන්ති. වෙදනාසු -පෙ- වීරො -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සමප්පානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිෂ්ඨාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සිනො විහරතො විතං සමාධියති, උපකක්කලෙසා පභියනං, සො තං නිමිතං උග්ගණන්ති. සබ්බො සො භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියතො කුසලො භික්ඛු ලාභී වෙව හොති දිට්ඨධම්මෙසු ධම්මාරාතං, ලාභී හොති සතිසමප්පකස්සං. තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියතො කුසලො භික්ඛු සකස්ස විතස්ස නිමිතං උග්ගණන්ති.

3. 1. 9

ගිලානසුතං

1187. එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති බෙලුවගාමකෙ¹. තත්ථ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොසි: “එථ තුමො භික්ඛවෙ, සාමනනා² වෙසාලියා යථාමිතං යථාසද්දිට්ඨං යථාසමහතං වස්සං උපෙථ. ඉධෙවාහං බෙලුවගාමකෙ වස්සං උපගච්ඡාමි”³ති. “එථං හතො”⁴ති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පටිසසුකා සාමනනා වෙසාලියා යථාමිතං යථාසද්දිට්ඨං යථාසමහතං වස්සං උපගඤ්ඤි. හගවා පන තඤ්ච බෙලුවගාමකෙ⁵ වස්සං උපගඤ්ඤි. අථ ඛො හගවතො වස්සුපගතස්ස ඛරො ආබාධො උප්පජ්ඣි. බාළහා වෙදනා වත්තනං මාරණනිකා. තා⁶ සුදං හගවා සතො සමප්පානො අධිවාසෙසි අවිහංගකානො. අථ ඛො හගවතො එතදහොසි: න ඛො පන මෙතං පතිරුපං යො’හං අනාමනොකා උපට්ඨාකෙ, අනපලොකෙකා භික්ඛුසඤ්ඤං පරිනිබ්බාසෙය්‍යං⁷. යනනුනාහං ඉමං ආබාධං විරියෙන පටිප්පණාමෙකා⁸ ජීවිතසංඛාරං අධිට්ඨාය විහරෙය්‍යානි. අථ ඛො හගවා තං ආබාධං විරියෙන පටිප්පණාමෙකා ජීවිතසංඛාරං අධිට්ඨාය විහාසි. අථ ඛො හගවා ගිලානා වුට්ඨිතො⁹ අචිරවුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤා විහාරපච්ඡායායං¹⁰ පඤ්ඤානො ආසනෙ නිසීදි.

1. වෙච්චගාමකෙ - මජ්ඣං.

2. සමනනා - මජ්ඣං, සා.

3. හගවා පන බෙලුවගාමකෙ - සී 1, 2.

4. තත්ථ සුදං - මජ්ඣං, සා.

5. පරිනිබ්බාසෙය්‍යං - සී 1.

6. පටිප්පණාමෙකා - මජ්ඣං.

7. ගිලානවුට්ඨිතො - මජ්ඣං.

8. විහාරපච්ඡායායං - සී 1, 2, සා.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මෙහි පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඇතැම් මහණෙක් කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කායලෝකයෙහි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුගේ සිත එකඟ වෙයි. කෙලෙස් ප්‍රතීණ වේ. හෙ ඒ නිමිත්ත උගනී. වෙදනාහි ... සිත්හි ∴ දහමිති දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහමිති දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුගේ සිත එකඟ වෙයි. කෙලෙස් ප්‍රතීණ වේ. හෙ ඒ නිමිත්ත උගනී. මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ මේ මහණ දිට්‍රදුමියෙහි සුඛවිහරණ ලබනසුලු ද වෙයි. සිහිනුවණ ලබනසුලු ද වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ මහණ සිය සිතෙහි නිමිත්ත උගනී එහෙයින් යි.

3. 1. 9

ගිලාන සූත්‍රය

1187. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි බෙළුවගමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, එවු. තෙපි මිතුරුකම් ඇති සේ දුටුපමණින් වූ මිතුරුකම් ඇති සේ දැඩිලෙස වූ මිතුරුකම් ඇති සේ විසල්පුර අවට වස් එළඹෙවු. මම මෙහි බෙලුවගමිහි ම වස් එළඹෙමි”යි. වහන්ස, එසේ යයි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිතුරු දී මිතුරුකම් ඇති සේ දුටුපමණින් වූ මිතුරුකම් ඇති සේ දැඩිලෙස වූ මිතුරුකම් ඇති සේ විසල්පුර අවට වස් එළඹුණහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි එහි ම බෙලුවගමිහි වස් එළඹුණු සේක. එකල්හි වස් එළඹුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කුරු ආබාධයෙක් උපන. මරණය කරා පවුණුවන දැඩි වෙදනාවෝ පවතිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව නොපෙළෙමින් ඒ වෙදනා ඉවසූ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබඳු සිතෙක් විය: “යම්බඳු මම උවැටන් කරන්නාවුන් නො අමනා ධික්සහන නො දන්වා පිරිනිවේමි නම් මට එය සුදුසු නො වෙයි. මම මේ රොගය වියායෙන් යටපත් කොට ජීවිතසංස්කාර (ජීවිතය පවතින සේ) අධිෂ්ඨාන කොට වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ”යි. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ආබාධය වියායෙන් යටපත් කොට ජීවිතසංස්කාර අධිෂ්ඨාන කොට වැඩවසූ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිලන්බවෙන් නැගීසිටි සේක. ගිලන්බවෙන් නැගී සිටි නොබෝකල් ඇති සේක වෙහෙර පසුපස සෙවණැල්ලෙහි පැනැ වූ අසුන්හි වැඩහුන් සේක.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතං එතදවොච:* “දිට්ඨං භනෙත, භගවතො ධම්මායං, දිට්ඨං භනෙත, භගවතො යාපනීයං, අපි මෙ භනෙත, මධුරකජාතො විය කායො. දිසාපි මෙ න පක්ඛායකාහි. ධම්මාපි මං නප්පට්ඨනාහි, භගවතො ගෙලඤ්ඤෙත. අපි ච මෙ භනෙත, අහොසි: කාවිදෙව අස්සාසමන්තා¹ න තාව භගවා පරිනිබ්බාසිස්සති. න තාව භගවා භික්ඛුසඤ්ඤං ආරඤ්ඤා කිඤ්චිදෙව උද්ගරති”ති.

කිම්පනද්වති ආනන්ද භික්ඛුසඤ්ඤා මධි පච්චාසිංසති: දෙසිතො ආනන්ද, මයා ධම්මො අනන්තරං අබාහිරං කත්වා, නස්ථානන්ද, තථාගතස්ස ධම්මෙසු ආවරියමුලසි. යස්ස² නුත ආනන්ද, එවමස්ස අහං භික්ඛුසඤ්ඤං පරිහරිස්සාමිති වා, මමුද්දෙසිකො භික්ඛුසඤ්ඤාති වා යො නුත ආනන්ද, භික්ඛුසඤ්ඤං ආරඤ්ඤා කිඤ්චිදෙව උද්ගරෙය්‍ය. තථාගතස්ස ඛො ආනන්ද, න එවං හොති අහං භික්ඛුසඤ්ඤං පරිහරිස්සාමිති වා මමුද්දෙසිකො භික්ඛුසඤ්ඤාති වා, සතිං ආනන්ද, තථාගතො භික්ඛුසඤ්ඤං ආරඤ්ඤා කිඤ්චිදෙව උද්ගරිස්සති: එතරහි ඛො පනානන්ද, ජිණ්ණො වුද්ධො මහලලකො අභ්ගතො වයො අනුප්පන්නො ආසිතියො මෙ වයො වන්නති. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, ජ්ජුරස්සකට්ඨං³ වෙච්ඡිස්සකෙන⁴ යාපෙති, එවමෙව ඛො ආනන්ද, වෙච්ඡිස්සකෙන මඤ්ඤෙ තථාගතස්ස කායො යාපෙති.

යස්මිං ආනන්ද, සමයෙ තථාගතො සංඛනිමිත්තානං අමනසිකාරා එකච්චානං වෙදනානං නිරොධා අනිමිත්තං වෙතොසමාධිං උපසම්පජ්ජ විහරති. එසුතරං ආනන්ද, තස්මිං සමයෙ තථාගතස්ස හොති. තස්මා තිහානන්ද, අත්තදීපා විහරථ අත්තසරණො අනාඤ්ඤසරණො, ධම්මදීපා ධම්මසරණො අනාඤ්ඤසරණො. කථංඤ්ඤානන්ද, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණො අනාඤ්ඤසරණො, ධම්මදීපො ධම්මසරණො අනාඤ්ඤසරණො: ඉධානන්ද, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං ඛො ආනන්ද, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණො අනාඤ්ඤසරණො ධම්මදීපො ධම්මසරණො අනාඤ්ඤසරණො. යෙ හි කෙච්චි ආනන්ද, එතරහි වා මමච්චයෙ වා අත්තදීපා විහරිස්සන්ති අත්තසරණො අනාඤ්ඤසරණො, ධම්මදීපා ධම්මසරණො අනාඤ්ඤසරණො තමතග්ගෙ මෙ තෙ ආනන්ද, භික්ඛු භවිස්සන්ති යෙ කෙච්චි සිකඛාකාමාති.

1. අස්සාදමන්තා - සි 1, 2.

2. යනුත - ස්‍යා.

3. ජරස්සකට්ඨං - .

4. වෙච්ඡිස්සකෙන - සි 1, 2. වෙච්ඡිස්සකෙන - මජ්ඣං, වෙච්ඡිස්සකෙන - PTS.

* “දිට්ඨො මෙ භනෙත භගවතො එසු” ඉති පාඨො මජ්ඣං පොඤ්ඤෙ එත්ථ දිස්සතෙ.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදූ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඉවසිය හැකි ය යි දක්නා ලදී. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යැපිය හැකි ය යි දක්නා ලදී. වහන්ස, එතෙකුදු වුවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ගිලන්බව හෙතු කොට ගෙන මාගේ සිරුර ද තද වූවාක් මෙනි. දිශාවෝ ද මට පැහැදිලි නො වෙත්. දහම් ද මට නො වැටහේ. වහන්ස, තව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් ම නො පිරිනිවෙන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බික්සහන ඇරඹ තව ම කිසිවක් ගෙනහැර නොපාන (අන්තිම අවවාදය නොකරන) සේකැ” යි කිසියම් අස්වැසිලි මාත්‍රයෙක් වී ය යි.

ආනන්ද, බික්සහන මා කෙරෙහි කුමක් අපේක්ෂා කෙරේ ද? ආනන්ද, මා විසින් අනන්තර—අධාහිත:—(නො සහවා)නො කොට දහම් දෙසන ලදී. ආනන්ද, තථාගත දහම්හි ආවායම් මුෂි නැත. ආනන්ද, “මම බික්සහන පරිහරණය කරන්නෙමි යි හෝ බික්සහන මා උදෙසියයුතු කොට ඇත්තේ (වේ ව)” යි හෝ යමකුට එකාන්තයෙන් මෙබඳු අදහසෙක් වන්නේ ද ආනන්ද, හෝ එකාන්තයෙන් බික්සහන ඇරඹ කිසිවක් ගෙන හැර පානේ (කිසියම් අවවාදයක් දෙන්නේ) නම් ආනන්ද, “මම බික්සහන පරිහරණය කරන්නෙමි යි හෝ බික්සහන මා උදෙසියයුතු කොට ඇත්තේ (වේ ව)” යි හෝ තථාගතයන් හට වූකලී මෙබඳු සිතෙක් නො වේ. ආනන්ද, ඒ තථාගත බික්සහන ඇරඹ කිසිවක් ගෙනහැර පානේ ද ආනන්ද, දැන් වූකලී දිරුයෙම් වාදාධයෙම් මහලු වූයෙම් කල්ගත වූයෙම් පිළිවෙළින් මහලුයීමට පැමිණියෙම් මාගේ අසුවැනි විය පවති. ආනන්ද, දිරු ගැලක් යම්සේ හුණ මුසු පිළිසකරින් යැපේ ද ආනන්ද, එපරිද්දෙන් තථාගතයන්ගේ කය හුණ මුසු පිළිසකරින් මෙන් යැපේ.

ආනන්ද, යම්කලෙක තථාගත තෙමේ සියලු නිමිති මෙනෙහි නො කිරීමෙන් ඇතැම් වෙදනාවන්ගේ නිරෝධයෙන් නිමිති රහිත වූ චිත්ත-සමාධියට පැමිණ වෙසේ ද, ආනන්ද, එසමයෙහි තථාගතයන්ට ඉතා පහසු වෙයි. ආනන්ද, එහෙයින් මෙහි ලා තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට අනුන් පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසෙවු. ආනන්ද, කෙසේ නම් මහණ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට අනුන් පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසේ ද යත්: ආනන්ද, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහම්හි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. ආනන්ද, මෙසේ මහණ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට අනුන් පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසේ. ආනන්ද, යම්කිසි භික්ෂු කෙනෙක් දැන් හෝ මාගේ ඇවැමෙහි හෝ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට අනුන් පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසෙන්නාහු ද, යම්කිසි කෙනෙක් ශික්ෂාකාමී වන්නාහු ද ආනන්ද, ඒ මේ භික්ෂුහු අග්‍රතම වෙති යි.

3. 1. 10

භික්ඛුනුපසංයසුතං

1188. අප්ථං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදය යෙන ඤාඤාතරො භික්ඛුනුපසංයො¹ තෙනුපසංඛම්ථි. උපසංඛම්ථිත්වා පඤ්ඤාතෙන ආසනෙ නිසීදි. අප්ථං ඛො සමඛුලා භික්ඛුනියො යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසංඛම්ථිසු. උපසංඛම්ථිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තා භික්ඛුනියො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොචුං: “ඉධ භනෙත, ආනන්ද, සමඛුලා භික්ඛුනියො චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිත්තා² විහරන්තියො උළාරං පුබ්බන්තාපරං විසෙසං සඤ්ජානන්ති”ති. “එවමෙතං භගිනියො, එවමෙතං භගිනියො, යො හි කො ච භගිනියො, භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිත්තා³ විහරති, තස්සෙතං පාටිකඛිං” “උළාරං පුබ්බන්තාපරං විසෙසං සඤ්ජානන්තිස්සති”ති. අප්ථං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ තා භික්ඛුනියො ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙත්වා සමාදපෙත්වා සමුග්ගෙජෙත්වා සමපහංසෙත්වා උට්ඨායාසනා පසංඛම්ථි.

අප්ථං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සාවඤ්ඤාය වර්තී පච්ඡා-
භන්තං පිණ්ඩපාතපටිකකතෙතා යෙන භගවා තෙනුපසංඛම්ථි. උපසංඛම්ථිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නා ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං භනෙත, පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදය යෙන ඤාඤාතරො භික්ඛුනු-
පසංයො තෙනුපසංඛම්ථි. උපසංඛම්ථිත්වා පඤ්ඤාතෙන ආසනෙ නිසීදිං. අප්ථං ඛො භනෙත, සමඛුලා භික්ඛුනියො යෙනාහං තෙනුපසංඛම්ථිසු. උපසංඛම්ථිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො භනෙත, තා භික්ඛුනියො මං එතදවොචුං: “ඉධ භනෙත ආනන්ද, සමඛුලා භික්ඛුනියො චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිත්තා විහරන්තියො උළාරං පුබ්බන්තාපරං විසෙසං සඤ්ජානන්ති”ති. එවං චුත්තාහං භනෙත, තා භික්ඛුනියො එතදවොච: “එවමෙතං භගිනියො, එවමෙතං භගිනියො, යො හි කොචි භගිනියො, භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිත්තා විහරති, තස්සෙතං පාටිකඛිං: “උළාරං පුබ්බන්තාපරං විසෙසං සඤ්ජානන්තිස්සති”ති.

1. භික්ඛුනිපසංය - සි 1.

2. සුපට්ඨිතවිත්තා - මජ්ඣිම.

3. සුපට්ඨිතවිත්තා - සි 1.

3. 1. 10

නිකඛුපසසය සූත්‍රය

1188. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙර ව පාසිවුරු ගෙන එක්තරා මෙහෙණ අසපුවක් වෙත එළඹියහ. එළඹ පැනවූ අසුන්හි වැඩ හුන්හ. එකල්හි බොහෝ මෙහෙණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ඒ මෙහෙණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “වහන්ස, ආනන්දයෙනි, මෙහි බොහෝ මෙහෙණහු සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙන්නාහු පෙරට වඩා උදර විශෙෂයක් පසු ව හඳුනති” යි. නැගණියෙනි, එය එසේ ය. නැගණියෙනි, එය එසේ ය. නැගණියනි, යම්කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණෙක් හෝ සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසේ නම් ඔහු විසින් පෙරට වඩා උදර විශෙෂයක් පසු ව හඳුනන්නේ ය යන මෙය කැමති වියයුතු යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ දෑහැමි කපාවෙන් ඒ මෙහෙණුන් කරුණු දක්වා සමාදන් කරවා තෙද ගන්වා සතුටු කරවා හුනස්නෙන් නැඟී ගියහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ සැවැත් කුටර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිඛපාතයෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, මෙහි මම පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන එක්තරා මෙහෙණ අසපුවක් කරා එළඹියෙමි. එළඹ පැනවූ අස්නෙහි හුන්නෙමි. වහන්ස, එකල්හි බොහෝ මෙහෙණහු මා වෙත එළඹියහ. එළඹ මා වැඳ එකත්පස්ව හුන්හ. වහන්ස, එකත්පස් ව හුන් ඒ මෙහෙණහු මට මෙය කීහ: “වහන්ස, ආනන්දයෙනි, මෙහි බොහෝ මෙහෙණහු සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙන්නාහු පෙරට වඩා උදර විශෙෂයක් පසු ව හඳුනති” යි. වහන්ස, එසේ කියන ලද මම ඒ මෙහෙණනට මෙය කිමි: “නැගණියනි, එය එසේ ය. නැගණියනි, එය එසේ ය. නැගණියනි, යම්කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණෙක් හෝ සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසේ නම් ඔහු විසින් පෙරට වඩා උදර විශෙෂයක් පසු ව හඳුනන්නේ ය යන මෙය කැමති විය යුතු” යි.

එවමෙනං ආනන්ද, එවමෙනං ආනන්ද, යො හි කොච්ඡි ආනන්ද, හික්ඛු වා හික්ඛුනී වා චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිතො විහරති, තස්සෙතං පාටිකඞ්ඛි: “උළාරං පුබ්බෙතාපරං වියෙසං සංඝදානිස්සති”ති. කතමෙස්ස චතුස්ස: ඉධානන්ද, හික්ඛු කායෙ කායානුපසස්සී චිහරති, ආනාපී සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස කායෙ කායානුපසස්සීනො විහරතො කායාරමමුණො වා උපපජ්ජති, කායසමී පරිළාභො, වෙනසො වා ලීනතං, බහිඤ්ඤා වා විතං වික්ඛිපති. තෙන භානන්ද, හික්ඛුනා කිස්සීවිදෙව පසාදනියෙ නිමිත්තෙ විතං පණ්දහිතබ්බං. තස්ස කිස්සීවිදෙව පසාදනියෙ නිමිත්තෙ විතං පණ්දහතො පාමුජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සමහති. පස්සඤ්ඤාකායො සුඛං වෙදියති. සුඛිනො විතං සමාධියති. යො ඉති පටිසංඝථිකබ්බි: යස්ස බොහං අත්ථාය විතං පණ්දහිං යො මෙ අත්ථො අභිනිප්පිතො, භන්දදනි පටිසංහරාමීති. යො පටිසංහරති වෙව න ච විතකෙකති. න ච විචාරෙති. “අවිතකෙකාමිති අවිචාරො අජ්ඣිකතං සතිමා සුඛිතස්මි”ති පජානාති.

පුනචපරං ආනන්ද, හික්ඛු වේදනාස්ස වේදනානුපසස්සී චිහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස වේදනාස්ස වේදනානුපසස්සීනො විහරතො වේදනාරමමුණො වා උපපජ්ජති කායසමී පරිළාභො -පෙ- පජානාති.

පුනචපරං ආනන්ද, හික්ඛු විතෙ විතානුපසස්සී විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස විතෙ විතානුපසස්සීනො විහරතො විතාරමමුණො වා උපපජ්ජති කායසමී පරිළාභො -පෙ- පජානාති.

පුනචපරං ආනන්ද, හික්ඛු ධම්මෙස්ස ධම්මානුපසස්සී විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙස්ස ධම්මානුපසස්සීනො විහරතො ධම්මාරමමුණො වා උපපජ්ජති කායසමී පරිළාභො, වෙනසො වා ලීනතං, බහිඤ්ඤා වා විතං වික්ඛිපති. තෙන භානන්ද, හික්ඛුනා කිස්සීවිදෙව පසාදනියෙ නිමිත්තෙ විතං පණ්දහිතබ්බං. තස්ස කිස්සීවිදෙව පසාදනියෙ නිමිත්තෙ විතං පණ්දහතො පාමුජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සමහති, පස්සඤ්ඤාකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො විතං සමාධියති. යො ඉති පටිසංඝථිකබ්බි: “යස්ස බොහං අත්ථාය විතං පණ්දහිං යො මෙ අත්ථො අභිනිප්පිතො, “භන්දදනි පටිසංහරාමී”ති. යො පටිසංහරති වෙව න ච විතකෙකති, න ච විචාරෙති, අවිතකෙකාමිති අවිචාරො අජ්ඣිකතං සතිමා සුඛිතස්මි”ති පජානාති. එවං බො ආනන්ද, පණ්දාය භාවනා භොති.

ආනන්ද, එය එසේ ය. ආනන්ද, එය එසේ ය. ආනන්ද, යම්කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණක් හෝ සිටුසිටින්නාහි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසේ නම් ඔහු විසින් පෙරට වඩා උදර වූ විශේෂයක් පසු ව හඳුනන්නේ ය යන මෙය කැමති වියයුතු. කවර සතරෙක ද යත්: ආනන්ද, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට කය අරමුණු කොට ඇති කයෙහි දැවිල්ලෙක් හෝ උපදී. සිතේ සැහවුණු බවෙක් හෝ වේ. පිටත හෝ සිත විසිරෙයි. ආනන්ද, ඒ මහණහු විසින් කිසියම් පැහැදියයුතු නිමිත්තෙක සිත පිහිටුවියයුතු යි. කිසියම් පැහැදියයුතු නිමිත්තෙක සිත පිහිටුවන ඔහුට ප්‍රමුදිතභාවය උපදී. හටගත් ප්‍රමොද ඇත්තහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතසිත් ඇත්තහුගේ කය සැහැල්ලු වේ. සැහැල්ලු කය ඇත්තේ සුව විඳි යි. සුව ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වේ. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි: “මම යමක් පිණිස සිත පිහිටුවෙමි නම් ඒ අරුත මට නිපතී. කාන්තයෙන් දැන් (පැහැදියයුතු නිමිත්තෙන් සිත) ආපසු හැර ගනිමි” යි. හෙතෙමේ ආපසු හැර ගැනීමක් කෙරෙයි. නො ද විතර්ක කෙරෙයි. නො ද විචාර කෙරෙයි. විතර්ක නැත්තෙමි විචාර නැත්තෙමි ඇතුළත සිහි ඇත්තෙමි හටගත් සුව ඇත්තෙමි වෙමි යි දැනගනී.

ආනන්ද, නැවත අනෙකක් ද කියමි: මහණ වෙදනාවන්හි වෙදනා අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව වෙදනාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාවන්හි වෙදනා අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට වෙදනා අරමුණු කොට ඇති කයෙහි දැවිල්ලෙක් හෝ උපදී ... දැනගනී.

ආනන්ද, නැවත අනෙකක් ද කියමි: මහණ සිත්හි සිත් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව සිත්ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. සිත්හි සිත් අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට සිත් අරමුණු කොට ඇති කයෙහි දැවිල්ලෙක් හෝ උපදී ... දැනගනී.

ආනන්ද, නැවත අනෙකක් ද කියමි: මහණ දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට දහම් අරමුණු කොට ඇති කයෙහි දැවිල්ලෙක් හෝ උපදී. සිතේ සැහවුණු බවෙක් හෝ වේ. පිටත හෝ සිත විසිරේ. ආනන්ද, ඒ මහණහු විසින් පැහැදිය යුතු කිසියම් නිමිත්තෙක සිත පිහිටුවියයුතු. පැහැදියයුතු කිසියම් නිමිත්තෙක සිත පිහිටුවන ඔහුට ප්‍රමුදිත භාවය උපදී. හටගත් ප්‍රමොද ඇත්තහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතසිත් ඇත්තහුගේ කය සැහැල්ලු වේ. සැහැල්ලු කය ඇත්තේ සුව විඳි යි. සුව ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වේ. හේ මම යමක් පිණිස සිත පිහිටුවෙමි නම් ඒ අරුත මට නිපතන. එකාන්තයෙන් දැන් ආපසු හැර ගනිමි” යි මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි. හේ ආපසු හැර ගැනීමක් කෙරෙයි. විතර්ක නො ද කෙරෙයි. විචාර නො ද කෙරෙයි. විතර්ක නැත්තෙමි විචාර නැත්තෙමි ඇතුළත සිහි ඇත්තෙමි හටගත් සුව ඇත්තෙමි වෙමි යි දැනගනී. ආනන්ද, මෙසේ (සිත)පිහිටුවා වැඩීම වේ.

කථකොඤ්ඤානං, අප්පණ්ණිකාය භාවනා භොති: බහිද්ධා ආනං, භික්ඛු විනං. අප්පණ්ණිකාය “අප්පණ්ණිකං මෙ බහිද්ධා විනංනති” පජානාති. අථ පච්ඡා පුරෙ අසඬ්ඛිතං විමුක්තං අප්පණ්ණිකානි පජානාති. අථ ච පන කායෙ කායානුපස්සී විහරාමි ආතාපි සමපජානො සතිමා සුඛිතස්මිති පජානාති.

බහිද්ධානං, භික්ඛු විනං. අප්පණ්ණිකාය “අප්පණ්ණිකං මෙ බහිද්ධා විනංනති” පජානාති. අථ පච්ඡා පුරෙ අසඬ්ඛිතං විමුක්තං අප්පණ්ණිකානි පජානාති. අථ ච පන වේදනාසු වේදනානුපස්සී විහරාමි, ආතාපි සමපජානො සතිමා සුඛිතස්මිති පජානාති.

බහිද්ධානං, භික්ඛු විනං. අප්පණ්ණිකාය “අප්පණ්ණිකං මෙ බහිද්ධා විනංනති” පජානාති. අථ පච්ඡා පුරෙ අසඬ්ඛිතං විමුක්තං අප්පණ්ණිකානි පජානාති. අථ ච පන විනේන විනානුපස්සී විහරාමි ආතාපි සමපජානො සතිමා සුඛිතස්මිති පජානාති.

බහිද්ධානං, භික්ඛු විනං. අප්පණ්ණිකාය “අප්පණ්ණිකං මෙ බහිද්ධා විනංනති” පජානාති. අථ පච්ඡා පුරෙ අසඬ්ඛිතං විමුක්තං අප්පණ්ණිකානි පජානාති. අථ ච පන ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරාමි ආතාපි සමපජානො සතිමා සුඛිතස්මිති පජානාති. එවං බො ආනං, අප්පණ්ණිකාය භාවනා භොති.

ඉති බො ආනං, දෙසිතා මයා පණ්ණිකාය භාවනා, දෙසිතා අප්පණ්ණිකාය භාවනා. යං ආනං, සත්ථාරා කරණියං සාවකානං හිතෙසිතා අනුකම්පකෙන අනුකම්පං උපාදය, කතං වො තං මයා: එතානි ආනං, රුක්ඛමූලානි, එතානි සුඤ්ඤාගාරානි, ක්කායථානං, මා පමාදස්, මා පච්ඡා විප්පට්ඨාරිතො අනුචස්, අයං වො අමකාතං අනුසාසනිති.

අමබ්පාලිවග්ගො පඨමො.

කමුඤ්ඤානං:

අමබ්පාලි සතො භික්ඛු සාලා කුසලරාසි ච
සකුණස්සි මසකටො සුදෙ ගිලානො භික්ඛුනුපස්සයොති.

ආනන්ද, (සිත) නොපිහිටුවා වැඩීම කෙසේ වේ ද යත්: ආනන්ද, මහණ පිටත සිත නොපිහිටුවා මාගේ සිත පිටත නොපිහිටුවන ලද්දේ දි දැනගනී. නැවත පසුව පෙර නො හැකුළුණේ මිදුණේ නො පිහිටුවන ලද්දේ ය යි දැනගනී. එසේ වතුදු කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව වෙසෙමි. හටගත් සුව ඇත්තෙමි වෙමි යි දැනගනී.

ආනන්ද, මහණ පිටත සිත නො පිහිටුවා මාගේ සිත පිටත නො පිහිටුවන ලද්දේ දි දැනගනී. නැවත පසුව පෙර නො හැකුළුණේ මිදුණේ නො පිහිටුවන ලද්දේ ය යි දැනගනී. එසේ වතුදු වේදනාවන්හි වේදනා අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව වෙසෙමි, හටගත් සුව ඇත්තෙමි වෙමි යි දැනගනී.

ආනන්ද, මහණ පිටත සිත නො පිහිටුවා මාගේ සිත පිටත නො පිහිටුවන ලද්දේ දි දැනගනී. යළි පසුව පෙර නො හැකුළුණේ මිදුණේ නො පිහිටුවන ලද්දේ ය යි දැනගනී. එසේ වතුදු සිත්හි සිත් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව වෙසෙමි, හටගත් සුව ඇත්තෙමි වෙමි යි දැනගනී.

ආනන්ද, මහණ පිටත සිත නො පිහිටුවා මාගේ සිත පිටත නො පිහිටුවන ලද්දේ දි දැනගනී. යළි පසුව පෙර නො හැකුළුණේ මිදුණේ නො පිහිටුවන ලද්දේ ය යි දැනගනී. එසේ වතුදු දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි මනාදැනුම් ඇතියෙමි සිහි ඇතියෙමි වෙසෙමි, හටගත් සුව ඇත්තෙමි වෙමි යි දැනගනී. ආනන්ද, මෙසේ '(සිත) නො පිහිටුවා වැඩීම වේ.

ආනන්ද, මෙසේ මා විසින් සිත පිහිටුවා වැඩීම දෙශනා කරන ලදී. සිත නො පිහිටුවා වැඩීම දෙශනා කරන ලදී. ආනන්ද, සච්චන්ට වැඩි කැමති අනුකම්පා කරන ශාස්තෘවරයකු විසින් අනුකම්පාව නිසා යමක් කටයුතු නම් මා විසින් එය තොපට කරන ලදී. ආනන්ද, තෙල රුක්මුල් ඇත. තෙල ශ්‍රායාගාර ඇත. ආනන්ද, ධ්‍යාන කරවු. නහමක් පමාවලු. පසුව නහමක් විපිළිසර ඇත්තෝ වවු. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි.

පළමුවැනි අමෙපාලිවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

අමෙපාලි, සන්තො, හික්කු, සාලා, කුසලරාසි, සකුණගසි, මකකට, සුද, ගිලාන, හික්කුනුපසසය යි දශසූත්‍රාන්තකෙනෙකි යි.

2. නාලඤ්චගො

3. 2. 1

මහාපුරිසසුත්තං

1189. සාවකපියං -

අප්ථං බො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසසිකම්. -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො ආයස්මා සාරිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: “මහාපුරිසො මහාපුරිසොති හන්තෙ; වුච්චති, කිත්තාවතා නු බො: හන්තෙ, මහාපුරිසො හොති”ති: විමුක්ඛචිත්තන්තා බො‘හං සාරිපුත්ත මහාපුරිසොති වදම්. අවිමුක්ඛචිත්තන්තා නො මහාපුරිසොති වදම්, කප්ඤ්ඤි සාරිපුත්ත, විමුක්ඛචිත්තො හොති: ඉධ සාරිපුත්ත, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති. ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං, තස්ස කායෙ කායානුපස්සිනො විහරන්තො චිත්තං චිරස්සති, විමුච්චති, අනුපාදය ආසවෙහි. වෙදනාසු -පෙ- චිත්තෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති, ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. තස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සිනො විහරන්තො චිත්තං චිරස්සති, විමුච්චති, අනුපාදය ආසවෙහි. එවං බො සාරිපුත්ත, විමුක්ඛචිත්තො හොති, විමුක්ඛචිත්තන්තා බො‘හං සාරිපුත්ත, මහාපුරිසොති වදම්. අවිමුක්ඛචිත්තන්තා නො මහාපුරිසොති වදම්ති.

3. 2. 2

නාලඤ්ඤාසුත්තං

1190. එකං සමයං හගවා නාලඤ්ඤාං විහරති පාවාරිකම්බවනෙ. අප්ථං බො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසසිකම්. -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො ආයස්මා සාරිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: “එවං පසන්නො‘හං හන්තෙ, හගවති ‘න වාගු න ව හවිස්සති, න චෙතරහි විස්සති, අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා හගවතා භියො‘භික්ඤ්ඤා - තරො යදිදං සමෙබ්බාධියි”තීති.

2. නාලඤ්චයීය

3. 2. 1

මහාපුරිස සූත්‍රය

1189. සැවැත්නුවර—

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ... එකත් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, මහාපුරිස මහාපුරිස” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් මහාපුරිස වේ ද?” යි. සාරිපුත්ත, මිදුණු සිත් ඇති බැවින් මහාපුරිස ය යි මම කියමි. නො මිදුණු සිත් ඇති බැවින් මහාපුරිස නො වේ ය යි කියමි. සාරිපුත්ත කෙසේ නම් මිදුණු සිත් ඇත්තේ වේ ද යත්: සාරිපුත්ත, මෙසස්නෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදුනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙයි. කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුගේ සිත නො ඇලේ. උපාදන රහිත ව කෙලෙසුන්ගෙන් මිදේ. විදුමිහි... සිත්හි... දහමිහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදුනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. දහමිහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුගේ සිත නො ඇලේ. උපාදන රහිත ව කෙලෙසුන්ගෙන් මිදේ. සාරිපුත්ත, මෙසේ මිදුණු සිත් ඇත්තේ වෙයි. සාරිපුත්ත, මිදුණුසිත් ඇති බැවින් මහාපුරිස ය යි මම කියමි. නොමිදුණු සිත් ඇති බැවින් මහාපුරිස නො වේ ය යි කියමි යි.

3. 2. 2

නාලඤ්ඤ සූත්‍රය

1190. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාලඤ්ඤවර සමීපයෙහි පාවාරික අඹවෙනෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ.. එකත්පස් ව හුන් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, යම් මේ සච්ඡේ නුවණෙහි හෝ රහත්මහ නුවණෙහි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා උත්තරීතර නුවණ ඇති අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නො ද වී ය. නො ද වන්නේ ය. දුනුදු නැත්තේ ය” යි මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදිණිමි” යි.

උළාරාත්‍යත්‍රායං¹ සාරිපුත්ත, ආසභි වාචා භාසිතා, එකංසො ගභිතො, සිහනාදෙ නදිතො, එවං පසනෙතා'හං හනෙත, හගවති: “න උභාන ව හවිසසති න චෙතරභි විජජති අකෙසුකු සමභො වා බ්‍රාහ්මභො වා හගවතා භියොයාති කුසුකරො යදිදං සමෙබ්බාධිය”තති. කිත්තු තෙ සාරිපුත්ත, යෙ තෙ අහෙසුං අතිතමධ්‍යානං අරහනොනා සමමාසමබ්බුද්ධා සබ්බෙ තෙ හගවනොනා චෙතසා චෙතො පරිච්ච විදිතා. එවංසිලා තෙ හගවනොනා අහෙසුං ඉති වා, එවංධම්මා තෙ හගවනොනා අහෙසුං ඉති වා, එවංපඤ්ඤා තෙ හගවනොනා අහෙසුං ඉති වා, එවංචිහාරිතො තෙ හගවනොනා අහෙසුං ඉති වා එවංචිමුත්තා තෙ හගවනොනා අහෙසුං ඉති වාති? නොහෙතං හනෙත,

කම්පන තෙ සාරිපුත්ත, යෙ තෙ හවිසසනති අනාගතමධ්‍යානං අරහනොනා සමමාසමබ්බුද්ධා, සබ්බෙ තෙ හගවනොනා චෙතසා චෙතො පරිච්ච විදිතා: “එවංසිලා තෙ හගවනොනා හවිසසනති ඉති වා, එවං-ධම්මා තෙ හගවනොනා හවිසසනති ඉති වා, එවංපඤ්ඤා තෙ හග-වනොනා හවිසසනති ඉති වා, එවංචිහාරිතො තෙ හගවනොනා, හවිසසනති ඉති වා, එවංචිමුත්තා තෙ හගවනොනා හවිසසනති ඉති වාති? නො හෙතං හනෙත,

කිං පන තෙ² සාරිපුත්ත, එතරභි අරහං සමමාසමබ්බුද්ධො චෙතසා චෙතො පරිච්ච විදිතො: “එවංසිලො හගවා ඉති වා, එවංධම්මො හගවා ඉති වා, එවංපඤ්ඤා හගවා ඉති වා, එවංචිහාරි හගවා ඉති වා, එවං-චිමුත්තො හගවා ඉතිප්පවා”ති? නො හෙතං හනෙත. එත්ථ ව තෙ සාරිපුත්ත, අතිතානාගතපච්චුපනෙතස්ස අරහනොනස්ස සමමාසමබ්බුද්ධස්ස චෙතොපරියක්ඛාණං³ නත්ති. අථ කිංචරභි තයා⁴ සාරිපුත්ත, උළාරා ආසභි වාචා භාසිතා. එකංසො ගභිතො, සිහනාදෙ නදිතො: “එවං පසනෙතාහං හනෙත, හගවති නවාහු නව හවිසසති න චෙතරභි විජජති අකෙසුකු සමභො වා බ්‍රාහ්මභො වා හගවතා භියොයාති කුසුකරො යදිදං සමෙබ්බාධිය”තති.

1. උළාරා භො ත්‍යායං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. ත්‍යාහං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. චෙතොපරියායක්ඛාණං - සි 1, 2. ස්‍යා.

4. ත්‍යායං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

සාරිපුත්ත, සචන්තේ නුවණෙහි හෝ රහත්මහ නුවණෙහි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා උක්කරිතර ඤාණ ඇති අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නො ද වී ය, නො ද වන්නේ ය, දැනුණු නැත්තේ ය යි මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදිණිමි” යි යන මේ ශ්‍රේෂ්ඨ අකමසා වචනයෙක් මෙහි ලා කියන ලදී. එකාන්තයෙන් ගන්නා ලද සිංහනාදයෙක් පවත්වන ලදී. සාරිපුත්ත, කිම? ඉක්කන්කල යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ පහළ වූ සේක් නම් ඒ සියලු සම්බුදුවරයෝ “තොප විසින් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු සිල් ඇත්තෝ වූ සේකැයි හෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු දහම් ඇත්තෝ වූ සේකැ යි හෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු නුවණ ඇත්තෝ වූ සේකැ යි හෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු විහරණ ඇත්තෝ වූ සේකැ යි හෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු විමුක්ති ඇත්තෝ වූ සේකැ” යි හෝ සිතින් සිත පිරිසිදු දන්නා ලද්දෝ ද? යි වහන්ස මෙය නැත් ම ය.

සාරිපුත්ත, කිමෙක් ද? මතුකල යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ පහළ වන සේක් නම් ඒ සියලු සම්බුදුවරයෝ තොප විසින් “ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලා මෙබඳු සිල් ඇත්තෝ වන්නාහ යි හෝ ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු දහම් ඇත්තෝ වන්නාහ යි හෝ ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු නුවණ ඇත්තෝ වන්නාහ යි හෝ ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලා මෙබඳු විහරණ ඇත්තෝ වන්නාහ යි හෝ ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු විමුක්ති ඇත්තෝ වන්නාහ” යි හෝ සිතින් සිත පිරිසිදු දන්නා ලද්දහු ද? යි වහන්ස, මෙය නැත් ම ය.

සාරිපුත්ත, කිමෙක් ද? තොප විසින් දැන් අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු සිල් ඇති සේකැ යි හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු දහම් ඇති සේකැ යි හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු ප්‍රඥා ඇති සේකැ යි හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු විහරණ ඇති සේකැ යි හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු විමුක්ති ඇති සේකැ යි හෝ සිතින් සිත පිරිසිදු දන්නා ලද්දහු ද? යි. වහන්ස, මෙය නැත් ම ය. සාරිපුත්ත, මෙහි ලා තොපට අතිතානාගතපච්චාසන අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයන් කෙරෙහි වෙනොපරිසංකෘණයෙක් (=සිතින් සිත පිරිසිදු දැනීමේ නුවණෙක්) නැත. එකල්හි කුමක් හෙයින් තොප විසින් “වහන්ස, යම් මේ සචන්තේ නුවණෙහි හෝ රහත්මහනුවණෙහි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා උක්කරිතර නුවණ ඇති අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නො ද වී ය. නො ද වන්නේ ය. දැනුණු නැතැ යි මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදිණිමි” යි ශ්‍රේෂ්ඨ අකමසා වචනයෙක් කියන ලද ද; එකාන්තයෙන් ගන්නා ලද සිංහනාදයෙක් පවත්වන ලද ද? යි.

න ඛො මෙ¹ හනෙත, අනිතානාගතච්ඡුප්පනෙසු අරහනෙතසු සමමාසබ්බෙදොසු වෙනොපරියක්කණං අත්ථි. අපි ච ධම්මනවයො විදිතො. සෙය්‍යථාපි හනෙත, රඤ්ඤා පච්චනතිමං නගරං දළහුදුපං² දළහපාකාරතොරණං එකද්වාරං, තත්ත්වං දෙවාරිකො පණ්ඩිතො ව්‍යතෙනා මෙධාවී අඤ්ඤානානං නිවාරෙනා, ඤානානං පච්චෙසෙනා, සො තස්ස නගරස්ස සමනතා අනුපරියායපථං ඥානකම්මානො න පසෙසය්‍ය පාකාරසන්ධිං වා පාකාරවිවරං වා අනාමසො බ්ලාලනික්ඛමනමනමසි, තස්ස එවමසෙ, යෙ කෙවි ඔලාරිකා පාණා ඉමං නගරං පවිසන්ති වා නික්ඛමන්ති වා සබ්බෙ තෙ ඉමිනාව ද්වාරෙන පවිසන්ති වා නික්ඛමන්ති වාති.

එවමෙව ඛො මෙ³ හනෙත, ධම්මනවයො විදිතො: “යෙපි තෙ හනෙත අහෙසුං අනිතමිද්ධානං අරහනෙතා සමමාසබ්බෙදො. සබ්බෙ තෙ හගවනෙතා පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය චෙත්සො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිත්තා⁴ සත්තබොජ්ඣංඝෙග යථාභූතං භාවෙත්වා අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසම්බුද්ධස්ස. යෙපි තෙ හනෙත. හවිසස්සති අනාගතමිද්ධානං අරහනෙතා සමමාසබ්බෙදො සබ්බෙ තෙ හගවනෙතා පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය චෙත්සො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිත්තා⁴ සත්තබොජ්ඣංඝෙග යථාභූතං භාවෙත්වා අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසම්බුද්ධස්සති. හගවාපි හනෙත, එතරහි අරහං සමමා සබ්බෙදො පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය චෙත්සො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිත්තො සත්තබොජ්ඣංඝෙග යථාභූතං භාවෙත්වා අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසම්බුද්ධො”ති.

සාධු සාධු සාරිපුත්ත, තස්මානිහ ත්වං සාරිපුත්ත, ඉමං ධම්මපරියායං අභික්ඛණං භාසෙය්‍යාසී⁵, භික්ඛුනං භික්ඛුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං. යෙසංච භි සාරිපුත්ත, මොසපුරිසානං හවිසස්සති තථාගතෙ කඛබ්බා වා විමති වා තෙසම්පිමං ධම්මපරියායං සුත්වා යා තථාගතෙ⁶ කඛබ්බා වා විමති වා සා පභිසිසස්සති ති.

1. න ඛො මෙ තං - ස්‍යා.

2. දළහුදුපං - මජ්ඣං, දළහද්ධාලං - ස්‍යා.

3. ඛො හනෙත - සි 1, 2.

4. සුපට්ඨිතවිත්තා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

5. භාවෙය්‍යාසි - සි 1.

6. සුත්වා තථාගතෙ - සි 1, 2.

වහන්ස, අනිත්තානාගතපච්ඡෙදසංකම වූ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි චේතනාපරිය ඤාණයෙක් මට නැත. එසේ වුව ද, දහම් අනු ව දන්තා ලදී. වහන්ස, යම්සේ රජකුට දැඩිපවුරු ඇති දැඩිපවුරු තොරන් ඇති එක් දෙරක් ඇති පසල්නුවරෙක් වේ ද; එහි පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ නුවණ ඇති නො අඳුනන්නවුන් වළක්වන අඳුනන්නවුන් ඇතුළු කරන දෙරටුපල්ලෙක් වන්නේ ය. හෙ ඒ නුවර භාත්පස පවුර අවට මහ අනුව යන්නේ යටත් පිරිසෙයින් බළලුන් නික්මෙන පමණ වූත් පවුරුසන්ධියක් (=ගඩොළු දෙකක් ඉවත් වූ තැනක්) හෝ පවුරු සිදුරක් (=සුන්තැනක්) හෝ නොදක්නේ ය. ඔහුට මෙසේ සිත් වන්නේ ය. යම්කිසි ඖදාරික ප්‍රාණිහු මේ නුවරට පිවිසෙත් නම් හෝ නික්මෙත් නම් හෝ ඒ සියල්ලෝ මේ දෙරින් ම පිවිසෙත් හෝ නික්මෙත් හෝ යි.

වහන්ස, එසෙයින් ම මා විසින් දහම් අනු ව දන්තා ලද්දේ ය. වහන්ස, ඉකුත්කල යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ පහළ වූ සේක් ද; ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නිවරණ පහ කොට සිවුසිවටන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති සේක් සත්ඛොජ්ඣ තතු සේ වඩා අනුත්තර වූ සම්මා සම්බෝධිය අවබෝධ කළ සේක. වහන්ස, මතුකලදු යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ පහළවන සේක් නම් ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නිවරණ පහ කොට සිවුසිවටන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති සේක් සත්ඛොජ්ඣ තතුසේ වඩා අනුත්තර සම්මාසම්බෝධිය අවබෝධ කරන සේක. වහන්ස, මෙකල අර්හත් සම්මා සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරණ පස්නිවරණ පහ කොට සිවුසිවටන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇතිසේක් සත්ඛොජ්ඣ තතුසේ වඩා අනුත්තර වූ සම්මා සම්බෝධිය අවබෝධ කළ සේකැ යි..

සාරිපුත්ත, මැනවි, මැනවි, සාරිපුත්ත, එහෙයින් මෙහි ලා තෙපි මේ දහම්නය මහණුනට මෙහෙණනට උවසුනට උවසියනට එක්වත් කියන්නහු. සාරිපුත්ත, යම් හිස්පුරුෂයනට දු ත්ථාගනයන් කෙරෙහි යම් සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ වන්නේ නම් මේ දහම්නය අසා ඔවුන්ගේත් ත්ථාගනයන් කෙරෙහි වූ යම් සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ වේ ද; එය ප්‍රතීණ වන්නේ යි.

3. 2. 3

වුඤ්ඤානං.

1191. එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙනවනෙ අනාථ-
පිණ්ඩිකසස ආරාමෙ තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා සාරිපුත්තො
මගධෙසු විහරති නාලගාමකෝ¹, ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාලහගිලානො.
වුඤ්ඤ ච සමණුද්දෙසො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස උපට්ඨාකො හොති.
අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො තෙනෙව ආබාධෙන පරිනිබ්බාසී.
අථ ඛො වුඤ්ඤ සමණුද්දෙසො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පත්තචීවරං
ආදය යෙන සාවස්ථී ජෙනවනං අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමො, යෙනායස්මා
ආනඤ්ඤ තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො ආයස්මානං ආනඤ්ඤ අභිවා-
දෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො වුඤ්ඤ සමණුද්දෙසො
ආයස්මානං ආනඤ්ඤ එතදවොච:

“ආයස්මා හතොන, සාරිපුත්තො පරිනිබ්බුතො. ඉදමස්ස පත්ත-
චීවර”හති. අස්ථි ඛො ඉදං ආවුසො කථාපාහනං හගවන්තං දස්සනාය.
ආයාමාවුසො වුඤ්ඤ, යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිස්සාම. උපසඤ්ඤාමිතො
හගවතො එතමස්සං ආරොචෙස්සාමාති. එවං හතොන”ති ඛො වුඤ්ඤ
සමණුද්දෙසො ආයස්මතො ආනඤ්ඤාමි පච්චස්සෙසාසී. අථ ඛො ආයස්මා
ච ආනඤ්ඤ වුඤ්ඤ ච සමණුද්දෙසො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිස්ස.
උපසඤ්ඤාමිතො හගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදිස්ස. එකමන්තං
නිසීනො ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤ හගවන්තං එතදවොච: “අයං
හතොන, වුඤ්ඤ සමණුද්දෙසො එවමාහ. ආයස්මා හතොන, සාරිපුත්තො
පරිනිබ්බුතො, ඉදමස්ස පත්තචීවර”හති. අපි ච මෙ හතොන, මධුරක-
ජාතො විය කායො. දිසාපි මෙ න පඤ්ඤානති. ධම්මාපි මං
නස්සට්ඨන්ති. ආයස්මා සාරිපුත්තො පරිනිබ්බුතො”ති සුඤ්ඤාමි.

කිනතු ඛො තෙ ආනඤ්ඤ, සාරිපුත්තො සීලසඤ්ඤාමි වා ආදය පරි-
නිබ්බුතො, සමාධිසඤ්ඤාමි වා ආදය පරිනිබ්බුතො, පඤ්ඤාසඤ්ඤාමි වා
ආදය පරිනිබ්බුතො, විමුක්ඛසඤ්ඤාමි වා ආදය පරිනිබ්බුතො, විමුක්ඛඤ්ඤාණ-
දස්සනසඤ්ඤාමි වා ආදය පරිනිබ්බුතොති? න ඛො මෙ හතොන.² ආයස්මා
සාරිපුත්තො සීලසඤ්ඤාමි වා ආදය පරිනිබ්බුතො -පෙ- විමුක්ඛඤ්ඤාණදස්ස-
නසඤ්ඤාමි වා ආදය පරිනිබ්බුතො. අපි ච හතොන, ආයස්මා සාරිපුත්තො
ඉවාදකො අහොසි, විඤ්ඤාපකො සන්ධායකො සමාදායකො සමුත්තරාසකො
සමපහංසකො අකිලාසු ධම්මදෙසනාය, අනුගාහකො සමුඤ්ඤාමි. නං
මයං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස ධම්මොපං ධම්මෙහොගං ධම්මානුගාහං
අනුස්සරාමාති.

1. නාලගාමක - සී 1, 2.

2. න ඛො මෙ නං හතොන - සී 1, 2.

න ච ඛො මෙ හතොන - මජ්ඣ.

3. 2. 3

වුඤ්ඤා

1191. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවක සමීපයෙහි අනේපිඬු සිටුහුගේ දෙවරම්හි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මගදෙනව්වෙහි නාළකගම්හි හටගත් ආබාධ ඇත්තාහු දුකට පැමිණියාහු දැඩියේ ගිලන් වූවාහු වැඩවෙසෙති. වුඤ්ඤා තෙමේත් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට උවදැන් කරන්නේ වේ. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ඒ ආබාධයෙන් ම පිරිනිවියහ. ඉක්බිති වුඤ්ඤා තෙරණ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ පාසිවුරු ගෙන සැවැත්තුවර අනේපිඬුසිටුහුගේ දෙවරම්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් වුඤ්ඤා තෙරණ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට මෙය කී ය.

වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පිරිනිවියහ. මේ උන්වහන්සේගේ පාසිවුරු යි ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දකිනු වස් මේකතාපඬුරෙක් ඇත. ඇවත වුඤ්ඤා, යමු. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙන්නෙමු. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ අරුත සැලකරන්නෙමු යි. වහන්ස, එසේ ය යි වුඤ්ඤා තෙරණ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට පිළිතුරු දිනි. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝත් වුඤ්ඤා තෙරණුවෝත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, මේ වුඤ්ඤා තෙරණ මෙසේ කියයි: “වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පිරිනිවියහ. මේ උන්වහන්සේගේ පාසිවුරු” යි. වහන්ස, තව ද ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පිරිනිවියහ යි අසා මාගේ සිරුර තද වූවාක් මෙනි. දිශාවෝ ද මට පැහැදිලි නො වෙත්. දහම් ද මට නොවැටහේ යි.

ආනන්ද, කීමෙක් ද? සැරියුත් නොපගේ ශීලස්කන්ධය හෝ රුගෙන පිරිනිවියේ ද? සමාධිස්කන්ධය හෝ රුගෙන පිරිනිවියේ ද? ප්‍රඥාස්කන්ධය හෝ රුගෙන පිරිනිවියේ ද? විමුක්තිස්කන්ධය හෝ රුගෙන පිරිනිවියේ ද? විමුක්තිඥානදර්ශනස්කන්ධය හෝ රුගෙන පිරිනිවියේ ද? යි. වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මාගේ ශීලස්කන්ධය හෝ රුගෙන නො පිරිනිවියහ ... මාගේ විමුක්තිඥාන-දර්ශනස්කන්ධය හෝ රුගෙන නො ම පිරිනිවියහ. වහන්ස, එතෙකුදු වුවත් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ අවවාද කරන්නෙක් කරුණු අභවන්නෙක් කරුණු දක්වන්නෙක් සමාදන් කරවන්නෙක් තෙද ගන්වන්නෙක් සතුටු කරවන්නෙක් දම්දෙසුම්හි නො පසුබස්නෙක් සබ්බසරුන්ට අනුග්‍රහ කරන්නෙක් වූහ. අපි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ ඒ ධර්මාපස ධර්මභාගය ධර්මානුග්‍රහ සිහි කරමු යි.

නනු තං ආනන්ද, මයා පටිගච්චෙව අසබ්බාතං: “සබ්බෙති පියෙති මනාපෙති නානාභාවො විනාභාවො අක්කුචාභාවො, තං කුතෙස්ස ආනන්ද, ලංහා යං තං ජාතං භූතං සඞ්ඛිතං පලොකධම්මං තං වත මා පලුජ්ජිති, නෙතං යානං චිජ්ජති, සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො සො මහන්තරො ධරෙධා සො පලුජ්ජය්‍ය, එවමෙව ඛො ආනන්ද, මහතො භික්ඛුසඛ්ඤස්ස නිට්ඨතො සාරවතො සාරිපුත්තො පරි- නිබ්බුතො, තං කුතෙස්ස ආනන්ද, ලංහා, යං තං ජාතං භූතං සඞ්ඛිතං පලොකධම්මං තං වත මා පලුජ්ජිති, නෙතං යානං චිජ්ජති. තස්මාතිභානන්ද, අත්තදීපා විහරථ, අත්තසරණා අනක්කසරණා ධම්මදීපා ධම්මසරණා අනක්කසරණා.

කථක්ඛානන්ද, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණො අනක්කසරණො. ධම්මදීපො ධම්මසරණො අනක්කසරණා: ඉධානන්ද, භික්ඛු කායෙ කායානුපසස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනො -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං ඛො ආනන්ද, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණො අනක්කසරණො ධම්මදීපො ධම්මසරණො අනක්කසරණො. යෙති කෙවි ආනන්ද, එතරහි වා මමච්චයෙ වා අත්තදීපා විහරිස්සන්ති අත්තසරණා අනක්කසරණා ධම්මදීපා ධම්මසරණා අනක්කසරණා. තමතග්ගෙ මෙ තෙ ආනන්ද, භික්ඛු භවිස්සන්ති යෙ කෙවි ජික්ඛාකාමා”ති.

3. 2. 4

උක්කවෙලසුත්තං.

1192. එකං සමයං භගවා මජ්ඣිමස්ස විහරති උක්කවෙලායං. නදියා තිරෙ මහතා භික්ඛුසඛ්ඤන සද්ධිං අවිරපරිනිබ්බුතෙසු සාරිපුත්තමොගගලලානෙසු. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා භික්ඛුසඛ්ඤපරිවුතො අබ්බොකාසෙ නිසිංහො හොති. අථ ඛො භගවා කුණ්භිභූතං භික්ඛුසඛ්ඤං අනුචිලොකෙධා භික්ඛු ආමනෙතස්ස:

ආනන්ද, සියලු ප්‍රියමනාප වස්තුවලින් වෙනස්වනබව වෙන්වන බව අන්අයුරකට පැමිණෙනබව මා විසින් පළමු කොට ම කියන ලද්දේ නො වේ ද? ආනන්ද, ඒ යමක් උපන්නේ ද වූයේ ද හෙතු ප්‍රත්‍යයෙන් හටගන්නේ ද වැනසෙන සැහැවි ඇත්තේ ද; එය එකානු-යෙන් විනාශ නො වේවා යන ඒ කරුණ මෙහි ලා කොයින් ලැබිය හැකි ද මේ කරුණ නැත්තේ ය. ආනන්ද, යම්සේ පවත්නා හර ඇති මහත්රුකෙක යම් ඉතාමහත් කදෙක් වේ ද; එය නැසෙන්නේ ය. ආනන්ද, එසෙයින් ම පවත්නා හර ඇති මහත් බික්සහන පිළිබඳ සැරියුත් පිරිනිව්‍යේ ය. ආනන්ද, යමක් උපන්නේ ද වූයේ ද හෙතු-ප්‍රත්‍යයෙන් හටගන්නේ ද වැනසෙන ස්වභාව ඇත්තේ ද; එය එකානු-යෙන් නො නැසේ වා යන ඒ කාරණය මෙහි ලා කොයින් ලැබිය හැකි ද මේ කාරණය නැත්තේ ය. ආනන්ද, එහෙයින් මෙහි ලා තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසෙවු.

ආනන්ද, කෙසේ නම් මහණ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසේ ද යත්; ආනන්ද, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදුනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාහි... සිත්හි ... දහම්හි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදුනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ආනන්ද, මෙසේ මහණ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසේ. ආනන්ද, යම්කිසි හිඤ්ඤ කෙනෙක් දැන් හෝ මාගේ ඇවෑමෙහි හෝ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසෙන්නාහු නම් ආනන්ද, යම්කිසි හිඤ්ඤ කෙනෙක් ශික්ෂාකාමී වන්නාහු නම් ඒ මේ හිඤ්ඤ අග්‍රතම වෙති යි.

3. 2. 4

උක්කවෙල සූත්‍රය

1192. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැරියුත්මුගලන් දෙනම පිරිනිව් නො බෝකල් ඇති සමයෙහි වැදෑදනව්වෙහි උක්කවෙලා නුවර සමීපයෙහි ගඩගා ගංඉවුරෙහි මහත් බික්සහන සමග වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බික්සහන විසින් පිරිවරන ලද සේක් එළිමහන්හි වැඩහුන් සේක් වෙති. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිහඬ බික්සහන දෙස බලා භික්ෂූන් ඇමතු සේක:

“අපි ඩ බ්‍රාහ්මණ¹ භික්ඛවෙ, පරිසා අසුඤ්ඤා විය බායති පරිනිබ්බුතෙසු සාරිපුත්තමොග්ගලොනෙසු අසුඤ්ඤා මෙ² සා භික්ඛවෙ, පරිසා³ භොති අනපෙබා නක්ඝං දිසායං භොති, යක්ඝා දිසායං සාරිපුත්තමොග්ගලොනා විහරන්ති. යෙ‘පි තෙ භික්ඛවෙ, අහෙසුං අනිතමඤ්ඤානං අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා, තෙසංචි හගවන්තානං එතපරමං යෙව සාවකයුගං අහොසී, සෙය්‍යථාපි මඤ්ඤං සාරිපුත්තමොග්ගලොනා. යෙ‘පි තෙ භික්ඛවෙ, හවිස්සන්ති අනාගතමඤ්ඤානං අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා, තෙසංචි හගවන්තානං එතපරමං යෙව සාවකයුගං හවිස්සති, සෙය්‍යථාපි මඤ්ඤං සාරිපුත්තමොග්ගලොනා. අච්ඡරියං භික්ඛවෙ, සාවකානං අබහුතං භික්ඛවෙ, සාවකානං සන්ත්‍රස්මානා ව⁴ සාසනකරා හවිස්සන්ති ඔවාදපතිකරා චතුර්තස්ථ පරිසානං පියා හවිස්සන්ති මනාපා ගරුභාවනියා ව. අච්ඡරියං භික්ඛවෙ, තථාගතස්ස, අබහුතං භික්ඛවෙ, තථාගතස්ස එවරුපෙපි නාම සාවකයුගෙ⁵ පරිනිබ්බුතෙ නත්ථි තථාගතස්ස සොකො වා පරිදෙවො වා. තං කුතෙස්ස භික්ඛවෙ, යං තං ජාතං භූතං සංඝිතං පලොකධම්මං, තං වත මා පලුජ්ජිති නෙතං යානං විජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො යෙ මහන්තතරා බන්ධා තෙ පලුජ්ජෙය්‍යං, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, මහතො භික්ඛුසංඝස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරිපුත්තමොග්ගලොනා පරිනිබ්බුතා. තං කුතෙස්ස භික්ඛවෙ ලබ්භා, යං තං ජාතං භූතං සංඝිතං පලොකධම්මං, තං වත මා පලුජ්ජිති නෙතං යානං විජ්ජති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, අත්තදීපා විහරං අත්තසරණා අනඤ්ඤසරණා ධම්මදීපා ධම්මසරණා අනඤ්ඤසරණා.

කථස්ථ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණා අනඤ්ඤසරණා ධම්මදීපො ධම්මසරණා අනඤ්ඤසරණා ඉධ භික්ඛවෙ-භික්ඛු කායෙ කායානුපසස්සී විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සී විහරති ආනාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණා අනඤ්ඤසරණා ධම්මදීපො ධම්මසරණා අනඤ්ඤසරණා. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, එතරහි වා මමච්චයෙ වා අත්තදීපා විහරස්සන්ති අත්තසරණා අනඤ්ඤසරණා, ධම්මදීපා ධම්මසරණා අනඤ්ඤසරණා. තමතග්ගො මෙ තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු හවිස්සන්ති යෙ හි කෙවි සික්ඛාකාමාති.

1. අපි මහායං - මජ්ඣං, අපි ඛො මහායං - සායා.

2. අසුඤ්ඤා සා - සි 1, 2, අසුඤ්ඤා මෙ භික්ඛවෙ - මජ්ඣං.

3. දිසා - සි 1, 2, සායා.

4. සන්ත්‍රස්මානා - මජ්ඣං, සායා,

5. සාවකයුගෙපි - සි 1, 2.

මහණෙනි, සැරියුත්මුගලන් දෙනම පිරිනිව් කල්හි මේ මුළු පිරිස ම හිස් වූවාසේ වැටහේ. මහණෙනි, යම් දිගෙක සැරියුත් මුගලන් දෙනම වෙසෙත් නම් මාගේ ඒ පිරිස නො සිස් වේ. ඒ දික්හි පුනපුනා අපෙක්ෂාව වේ. මහණෙනි, අතීතකාලයෙහි යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ වූ නම් ඒ භාග්‍යවතුන්ට ද දැන් මට සැරියුත්—මුගලන් දෙනම යම්සේ නම් එබඳු වූ ම සවුයුවලෙක් වී ය. මහණෙනි, අනාගතකාලයෙහි යම් ඒ අර්හත්සම්මාසම්බුදුවරයෝ වන්නාහු නම් ඒ භාග්‍යවතුන්ට ද දැන් මට සැරියුත්මුගලන් දෙනම යම්සේ නම් එබඳු වූ ම සවුයුවලෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, සව්වත්ගේ අසිරියෙකි. මහණෙනි, සව්වත්ගේ පුදුමයෙකි. ශාස්තෘසම වූවෝ ම සස්න කරන්නෝ අවවාදය අනු ව ක්‍රියා කරන්නෝ වන්නාහ. සිව්පිරිසට ප්‍රිය වූවෝ ද මන වඩන්නෝ ද ගරු කටයුත්තෝ ද වන්නාහ. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ අසිරියෙකි. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ පුදුමයෙකි. මෙබඳු වූ ම ශ්‍රාවකයුත්මයක් පිරිනිව්කල්හි දු තථාගතයන්ට ශොකයෙක් හෝ වැලපීමෙක් හෝ නැති මහණෙනි, ඒ යමක් උපන්නේ ද පහළ වූයේ ද හෙතුයෙන් හටගත්තේ ද වැනසීම ස්වභාව කොට ඇත්තේ ද; එය එකාන්තයෙන් නො වැනසේවා යන මේ කාරණය මෙහි ලා කොසින් ලැබිය හැකි ද, මේ කාරණය නැත්තේ ය.

මහණෙනි, යම්සේ හර ඇති සිටුහා මහත්රුකෙක යම් ඉතා මහත් කඳහු වෙත් නම් ඔහු වැනසෙන්නාහ. මහණෙනි, එසෙයින් ම හර ඇති සිටුහා මහත්ඛික්සහනගේ සැරියුත්මුගලන්හු පිරිනිවියහ. මහණෙනි, ඒ යමක් උපන්නේ ද පහළ වූයේ ද හෙතුයෙන් හටගත්තේ ද වැනසීම ස්වභාව කොට ඇත්තේ ද; එය එකාන්තයෙන් නො වැනසේවා යන මේ කාරණය මෙහි ලා කොසින් ලැබිය හැකි ද, මේ කාරණය නැත්තේ ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම පිහිට කොට දහම සරණ කොට අනිකක් පිහිට නො කොට වෙසෙවු.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම පිහිට කොට දහම සරණ කොට අනිකක් පිහිට නො කොට වෙසේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ වේදනාහි... සිත්හි... දහමිහි දහම අනු ව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමිලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මහණ මෙසේ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම පිහිට කොට දහම සරණ කොට අනිකක් පිහිට නො කොට වෙසේ. මහණෙනි, යම්කිසි භික්ෂු කෙනෙක් දැන් හෝ මාගේ ඇවෑමෙහි හෝ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම පිහිට කොට දහම සරණ කොට අනිකක් පිහිට නො කොට වසන්නාහු ද, මහණෙනි, යම්කිසි කෙනෙක් ශික්ෂාකාමී වන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ මේ භික්ෂුහු අග්‍රතම වෙති යි.

3. 2. 5

බාහියසුත්තං.

1193. අපං බො ආයස්මා බාහියො¹ යෙන හගවා තෙනුපසඬාමි.
-පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො ආයස්මා බාහියො හගවන්තං.
එතදවොච: “සාධු මෙ හන්තො හගවා සඬිකෙන්න ධම්මං දෙසෙතු
යමහං හගවතො ධම්මං සුත්වා එකො චූපකට්ඨො අපමන්තො ආනාපි
පහිතන්නො විහරෙය්‍යත්ති”.

තස්මාතිහ ත්වං බාහිය, ආදිමෙව විසොධෙති කුසලෙසු ධම්මෙසු.
කොවාදි කුසලානං ධම්මානං: සීලඤ්ඤා සුවිසුඤ්ඤා, දිට්ඨි ව උජුකා.
යතො බො තෙ බාහිය, සීලඤ්ඤා සුවිසුඤ්ඤා හවිස්සති, දිට්ඨි ව උජුකා.
තතො ත්වං බාහිය, සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය චන්තාරො
සතිපට්ඨානෙ භාවෙය්‍යාසි. කතමෙ චන්තාරො: ඉධ ත්වං බාහිය කායෙ
කායානුපසස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනයාය ලොකෙ
අඤ්ඤාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානු-
පසස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනයාය ලොකෙ
අඤ්ඤාදෙමනස්සං. යතො බො ත්වං බාහිය, සීලං නිස්සාය සීලෙ
පතිට්ඨාය ඉමෙ චන්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙස්සසි තතො
තුසහං බාහිය, යා රත්ති වා දිවසො වා ආගමිස්සති චුද්ධියෙව
පාටිකඝ්ඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි”ති.

අපං බො ආයස්මා බාහියො හගවතො භාසිතං අභිනන්දිත්වා
අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකඤ්ඤං කත්වා
පක්කාමි. අපං බො ආයස්මා බාහියො එකො චූපකට්ඨො අපමන්තො
ආනාපි පහිතන්නො විහරන්තො න විරසෙස්ව යස්සත්ථාය කුලපුත්තො
සමුද්දෙව ආගාරස්මා අනාගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිය-
පරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සංවිජ්ජිත්වා උපසම්පජ්ජ
විහාසි, බීණා ජාති, චූසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං
ඉත්තනායාති අබ්භංගිකස්සි. අඤ්ඤාතරො ව පනායස්මා බාහියො
අරහතං අහොසිති.

3. 2. 6

උත්තියසුත්තං.

1194. අපං බො ආයස්මා උත්තියො² යෙන හගවා තෙනුපසඬාමි
-පෙ- තතො ත්වං උත්තිය, ගමිස්සසි මච්චුධෙය්‍යාස්ස පාරන්ති -පෙ-
අඤ්ඤාතරො ව පනායස්මා උත්තියො අරහතං අහොසිති.

1. බාහිකො - සි 1, 2.

2. උත්තිකො - සි 1, 2.

3. 2. 5

බාහිය සූත්‍රය

1193. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් බාහිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් බාහිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් දහමක් අසා එකලා වූයෙමි ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයෙමි නොපමා වූයෙමි කෙළෙස් තවන වැර ඇතියෙමි කායචිත්තදෙක්හි අපෙක්ෂා රහිතයෙමි වසන්තෙමි නම් එබඳු දහමක් මට සැකෙවින් දෙසන සේක්වා යි.

බාහිය එහෙයින් මෙහි ලා තෙපි කුසල්දහමිහි මුල ම පිරිසිදු කරවු. කුසල්දහමින්ගේ මුල කවරේ ද යත්: ඉතා පිරිසිදු වූ සීලයත් ඉතා සෘජු වූ දෘෂ්ටියත් ය. බාහිය, යම් කලෙක නොපගේ ශීලය ඉතා පිරිසිදුත් දෘෂ්ටිය ඉතා සෘජුත් වන්නේ නම් බාහිය, එකල්හි තෙපි සීලය ඇසුරු කොට සීලයෙහි පිහිටා සිවුසිවටන් වඩන්නාහු ය. කවර සිවු දෙනෙක් ද යත්: බාහිය, මෙහි තෙපි කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙළෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවිහි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙවු. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙළෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙවිහි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙවු. බාහිය, යම් කලෙක තෙපි සීලය ඇසුරු කොට සීලයෙහි පිහිටා මේ සිවුසිවටන් මෙසේ වඩන්නාහු ද, බාහිය, එකල්හි තොපට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණෙන්නේ නම්, කුසල්දහමිහි වැඩිමෙක් ම කැමැති වියයුතු, පිරිහීමෙක් නො කැමැති වියයුතු යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් බාහිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පැදකුණු කොට පිටන් ව ගියේ ය. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් බාහිය තෙරණුවෝ එකලා ව ගණයා කෙරෙන් වෙන් ව නො පමා ව කෙළෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන්නාහු නො බෝකලකින් ම යමක් පිණිස කුලපුත්තු මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික් ම සස්තෙහි පැවිදි වෙන් නම් අනුභව වූ මහබලසර කෙළවර වූ ඒ අර්හත්‍ය දිට්‍රදම්යෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වියහ. ඉපැද් ම ගෙවිණ. බලසර වැය නිමවන ලදි කටයුතු කරන ලදි. මේබැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දැන-ගත්හ. ආයුෂ්මත් බාහිය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් ද වූහ යි.

3. 2. 6

උත්තිය සූත්‍රය

1194. එකල්හි ආයුෂ්මත් උත්තිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ .. උත්තිය, එකල්හි තෙපි සසර පරතෙරට යන්නාහු යි ... ආයුෂ්මත් උත්තිය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් ද වූහ යි.

3. 2. 7

අරියසුත්තං

1195. චන්දාරො මෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලිකතා අරියා නියානනිකා නියානනි තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය. කතමෙ චන්දාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආත්මි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්ස. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආත්මි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්ස. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චන්දාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලිකතා අරියා නියානනිකා නියානනි තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයායාති.

3. 2. 8

බ්‍රහ්මසුත්තං

1196. එකං සමයං හගවා උරුච්චලායං විහරති නජ්ජා තෙරඤ්ජරාය තීරෙ අප්පාලනිග්‍රොධෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො. අථ ඛො හගවතො රහොගනස්ස පතිසලලිතස්ස එවං වෙනසො පරිවිටකෙකා උදපාදි: “එකායනො”යං මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානාය සච්ඡිකිරියාය යදිදං චන්දාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ චන්දාරො: කායෙ වා භික්ඛු කායානුපස්සී විහරෙය්‍ය, ආත්මි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකො අභිජ්ඣාදෙමනස්ස. වෙදනාසු වා භික්ඛු -පෙ- විනෙත වා භික්ඛු -පෙ- ධම්මෙසු වා භික්ඛු ධම්මානුපස්සී විහරෙය්‍ය ආත්මි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්ස. එකායනොයං මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානාය සච්ඡිකිරියාය යදිදං චන්දාරො සතිපට්ඨානා”ති.

අථ ඛො බ්‍රහ්මා සහමපති හගවතො වෙනසා වෙනො පරිවිතක්ක- මඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමේඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමඤ්ජරාය, එවමෙවං බ්‍රහ්මලොකෙ අනන්තරභිතො හගවතො පුරතො පාතුරහොසි. අථ ඛො බ්‍රහ්මා සහමපති එකංසං උත්තරාසඛං කරිතා යෙන හගවා තෙනඤ්ජලිං පණාමෙකා හගවතං එතදවොච:

3. 2. 7

අරිය සූත්‍රය

1195. මහණෙනි, වඩන ලද බහුල කරන ලද ආයාචි වූ නොයඤාණික වූ මේ සිවුසිව්වන්හු ඒ අනු ව පිළිපන්නහු මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස පමුණුවන්. කවර සතරෙක් ද යත්; මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, ආයාචි නොයඤාණික වූ මේ සිවු-සිව්වන්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු ඒ අනු ව පිළිපන්නහු මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස පමුණුවන් යි.

3. 2. 8

බ්‍රහ්ම සූත්‍රය

1196. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු ව පළමු කොට උරුවෙල් දනව්වෙහි තෙරඤ්ජරාගංඉවුරෙහි අප්පල් නුගරුකමුල වැඩවසන සේක. එකල්හි රහසිගත ව විවෙකයෙන් යුතුව වැඩවෙසෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබඳු චිත්තචිතර්කයෙක් පහළ විය: යම් මේ සිවුසිව්වන්හු වෙද් ද; සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ශොක-පරිදෙවයන් ඉක්මවීම පිණිස දුක්දෙමනස් දුරු කිරීම පිණිස අරිඅටභිමහ අවබෝධ කිරීම පිණිස නිවන පසක් කිරීම පිණිස මේ එක ම මහ ය. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණ කයෙහි හෝ කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. මහණ වෙදනාහි හෝ ... මහණ සිත්හි හෝ ... මහණ දහමහි හෝ දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. යම් මේ සිවුසිව්වන්හු වෙන් නම් සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ශොක-පරිදෙවයන් ඉක්ම වීම පිණිස දුක්දෙමනස් දුරු කිරීම පිණිස අරිඅටභිමහ අවබෝධ කිරීම පිණිස නිවන පසක් කිරීම පිණිස මේ එක ම මහ වෙයි යි.

එකල්හි සහමපනී බ්‍රහ්ම සියසිත්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ චිත්තපරිචිතර්කය දැන යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් හෝ දිගු කරන්නේ ද; දිගුකළ අතක් හෝ හකුළුවන්නේ ද එසෙයින් ම බබලොව අතුරුධන් ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය. ඉක්බිති සහමපනී බ්‍රහ්ම උතුරුසහ එක්ස් කොට ඇදිලිබැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ'' ය.

“එවමෙනං හගවා, එවමෙනං සුගත, එකායනෝ‘යං හනෙන, මග්ගො සත්තානං විසුඤ්ඤායා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අක්ඛගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං චත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ චත්තාරො: කායෙ වා හනෙන, භික්ඛු කායානුපසස්සී විහරෙය්‍ය, ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු වා හනෙන, භික්ඛු -පෙ- විනෙන වා හනෙන, භික්ඛු -පෙ- ධම්මෙසු වා හනෙන, භික්ඛු ධම්මානුපසස්සී විහරෙය්‍ය, ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එකායනෝ‘යං හනෙන, මග්ගො සත්තානං විසුඤ්ඤායා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අක්ඛගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං¹ චත්තාරො සතිපට්ඨානා”ති. ඉදමවොව බ්‍රහ්මා සහමපති, ඉදං චත්තාරො අපාපරං එතදවොව:

එකායනං ජාතිබයනාදසස්සි මග්ගං පජානාති භික්ඛුකමසී

එතෙන මග්ගෙන අතරිංසු පුබ්බෙ තරියස්සෙති යෙ ච තරතී ඔසෙති.

3. 2. 9

සෙදකසුත්තං

1197. එකං සමයං හගවා සුභෙසු² විහරති සෙදකං නාම සුමිහානං නිගමො. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොසි: භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ, වණ්ඩාලවංසිකො වණ්ඩාලවංසං උසස්සාපෙත්වා මෙදකථාලිකං අනොවාසිං ආමනොසි: “එහි ත්වං සමම මෙදකථාලිකෙ, වණ්ඩාලවංසං අභිරුහිත්වා මම උපරික්ඛන්තෙ තිට්ඨාහිති. එවං ආචරියාති ඛො භික්ඛවෙ, මෙදකථාලිකා අනොවාසී වණ්ඩාලවංසිකස්ස පටිස්සුත්වා වණ්ඩාලවංසං අභිරුහිත්වා ආචරියස්ස උපරික්ඛන්තෙ අට්ඨාසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ, වණ්ඩාලවංසිකො මෙදකථාලිකං අනොවාසී. එතදවොව: “ත්වං සමම මෙදකථාලිකෙ, මමං රක්ඛ. අහං තථ රක්ඛස්සාමි. එවං මයං අක්ඛෙම ඤාදිගුත්තා අක්ඛෙම ඤාදිගුත්තා සිප්පාති වෙව දසෙස්සාම, ලාභෙ ව ලච්ඡාම, සොත්ථිනා ව වණ්ඩාලවංසා ඔරොහිස්සාමාති. එවං චුන්නෙ භික්ඛවෙ, මෙදකථාලිකා අනොවාසී වණ්ඩාලවංසිකං එතදවොව: “න ඛො නාමෙනං ආචරිය, එවං භවිස්සති, ත්වං ආචරිය, අත්තානං රක්ඛ, අහං අත්තානං රක්ඛස්සාමි. එවං මයං අත්තගුත්තා අත්තරක්ඛිතා සිප්පාති වෙව දසෙස්සාම, ලාභෙ ව ලච්ඡාම, සොත්ථිනා ව වණ්ඩාලවංසා ඔරොහෙස්සාමා”ති.

1. යදිමෙ - සි 1, 2.

2. සුභෙසු - සි 1, 2. සුභෙසු - ස්‍යා.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මෙය එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, මෙය එසේ ය. වහන්ස, යම් මේ සිවු සිව්වන්හු වෙත් නම් සත්ත්වයන්ගේ විසුද්ධියට සොකපරිදෙවයන් ඉක්මවීමට දුක්දෙමිනස් දුරු කිරීමට අරිආවේමහ අවබෝධ කිරීමට නිවන පසක් කිරීමට මේ එක ම මහ ය. කවර සතරෙක් ද යත්: වහන්ස, මහණ කයෙහි හෝ කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමිනස් දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, මහණ වෙදනාහි හෝ ... වහන්ස, මහණ සිත්හි හෝ ... වහන්ස, මහණ තෙමේ දහමිහි හෝ දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දුඛිලොබ හා දෙමිනස් දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, යම් මේ සිවුසිව්වන්හු වෙත් නම් සත්ත්වයන්ගේ විසුද්ධියට සොකපරිදෙවයන් ඉක්මවීමට දුක්දෙමිනස් දුරු කිරීමට ඥායය අවබෝධ කිරීමට නිවන පසක් කිරීමට මේ එක ම මහ වේ යි. සහම්පති ඉහම මෙය කිය: මෙය කියා යළි මතු ද මෙය කී ය:

නිවන දක්නා වූ හිතානුකම්පා ඇති (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ) එක ම මහ දන්තාසේක. යම් කෙනෙක් වතුරොසය පෙර තරණය කළාහු ද, මතු තරණය කරන්නාහු ද, දන් තරණය කෙරෙද්ද, (ඔහු) මේ මගින් තරණය කළහ. කරන්නාහ. කෙරෙති යි.

3. 2. 9

සෙදක සූත්‍රය

1197. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුභ්ම දනව්වෙහි සුභ්මයන්ගේ සෙදක නම් නියම්ගම්හි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුසේක. මහණෙනි, පෙර චණ්ඩාලවංශිකයෙක් සැබොල්හුණගස ඔසොවා “යහඵ මෙදකථාලිකා-වනි, එවු තෙපි සැබොල්හුණගසට නැහි මාගේ කද මතුයෙහි සිටිවු” යි. මෙදකථාලිකා නම් අතවැස්සා ඇමති ය.

මහණෙනි, ඇදුර, එසේ ය යි මෙදකථාලිකා අතවැසි චණ්ඩාල-වංශිකයාට පිළිතුරු දී චණ්ඩාලවංසයට නැහි ඇදුරාගේ කදමතුයෙහි සිටියේ ය. මහණෙනි, එකල්හි චණ්ඩාලවංශික මෙදකථාලිකා අතවැස්සාට මෙය කී ය: යහඵ මෙදකථාලිකාවනි, තෙපි මා රකිවු. මම තෙපි රකින්නෙමි. මෙසේ අපි ඔවුනොවුන් විසින් ගොපනය කරන ලද්දමෝ ඔවුනොවුන් විසින් රක්නා ලද්දමෝ ශිල්ප ද දක්වන්නෙමු ලාභ ද ලබන්නෙමු. සුවසේ සැබොල්හුණගසින් ද බසින්නෙමු” යි. මහණෙනි, එසේ කී කල්හි මෙදකථාලිකා අතවැසි චණ්ඩාලවංශිකයාට මෙය කී ය: ඇදුර, මෙය එසේ නො ම වන්නේ ය. ඇදුර, තෙපි තමා රකිවු. මම ද තමා රකින්නෙමි. මෙසේ අපි තමා විසින් ගොපනය කරන ලද්දමෝ තමා විසින් රක්නා ලද්දමෝ ශිල්ප ද දක්වන්නෙමු ලාභ ද ලබන්නෙමු, චණ්ඩාලවංසයෙන් ද සුවසේ බසින්නෙමු” යි.

“සො තත්ඤ්ඤොති හගවා අවොච: යථා මෙදකථාලිකා අනොවාසී ආවරියං අවොච. අනානං භික්ඛවෙ, රක්ඛස්සාමීති සතිපට්ඨානං සෙවිතබ්බං. පරං රක්ඛස්සාමීති සතිපට්ඨානං සෙවිතබ්බං. අනානං භික්ඛවෙ, රක්ඛනොනා පරං රක්ඛති. පරං රක්ඛනොනා අනානං රක්ඛති. කථංඤ්ඤ භික්ඛවෙ, අනානං රක්ඛනොනා පරං රක්ඛති, ආසෙවනාය භාවනාය බහුලිකමෙත. එවං බො භික්ඛවෙ, අනානං රක්ඛනොනා පරං රක්ඛති. කථංඤ්ඤ භික්ඛවෙ, පරං රක්ඛනොනා අනානං රක්ඛති, ඛනායා අවිභිංසාය මෙතෙවිත්තනාය අනුද්දයනාය. එවං බො භික්ඛවෙ, පරං රක්ඛනොනා අනානං රක්ඛති. “අනානං භික්ඛවෙ, රක්ඛස්සාමී”ති සතිපට්ඨානං සෙවිතබ්බං, පරං රක්ඛස්සාමීති සතිපට්ඨානං සෙවිතබ්බං, අනානං භික්ඛවෙ රක්ඛනොනා පරං රක්ඛති, පරං රක්ඛනොනා අනානං රක්ඛති.”

3. 2. 10

ජනපදකල්‍යාණීසුත්තං

1198 එකං සමයං හගවා සුමනෙසු විහරති සෙදකං නාම සුමනානං නිගමො. තත්‍ර බො හගවා භික්ඛු ආමනෙසි: “සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ජනපදකල්‍යාණී, “ජනපදකල්‍යාණී”ති බො භික්ඛවෙ, මහාජනකායො සන්තිපතෙය්‍ය. සා බො පනස්ස ජනපදකල්‍යාණී පරමපාසාවිතී¹ නවෙව, පරමපාසාවිතී ගිනෙ, ජනපදකල්‍යාණී නවි² ති ගායතීති බො භික්ඛවෙ, භියොසොමනනාය මහාජනකායො සන්ති-පතෙය්‍ය, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ජීවිතුකාමො අමරිතුකාමො සුබකාමො දුක්ඛපටිකකුලො. තමෙනෙවං³ වදෙය්‍යු: අයං තෙ අමෙතා-පුරිස, සමතිත්තකො තෙලපනො අනතරෙන⁴ මහාසමයං⁵ අනතරෙන ජනපදකල්‍යාණියා පරිභාරෙනබ්බො⁶, පුරිසො වෙකො⁷ උක්ඛන්තාසිකො පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්‍රාහ්මිකා යත්තෙව නං. ථොකච්ඡි ඡඩ්ඛිස්සති තත්තෙව තෙ සිරො පාතෙස්සතිති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, අපි නු සො පුරිසො අමුං තෙලපනං අමනසිකරිත්වා බහිද්ධා පමාදං ආහරෙය්‍යාති⁷ නො හෙතං හතොන.

උපමා බො මායං භික්ඛවෙ, කතා අක්ඛාස විඤ්ඤපනාය. අයං වෙත්ථ අත්තො: “සමතිත්තකො තෙලපනොති බො භික්ඛවෙ, කායගතාය එතං සතියා අධිවචනං. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං කායගතා නො සති භාවිතා හවිස්සති බහුලිකතා යානිකතා වස්ත්‍රිකතා අනුට්ඨිතා පරිවිතා සුසමාරද්ධාති.” එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බතී.

නාලඤ්චගො දුතියො.

තත්‍රඤ්ඤා:

මහාපුරිසො ච නාලඤං චූඤ්ඤ වෙලො ච බාහියො
උත්තියො අරියො බ්‍රහ්මා සෙදකං ජනපදෙන වාති.

1. පරපාසාවිතී - සි, 1. 2.

2. තමෙනං එවං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. අනතරෙන ච - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. මහාසමයං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

5. පරිහරිතබ්බො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. වෙක - මජ්ඣං, ස්‍යා.

7. ආහරෙය්‍යාසි - සි 1, 2.

“මෙදකථාලිකා අතවැසි තෙමේ ඇදුරාට යම්සේ කියේ නම් එය එහි න්‍යායය” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. “මහණෙනි, තමා රක්තෙමි” යි සිව්වන් සෙවියයුතු යි. මෙරමා, රක්තෙමි යි සිව්වන් සෙවියයුතු යි. මහණෙනි, තමා රක්තේ මෙරමා රකියි. මහණෙනි, කෙසේ නම් තමා රක්තේ මෙරමා රකි ද යත්: කමටහන් සෙවුමෙනි, වැඩිමෙනි, බුදුල කිරීමෙනි, මෙසේ තමා රක්තේ මෙරමා රකි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මෙරමා රක්තේ තමා රකි ද යත්: ඉවසීමෙනි, කරුණායෙනි, මෙන්සින් ඇති බැවිනි, මුදු බැවිනි. මහණෙනි, මෙසේ මෙරමා රක්තේ තමා රකියි. මහණෙනි, තමා රක්තෙමි යි සිව්වන් සෙවියයුතු යි. මෙරමා රක්තෙමි යි සිව්වන් සෙවියයුතු යි. මහණෙනි, තමා රක්තේ මෙරමා රකියි. මෙරමා රක්තේ තමා රකි යි.

3. 2. 10

ජනපදකල්‍යාණී සූත්‍රය

1198. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුභවදනවිවෙහි සුභමයන්ගේ සෙදක නම් නියමගමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, ජනපදකල්‍යාණීය යම්සේ ද; මහණෙනි, ජනපදකල්‍යාණී යයි (ඇසුකෙණෙහි) මහජන සමූහයා රැස්වන්නේ ය. ඒ ජනපදකල්‍යාණී නොමෝ නැටුමෙහි ඉතා උතුම් පැවතුම් ඇත්ති ගැයුමෙහි ඉතා උතුම් පැවතුම් ඇත්ති වන්නී ය. මහණෙනි, දනවුකලණ නටයි, ගයයි ඇසු කෙණෙහි බෙහෙවින් ම මහජනසමූහයා රැස්වන්නේ ය. එකල්හි ජීවත්වනු කැමති නොමැරෙනු කැමති සුව කැමති දුක පිළිකල් කරන පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහු ය: “එම්බල පුරුෂය, මුව්ට සම කොට පිරුණු මේ තෙල් බඳුන මහාසමූහයා අතරෙන් දනවුකලණ අතරෙන් ගෙන යායුතු. ඔසවා ගත් කඩු ඇති පුරුෂයෙක් පසුපස ලුහුබදන්නේ ය. යම් මැ තැනෙක එයින් ස්වරූපයකුදු ඉවතලන්නේ නම් එහි ම තාගේ හිස කපා හෙළන්න” යි. මහණෙනි, ඒ කීමැ යි හඟිවු ද? ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ තෙල් බඳුන නො මෙනෙහි කොට බැහැර පමාවට එළඹෙන්නේ ද? වහන්ස, එය නො වේ ම ය.

මහණෙනි, අරුත් දන්වනු පිණිස මා විසින් මේ උපමාවක් කරන ලදි. මේ එහි අතී යි: මහණෙනි, “මුව්ට සම කොට පිරුණු තෙල්බඳුනැ” යි කාගියිහියට මේ නමෙකි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මෙසේ හික්මියයුතු යි: අප විසින් කායගතාසනිය වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී යානයක් මෙන් කරන ලද්දී වස්තුවක් මෙන් කරන ලද්දී දඩයේ පිහිටුවන ලද්දී පුරුදු කරන ලද්දී මැනවින් අරඹන ලද්දී වන්නී ය” යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

දෙවැනිනාලන්ද වර්ගය යි.

එහි සූත්‍රානාමාවලිය:

මහාපුරිස, නාලන්ද, චූන්ද, උකකවෙල, බාහිය, උත්තිය, අරිය, බ්‍රහ්ම යන සූත්‍ර අට ය. සෙදක ජනපදකල්‍යාණී ය යි සූත්‍ර දශයෙකි.

3. සිලට්ඨිනිවග්ගො

3. 3. 1

සිලසුත්තං

1199. එකං සමයං ආයස්මා ච ආනඤ්ඤා ආයස්මා ච හඤ්ඤා සාටලිපුතෙන විහරති කුකකුටාරාමෙ. අපං බො ආයස්මා හඤ්ඤා සායනාසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා ආනඤ්ඤා තෙනුප-සංගම්. උපසංගම්ඤ්ඤා ආයස්මා ආනඤ්ඤා සංගම් සමමොදි-පෙ-ආයස්මා ආනඤ්ඤා එතදවොච: “යානිමානි ආවුසො ආනඤ්ඤා, කුසලානි සීලානි චුත්තානි හගවතා, ඉමානි කුසලානි සීලානි කිමකීයානි චුත්තානි හගවතා”ති. සාධු සාධු ආවුසො හද්ද, හද්දකො-බො තෙ ආවුසො හද්ද, උමමෙහො,¹ හද්දකං පටිභානං, කල්යාණී පරිපුර්ණා, “එවං හි ත්වං ආවුසො හද්ද, පුර්ණා: යානිමානි ආවුසො ආනඤ්ඤා කුසලානි සීලානි චුත්තානි හගවතා ඉමානි කුසලානි සීලානි කිමකීයානි චුත්තානි හගවතා”ති. එවමාවුසොති.

යානිමානි, ආවුසො හද්ද, කුසලානි සීලානි චුත්තානි හගවතා, ඉමානි කුසලානි සීලානි යාවදෙව චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනාය චුත්තානි හගවතා. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙක -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣා-දෙමනස්සං. යානිමානි ආවුසො හද්ද, කුසලානි සීලානි චුත්තානි හගවතා, ඉමානි කුසලානි සීලානි යාවදෙව ඉමෙසං චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනාය චුත්තානි හගවතාති.

3. 3. 2

ධීතිසුත්තං

1200. කුකකුටාරාමෙ:

කො නු බො ආවුසො ආනඤ්ඤා, හෙතු කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සංඝමොචො න විරට්ඨිතිකො භොති. කොපනා-වුසො ආනඤ්ඤා, හෙතු කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සංඝමොචො විරට්ඨිතිකො භොතිති? සාධු සාධු ආවුසො හද්ද, හද්දකො

1. උමමෙහො - මජ්ඣං.

3. සිලටයිනි වර්ගය

3. 3. 1

සිල සූත්‍රය

1199. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් ආනන්දතෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් හද්දතෙරණුවෝ ද පැළලුප්තුවර කුක්කුටාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් හද්දතෙරණුවෝ සවස්කල විවෙකයෙන් නැගී සිටියෝ ආයුෂ්මත් ආනන්දතෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්දතෙරණුවන් සමග සතුවූහ... ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් මේ කුසල්සිල් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද ද, මේ කුසල්සිල් කුමක් පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද දැයි. ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, මැනවි මැනවි: ඇවැත්නි හද්දයෙනි, තොපගේ ප්‍රශ්න විමර්ශනය යහපති. ප්‍රතිභානය යහපති. පරිපූර්ණව මැනවි. ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, මෙසේ තෙපි පුළුල්සූත්‍ර ද? ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් මේ කුසල්සිල් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද නම් මේ කුසල්සිල් කුමක් පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද දැයි. ඇවැත්නි, එසේ යි.

ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, යම් මේ කුසල්සිල් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද නම් මේ කුසල්සිල් සිවුසිව්වන් වැඩීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලදී. කවර සතරෙක් ද යත්: ඇවැත්නි, මෙසස්තෙහි මහණතෙමේ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමිහි.. සිත්හි... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, යම් මේ කුසල්සිල් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද නම් මේ කුසල්සිල් මේ සිවුසිව්වන් වැඩීම පිණිස ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද යි.

3. 3. 2

යිති සූත්‍රය

1200. කුක්කුටාරාමයෙහි :

ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, යම් හෙයකින් තථාගතයන් වහන්සේ පිරිනිවිකල්හි සද්ධම්මය විරසමිතික නො වේ නම් ඊට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, යම් හෙයකින් තථාගතයන් වහන්සේ පිරිනිවි කල්හි සද්ධම්මය විරසමිතික වේ නම් ඊට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය දැයි? ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, මැනවි, මැනවි. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, තොපගේ ප්‍රශ්න විමර්ශනය යහපති. ප්‍රතිභානය යහපති. පරිපූර්ණව මැනවි. ඇවැත්නි,

බො තෙ ආවුසො හද්ද, උමමග්ගො, හද්දකං පටිභානං, කලායාණි-පරිපුච්ඡා, එවං හි කං ආවුසො හද්ද, පුච්ඡයි: “කො භු බො ආවුසො ආනඤ්ඤා හෙතු කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරි-නිබ්බුතෙ සද්ධමමො න විරුධීතිකො හොති, කො පනාවුසො ආනඤ්ඤා හෙතු කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමමො විරුධීතිකො හොති”ති. එවමාවුසොති.

චතුත්තං බො ආවුසො, සතිපට්ඨානානං අභාවිතතො අබහුලි-කතතො තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමමො න විරුධීතිකො හොති. චතුත්තඤ්ඤා ආවුසො සතිපට්ඨානානං භාවිතතො බහුලිකතතො තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමමො විරුධීතිකො හොති. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධමමෙසු ධමමානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං බො ආවුසො චතුත්තං සතිපට්ඨානානං අභාවිතතො අබහුලිකතතො තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමමො න විරුධීතිකො හොති. ඉමෙසඤ්ඤා බො ආවුසො චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො බහුලිකතතො තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමමො විරුධීතිකො හොතිති.

3. 3. 3

පරිභානසුත්තං

1201. කුක්කුටාරාමෙ :

කො භු බො ආවුසො ආනඤ්ඤා හෙතු කො පච්චයො යෙන සද්ධමමපරිභානං හොති, කො පනාවුසො¹ ආනඤ්ඤා හෙතු කො පච්චයො යෙන සද්ධමමපරිභානං හොතිති? සාධු සාධු ආවුසො හද්ද, හද්දකො බො තෙ ආවුසො හද්ද, උමමග්ගො, හද්දකං පටිභානං, කලායාණි පරිපුච්ඡා එවං හි කං ආවුසො හද්ද, පුච්ඡයි: “කො භු බො ආවුසො ආනඤ්ඤා හෙතු කො පච්චයො යෙන සද්ධමමපරිභානං හොති, කො පනාවුසො ආනඤ්ඤා හෙතු කො පච්චයො යෙන සද්ධමමපරිභානං හොතිති. එවමාවුසොති.

චතුත්තං බො ආවුසො, සතිපට්ඨානානං අභාවිතතො අබහුලි-කතතො සද්ධමමපරිභානං හොති, චතුත්තඤ්ඤා බො ආවුසො සතිපට්ඨානානං භාවිතතො බහුලිකතතො සද්ධමමපරිභානං හොති. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධමමෙසු ධමමානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං බො ආවුසො, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං අභාවිතතො අබහුලිකතතො සද්ධමමපරිභානං හොති. ඉමෙසඤ්ඤා බො ආවුසො, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො බහුලිකතතො සද්ධමමපරිභානං හොතිති.

1. කො භු බො ආවුසො - මජ්ඣං, සායං.

හද්දයෙනි, මෙසේ තෙපි පුළුවුසුහු ද? “ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරසාධික නො වේ නම් එයට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරසාධික වේ නම් ඊට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද” යි. ඇවැත්නි, එසේ යි.

ඇවැත්නි, සිවුසිවටන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරසාධික නො වෙයි. ඇවැත්නි, සිවුසිවටන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරසාධික වේ. කවර සතරෙක් ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි... සිත්හි ... දහමිති දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමිලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මේ සිවුසිවටන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරසාධික නො වෙයි. ඇවැත්නි, මේ සිවුසිවටන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරසාධික වේ යි.

3. 3. 3

පරිභාන සූත්‍රය

1201. කුක්කුටාරාමයෙහි :

ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් සදහම් පිරිහීම වේ නම් එයට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් සදහම් නො පිරිහීම වේ නම් එයට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? යි. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, මැනව් මැනව්. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, නොපගේ නුවණ සෙවීම යහපති. වැටහීම යහපති. පිළිවිසුම මැනව්. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, තෙපි මෙසේ පුළුවුසුහු ද? “ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් සදහම් පිරිහීම වේ නම් එයට කීමෙක් හේතු ද, කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද, ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් සදහම් නො පිරිහීම වේ නම් එයට කීමෙක් හේතු ද, කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද” යි. ඇවැත්නි, එසේ යි.

ඇවැත්නි, සිවුසිවටන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් සදහම් පිරිහීම වෙයි. ඇවැත්නි, සිවුසිවටන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් සදහම් නො පිරිහීම වේ. කවර සතරෙක් ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි... සිත්හි... දහමිති දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමිලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිවටන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් සදහම් පිරිහීම වේ. ඇවැත්නි, මේ සිවුසිවටන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් සදහම් නො පිරිහීම වේ යි.

3. 3. 4

සුඛකසුත්තං.

1202. සාවකීයං :

වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසංඝී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසංඝී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො සතිපට්ඨානාති.

3. 3. 5

බ්‍රාහ්මණසුත්තං.

1203. සාවකීයං :

අථ ඛො අක්ඛන්දරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා භගවතා සද්ධං සම්මොදි. සම්මොදනියං කථං සාරාණියං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: “කො නු ඛො හො ගොතම හෙතු කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධම්මො න වීරඤ්ඡිතිකො හොති, කො පන හො ගොතම, හෙතු කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධම්මො වීරඤ්ඡිතිකො හොති”ති.

චතුත්තං ඛො බ්‍රාහ්මණ සතිපට්ඨානානං අභාවිතත්තා අබ්භුලිකත්තා තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධම්මො න වීරඤ්ඡිතිකො හොති. චතුත්තං ඛො බ්‍රාහ්මණ, සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා අබ්භුලිකත්තා තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධම්මො වීරඤ්ඡිතිකො හොති. කතමෙසං චතුත්තං: “ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසංඝී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසංඝී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. ඉමෙසං ඛො බ්‍රාහ්මණ, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං අභාවිතත්තා අබ්භුලිකත්තා තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධම්මො න වීරඤ්ඡිතිකො හොති. ඉමෙසං ඛො බ්‍රාහ්මණ චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා අබ්භුලිකත්තා තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධම්මො වීරඤ්ඡිතිකො හොති”ති. එවං චුක්ඛෙ සො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: “අභික්ඛන්තං හො ගොතම, අභික්ඛන්තං හො ගොතම, -පෙ- අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ඩපෙන සරණං ගත”ති.

3. 3. 4

සුද්ධක සූත්‍රය

1202. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ සතිපට්ඨාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මෙහෙ කයෙහි කය අනු ව දක්නා සුදු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනු ව දක්නා සුදු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මොහු සතර සතිපට්ඨානයෝ යි.

3. 3. 5

බ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

1203. සැවැත්තුවර:

එකල්හි එක්තරා බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කතා කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්නේ ය. එකත්පස් ව හුන් ඒ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: “භවත් ගෞතමයෙනි, යම් භෙයෙකින් තථාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සද්ධම්මය චිරස්ථිතික නො වේ නම් එයට කීමෙක් හෙතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? භවත් ගෞතමයෙනි, යම් භෙයකින් තථාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සද්ධම්මය චිරස්ථිතික වේ නම් එයට කීමෙක් හෙතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? යි.”

බමුණ, සිවු සිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් තථාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සද්ධම්මය චිරස්ථිතික නො වෙයි. බමුණ සිවු සිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තථාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සද්ධම්මය චිරස්ථිතික වේ. කවර සතරෙක් ද යත්: බමුණ, මෙහි මෙහෙ කයෙහි කය අනුව දක්නා සුදු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නා සුදු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. බමුණ, මේ සිවු සිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් තථාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සද්ධම්මය චිරස්ථිතික නො වෙයි. බමුණ, මේ සිවු සිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තථාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සද්ධම්මය චිරස්ථිතික වේ යි. මෙසේ වදළ කල්හි ඒ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළේ ය: “භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, ... අද පටන් දිවිහිම කොට සරණ ගිය (මා උවසුවකු කොට දරන සේක්වා)” යි.

3. 3. 6

පදෙසසුත්තං.

1204. එකං සමයං ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහා මොග්ගලානො ආයස්මා ව අනුරුද්ධො සාකෙතෙ විහරන්ති, කණ්ටකි-වනෙ¹. අථ ඛො ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහාමොග්ගලානො සායනහසමයං පටිසලානා වුට්ඨිතා යෙනායස්මා අනුරුද්ධො තෙනුපසඬ්ඛමිසු. උපසඬ්ඛමිත්වා ආයස්මිනා අනුරුද්ධෙන සද්ධිං සමෙචොදිංසු. සමෙචොදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මිනං අනුරුද්ධං එතදවොච: “සෙබො සෙබොති² ආවුසො අනුරුද්ධ, වුවච්ඡි, කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො සෙබො හොති”ති.

වතුන්හා බො ආවුසො සතිපට්ඨානානං පදෙසං භාවිතත්තා සෙබො හොති. කතමෙසං වතුන්හා: ඉධාවුසො, භික්ඛු කායෙ කායානුපසස්සී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං බො ආවුසො වතුන්හා සතිපට්ඨානානං පදෙසං භාවිතත්තා සෙබො හොතිති.

3. 3. 7

සමන්තසුත්තං.

1205. කණ්ටකිවනෙ :

අසෙබො අසෙබොති ආවුසො අනුරුද්ධ වුවච්ඡි, කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො, අසෙබො හොතිති: වතුන්හා බො ආවුසො, සතිපට්ඨානානං සමන්තං භාවිතත්තා අසෙබො හොති. කතමෙසං වතුන්හා: ඉධාවුසො, භික්ඛු කායෙ කායානුපසස්සී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං බො ආවුසො, වතුන්හා සතිපට්ඨානානං සමන්තං භාවිතත්තා අසෙබො හොතිති.

1. කණ්ටකිවනෙ - මජ්ඣං.

2. සෙකෙබා සෙකෙබාති - සායං.

3. 3. 6

පදෙස සූත්‍රය

1204. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝත් සාකෙතනුවර සමීපයෙහි කණ්ටකි වනයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝත් සවස්කල විවෙකයෙන් නැගී සිටියාහු ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කතා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන්ට මෙය වදළහ: “ඇවැත්නි, අනුරුද්ධයෙනි, සෙබ ය සෙබ ය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙනෙකින් සෙබ වේ ද?” යි.

ඇවැත්නි, සිවු සිව්වන් පිළිබඳ කොටසක් වැඩු බැවින් සෙබ වෙයි. කවර සතරක ද? යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනා ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් පිළිබඳ කොටසක් වැඩු බැවින් සෙබ වේ යි.

3. 3. 7

සමතක සූත්‍රය

1205. කණ්ටකිවනයෙහි :

ඇවැත්නි අනුරුද්ධයෙනි, අසෙබ ය අසෙබ යයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙනෙකින් අසෙබ වේ ද යි. ඇවැත්නි, සිවුසිව්වන් මුළුමනින් වැඩු බැවින් අසෙබ වේ. කවර සතරෙක් ද? යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණතෙමේ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනා ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් මුළුමනින් වැඩු බැවින් අසෙබ වේ යි.

3. 3. 8

ලොකස්සුතනං.

1206. කණටකිවනෙ :

කතමෙසං ආයස්මා අනුරුද්ධො¹ ධම්මානං භාවිතතො බහුලි-
කතතො මහාභිඤ්ඤානං පතොනාති? “චතුත්තං බො ආවුසො, සතිපට්ඨා-
නානං භාවිතතො බහුලිකතතො මහාභිඤ්ඤානං පතො. කතමෙසං
චතුත්තං: ඉධාහං ආවුසො, කායෙ කායානුපස්සී විහරාමී ආනාපි
සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු
-පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරාමී ආනාපි සම්ප-
ජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං බො
ආවුසො චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො බහුලිකතතො
මහාභිඤ්ඤානං පතො. ඉමෙසංඤ්ඤා බො පනාහං ආවුසො චතුත්තං
සතිපට්ඨානානං භාවිතතො බහුලිකතතො සහස්සං ලොකං
අභිජානාමී”ති.

3. 3. 9

සිරිවඩ්ඪස්සුතනං.

1207. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ රාජගහෙ විහරති චෙඨවනෙ
කලඤ්ඤානිවාපෙ. තෙන බො පන සමයෙන සිරිවඩ්ඪො ගහපති
ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාළහගිලානො. අථ බො සිරිවඩ්ඪො
ගහපති අඤ්ඤාතරං පුරිසං ආමනෙතසි: “එහි කං අමෙහා පුරිසං,
යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසංඛාම, උපසංඛාමිතො මම චවනෙන
ආයස්මතො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වතු, සිරිවඩ්ඪො හතෙන
ගහපති ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාළහගිලානො, සො ආයස්මතො
ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වතුති”ති. එවඤ්ඤා වදෙහි:² සාධු කිර හතෙන,
ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන ව සිරිවඩ්ඪස්ස ගහපතිතො නිවෙසනං
තෙනුපසංඛාමතු අනුකම්පං උපාදයා”ති.

1. ආවුසො අනුරුද්ධ - මජ්ඣං.

2. වදෙහි - සිමු, සි 2, වදෙහි - සි 1.

3. 3. 8

ලොක සූත්‍රය

1206. කණ්ටකීවනයෙහි:

ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධයෝ කවර දහම් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහාභිඤ්ඤා (මහනුවණැති) බවට පැමිණියෝ දැයි. ඇවැත්නි, සිවුසිවටන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහනුවණැති බවට පැමිණියෙමි යි. කවර සතරෙක් ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මම කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි මනාදුනුම ඇතියෙමි සිහි ඇතියෙමි කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙමි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනු ව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දුනුම ඇතිව සිහි ඇතිව දහම්ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙමි. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිවටන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහනුවණැති බවට පැමිණියෙමි. ඇවැත්නි, මේ සිවුසිවටන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මම දහසක් ලොව වෙසෙසින් දැනිමි යි.

3. 3. 9

සිරිවඩ්ඪ සූත්‍රය

1207. එක්සමයෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳනාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එසමයෙහි සිරිවඩ්ඪ ගැහැව් හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩි සේ ගිලන් වූයේ වෙයි. එකල්හි සිරිවඩ්ඪ ගැහැව් එක්තරා පුරුෂයකු ඇමති ය. එම්බල පුරුෂය, එව. තෝ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹෙව. එළඹ “වහන්ස, සිරිවඩ්ඪ ගැහැව් හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩි සේ ගිලන් වූයේ වෙයි. හෙතෙමේ ආනන්ද ආයුෂ්මතුන් වහන්සේගේ පා හිසින් වදි” යි මා වදනින් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ගේ පා හිසින් වදුව, මෙසේත් කියව: වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස සිරිවඩ්ඪ ගැහැව්හුගේ නිවෙස වෙත එළඹෙන සේක් නම් මැනැවැ යි.

“එවං භනෙත”ති ඛො සො පුරිසො සිරිවඩ්ඪස්ස ගහපතිස්ස පටිසංඝකා යෙනාසමා ආනන්දෙ තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමීතා ආයසමනනං ආනන්දං අභිවාදෙතා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසිනො ඛො සො පුරිසො ආයසමනනං ආනන්දං එතදවොච: “සිරිවඩ්ඪො භනෙත, ගහපති ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාලහගිලානො, සො ආයසමනො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්ති, එවංඤ්ච වදෙති: “සාධු කිර භනෙත, ආයසමා ආනන්දෙ යෙන සිරිවඩ්ඪස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං, තෙනුපසංඛාමතු, අනුකම්පං උපාදයා”ති. අධිවාසෙසි ඛො ආයසමා ආනන්දෙ තුණ්හිභාවෙන.

අථ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතා පක්ඛව්වරමාදය යෙන සිරිවඩ්ඪස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමීතා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදි. නිසංඝ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ සිරිවඩ්ඪං ගහපති. එතදවොච: කච්චි තෙ ගහපති ඛමනියං, කච්චි යාපනියං, කච්චි දුක්ඛා වෙදනා පටිකකමනති නො අභිකකමනති, පටිකකමොසානං පඤ්ඤායති නො අභිකකමොති? න මෙ භනෙත ඛමනියං, න යාපනියං බාලහා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභිකකමනති නො පටිකකමනති, අභිකකමොසානං පඤ්ඤායති නො පටිකකමොති. තස්මානිහ තෙ ගහපති, එවං සිකඛිතබ්බං: “කායෙ කායානුපසංඝි විහරිස්සාමි ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුසංඝි විහරිස්සාමි ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සන්ති” එවං හි තෙ ගහපති, සිකඛිතබ්බන්ති.

යෙ’මෙ භනෙත, හගවතා වත්තාරො සතිපට්ඨානා දෙසිතා, සංවිජ්ජන්ති තෙ ධම්මො¹ මයි. අහංඤ්ච තෙසු ධම්මෙසු සන්දිස්සාමි. අහං භනෙත, කායෙ කායානුපසංඝි විහරාමි ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසංඝි විහරාමි ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යානි විමානි භනෙත, හගවතා පඤ්ඤා-රමහාගියානි සංයොජනානි දෙසිතානි, නාහං තෙසං කිංඤ්ච අත්තනි අපභිනං සමනුපසස්සාමීති. ලාභා තෙ ගහපති, සුලඤ්ච තෙ ගහපති, අනාගාමීඵලං තයා ගහපති, බ්‍යාකතන්ති.

1. සංවිජ්ජනෙත රත්තධම්මො ධෙයි - සීල, සී 1, 2.

“එසේ ය හිමියනි” යි ඒ පුරිස් සිරිවඩු ගැහැවිහට පිළිතුරු දී ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වැද එකත්පස් ව හුන්නේ ය. එකත්පස් ව හුන් ඒ පුරිස් ආයුෂ්මත් අනුතෙරණුවන්ට මෙය සැලකෙළේ ය: වහන්ස, සිරිවඩු ගැහැවි තෙමේ හටගත් ආබාධ ඇත්තේ ය. දුකට පැමිණියේ ය. දැඩි සේ ගිලන් වූයේ ය. හෙතෙමේ ආනන්ද ආයුෂ්මතුන් වහන්සේගේ පා හිසින් වදියි. මෙසේත් කියයි: “වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස සිරිවඩු ගැහැවිහුගේ නිවෙස වෙත එළඹෙන සේක්නම් මැනවැ” යි. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ නිහඬබැවින් ඉවසූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙර ව පාසිවුරු ගෙන සිරිවඩු ගැහැවිහුගේ නිවෙස වෙත එළඹියහ. එළඹ පැන වූ අස්නෙහි වැඩහුන්න. වැඩහිඳ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ සිරිවඩු ගැහැවිහට මෙය වදළහ: ගැහැවි, කිම තොපට ඉවසිය හැකි ද? කිම යැපිය හැකි ද? කිම දුක් වෙදනාවෝ අඩු වෙද්ද? වැඩි නො වෙද් ද? ඔවුන්ගේ අඩු වීම පැනේ ද? වැඩි වීමෙක් නො පැනේ ද? යි. වහන්ස, මට ඉවසිය නො හැක්ක. යැපිය නො හැකි. මාගේ දැඩි දුක් වෙදනාවෝ වැඩි වෙති. අඩු නො වෙත්. ඔවුන්ගේ වැඩි වීම පැනෙයි, අඩු වීමෙක් නො පැනේ යි. ගැහැවි, එහෙයින් මෙහි ලා තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු: “කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙන්නෙමි. වෙදනා ... සිත්හි .. දහමිහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනාදැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහමිලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙන්නෙමි” යි. ගැහැවි, මෙසේ ම තොප විසින් හික්මිය යුතු යි.

වහන්ස, යම් මේ සිවුසිට්ටන්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලද්දහු ද, ඒ දහමිහු මා කෙරෙහි ඇතියහ. මම ද ඒ දහමිහි මැනවින් දීස්වෙමි. වහන්ස, මම කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තෙමි මනාදැනුම් ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙමි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තෙමි මනාදැනුම් ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි දහමිලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙමි. වහන්ස, යම් මේ පඤ්ඤා ඔරමහාගීයසංයෝජන කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලද්දහු නම් ඔවුනතුරෙන් ප්‍රභිණ නො වූ කිසිවක් තමා කෙරෙහි මම නො ම දකිමි යි. ගැහැවි, තොපට ලාභයෙකි. ගැහැවි, තොපට මනා ලැබීමෙකි. ගැහැවි, අනාගාමී ඵලය තොප විසින් පවසන ලද යි.

3. 3. 10

මානදින්නසුත්තං

1208. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලඤ්ඤනිවාපෙ. තෙන බො පන සමයෙන මානදින්නො ගහපති ආබාධිකො හොති, දුක්ඛිතො බාළාගිලානො. අරං බො මානදින්නො ගහපති අඤ්ඤානරං පුරිසං ආමනොසි: -පෙ- එවරුපාය වාහං හනෙත, දුක්ඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො කායෙ කායානු-පසසි විහරාමි ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානු-පසසි විහරාමි ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයෙ ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං යාති වි'මානි හනෙත හගවතා පඤ්ඤාරම්භාගියාති සංයොජනාති දෙසිතාති, නාහං හනෙත තෙසං කිඤ්චි අතනති අප්පභිනං සමනුපසස්සාමි''ති. ලාභා තෙ ගහපති සුලභං තෙ ගහපති ''අනාගාමිඵලං තයා ගහපති, බ්‍යාකතනාති.''

සිලට්ඨිතිවග්ගො තතිසො.

තත්‍රඥානං:

සිලං ඨිති පරිභානං සුද්ධකං බ්‍රාහ්මණෙන ච
පදෙසං සමතං ලොකො සිරිවංචො මානදින්නොති.

3. 3. 10

මානදින්න සූත්‍රය

1208. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලන්දකනිවාස නම් වෙළඳවාරාමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එසමයෙහි මානදින්න ගැහැවි හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩි සේ ගිලන් වූයේ වෙයි. එකල්හි මානදින්න ගැහැවි එක්තරා පුරුෂයකු ඇමති ය. ... වහන්ස, මම මෙබඳු දුක්වෙ-දනාවකින් පහස්නා ලද්දෙමි කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තෙමි මනාදුනුමි ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහමි අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වෙර ඇත්තෙමි මනාදුනුමි ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි දහමිලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. වහන්ස, යම් මේ පඤ්ඤා ඔරමභාගිය සංයොජන කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලදහු නම් වහන්ස, ඔවුන්තර අප්‍රතීණ කිසිවක් තමා කෙරෙහි මම නො ම දක්මි යි. ගැහැවි, නොපට ලාභයෙකි. ගැහැවි, නොපට මනා ලැබීමෙකි. ගැහැවි, නොප විසින් අනගැමි-එලය පවසන ලදු යි.

තෙවැනි සීලට්ඨිතිවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

සීල, ධීනි, පරිභාණ, සුඤ්ඤා, බ්‍රාහ්මණ, පදෙස, සමත්ත, ලොක සිරිවඩස්, මානදින්නයි සූත්‍රානුකූල දශයෙකි යි.

4. අනනුස්සතවග්ගො

3. 4. 1

අනනුස්සතස්සතං

1209. සාවකපියං :

අයං කායෙ කායානුපස්සනාති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්ස-
තෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි,
විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි. සා ඛො පනායං කායෙ
කායානුපස්සනා භාවෙතඛො'ති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- භාවිතාති මෙ
භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛං උදපාදි, ඤාණං
උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි. අයං
වේදනාස්ස වේදනානුපස්සනා'ති -පෙ- අයං චිත්තෙ විත්තානුපස්සනා'ති
-පෙ- අයං ධම්මෙස්ස ධම්මානුපස්සනා'ති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ
අනනුස්සතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා
උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි, සා ඛො පනායං
ධම්මෙස්ස ධම්මානුපස්සනා භාවෙතඛො'ති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ-
භාවිතාති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනනුස්සතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛං
උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො
උදපාදි'ති.

3. 4. 2

විරාගස්සතං

1210. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලිකතා
ඵකන්තනිඛිද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙකාධාය
නිබ්බානාය සංවත්තනති. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු
කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය
ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්ත්‍යං. වේදනාස්ස -පෙ- චිත්තෙ -පෙ- ධම්මෙස්ස
ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ
අභිජ්ඣාදෙමන්ත්‍යං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො සතිපට්ඨානා,
භාවිතා බහුලිකතා ඵකන්තනිඛිද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය
අභිඤ්ඤාය සමෙකාධාය නිබ්බානාය සංවත්තනති.

4. අනනුසූත චරිතය

3. 4. 1

අනනුසූත සූත්‍රය

1209. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ කයෙහි කය අනුව දක්ම යයි මා විසින් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි ඇස පහළ විය, නැණ පහළ විය, පැන පහළ විය, විදු පහළ විය, ඵලිය පහළ විය, මහණෙනි, ඒ මේ කයෙහි කය අනුව දක්ම වැඩිය යුතු යයි මා විසින් ... මහණෙනි, වඩන ලද්ද යි මා විසින් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි ඇස පහළ විය, නැණ පහළ විය, පැන පහළ විය, විදු පහළ විය, ඵලිය පහළ විය, මේ වෙදනාවන්හි වෙදනා අනුව දක්ම යයි ... මේ සිත්හි සිත් අනුව දක්ම යයි ... මහණෙනි, මේ දහමිහි දහම අනුව දක්ම යයි මා විසින් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි ඇස පහළ විය, නැණ පහළ විය, පැන පහළ විය, විදු පහළ විය, ඵලිය පහළ විය, මහණෙනි, ඒ මේ දහමිහි දහම අනුව දක්ම වැඩිය යුතු යයි මා විසින් ... මහණෙනි, වඩන ලද්ද යි මා විසින් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි ඇස පහළ විය, නැණ පහළ විය, පැන පහළ විය, විදු පහළ විය, ඵලිය පහළ විය.

3. 4. 2

විරාග සූත්‍රය

1210. මහණෙනි, මේ සිවුසිව්වන්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු එකානන් නිර්වේදය විරාගය නිරෝධය කෙලෙසව්‍යපගමය විශිෂ්ටඥානය චතුස්සත්‍යාවබෝධය නිර්වාණය පිණිස පවතින්. කවර සිවුසිව්වන්හු ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දඩ් ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමිලෙව්හි දඩ් ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සිවුසිව්වන්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු එකානන් නිර්වේදය විරාගය නිරෝධය ක්ලේශව්‍යපගමය විශිෂ්ටඥානය චතුස්සත්‍යාවබෝධය නිර්වාණය පිණිස පවතින් යි.

3. 4. 3

විරඬසුත්තං

1211. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, වන්තාරො සතිපට්ඨානා විරඬා විරඬො තෙසං අරියො¹ මග්ගො සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, වන්තාරො සතිපට්ඨානා ආරඬා, ආරඬො තෙසං අරියො මග්ගො සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමී. කතමෙ වන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආනාපී සමප්පානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපී සමප්පානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ වන්තාරො සතිපට්ඨානා විරඬා, විරඬො තෙසං අරියො මග්ගො සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ වන්තාරො සතිපට්ඨානා ආරඬා, ආරඬො තෙසං අරියො මග්ගො සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමීති.

3. 4. 4

භාවිතසුත්තං

1212. වන්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලිකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංවත්තනති. කතමෙ වන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපී සමප්පානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වන්තාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලිකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංවත්තනති.

3. 4. 5

සන්තොසුත්තං

1213. සන්තො භික්ඛවෙ, භික්ඛු විහරෙය්‍ය සමප්පානො, අයං වො අමහාකං අනුසාසනී. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු සන්තො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපී සමප්පානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සන්තො හොති. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමප්පානො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුන්තො විදිතා වෙදනා උපප්පන්නී, විදිතා උපට්ඨන්නී, විදිතා අබ්භාසං ගව්ඡන්ති. විදිතා විතක්කා උපප්පන්නී, විදිතා උපට්ඨන්නී, විදිතා අබ්භාසං ගව්ඡන්ති. විදිතා සඤ්ඤා උපප්පන්නී, විදිතා උපට්ඨන්නී, විදිතා අබ්භාසං ගව්ඡන්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමප්පානො හොති. සන්තො භික්ඛවෙ භික්ඛු විහරෙය්‍ය සමප්පානො, අයං වො අමහාකං අනුසාසනීති.

1. අරියො අට්ඨකිකො මග්ගො - ස්‍යා.

3. 4. 3

විරජ් සූත්‍රය

1211. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් සිවුසිව්වන්හු වරද්දන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිමග වරද්දන ලද්දේ ය. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් සිවුසිව්වන්හු අරඹන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිමග අරඹන ලද්දේ ය. කවර සිවුසිව්වන්හු ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් මේ සිවුසිව්වන්හු වරද්දන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිමග වරද්දන ලද්දේ ය. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් මේ සිවුසිව්වන්හු අරඹන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිමග අරඹන ලද්දේ යි.

3. 4. 4

භාවිත සූත්‍රය

1212. මහණෙනි, මේ සතරසතිපට්ඨානයෝ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතෙරට යෑම පිණිස පවතිත්, කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව .. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සතර සතිපට්ඨානයෝ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතෙරට යෑම පිණිස පවතිත් යි.

3. 4. 5

සතො සූත්‍රය

1213. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව වෙසෙන්නෝය. මෙය නොපට අපගේ අනුසාසනා යි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සිහි ඇත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව ... විදුමිහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සිහි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ මනා දැනුම ඇත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණගට වේදනාවෝ දන්තා ලද්දහු උපදිත්. දන්තා ලද්දහු එළඹ සිටිත්. දන්තා ලද්දහු වැනසීමට යෙත්. විතර්කයෝ දන්තා ලද්දහු උපදිත්. දන්තා ලද්දහු එළඹ සිටිත්. දන්තා ලද්දහු වැනසීමට යෙත්. සංඥාවෝ දන්තා ලද්දහු උපදිත්. දන්තා ලද්දහු එළඹ සිටිත්. දන්තා ලද්දහු වැනසීමට යෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මනා දැනුම ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව වෙසෙන්නෝ ය. මේ නොපට අපගේ අනුසාසනා යි.

3. 4. 6

අඤ්ඤාසුත්තං

1214. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා, කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී -පෙ- වේදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා ඛුට්ඨිකත්තා ද්විත්තං ඵලානං අඤ්ඤිතරං ඵලං පාටිකඛිං: “දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදියෙසෙ අනාගාමිනා”ති.

3. 4. 7

ඡන්දසුත්තං

1215. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස කායෙ කායනුපස්සිතො විහරතො යො කායස්මි ඡන්දෙ යො පභීයති. ඡන්දස්ස පභානා අමතං සච්ඡිකතං හොති. වේදනාසු -පෙ- යො වේදනාසු¹ ඡන්දෙ යො පභීයති. ඡන්දස්ස පභානා අමතං සච්ඡිකතං හොති. විතෙත -පෙ- යො විතෙතස්මි ඡන්දෙ යො පභීයති. ඡන්දස්ස පභානා අමතං සච්ඡිකතං හොති. ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සිතො විහරතො යො ධම්මෙසු ඡන්දෙ යො පභීයති, ඡන්දස්ස පභානා අමතං සච්ඡිකතං හොතිති.

3. 4. 8

පරිඤ්ඤාතසුත්තං

1216. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා.. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස කායෙ කායානුපස්සිතො විහරතො කායො පරිඤ්ඤාතො හොති. කායස්ස පරිඤ්ඤාතත්තා අමතං සච්ඡිකතං හොති. වේදනාසු -පෙ- වේදනා පරිඤ්ඤාතා හොති. වේදනානං² පරිඤ්ඤාතත්තා අමතං සච්ඡිකතං හොති. විතෙත -පෙ- විතො පරිඤ්ඤාතං හොති. විතෙත්තං පරිඤ්ඤාතත්තා අමතං සච්ඡිකතං හොති. ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සිතො විහරතො ධම්මො පරිඤ්ඤාතා හොති, ධම්මානං පරිඤ්ඤාතත්තා අමතං සච්ඡිකතං හොතිති.

1. වේදනාය - සිමු.

2. වේදනාය - සිමු.

3. 4. 6

අඤ්ඤා සූත්‍රය

1214. මහණෙනි, මේ සතිපට්ඨාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව ... විදුම්හි ... සිත්හි ... දහම්හි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්වි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සතර සතිපට්ඨාන වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් උභය ඵලයන් ගෙන් එක්තරා ඵලයක් කැමති විය යුතු යි. දිට්‍රදුම්යෙහි රහත්බව හෝ උපාදනාගෙෂ ව ඇති කල්හි අනගැමී බව හෝ යි.

3. 4. 7

ඡන්ද සූත්‍රය

1215. මහණෙනි, මේ සතිපට්ඨාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්වි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට කයෙහි යම් තෘෂ්ණාඡන්දයෙක් වේ නම් එය ප්‍රතීණ වේ. ඡන්දය ප්‍රතීණ වීමෙන් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ. වෙදනාහි ... වෙදනායෙහි යම් තෘෂ්ණාඡන්දයෙක් වේ නම් එය ප්‍රතීණ වේ. ඡන්දය ප්‍රතීණ වීමෙන් නිවන පසක්කරන ලද්දේ වේ. සිත්හි ... සිත්හි යම් තෘෂ්ණාඡන්දයෙක් වේ නම් එය ප්‍රතීණ වේ. ඡන්දය ප්‍රතීණ වීමෙන් නිවන පසක්කරන ලද්දේ වේ. දහම්හි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්වි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහම්හි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට දහම්හි යම් තෘෂ්ණාඡන්දයෙක් වේ නම් එය ප්‍රතීණ වේ. ඡන්දය ප්‍රතීණ වීමෙන් නිවන පසක්කරන ලද්දේ වේ යි.

3. 4. 8

පරිඤ්ඤාන සූත්‍රය

1216. මහණෙනි, මේ සතිපට්ඨාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්වි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහු විසින් කය පිරිසිදු දන්නා ලද්දේ වෙයි. කය පිරිසිදු දන් බැවින් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ. වෙදනාහි ... වෙදනාව පිරිසිදු දන්නා ලද්දේ වේ. වෙදනාව පිරිසිදු දන් බැවින් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ. සිත්හි ... සිත පිරිසිදු දන්නා ලද්දේ වේ. සිත පිරිසිදු දන් බැවින් නිවන පසක්කරන ලද්දේ වේ. දහම්හි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්වි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහම්හි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහු විසින් දහම්හු පිරිසිදු දන්නා ලද්දහු වෙති. දහම් පිරිසිදු දන් බැවින් නිවන පසක්කරන ලද්දේ වේ යි.

3. 4. 9

භාවනාසුත්තං.

1217. චතුත්තං භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානානං භාවනං දෙසිස්සාමි.
 නං සුඤ්ඤාථ. කතමා ච භික්ඛවෙ, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනා:
 ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො
 සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත
 -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා
 විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අයං ටො භික්ඛවෙ,¹
 චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනාති.

3. 4. 10

විභඩ්ගසුත්තං.

1218. සතිපට්ඨානංඤ්ච ටො භික්ඛවෙ, දෙසිස්සාමි සතිපට්ඨාන-
 භාවනංඤ්ච සතිපට්ඨානභාවනාගාමිනිඤ්ච පට්ඨං. නං සුඤ්ඤාථ. කතමංඤ්ච
 භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි
 විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣා
 දෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි
 විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣා
 දෙමනස්සං. ඉදං චුට්ඨිති භික්ඛවෙ සතිපට්ඨානං.

කතමා ච භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානභාවනා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු
 සමුදයධම්මානුපස්සි කායස්මිං විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා
 විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වයධම්මානුපස්සි කායස්මිං
 විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙ-
 මනස්සං. සමුදයවයධම්මානුපස්සි කායස්මිං විහරති ආනාපි සමපජානො
 සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. සමුදයධම්මානුපස්සි වෙද-
 නාසු විහරති -පෙ- වයධම්මානුපස්සි වෙදනාසු විහරති -පෙ- සමුදයවය-
 ධම්මානුපස්සි වෙදනාසු විහරති -පෙ- සමුදයධම්මානුපස්සි විතෙතස්මිං.

1. අයං භික්ඛවෙ - සි 1, 2.

3. 4. 9

භාවනා සූත්‍රය

1217. මහණෙනි, සිවු සිව්වන් වැඩීම දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, සිවු සිව්වන් වැඩීම කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමිති ... සිත්ති ... දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමිලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සිවුසිව්වන් වැඩීම යි.

3. 4. 10

විහසිත සූත්‍රය

1218. මහණෙනි, සතිපට්ඨානයන් සතිපට්ඨාන වැඩීමත් සතිපට්ඨාන වැඩීමට යන පිළිවෙතත් කොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, සතිපට්ඨාන කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමිති ... සිත්ති ... දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමිලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරුකොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සතිපට්ඨාන යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සතිපට්ඨාන වැඩීම කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි හටගැනුම් ස්වභාවය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි වැනසුම් ස්වභාව පුනපුනා දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි හටගැනුම් ස්වභාවය හා වැනසුම් ස්වභාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාවන්හි හටගැනුම් ස්වභාවය අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. වෙදනාවන්හි වැනසුම් ස්වභාවය අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. වෙදනාවන්හි හටගැනුම් ස්වභාවය හා වැනසුම් ස්වභාවය අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ ... සිත්ති

විහරති -පෙ- වයධම්මානුපසයි විත්තස්මිං විහරති -පෙ- සමුදයවය-
ධම්මානුපසයි විත්තස්මිං විහරති -පෙ- සමුදයධම්මානුපසයි ධම්මෙසු
විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙ-
මනස්සං. වයධම්මානුපසයි ධම්මෙසු විහරති ආනාපි සම්පජානො
සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. සමුදයවයධම්මානු-
පසයි ධම්මෙසු විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා
ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සතිපට්ඨානභාවනා.

කතමා ච භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානභාවනාගාමිනී පටිපදා අයමෙව
අරියො අට්ඨංගිනො මග්ගො. සෙයාපීදං සමුදාදිට්ඨි -පෙ- සමුදා-
සමාධි. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානභාවනාගාමිනීපටිපදාති.

අනනුස්සුතවගෙහා චතුසො.

තත්තද්දතං :

අනනුස්සුතං විරාගො ච විරදං භාවිතො සතො
අඤ්ඤා ච ඡන්දො පරිඤ්ඤාතො භාවනා විහරෙග්ගා වාති.

හටගැනුම් ස්වභාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිත්හි වැනසුම් ස්වභාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිත්හි හටගැනුම් ස්වභාවය හා වැනසුම් ස්වභාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව වෙසේ. දහම්හි හටගැනුම් ස්වභාවය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහම්හි වැනසුම් ස්වභාවය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහම්හි හටගැනුම් ස්වභාවය හා වැනසුම් ස්වභාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සත්පට්ඨාන වැඩීමය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පට්ඨාන වැඩීමට යන පිළිවෙත කවරේද යත්: මේ අවිච්ඡිකා මැ යි. එනම්: සමමාදිට්ඨි ... සමමාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ සත්පට්ඨාන වැඩීමට යන පිළිවෙත යි කියනු ලැබේ යි.

සිවුවැනි අනුසංයුතවර්ග යි.

එහි සුත්තාමාවලිය:

අනුසංයුත, වීරාග, විරඬා, භාවනා, සන්තො, අසුඤ්ඤා, ඡන්ද, පරිඤ්ඤා, භාවනා යන සූත්‍ර නවය විභංගිත සූත්‍රයෙන් දසයෙක් වේ යි.

මෙම සුත්තාමාවලිය අනුසංයුත, වීරාග, විරඬා, භාවනා, සන්තො, අසුඤ්ඤා, ඡන්ද, පරිඤ්ඤා, භාවනා යන සූත්‍ර නවය විභංගිත සූත්‍රයෙන් දසයෙක් වේ යි.

5. අමතවහො

3. 5. 1

අමතසුතනං

1219. චතුස්ස භික්ඛවෙ, සත්පට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිත්තා විහරථ. මා වො අමතං පනාස්ස. කතමෙස්ස චතුස්ස: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙයාං ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාස්ස -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙස්ස ධම්මානුපසයි විහරති ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙයාං ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙස්ස භික්ඛවෙ, චතුස්ස සත්පට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිත්තා විහරථ, මා වො අමතං පනාස්සාති.

3. 5. 2

සමුදයසුතනං

1220. සාවඤ්ඤා :

චතුස්සං භික්ඛවෙ, සත්පට්ඨානානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා දෙසිසාමි. නං සුභාරං. කො ව භික්ඛවෙ, කායස්ස සමුදයො. ආභාරසමුදයා කායස්ස සමුදයො¹, ආභාරනිරෝධා කායස්ස අත්ථගමො. ඵස්ස සමුදයා වෙදනානං සමුදයො.² ඵස්ස නිරෝධා වෙදනානං අත්ථගමො. නාමරූපසමුදයා විත්තස්ස සමුදයො. නාමරූපනිරෝධා විත්තස්ස අත්ථගමො. මනසිකාරසමුදයා ධම්මානං සමුදයො. මනසිකාරනිරෝධා ධම්මානං අත්ථගමොති.

3. 5. 3

මගගසුතනං

1221. එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤා විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ, තත්ථ ධො හගවා භික්ඛු ආමනෙතාසි. එකමිද්දහං භික්ඛවෙ, සමයං උරුවෙලායං විහරාමි, නජ්ජා නෙරඤ්ජරාය තිරෙ අජපාලනිශ්‍රොධෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො. තස්ස මඤ්ඤා භික්ඛවෙ, රහො-ගතස්ස පතිසලලිනස්ස එවං චෙතසො පරිවිතකෙකා උද්භාදි:

1. කායසමුදයො - සිමු.

2. වෙදනාසමුදයො - සිමු, සි 1.

5. අමත වර්ගය

3. 5. 1

අමත සූත්‍රය

1219. මහණෙනි, සිවු සිව්වන්හි ඵලඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙවු. නොපටි නිවන නො නැසේවා. කවර සිවු සිව්වන්හි ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දඬිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. විදුමිහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දඬිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සිවු සිව්වන්හි ඵලඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙවු. නොපටි නිවන නො නැසේවා යි.

3. 5. 2

සමුදය සූත්‍රය

1220. සැවැත්නුවර :

මහණෙනි, සිවුසිව්වන් හි සමුදයත් අත්භවයත් දෙගනා කරන- නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, කයෙහි සමුදය කිමෙක් ද යත්: ආහාරසමුදයයෙන් කයෙහි හට ගැනීම වේ, ආහාරනිරෝධයෙන් කයෙහි අස්තඛය වේ. එසස සමුදයයෙන් වෙදනාවන්ගේ හට ගැනීම වේ. එසස නිරෝධයෙන් වෙදනාවන්ගේ අස්තඛය වේ. නාමරූපසමුදයයෙන් සිතේහටගැනීම වේ. නාමරූපනිරෝධයෙන් සිතේ අස්තඛය වේ. මනසිකාරසමුදයයෙන් ධර්මයන්ගේ හටගැනීම වේ. මනසිකාරනිරෝධයෙන් ධර්මයන්ගේ අස්තඛය වේ යි.

3. 5. 3

මග්ග සූත්‍රය

1221. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි අනේපිටු සිටුහුගේ දෙවරම්හි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, මම බුදු ව පළමු කොට එක්සමයෙක උරුවෙල්දනවුහි තෙරඤ්ඤා ගංඉවුරෙහි අස්පල්ලුගරුක මුල්හි වෙසෙමි. මහණෙනි, එකලා වූ විවේකයෙන් යුත් ඒ මට මෙබඳු විතතිතර්කයෙක් පහළ විය:

එකායනො'යං¹ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං² සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වත්තාරො: කායෙ වා භික්ඛු කායානුපසයි විහරෙය්‍ය, ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු වා භික්ඛු වෙදනානුපසයි විහරෙය්‍ය -පෙ- විනෙත වා භික්ඛු විතනානුපසයි විහරෙය්‍ය -පෙ- ධම්මෙසු වා භික්ඛු ධම්මානුපසයි විහරෙය්‍ය ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එකායනො'යං මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා'ති.³

අප්ථො භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මා සහමපති මම වෙහසා වෙනො පරිචිතක්කමඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි නාම ඛලවා පුරිසො සමඤ්ඤා'නං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමඤ්ඤා'ය්‍ය. එවමෙවං බ්‍රහ්මලොකෙ අනාරභිතො මම පුරතො පාතුරහොසි. අප්ථො භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මා සහමපති එකංසං උත්තරාසඛං කරිතො යෙනාහං තෙනඤ්ඤිං පතාමෙකං මං එතදවොච:

එවමෙතං හගවා, එවමෙතං සුගත, එකායනො'යං හතොන, මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වත්තාරො: කායෙ වා හතොන, භික්ඛු කායානුපසයි විහරෙය්‍ය ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු වා හතොන භික්ඛු වෙදනානුපසයි විහරෙය්‍ය -පෙ- විනෙත වා හතොන භික්ඛු විතනානුපසයි විහරෙය්‍ය -පෙ- ධම්මෙසු වා හතොන, භික්ඛු ධම්මානුපසයි විහරෙය්‍ය ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එකායනො'යං හතොන මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානාති. ඉදමවොච. භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති ඉදං වතො අථාපරං එතදවොච:

එකායනං ජාතිබයනතදසයි⁴

මග්ගං පජානාති භික්ඛානුකම්මි

එතෙන මග්ගෙන අතංසු⁵ පුබ්බෙ

තරිස්සන්ති යෙ ව තරහති ඔසන්ති.

1. එකායනො'යං - ස්‍යා, මජ්ඣං.

2. සොකපරිද්දවානං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. සතිපට්ඨානා - ස්‍යා.

4. බයඤ්ච දසයි - සී 2.

5. අතරිංසු - ස්‍යා, තරිංසු, මජ්ඣං.

“යම් මේ සතරසත්පට්ඨාන කෙනෙක් වෙත් නම් සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ගොතපරිදෙවයන් ඉක්මවීම පිණිස දුක් දෙමනස් දුරු කිරීම පිණිස අරිආටහිමහ අවබෝධ කරනු පිණිස නිවන පසක්කිරීම පිණිස මේ එක ම මහ ය. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස් දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. මහණ විදුමිහි හෝ විදුම් අනුව දක්නාසුලු ව... වෙසෙන්නේ ය. මහණ සිත්හි හෝ සිත් අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නේ ය. මහණ දහමිහි හෝ දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස් දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. යම් මේ සතරසත්පට්ඨාන කෙනෙක් වෙත් නම් සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ගොතපරිදෙවයන් ඉක්මවනු පිණිස දුක් දෙමනස් දුරු කරනු පිණිස අරිආටහිමහ අවබෝධ කරනු පිණිස නිවන පසක්කරනු පිණිස මේ එක ම මහ වේ”යි.

මහණෙනි, එකල්හි සහම්පති බ්‍රහ්මකෙමේ මාගේ විත්තපරිවිතරකය සියසිත්ත දැන යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුලු අතක් හෝ දිගු කරන්නේ ද; දිගු කළ අතක් හෝ හැකුලුවන්නේ ද; එසෙසින් ම බඹලොව අතුරුදන් ව මා ඉදිරියෙහි පහළ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති සහම්පති බ්‍රහ්ම උතුරුසහ එකස් කොට මා වෙත එළඹූ ඇදිලි බැඳුමට මෙසේ සැලකෙළේ ය:

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මෙය එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, මෙය එසේ ය. වහන්ස, යම් මේ සතරසත්පට්ඨාන කෙනෙක් වෙත් නම් සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධියට ගොතපරිදෙවයන් ඉක්මවීමට දුක් දෙමනස් දුරු කිරීමට ඤායය අවබෝධ කිරීමට නිවන පසක්කිරීමට මේ එක ම මහ ය. කවර සතරෙක් ද යත්: වහන්ස, මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස් දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, මහණ විදුමිහි හෝ විදුම් අනුව දක්නාසුලු ව... වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, මහණ සිත්හි හෝ සිත් අනුව දක්නාසුලු ව... වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, මහණ දහමිහි හෝ දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස් දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, යම් මේ සතර සත්පට්ඨානකෙනෙක් වෙත් නම් සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධියට ගොතපරිදෙවයන් ඉක්මවීමට දුක් දෙමනස් දුරු කිරීමට ඤායය අවබෝධ කිරීමට නිවන පසක් කිරීමට මේ එක ම මහ වේ යි. මහණෙනි, සහම්පති බ්‍රහ්ම කෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා යළි මේ ගය ද කී:

නිවන දක්නාසුලු වූ හිතානුකම්පා ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකායනමාර්ගය (-සිවුසිවටන්) දන්නා සේක. යම් කෙනෙක් (දැන් යම් මහකින්) චතුරොස තරණය කෙරෙත් නම් පෙරත් මේ මහින් තරණය කළහ. (මතුත්) තරණය කරන්නාහ යි.

3. 5. 4

සනොසුත්තං

1222. සනො භික්ඛවෙ, භික්ඛු විහරෙය්‍ය අයං වො අමහාකං අනුසාසනී. කථංඤ්ථ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සනො භොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආතාපී සම්පජානො සනිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආතාපී සම්පජානො සනිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සනො භොති. සනො භික්ඛවෙ භික්ඛු විහරෙය්‍ය, අයං වො අමහාකං අනුසාසනීති.

3. 5. 5

කුසලරාසිසුත්තං

1223. කුසලරාසිති භික්ඛවෙ, වදමානො වන්තාරො සනිපට්ඨානෙ සමමාවදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලො වායං¹ භික්ඛවෙ, කුසලරාසි යදිදං වන්තාරො සනිපට්ඨානා. කතමෙ වන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආතාපී සම්පජානො සනිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. කුසලරාසිති භික්ඛවෙ, වදමානො ඉමෙ වන්තාරො සනිපට්ඨානෙ සමමාවදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලො භයං භික්ඛවෙ, කුසලරාසි. යදිදං වන්තාරො සනිපට්ඨානාති.

3. 5. 6

පාතිමොක්ඛසුත්තං

1224. අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිකා භගවන්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීකෙතා ඛො යො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: “සාධු මෙ භගෙන, භගවා සංඛින්නෙන් ධම්මං දෙසෙතු, යමහං භගවතො ධම්මං සුඤ්ඤා එකො වූපකට්ඨා අප්පමන්නො ආතාපී පහිත්තො විහරෙය්‍යනති.”

1. කෙවලොභායං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. 5. 4

සතො සූත්‍රය

1222. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ය. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සිහි ඇත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමිහි...සිත්හි...දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සිහි ඇත්තේ වේ. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇතිව වෙසෙන්නේ ය. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි.

3. 5. 5

කුසලරාසි සූත්‍රය

1223. මහණෙනි, කුසල් රැසැ යි කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ සතිපට්ඨානසතර කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ සතිපට්ඨාන සතරෙක් වේ නම් මෙය හුදු කුසල් රැසෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව විදුමිහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, කුසල් රැසැ යි කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ මේ සතරසතිපට්ඨාන කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ සතිපට්ඨාන සතරෙක් වේ නම් මෙය හුදු කුසල් රැසෙකි යි.

3. 5. 6

පාතිමොක්ඛ සූත්‍රය

1224. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ප්ලඹියේ ය. ප්ලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පස් ව හුන්නේ ය. එකත් පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළේ ය: “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් යම් දහමක් අසා එකලා ව ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයෙම් නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙම් භිවන පිණිස මෙහෙයූ සිත් ඇතියෙම් වෙසෙන්නෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (එබඳු) දහමක් සැකෙවින් මට දෙශනා කරනු මැනවි” යි.

තසමාතිහ ත්වං භික්ඛු, ආදිමෙව විසොධෙති කුසලෙසු ධම්මෙසු. කො ව ආදි කුසලානං ධම්මානං. ඉධ ත්වං භික්ඛු පාතිමොක්ඛසංවර-සංවුත්තො විහරාති ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමනෙසු වජ්ජෙසු හයදස්සාවි සමාදය සික්ඛසි සික්ඛාපදෙසු. යනො ඛො ත්වං භික්ඛු පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරිස්සසි ආචාරගොචරසම්පන්නො අනු-මනෙසු වජ්ජෙසු හයදස්සාවි සමාදය සික්ඛසි සික්ඛාපදෙසු, තනො ත්වං භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙය්‍යාසි. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ ත්වං භික්ඛු කායෙ කායානු-පසසි විහරාති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙහ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානු-පසසි විහරාති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යනො ඛො ත්වං භික්ඛු, සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ ඵට්ඨං භාවෙස්සසි, තනො තුඤ්ඤං භික්ඛු, යා රත්ති වා දිවසො වා ආගමිස්සති චුද්ධියෙව පාටිකඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො පරිභානීති. අප් ඛො සො භික්ඛු හගවතො භාසිතං -පෙ- අඤ්ඤතරො ව පන සො භික්ඛු අරහතං අභොසීති.

3. 5. 7

ද්වාරිකසූතං.

1225. අප් ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤි -පෙ- එකමහතං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු හගවතං එතදවොච: “සාධු මෙ හතොත, හගවා සසිනින්නො ධම්මං දෙසෙතු, යමහං හගවතො ධම්මං සුත්වා එකො වූපකට්ඨා අපමන්නො ආනාපි පභිතන්නො විහරෙය්‍යනති.”

තසමාතිහ ත්වං භික්ඛු ආදිමෙව විසොධෙති කුසලෙසු ධම්මෙසු. කො ව ආදි කුසලානං ධම්මානං. ඉධ ත්වං භික්ඛු, කායද්වාරිකං පහාය කායසූචරිතං භාවෙස්සසි. වච්ඡුචරිතං පහාය වච්ඡුචරිතං භාවෙස්සසි. මනෝද්වාරිකං පහාය මනෝසූචරිතං භාවෙස්සසි. යනො ඛො ත්වං භික්ඛු, කායද්වාරිකං පහාය කායසූචරිතං භාවෙස්සසි, වච්ඡුචරිතං පහාය වච්ඡුචරිතං භාවෙස්සසි, මනෝද්වාරිකං පහාය මනෝසූචරිතං භාවෙස්සසි, තනො ත්වං භික්ඛු, සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙය්‍යාසි. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ ත්වං භික්ඛු කායෙ කායානුපසසි විහරාති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙහ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසසි විහරාති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යනො ඛො ත්වං භික්ඛු, සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ ඵට්ඨං භාවෙස්සසි, තනො තුඤ්ඤං භික්ඛු, යා රත්ති වා දිවසො වා ආග-මිස්සති චුද්ධියෙව පාටිකඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු නො පරිභානීති. -පෙ- අඤ්ඤතරො ව පන සො භික්ඛු අරහතං අභොසීති.

මහණ, එහෙයින් මෙහිලා තෙපි කුසල්දහම්හි මුලම පිරිසිදු කරවු. කුසල්දහමුන්ගේ මුල කීමෙක් ද යත්: මහණ තෙපි මෙහි ප්‍රාති-මොක්ඝසංවරයෙන් සංවෘත ව ආචාරගොවරසම්පන්න ව අණුමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නාසුලු ව වෙසෙවු. සිඛපදෙහි සමාදන් ව හික්මෙවු. මහණ, යම්කලෙක තෙපි ප්‍රාතිමොක්ඝසංවරයෙන් සංවෘත ව ආචාරගොවරසම්පන්න ව අණුමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහු නම් සිඛපදෙහි සමාදන් ව හික්මෙවු නම් මහණ, එකල තෙපි සීලය නිසා සීලයෙහි පිහිටා සිවුසිවටන් වඩන්නහු. කවර සිවුසිවටන් හු ද යත්: මහණ, මෙහි තෙපි කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙවු. විදුම්හි...සිත්හි...දහම්හි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙවු. මහණ, යම් කලෙක තෙපි සීලය නිසා සීලයෙහි පිහිටා මේ සිවු සිවටන් මෙසේ වඩන්නහු නම් මහණ, එකල තොපට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ ද, කුසල්දහම්හි වැඩිම ම කැමති විය යුතු. පිරිහීම නොකැමති විය යුතු. එකල්හි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව... ඒ මහණ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් ද වූහ යි.

3. 5. 7

ද්විවර්ත සූත්‍රය

1225. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් දහමක් අසා එකලා ව ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයෙමි නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි කාදිවදෙක්හි නිරපෙක්ඝකයෙමි වෙසෙන්නෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (එබඳු) දහමක් සැකෙවින් මට දෙශනා කරන සේක් නම් මැනැව්” යි.

මහණ, එසේ නම් තෙපි මෙහිලා කුසල්දහම්හි මුලම පිරිසිදු කරවු. කුසල්දහමුන්ගේ මුල කීමෙක් ද යත්: මහණ මෙහි තෙපි කාය දුශ්චරිතය හැර කායසුවරිතය වඩන්නහු වාග්දුශ්චරිතය හැර වාක්සුවරිතය වඩන්නහු. මනො දුශ්චරිතය හැර මනාසුවරිතය වඩන්නහු. මහණ, තෙපි යම් කලෙක කායදුශ්චරිතය හැර කායසුවරිතය වඩන්නහු නම් වාග්දුශ්චරිතය හැර වාක්සුවරිතය වඩන්නහු නම් මනොදුශ්චරිතය හැර මනාසුවරිතය වඩන්නහු නම් මහණ, එකල්හි තෙපි සීලය නිසා සීලයෙහි පිහිටා සිවුසිවටන් වඩන්නහු. කවර සිවුසිවටන් හු ද යත්: මහණ, මෙහි තෙපි කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙවු. විදුම්හි ... සිත්හි .. දහම්හි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසෙවු. මහණ, තෙපි යම් කලෙක සීලය නිසා සීලයෙහි පිහිටා මේ සිවුසිවටන් මෙසේ වඩන්නහු ද; මහණ, එකල්හි තොපට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණෙන්නේ නම් කුසල්දහම්හි පිරිහීමෙක් නොව වැඩීමෙක් ම කැමති විය යුතු යි ... ඒ මහණ ද රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ යි.

3. 5. 8

මිත්තසුත්තං

1226. යෙ භික්ඛවෙ, අනුකමෙපය්‍යාථ, යෙ ච සොතබ්බං මහෙඤ්ඤායුං, මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාතී වා සාලොභිතා වා, තෙ වො භික්ඛවෙ, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනාය සමාදපෙනබ්බා, නිවෙසෙත්තබ්බා, පතිට්ඨාපෙනබ්බා. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යෙ භික්ඛවෙ, අනුකමෙපය්‍යාථ, යෙ ච සොතබ්බං මහෙඤ්ඤායුං, මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාතී වා සාලොභිතා වා තෙ වො භික්ඛවෙ, ඉමෙසං චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනාය සමාදපෙනබ්බා, නිවෙසෙත්තබ්බා, පතිට්ඨාපෙනබ්බාති.

3. 5. 9

වෙදනාසුත්තං

1227. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා, කතමා තිස්සො: සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛම්ප්පඛා වෙදනා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො වෙදනා. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සන්තං වෙදනානං පරිඤ්ඤාය චත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙත්තබ්බා. කතමෙ චත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සන්තං වෙදනානං පරිඤ්ඤාය ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙත්තබ්බාති.

3. 5. 10

ආසවසුත්තං

1228. තයො'මෙ භික්ඛවෙ ආසවා. කතමෙ තයො: කාමාසවො භවාසවො අවිජ්ජාසවො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, තයො ආසවා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං ආසවානං පහානාය චත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙත්තබ්බා. කතමෙ චත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං ආසවානං පහානාය ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙත්තබ්බාති.

අමතවග්ගො පඤ්චමො.

තත්‍රැද්දන්:

අමතං සමුදයො මග්ගො සත්තො කුසලරාසී ව,
පාතිමොක්ඛං දුච්චිතං මිත්තො වෙදනා'සවෙනාති.

3. 5. 8

මිත්ත සූත්‍රය

1226. මහණෙනි, මිතුරු වූ හෝ ඇමති (යහළු) වූ හෝ නැ වූ හෝ සහලේ නැ වූ හෝ යම් කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරන්නහු නම් යම් කෙනෙක් ඇහුම්කන් දිය යුතු කොට හඟනාහු නම් මහණෙනි, තොප විසින් ඔහු සිවුසිවටන් වැඩිමෙහි සමාදන් කරවිය යුතු හ. වැස් විය යුතු හ. පිහිටු විය යුතු හ. කවර සිවුසිවටන් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමිහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මිතුරු වූ හෝ ඇමති වූ හෝ සහලේ නැ වූ හෝ යම් කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරන්නහු නම් යම් කෙනෙකුන් ඇහුම්කන් දිය යුතු කොට හඟනාහු නම් මහණෙනි, තොප විසින් ඔහු මේ සිවුසිවටන් වැඩිමෙහි සමාදන් කරවිය යුතු හ, වැස්විය යුතු හ, පිහිටු විය යුතු හ යි.

3. 5. 9

වෙදනා සූත්‍රය

1227. මහණෙනි, මේ වෙදනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: සුවවෙදනා ය, දුක්වෙදනා ය, නොදුක්නොසුවවෙදනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන්වෙදනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන්වෙදනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස සිවුසිවටන් වැඩිය යුතු. කවර සිවුසිවටන්හුද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව ... විදුමිහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ තුන්වෙදනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස මේ සිවුසිවටන්හු වැඩිය යුතු හ යි.

3. 5. 10

ආසව සූත්‍රය

1228. මහණෙනි, මේ ආසව තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: කාමාසවය, භවාසවය, අවිද්‍යාසවය යි. මහණෙනි, මේ ආසව තුන යි. මහණෙනි, මේ ආසව තුන පැහීම පිණිස සතිපට්ඨාන සතර වැඩිය යුතු. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමිහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ ආසව තුන පැහීම පිණිස මේ සතිපට්ඨාන සතර වැඩිය යුතු යි.

පස්වැනි අමත වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

අමත, සමුදය, මනා, සතො කුසලරාසි, පාතිමොක්ඛ, දුච්චිත, ඕක්ඛ, වෙදනා, ආසව යි දශසූත්‍රාන්තකෙනෙකි යි.

6. ගඩගාපෙය්‍යාලවග්ගො

3. 6. 1 - 48

ගඩගාදිසුත්තානි

1229-1276. සෙය්‍යාලාපි භික්ඛවෙ, ගඩගා නදී පාවිනනිත්තා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති. (ගඩගා-පෙය්‍යාලං සතිපට්ඨානවසෙන විඤ්ඤාරෙතබ්බං.)

ගඩගාපෙය්‍යාලවග්ගො ඡට්ටේයා.

තත්‍රඥාන:-

ඡ පාවිනතො නිත්තා ඡ ව නිත්තා සමුද්දානො,
එතෙ දෙච දවාදස භොතඤ්ච වග්ගො තෙන පච්චවතීති.

(විවෙකනිසුක්ඛිතාදිවසෙන රාගචිත්තසපරියොසානාදිවසෙන අමනො-ගධාදිවසෙන නිබ්බානනිත්තාදිවසෙන ව එකෙකසමිං වත්තාරො වත්තාරො කඤ්ඤා අට්ඨවත්තාලිසසුත්තන්තා විඤ්ඤාරෙතබ්බං.)

7. අපපමාදවග්ගො

3. 7. 1 - 40

තථාගතාදි සුත්තානි

1277-1316. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා ද්විපද වා චතුෂ්පද වා ඛණ්ඩපද වා -පෙ- ඛණ්ඩිකරොතිති. (අපපමාදවග්ගො සතිපට්ඨානවසෙන විඤ්ඤාරෙතබ්බං.)

අපපමාදවග්ගො සත්තමො.

තත්‍රඥාන:-

තථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වසුක්ඛං,
රාජා චන්ද්‍රිමසුරියා ව වසේන දසමං පදනති.

(අත්‍රාපි එකෙකසමිං වත්තාරො වත්තාරො කඤ්ඤා වත්තාලිසසුත්තන්තා විඤ්ඤාරෙතබ්බං.)

6. ගඬිගාපෙය්‍යාල වර්ගය

3. 6. 1 - 48

ගඬිගාදි සූත්‍ර

1229 - 1276. මහනෙත්ති, යම්සේ ගඬිගානදිය පෙරදිගට නැමුනි පෙරදිගට නැමුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේද ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(ගඬිගාපෙය්‍යාලවර්ගය සතිපට්ඨාන වශයෙන් විස්තර කට යුතු)

සවැනි ගඬිගාපෙය්‍යාලවග්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාවිනනිනසූත්‍ර චතුෂ්ක සයෙකි. සමුද්දානිනසූත්‍ර චතුෂ්ක සයෙකි. මේ දෙකොටස දෙළොස් චතුෂ්කයෙක් වේ. එයින් වර්ගය යි කියනු ලැබේ. (සූත්‍ර මුළුල්ල අටසාලිසෙකි).

(විවෙක නිසිසිතාදි වශයෙන් ද රාගවිනයපරියොසානාදි වශයෙන් ද අමනොගධාදිවශයෙන් ද නිබ්බානනිනනාදි වශයෙන් ද එකෙක සතරක් සතරක් කොට අටසාලිස් සූත්‍රාන්තයෝ විතර කට යුතු වෙත්.)

7. අප්පමාද වර්ගය

3. 7. 1 - 40

තථාගතාදි සූත්‍ර

1277 - 1316. මහනෙත්ති, අපා වූ ද දෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද බ්‍රහ්මා වූ ද යම්තාක් සතියෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(අප්පමාදවර්ගය සිව්වන් විසින් විතර කට යුතු)

සත්වැනි අප්පමාදවග්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

තථාගත, පද, කූට, මූල, සාර වසිසික, රාජ, චන්දිම, සූරිය, වක්ඛි චතුෂ්ක දශයෙකි. මුළුල්ල සාලිසෙකි යි.

(මෙහි ද එකෙක සතරක් සතරක් කොට සමසාලිස්සූත්‍රාන්තයෝ විතර කට යුතුහ).

8. බලකරණියවගෙහා

3. 8. 1 - 48

බලාදිසුතතානි

1317-1364. සෙය්‍යාලාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කමනනා කසිරනති - පෙ- බහුලිකරොති.

(බලකරණියවගෙහා සතිපට්ඨානවසෙන විඤ්ඤානෙබ්බො.)

බලකරණියවගෙහා අට්ඨමො.

තත්‍රඥානං:

බලං බිජ්ඣානාගොච රුක්ඛං කුමේහන සුකිනං,
ආකාසෙන දෙව මෙසා නාචා ආගතතුකා නදීති.

(අත්‍ර ච එකසුථිං වානාරො වානාරො කඤ්ඤා අට්ඨවනාලිය-
සුතතනා විඤ්ඤානෙබ්බො.)

9. එසනාවගෙහා

3. 9. 1 - 160

එසනාදිසුතතානි

1365-1524. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තිසෙසා:
කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. -පෙ- භාවෙනබ්බොති.

(එසනාවගෙහා සතිපට්ඨානවසෙන විඤ්ඤානෙබ්බො.)

එසනාවගෙහා නවමො.

තත්‍රඥානං:

එසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ච තිසෙසා,
බ්ලං මලඤ්ඤා නිසො ච වෙදනාතණ්ඤාති වාති.

(වුත්තනයෙන ච තානි අභිඤ්ඤාය පරිඤ්ඤාය පරික්ඛයාය පභා-
නායාති චතුර්ධා විහරන්තො ච එකෙකසුථිං සොළස සොළස කඤ්ඤා
එකසුථිං සුතතනා විඤ්ඤානෙබ්බො.)

8. බලකරණය වර්ගය

3. 8. 1 - 48

බලාදී සූත්‍ර

1317 - 1364. මහණෙනි, යම්සේ යම්කිසි බලකරණයකමාන්ත්‍රයෝ කරනු ලබෙද්දී ... බහුල කෙරේ යි.

(බලකරණයවර්ගය ද, සිව්වන් විසින් විතර කට යුතු)

අවවැනි බලකරණයවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සූක, ආකාස, යන වතුෂ්ක සත ද මෙසවතුෂ්ක දෙක ද නාවා, ආගන්තුග, නදී, වතුෂ්ක තුන ද යි මුළුල්ල දෙළොසෙකි. සූත්‍ර අටසාලිසෙකි යි.

(මෙහි දු එකෙක සතරක් සතරක් කොට අටසාලියි සූත්‍රාන්ත්‍රයෝ විතර කට යුතුහ.)

9. එසනා වර්ගය

3. 9. 1 - 160

එසනාදී සූත්‍ර

1365 - 1524. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: කාමෙසනා භවෙසනා, චුත්මචරියෙසනා යි ... වැඩිය යුත්තේ යි.

(එසනාවර්ගය ද, සිව්වන් විසින් විතර කට යුතු)

නවවැනි එසනාවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

එසනා විධා ආසව භව දුක්ඛතා බීල මල නිස වෙදනා තණ්හා යි භොධගත දශයෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල එක්සිය සැටෙකි.

(කියන ලද සිවුනයිත් ද, නැවත ඔවුන් අභිඤ්ඤා ය පරිඤ්ඤා ය පරික්ඛයාය පභානාය යි සිවුනයිත් ද බෙදන්නහු විසින් එකෙක සොළස සොළස කොට එක්සියසැට සූත්‍රාන්ත්‍රයෝ විතර කට යුතු හ.)

10. ඔසවගෙන

3. 10. 1-159

ඔසාදිසුත්තානි

1625-1683. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ ඔසා. කතමෙ වත්තාරො: කාමොසො භවොසො දිට්ඨොසො අවිජ්ජාසො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ඔසා. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඔසානං අභිඤ්ඤාය වත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බා. කතමෙ වත්තාරො: -පෙ- භාවෙතබ්බාති.

3. 10. 160

උද්ධමභාගියසුත්තං

1684. පඤ්චිමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමභාගියානි සංයොජනානි කතමානි පඤ්ඤා: රූපරාගො අරූපරාගො මානො උද්ධච්චං අවිජ්ජා. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චුද්ධමභාගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමභාගියානං සංයොජනානං පභානාය වත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමභාගියානං සංයොජනානං පභානාය ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බාති.

(ඔසවගෙන සතිපට්ඨානවසෙන විඤ්ඤාපරෙතබ්බා.)

ඔසවගෙන දසමො.

තත්ත්වං:

ඔසො යොගො උපාද්ධං ගත්ථං අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා ධ්වං ඔරුද්ධමභාගියානි.

(අත්තාපි යථා එසනාවගෙන එකසතසංඛි සුත්තනා විඤ්ඤාපරෙතබ්බා.)

සතිපට්ඨානසංයුත්තං සමත්තං.

තත්ත්වං:

අභිජාපි ව නාලඤ්ඤා සිලධර්මානුසංයුතා
අමනො ගබ්භාසමාදි ඛලකර්මයෙසනොසානි.

10. ඔසවර්ගය

3. 10. 1 - 159

ඔසාදි සූත්‍ර

1525 - 1683 මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත් : කාමොස හවොස දිට්ඨොස අවිජ්ජාස යි. මහණෙනි, මේ ඔස සතර යි. මහණෙනි, මේ චතුරොසයන් වෙසෙසින් දැනීම පිණිස සිවුසිවටන් වැඩිය යුතු. කවර සතරෙක් ද යත් : ... වැඩිය යුත්තේ යි.

3. 10. 160

උද්ධමහාගිය සූත්‍රය

1684. මහණෙනි, මේ උද්ධමහාගියසංයොජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත් : රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධවච අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මේ උද්ධමහාගිය සංයොජන පස යි. මහණෙනි, මේ උද්ධමහාගිය සංයොජන පස පැහිම පිණිස සිවුසිවටන් වැඩිය යුතු. කවර සිවුසිවටන්හු ද යත් : මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමිති ... සිත්හි ... දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ උද්ධමහාගියසංයොජන පස පැහිම පිණිස මේ සිවුසිවටන්හු වැඩිය යුතුහ යි.

(ඔස වර්ගය ද සිව්ටන් විසින් විතර කට යුතු)

දහවැනි ඔසවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය :

ඔස, යොග, උපාද්‍යා, ගතථ, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, ඛනා, ඔරම්භාගිය, උද්ධමහාගිය යි ඡොඩගක දහයෙකි. (සූත්‍ර එක්සිය-සැටෙකි) යි.

(මෙහි දු එසනාවර්ගයෙහි මෙන් එක්සියසැටසූත්‍රාන්තයෝ විතර කට යුතුහ.)

සතිපට්ඨානසංයුක්තය නිමිසේ යි.

එහි වර්ගනාමාවලිය :

අම්බපාලි, නාලන්ද, සීලට්ඨිති, අනානුස්සුත, අමත, ගඛගාපෙය්‍යාල, අසමාද, බලකරණිය, එසනා, ඔස යි (සතිපට්ඨානසංයුක්තයෙහි වර්ග දහයෙකි යි.)

4. ඉන්ද්‍රියසංයුතනං

1. සුද්ධිකවගෙනා

4. 1. 1

සුද්ධ¹කසුත්තං

1685. සාවකීයං —

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිඤ්ඤාං විරිඤ්ඤාං සතිඤ්ඤාං සමාධිඤ්ඤාං පඤ්ඤාඤ්ඤාං, ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියානිති.

4. 1. 2

සොතසුත්තං

1686. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිඤ්ඤාං විරිඤ්ඤාං සතිඤ්ඤාං සමාධිඤ්ඤාං පඤ්ඤාඤ්ඤාං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං² අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සොතාපනොනා අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධි-පරායණොති.

4. 1. 3

දුතිය සොතසුත්තං

1687. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිඤ්ඤාං -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤාං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සොතාපනොනා අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධි-පරායණොති.

4. 1. 4

අරහත්තසුත්තං

1688. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිඤ්ඤාං -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤාං. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු³ ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිතො අනුපාද විමුක්තො හොති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං බිණ්ණසම්මො චූළච්ඡි කතකරණියො ඔභිතභාරො අනුප්පන්නසද්ධො පරිකම්භනවසංයොජනො සම්මද්දඤ්ඤා විමුක්තොති.

1. සුද්ධික - මජ්ඣං, සා.

2. ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා - සා.

3. යතො ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො - මජ්ඣං.

4. ඉන්ද්‍රිය සංයුත්තය

1. සුද්ධකවර්ගය

4. 1. 1

සුද්ධක සූත්‍රය

1685. සැවැත්තුවර—

මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි, කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තද්‍රිය විරිධිත්තද්‍රිය සතිත්තද්‍රිය සමාධිත්තද්‍රිය පඤ්ඤිත්තද්‍රිය යි. මහණෙනි, මේ පස ඉන්ද්‍රියෝ යි.

4. 1. 2

සොත සූත්‍රය

1686. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තද්‍රිය විරිධිත්තද්‍රිය සතිත්තද්‍රිය සමාධිත්තද්‍රිය පඤ්ඤිත්තද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම්කලෙක අරිසවු මේ පසිඳුරන්ගේ රස විඳගැන්මත් දෙසත් නික්ම යෑමත් තතුසේ දැනී ද; මහණෙනි, මේ අරිසවු නිරෑහි නොහෙතසුලු නියත වූ සමෙඬාධිය පිහිට කොට ඇති සොතාපන්න යි කියනු ලැබේ යි.

4. 1. 3

දුතිය සොත සූත්‍රය

1687. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තද්‍රිය ... පඤ්ඤිත්තද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම්කලෙක අරිසවු මේ පසිඳුරන්ගේ හටගැන්මත් වැනසුමත් රස විඳගැන්මත් දෙසත් නික්ම යෑමත් තතුසේ දැනී ද; මහණෙනි, මේ අරිසවු නිරෑහි නොහෙතසුලු නියත වූ සමෙඬාධිය පිහිට කොට ඇති සොතාපන්න යි කියනු ලැබේ යි.

4. 1. 4

අරහත්ත සූත්‍රය

1688. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තද්‍රිය ... පඤ්ඤිත්තද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම්කලෙක මහණ, මේ පසිඳුරන්ගේ ආස්වාදයත් ආදිනවයත් නිසාරණයත් තතුසේ දැන උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වේ ද; මහණෙනි, මේ මහණ ඤායවූ ආසුච ඇති වැස නිම වූ බබ්බර ඇති කළ කටයුතු ඇති බහා කැබු බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි රහත්බැව් ඇති ඤාය වූ හවසංයොජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු රහතැයි කියනු ලැබේ යි.

4. 1. 5

දුතිය අරහන්තස්සත්තං.

1689. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා : සද්ධිත්‍රියං - පෙ - පඤ්ඤාත්‍රියං. යෙනා ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසාසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිතං අනුපාද විමුක්තො භොති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං ඛිණාසවො චුසිතවා කතකරණියො ඔතිතහාරො අනුප්පත්තසදෙත්වා පරිකබ්භිතභවසංයොජනො සමුදෙඤ්ඤා විමුක්තොති.

4. 1. 6

සමණස්සත්තං.

1690. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා : සද්ධිත්‍රියං - පෙ - පඤ්ඤාත්‍රියං. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසාසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං නාප්පජානන්ති, න මෙනෙ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙස්ස වා සමණසම්මතා බ්‍රාහ්මණෙස්ස වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. න ච පන තෙ¹ ආයසමනො සාමඤ්ඤාදිත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤාදිත්ථං වා දිට්ඨෙවධමෙම සයං අභිඤ්ඤාසම්මතතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

යෙ ච ඛො කෙවි² භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසාසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානන්ති, තෙ ඛො, මෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙස්ස වා³ සමණසම්මතා බ්‍රාහ්මණෙස්ස වා⁴ බ්‍රාහ්මණසම්මතා. තෙ ච පනායසමනො සාමඤ්ඤාදිත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤාදිත්ථං වා දිට්ඨෙවධමෙම සයං අභිඤ්ඤාසම්මතතා උපසම්පජ්ජ විහරන්තිති.

4. 1. 7

දුතිය සමණස්සත්තං.

1691. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සද්ධිත්‍රියං නාප්පජානන්ති. සද්ධිත්‍රියසමුදයං නාප්පජානන්ති, සද්ධිත්‍රියනිරෝධගාමිනිපට්ඨදං නාප්පජානන්ති. විරිදිත්‍රියං නාප්පජානන්ති - පෙ - සතිත්‍රියං නාප්පජානන්ති - පෙ - සමාධිත්‍රියං නාප්පජානන්ති - පෙ - පඤ්ඤාත්‍රියං නාප්පජානන්ති, පඤ්ඤාත්‍රියසමුදයං නාප්පජානන්ති, පඤ්ඤාත්‍රියනිරෝධං නාප්පජානන්ති, පඤ්ඤාත්‍රියනිරෝධගාමිනිපට්ඨදං නාප්පජානන්ති. නමෙනෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙස්ස වා සමණසම්මතා බ්‍රාහ්මණෙස්ස වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. න ච පන තෙ ආයසමනො සාමඤ්ඤාදිත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤාදිත්ථං වා දිට්ඨෙවධමෙම සයං අභිඤ්ඤාසම්මතතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

1. පනෙනෙ - මජ්ඣං, සා.

2. තෙ - සා.

3. සමණෙස්ස වෙව - සිමු, සි 1, 2

4. බ්‍රාහ්මණෙස්ස ව - සිමු, සි 1, 2

4. 1. 5

දුතිය අරහන්ත සූත්‍රය

1689. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයත් අස්තඛණ්ඩයත් ආස්වාදයත් ආදීනවයත් නිශ්ශරණයත් තතුසේ දූත උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වේද; මහණෙනි, මේ මහණ ඥාය වූ ආසූව ඇති වැය නිම වූ බඹසර ඇති කළ සිවුමහ කිය ඇති බහා තැබූ බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි ස්ථාවර ඇති ඥාය වූ භවසංයෝජන ඇති මැනවින් දූත මිදුණු රහතැ යි කියනු ලැබේ යි.

4. 1. 6

සමණ සූත්‍රය

1690. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයත් අස්තඛණ්ඩයත් ආස්වාදයත් ආදීනවයත් නිශ්ශරණයත් තතුසේ නොදනිත් ද; මහණෙනි, ඒ මේ මහණහු හෝ බමුණුහු හෝ මහණුන් කෙරෙහි හෝ මහණහ යි සමමත නො වෙති. බමුණන් කෙරෙහි හෝ බමුණහ යි සමමත නො වෙති. ඒ ආයුෂ්මත් හු මහණබවෙහි අරුත හෝ බමුණු බවෙහි අරුත හෝ දිට්‍රදූමියෙහි තෙමේ වෙසෙසින් දූත පසක් කොට එයට පැමිණ නො ද වෙසෙත්.

මහණෙනි, යම්කිසි මහණකෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයත් අස්තඛණ්ඩයත් ආස්වාදයත් ආදීනවයත් නිශ්ශරණයත් තතුසේ දනිද්ද; මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහින් මහණහ යි සමමතහ. බමුණන් කෙරෙහින් බමුණහ යි සමමතහ. ඒ ඇවැත්හු ද (මාර්ගඵල සඛ්ඛාන) ශ්‍රාමණ්ණාර්ථය ඉහමණ්ණාර්ථය දිට්‍රදූමියෙහි තෙමේ වෙසෙසින් දූත පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 1. 7

දුතිය සමණ සූත්‍රය

1691. මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සද්ධිත්තිය නො දනිත් ද, සද්ධිත්තිය සමුදය නො දනිත්ද, සද්ධිත්තිය නිරෝධය නො දනිත්ද, සද්ධිත්තිය නිරෝධගාමිනිපටිපදාව නො දනිත්ද, විරිසිත්තිය නොදනිත්ද, ... සතිත්තිය නො දනිත්ද, ... සමාධිත්තිය නො දනිත්ද, ... පඤ්ඤිත්තිය නො දනිත්ද, පඤ්ඤිත්තිය සමුදය නො දනිත් ද, පඤ්ඤිත්තිය නිරෝධය නො දනිත්ද, පඤ්ඤිත්තිය නිරෝධගාමිනිපටිපදාව නො දනිත් ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහි හෝ මහණ යයි සමමත නො වෙත්. බමුණන් කෙරෙහි හෝ බමුණු යයි සමමත නො වෙත්. ඒ ඇවැත්හු ශ්‍රාමණ්ණාර්ථය හෝ ඉහමණ්ණාර්ථය හෝ දිට්‍රදූමියෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දූත පසක් කොට එයට පැමිණ නො ද වෙසෙත්.

යෙ ව ඛො කෙවි භික්ඛවෙ; සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සද්ධිත්‍රියං පජානන්ති, සද්ධිත්‍රියසමුදයං පජානන්ති, සද්ධිත්‍රියනිරොධං පජානන්ති සද්ධිත්‍රියනිරොධගාමිනීපටිපදං පජානන්ති, විරිසිත්‍රියං පජානන්ති -පෙ- සතිත්‍රියං පජානන්ති -පෙ- සමාධිත්‍රියං පජානන්ති -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං පජානන්ති, පඤ්ඤිත්‍රියසමුදයං පජානන්ති, පඤ්ඤිත්‍රියනිරොධං පජානන්ති, පඤ්ඤිත්‍රියනිරොධගාමිනීපටිපදං පජානන්ති, තෙ ඛො 'මෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වෙව¹ සමණසමුදයා බ්‍රාහ්මණෙසු ව² බ්‍රාහ්මණසමුදයා. තෙ ව පනායසමනොනා සාමඤ්ඤකුසලා බ්‍රහ්මඤ්ඤකුසලා දිට්ඨෙවධමෙම සයං අභිඤ්ඤසංජිකතවා උපසම්පජ්ජ විහරන්තිති.

4. 1. 8

දට්ඨබ්බසුත්තං

1692. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ; ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. කත්ථ ව භික්ඛවෙ, සද්ධිත්‍රියං දට්ඨබ්බං: චතුසු සොනාපක්ඛිදබ්බෙසු.³ එත්ථ සද්ධිත්‍රියං දට්ඨබ්බං. කත්ථ ව භික්ඛවෙ, විරිසිත්‍රියං දට්ඨබ්බං: චතුසු සමුප්පෙය්‍යානෙසු. එත්ථ විරිසිත්‍රියං දට්ඨබ්බං. කත්ථ ව භික්ඛවෙ, සතිත්‍රියං දට්ඨබ්බං: චතුසු සතිපට්ඨානෙසු. එත්ථ සතිත්‍රියං දට්ඨබ්බං. කත්ථ ව භික්ඛවෙ, සමාධිත්‍රියං දට්ඨබ්බං: චතුසු ක්කානෙසු. එත්ථ සමාධිත්‍රියං දට්ඨබ්බං. කත්ථ ව භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්‍රියං දට්ඨබ්බං: චතුසු අරියසමුච්චෙසු. එත්ථ පඤ්ඤිත්‍රියං දට්ඨබ්බං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානිති.

4. 1. 9

විහග්ගසුත්තං

1693. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ; ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සද්ධිත්‍රියං, ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සද්ධො ගොති, සද්දහති තථාගතඥස්ස බොධිං: "ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්දො විජ්ජාවරණසමපනොනා සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදමුඤ්ජාරථී⁴ සත්ථා දෙවමනුස්සානං බ්‍රුද්ධො භගවා"ති. ඉදං වුවති භික්ඛවෙ, සද්ධිත්‍රියං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ විරිසිත්‍රියං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ආරද්ධවිරියො විහරති, අකුසලානං ධම්මානං පහානාය, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය⁵ ථාමවා දළහපරකකමො අතීකඛින්නධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. ඉදං වුවති භික්ඛවෙ, විරිසිත්‍රියං.

1. සමණෙසු වා - සිමු, සි 1, 2

2. බ්‍රාහ්මණෙසු වා - සිමු, සි 1, 2

3. සොනාපක්ඛිදබ්බෙසු - මජ්ඣං, ස්‍යා

4. සාරථී - මජ්ඣං, ස්‍යා

5. උපසාදය - සි 1, 2

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සද්ධිත්තිය දනිත් ද, සද්ධිත්තිය සමුදය දනිත් ද, සද්ධිත්තිය නිරෝධය දනිත් ද, සද්ධිත්තිය නිරෝධගාමිනිපටිපදාව දනිත් ද, විරිසිත්තිය දනිත් ද ... සතිත්තිය දනිත් ද ... සමාධිත්තිය දනිත් ද ... පඤ්ඤිත්තිය දනිත් ද, පඤ්ඤිත්තිය සමුදය දනිත් ද, පඤ්ඤිත්තිය නිරෝධය දනිත් ද, පඤ්ඤිත්තිය නිරෝධගාමිනි පටිපදාව දනිත් ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහි ත් මහණ යයි සම්මත හ. බමුණන් කෙරෙහිත් බමුණු යයි සම්මත හ. ඒ ඇවැත්නු ද ග්‍රාමණ්‍යාර්ථය ද, බ්‍රහ්මණ්‍යාර්ථය ද, දිවුදුමියෙහි ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 1. 8

දට්ඨබ්බ සූත්‍රය

1692. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, සද්ධිත්තිය කොහි ලා දන යුතු ද යත්: සිවුසොවත්අඟහි ය. මෙහි ලා සද්ධිත්තිය දන යුතු. මහණෙනි, විරිසිත්තිය කොහි ලා දන යුතු ද යත්: සිවුසම්පදහන්ති ය. මෙහි ලා විරිසිත්තිය දන යුතු. මහණෙනි, සතිත්තිය කොහි ලා දන යුතු ද යත්: සිවුසිව්වත්ති ය. මෙහි ලා සතිත්තිය දන යුතු. මහණෙනි, සමාධිත්තිය කොහි ලා දන යුතු ද යත්: සිවුදහන්ති ය. මෙහි ලා සමාධිත්තිය දන යුතු. මහණෙනි, පඤ්ඤිත්තිය කොහි ලා දන යුතු ද යත්: සිවුඅරිසස්ති ය. මෙහි ලා පඤ්ඤිත්තිය දන යුතු. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි.

4. 1. 9

විහසිග සූත්‍රය

1693. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, සද්ධිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු සැදුහැ ඇත්තේ වේ, “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු අර්හත් හ. සම්මාසම්බුද්ධ. විජ්ජාවරණ සම්පන්න. සුගත්ත. ලොකවිදුහ. අනුක්‍රමපුරිසදම්මසාරපිහ. දෙවි මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධහ. භගවත්හ” යි තථාගතයන් වහන්සේගේ බුද්ධත්ව දහ යි. මහණෙනි, මේ සද්ධිත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විරිසිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු-අකුසල්දහම් පැහිම පිණිස කුසල්දහම් රැස්කිරීම පිණිස පිරිසුන් වැර ඇත්තේ කුසල්දහම්හි තීර වැර ඇත්තේ දැඩි පැරකුම් ඇත්තේ නො බහා තැබූ ධුර ඇත්තේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ විරිසිත්තිය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සත්තද්දියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සත්ථා හොති පරමෙන සත්තෙපකෙකන සමන්තාගතො වීරකතමපි වීරභාසිනමපි සරිතා අනුස්සරිතා. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ, සත්තද්දියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සමාධිතද්දියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො වොස්සගාරමෙණං¹ කරිතා ලභති සමාධිං, ලභති විතතස්ස එකග්ගතං. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ සමාධිතද්දියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පඤ්ඤානද්දියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො, අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමාදුක්ඛකඛයගාමිනියා. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ පඤ්ඤානද්දියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චානද්දියානිති.

4. 1. 10

දුතිය විභඩගසුත්තං

1694. පඤ්චමාහි භික්ඛවෙ, ඉතද්දියාති: කතමානි පඤ්ච : සද්ධිතද්දියං -පෙ- පඤ්ඤානද්දියං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සද්ධිතද්දියං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සද්දො හොති සද්දහති තථාගතස්ස ඛොධිං. “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ සද්ධිතද්දියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, වීරිඨිතද්දියං : ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො ආරද්ධවීරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පභානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය ථාමවා දළාපරක්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. සො අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණිකාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණිකාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණිකාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීනියා² අසමමොසාය භීයොභාවාය දෙපුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණිකාති පදහති. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ, වීරිඨිතද්දියං.

1. වට්ඨස්සගාරමෙණං වා - සි 1, 2

2. සමාපන්නියා - සායා

මහණෙනි, සතින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරීසවු-
තෙමේ සිහි ඇත්තේ උතුම් බලවත් සිහියෙන් යුතු වූයේ ඉතා පෙර
කරන ලද්දේ කියන ලද්දේ පවා සිහි කරනුයේ පුනපුනා සිහි කරනු
යේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සතින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාධිත්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරීසවු
නිවන අරමුණු කොට සමාධිය ලබයි. සිත්හි උකහබව ලබයි.
මහණෙනි, මේ සමාධිත්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පඤ්ඤිත්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි
අරීසවු පැණ ඇතියේ උදයව්‍යය පිරිසිදු දක්නා ආයා වූ නිර්වේදයට
සමත් වූ, මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන නුවණින් යුතු වූයේ වෙයි.
මහණෙනි, මේ පඤ්ඤිත්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු
පසිඳුරෝ යි.

4. 1. 10

දුතිය විභඩ්භ සූත්‍රය

1694. මහණෙනි, මේ ඉදුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්:
සද්ධිත්ද්‍රිය ... පඤ්ඤිත්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, සද්ධිත්ද්‍රිය කවරේ ද යත්:
මහණෙනි, මෙහි අරීසවු සැදහැත්තේ වෙයි. “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
මෙකරුණෙනු දු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ, බුද්ධිහ, භගවත් හ යි
තථාගතයන් වහන්සේගේ බුද්ධිබව හදහයි. මහණෙනි, මේ සද්ධිත්ද්‍රිය යි
කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විරිධිත්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි
අරීසවු අකුසල්දහම් පැහිම පිණිස කුසල්දහම් රැස් කිරීම පිණිස
ඇරැඹුණු වැර ඇතියේ කුසල්දහම්හි නිරවැර ඇතියේ දැඩිපැරකුම්
ඇතියේ නොබහා තැබූ වැර ඇතියේ වෙසෙයි. හෙ නුපන් ලාමක
අකුසල්දහම් නොඉපැදීම පිණිස සඳ දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර
අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. පදහන් වැර කෙරෙයි. උපන් ලාමක
අකුසල්දහම් පැහිම පිණිස සඳ දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර
අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. පදහන් වැර කෙරෙයි. නුපන්
කුසල්දහම් ඉපැත්ම පිණිස සඳ දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර
අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. පදහන් වැර කෙරෙයි. උපන්
කුසල්දහම් පැවැත්ම පිණිස නොමුළා බව පිණිස බොහෝ බව පිණිස
විපුලබව පිණිස වැඩිම පිණිස පිරිම පිණිස සඳ දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි.
වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. පදහන් වැර කෙරෙයි. මහණෙනි,
මෙය විරිධිත්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සතින්ද්‍රියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සතිමා හොති පරමෙන සන්නෙපකෙසන සමනනාගතො චිරකතමපි චිරභාසිතමපි සරිතා අනුස්සරිතා. සො කායෙ කායානුපසයි විහරති -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානුපසයි විහරති ආතාපි සමප- ජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, සතින්ද්‍රියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සමාධින්ද්‍රියං : ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො වොස්සගාරමණං කරිත්වා ලහති සමාධිං, ලහති විතර්කසංකයානං. සො විච්ඡේදව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතකකං සච්චාරං විකෙකපං පිතිසුඛං පටිමජ්ඣානං උපසමපජ්ජ විහරති. විතකකච්චාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියජ්ඣානං -පෙ- තතියජ්ඣානං උපසමපජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා සුඛෙව සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙබ්බසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථානං උපසමපජ්ජ විහරති. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, සමාධින්ද්‍රියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, පඤ්ඤන්ද්‍රියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සම්මාදුක්ඛක්ඛයගාමිනියා. සො 'ඉදං දුක්ඛානි' යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛ- නිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපද'ති යථාභූතං පජානාති. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, පඤ්ඤන්ද්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානිති.

සුද්ධකවග්ගො පටිමො.

තත්‍රාද්දනං :

සුද්ධකඤ්ච දො ඥානා අරහන්තො පරෙ දුවෙ,
දො සමණා ච දට්ඨබ්බං විහබ්බා අපරෙ දුවෙති.

මහණෙනි, සතින්ද්‍රිය කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරීඝවු සිහි ඇතියේ උතුම් බලවත් සිහියෙන් යුතු වූයේ ඉතා පෙර කරන ලද්ද කියන ලද්ද පවා සිහි කරනුයේ පුනපුනා සිහි කරනුයේ වෙයි. හෙ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසෙයි. විදුම්හි ... සිත්හි ... දහම්හි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සතින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාධිත්ද්‍රිය කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරීඝවු නිවන අරමුණු කොට සමාධිය ලබයි. සිතෙහි එකඟබව ලබයි. හෙ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල්දහමුත්ගෙන් වෙන් ව ම විතර්ක සහිත විචාර සහිත විචේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති පළමුවන දූහැනට පැමිණ වෙසෙයි. විතර්කවිචාරයන් සන්තිදීමෙන් ... දෙවන දූහැනට ... තෙවන දූහැනට පැමිණ වෙසෙයි, සුවත් පැහිමෙන් දුකත් පැහිමෙන් පළමු ම සොම්නස් දෙමනසුන්ගේ අස්තඛණ්ඩයෙන් නොදුක් වූ නොසුව වූ මැදහත් බැටින් හා සිහියෙන් හටගත් පිරිසුදුබැව් ඇති සිවු වන දූහැනට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සමාධිත්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පඤ්ඤිත්ද්‍රිය කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරීඝවු පැණැතියේ උදයවාය පිරිසිදු දන්තා ආයඝී වූ නිවේදයට සමත් වූ මැනැවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන නුවණින් යුතු වූයේ වෙයි. හෙ මේ දුකැයි තතුසේ දනියි. මේ දුක්ඛසමුදය යි තතුසේ දනියි. මේ දුක්ඛනිරෝධය යි තතුසේ දනියි මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිණී පටිපදය යි තතුසේ දනියි. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤිත්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි.

පළමුවැනි සුද්ධක වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

සුද්ධක සූත්‍රය ද සොත සූත්‍ර දෙක ද අනෙක් අරහන්ත සූත්‍ර දෙක ද සමණ සූත්‍ර දෙක ද දව්‍යංඛසූත්‍රය ද අනෙක් විභඛස සූත්‍ර දෙක ද යි (මුළුල්ල දශයෙකි)යි.

2. මුද්‍රතරච්ඡෙදා

4. 2. 1

පටිලාභසුත්තං

1695. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සද්ධිත්‍රියං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සද්දො හොති, සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමිබ්බදො -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. ඉදං චුවචති භික්ඛවෙ, සද්ධිත්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, විරිදිත්‍රියං: යං බො භික්ඛවෙ, චත්තාරො සමුප්පදානො ආරඤ්ඤා විරියං පටිලභති, ඉදං චුවචති භික්ඛවෙ, විරිදිත්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සතිත්‍රියං: යං බො භික්ඛවෙ, චත්තාරො සතිපට්ඨානො ආරඤ්ඤා සතිං පටිලභති, ඉදං චුවචති භික්ඛවෙ, සතිත්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සමාධිත්‍රියං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො වොස්සග්ගාරමණං කරිත්වා ලභති සමාධිං, ලභති විත්තස්ස ඵකග්ගතං, ඉදං චුවචති භික්ඛවෙ, සමාධිත්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්‍රියං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා හොති උදයස්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමා දුක්ඛකඛයගාමිනියා. ඉදං චුවචති භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානිති.

4. 2. 2

සංඛිත්තසුත්තං

1696. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්තං ඉන්ද්‍රියානං සමන්තා පරිපූරණා අරහං හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොනාපනො හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සද්ධානුසාරී හොතිති.

4. 2. 3

දුතිය සංඛිත්තසුත්තං

1697. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්තං ඉන්ද්‍රියානං සමන්තා පරිපූරණා අරහං හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොනාපනො හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සද්ධානුසාරී හොති. ඉති බො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියවෙමනතා ඵලවෙමනතා [හොති, ඵලවෙමනතා පුගලවෙමනතා*]ති.

* අයං පාඨො සී 1, 2 පොඤ්ඤානුසාරී නදියං නෙ

2. මුද්‍රානර්ථය

4. 2. 1

පටිලාභ සූත්‍රය

1695. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤාත්තිය යි. මහණෙනි, සද්ධිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු සැදහැනියේ වෙයි. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු අරහත්හ. සමාසම්බුද්ධහ. ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධහ. හගවත්හ යි. තථාගතයන් වහන්සේගේ බුද්ධව හඳහයි. මහණෙනි, මේ සද්ධිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, විරිසිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිවුසම්පදහන් ඇරඹ යම් වැරක් පිළිලබා නම් මහණෙනි, මේ විරිසිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සතිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිවුසිව්වන් ඇරඹ යම් සිතියක් පිළිලබා නම් මහණෙනි, මේ සතිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සමාධිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු නිවන අරමුණු කොට සමාධිය ලබා නම් සිතේ එකභංගම ලබා නම් මහණෙනි, මේ සමාධිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පඤ්ඤාත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු පැහැනියේ උදයවාය පිරිසිදු දන්තා ආයා වූ නිවේදයට සමත් වූ මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන නුවණින් යුතු වූයේ වේ නම් මහණෙනි, මේ පඤ්ඤාත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි.

4. 2. 2

සංකීර්ත සූත්‍රය

1696. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤාත්තිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිදුරන් රැස්කළ බැවින් පිරු බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් ඉදුරන් හෙතු කොට ගෙන අනගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන් හෙතු කොට ගෙන සෙදගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන් හෙතු කොට ගෙන සෝවන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන් හෙතු කොට ගෙන ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන් හෙතු කොට ගෙන සද්ධානුසාරී වේ යි.

4. 2. 3

දුතිය සංකීර්ත සූත්‍රය

1697. මහණෙනි, මේ ඉදුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤාත්තිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිදුරන් සචාරෙන් පිරිපුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් ඉදුරන්ගෙන් අනගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෙදගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෝවන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සද්ධානුසාරී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ ඉන්ද්‍රියානානාකියෙන් ඵලානානාකිය ද [ඵලානානාකියෙන් පුඤ්ඤානානාකිය ද] වේ යි.

4. 2. 4

තනිය සඬ්ඛිතසුත්තං

1698. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඬ්ඛිතද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිතද්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චිතද්‍රියානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමන්තා පරිපූරණා අරහං හොති. තතො මුද්දතරෙහි අනාගාමී හොති. තතො මුද්දතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්දතරෙහි සොනාපනො හොති. තතො මුද්දතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්දතරෙහි සඬ්ඛානුසාරී හොති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ, පරිපූරං පරිපූරකාරී ආරාධෙති. පදෙසං පදෙසකාරී ආරාධෙති. අවඤ්ඤානිකෙවාහං භික්ඛවෙ, පඤ්චිතද්‍රියානි වද්දමිති.

4. 2. 5

විඤ්ඤාසුත්තං

1699. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඬ්ඛිතද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිතද්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චිතද්‍රියානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමන්තා පරිපූරණා අරහං හොති. තතො මුද්දතරෙහි අනාරා පරිනිබ්බාසී හොති. තතො මුද්දතරෙහි උපහව පරිනිබ්බාසී හොති. තතො මුද්දතරෙහි අසඬ්ඛාර පරිනිබ්බාසී හොති. තතො මුද්දතරෙහි සසඬ්ඛාරපරිනිබ්බාසී හොති. තතො මුද්දතරෙහි උඤ්ඤාසොනො හොති අකනිට්ඨගාමී. තතො මුද්දතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්දතරෙහි සොනාපනො හොති. තතො මුද්දතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්දතරෙහි සඬ්ඛානුසාරී හොති.

4. 2. 6

දුතිය විඤ්ඤාසුත්තං

1700. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඬ්ඛිතද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිතද්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චිතද්‍රියානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමන්තා පරිපූරණා අරහං හොති. තතො මුද්දතරෙහි අනාරාපරිනිබ්බාසී හොති. තතො මුද්දතරෙහි උපහවපරිනිබ්බාසී හොති. තතො මුද්දතරෙහි අසඬ්ඛාර පරිනිබ්බාසී හොති. තතො මුද්දතරෙහි සසඬ්ඛාරපරිනිබ්බාසී හොති. තතො මුද්දතරෙහි උඤ්ඤාසොනො හොති අකනිට්ඨගාමී. තතො මුද්දතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්දතරෙහි සොනාපනො හොති. තතො මුද්දතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්දතරෙහි සඬ්ඛානුසාරී හොති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියවෙමන්තනා ඵලවෙමන්තනා හොති ඵලවෙමන්තනා පුග්ගලවෙමන්තනා.

4. 2. 4

තනියසඬිකත සූත්‍රය

1698. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඬිනිද්‍රිය ... පඤ්ඤිනිද්‍රිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිපුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මෘදු ඉඳුරන්ගෙන් අනගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සෙදගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සෝවන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සඬානුසාරී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පිරිපුන් රහත්මහ කරන්නේ රහත්බව සපයයි. පෙදෙස් වූ යට තුන්මහ කරන්නේ යට තුන් පල සපයයි. මහණෙනි, පසිඳුරෝ නො ම වදහයි මම කියමිනි.

4. 2. 5

විකාර සූත්‍රය

1699 මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඬිනිද්‍රිය ... පඤ්ඤිනිද්‍රිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිපුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් ඉඳුරන්ගෙන් (ආයු මැද නොයික්මවා) අතර කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවෙනසුලු හෙවත් රහත්වනසුලු වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් (ආයු මැද ඉක්මවා) කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් පියෝ නැති ව (සුවසේ) කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් පියෝ ඇති ව (දුකසේ) කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. එයට වඩා මොළොක්වුවන්ගෙන් අකනිටා යනසුලු උඤ්ඤාසොතයෙක් හෙවත් අවිභයෙහි පටන් සිවුබලොව උපදින්නෙක් වෙයි. එයට වඩා මොළොක්වුවන්ගෙන් සෙදගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සෝවන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සඬානුසාරී වේ යි.

4. 2. 6

දුතිය විකාර සූත්‍රය

1700. මහණෙනි, මේ ඉඳුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඬිනිද්‍රිය ... පඤ්ඤිනිද්‍රිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිපුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මෘදු වුවන්ගෙන් අනතරාපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් උපහවචපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් අසඬිතරපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සසඬිතරපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් අකනිට්ඨගාමී උඤ්ඤාසොත වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සකදගාමී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සොනාපක්ඛ වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සඬානුසාරී වේ. මහණෙනි, මෙසේ ඉන්ද්‍රියනානාකියෙන් ඵලනානාකිය ද ඵලනානාකියෙන් පුද්ගලනානාකිය ද වේ යි.

4. 2. 7

තනිය විඤ්ඤානං

1701. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමත්තා පරිපූරත්තා අරහං භොති. තතො මුද්දනරෙහි අනාරාපරිනිබ්බායී භොති. තතො මුද්දනරෙහි උපභව්වපරිනිබ්බායී භොති. තතො මුද්දනරෙහි අසඤ්ඤාර-පරිනිබ්බායී භොති. තතො මුද්දනරෙහි සසඤ්ඤාරපරිනිබ්බායී භොති. තතො මුද්දනරෙහි උද්ධංසොතො භොති අකනිධංගාමී. තතො මුද්දනරෙහි සකදගාමී භොති. තතො මුද්දනරෙහි සොතාපතොතො භොති. තතො මුද්දනරෙහි ධම්මානුසාරී භොති. තතො මුද්දනරෙහි සද්ධානුසාරී භොති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ, පරිපූරං පරිපූරකාරී ආරාධෙති. පදෙසං පදෙසකාරී ආරාධෙති. අවඤ්ඤානිත්තො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි වදමීති.

4. 2. 8

පටිපත්තසුත්තං

1702. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමත්තා පරිපූරත්තා අරහං භොති. තතො මුද්දනරෙහි අරහත්තඵලසඤ්ඤානියාය පටිපත්තො භොති. තතො මුද්දනරෙහි අනාගාමී භොති. තතො මුද්දනරෙහි අනාගාමිඵලසඤ්ඤානියාය පටිපත්තො භොති. තතො මුද්දනරෙහි සකදගාමී භොති. තතො මුද්දනරෙහි සකදගාමිඵලසඤ්ඤානියාය පටිපත්තො භොති. තතො මුද්දනරෙහි සොතාපත්තො භොති. තතො මුද්දනරෙහි සොතාපත්තඵලසඤ්ඤානියාය පටිපත්තො භොති. යස්ස ඛො භික්ඛවෙ, ඉමානි පඤ්චන්ද්‍රියානි සබ්බෙන සබ්බං සබ්බං නාහී, තමහං බාහිරො පුට්ඨස්සනපසෙකං යිතොති වදමීති.

4. 2. 7

කතිය විකාර සූත්‍රය

1701. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිඤ්ඤා ... පඤ්ඤාඤ්ඤා යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිපුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අනන්තරාපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් උපහච්ඡපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අසඬ්ඛාරපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සසඬ්ඛාරපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අකනිට්ඨගාමී උද්ධංසොත වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සකදගාමී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සොතාපන්න වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් ධම්මොත්තමාසී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සද්ධිමත් වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පිරිපුන් රහත්මහ කරන්නේ රහත්බව සපය යි, යට තුන්මහ කරන්නේ යට තුන්පල සපය යි. මහණෙනි, පසිඳුරෝ නොම වදහයි මම කියමි යි.

4. 2. 8

පටිපත්ත සූත්‍රය

1702. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිඤ්ඤා ... පඤ්ඤාඤ්ඤා යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිපුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් රහත්පල පසක් කරනු වස් පිළිපන්නේ වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අනගමී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අනගමීපල පසක් කරනු වස් පිළිපන්නේ වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෙදගමී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෙදගමීපල පසක් කරනු වස් පිළිපන්නේ වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෝචන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෝචන්පල පසක් කරනු වස් පිළිපන්නේ වෙයි. මහණෙනි, යමකුට මේ පසිඳුරෝ මුළුමනින් සියලු අයුරින් නැද්ද, හෙතෙමේ බැහැර වූ පුහුණත් පසෙහි සිටියේ ය යි මම කියමි යි.

4. 2. 9

සමපනනසුත්තං

1703. අපං බො අඤ්ඤානරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඬකම් -පෙ- එකමනාං නිසින්නො බො සො භික්ඛු හගවනාං එතදවොච: “ඉන්ද්‍රියසමපනො ඉන්ද්‍රියසමපනො”ති හනොන චුවන්ති, කිත්තාවතා නු බො හනොන, ඉන්ද්‍රියසමපනො භොතිති? ඉධ භික්ඛු, භික්ඛු සඤ්ඤාන්ද්‍රියං භාවෙති උපසමගාමී. සමෙකාධගාමී. -පෙ- පඤ්ඤාන්ද්‍රියං භාවෙති උපසමගාමී. සමෙකාධගාමී. එත්තාවතා බො භික්ඛු, ඉන්ද්‍රියසමපනො භොතිති.

4. 2. 10

ආසවකකියසුත්තං

1704. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤාන්ද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤාන්ද්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාන්ද්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො ඛුට්ඨිකතතො භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්ති. පඤ්ඤාවිමුත්ති. දිට්ඨංච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤාසංචිකකා උපසමපඤ්ඤා විහරන්ති.

මුද්දතරවගෙගා දුතියො.

තනුද්දනං:

පටිලාභො නිසඬබ්බිතො විජාරා අපරෙ තයො
පටිපනො ච සමපනො දසමො ආසවකකියොති.

4. 2. 9

සම්පන්න සූත්‍රය

1703. ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය ... එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය. වහන්ස, ඉන්ද්‍රියසංයුක්තය ඉන්ද්‍රිය-සංයුක්තය යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් ඉන්ද්‍රියසංයුක්ත වේද යි? මහණ, මෙහි මහණතෙමේ කෙලෙස් සංහිදීමට පමුණුවනසුලු සිවුමහනැණ පිළිවිදීමට පමුණුවනසුලු සඬිඤ්ඤා වඩයි ... කෙලෙස් සංහිදවීමට පමුණුවනසුලු සිවුමහනැණ පිළිවිදීමට පමුණුවනසුලු පඤ්ඤාඤ්ඤා වඩයි. මහණ මෙනෙකින් ඉන්ද්‍රියසංයුක්ත (-පිරිසුන් ඉඳුරන් ඇත්තේ) වේ යි.

4. 2. 10

ආසවකඛය සූත්‍රය

1704. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඬිඤ්ඤා ... පඤ්ඤාඤ්ඤා යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහණ තෙමේ ආසුචයන් ඤාය කිරීමෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිට්‍රදූමයෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ඵයට පැමිණ වෙසේ යි.

දෙවෙනි මුද්‍රකර වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පටිලාභ සූත්‍රය, සංවිකික සූත්‍රය, තුන ය, අනෙක් විකාර සූත්‍රය, පටිපත්‍යසංයුක්තසූත්‍ර දෙක ය. දශවන ආසවකඛයසූත්‍රය යි දශසූත්‍රානත කෙනෙකි යි.

3. ජෛනද්‍රියව ගෙනා

4. 3. 1

පුනර්භවසූත්තං

1705. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ. ඉන්ද්‍රියානී කතමානී පඤ්ඤා: සද්ධන්ද්‍රියං.
-පෙ- පඤ්ඤාන්ද්‍රියං. යාවකිවාහං¹ භික්ඛවෙ, ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං
සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං
නාඛ්‍යාඤ්ඤාසිං, නෙව තාවාහං භික්ඛවෙ, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ
සබ්බගමකෙ සංසමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුසංසාය අනුත්තරං
සමමාසමෙඛාධිං අභිසමුද්ධො පච්චඤ්ඤාසිං. යතො ව බොහං භික්ඛවෙ,
ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා
නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං අඛ්‍යාඤ්ඤාසිං, අථාහං භික්ඛවෙ, සදෙවකෙ
ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බගමකෙ සංසමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙව-
මනුසංසාය අනුත්තරං සමමාසමෙඛාධිං අභිසමුද්ධො පච්චඤ්ඤාසිං.
ඤ්ඤානඤ්ඤා පන මෙ දස්සන්තං උදපාදි, අකුප්පා මෙ වෙතොවිඤ්ඤා,
අයමන්තීමා ජාති, නත්තිද්ධි පුනඛ්‍යවොති.

4. 3. 2

ဖိစီးစိစစ်မှုနှင့် ယူဆချက်။

1706. තීන්තානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි තීනි: ඉත්ථිත්ථියං පුරිසිත්ථියං ජීවිතිත්ථියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, තීනි ඉන්ද්‍රියානිති.

4. 3. 3

ရန်ကုန်တို့နှင့် ယဉ်ကျေးစွာ။

1707. තීන්තමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි කතමානි තීති: අනඤ්ඤා-
තඤ්ඤාසාමීතින්ද්‍රියං, අඤ්ඤින්ද්‍රියං, අඤ්ඤාතාචන්ද්‍රියං. ඉමානි බො
භික්ඛවෙ, තීති ඉන්ද්‍රියානිති.

1. යාවකිවක්‍රමානං - මජ්ඣිම, සද්ධා

3. ඡළිත්ථිය වර්ගය

4.3. 1

පුනර්භව සූත්‍රය

1705. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඬිත්ථිය ... පඤ්ඤිත්ථිය යි. මහණෙනි, මම යම්තාක් මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයයන් අසත්‍යමයන් ආස්වාදයන් නිසිසරණයන් තතුසේ නො දන්නෙමි ද, මහණෙනි, ඒතාක් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙව්හි මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි අනුකතර වූ සමමාසමොධිය (=බුද්ධිත්වය) අවබෝධ කෙළෙමැ යි නො ම පිළිණ කෙළෙමි. මහණෙනි, මම යම් කලෙක මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයයන් අසත්‍යමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසිසරණයන් තතුසේ දන්නෙමි ද, මහණෙනි, එකල්හි මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙව්හි මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි අනුකතර වූ සමමාසමොධිය අවබෝධ කෙළෙමැ යි පිළින කෙළෙමි. මට පස්විකුම්භාණ ද පහළ විය. මාගේ අරහත්ඵලවිමුක්තිය නො සැලේ (නො පිරිහේ). මේ අන්තිම ඉපැදීම යි. දැන් පුනර්භවයෙක් නැතැ යි.

4. 3. 2

ජීවිතිත්ථිය සූත්‍රය

1706. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: ඉන්ද්‍රිය පුරිසිත්ථිය ජීවිතිත්ථිය යි. මහණෙනි, මොහු තුන් ඉඳුරෝ යි.

4. 3. 3

අඤ්ඤාත්ථිය සූත්‍රය

1707. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්, අනඤ්ඤාතඤ්ඤාසංඝාතීතිත්ථිය, අඤ්ඤිත්ථිය, අඤ්ඤාතාවිත්ථිය යි. මහණෙනි, මොහු තුන් ඉඳුරෝ යි.

4. 3. 4

එකබ්ථිසුත්තං

1708. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤාත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාත්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමත්තා පරිපූරතො අරහං හොති. තතො මුද්දතරෙහි අනාරා පරිනිබ්බාසී හොති. තතො මුද්දතරෙහි උපහච්චපරිනිබ්බාසී හොති. තතො මුද්දතරෙහි අසංඛාර පරිනිබ්බාසී හොති. තතො මුද්දතරෙහි සසංඛාරපරිනිබ්බාසී හොති. තතො මුද්දතරෙහි උද්ධංසොතො හොති අකනිට්ඨගාමී. තතො මුද්දතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්දතරෙහි එකබ්ථි හොති. තතො මුද්දතරෙහි කොලංකොලො හොති. තතො මුද්දතරෙහි සත්තකඛතභූපරමො¹ හොති. තතො මුද්දතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්දතරෙහි සද්ධානුසාරී හොතිති.

4. 3. 5

සුද්ධකසුත්තං

1709. ජයිමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි ඡ: වක්ඛුත්‍රියං සොතිත්‍රියං සානිත්‍රියං ජිවිත්‍රියං කායිත්‍රියං මනිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, ඡ ඉන්ද්‍රියානිති.

4. 3. 6

සොතාපනනසුත්තං

1710. ජයිමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි ඡ: වක්ඛුත්‍රියං -පෙ- මනිත්‍රියං. යතො බො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඉමෙසං ඡතං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අස්සාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සොතාපනෙනා අවිනිපාතධම්මො නියතො සමෙබ්බාසිපරායණොති.

4. 3. 7

අරහනසුත්තං

1711. ජයිමානි භික්ඛවෙ; ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි ඡ: වක්ඛුත්‍රියං -පෙ- මනිත්‍රියං. යතො බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමෙසං ඡතං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අස්සාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිත්වා අනුපාද විමුක්තො හොති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං ඛිණ්ණසම්මො වුසිත්වා කතකරණියො ඕභිතභාරො අනුප්පනං සද්දත්වා පරිකම්භෙහවසංඤ්ඤාප්තො සම්මදඤ්ඤාවිමුක්තොති.

4. 3. 4

එකබ්ඪී සූත්‍රය

1708. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිඤ්ඤිය ... පඤ්ඤාඤ්ඤිය යි, මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ ය. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිපුන් බැවින් රහත් වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අනාරාපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් උපහංචපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අසංඛාරපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සසංඛාරපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අකනිට්ඨංගාමී උභංගසොත වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සකදගාමී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් ඒකබ්ඪී (=එක් පිළිසඳක් ඇත්තේ) වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් කොලංකොල (=දෙතුන් පිළිසඳක් ඇත්තේ) වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සත්තකතතුපරම (=සත්වන පිළිසඳ කෙළවරකොට ඇත්තේ) වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සද්ධානුසාරී වේ යි.

4. 3. 5

සුඛක සූත්‍රය

1709. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වක්ඛුඤ්ඤිය සොනිඤ්ඤිය සානිඤ්ඤිය පිට්ඨිඤ්ඤිය කායිඤ්ඤිය මනිඤ්ඤිය යි. මහණෙනි, මොහු සඉදුරෝ යි.

4. 3. 6

සොතාපන්න සූත්‍රය

1710. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වක්ඛුඤ්ඤිය ... මනිඤ්ඤිය යි. මහණෙනි, යම් කලෙක අරිසවු මේ සසිඳුරන්ගේ සමුදයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතුසේ දැන ද, මහණෙනි, මේ අරිසවු සිවුඅපානි නොහෙන සැහැවි ඇති නියත වූ මතු තුන්මහ නමැති සමෙබ්බායිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුල් යි කියනු ලැබේ යි.

4. 3. 7

අරහත්ත සූත්‍රය

1711. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වක්ඛුඤ්ඤිය ... මනිඤ්ඤිය යි. මහණෙනි, යම්කලෙක මහණ මේ සසිඳුරන්ගේ සමුදයයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතුසේ දැන උපාදන රහිත ව මිදුනේ වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ඝට්ඨ කළ ආසුච ඇති වැස නිම වූ බඹසර ඇති කළ සිවුමහ කටයුතු ඇති බහා තැබූ කෙලෙස් බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි ස්වාභාවික ඇති ඝට්ඨ කළ භවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු රහතැයි කියනු ලැබේ යි.

4. 3. 8

බුද්ධසුත්තං

1712. ඡයිමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි කතමානි ඡ; චක්ඛන්ද්‍රියං -පෙ- මනින්ද්‍රියං. යාවනිවාහං භික්ඛවෙ, ඉමෙසං ඡතනං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං නාබ්භාඤ්ඤාසිං -පෙ- ඤ්ඤාණඤ්ඤා පන මෙ දස්සනං උදපාදී. අකුප්පා මෙ චෙතොවිමුක්ති. අයමග්ගිමා ඡාති. නත්ථිද්දති පුනබ්භාවොති.

4. 3. 9

සමණාබ්‍රාහ්මණසුත්තං

1713. ඡයිමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි කතමානි ඡ; චක්ඛන්ද්‍රියං -පෙ- මනින්ද්‍රියං. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙසං ඡතනං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං නප්පජානන්ති -පෙ- පජානන්ති -පෙ- සයං අභිඤ්ඤාසම්මකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්තිති.

4. 3. 10

දුතිය සමණාබ්‍රාහ්මණසුත්තං

1714. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා චක්ඛන්ද්‍රියං නප්පජානන්ති, චක්ඛන්ද්‍රියසමුදයං නප්පජානන්ති, චක්ඛන්ද්‍රියනිරෝධං නප්පජානන්ති, චක්ඛන්ද්‍රියනිරෝධගාමිනිපටිපදං නප්පජානන්ති. සොනින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- සානින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- ජීවිනින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- කායින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- මනින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති, මනින්ද්‍රියසමුදයං නප්පජානන්ති, මනින්ද්‍රියනිරෝධං නප්පජානන්ති, මනින්ද්‍රියනිරෝධගාමිනිපටිපදං නප්පජානන්ති -පෙ- පජානන්ති -පෙ- සයං අභිඤ්ඤා සම්මකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්තිති.

ඡළිත්ථියවග්ගො තතිසො.

තත්ත්වඥානං:

පුනබ්භාවො ජීවිතඤ්ඤා එකඛිජී ව සුද්ධං,
සොකාපග්ගොරහං බුද්ධො දොව ව සමණාබ්‍රාහ්මණානි.

4. 3. 8

බුද්ධ සූත්‍රය

1712. මහණෙනි, මේ ඉඤ්ඤ සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වක්ඛුඤ්ඤ ... මනීඤ්ඤ යි. මහණෙනි, මම යම්තාක් මේ සඉඤ්ඤත්ගේ සමුදයයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතුසේ නො දන්නෙමි ද ... මට පස්විකුම් නැණ ද පහළ විය. මාගේ අර්හත්ඵල විමුක්තිය නො සැලේ. මේ කෙළවර ඉපැදීම ය. දැන් පුනර්භවයෙක් නැතැ යි.

4. 3. 9

සමණබ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

1713. මහණෙනි, මේ ඉඤ්ඤ සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වක්ඛුඤ්ඤ ... මනීඤ්ඤ යි. මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතුසේ නො දනිත් ද ... දනිත් ද ... තුමු වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 3. 10

දුතිය සමණබ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

1714. මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ වක්ඛුඤ්ඤය නො දනිත්ද, වක්ඛුඤ්ඤ සමුදය නො දනිත්ද, වක්ඛුඤ්ඤ නිරෝධය නො දනිත්ද, වක්ඛුඤ්ඤ නිරෝධගාමීනීපටිපදාව නො දනිත්ද, සොනිඤ්ඤ නො දනිත්ද ... සානිඤ්ඤ නො දනිත් ද ... ජිවහිඤ්ඤ නො දනිත් ද ... කායිඤ්ඤ නො දනිත්ද ... මනීඤ්ඤ නො දනිත්ද, මනීඤ්ඤ සමුදය නො දනිත්ද, මනීඤ්ඤ නිරෝධය නො දනිත් ද, මනීඤ්ඤ නිරෝධගාමීනීපටිපදාව නො දනිත්ද ... දනිත්ද ... තුමු වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

තෙවැනි ඡළිඤ්ඤවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පුනබ්භව, ජීවිතීඤ්ඤ, අක්ඛඤ්ඤ, එකඛීඪී, සුඛක, සොනාපනන, අරහනන, බුද්ධ යි සූත්‍ර අටෙක් ද සමණබ්‍රාහ්මණ සූත්‍ර දෙකෙක් ද වෙති යි.

4. සුඛිනද්‍රියවග්ගො

4. 4. 1

සුඛකසුත්තං

1715. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ච: සුඛින්ද්‍රියං දුක්ඛින්ද්‍රියං සොමනසස්සින්ද්‍රියං දෙමනසස්සින්ද්‍රියං උපෙකඛින්ද්‍රියං, ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානිති.

4. 4. 2

සොතාපනනසුත්තං

1716. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ච: සුඛින්ද්‍රියං දුක්ඛින්ද්‍රියං සොමනසස්සින්ද්‍රියං දෙමනසස්සින්ද්‍රියං උපෙකඛින්ද්‍රියං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඉමෙසං පඤ්චනනං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ච අක්ඛගමඤ්ච අසසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසසරණඤ්ච යථාභූතං පජානාති, අයං චුච්චති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සොතාපනනො අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඛිපරායණොති.

4. 4. 3

අරහනනසුත්තං

1717. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ච: සුඛින්ද්‍රියං -පෙ- උපෙකඛින්ද්‍රියං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමෙසං පඤ්චනනං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ච අක්ඛගමඤ්ච අසසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසසරණඤ්ච යථාභූතං විදිතා අනුපාදා විමුක්තො භොති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං ඛිණ්ණසම්මො චුස්සිතවා කතකරණියො ඕභිතභාරො අනුප්පන්නං සද්දසො පරිකඛිණ්ණභවසංයොජනො සම්මදෙඤ්ඤවිමුක්තොති.

4. සුඛින්ද්‍රිය වර්ගය

4. 4. 1

සුඛක සූත්‍රය

1715. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය දුක්ඛින්ද්‍රිය සොමනස්සින්ද්‍රිය දෙමනස්සින්ද්‍රිය උපෙකක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි.

4. 4. 2

සොත සූත්‍රය

1716. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය දුක්ඛින්ද්‍රිය සොමනස්සින්ද්‍රිය දෙමනස්සින්ද්‍රිය උපෙකක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම් කලෙක අරිසවු තෙමේ මේ පසිදුරන්ගේ සමුදයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතු සේ දැනී ද, මහණෙනි, මේ අරිසවු තෙමේ සිවුඅපායෙහි නො හෙනසුලු නියත වූ සංකොධිය පිහිට කොට ඇති සෝචන් යි කියනු ලැබේ යි.

4. 4. 3

අරහන්ත සූත්‍රය

1717. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය ... උපෙකක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ මේ පසිදුරන්ගේ සමුදයයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන්, ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතුසේ දැන මිදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ඝෂය කළ ආසුව ඇති වැස නිම වූ බමසර ඇති කළ කටයුතු ඇති බහා තැබූ බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි ස්වාක්ඛී ඇති සහමුලින් ඝෂය වූ භවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු රහතැ යි කියනු ලැබේ යි.

4. 4. 4

සමණබ්බාහමණසුත්තං

1718. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං -පෙ- උපෙක්ඛින්ද්‍රියං. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසංසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසංසරණඤ්ඤා යථාභූතං නප්පජානන්ති -පෙ- පජානන්ති -පෙ- සයං අභිඤ්ඤාසම්මකතො උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

4. 4. 5

දුක්ඛය සමණබ්බාහමණසුත්තං

1719. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං -පෙ- උපෙක්ඛින්ද්‍රියං. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සුඛින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති, සුඛින්ද්‍රියසමුදයං නප්පජානන්ති, සුඛින්ද්‍රියනිරෝධං නප්පජානන්ති, සුඛින්ද්‍රියනිරෝධගාමීනිපටිපදං නප්පජානන්ති. දුක්ඛින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- සොමනස්සින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- දෙමනස්සින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- උපෙක්ඛින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති. උපෙක්ඛින්ද්‍රියං සමුදයං නප්පජානන්ති උපෙක්ඛින්ද්‍රියනිරෝධං නප්පජානන්ති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියනිරෝධගාමීනිපටිපදං නප්පජානන්ති -පෙ- පජානන්ති -පෙ- සයං අභිඤ්ඤාසම්මකතො උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

4. 4. 6

විහරිගසුත්තං

1720. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං -පෙ- උපෙක්ඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සුඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං සුඛං, කායිකං සාතං කායසම්මස්සජං සුඛං සාතං වෙද්ධිතං, ඉදං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සුඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දුක්ඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං දුක්ඛං කායිකං අසාතං කායසම්මස්සජං දුක්ඛං අසාතං වෙද්ධිතං, ඉදං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, දුක්ඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සොමනස්සින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, චේතසිකං සුඛං චේතසිකං සාතං මනෝසම්මස්සජං සුඛං සාතං වෙද්ධිතං, ඉදං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, සොමනස්සින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දෙමනස්සින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, චේතසිකං දුක්ඛං චේතසිකං අසාතං මනෝසම්මස්සජං දුක්ඛං අසාතං වෙද්ධිතං, ඉදං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, දෙමනස්සින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං වා චේතසිකං වා නෙව සාතං නාසාතං වෙද්ධිතං, ඉදං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චින්ද්‍රියානීති.

4. 4. 4

සමණධ්‍යාත්මණ සූත්‍රය

1718. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය ... උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නික්මයන්නන් තතු සේ නො දනිත්ද ... දනිත්ද ... තුමු වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 4. 5

දුතිය සමණධ්‍යාත්මණ සූත්‍රය

1719. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය ... උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සුඛින්ද්‍රිය නො දනිත් ද. සුඛින්ද්‍රියසමුදයය නො දනිත් ද සුඛින්ද්‍රියනිරෝධය නො දනිත් ද සුඛින්ද්‍රියනිරෝධ-ගාමිනිපටිපදාව නො දනිත් ද දුක්ඛින්ද්‍රිය නො දනිත් ද ... සොමනස්සින්ද්‍රිය නො දනිත් ද ... දෙමනස්සින්ද්‍රිය නො දනිත් ද ... උපෙක්ඛින්ද්‍රිය නො දනිත්ද...උපෙක්ඛින්ද්‍රියසමුදය නො දනිත්ද...උපෙක්ඛින්ද්‍රියනිරෝධය නො දනිත් ද... උපෙක්ඛින්ද්‍රියනිරෝධගාමිනිපටිපදාව නො දනිත් ... දනිත් ... තුමු වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 4. 6

විහරිත සූත්‍රය

1720. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය ... උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, සුඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති සුව වූ කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති මිහිරි වූ කාපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වේදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මේ සුඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දුක්ඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති දුක් වූ කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති අමිහිරි වූ කාපහසින් හටගත් දුක් වූ අමිහිරි වූ යම් වේදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මේ දුක්ඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සොමනස්සින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිත පිළිබඳ සුව වූ සිත පිළිබඳ මිහිරි වූ මනපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වේදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මේ සොමනස්සින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දෙමනස්සින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිත පිළිබඳ දුක් වූ සිත පිළිබඳ අමිහිරි වූ මනපහසින් හටගත් දුක් වූ අමිහිරි වූ යම් වේදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මේ දෙමනස්සින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, උපෙක්ඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, වක්‍ර සොන සාන ජිව්හාප්‍රසාද වස්තු කොට ඇත්තා වූ හෝ සිත පිළිබඳ වූ හෝ නො ම මිහිරි වූත් නොම අමිහිරි වූත් යම් වේදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මේ උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි.

4. 4. 7

දුතිය විභට්ඨසුත්තං

1721. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං -පෙ- උපෙකඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සුඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං සුඛං කායිකං සාතං කායසම්මසස්සජං සුඛං සාතං වෙදයිතං, ඉදං චුවච්ඡි භික්ඛවෙ, සුඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දුක්ඛින්ද්‍රියං: -පෙ- කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපෙකඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං වා චේතසිකං වා නෙව සාතං නාසාතං වෙදයිතං, ඉදං චුවච්ඡි භික්ඛවෙ, උපෙකඛින්ද්‍රියං. තත්‍ර භික්ඛවෙ යඤ්ඤා සුඛින්ද්‍රියං යඤ්ඤා සොමනස්සින්ද්‍රියං සුඛා සා වේදනා දට්ඨබ්බා. යඤ්ඤා දුක්ඛින්ද්‍රියං යඤ්ඤා දෙමනස්සින්ද්‍රියං තත්‍ර භික්ඛවෙ, දුක්ඛා සා වේදනා දට්ඨබ්බා. තත්‍ර භික්ඛවෙ, යම්ඳු¹ උපෙකඛින්ද්‍රියං අදුක්ඛමසුඛා සා වේදනා දට්ඨබ්බා. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාන්ද්‍රියානීති.

4. 4. 8

තතිය විභට්ඨසුත්තං

1722. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං -පෙ- උපෙකඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සුඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං සුඛං, කායිකං සාතං, කායසම්මසස්සජං සුඛං සාතං වෙදයිතං, ඉදං චුවච්ඡි භික්ඛවෙ, සුඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ දුක්ඛින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං දුක්ඛං කායිකං අසාතං, කායසම්මසස්සජං දුක්ඛං අසාතං වෙදයිතං, ඉදං චුවච්ඡි භික්ඛවෙ දුක්ඛින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සොමනස්සින්ද්‍රියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, චේතසිකං සුඛං චේතසිකං සාතං මනෝසම්මසස්සජං සුඛං සාතං වෙදයිතං. ඉදං චුවච්ඡි භික්ඛවෙ, සොමනස්සින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දෙමනස්සින්ද්‍රියං: යඤ්ඤා භික්ඛවෙ, චේතසිකං දුක්ඛං චේතසිකං අසාතං මනෝසම්මසස්සජං දුක්ඛං අසාතං වෙදයිතං. ඉදං චුවච්ඡි භික්ඛවෙ, දෙමනස්සින්ද්‍රියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපෙකඛින්ද්‍රියං. යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං වා චේතසිකං වා නෙවසාතං නාසාතං වෙදයිතං, ඉදං චුවච්ඡි භික්ඛවෙ, උපෙකඛින්ද්‍රියං.

4. 4. 7

දුකිය විභවග සූත්‍රය

1721. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය ... උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, සුඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති සුව වූ කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති මිහිරි වූ කාපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මෙය සුඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දුක්ඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: ... මහණෙනි, උපෙක්ඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, වක්ඛු සොන සාන ජිව්‍යාප්‍රසාදවාස්තුක වූ හෝ වෛතසික වූ හෝ නො ම මිහිරි වූ ත් නො ම අමිහිරි වූ ත් යම් වෙදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මේ උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එහි යම් සුඛින්ද්‍රියයකුත් යම් සොමනස්සි-න්ද්‍රියයකුත් වේ නම් එය සුවවෙදනා යි දැක්කයුතු. මහණෙනි, එහි යම් දුක්ඛින්ද්‍රියයකුත් යම් දෙමනස්සින්ද්‍රියයකුත් වේ නම් එය දුක් වෙදනා යි දැක්කයුතු. මහණෙනි, එහි යම් මේ උපෙක්ඛින්ද්‍රියයෙක් වේ නම් එය නොදුක් නොසුවවෙදනා යි දැක්කයුතු. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි.

4. 4. 8

තකිය විභවග සූත්‍රය

1722. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය ... උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, සුඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදවාස්තුක සුව වූ කායප්‍රසාදවාස්තුක මිහිරි වූ කාපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ සුඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දුක්ඛින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදවාස්තුක දුක් වූ කායප්‍රසාද-වාස්තුක අමිහිරි වූ කාපහසින් හටගත් දුක් වූ අමිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ දුක්ඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සොමනස්සින්ද්‍රියය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිත පිළිබඳ සුව වූ සිත පිළිබඳ මිහිරි වූ මනපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ සොමනස්සින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දෙමනස්සින්ද්‍රියය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිත පිළිබඳ දුක් වූ සිත පිළිබඳ අමිහිරි වූ මනපහසින් හටගත් දුක් වූ අමිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ දෙමනස්සි-න්ද්‍රියය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, උපෙක්ඛින්ද්‍රියය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, වක්ඛුරාදිවතු:ප්‍රසාදවාස්තුක වූ හෝ වෛතසික වූ හෝ නො ම මිහිරි වූ ත් නො ම අමිහිරි වූ ත් යම් වෙදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ.

තනු භික්ඛවෙ, යඤ්චි සුඛිත්ථිං යඤ්චි සොමනස්සිත්ථිං සුඛා සා වෙදනා දට්ඨබ්බා. තනු භික්ඛවෙ, යඤ්චි දුක්ඛිත්ථිං යඤ්චි දෙමනස්සිත්ථිං දුක්ඛා සා වෙදනා දට්ඨබ්බා. තනු භික්ඛවෙ, යම්දං උපෙක්ඛිත්ථිං අදුක්ඛමසුඛා සා වෙදනා දට්ඨබ්බා. ඉති ඛො භික්ඛවෙ, ඉමානි පඤ්චිත්ථියානි පඤ්චි භුක්ඛා තීනි භොගනි. තීනි භුක්ඛා පඤ්චි භොගානි පටියායෙනානි.

4. 4. 9

කට්ඨොපමසුත්තං

1723. පඤ්චිමානි භික්ඛවෙ, ඉත්ථියානි. කතමානි පඤ්චි: සුඛිත්ථිං සොමනස්සිත්ථිං දුක්ඛිත්ථිං දෙමනස්සිත්ථිං උපෙක්ඛිත්ථිං. සුඛවේදනියං භික්ඛවෙ, එස්සං පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛිත්ථිං. සො සුඛිත්තො ව සමානො සුඛිත්තොස්මිති පජානාති. තස්සෙව සුඛවේදනියස්ස එස්සස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වේදයිතං, සුඛවේදනියං එස්සං පටිච්ච උපපනං සුඛිත්ථිං තං නිරුජ්ඣති. තං චූපසමමති¹ පජානාති. දුක්ඛවේදනියං භික්ඛවෙ, එස්සං පටිච්ච උපපජ්ජති දුක්ඛිත්ථිං. සො දුක්ඛිත්තො ව සමානො දුක්ඛිත්තොස්මිති පජානාති. තස්සෙව දුක්ඛවේදනියස්ස එස්සස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වේදයිතං දුක්ඛවේදනියං එස්සං පටිච්ච උපපනං දුක්ඛිත්ථිං තං නිරුජ්ඣති. තං චූපසමමති පජානාති.

සොමනස්සවේදනියං භික්ඛවෙ, එස්සං පටිච්ච උපපජ්ජති සොමනස්සිත්ථිං. සො සුමිත්තො ව සමානො සුමිත්තොස්මිති පජානාති. තස්සෙව සොමනස්සවේදනියස්ස එස්සස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වේදයිතං සොමනස්සවේදනියං එස්සං පටිච්ච උපපනං සොමනස්සිත්ථිං, තං නිරුජ්ඣති. තං චූපසමමති පජානාති. දෙමනස්සවේදනියං භික්ඛවෙ, එස්සං පටිච්ච උපපජ්ජති දෙමනස්සිත්ථිං. සො දුමිත්තො ව සමානො දුමිත්තොස්මිති පජානාති. තස්සෙව දෙමනස්සවේදනියස්ස එස්සස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වේදයිතං දෙමනස්සවේදනියං එස්සං පටිච්ච උපපනං දෙමනස්සිත්ථිං, තං නිරුජ්ඣති. තං චූපසමමති පජානාති. උපෙක්ඛාවේදනියං භික්ඛවෙ, එස්සං පටිච්ච උපපජ්ජති උපෙක්ඛිත්ථිං. සො උපෙක්ඛිත්තො ව සමානො උපෙක්ඛිත්තොස්මිති පජානාති. තස්සෙව උපෙක්ඛාවේදනියස්ස එස්සස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වේදයිතං උපෙක්ඛාවේදනියං එස්සං පටිච්ච උපපනං උපෙක්ඛිත්ථිං, තං නිරුජ්ඣති. තං චූපසමමති පජානාති.

1. චූපසමමති - සායා.

මහණෙනි, එහි යම් සුඛින්ද්‍රියයෙකුත් යම් සොමනස්සින්ද්‍රියයෙකුත් වේ නම් එය සුවවේදනා යි දැක්කයුතු. මහණෙනි, එහි යම් දුක්ඛින්ද්‍රියයෙකුත් යම් දෙමනස්සින්ද්‍රියයෙකුත් වේ නම් එය දුක්වේදනා යි දැක්කයුතු. මහණෙනි, එහි යම් මේ උපෙක්ඛින්ද්‍රියයෙක් වේ නම් එය නොදුක් නොසුව වේදනා යි දැක්කයුතු. මහණෙනි, මෙසේ මේ පසිදුරෝ පස් අයුරු ව ත්‍රිවිධ වෙති, තුන් අයුරු ව පක්ඛවිධ වෙති යි.

4. 4. 9

කට්ඨාසම සූත්‍රය

1723. මහණෙනි, මේ ඉදුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය දුක්ඛින්ද්‍රිය සොමනස්සින්ද්‍රිය දෙමනස්සින්ද්‍රිය උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, සුව වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා සුඛින්ද්‍රිය උපදී. හෙතෙමේ හටගත් සුව ඇත්තේ ම සුඛිතයෙමි යි දැනගනී. සුවවේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, සුවවේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් සුඛින්ද්‍රියයෙක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ. එය සන්තිදේ යි දැනගනී. මහණෙනි, දුක්වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා දුක්ඛින්ද්‍රිය උපදී. හෙතෙමේ හටගත් දුක් ඇත්තේ ම දුක්ඛිතයෙමි යි දැනගනී. දුක්වේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, දුක්වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් දුක්ඛින්ද්‍රියයෙක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ, එය සන්තිදේ යි දැනගනී.

මහණෙනි, සොමනස්සවේදනාවට හිත වූ පහස නිසා සොමනස්සින්ද්‍රිය උපදී. හෙතෙමේ සුඛිත සිත් ඇත්තේ ම සුමනස්මි යි දැනගනී. සොමනස්සවේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, සොමනස්ස වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් සොමනස්සින්ද්‍රියයෙක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ, එය සන්තිදේ යි දැනගනී. මහණෙනි, දෙමනස්සවේදනාවට හිත වූ පහස නිසා දෙමනස්සින්ද්‍රියය උපදී. හෙතෙමේ දුක්ඛිත සිත් ඇත්තේ ම දුර්මනස්මි යි දැනගනී. දෙමනස්ස වේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, දෙමනස්ස වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් දෙමනස්සින්ද්‍රියයෙක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ, එය සන්තිදේ යි දැනගනී. මහණෙනි, මැදහත්වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපෙක්ඛින්ද්‍රිය උපදී. හෙතෙමේ මැදහත් බැව් ඇත්තේ ම උපෙක්ඛකයෙමි යි දැනගනී. උපෙක්ඛා වේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, උපෙක්ඛාවේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් උපෙක්ඛින්ද්‍රියයෙක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ. එය සන්තිදේ යි දැනගනී.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, ඒකං කට්ඨානං සඤ්ඤාචන්දනසමොධානා උසමා ජායති. තෙජො අභිනිබ්බතති. තෙසං යෙව කට්ඨානං නානාභාවා විනිකේඛපා¹ යා තජ්ජා උසමා සා නිරුජ්ඣති. සා චූපසමමති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සුඛවෙදනියං එසංසං පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛිත්ථියං. සො සුඛිත්තොව සමානො සුඛිත්තොසමීති පජානාති. තස්සෙව සුඛවෙදනියස්ස එසංසස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං, සුඛවෙදනියං එසංසං පටිච්ච උප්පන්නං සුඛිත්ථියං තං නිරුජ්ඣති, තං චූපසමමතිති පජානාති. දුක්ඛවෙදනියං -පෙ- සොමනස්සවෙදනියං -පෙ- දෙමනස්සවෙදනියං -පෙ- උපෙඛාවෙදනියං භික්ඛවෙ, එසංසං පටිච්ච උප්පජ්ජති උපෙඛිත්ථියං, සො උපෙඛිත්තොව සමානො උපෙඛිත්තොසමීති පජානාති. තස්සෙව උපෙඛාවෙදනියස්ස එසංසස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං, උපෙඛාවෙදනියං එසංසං පටිච්ච උප්පන්නං උපෙඛිත්ථියං, තං නිරුජ්ඣති, තං චූපසමමතිති පජානාතිති.

4. 4. 10

උප්පට්ඨාපිකසූත්තං

1724. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: දුක්ඛන්ද්‍රියං දෙමනස්සන්ද්‍රියං සුඛිත්ථියං සොමනස්සන්ද්‍රියං උපෙකන්ද්‍රියං. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අප්පමන්නස්ස ආතාපිනො පභිත්තනස්ස විහරතො උප්පජ්ජති දුක්ඛිත්ථියං. සො එවං පජානාති: “උප්පන්නං ඛො මෙ ඉදං දුක්ඛන්ද්‍රියං, තඤ්ඤා ඛො සන්තීතං සන්තීද්දා. සසඤ්ඤාරං සප්පච්චියං. තං චතු² අනිමිත්තං අනිද්දා. අසඤ්ඤාරං අප්පච්චියං දුක්ඛිත්ථියං උප්පජ්ජස්සති”ති නෙතං ධානං විජ්ජති සො දුක්ඛන්ද්‍රියඤ්ඤා පජානාති. දුක්ඛන්ද්‍රියනිරොධඤ්ඤා පජානාති. යත්ථ චූප්පන්නං දුක්ඛන්ද්‍රියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. තඤ්ඤා පජානාති. කත්ථ චූප්පන්නං දුක්ඛන්ද්‍රියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විච්චෙව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධර්මෙහි සචිත්තකං සචිදාරං විවෙකජං පිනිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. එත්ථ චූප්පන්නං දුක්ඛන්ද්‍රියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි දුක්ඛන්ද්‍රියස්ස නිරොධං තථත්තාය³ විත්තං උපසංහරති.⁴

1. නානාභාවනිකේඛපා - ස්‍යා.

2. තඤ්ඤා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. තද්දාය - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. උපසංහාසි - සී 1, 2.

මහණෙනි, යම්සේ ගිනිගානා දඩු දෙකෙක ගැටීමෙන් හා එක්-වීමෙන් උණුසුම උපදී ද, දුම හටගනී ද, ඒ දඩු දෙකේ ම වෙන් වීමෙන් වෙන් කොට තැබීමෙන් එයින් හටගත් යම් උණුසුමක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ ද, එය සන්තිදේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම සුවච්ඡේදනාවට හිත වූ පහසු නිසා සුඛින්ද්‍රිය උපදී. හෙතෙමේ හටගත් සුව ඇත්තේ ම සුඛිතයෙමි යි දනගනී. සුවච්ඡේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරෝධයෙන් එයින් හටගත් යම් චේදනාවක්, සුවච්ඡේදනාවට හිත වූ පහසු නිසා උපන් යම් සුඛින්ද්‍රියයෙක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ, එය සන්තිදේ යි දනගනී. දුක්ච්ඡේදනාවට හිත වූ ... සොම්නස්චේදනාවට හිත වූ ... දොමනස්චේදනාවට හිත වූ ... මැදහත්චේදනාවට හිත වූ පහසු නිසා උපෙක්ඛින්ද්‍රිය උපදී. හෙතෙමේ උපෙක්ඛා ඇත්තේ ම උපෙක්ඛකයෙමි යි දනගනී. උපෙක්ඛාච්ඡේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරෝධයෙන් එයින් හටගත් යම් චේදනාවක්, උපෙක්ඛාච්ඡේදනාවට හිත වූ පහසු නිසා උපන් යම් උපෙක්ඛින්ද්‍රියයෙක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ. එය සන්තිදේ යි දනගනී යි.

4. 4. 10

උප්පට්ඨාටික සූත්‍රය

1724. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: දුක්ඛින්ද්‍රිය, දොමනස්සින්ද්‍රිය, සුඛින්ද්‍රිය, සොමනස්සින්ද්‍රිය, උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මෙහි, නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති වී වෙසෙන මහණහට දුක්ඛින්ද්‍රිය උපදී. හේ මෙසේ දනගනී. මට මේ දුක්ඛින්ද්‍රිය උපන, හෙ ද නිමිති සහිත ය, නිදන සහිත ය, සංස්කාර සහිත ය, ප්‍රත්‍යය සහිත ය, ඒ දුක්ඛින්ද්‍රිය නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේය යන මෙකරුණ එකානතයෙන් නැත. හේ දුක්ඛින්ද්‍රියයන් දනගනී. දුක්ඛින්ද්‍රිය සමුදයයන් දනගනී. දුක්ඛින්ද්‍රියනිරෝධයන් දනගනී. යම් තැනක උපන් දුක්ඛින්ද්‍රිය නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වේ නම් එ ද දනගනී. කොහි උපන් දුක්ඛින්ද්‍රිය නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුසල් දහමුත්ගෙන් වෙන්ව ම චිත්තර්ක සහිත විචාර සහිත විචේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති පළමුවන දහනට පැමිණ වෙසේ. මෙහි උපන් දුක්ඛින්ද්‍රිය නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ දුක්ඛින්ද්‍රියයේ නිරෝධය දත්තේ ය, ඒ බැව් පිණිස සිත එළවා යි කියනු ලැබේ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අප්පමන්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තතස්ස විහරතො උප්පජ්ඣති දෙමනස්සිත්ථියං. සො එවං පජානාති: “උප්පන්නං ඛො මෙ ඉදං දෙමනස්සිත්ථියං. තස්ඤ්ඤ ඛො සනිමිත්තං, සනිද්දනං සසඤ්ඤාරං සප්පව්වයං. තං වත අනිමිත්තං අනිද්දනං අසඤ්ඤාරං අප්පව්වයං දෙමනස්සිත්ථියං උප්පජ්ඣස්සති”ති නෙතං ධානං විජ්ජති. සො දෙමනස්සිත්ථියස්ඤ්ඤා පජානාති. දෙමනස්සිත්ථියසමුදයස්ඤ්ඤා පජානාති. දෙමනස්සිත්ථියනිරෝධස්ඤ්ඤා පජානාති. යත්ථ චූප්පන්නං දෙමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති තස්ඤ්ඤ පජානාති. කත්ථ චූප්පන්නං දෙමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විතකකච්චාරානං චූප්පමා අජ්ඣාතං සමප්පාදනං වෙතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අච්චාරං සමාධිපං පිනිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසමපජ්ජ විහරති. එත්ථ චූප්පන්නං දෙමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි දෙමනස්සිත්ථියස්ස නිරෝධං තථත්තාය විතං උපසංහරති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අප්පමන්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තතස්ස විහරතො උප්පජ්ඣති සුඛිත්ථියං. සො එවං පජානාති: “උප්පන්නං ඛො මෙ ඉදං සුඛිත්ථියං. තස්ඤ්ඤ ඛො සනිමිත්තං සනිද්දනං සසඤ්ඤාරං සප්පව්වයං, තං වත අනිමිත්තං අනිද්දනං අසඤ්ඤාරං අප්පව්වයං සුඛිත්ථියං උප්පජ්ඣස්සති”ති නෙතං ධානං විජ්ජති. සො සුඛිත්ථියස්ඤ්ඤා පජානාති, සුඛිත්ථියසමුදයස්ඤ්ඤා පජානාති, සුඛිත්ථියනිරෝධස්ඤ්ඤා පජානාති, යත්ථ චූප්පන්නං සුඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති තස්ඤ්ඤ පජානාති. කත්ථ චූප්පන්නං සුඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු පීතියා ව චිරාගා උපෙබ්බකො ව විහරති. සතො ව සමපජානො සුඛස්ඤ්ඤා කායෙන පටිසංවෙදෙති යං තං අරියා ආවිකල්පානි උපෙබ්බකො සතිමා සුඛ-විහාරිති තතියජ්ඣානං උපසමපජ්ජ විහරති. එත්ථ චූප්පන්නං සුඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි සුඛිත්ථියස්ස නිරෝධං තථත්තාය විතං උපසංහරති.

මහණෙනි, මෙහි නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට දෙමනස්සන්දිය උපදී. හෙතෙමේ මෙසේ දැනගනී. මට මේ දෙමනස්සන්දිය උපන. එ ද නිමිති සහිත ය. නිදන සහිත ය. සංස්කාර සහිත ය. ප්‍රත්‍යය සහිත ය. ඒ දෙමනස්සන්දිය නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේ ය යන මේ කරුණ එකාන්තයෙන් නැත. හෙතෙම දෙමනස්සන්දියත් දැනගනී. දෙමනස්සන්දියසමුදයයත් දැනගනී. දෙමනස්සන්දියනිරෝධයත් දැනගනී. යම් තැනෙක උපන් දෙමනස්සන්දිය නිරවශෙෂ ව නිරුද්ධ වේ නම් එ ද දැනගනී කොහි උපන් දෙමනස්සන්දියය නිරවශෙෂ ව නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ විතර්ක විචාරයන් සන්තිදීමෙන් තම සිත්හි පැහැදීම ඇති සිතේ එකඟ බැව් ඇති විතර්ක රහිත විචාර රහිත සමාධියෙන් භටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති දෙවන දූහැනට පැමිණ වෙසෙයි. මෙහි උපන් දෙමනස්සන්දිය නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ දෙමනස්සන්දියයේ නිරෝධය දන්නේ ය. ඒ බැව් පිණිස සිත එළවා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙහි නොපමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට සුඛින්දිය උපදී. හේ මෙසේ දැනගනී. මට මේ සුඛින්දිය උපන. එ ද නිමිති සහිත ය. නිදන සහිත ය. සංස්කාර සහිත ය. ප්‍රත්‍යය සහිත ය. ඒ සුඛින්දියය නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේ ය යන මේ කරුණ එකාන්තයෙන් නැත. හෙතෙම සුඛින්දියයත් දැනගනී. සුඛින්දියසමුදයයත් දැනගනී. සුඛින්දියනිරෝධයත් දැනගනී. යම් තැනෙක උපන් සුඛින්දිය නිරවශෙෂ ව නිරුද්ධ වේ නම් එ ද දැනගනී. කොහි උපන් සුඛින්දිය නිරවශෙෂ ව නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ප්‍රීතියෙහිත් නො ඇල්මෙන් උපෙක්ක ව වෙසෙයි. සිහි ඇත්තේත් මනා දැනුම් ඇත්තේත් කයින් සුවත් විඳියි. ආයාසයෝ යම් ඒ දූහැනක් උපෙක්ක ඇත්තේ ය සිහි ඇත්තේ ය සුව විහරණ ඇත්තේ යයි කියත් නම් (ඒ) තෙවන දූහැනට පැමිණ වෙසෙ යි. මෙහි උපන් සුඛින්දිය නිරවශෙෂ ව නිරුද්ධ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ සුඛින්දියයේ නිරෝධය දන්නේ ය. ඒ බැව් පිණිස සිත එළවා යි කියනු ලැබේ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අපමනාසස ආනාපිනො පභිතතාසස විහරතො උපපජ්ඣති සොමනස්සිඤ්ඤියං. සො එවං පජානාති 'උපපතනං ඛො මෙ ඉදං සොමනස්සිඤ්ඤියං. තඤ්ඤි සනිමිතං සනිද්දනං සසඞ්ඛාරං සප්පච්චියං. තං චත අනිමිතං අනිද්දනං අසඞ්ඛාරං අප්පච්චියං සොමනස්සිඤ්ඤියං උපපජ්ජිමාසිති නෙතං යානං විජ්ජති. 'සො සොමනස්සිඤ්ඤියඤ්ඤි පජානාති. සොමනස්සිඤ්ඤියසමුදයඤ්ඤි පජානාති. සොමනස්සිඤ්ඤියනිරොධඤ්ඤි පජානාති. යස් චුප්පතනං සොමනස්සිඤ්ඤියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තඤ්ඤි පජානාති. කස් චුප්පතනං සොමනස්සිඤ්ඤියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සද්දෙමනස්සානං අස්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙබ්බාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සකානං උපසමපජ්ජ විහරති. එස් චුප්පතනං සොමනස්සිඤ්ඤියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි සොමනස්සිඤ්ඤියස්ස නිරොධං, තථතාය විතං උපසංහරති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අපමනාසස ආනාපිනො පභිතතාසස විහරතො උපපජ්ජති උපෙකඛිඤ්ඤියං. සො එවං පජානාති. 'උපපතනං ඛො මෙ ඉදං උපෙකඛිඤ්ඤියං. තඤ්ඤි ඛො සනිමිතං සනිද්දනං සසඞ්ඛාරං සප්පච්චියං' තං චත අනිමිතං අනිද්දනං අසඞ්ඛාරං අප්පච්චියං උපෙකඛිඤ්ඤියං උපපජ්ජිමාසිති නෙතං යානං විජ්ජති, සො උපෙකඛිඤ්ඤියඤ්ඤි පජානාති, උපෙකඛිඤ්ඤියසමුදයඤ්ඤි පජානාති, උපෙකඛිඤ්ඤියනිරොධඤ්ඤි පජානාති. යස් චුප්පතනං උපෙකඛිඤ්ඤියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති තඤ්ඤි පජානාති. කස් චුප්පතනං උපෙකඛිඤ්ඤියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතිකකමම සඤ්ඤාචෙදධිතනිරොධං උපසමපජ්ජ විහරති. එස් චුප්පතනං උපෙකඛිඤ්ඤියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි උපෙකඛිඤ්ඤියස්ස නිරොධං, තථතාය විතං උපසංහරති.

සුඛිනද්දියවග්ගො චතුසො.

තත්තුඥානං:

සුඤ්ඤාකං සොතො අරහං දුට්ඨෙ සමණබ්බාසමණා,
විහබ්බගත තයො චුන්නා කට්ඨො උප්පට්ඨාට්ඨකන්ති.

මහණෙනි, මෙහි නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට සොමනස්සින්ද්‍රිය උපදී. හෙතෙමේ මෙසේ දැනගනී: මට මේ සොමනස්සින්ද්‍රිය උපන. එ ද නිමිති සහිත ය, නිදන සහිත ය, සංස්කාර සහිත ය, ප්‍රත්‍යය සහිත ය. ඒ සොමනස්සින්ද්‍රිය නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේ ය යන මෙකරුණ එකාත්‍යයෙන් නැත්තේ ය. හෙතෙමේ සොමනස්සින්ද්‍රියයක් දැන ගනී. සොමනස්සින්ද්‍රියසමුදයයක් දැන ගනී. සොමනස්සින්ද්‍රියනිරෝධයක් දැනගනී. යම් තැනෙක උපන් සොමනස්සින්ද්‍රිය නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ නම් එයක් දැනගනී. කොහි උපන් සොමනස්සින්ද්‍රියය නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ සුවන් පැහිමෙන් දුකත් පැහිමෙන් පළමු ම සොමිනස්සේමනසුන්ගේ අස්තගමයෙන් නොදුක් වූ නොසුව වූ මැදහත් බැවින් හා සිහියෙන් හටගත් පිරිසුදු බැව් ඇති සිවුවන දුභැට පැමිණ වෙසෙයි. මෙහි උපන් සොමනස්සින්ද්‍රිය නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ. මහණෙනි, මේ මහණ සොමනස්සින්ද්‍රියයේ නිරෝධය දන්නේ ය. ඒ බැව් පිණිස සිත එලවා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙහි නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට උපෙක්ඛින්ද්‍රිය උපදී. හෙතෙමේ මෙසේ දැනගනී. මට මේ උපෙක්ඛින්ද්‍රිය උපන. එ ද නිමිති සහිත ය, නිදන සහිත ය, සංස්කාර සහිත ය, ප්‍රත්‍යය සහිත ය. ඒ උපෙක්ඛින්ද්‍රිය නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේ ය යන මෙකරුණ එකාත්‍යයෙන් නැත. හෙතෙමේ උපෙක්ඛින්ද්‍රියයක් දැනගනී, උපෙක්ඛින්ද්‍රියසමුදයයක් දැනගනී, උපෙක්ඛින්ද්‍රියනිරෝධයක් දැනගනී, යම් තැනෙක උපන් උපෙක්ඛින්ද්‍රිය නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ නම් එ ද දැනගනී. කොහි උපන් උපෙක්ඛින්ද්‍රිය නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් නෙවසංඝස්සුනාසංඝස්සුනන්තය ඉක්මවා සංඝස්සුවෙදයිනනිරෝධයට පැමිණ වෙසේ. මෙහි උපන් උපෙක්ඛින්ද්‍රිය නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ. මහණෙනි, මේ මහණ උපෙක්ඛින්ද්‍රියයේ නිරෝධය දන්නේ ය. ඒ බැව් පිණිස සිත එලවා යි කියනු ලැබේ යි.

සිවුවැනි සුඛින්ද්‍රිය වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:-

සුඛක, සොනාපනන, අරහත්ත යි සූත්‍ර තුනෙකි. සමණබ්‍රාහ්මණ සූත්‍ර දෙකෙකි. විභඩ්‍ධ නමින් තුනෙක් කියන ලදී. කට්ඨාසම, උප්පට්ඨාසම යි සූත්‍ර දෙකකි යි මුළුල්ල දශයෙකි.

5. ජරාවගො

4. 5. 1

ජරාසූතං

1725. එකං සමයං හගවා සාවතපීයං විහරති පුබ්බාරාමෙ මහාරමානුසාසාදෙ. තෙන බො පන සමයෙන හගවා සායනහසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො පට්ඨානපෙ¹ නිසිනො හොති පිට්ඨිං ඔතාපයමානො. අථ බො ආයස්මා ආනඤ්ඤා යෙන හගවා තෙනුපසඬාමි. උපසඬාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා හගවතො ගතතානි පාණිනා අනොමජ්ජනො හගවන්තං එතදවොච: “අවජරියං හනෙත, අබ්බතං හනෙත, න වෙචදන්ති² හනෙත, හගවතො තාව පරිසුද්ධො හොති ජව්වණෙණා පරියොදනො. සිට්ඨානි ච ගතතානි සබ්බානි³ වලිජාතානි.⁴ පුරතො පබ්භාරො ච කායො. දිස්සති ච ඉන්ද්‍රියානං අක්කප්පනං: වක්ඛන්ද්‍රියස්ස සොතින්ද්‍රියස්ස සාතින්ද්‍රියස්ස ජිව්හින්ද්‍රියස්ස කායින්ද්‍රියස්සාති.

එවං හෙතං ආනඤ්ඤා හොති ජරාධමෙමා යොඤ්ඤෙඤ්ඤා. බ්‍යාධිධමෙමා ආරොගො. මරණධමෙමා ජීවිතෙ. න වෙච තාව පරිසුද්ධො හොති ජව්වණෙණා පරියොදනො. සිට්ඨානි ච හොතානි ගතතානි සබ්බානි වලිජාතානි. පුරතො පබ්භාරො ච කායො. දිස්සති ච ඉන්ද්‍රියානං අක්කප්පනං: වක්ඛන්ද්‍රියස්ස සොතින්ද්‍රියස්ස සාතින්ද්‍රියස්ස ජිව්හින්ද්‍රියස්ස කායින්ද්‍රියස්සාති. ඉදමවොච හගවා. ඉදං වත්වා සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්වා:

ධිතං⁵ ජමේ ජරෙ අත්ථු දුබ්බණ්ණකරණී ජරෙ,
තාව මනොරමං බිම්බං ජරාය අභිමද්දතං.

යො⁶ ච වස්සසතං ජීවෙ සොපි මච්චපරායණො⁷
න කිංඤ්චි පරිවජ්ජති සබ්බමෙවාභිමද්දතිති.

4. 5. 2

උණණාහබ්බාහමණසූතං

1726. අථ බො උණණාහො බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසඬාමි. උපසඬාමිත්වා හගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදන්තියං කථං සාරාණියං විතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි, එකමන්තං නිසිනො බො උණණාහො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච: “පඤ්චමානි හො ගොතම, ඉන්ද්‍රියානි නානාවිසයානි නානාගොවරානි න අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස ගොවරවිසයං පට්චනුභොනති. කතමානි පඤ්ච: වක්ඛන්ද්‍රියං - පෙ - කායින්ද්‍රියං. ඉමෙයං නු බො හො ගොතම, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොවරානං න අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස ගොවරවිසයං පට්චනුභොනත්තානං කිං පටිසරණං කො ච නෙසං ගොවරවිසයං පට්චනුභොතිති.

1. පට්ඨානපෙ - ස්‍යා.

2. වෙචදන්ති - මජ්ඣ.

3. සබ්බානි - ස්‍යා 1 සි 1, 2.

4. වලිජාතානි - මජ්ඣ.

5. ධිතං - සිමු, ධිතං - ස්‍යා.

6. යොපි - ස්‍යා.

7. සබ්බමෙවාභිමද්දතං - ස්‍යා.

5. ජරාවර්ගය

4. 5. 1

ජරා සූත්‍රය

1725. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවන සමීපයෙහි මීගාරමාතුපාසාද නම් පූර්වාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්කල පලසමවතින් නැගී සිටි සේක් වෙහෙර පසුපස සෙවනෙහි පිට තවමින් වැඩහුන් සේක් වෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවසව අතින් පිරිමදිමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, ඇසිරියෙකි, වහන්ස, පුදුමයෙකි, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිව්පැහැය පෙරමෙන් දැන් නො ද පිරිසිදු වේ. නො ද භාත්පසින් බබළන්නේ වේ. සියලු අවසවයෝ ලිහිල්හ. හටගත් රැළි ඇතියහ. කය ද ඉදිරියට නැඹුරු වූයේ ය. ඉඳුරන්ගේත් එනම්: චක්ඛුන්ද්‍රියයේත් සොතින්ද්‍රියයේත් ඝාතීන්ද්‍රියයේත් ජීවිතින්ද්‍රියයේත් කායින්ද්‍රියයේත් වෙනස් බවෙක් පෙනේ.

ආනන්ද, ඒ එසේ ම ය. යොවුන් බැවිහි දිරන ස්වභාව ඇත්තේ නිරෝගි බැවිහි රොගී ස්වභාව ඇත්තේ දිවියෙහි මැරෙන ස්වභාව ඇත්තේ වෙයි. සිව්පැහැය ඒතාක් නො ද පිරිසිදු වේ. නො ද භාත්පසින් බබළන්නේ වේ. සියලු අවසවයෝ ලිහිල් වූවාහු හටගත් රැළි ඇත්තාහු ද වෙති. කය ද ඉදිරියට නැඹුරු වූයේ වේ. ඉඳුරන්ගේ ද එනම් චක්ඛුන්ද්‍රියයේත් සොතින්ද්‍රියයේත් ඝාතීන්ද්‍රියයේත් ජීවිතින්ද්‍රියයේත් කායින්ද්‍රියයේත් වෙනස්බවෙක් පෙනේ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදුරා යළි මතු ද මෙය වදළ සේක:

එමිබල ලාමක ජරාව, දුර්වර්ණනා කරනසුලු ජරාව, තට නින්ද වේවා. එතාක් මනරම් සිරුර ජරාවෙන් මඩනා ලද්දේ ය.

යමෙක් සියවසක් ජීවත්වනු දු හෙතෙමේත් මරු වසහ වන්නේ ය. කිසිවක් අත් නො හරී. සියල්ල ම මැඩලා යි.

4. 5. 2

උණ්ණාහබ්බාත්මණ සූත්‍රය

1726. එකල්හි උණ්ණාහ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් උණ්ණාහ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය: “හවත් ගෞතමයෙනි, මේ පසිඳුරෝ වෙන් වෙන් විෂය ඇත්තාහු වෙන් වෙන් අරමුණු ඇත්තාහු ඔවුනොවුන්ගේ අරමුණු විෂය නො විඳිත්. කවර පසෙක් ද යත්: චක්ඛුන්ද්‍රියය ... කායින්ද්‍රිය යි. හවත් ගෞතමයෙනි, වෙන් වෙන් විෂය ඇති වෙන් වෙන් අරමුණු ඇති ඔවුනොවුන්ගේ අරමුණු විෂය නො විඳිනා මේ පසිඳුරන්ට කිමෙක් පිළිසරණ ද? කවරෙක් ඔවුන්ගේ අරමුණු විෂය විඳි ද යි.

පඤ්චමානි බ්‍රාහ්මණ, ඉන්ද්‍රියානි නානාවිසයානි නානාගොවරානි න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොවරවිසයං පවචනුහොනති. කතමානි පඤ්ඤා චක්ඛන්ද්‍රියං -පෙ- කායින්ද්‍රියං. ඉමෙසං බො බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොවරානං න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොවරවිසයං පවචනුහොන්තානං මනො පටිසරණං. මනොව¹ තෙසං ගොවරවිසයං පවචනුහොතිති. මනස්ස පන හො ගොතම කිං පටිසරණනති? මනස්ස බො බ්‍රාහ්මණ, සති පටිසරණනති. සතිසා පන හො ගොතම, කිං පටිසරණනති? සතිසා බො බ්‍රාහ්මණ, විමුක්ති පටිසරණනති. විමුක්තිසා පන හො ගොතම කිං පටිසරණනති? විමුක්තිසා බො බ්‍රාහ්මණ, නිබ්බානං පටිසරණනති. නිබ්බානස්ස පන හො ගොතම, කිං පටිසරණනති? අවචසරා බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤා. නාසකඛි පඤ්ඤස්ස පරියන්තං ගහෙතුං. නිබ්බානොගධං හි බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මවරියං චුස්සති නිබ්බානපරායණං නිබ්බානපරියොසානනති. අථ බො උණ්ණාහො බ්‍රාහ්මණො භගවතො භාසිතං අභිනද්දිකා අනුමොදිකා උච්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙකා පදක්ඛණං කකා පසකමි.

අථ බො භගවා අවිරපකකන්තො උණ්ණාහො බ්‍රාහ්මණො භික්ඛු ආමන්තෙසි; “සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, කුටාගාරෙ වා කුටාගාරසාලායං වා² පාවිතවාතපානා සුරියෙ උග්ගච්ඡන්තො වාතපානෙන රැඹි පටිසිකා කවාස්ස පතිට්ඨිතාති. පච්ඡිමාය භන්තෙ භික්ඛියනති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, උණ්ණාහස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තථාගතෙ සද්ධා නිවිට්ඨා, මූලජාතා පතිට්ඨිතා දළ්ඣා අසංභාරියා සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මුණා වා කෙනවි වා ලොකස්මිං. ඉමමහි වෙ භික්ඛවෙ, සමයෙ උණ්ණාහො බ්‍රාහ්මණො කාලං කරෙය්‍ය, නත්ති තං සංයොජනං යෙන සංයොජනෙන සංයුතො උණ්ණාහො බ්‍රාහ්මණො පුන ඉමං ලොකං ආගමෙජ්ජය්‍යාති.

4. 5. 3

සාකෙතසුත්තං

1727. එකං සමයං භගවා සාකෙතෙ විහරති අක්ඝනවනෙ මීගදයෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමන්තෙසි. අත්ති නු බො භික්ඛවෙ පරියායො යං පරියායං ආගමම යානි පඤ්චන්ද්‍රියානි තානි පඤ්ඤා බලානි හොන්ති, යානි පඤ්ඤා බලානි තානි පඤ්චන්ද්‍රියානි හොන්තිති? භගවමුලුකා නො භන්තො, ධම්මො -පෙ-

1. මනො ව - ස්‍යා, සි 1.

2. කුටාගාරං වා කුටාගාරසාලා වා උත්තරාය - සිමු.

බමුණ, මේ පසිඳුරෝ වෙන් වෙන් විෂය ඇත්තාහු වෙන් වෙන් අරමුණු ඇත්තාහු ඔවුනොවුන්ගේ අරමුණු විෂය නො විඳිත්. කවර පසෙක් ද යත්: වක්කුඤ්ඤය ය ... කායිඤ්ඤය යි. බමුණ, වෙන් වෙන් විෂය ඇති වෙන් වෙන් අරමුණු ඇති ඔවුනොවුන්ගේ අරමුණු විෂය නො විඳින මේ පසිඳුරන්ට සිත පිළිසරණ යි. සිත ම ඔවුන්ගේ අරමුණු විෂය විඳී යි. භවත් ගෞතමයෙනි, සිතට කිමෙක් පිළිසරණ ද යි? බමුණ, සිතට සිතිය පිළිසරණ යි. භවත් ගෞතමයෙනි, සිතියට කිමෙක් පිළිසරණ ද යි? බමුණ, සිතියට විමුක්තිය පිළිසරණ යි. භවත් ගෞතමයෙනි, විමුක්තියට කිමෙක් පිළිසරණ ද යි? බමුණ, විමුක්තියට නිවන පිළිසරණ යි. භවත් ගෞතමයෙනි, නිවනට කිමෙක් පිළිසරණ ද යි? බමුණ ප්‍රශ්නය ඉක්මවා ගියෙහි ය. ප්‍රශ්නයෙහි කෙළවර ගැනීමට නො හැකි විය. බමුණ නිවනට ඇතුළත් වූවක් නිවන පිහිට කොට ඇත්තක් නිවන කෙළවර කොට ඇත්තක් කොට බලසර වෙසෙන්නේ යි. එකල්හි උණණාභ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට ගියේ ය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උණණාභ බමුණා නික්ම ගිය නොබෝ කලකින් භික්ෂූන් ඇමතුවේක. මහණෙනි, කුච්ඟෙයක හෝ කුච්ඟේහලක හෝ පෙරදිග වාකවුළු යම් සේ ද හිරු උදවන කල්හි වාකවුළුවෙන් හිරුරැස් පිවිස කොහි පිහිටියා වන්නේ ද යි? වහන්ස, පැසුළු බිතෙහි ය, මහණෙනි, එසෙයින් ම උණණාභ බමුණාට තථාගතයන් කෙරෙහි ඇතුළට පිවිසි හටගත් මුල් ඇති දැඩි වූ මහණකු විසින් හෝ බමුණකු විසින් හෝ දෙවියකු විසින් හෝ මරකු විසින් හෝ බලකු විසින් හෝ ලොව කිසිවකු විසින් හෝ නො වැනසිය හැකි සැදැහැ පිහිටියා ය. මහණෙනි, ඉඳින් උණණාභ බමුණු මෙසමයෙහි කල්‍රිය කරන්නේ නමුදු යම් සංයෝජනයෙකින් යුත් උණණාභ බමුණු නැවත මෙලොවට පැමිණෙන්නේ නම් එබඳු සංයෝජනයෙක් නැතැ යි.

4. 5. 3

සාකෙතසුත්‍රය

1727. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාකෙතනුවර සමීපයෙහි මිගදය නම් වූ අඳුන්වෙනෙහි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුවේක: මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ යම් කෙනෙක් පසිඳුරෝ වෙන් නම් ඔහු පස්බලයෝ වෙද්ද? යම් කෙනෙක් පස්බලයෝ වෙන් නම් ඔහු පසිඳුරෝ වෙද්ද? එබඳු නයෙක් ඇද්ද යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු භගවත්හු මුල් කොට ගෙන ඇතියහ ...

අත්ථි භික්ඛවෙ පරියායො යං පරියායං ආගමම යානි පඤ්චන්ද්‍රියානි තානි පඤ්ඤා බලානි භොගානි, යානි පඤ්ඤා බලානි තානි පඤ්චන්ද්‍රියානි භොගානි. කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම යානි පඤ්චන්ද්‍රියානි තානි පඤ්ඤා බලානි භොගානි, යානි පඤ්ඤා බලානි තානි පඤ්චන්ද්‍රියානි භොගානි: යං භික්ඛවෙ, සඤ්ඤායං තං සඤ්ඤාබලං, යං සඤ්ඤාබලං තං සඤ්ඤායං. යං චිරිසින්ද්‍රියං තං චිරියබලං, යං චිරියබලං තං චිරිසින්ද්‍රියං, යං සතින්ද්‍රියං තං සතිබලං, යං සතිබලං තං සතින්ද්‍රියං. යං සමාධින්ද්‍රියං තං සමාධිබලං, යං සමාධිබලං තං සමාධින්ද්‍රියං. යං පඤ්ඤාන්ද්‍රියං තං පඤ්ඤාබලං, යං පඤ්ඤාබලං තං පඤ්ඤාන්ද්‍රියං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නදී පාවිනනිත්තා පාවිනපොණා පාවින-පඤ්ඤාරා, තස්සා අස්ස මජ්ඣෙ! දීපො, අත්ථි භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා එකො සොත්තොත්ථෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති. අත්ථි පන භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා දෙව සොත්තානිත්ථෙව. සඤ්ඤා ගව්ඡති. කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා එකො සොත්තොත්ථෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති? යං² භික්ඛවෙ, තස්ස දීපස්ස පුරන්තිමනො³ උදකං යඤ්ඤා පච්ඡිමනො උදකං, අයං ඛො භික්ඛවෙ පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්ස නදියා එකො සොත්තොත්ථෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති. කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා දෙව සොත්තානිත්ථෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති, යං භික්ඛවෙ, තස්ස දීපස්ස උත්තරනො උදකං යඤ්ඤා දක්ඛිණනො උදකං, අයං ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා දෙව සොත්තානිත්ථෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යං සඤ්ඤායං තං සඤ්ඤාබලං යං සඤ්ඤාබලං තං සඤ්ඤායං -පෙ- යං පඤ්ඤාන්ද්‍රියං තං පඤ්ඤාබලං, යං පඤ්ඤාබලං තං පඤ්ඤාන්ද්‍රියං. පඤ්ඤානං භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතා බහුලිකතතා භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙත්තොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨංච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සමිකතවා උපසම්පජ්ඣ විහරතිති.

4. 5. 4

පුබ්බකොට්ඨකසුත්තං

1728. එකං සමයං හගවා සාවතථීයං විහරති පුබ්බකොට්ඨකෙ. තත්‍ර ඛො හගවා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං ආමනොගාමි. සද්දහාසි⁴ නං සාරිපුත්ත, සඤ්ඤායං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගාමං හොති, අමතපරායනං අමතපරියොසානං, චිරිසින්ද්‍රියං -පෙ- සතින්ද්‍රියං -පෙ- සමාධින්ද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤාන්ද්‍රියං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගාමං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානානි?

1. තස්සා මජ්ඣෙ - මජ්ඣං, සායා.

2. යඤ්ඤා - මජ්ඣං, සායා.

3. පුරිමනො - මජ්ඣං.

4. සද්දහසි - මජ්ඣං, සායා.

මහණෙනි යම් නයකට පැමිණ යම් කෙනෙක් පසිඳුරෝ වෙත් නම් ඔහු පස්බලයෝ වෙද්ද, යම් කෙනෙක් පස්බලයෝ වෙත් නම් ඔහු පසිඳුරෝ වෙද්ද, එබඳු නයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ යම් කෙනෙක් පසිඳුරෝ වෙත් නම් ඔහු පස්බලයෝ වෙද්ද, යම් කෙනෙක් පස්බලයෝ වෙත් නම් ඔහු පසිඳුරෝ වෙද්ද, ඒ නය කවරේ ද, යත්: මහණෙනි, යමෙක් සද්ධිනාදියය වේ නම් එය සඤ්ඤාබලය වේ. යමෙක් සඤ්ඤාබලය වේ නම් එය සද්ධිනාදියය වේ. යමෙක් විරිඨිනාදියය වේ නම් එය විරිඨබලය වේ. යමෙක් විරිඨබලය වේ නම් එය විරිඨිනාදියය වේ. යමෙක් සතිනාදියය වේ නම් එය සතිබලය වේ. යමෙක් සතිබලය වේ නම් එය සතිනාදියය වේ. යමෙක් සමාධිනාදියය වේ නම් එය සමාධිබලය වේ. යමෙක් සමාධිබලය වේ නම් එය සමාධිනාදියය වේ. යමෙක් පඤ්ඤානාදියය වේ නම් එය පඤ්ඤාබලය වේ. යමෙක් පඤ්ඤාබලය වේ නම් එය පඤ්ඤානාදියය වේ.

මහණෙනි, යම්සේ පෙරදිගට නැමුණු පෙරදිගට නැමුරු වූ පෙරදිගට බර වූ නදියක් වේද. එහි මැද දිවයිනෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි එක ම සැඩපහරෙකැයි ගිණුමට යේ නම් එබඳු නයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි දෙසැඩපහරෙකැයි ම ගිණුමට යේ නම් එබඳු නයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි එක ම සැඩපහරෙකැයි ගිණුමට යේ නම් ඒ නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ඒ දිවයිනෙහි පෙරදිග කෙළවර යම් දියෙක් වේද. පැළදිග කෙළවර යම් දියෙකුත් වේද, මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි එක ම දියපහරෙකැයි ගිණුමට යේ නම් මේ ඒ නයයි. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි දෙදියපහරෙකැයි ම ගිණුමට යේ නම් ඒ නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ඒ දිවයිනෙහි උතුරු කෙළවර යම් දියෙක් වේද, දකුණු කෙළවර යම් දියකුත් වේද මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි දෙදියපහරෙකැයි ම ගිණුමට යේ නම් මේ ඒ නයයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යමෙක් සද්ධිනාදියය වේ නම් එය සඤ්ඤාබලය වේ. යමෙක් සඤ්ඤාබලය වේ නම් එය සද්ධිනාදියය වේ ... යමෙක් පඤ්ඤානාදියය වේ නම් එය පඤ්ඤාබලය වේ. යමෙක් පඤ්ඤාබලය වේ නම් එය පඤ්ඤානාදියය වේ. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් වැඩූ බැවින් මහණනෙමේ ආශ්‍රවයන් ඝෂය කිරීමෙන් අනාශ්‍රව වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිට්‍ර දුම්බයෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දූන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ යි.

4. 5. 4

පුබ්බ කොට්ඨක සූත්‍රය

1728. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි පුබ්බකොට්ඨකයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් ඇමතු සේක: සාරිපුත්ත සද්ධිනාදිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ. විරිඨිනාදිය ... සතිනාදිය ... සමාධිනාදිය ... පඤ්ඤානාදිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි තෙපි හදහවූ ද යි.

නධාතං එත්ථ භගොන, භගවතො සද්ධාය ගව්ඡාමි ‘‘සද්ධිඤ්ඤා-
භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමනපරායනං අමනපරියොසානං
-පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤා භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමන-
පරායනං අමනපරියොසානං. යෙසං හි භගොන, අඤ්ඤානං අසංස-
අදිට්ඨං¹ අවිදිතං අසඤ්ඤිකතං අභිසංසිතං² පඤ්ඤාය, තෙ තත්ථ පරෙසං
සද්ධාය ගව්ඡෙය්‍යාං: සද්ධිඤ්ඤා භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං
හොති අමනපරායනං අමනපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤා භාවිතං
බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමනපරායනං අමනපරියොසානං.
යෙසංකඤ්ඤා ධො එතං භගොන, ඤානං දිට්ඨං විදිතං සඤ්ඤිකතං භිසංසිතං
පඤ්ඤාය, නිකංකඤ්ඤා තෙ තත්ථ නිබ්බිට්ඨිකිල්ලා, සද්ධිඤ්ඤා භාවිතං
බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමනපරායනං අමනපරියොසානං -පෙ-
පඤ්ඤාඤ්ඤා භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමනපරායනං
අමනපරියොසානං. මහාභව්‍යං ධො එතං භගොන, ඤානං දිට්ඨං
විදිතං සඤ්ඤිකතං භිසංසිතං පඤ්ඤාය. නිකංකඤ්ඤා තෙ තත්ථ නිබ්බිට්ඨිකිල්ලා
සද්ධිඤ්ඤා භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමනපරායනං
අමනපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤා භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං
හොති අමනපරායනං අමනපරියොසානං.

සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යෙසං භෙතං³ සාරිපුත්ත, අඤ්ඤානං අසංස-
අදිට්ඨං අවිදිතං අසඤ්ඤිකතං අභිසංසිතං පඤ්ඤාය තෙ තත්ථ පරෙසං
සද්ධාය ගව්ඡෙය්‍යාං, සද්ධිඤ්ඤා භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං
හොති අමනපරායනං අමනපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤා භාවිතං
බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමනපරායනං අමනපරියොසානං.
යෙසංකඤ්ඤා ධො එතං සාරිපුත්ත, ඤානං දිට්ඨං විදිතං සඤ්ඤිකතං
භිසංසිතං පඤ්ඤාය නිකංකඤ්ඤා තෙ තත්ථ නිබ්බිට්ඨිකිල්ලා, සද්ධිඤ්ඤා
භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමනපරායනං අමනපරියොසානං
-පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤා භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං හොති අමන-
පරායනං අමනපරියොසානං.

1. අඤ්ඤානං අදිට්ඨං - සායා.

2. අභිසංසිතං - සී 1, සායා.

3. යෙසංකඤ්ඤා නං - සායා.

වහන්ස, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වෙයි ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වෙයි. මෙහි ලා මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ (වදන්) ඇදහීමෙන් (නිමාවට) නො යෙමි. වහන්ස, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි යම් කෙනකුත් විසින් නො දන්නා ලද්දේ නො දක්නා ලද්දේ අවබෝධ නො කරන ලද්දේ නො පසක් කරන ලද්දේ නුවනින් නො පහස්නා ලද්දේ වන්නේ නම් ඔහු එහිලා මෙරමා (වදන්) ඇදහීමෙන් (නිමාවට) යන්නාහු ය. වහන්ස, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි යම් කෙනකුත් විසින් මෙය දන්නා ලද්දේ දක්නා ලද්දේ අවබෝධ කරන ලද්දේ පසක් කරන ලද්දේ නුවනින් පහස්නා ලද්දේ වේ නම් ඔහු එහි ලා නිසැක වූවාහු පහවූ විවික්ච්ඡා ඇත්තාහු වෙත්. වහන්ස, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි ම විසින් මෙය දන්නා ලද්දේ ය. දක්නා ලද්දේ ය. අවබෝධ කරන ලද්දේ ය. පසක් කරන ලද්දේ ය. නුවණින් පහස්නා ලද්දේ ය. මම එහිලා නිසැකයෙමි. පහ වූ විවික්ච්ඡා ඇතියෙමි යි.

සාරිපුත්ත මැනවි, මැනවි, සාරිපුත්ත, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි යම් කෙනකුත් විසින් මෙය නොදන්නා ලද්දේ නො දක්නා ලද්දේ අවබෝධ නො කරන ලද්දේ නො පසක් කරන ලද්දේ නුවණින් නො පහස්නා ලද්දේ වන්නේ නම් ඔහු එහිලා මෙරමා (වදන්) ඇදහීමෙන් (නිමාවට) යන්නාහු ය. සාරිපුත්ත, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි යම් කෙනකුත් විසින් මෙය දන්නා ලද්දේ දක්නා ලද්දේ අවබෝධ කරන ලද්දේ පසක් කරන ලද්දේ නුවණින් පහස්නා ලද්දේ වේ නම් ඔහු එහිලා නිසැකයහ. පහ වූ විවික්ච්ඡා ඇතියහ යි.

4. 5. 5

පුබ්බාරාමසූතනං.

1729. එකං සමයං හගවා සාවකපීයං විහරති පුබ්බාරාමෙ මීගාරමාතුපාසාදෙ. නු ඛො හගවා භික්ඛු ආමන්තසි -පෙ-කතින්තං¹ නු ඛො භික්ඛවෙ ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතා බහුලිකතතා ඛිණ්ණසථො භික්ඛු අක්ඛං ව්‍යාකරොති: “ඛිණ්ණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි”ති. හගවමුලකා නො හන්ත, ධම්මා -පෙ- එකස්ස ඛො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියස්ස භාවිතතා බහුලිකතතා ඛිණ්ණසථො භික්ඛු අක්ඛං ව්‍යාකරොති: “ඛිණ්ණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි”ති. කතමස්ස එකස්ස? පඤ්ඤාදිත්‍රියස්ස. පඤ්ඤාවතො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස තදන්වයා සද්ධා සණ්ඨාති. තදන්වයං විරියං සණ්ඨාති. තදන්වයා සති සණ්ඨාති. තදන්වයො සමාධි සණ්ඨාති. ඉමස්ස ඛො භික්ඛවෙ, එකස්ස ඉන්ද්‍රියස්ස භාවිතතා බහුලිකතතා ඛිණ්ණසථො භික්ඛු අක්ඛං ව්‍යාකරොති: “ඛිණ්ණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමිති”ති.

4. 5. 6

දුතිය පුබ්බාරාමසූතනං.

1730. කතින්තං නු ඛො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතා බහුලිකතතා ඛිණ්ණසථො භික්ඛු අක්ඛං ව්‍යාකරොති: “ඛිණ්ණ ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි”ති? හගවමුලකා නො හන්ත, ධම්මා -පෙ- ද්විතකං ඛො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතා බහුලිකතතා ඛිණ්ණසථො භික්ඛු අක්ඛං ව්‍යාකරොති. “ඛිණ්ණ ජාති වුසිතං, බ්‍රහ්මවරියං කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමිති. කතමෙසං ද්විතකං: අරියාය ව පඤ්ඤාය, අරියාය ව විමුක්තියා. යා භික්ඛ භික්ඛවෙ, අරියා පඤ්ඤා තදස්ස පඤ්ඤාදිත්‍රියං, යා භික්ඛ භික්ඛවෙ, අරියා විමුක්ති තදස්ස සමාධිත්‍රියං, ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, ද්විතකං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතා බහුලිකතතා ඛිණ්ණසථො භික්ඛු අක්ඛං ව්‍යාකරොති: “ඛිණ්ණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි”ති.

4. 5. 5

පුබ්බාරාම සූත්‍රය

1729. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීප-
යෙහි මීගාරමාතුපාසාද නම් පූර්වාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක ... මහණෙනි, කෙනෙක්
ඉදුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් ක්ෂීණාස්‍රව මහණ තෙමේ
“ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි.
මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ
කෙරේ දැයි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ.
... මහණෙනි, එක් ඉන්ද්‍රියයක් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින්
ක්ෂීණාස්‍රව මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි.
කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි
අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරෙයි. කවර එකක් ද යත්: පඤ්ඤින්ද්‍රිය යි.
මහණෙනි, පැනවත් අරියවුහට ඒ අනුව යන සැදහැ පිහිටයි.
ඒ අනුව යන වැර පිහිටයි. ඒ අනුව යන සිහිය පිහිටයි. ඒ අනුව
යන සමාධිය පිහිටයි. මහණෙනි, මේ එක් ඉන්ද්‍රියය වැඩූ බැවින්
බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර
වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක්
නැතැයි දනිමි”යි රහත් බව ප්‍රකාශ කෙරේයි.

4. 5. 6

දුතිය පුබ්බාරාම සූත්‍රය

1730. මහණෙනි, කෙනෙක් ඉදුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ
බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන
ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි
දනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරේ දැයි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු
හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ .. මහණෙනි, ඉන්ද්‍රිය දෙකක් වැඩූ
බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ.
බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස
අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරෙයි. කවර
දෙකක් ද යත්: ආයාසී වූ ප්‍රඥවත් ආයාසීවූ විමුක්තියත් ය. මහණෙනි,
ඔහුගේ යම් ආයාසී වූ ප්‍රඥවක් වේ නම් එය ඔහුගේ පඤ්ඤින්ද්‍රිය යි.
මහණෙනි ඔහුගේ යම් ආයාසී වූ විමුක්තියක් වේ නම් එය ඔහුගේ
සමාධින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මේ දෙඉදුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ
බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන
ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි
දනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරේයි.

4. 5. 7

තනිය පුබ්බාරාමසුත්තං

1731. කතියං නු බො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලි-
කතතො ඛිණාසවො භික්ඛු අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති: “ඛිණා ජාති,
වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති?
හගවමුලකා නො හනො, ධම්මා -පෙ- වතුනං බො භික්ඛවෙ,
ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ඛිණාසවො භික්ඛු අඤ්ඤං
බ්‍යාකරොති: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං,
නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති. කතමෙසං වතුනං: විරිසිද්දියස්ස
සතිද්දියස්ස සමාධිද්දියස්ස පඤ්ඤාද්දියස්ස. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ,
වතුනං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ඛිණාසවො භික්ඛු
අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං
කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති.

4. 5. 8

වතුසු පුබ්බාරාමසුත්තං

1732. කතියං නු බො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලි-
කතතො ඛිණාසවො භික්ඛු අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති: “ඛිණා ජාති,
වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති?
හගවමුලකා නො හනො, ධම්මා -පෙ- පඤ්ඤානං බො භික්ඛවෙ,
ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ඛිණාසවො භික්ඛු අඤ්ඤං
බ්‍යාකරොති: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං,
නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති. කතමෙසං පඤ්ඤානං: සධ්දිද්දියස්ස
විරිසිද්දියස්ස සතිද්දියස්ස සමාධිද්දියස්ස පඤ්ඤාද්දියස්ස. ඉමෙසං
බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ඛිණා-
සවො භික්ඛු අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං,
කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති.

4. 5. 9

පිණ්ඩාලසුත්තං

1733. එකං සමයං හගවා කොසඬියං විහරති සොසිකාරාමෙ,
තෙන බො පන සමයෙන ආයසමතා පිණ්ඩාලභාරදාපෙන අඤ්ඤා
බ්‍යාකතා හොති: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං,
නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති. අථ බො සමෙභුලා භික්ඛු
යෙන හගවා තෙනුපසංකම්භු. උපසංකම්භා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා
එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීදන්තා බො තෙ භික්ඛු හගවන්තං
එතදවොචු: “ආයසමතා හනො පිණ්ඩාලභාරදාපෙන අඤ්ඤා
බ්‍යාකතා: “ඛිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං, නාපරං
ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති. කිනනුබො හනො, අසුචසං සමපස්ස-
මානෙන ආයසමතා පිණ්ඩාලභාරදාපෙන අඤ්ඤා බ්‍යාකතා: “ඛිණා
ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති
පජානාමිති,

4. 5. 7

තතිය ප්‍රබ්ධාරාම සූත්‍රය

1731. මහණෙනි, කෙනෙක් ඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරේ ද? යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ ... මහණෙනි, ඉඳුරන් සිවුදෙනකුත් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් ක්ෂිණාසුච මහණ තෙමේ: “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරේ. කවර සිවුදෙනකුත් ද යත්: විරිසින්ද්‍රියය සතින්ද්‍රියය සමාධිත්ද්‍රියය පඤ්ඤින්ද්‍රියය යි. මහණෙනි, මේ සිවුඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණතෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි”යි රහත් බව පවසා යි.

4. 5. 8

වතුක ප්‍රබ්ධාරාම සූත්‍රය

1732. මහණෙනි, කෙනෙක් ඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි”යි රහත් බව පවසා ද? යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ ... මහණෙනි, ඉන්ද්‍රිය පසක් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි”යි රහත් බව පවසා යි. කවර පසක් ද යත්: සද්ධිත්ද්‍රියය විරිසින්ද්‍රියය සතින්ද්‍රියය සමාධිත්ද්‍රියය පඤ්ඤින්ද්‍රියය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි”යි රහත් බව පවසා යි.

4. 5. 9

පිණ්ඩොල සූත්‍රය

1733. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසඹැනුවර සමීපයෙහි සොයිකාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් පිණ්ඩොලභාරද්වාජ තෙරණුවන් විසින් “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි”යි රහත් බව පවසන ලද්දේ වෙයි. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, ආයුෂ්මත් පිණ්ඩොලභාරද්වාජ තෙරණුවන් විසින් “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි”යි රහත් බව පවසන ලද්දේ ය. වහන්ස, කිනම් කරුණක් දක්නා ආයුෂ්මත් පිණ්ඩොලභාරද්වාජ තෙරණුවන් විසින් “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දනිමි”යි රහත් බව පවසන ලද්දේ ද? යි.

තිණණං ධො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලීකතතො පිණේඛාලභාරද්වාපේන භික්ඛුනා අසුඤ්ඤා බ්‍යාකතා: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛතොයාති පජානාමීති. කතමෙසං තිණණනා: සතින්ද්‍රියස්ස සමාධින්ද්‍රියස්ස පඤ්ඤින්ද්‍රියස්ස. ඉමෙසං ධො භික්ඛවෙ, තිණණනා ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලීකතතො පිණේඛාලභාරද්වාපේන භික්ඛුනා අසුඤ්ඤා බ්‍යාකතා: “ඛිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛතොයාති පජානාමී”ති. ඉමානි ව භික්ඛවෙ, තිණි ඉන්ද්‍රියානි කිමනානි: බයනානි. කිස්ස බයනානි: ජාතිජරාමරණස්ස. ජාතිජරාමරණං බයනං² ධො භික්ඛවෙ, සමපස්සමානෙන පිණේඛාලභාරද්වාපේන භික්ඛුනා අසුඤ්ඤා බ්‍යාකතා: “ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛතොයාති පජානාමී”ති.

4. 5. 10

ආපණස්සුතං

1734. එකං සමයං හගවා අබ්බගස්ස විහරති ආපණං නාම අභිග්‍රාහං නිගමො. තත්‍ර ධො හගවා ආයසමනං සාරිපුත්තං ආමනොකි: “යො සො සාරිපුත්ත, අරියසාවකො තථාගතෙ එකන්තගතො,³ අභිප්පසන්නො අපි නු සො⁴ තථාගතෙ වා තථාගත-සාසනෙ වා කච්ඡෙබ්බයා වා විචිකිච්ඡයා වා”ති?

යො සො හතෙන, අරියසාවකො තථාගතෙ එකන්තගතො³ අභිප්පසන්නො න සො තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා කච්ඡෙබ්බයා වා විචිකිච්ඡයා වා. සද්ධස්ස භි හතොන, අරියසාවකස්ස එතං පාටිකඛිං: “යං ආරද්ධවිරියො විහරිස්සති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළාපරක්කමො අනිකඛිතධුරො කුසලෙස්ස ධම්මෙස්ස. යං භිස්ස හතොන, විරියං තදස්ස විරිඨින්ද්‍රියං. සද්ධස්ස භි හතොන, අරියසාවකස්ස ආරද්ධවිරියස්ස එතං පාටිකඛිං: “යං සතිමා හවිස්සති පරමෙන සතිනෙපකෙතන සමන්තාගතො විරකතච්චි විරහාසිතච්චි සරිතා අනුස්සරිතා. යා භිස්ස හතොන, සති, තදස්ස සතින්ද්‍රියං. සද්ධස්ස භි හතොන, අරියසාවකස්ස ආරද්ධවිරියස්ස උපධිසිතසතිනො එතං පාටිකඛිං: “යං වොස්සග්ගාරම්මණං කරිත්වා ලභිස්සති සමාධිං ලභිස්සති වින්තසෙසකගගතං. යො භිස්ස හතොන, සමාධි තදස්ස සමාධින්ද්‍රියං.

1. තිණණං - ස්‍යා, සිඬු.

2. බයනනි - මජ්ඣං, ස්‍යා, සිඬු.

3. එකන්තිගතො - සිඬු.

4. න සො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

මහණෙනි, ඉන්ද්‍රිය තුනක් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් පිණේඛාල භාරදාය මහණහු විසින් ඉපැදීම ගෙවිණ, බඹසර වැස නිමවන ලදි, කටයුතු කරන ලදි, මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනිමි''යි රහත් බව පවසන ලද්දේ ය. කවර තුනක් ද යත්: සත්ත්වයා සමාධිත්වය පාදකිත්වය යි. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය තුන වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් පිණේඛාල භාරදාය මහණහු විසින් ඉපැදීම ගෙවිණ, බඹසර වැස නිමවන ලදි, කටයුතු කරන ලදි, මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනිමි''යි රහත් බව පවසන ලද්දේ ය. මහණෙනි, මේ තුන්ඉදුරෝ කුමක් කෙළවර කොට ඇත්තෝ ද යත්: ඤාය කිරීම කෙළවර කොට ඇත්තෝ ය. කුමක් ඤාය කිරීම කෙළවර කොට ඇත්තෝ ද යත්: ඡාතිඡරාමරණ යි. මහණෙනි, ඡාතිඡරාමරණ ඤාය අන්තය යි දක්නාවූ පිණේඛාල භාරදාය මහණහු විසින් “ඉපැදීම ගෙවිණ. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනිමි''යි රහත් බව පවසන ලද්දේ යි.

4. 5. 10

ආපණ සූත්‍රය

1734. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභුදනවචෙහි අභුදනවු-වැස්සන්ගේ ආපණ නම් නියමගම්හි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක. සාරිපුත්ත, යම් ඒ අරියවචෙක් තථාගතයන් කෙරෙහි නොසැලෙන සැදහැත්තේ වෙසෙසින් පහන් වූයේ වේ නම් හෙතෙමේ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ සැක කරන්නේ හෝ විචිකිච්ඡා කරන්නේ හෝ වේ ද? යි.

වහන්ස, යම් ඒ අරියවචෙක් තථාගතයන් කෙරෙහි නොසැලෙන සැදහැත්තේ වෙසෙසින් පහන් වූයේ වේ නම් හෙතෙමේ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ සැක නො කරන්නේ ය. විචිකිච්ඡාත් නො කරන්නේ ය. වහන්ස, “අකුසල්දහම් ප්‍රභාණ පිණිස කුසල්දහම් ඉපදවීම පිණිස ඇරඹූ වැර ඇත්තේ කුසල්දහම්හි නොපසුබස්නා වැර ඇත්තේ දුඛිජැරකුම් ඇත්තේ නොබහාතැබූ ධුර ඇත්තේ වෙසෙන්නේ ය. යන යමෙක් ඇද් ද, සැදහැනි අරියවහු විසින් එය කැමති වියයුතු. වහන්ස, ඔහුට යම් වියඛියෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ විරිසිත්වය යි. වහන්ස, “සිහි ඇත්තේ උතුම් බලවත් සිහියෙන් යුතු වූයේ ඉතා පෙර කරන ලද්ද කියන ලද්ද පවා සිහි කරනුයේ පුනපුනා සිහිකරනුයේ වන්නේ ය, යන යමෙක් ඇද් ද, ඇරඹූ වැර ඇති සැදහැනි අරියවහු විසින් මෙය කැමති විය යුතු. වහන්ස, ඔහුට යම් සිහියෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ සත්ත්වය යි. වහන්ස, නිවන අරමුණු කොට සමාධිය ලබන්නේ ය, සිතේ එකඟකම ලබන්නේ ය යන යමෙක් ඇද් ද, ඇරඹූ වෙර ඇති එළඹිසිටි සිහි ඇති සැදහැනි අරියවහු විසින් මෙය කැමැති වියයුතු. වහන්ස, ඔහුට යම් සමාධියෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ සමාධිත්වය යි.

සද්ධස්ස හි භනෙන, අරියසාවකස්ස ආරද්ධවිරියස්ස උපට්ඨිත-
සතිනො සමාහිතවිත්තස්ස එනං පාටිකඛිං: “යං එවං ජානියාති
අනම්මග්ගො ඛො සංසාරො පුබ්බා කොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජා-
නිවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයොජනානං සන්ධාවනං සංසර්තං
අවිජ්ජායතෙව තමොකායස්ස¹ අසෙසවිරාගනිරොධො, සන්තමෙතං
පදං, පණිතමෙතං පදං, යදිදං සබ්බසංඛාරසමථො සබ්බපටිපට්ඨි-
නිස්සග්ගො තණ්හකකම්යො විරාගො නිරොධො නිබ්බානං, යා හිස්ස
භනෙන, පඤ්ඤා තදස්ස පඤ්ඤාදිත්ථියං, ස ඛො සො² භනෙන,
අරියසාවකො එවං පදහිතා පදහිතා එවං සරිතා සරිතා එවං සමාද-
හිතා සමාදහිතා එවං පජානිතා පජානිතා එවං අභිසංඤ්ඤාති: “ඉමෙ
ඛො තෙ ධම්මා යෙ’මෙ පුබ්බෙ සුතවා³ අහෙසුං, තෙදනාහං
එතරහි කායෙන ව ඵ්ඨිතා⁴ විහරාමි. පඤ්ඤාය ව අනිවර්තකි
පස්සාමි”ති. යා හිස්ස භනෙන, සද්ධා තදස්ස සද්ධිත්ථියනති.

සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යො සො සාරිපුත්ත, අරියසාවකො
තථාගතෙ එකන්තගතො අභිප්පසන්නො, න සො තථාගතෙ වා
තථාගතසාසනෙ වා කඛෙඛියා වා විචිකිචෙජයා වා. සද්ධස්ස හි
සාරිපුත්ත, අරියසාවකස්ස එනං පාටිකඛිං: “යං ආරද්ධවිරියො
විහරිස්සති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං
උපසම්පදාය ථාමවා දළහපරකක්කමො අනික්ඛිතධුරො කුසලෙසු
ධම්මෙසු, යං හිස්ස සාරිපුත්ත, විරියං, තදස්ස විරිසිත්ථියං. සද්ධස්ස හි
සාරිපුත්ත, අරියසාවකස්ස ආරද්ධවිරියස්ස එනං පාටිකඛිං -පෙ-
යා හිස්ස සාරිපුත්ත, පඤ්ඤා තදස්ස පඤ්ඤාදිත්ථියං. ස ඛො සො
සාරිපුත්ත, අරියසාවකො එවං පදහිතා පදහිතා එවං සරිතා සරිතා
එවං සමාදහිතා සමාදහිතා එවං පජානිතා පජානිතා එවං
අභිසංඤ්ඤාති: “ඉමෙ ඛො තෙ ධම්මා යෙ’මෙ පුබ්බෙ සුතවා අහෙසුං
තෙදනාහං⁵ එතරහි කායෙන ව ඵ්ඨිතා විහරාමි පඤ්ඤාය ව අනිවර්තකි
පස්සාමි”ති. යා හිස්ස සාරිපුත්ත, සද්ධා තදස්ස සද්ධිත්ථියනති.

ජරාවග්ගො පඤ්චමො.

කත්තුද්දනං:

ජරා උණ්ණාහව්වාහමණො සාකෙතො පුබ්බකොට්ඨකො,
පුබ්බාරාමෙන චක්කාරි පිණ්ණොලො ආපණෙන වානි.⁷

1. තමොකායසොව - සිමු, සි 2.

2. සද්ධා සො - මජ්ඣං.

3. සුතවා - මජ්ඣං.

4. ඵ්ඨිතා - සි 1, 2.

5. පටිවිජ්ජා - මජ්ඣං.

6. තෙදනාහං - සායා.

7. සද්ධෙන - සායා.

වහන්ස, අවිද්‍යාව නිවරණ කොට ඇති තෘෂ්ණාව සංයොජන කොට ඇති දිවෙන සැරිසරන සන්තියන්ගේ සසර නොදන්නා ලද අග්මුල් ඇත්තේ ය. පෙරපසු දෙකෙළවර නො පෙනේ. අවිද්‍යාසංඛ්‍යාත තමස්කායයාගේ යම් මේ නිරවගෙෂ විරාගනිරොධයෙක් සියලු සංස්කාරයන්ගේ සන්තිදීමෙක් සියලු උපධීන්ගේ බැහැර ලීමෙක් තෘෂ්ණා ඝෂයයෙක් විරාගයෙක් නිරොධයෙක් නිර්වාණයෙක් වේ නම් මේ නිවන්පදය භාන්ත ය, මේ නිවන්පදය ප්‍රණීත ය යි මෙසේ දන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, ඇරඹූ වැර ඇති එළඹීම් සිහි ඇති එකඟ වූ සිත් ඇති සැදහැනි අරිසවුහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු. වහන්ස, ඔහුට යම් ප්‍රඥාවක් වේ නම් එය ඔහුගේ පඤ්ඤාදිය යි. වහන්ස, ඒ මේ අරිසවු මෙසේ ප්‍රධන්වියභී කොට කොට මෙසේ සිහිකොට කොට මෙසේ සමාදන් ව සමාදන් ව මෙසේ දන දන “පෙර මා විසින් යම් දහම් කෙනෙක් අසන ලද්දේ වූහු නම් මොහු ඒ දහම්හු ම ය. මම දන් ඔවුන් නාමකයින් ද පැහැය වෙසෙමි. නුවණින් ද පිළිවිඳ දක්මි” යි මෙසේ වෙසෙසින් හඳහයි. වහන්ස, ඔහුට යම් සැදහැයෙක් වේනම් එය ඔහුගේ සද්ධිත්තිය යි.

සාරිපුත්ත, මැනවි, මැනවි. සාරිපුත්ත, යම් ඒ අරිසව්වෙක් තථාගතයන් කෙරෙහි නොසැලෙන සැදහැනියේ වෙසෙසින් පහන් වූයේ නම් හෙතෙමේ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගත සස්තෙහි හෝ සැක නො කරන්නේ ය. විවිකිච්ඡාන් නො කරන්නේ ය. සාරිපුත්ත, අකුසල්දහම් ප්‍රභාණ පිණිස කුසල්දහම් ඉපදවීම පිණිස ඇරඹූ වැර ඇතියේ කුසල්දහම්හි නො පසුබස්නා වැර ඇතියේ දැඩි පැරකුම් ඇතියේ නො බහා තැබූ ධුර ඇතියේ වෙසෙන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, සැදහැනි අරිසවුහු විසින් මෙය කැමති විය යුතු. සාරිපුත්ත, ඔහුට යම් වියභීයෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ විරිසිත්තිය යි. සාරිපුත්ත .. ඇරඹූ වැර ඇති සැදහැනි අරිසවුහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු, සාරිපුත්ත, ඔහුට යම් ප්‍රඥාවක් වේ නම් එය ඔහුගේ පඤ්ඤාදිය යි. සාරිපුත්ත ඒ මේ අරිසවු මෙසේ ප්‍රධන්වියභී කොට කොට මෙසේ සිහි කොට කොට මෙසේ සමාදන් ව සමාදන් ව මෙසේ දන දන “පෙර මවිසින් යම් දහම් කෙනෙක් අසන ලද්දේ වූහු නම් මොහු ඒ දහම්හු ම ය; මම දන් ඔවුන් නාමකයින් ද පැහැය වෙසෙමි. නුවණින් ද පිළිවිඳ දක්මි” යි මෙසේ වෙසෙසින් හඳහයි. සාරිපුත්ත, ඔහුට යම් සැදහැයෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ සද්ධිත්තිය යි.

පස්වැනි ජරාවගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ජරා උණණාහව්‍රාහමණ, සාකෙත, පුබ්බකොට්ඨක යි සිවු සූතුරෙක් ද පුබ්බාරාම නමින් සිවු සූතුරෙක් ද, පිණ්ණොල ආපණ යි දෙසූතුරෙක් ද යි දසසූතුරෙකි යි.

6. සුකර්මනවගො

4. 6. 1

සාලාසුතං

1735. එකං සමයං හගවා කොසලෙසු විහරති සාලායං¹ බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තත්‍ර බො හගවා භික්ඛූ ආමනෙතසි -පෙ- සෙයාථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි තිරවජානගතා පාණා, සීහො තෙසං මීගරාජා² අභ්‍රමකඛායති: යදිදං ථාමෙන ජවෙන සුරියෙන³ එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බොධිපක්ඛියා ධම්මා, පඤ්ඤාදියං තෙසං අභ්‍රමකඛායති: යදිදං බොධාය.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛියා ධම්මා? සද්ධියො භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛියො ධම්මො තං බොධාය සංවත්තති. විරිඨියො බොධිපක්ඛියො ධම්මො, තං බොධාය සංවත්තති. සතිදියං බොධිපක්ඛියො ධම්මො, තං බොධාය සංවත්තති. සමාධියො බොධිපක්ඛියො ධම්මො තං බොධාය සංවත්තති. පඤ්ඤාදියං බොධිපක්ඛියො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති. සෙයාථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි තිරවජානගතා පාණා, සීහො තෙසං මීගරාජා අභ්‍රමකඛායති, යදිදං ථාමෙන ජවෙන සුරියෙන. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බොධිපක්ඛියා ධම්මා, පඤ්ඤාදියං තෙසං අභ්‍රමකඛායති: යදිදං බොධායාති.

4. 6. 2

මලලකසුතං

1736. එකං සමයං හගවා මලලකෙසු⁴ විහරති උරුවෙලකසං නාම මලලකානං නිගමො. තත්‍ර බො හගවා භික්ඛූ ආමනෙතසි: යාච කීවකඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස අරියං ඤාණං⁵ නුප්පන්නං⁶ හොති නෙව තාච චතුන්නං ඉන්ද්‍රියානං සංඝට්ඨිති හොති, නෙව තාච චතුන්නං ඉන්ද්‍රියානං අවට්ඨිති හොති, යතො ව බො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස අරියඤාණං උප්පන්නං හොති, අථ චතුන්නං ඉන්ද්‍රියානං සංඝට්ඨිති හොති, අථ චතුන්නං ඉන්ද්‍රියානං අවට්ඨිති හොති.

1- කොසලායං - සායා.

2. සීහො මීගරාජා තෙසං - මජ්ඣං, සායා.

3. සුරෙන - මජ්ඣං.

4. මලලකෙසු - මජ්ඣං.

5. අරියඤාණං - මජ්ඣං, සායා.

6. න උප්පන්නං - මජ්ඣං, සායා.

6. සුකරබ්‍රවර්ගය

4. 6. 1

සාලා සූත්‍රය

1735. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල්දනව්වෙහි සාලානම් බමුණුගමිනි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක ... මහණෙනි, යම්සේ යම්කිසි තිරිසන්ගත ප්‍රාණිහු වෙද්ද, මෘගරාජ වූ සිංහ තෙමේ ශක්තියෙන්ද වෙගයෙන්ද ශූරභාවයෙන්ද ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි එසෙයින් ම යම්කිසි බොධිපාක්ෂිකධර්මයෝ වෙද්ද, අවබෝධය පිණිස පඤ්ඤාන්ද්‍රිය ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, බෝපැකි දහම්හු කවරහ යත්: මහණෙනි, සද්ධිත්තිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. චිරිසිත්තිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. සතිත්තිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. සමාධිත්තිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. පඤ්ඤාන්ද්‍රිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. මහණෙනි, යම් කිසි තිරිසන්ගත ප්‍රාණිහු වෙද්ද මෘගරාජ වූ සිංහ තෙමේ ශක්තියෙන්ද වෙගයෙන්ද ශූරභාවයෙන්ද ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි බොධිපාක්ෂිකධර්මයෝ වෙද්ද, අවබෝධය පිණිස පඤ්ඤාන්ද්‍රිය ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ යි.

4. 6. 2

මල්ලක සූත්‍රය

1736. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මල්ලකදනව්වෙහි උරුවෙලකප්ප නම් මල්ලකයන්ගේ නියමිතමිනි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, අරියවුහට යම්තාක් අරිත්‍රණ තුපන්නෝ වේ නම් ඒ තාක් සිවු ඉඳුරන්ගේ නොම පිඬු වී සිටීම වේ. ඒ තාක් සිවුඉඳුරන්ගේ නොම බැසගෙන සිටීම වේ. මහණෙනි, යම්කලෙක අරියවුහට අරිත්‍රණ උපන්නෝ වේ නම් එකල සිවුඉඳුරන්ගේ පිඬුවී සිටීම වේ. එකල සිවුඉඳුරන්ගේ බැසගෙන සිටීම වේ.

සෙය්‍යාපාපි භික්ඛවෙ, යාවකිව්ඤ්ඤ කුටාගාරස්ස කුටං න උසස්සිතං හොති, නෙවි තාව¹ ගොපානස්සිතං සංඤ්ඤිති හොති, නෙවි තාව ගොපානස්සිතං අවට්ඨිති හොති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ, කුටාගාරස්ස කුටං උසස්සිතං හොති, අප් ඛො ගොපානස්සිතං සංඤ්ඤිති හොති, අප් ඛො ගොපානස්සිතං අවට්ඨිති හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යාවකිව්ඤ්ඤ අරියසාවකස්ස අරියඤ්ඤං න උප්පන්නං හොති, නෙවි තාව චතුන්නං ඉද්දියානං සංඤ්ඤිති හොති, නෙවි තාව චතුන්නං ඉද්දියානං අවට්ඨිති හොති, යතො ච ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස අරියඤ්ඤං උප්පන්නං හොති, අප් චතුන්නං ඉද්දියානං සංඤ්ඤිති හොති, අප් චතුන්නං ඉද්දියානං අවට්ඨිති හොති. කතමෙසං චතුන්නං: සඤ්ඤියස්ස චිරිඤ්ඤියස්ස සතිඤ්ඤියස්ස සමාධිඤ්ඤියස්ස. පඤ්ඤවතො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස තදන්තවයා සඤ්ඤා සංඤ්ඤාති, තදන්තවයං චිරියං සංඤ්ඤාති, තදන්තවයා සති සංඤ්ඤාති, තදන්තවයො සමාධි සංඤ්ඤාති.

4. 6. 3

සෙබසුත්තං

1737. එකං සමයං භගවා කොසෙඤ්ඤියං විහරති සොසිතාරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතෙසි: අස්සී නු ඛො භික්ඛවෙ,² පරියායො: යං පරියායං ආගමම සෙබො³ භික්ඛු සෙබහුමියං ධීතො⁴ සෙබො'සමීති පජානෙය්‍යා, අසෙබො භික්ඛු අසෙබහුමියං ධීතො අසෙබො'සමීති පජානෙය්‍යා'ති. භගවම්මුලකා නො භනෙත, ධම්මො -පෙ- අස්සී භික්ඛවෙ, පරියායො: යං පරියායං ආගමම සෙබො භික්ඛු සෙබහුමියං ධීතො සෙබො'සමීති පජානෙය්‍යා, අසෙබො භික්ඛු අසෙබහුමියං ධීතො අසෙබො'සමීති පජානෙය්‍යා. කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො, යං පරියායං ආගමම සෙබො භික්ඛු සෙබහුමියං ධීතො සෙබො'සමීති පජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ, සෙබො භික්ඛු ඉදං දුක්ඛානාති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීතිපටිපදාති යථාභූතං පජානාති. අයමිච්ච ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො, යං පරියායං ආගමම සෙබො භික්ඛු සෙබහුමියං ධීතො සෙබො'සමීති පජානාති.

පුනචපරං භික්ඛවෙ, සෙබො භික්ඛු ඉති පටිසඤ්චිකති: අස්සී නු ඛො ඉතො බභිද්ධා අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යො එවං භූතං තච්ඡං තථා⁵ ධම්මං දෙසෙති, යථා භගවා'ති. සො එවං පජානාති: නස්සී ඉතො⁶ බභිද්ධා අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යො එවං භූතං තච්ඡං තථා ධම්මං දෙසෙති, යථා භගවා'ති. අයමිච්ච ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො: යං පරියායං ආගමම සෙබො භික්ඛු සෙබහුමියං ධීතො සෙබො'සමීති පජානාති.

1. තාවඤ්ඤ - සි 1, 2.

2. අස්සී නු ඛො මෙ භික්ඛවෙ - සි 1 2.

3. සෙබො - ස්‍යා.

4. සංඤ්ඤා - ස්‍යා.

5. තථා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. නස්සී ඛො ඉතො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම්සේ කුච්ඡගෙහි කැණීමකිල යම් තාක් නොමසවන ලද්දේ වේ නම් ඒ තාක් ගොනැසුන්ගේ නො ම පිඩුවී සිටීම වේ. ඒ තාක් ගොනැසුන්ගේ කුළෙහි පිටිය සිටීම නො ම වේ. මහණෙනි, යම් කලෙක කුච්ඡගෙහි කැණීමකිල මසවන ලද්දේ වේ නම් එකල ගොනැසුන්ගේ පිඩුවී සිටීම වේ. එකල ගොනැසුන්ගේ පිටිය සිටීම වේ. මහණෙනි, එසෙයින්ම යම් තාක් අරිසවුහට අරිනැණ නුන්නේ වේ නම් ඒ තාක් සිවුඉඳුරන්ගේ නො ම පිඩුවී සිටීම වේ. ඒ තාක් සිවුඉඳුරන්ගේ නො ම බැසගෙන සිටීම වේ. මහණෙනි, යම්කලෙක අරිසවුහට අරිනැණ උපන්නේ වේ නම් එකල සිවු ඉඳුරන්ගේ පිඩුවී සිටීම වේ. එකල සිවුඉඳුරන්ගේ බැසගෙන සිටීම වේ. කවර සිවුඉඳුරන්ගේ ද යත්: සද්ධිත්තියයෙන් විරිධිත්තියයෙන් සතිත්තියයෙන් සමාධිත්තියයෙන් ය. මහණෙනි, පැනවත් අරිසවුහට ඒ අනුව යන සැදහැ සිටී. ඒ අනුව යන වෙර සිටී. ඒ අනුව යන සිහිය සිටී. ඒ අනුව යන සමාධිය සිටී''යි.

4. 6. 3

සෙබ සූත්‍රය

1737. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසඹැනුවර සමීපයෙහි භොසිතාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්ෂුන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබබ්බම සිටියේ සෙබයෙමියි දූනගන්නේ නම් අසෙබ මහණ තෙමේ අසෙබබ්බම සිටියේ අසෙබයෙමියි දූනගන්නේ නම් එබඳු නයෙක් ඇද්දැයි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ ... මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබබ්බම සිටියේ සෙබයෙමියි දූනගන්නේ නම් අසෙබ මහණ තෙමේ අසෙබබ්බම සිටියේ අසෙබයෙමියි දූනගන්නේ නම් එබඳු නයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබබ්බම සිටියේ සෙබයෙමියි දූනගනී නම් අසෙබ මහණ තෙමේ අසෙබබ්බම සිටියේ අසෙබයෙමියි දූනගනී නම් ඒ නය කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙහි සෙබමහණ-තෙමේ මේ දුකැයි තතුසේ දැනී. මේ දුක් හටගැනීමැයි තතුසේ දැනී. මේ දුක් වැළැක්වීමැයි තතුසේ දැනී. මේ දුක් වැළැක්වීමට පමුණුවන පිළිවෙතැයි තතුසේ දැනී. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබබ්බම සිටියේ සෙබයෙමියි දූනගනී නම් මෙ ද නයෙකි.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක්ද කියමි. සෙබ මහණ තෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි. “යමෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙන් මෙබඳු සිදුවූ සැබෑ වූ නොවෙනස් වනසුලු දහමක් දෙසා නම් එබඳු අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මෙයස්නෙන් පිටත ඇද්දෝයි හෙතෙමේ මෙසේ දූනගනී: යමෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙන් මෙබඳු සිදුවූ සැබෑ වූ නොවෙනස් වනසුලු දහමක් දෙසා නම් එබඳු අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මෙයස්නෙන් බැහැර නැතැ''යි. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබ බ්බම සිටියේ සෙබයෙමියි දූනගනී නම් මෙ ද නයෙකි.

පුනච්ඡරං. භික්ඛවෙ, සෙධො භික්ඛු පඤ්ඤාදියානි පජානාති: සද්ධිදියං විරිඨිදියං සතිදියං සමාධිදියං පඤ්ඤාදියං, යංගතිකානි යංපරමානි යංබලානි¹ යංපරියොසානානි, නභෙව ඛො කායෙන චුස්සිකා² විහරති, පඤ්ඤාය ච අතිවිජ්ඣා පසස්සති. අයමපි ඛො භික්ඛවෙ: පරියායො: යං පරියායං ආගමම සෙධො භික්ඛු සෙධෙහුමියං ධීතො සෙධොසමී'ති පජානාති.

කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො, යං පරියායං ආගමම අසෙධො භික්ඛු අසෙධෙහුමියං ධීතො අසෙධොසමී'ති පජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ, අසෙධො භික්ඛු පඤ්ඤාදියානි පජානාති සද්ධිදියං -පෙ- පඤ්ඤාදියං යංගතිකානි යංපරමානි යංබලානි යංපරියොසානානි. කායෙන ච චුස්සිකා විහරති, පඤ්ඤාය ච අතිවිජ්ඣා පසස්සති. අයමපි ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම අසෙධො භික්ඛු අසෙධෙහුමියං ධීතො අසෙධොසමී'ති පජානාති.

පුනච්ඡරං. භික්ඛවෙ, අසෙධො භික්ඛු ඡ ඉද්දියානි පජානාති. වකුදියං සොතිදියං ඝාතිදියං ජිව්හිදියං කාඨිදියං මනිදියං, ඉමානි ඡ³ ඉද්දියානි සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣන්ති.⁴ අඤ්ඤානි ඡ⁵ ඉද්දියානි න කුභිඤ්ඤා කිසමිඤ්ඤා⁶ උපපජ්ඣස්සන්ති පජානාති. අයමපි ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම අසෙධො භික්ඛු අසෙධෙහුමියං ධීතො අසෙධොසමී'ති පජානාති.

4. 6. 4

පදසුත්තං

1738. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යානි කානිච්ඡ ජඛගමානං පාණානං පදජානාති, සබ්බානි තානි හත්ථිපදෙ සමොධානං ගවජ්ඣති, හත්ථිපදං තෙසං අග්ගමක්ඛායති යදිදං මහනිතතෙනා. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යානි කානිච්ඡ පදනි බොධාය සංවත්තන්ති; පඤ්ඤාදියං පදං තෙසං අග්ගමක්ඛායති යදිදං බොධාය. කතමානි ච භික්ඛවෙ, පදනි බොධාය සංවත්තන්ති: සද්ධිදියං භික්ඛවෙ පදං, තං බොධාය සංවත්තති. විරිඨිදියං පදං, තං බොධාය සංවත්තති. සතිදියං පදං, තං බොධාය සංවත්තති. සමාධිදියං පදං, තං බොධාය සංවත්තති. පඤ්ඤාදියං පදං, තං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යානි කානිච්ඡ ජඛගමානං පාණානං පදජානාති සබ්බානි තානි හත්ථිපදෙ සමොධානං ගවජ්ඣති. හත්ථිපදං තෙසං අග්ගමක්ඛායති. යදිදං මහනිතතෙනා. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යානි කානිච්ඡ පදනි බොධාය සංවත්තන්ති. පඤ්ඤාදියං පදං තෙසං අග්ගමක්ඛායති. යදිදං බොධායානි.

1. යමඵලානි - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. චුස්සිකා - සී 1, 2.

3. ඉමානි ඛො ඡ - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. නිරුජ්ඣන්ති - මජ්ඣං, ස්‍යා.

5. අඤ්ඤානි ච ඡ - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. කිසමිඤ්ඤා - සී 1, 2.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක්ද කියමි: සෙබ මහණ යමක් ස්වභාව කොට ඇති යමක් පරම කොට ඇති යමක් බල කොට ඇති යමක් කෙළවර කොට ඇති සද්ධිත්ත්වය සතිත්ත්වය සමාධිත්ත්වය පඤ්ඤාත්ත්වය යන පසිඳුරන් දැනි ද. නාමකයින් පැහැස නොම වෙසේ ද. පස්විකුම් නුවණින් පිළිවිද දකි ද. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ සෙබයෙමි යි දැනගනී නම් මෙ ද නයෙකි.

මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ අසෙබ මහණ අසෙබබ්බෙ සිටියේ 'අසෙබයෙමි' යි දැනගනී නම් ඒ නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අසෙබ මහණ යමක් ස්වභාව කොට ඇති යමක් පරම කොට ඇති යමක් බල කොට ඇති යමක් කෙළවර කොට ඇති සද්ධිත්ත්වය ... පඤ්ඤාත්ත්වය යන පසිඳුරන් දැනි ද. නාමකයින් පැහැස වෙසේ ද. පස්විකුම් නුවණින් පිළිවිද දකි ද. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ අසෙබ මහණ අසෙබබ්බෙ සිටියේ 'අසෙබයෙමි' යි දැනගනී නම් මෙ ද නයෙකි.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක්ද කියමි: අසෙබ මහණ තෙමේ චක්ඛුත්ත්වය සොතිත්ත්වය ඝාතීත්ත්වය ජීවිතීත්ත්වය කායිත්ත්වය මනීත්ත්වය යන සඳුරන් දැනි. මේ සඳුරෝ මුළුමනින් සියල්ල සියලු අයුරින් සියල්ල නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. අන් සඳුරු කෙනෙක් කොහි වත් කොතැනෙක වත් නූපදනාහයි දැනි. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ අසෙබ මහණ තෙමේ අසෙබබ්බෙ සිටියේ 'අසෙබයෙමි' යි දැනගනී නම් මෙ ද නයෙකි යි.

4. 6. 4

පද සූත්‍රය

1738. මහණෙනි, යමසේ යමකිසි ජඛගමප්‍රාණින්ගේ පියවර සමූහයෝ වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ ඇත්පියවරෙහි ඇතුළත් වීමට යෙති. ඇත් පියවර මහත් බැවින් ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යමකිසි දහම් පද කෙනෙක් අවබෝධය පිණිස පවතිත් නම් පඤ්ඤාත්ත්වය දහම්පදය අවබෝධය පිණිස ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, කවර දහම්පද අවබෝධ පිණිස පවති ද යත්: මහණෙනි, සද්ධිත්ත්වය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. විරිඤ්ඤාත්ත්වය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. සතිත්ත්වය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. සමාධිත්ත්වය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. පඤ්ඤාත්ත්වය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. මහණෙනි, ජඛගමප්‍රාණින්ගේ යමකිසි පියවර සමූහයෝ වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ ඇත්පියවරෙහි ඇතුළත් වීමට යෙති. මහත් බැවින් ඇත්පියවර ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යමකිසි දහම් පද කෙනෙක් අවබෝධය පිණිස පවතිත් නම් පඤ්ඤාත්ත්වය දහම්පදය අවබෝධය පිණිස ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

4. 6. 5

සාරසුත්තං.

1739. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් සාරගන්ධා ලොභිත-
ව්‍යුත්තං තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව්
බොධිපක්ඛිකා ධම්මො පඤ්ඤාදියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති, යදිදං
බොධාය. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මො: සඤ්ඤාදියං
භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකො ධම්මො, තං බොධාය සංවත්තති. චිරිධිදියං
-පෙ- සතිදියං -පෙ- සමාධිදියං -පෙ- පඤ්ඤාදියං බොධිපක්ඛිකො
ධම්මො තං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව්
සාරගන්ධා ලොභිතව්‍යුත්තං තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව බො
භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මො පඤ්ඤාදියං තෙසං
අග්ගමක්ඛායති යදිදං බොධායාති.

4. 6. 6

පතිට්ඨිතසුත්තං.

1740. සාවතථියං:

එකධම්මෙ පතිට්ඨිතස්ස භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පඤ්ඤාදියානි
භාවිතානි භොනති සුභාවිතානි. කතමෙසි. එකධම්මෙ: අපපමාදෙ...
කතමො ව භික්ඛවෙ, අපපමාදෙ. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චිත්තං රක්ඛති
ආසවෙසු ව සාසවෙසු ව ධම්මෙසු. තස්මිං¹ චිත්තං රක්ඛිතො ආසවෙසු ව
සාසවෙසු ව ධම්මෙසු සඤ්ඤාදියමපි භාවනාපාරිපූරිං ගව්ඡති. චිරිධිදියමපි
-පෙ- සතිදියමපි -පෙ- සමාධිදියමපි -පෙ- පඤ්ඤාදියමපි
භාවනාපාරිපූරිං ගව්ඡති. එවං බො² භික්ඛවෙ, එකධම්මෙ පතිට්ඨිතස්ස
භික්ඛුනො පඤ්ඤාදියානි භාවිතානි භොනති සුභාවිතානිති.

4. 6. 7

බ්‍රහ්මසුත්තං.

1741. එවං මෙ සුත්තං, එකං සමයං හගවා උරුවෙලායං
විහරති නෂ්ඨා තෙරඤ්ජරාය තීරෙ අප්පාලනිග්ගොධෙ පයමාභිසම්බුද්ධො.
අථ බො හගවතො රහොගතස්ස පටිසලුචිත්තස්ස එවං වෙනසො-
පරිචිතකෙසා උද්පාදි: පඤ්ඤාදියානි. භාවිතානි බ්‍රහ්මිකතානි
අමතොගධානි භොනති අමතපරායනානි අමතපරියොසානානි. කතමානි
පඤ්ඤා: සඤ්ඤාදියං භාවිතං බ්‍රහ්මිකතං අමතොගධං භොති අමතපරායනං
අමතපරියොසානං. චිරිධිදියං -පෙ- සතිදියං -පෙ- සමාධිදියං
-පෙ- පඤ්ඤාදියං භාවිතං බ්‍රහ්මිකතං අමතොගධං භොති අමතපරායනං
අමතපරියොසානං. ඉමානි පඤ්ඤාදියානි භාවිතානි බ්‍රහ්මිකතානි
අමතොගධානි භොනති අමතපරායනානි අමතපරියොසානානි³ති.

1. තස්ස - මජ්ඣං, සායං.

2. එවමෙ බො - මජ්ඣං, සායං.

4. 6. 5

සාර සූත්‍රය

1739. මහණෙනි, යම්සේ යම්කිසි හරගඳුනු වෙන් නම් රත්සඳන ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි බෝපැකි දහම්හු අවබෝධය පිණිස වෙන් නම් පඤ්ඤාන්ද්‍රිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැකි දහම්හු කවරහ යත්: මහණෙනි, සද්ධිත්තිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතී. විරිඨිත්තිය ... සතිත්තිය ... සමාධිත්තිය .. පඤ්ඤාන්ද්‍රිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතී. මහණෙනි, යම්සේ යම්කිසි හරගඳුනු වෙන් නම් රත්සඳන ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි බෝපැකි දහම්හු අවබෝධය පිණිස වෙන් නම් පඤ්ඤාන්ද්‍රිය ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේයි.

4. 6. 6

පතිට්ඨික සූත්‍රය

1740. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, එක්දහමෙක පිහිටි මහණහුගේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු මැනවින් වඩන ලදහු වෙති. කවර එක් දහමෙක ද යත්: නොපමාවෙහි ය. මහණෙනි, නොපමාව කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ ආසුර වූද සාසුර වූද දහම් නිමිති කොට සිත රකී. ආශ්‍රව වූද සාශ්‍රව වූද දහම් නිමිති කොට සිත රක්තා ඔහුගේ සද්ධිත්තිය ද වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. විරිඨිත්තිය ද ... සතිත්තිය ද ... සමාධිත්තිය ද ... පඤ්ඤාන්ද්‍රිය ද වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. මහණෙනි, මෙසේ එක් දහමෙක පිහිටි මහණහුගේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු මැනවින් වඩන ලදහු වෙතියි.

4. 6. 7

බ්‍රහ්ම සූත්‍රය

1741. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුව පළමු කොට උරුවෙල්දනව්වෙහි තෙරඤ්ජරා ගංඉවුරෙහි අප්පල්ලුගරුක් මුල්හි වැඩවසන සේක. එකල්හි එකලා වූ විවෙකයෙන් යුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබඳු විහ්‍යවිතර්කයෙක් පහළ විය: “පසිඳුරෝ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට ඇතුළත් වූවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති. කවර පසිඳුරෝ ද යත්: සද්ධිත්තිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වෙයි. විරිඨිත්තිය ... සතිත්තිය ... සමාධිත්තිය ... පඤ්ඤාන්ද්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වෙ. මේ පසිඳුරෝ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට ඇතුළත් වූවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති”යි.

අථ ඛො ඛුභමා සහමපති හගවතො වෙනසා වෙනොපරිවිතක්ක-
මඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමඤ්ඤානං වා බාහං
පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමඤ්ඤාය, එවමෙවං ඛුභමලොකො¹
අනුතරහිතො හගවතො පුරතො පාතුරහොසි. අථ ඛො ඛුභමා
සහමපති එකංසං උත්තරාසඬං කරිතා යෙන හගවා තෙනඤ්ඤාපිං
පණාමෙතා හගවතං. එතදවොච: එවමෙනං හගවා, එවමෙනං
සුගත, පඤ්චිඤ්ඤානි භාවිතානි බහුලිකතානි අමනොගධානි භොනති,
අමතපරායනානි අමතපරියොසානානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤායං
භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං භොනති අමතපරායනං අමතපරියොසානං
-පෙ- පඤ්ඤායං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං භොනති, අමත-
පරායනං අමතපරියොසානං. ඉමානි පඤ්චිඤ්ඤානි භාවිතානි
බහුලිකතානි අමනොගධානි භොනති අමතපරායනානි අමත-
පරියොසානානි.²

භුතපුබ්බාංහං හතොත, කසසපෙ සමමාසමුද්ධො ඛුභමවරියං
අවරිං. තත්ත්වං මං එවං ජානනි: “සහකො හික්කු, සහකො
හික්කු”ති. සො ඛොංහං හතොත, ඉමෙසං පඤ්ඤානං. ඉඤ්ඤානං
භාවිතතා බහුලිකතතා කාමෙසු කාමච්ඡදං විරාජෙතා කායසං
හෙද පරමමරණා සුගතිං ඛුභමලොකං උපපන්නො තත්ත්වං මං එවං
ජානනි “ඛුභමා සහමපති ඛුභමා සහමපති”ති. එවමෙනං හගවා,
එවමෙනං සුගත, අහමෙනං ජානාමි, අහමෙනං පසාමි.⁴ යථා
ඉමානි පඤ්චිඤ්ඤානි භාවිතානි බහුලිකතානි අමනොගධානි භොනති,
අමතපරායනානි අමතපරියොසානානි.

4. 6. 8

සුකරබ්බසුක්කං

1742. එවං මෙ සුක්කං. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති
භිෂ්කකුටෙ පබ්බතෙ සුකරබ්බායං⁵. තත්ත්වං හගවා ආයසමනං සාරි-
පුක්කං ආමනෙයි: “කිනතු ඛො සාරිපුක්ක, අත්ථවසං සමසස්මානො
බිණාසවො හික්කු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපච්චිකාරං⁶
පවත්තමානො පවත්නති”ති?” අනුතරං හි හතොත, යොගකෙබ්බමං⁸
සමසස්මානො බිණාසවො හික්කු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා
පරමනිපච්චිකාරං පවත්තමානො පවත්නති.

සාධු, සාධු, සාරිපුක්ක, අනුතරං හි සාරිපුක්ක, යොගකෙබ්බමං
සමසස්මානො බිණාසවො හික්කු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා
පරමනිපච්චිකාරං පවත්තමානො පවත්නති. කතමො ව සාරිපුක්ක,
අනුතරො යොගකෙබ්බමො, යං සමසස්මානො බිණාසවො හික්කු
තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපච්චිකාරං පවත්තමානො
පවත්නති. ඉධ හතොත, බිණාසවො හික්කු සඤ්ඤායං භාවෙති උපසම්මාමි.
සමෙබ්බාධගාමි, විරිඨිඤ්ඤායං -පෙ- සතිඤ්ඤායං -පෙ- සමාධිඤ්ඤායං -පෙ-

1. ඛුභමලොකො - සි 1, 2

2. පරියොසානානි - 1, 2.

3. අවරිං පෙ - තත්ත්වං - සි 1, 2.

4. එත්ථ සි 1, 2 පොතපඤ්ඤා උත්තො දිසස්සෙ.

5. සුකරබ්බායං - ස්වා.

6. නිපච්චිකාරං - සිඬු, සි 1, 2.

7. පවත්තමානො පවත්නති - සිඬු, සි 1, 2.

8. අනුතරං යොගකෙබ්බමං - භිෂ්කං, ස්වා.

එකල්හි සහම්පති බ්‍රහ්ම තෙමේ සියසිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වික්‍රමපරිවිනර්කය දැන යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේද, දිගු කළ අතක් හැකුළන්නේ හෝ වේද. එසේයින් ම බ්‍රහ්මලොව අතුරුදන් වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය. ඉක්බිති සහම්පති බ්‍රහ්ම තෙමේ උතුරුසහ එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ ය. පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු නිවනට ඇතුළත් වූවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති. කවර පසිඳුරෝ ද: සද්ධිත්තිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පසිඳුරෝ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ. මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු නිවනට ඇතුළත් වූවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති.

වහන්ස, පෙර මම කසුප් සමමාසම්බුද්ධන් කෙරෙහි බ්‍රහ්මයර කෙළෙමි. එහි ද මා “සහක මහණ සහක මහණැ”යි මෙසේ දැනිත්. වහන්ස, ඒ මම මේ පසිඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් කාමයන්හි කාමච්ඡන්දය දුරු කොට කාමුන් මරණින් මතු සොහන ගනි ඇති බ්‍රහ්මලොවට පැමිණියෙමි. එහි ද මා “සහම්පති බ්‍රහ්ම, සහම්පති බ්‍රහ්ම”යි මෙසේ දැනිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ ය, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු යම්සේ නිවනට ඇතුළත් වූවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙත් නම් මම මෙය දනිමි. මම මෙය දකිමි”යි.

4. 6. 8

සුකරබ්‍රහ්ම සූත්‍රය

1742. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ගිණුකුළුපව්වෙහි සුකරබ්‍රහ්ම ලෙනෙහි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක. සාරිපුත්ත, රහත් මහණ කුමන කරුණක් දකිමින් තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවති දැයි වහන්ස, අනුත්තර වූ අර්හත්ත්වය දකිමින් රහත් මහණ තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවති යි.

සාරිපුත්ත, මැනවි මැනවි. සාරිපුත්ත, අනුත්තර වූ රහත් බව දකිමින් රහත් මහණ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවති. සාරිපුත්ත, යමක් දකිමින් රහත් මහණ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවති නම් ඒ අනුත්තර වූ රහත් බව කවරේ දැයි වහන්ස, මෙහි රහත් මහණ සන්තිදීමට යනසුලු කොට සමෙබ්බාධියට යනසුලු කොට සද්ධිත්තිය වඩයි ... විරිදිත්තිය ... සතිත්තිය ... සමාධිත්තිය වඩයි.

පඤ්ඤාදියං භාවෙති උපසම්ගාමීං සමොධගාමීං. අයං ඛො භනෙත, අනුක්කරො යොගකෙබ්බො යං සමප්පසමානො ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපච්චකාරං පවත්තමානො පවත්තතිති.

සාධු, සාධු, සාරිපුත්ත, එසො හි සාරිපුත්ත, අනුක්කරො යොගකෙබ්බො යං සමප්පසමානො ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගත-සාසනෙ වා පරමනිපච්චකාරං පවත්තමානො පවත්තති. කතමො ච සාරිපුත්ත, පරමනිපච්චකාරො යං ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපච්චකාරං පවත්තමානො පවත්තතිති. ඉධ භනෙත, ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු සඤ්චි සගාරවො විහරති සප්පතියෙසා.¹ ධමෙම සගාරවො විහරති සප්පතියෙසා. සඛෙස සගාරවො විහරති සප්පතියෙසා. සිකඛාය සගාරවො විහරති සප්පතියෙසා. සමාධිසම්ම සගාරවො විහරති සප්පතියෙසා. අයං ඛො භනෙත, පරමනිපච්චකාරො යං ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනි-පච්චකාරං පවත්තමානො පවත්තතිති.

සාධු, සාධු, සාරිපුත්ත, එසො හි සාරිපුත්ත පරමනිපච්චකාරො යං ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනි-පච්චකාරං පවත්තමානො පවත්තතිති.

4. 6. 9

උප්පාදස්සුත්තං

1743. සාවකීයං :

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉද්දියානි, භාවිතානි බහුලිකතානි අනුප්පන්නානි උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සමමා-සමුදායස්ස. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්චිදියං විරිදිදියං සතිදියං සමාධිදියං පඤ්ඤාදියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චදියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුප්පන්නානි උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සමමාසමුදායස්සාති.

4. 6. 10

දුතිය උප්පාදස්සුත්තං

1744. සාවකීයං :

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉද්දියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුප්පන්නානි උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු සුගතචිතයා. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්චිදියං විරිදිදියං සතිදියං සමාධිදියං පඤ්ඤාදියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චදියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුප්පන්නානි උප්පජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු සුගතචිතයාති.

සුඤ්ඤානිවග්ගො ඡට්ඨො.

තත්ථද්දන්තං:

සාලා මලලකං සෙබ්බො ච පදං සාරං පතිට්ඨිතං.
චුහමා සුඤ්ඤානිවග්ගො උප්පාදෙ අපරෙ දුට්ඨිති.

1. සප්පතියෙසා - සායා.

සන්තිදීමට යනසුලු කොට පඤ්ඤාදිය වඩයි. වහන්ස, රහත් මහණ තෙමේ යමක් දකිමින් තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවතී නම් මේ (ඒ) අනුත්තර වූ රහත් බවයි.

සාරිපුත්ත, මැනවි මැනවි. සාරිපුත්ත, යමක් දකිමින් රහත් මහණ තෙමේ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවතී නම් මේ ඒ අනුත්තර වූ රහත්බව යි. සාරිපුත්ත, රහත් මහණ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ යම් ඉතා යටත්බවක් පවත්වන්නේ පවතී නම් ඒ ඉතා යටත්බව කවරේ දැ යි. වහන්ස, මෙහි රහත් මහණ තෙමේ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. ධර්මය කෙරෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. සබ්බසා කෙරෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. ශික්ෂායෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. සමාධියෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. වහන්ස, රහත් මහණ තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ යම් ඉතා යටත් බවක් පවත්වමින් පවතී නම් මේ ඒ ඉතා යටහත් බව යි.

සාරිපුත්ත, මැනවි, මැනවි. සාරිපුත්ත රහත් මහණ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ යම් ඉතා යටහත් බවක් පවත්වමින් පවතී නම් මේ ඒ ඉතා යටහත් බව යි.

4. 6. 9

උප්පාද සූත්‍රය

1743. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තථාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් අන් කල්හි නූපන්නාහු නූපදිති. කවර පසිඳුරෝ ද යත්: සඤ්ඤාදිය විරිඤ්ඤාදිය සතිඤ්ඤාදිය සමාධිඤ්ඤාදිය පඤ්ඤාදිය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තථාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් අන් කල්හි නූපන්නාහු නූපදිත් යි.

4. 6. 10

දුතිය උප්පාද සූත්‍රය

1744. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුදුසස්තෙන් අන් තන්හි නූපන්නාහු නූපදිති. කවර පසිඳුරෝ ද යත්: සඤ්ඤාදිය විරිඤ්ඤාදිය සතිඤ්ඤාදිය සමාධිඤ්ඤාදිය පඤ්ඤාදිය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුදුසස්තෙන් අන් තන්හි නූපන්නාහු නූපදිති යි.

සැවැත් සුකර්මය වර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

සාලා මලලක සෙබ පද සාර පතිට්ඨිත බ්‍රහ්ම සුකර්මය යි අටෙක. අනෙක් උප්පාද සූත්‍ර දෙකෙකැ යි දස සූත්‍රයෙකි යි.

7. සමෛකාබ්වයෙනා

4. 7. 1

සංයෝජනසුත්තං

1745. සාවක්ඛියං :

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි සංයෝජනප්‍රභානාය¹ සංවත්තනති. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ-පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි සංයෝජනප්‍රභානාය සංවත්තනති.

4. 7. 2

අනුසයසුත්තං

1746. පඤ්චමානි, භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුසයසමුග්ගානාය සංවත්තනති. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ-පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුසයසමුග්ගානාය සංවත්තනති.

4. 7. 3

අද්ධානසුත්තං

1747. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අද්ධානපරිඤ්ඤාය සංවත්තනති. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ-පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අද්ධානපරිඤ්ඤාය සංවත්තනති.

4. 7. 4

ආසවකධයසුත්තං

1748. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි ආසවානං ඛයාය සංවත්තනති. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ-පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි ආසවානං ඛයාය සංවත්තනති.

1. සංයෝජනානං ප්‍රභානාය - සනා.

7. සම්බෝධි වර්ගය

4. 7. 1

සංයෝජන සූත්‍රය

1745. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, මේ පසිඳුරු කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සංයෝජනප්‍රභාණය පිණිස පවතිත්. කවර පසිඳුරු කෙනෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සංයෝජනප්‍රභාණය පිණිස පවතිත් යි.

4. 7. 2

අනුසය සූත්‍රය

1746. මහණෙනි, මේ පසිඳුරු කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අනුසය නැසීම පිණිස පවතිත්. කවර පසිඳුරු කෙනෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අනුසය නැසීම පිණිස පවතිත් යි.

4. 7. 3

අද්ධාන සූත්‍රය

1747. මහණෙනි, මේ පසිඳුරු කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අද්ධාන පිරිසිඳ දැනුම පිණිස පවතිත්. කවර පසිඳුරු කෙනෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අද්ධාන පිරිසිඳ දැනුම පිණිස පවතිත් යි.

4. 7. 4

ආසවකය සූත්‍රය

1748. මහණෙනි, මේ පසිඳුරු කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු ආසවකය පිණිස පවතිත්. කවර පසිඳුරු කෙනෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු ආසවකය පිණිස පවතිත් යි.

4. 7. 5

ඵලසුත්තං

1749. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ච: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ද්විතො ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකඛ්ඛා: දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා'ති.

4. 7. 6

දුතියඵලසුත්තං

1750. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ච: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිත්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො සත්තඵලා සත්ත ආනිසංසා පාටිකඛ්ඛා. කතමෙ සත්තඵලා සත්ත ආනිසංසා: දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ච¹ අඤ්ඤා ආරාධෙති, නො වෙ දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ච අඤ්ඤා ආරාධෙති, අථ මරණකාලෙ අඤ්ඤා ආරාධෙති. නො වෙ දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ච අඤ්ඤා ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤා ආරාධෙති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමනාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා² අනතරාපරිනිබ්බාසී හොති, උපහච්චපරිනිබ්බාසී හොති. අසඛාර-පරිනිබ්බාසී හොති, සසඛාරපරිනිබ්බාසී හොති, උද්ධංසොනො අකනිට්ඨගාමී. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ඉමෙ සත්තඵලා සත්තානිසංසා පාටිකඛ්ඛාති.

4. 7. 7

රුක්ඛසුත්තං

1751. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් ජමුද්දිපකා රුක්ඛා, ජමුද්දි තෙසං අග්ගමකඛායති. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා, පඤ්ඤිත්‍රියං තෙසං අග්ගමකඛායති: යදිදං බොධාය. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මා: සද්ධිත්‍රියං භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති. විරිසිත්‍රියං -පෙ- සතිත්‍රියං -පෙ- සමාධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් ජමුද්දිපකා රුක්ඛා, ජමුද්දි තෙසං අග්ගමකඛායති. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා, පඤ්ඤිත්‍රියං තෙසං අග්ගමකඛායති යදිදං බොධායාති.

1. පටිගච්ච - මජ්ඣං, සායා, පටිගච්ච - සිච්ච, සි 1, 2.

2. පරික්ඛයාය - සිච්ච, සි 1, 2, සායා.

4. 7. 5

එල සූත්‍රය

1749. මහණෙනි, මේ ඉඳුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් එල දෙකින් එක්තරා එලයක් කැමති වියයුතු යි. දිවුදූමයෙහි රහත්බව හෝ උපාද්‍යනයෙහි ව ඇති කල්හි අනගමී බව හෝ යි.

4. 7. 6

දුතියඑල සූත්‍රය

1750. මහණෙනි, මේ ඉඳුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් සත්පල කෙතෙක් සත් අනුසස් කෙතෙක් කැමති වියයුතු. කවර සත්පල කෙතෙක් සත් අනුසස් කෙතෙක් ද යත්: දිවුදූමයෙහි ම පෙරාතුව රහත් බව ලබයි. ඉදින් දිවුදූමයෙහි ම පෙරාතුව රහත්බව නො ලබා නම් එකල මරණසමයෙහි රහත් බව ලබයි. ඉදින් දිවුදූමයෙහි ම පෙරාතුව රහත් බව නො ලබා නම් ඉදින් මරණ සමයෙහි රහත් බව නො ලබා නම් එකල පස් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන් සෑය කිරීමෙන් අනාරාපරිනිබ්බායී වේ. උපහව්ව පරිනිබ්බායී වේ. අසඤ්ඤාරපරිනිබ්බායී වේ. සසඤ්ඤාරපරිනිබ්බායී වේ. අකනිටා යනසුලු උභංගසානයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන්වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මේ සත් පල සත් අනුසස් කැමති වියයුතු යි.

4. 7. 7

රුක්ඛ සූත්‍රය

1751. මහණෙනි, යම්සේ දඹදිව හටගත් යම් කිසි රුක්ඛ වෙද්ද, දඹරුක්ඛ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම අවබෝධය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැකි දහම්හු වෙද්ද, පඤ්ඤාය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැකි දහම්හු කවරහ යත්: මහණෙනි, සඤ්ඤාය, බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. විරිඨිඤ්ඤාය ... සත්ඤ්ඤාය ... සමාධිඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. මහණෙනි, යම්සේ දඹදිව හටගත් යම්කිසි රුක්ඛ වෙත් නම් දඹරුක්ඛ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම්කිසි බෝපැකි දහම්හු වෙත් නම් පඤ්ඤාය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

4. 7. 8

දුතිය රුක්ඛසූතනං

1752. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් දෙවානං තාවතීංසානං රුක්ඛා, පාරිව්ජනනකො තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා පඤ්ඤාදිත්ථියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති: යදිදං බොධාය. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මා: සද්ධිත්ථියං භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකොධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති -පෙ- පඤ්ඤාදිත්ථියං බොධිපක්ඛිකො ධම්මො, තං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් දෙවානං තාවතීංසානං රුක්ඛා, පාරිව්ජනනකො තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා. පඤ්ඤාදිත්ථියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති යදිදං බොධායාති.

4. 7. 9

තතිය රුක්ඛසූතනං

1753. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් අසුරානං රුක්ඛා, විත්තපාටලී තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ. යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා, පඤ්ඤාදිත්ථියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති යදිදං බොධාය, කතමෙ ව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මා: සද්ධිත්ථියං භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති. -පෙ- පඤ්ඤාදිත්ථියං බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් අසුරානං රුක්ඛා, විත්තපාටලී තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා පඤ්ඤාදිත්ථියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති, යදිදං බොධායාති.

4. 7. 10

චතුස් රුක්ඛසූතනං

1754. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් සුපණ්ණානං රුක්ඛා, කොට්ඨිඛෙලී¹ තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා, පඤ්ඤාදිත්ථියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති; යදිදං බොධාය. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මා: සද්ධිත්ථියං භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති -පෙ- පඤ්ඤාදිත්ථියං බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් සුපණ්ණානං රුක්ඛා, කුට්ඨිඛෙලී තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා පඤ්ඤාදිත්ථියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති යදිදං බොධායාති.

සමෙබ්බධිවග්ගො සත්තමො.

තත්‍රාදිතං :

සංයොජනං අනුසයං අඛානං ආසවකඛයං,
දෙව ඵලා චතුරො රුක්ඛා වග්ගො තෙන පටුවන්ති.

1. කුට්ඨිඛෙලී - සිමු, මෙසං.

4. 7. 8

දුතියරුකක සූත්‍රය

1752. මහණෙනි, යම්යෙක් තච්චිසාවැසි දෙවියන්ගේ යම් කිසි රුක්භූ වෙද්ද, පරසතුරුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැකි දහම්භූ වෙන් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැකි දහම්භූ කවරහ යත්: මහණෙනි, සඤ්ඤාදිය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවති ... පඤ්ඤාදිය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. මහණෙනි, යම්යෙක් තච්චිසා වැසියන්ගේ යම් කිසි රුක්භූ වෙන් නම් පරසතුරුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැකි දහම්භූ වෙන් නම් පඤ්ඤාදිය අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

4. 7. 9

තතියරුකක සූත්‍රය

1753. මහණෙනි, යම්යෙක් අසුරයන්ගේ යම් කිසි රුක්භූ වෙන් නම් සිත්පළොල්ලුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැකි දහම්භූ වෙන් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැකි දහම්භූ කවරහ යත්: මහණෙනි, සඤ්ඤාදිය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී.... පඤ්ඤාදිය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. මහණෙනි, යම්යෙක් අසුරයන්ගේ යම් කිසි රුක්භූ වෙන් නම් සිත්පළොල්ලුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැකි දහම්භූ වෙන් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

4. 7. 10

චතුස්සරුකක සූත්‍රය

1754. මහණෙනි, යම්යෙක් ගුරුඵන්ගේ යම් කිසි රුක්භූ වෙන් නම් කොටභිචුල්ලුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම්කිසි බෝපැකි දහම්භූ වෙන් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැකි දහම්භූ කවරහ යත්: මහණෙනි, සඤ්ඤාදිය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. ... පඤ්ඤාදිය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. මහණෙනි, යම්යෙක් ගුරුඵන්ගේ යම් කිසි රුක්භූ වෙන් නම් කොටභිචුල්ලුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැකි දහම්භූ වෙන් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

සත්වැනි සම්බෝධි වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

සංයෝජන අනුසය අභ්‍යාන ආසවකතිය යි සූත්‍ර සතරෙකි. එල-සූත්‍ර දෙකෙකි. රුකකසූත්‍ර සතරෙකි. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ යි.

8. ගඩගාපෙය්‍යාලො

4. 8. 1-12

පාවිනනිනාදිසූතතානි

1755-1766. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, ගඩගානදි පාවිනනිනා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

(ඉන්ද්‍රියසංයුතසංසාර ගඩගාපෙය්‍යාලො විවෙකනිස්සිතාදිවසෙන චිත්තාරොතබ්බො)

ගඩගාපෙය්‍යාලි යි.

තත්‍රඥානං:

ඡ පාවිනතො නිග්ගා ඡ ව නිග්ගා සමුද්දතො,
එතෙ දෙව ද්වාදස භොතනී වග්ගො තෙන පට්ඨෙතිති.

9. අප්පමාදවග්ගො

4. 9. 1-10

තථාගතාදි සූතතානි

1767-1776. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද වා චතුසද වා ඛුද්ද වා -පෙ- ඛුද්දිකරොතිති.

(අප්පමාදවග්ගො විවෙකනිස්සිතාදිවසෙන චිත්තාරොතබ්බො.)

අප්පමාදවග්ගො නවමො.

තත්‍රඥානං:

තථාගතං පදං කුටං මූලං සාරඤ්ඤි වස්සිකං,
රාජා චන්ද්‍රමසුරියා ච වසේන දසමං පදංකති.

10. බලකරණීයවග්ගො

4. 10. 1-12

බලාදි සූතතානි

1777-1788. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණීයා කමෙත්තා කසිරන්ති -පෙ- ඛුද්දිකරොතිති.

(බලකරණීයවග්ගො විවෙකනිස්සිතාදිවසෙන චිත්තාරොතබ්බො.)

බලකරණීයවග්ගො දසමො.

තත්‍රඥානං:

බලං ඛිජ්ඤා නාගො ච රුක්ඛං කුමේහන සුකිනං,
ආකාසෙන ච දෙව මෙසා නාවා ආගතතුකා නදීති.

8. ගඩගාපෙය්‍යාලය

4. 8. 1-12

පාවිතනිත්තාදි සූත්‍ර

1755-1766. මහණෙනි, යම්සේ ගඩගානදි තනාමෝ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැමුණු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(ඉන්ද්‍රියසංයුතයේ ගඩගාපෙය්‍යාල වර්ගය විවෙකනිස්සිතාදි විසින් විතර කටයුතු.)

අටවැනි ගඩගාපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාවිතනිනා සයෙකි. සමුද්දනිනා ද සයෙකි. මේ ඡටික දෙක සූත්‍ර දෙළොසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ යි.

9. අප්පමාදවර්ගය

4. 9. 1-10

තථාගතාදි සූත්‍ර

1767-1776. මහණෙනි, අපා වූ ද ලෙපා වූ ද සිද්ධිපා වූ ද බ්‍රහ්මපා වූ ද යම්තාක් සත්ත්වයෝ වෙත් නම් ... බහුල කෙරේ යි.

(අප්පමාද වර්ගය ද විවෙකනිස්සිතාදි විසින් විතර කටයුතු යි.)

තවවැනි අප්පමාදවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

තථාගත පද කුට මූල සාර වස්සික රාජ වතු සුරිය වසා යි දශසූත්‍රානා කෙනෙකි.

10. බලකරණියවර්ගය

4. 10. 1-12

බලාදි සූත්‍ර

1777-1788. මහණෙනි, යම්සේ යම්කිසි බලකරණියකම්භානායෝ කරනු ලැබෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(බලකරණිය වර්ගය ද විවෙකනිස්සිතාදි විසින් විතර කටයුතු)

දසවැනි බලකරණියවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුකඩ, කුමභ, පුක, ආකාස යි සූත්‍ර සතෙකි. මෙය සූත්‍ර දෙකෙකි. නාවා ආගනතුක නදී යි තුනෙකි. මුළුල්ල දෙළොසෙකි.

11. එසනාවගො

4. 11. 1-40

එසනාදි සුතතානි

1789-1828. නිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා නිසෙසා:
-පෙ- භාවෙඤ්ඤාති.

(එසනාවගො ව විවෙකනිස්සිතාදිවසෙන විඤ්ඤාපරිනිවෘත්තිය.)

එසනාවගො එකාදසමො.

තත්ත්වය:

එසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ව නිසෙසා,
බ්බං මලකඤ්ඤා නිසා ව වෙදනා තණ්හාහි වාති.

12. ඔසවගො

4. 12. 1-40

ඔසාදි සුතතානි

1829-1868. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, ඔසා කතමෙ වත්තාරො:
-පෙ- භාවෙඤ්ඤාති.

(ඔසවගොපි විවෙකනිස්සිතාදිවසෙන විඤ්ඤාපරිනිවෘත්තිය.)

ඔසවගො ආදසමො.

තත්ත්වය:

ඔසො යොගො උපාදානං ගතො අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා ධ්මා ඔරුඤ්ඤාගාමියාති.

13. සුතගඬගාපෙය්‍යාලො

4. 13. 1-36

පාචිනනිනාදි සුතතානි

1869-1904. සෙය්‍යපාපි භික්ඛවෙ, ගඬගානදි -පෙ- නිබ්බාන
පඤ්ඤාපරිනිවෘත්තිය.

(ඉන්ද්‍රියසංයුක්තස්ස සුතගඬගාපෙය්‍යාලවගො රාගචිනසාදිවසෙන
අමනොගඬාදිවසෙන නිබ්බානනිත්‍යාදිවසෙන ව විඤ්ඤාපරිනිවෘත්තිය.)
එකෙකස්මිං තයො තයො කතො ඡන්දසති සුත්තනා වෙදිතඤ්ඤා.)

සුතගඬගාපෙය්‍යාලි.

තත්ත්වය:

ඡ පාචිනතො නිත්‍යා ඡ ව නිත්‍යා සමුද්දතො,
එතෙ දෙව ආදස භොතති වගො තෙන පවුච්ඡති.

11. එසනාවර්ගය

4. 11. 1-40

එසනාදි සූත්‍ර

1789-1828. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: ... වැඩියයුතුයි.

(එසනාවර්ගය ද විවේකනිසංඝිතාදි වශයෙන් විතර කටයුතු)

එකළොස්වැනි එසනාවගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

එසනා, විධා, ආසව, හව, දුක්ඛතා, ඛේල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා ය යි සූත්‍ර වතුෂ්ඨක දශයෙකි. මුළුල්ල සාලිසෙකි යි.

12. ඔසවර්ගය

4. 12. 1-40

ඔසාදි සූත්‍ර

1829-1868. මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: ... වැඩියයුතු යි ...

(ඔස වර්ගය ද විවේකනිසංඝිතාදි වශයෙන් විතර කටයුතු.)

දෙළොස්වැනි ඔසවගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගත්ථි, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, ඛ්‍යා, ඔරුකාගිය, උද්ධමකාගිය යි සූත්‍ර වතුෂ්ඨක දශයෙකි මුළුල්ල සාලිසෙකි යි.

13. පුනගඛගාපෙය්‍යාලවර්ගය

4. 13. 1-36

පාවිනනිත්තාදි සූත්‍ර

1869-1904. මහණෙනි, යම්යේ ගඛගා නදිය ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(ඉන්ද්‍රියසංයුක්තයේ පුනගඛගාපෙය්‍යාලවර්ගය රාගවිනයාදිවශයෙන් ද අමනොගධාදිවශයෙන් ද නිබ්බානනිත්තාදිවශයෙන් ද විතර කටයුතු. එකෙක තුනක් තුනක් කොට සතිස් සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් දතයුතු.)

තෙළොස්වැනි පුනගඛගාපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාවිනනිත්තසූත්‍ර ත්‍රික සයෙකි. සමුද්දනිත්ත ත්‍රික ද සයෙකි. මේ ඡට්ඨක දෙක ත්‍රික දෙළොසෙක් වේ. එයින් වර්ගය යි කියනු ලැබේ. සූත්‍ර මුළුල්ල සතිසෙකි යි.

14. පුනර්ජායමාදවගො

4. 14. 1-30

තථාගතාදි සුත්තානි

1905-1934. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා -පෙ- බහුලි-
කරොතිති.

(යථා චුක්ඛතයෙන විජාරෙතබ්බො තිංසති සුත්තනා වෙදිතබ්බො.)

පුන අපජමාදවගො චුද්දසමො.

තත්තුද්දනං:

තථාගතං පදං කුටං මූලං සාරඤ්ඤා වසංකං,
රාජා වජ්ජිමසුරියා ච වසේන දසමං පදනති.

15. පුනබලකරණියවගො

4. 15. 1-36

බලාදි සුත්තානි

1935-1970. සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා
කම්මනා -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(චුක්ඛතයෙනෙව විජාරෙතොතන ඡන්තිංසති සුත්තනා
වෙදිතබ්බො.)

පුනබලකරණියවගො පණ්ණරසමො.

තත්තුද්දනං:

බලං ඛිප්ඤ්ඤා නාගො ච රුක්ඛං කුලෙහන සුකිනං,
ආකාසෙන ච දෙව මෙසා නාවා ආගන්තුකා නදීති.

16. පුනඵසනාවගො

4. 16. 1-120

ඵසනාදි සුත්තානි

1971-2090. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, ඵසනා -පෙ- භාවෙ-
තබ්බොති.

(පුබ්බෙ චුක්ඛතයෙන ච අභිඤ්ඤාදිවසෙන ච විජාරෙතොතන
විසතිසතං සුත්තනා වෙදිතබ්බො.)

පුනඵසනාවගො සොළසමො.

තත්තුද්දනං:

ඵසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ච තිස්සො,
බිලං මලඤ්ඤා නිසො ච වෙදනා තණ්හාති වානි

14. පුනර්ජයමාදවර්ගය

4. 14. 1-30

තථාගතාදි සූත්‍ර

1905-1934. මහණෙනි, අපා වූ හෝ ... යම්තාක් සත්වයෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

කියන ලද නය අනුව විතර කටයුතු. තිස් සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් දකුණුවහ.)

තුදුස්වැනි පුනර්ජයමාදවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය ය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වස්සක. රාජ, වජ්‍රිම, සූරිය, වස යි සූත්‍ර ත්‍රික දශයෙකි. මුළුල්ල තිසෙකි යි.

15. පුනර්භවකරණියවර්ගය

4. 15. 1-36

බලාදි සූත්‍ර

1935-1970. මහණෙනි, යම් කිසි බලකරණිය කම්මානයෝ ... බහුල කෙරේ යි.

(කී නයින් ම විතර කරන්නහු විසින් සතිස් සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් දකුණත්තාහ.)

පසළොස්වැනි පුනර්භවකරණියවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය ය:

බල, බිජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සුක, ආකාස යි ත්‍රික සතෙක් ද මෙසසූත්‍ර ත්‍රික දෙකෙක් ද නාවා ආගතතුක නදි යි ත්‍රික තුනෙක් ද යි ත්‍රික දෙළයෙකි. සූත්‍ර සතිසෙකි යි.

16. පුනර්භවනාවර්ගය

4. 16. 1-120

එසනාදි සූත්‍ර

1971-2090. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. ... වැඩියුතු යි.

(පෙර කී නයින් ද අභිඤ්චනයෙන් ද විතර කරන්නහු විසින් එක්සියවිසි සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් දකුණත්තාහ.)

සොළොස්වැනි පුනර්භවනාවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

එසනා විධා ආසව භව දුක්ඛතා බිල මල නිස වෙදනා තණ්හා යි සූත්‍ර ද්වාදශක දශයෙකි මුළුල්ල එක්සිය විස්සෙකි යි.

17. පුනර්ඝට්ඨගො

4. 17. 1-119

ඔසාදි පුත්තානි

2091-2209. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඔසා -පෙ- භාවෙතබ්බානීති.

4. 17. 120

උද්ධමොගියසුත්තං

2210. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමොගියානි සංයොජනානි කතමානි පඤ්ච: රූපරාගො අරූපරාගො මානො උද්ධවං අවිජ්ජා. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චුද්ධමොගියානි සංයොජනානි, ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමොගියානං සංයොජනානං පභානාය පඤ්චජ්ජියානි භාවෙතබ්බානි. කතමානි පඤ්ච: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සඤ්ඤායං භාවෙති නිබ්බානාත්තං නිබ්බානපොඡං නිබ්බානපබ්භාරං -පෙ- පඤ්ඤාජ්ජියං භාවෙති නිබ්බානානිත්තං නිබ්බානපොඡං නිබ්බානපබ්භාරං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමොගියානං සංයොජනානං පභානාය ඉමානි පඤ්චජ්ජියානි භාවෙතබ්බානීති.

(එක් ව චුත්තනයෙන අභිඤ්ඤාදි වසෙන ව විජාරෙතෙන විසංසතං සුත්තන්තා වෙදිතබ්බා.)

පුනර්ඝට්ඨගො සත්තරසමො.

තත්ත්වදේශනා :

ඔසො යොගො උපාදානං ගණ්ඨො අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා ඛංඛා ඔරුද්ධමොගියානි.

ඉන්ද්‍රියසංයුතං සමන්තං.

තත්ත්වගුදේශනා:

සුඤ්ඤාමුද්දාර ජලිජ්ජියා සුඛිජ්ජියා ජරාවග්ගෙහි පඤ්ඤා
සුකර්මක සමෙධාධයොගඛාපමාදබලකරණියෙසනොසා
පුනර්ඝට්ඨපෙය්‍යාල ආදීනිමි පඤ්ඤාහි වග්ගා සත්තරස භොගනීති.

17. පුනඛසවර්ගය

4. 17. 1-119

ඔසාදි සූත්‍ර

2091-2209. මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි ... වැඩියයුත්තාහ සි.

4. 17. 120

උද්ධම්භාගිය සූත්‍රය

2210. මහණෙනි, මේ උද්ධම්භාගියසංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: “රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධව ආවිජජා” යි. මහණෙනි, මොහු පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගියසංයෝජනයන් ප්‍රභිණ කිරීම පිණිස පසිඳුරෝ වැඩියයුත්තාහ. කවර පසිඳුරෝ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ නිවනට නැමුණක් නිවනට නැඹුරු වූවක් නිවනට බර වූවක් කොට සර්ග්‍යය වඩයි ... නිවනට නැමුණක් නිවනට නැඹුරු වූවක් නිවනට බර වූවක් කොට පඤ්ඤාදිය වඩයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගියසංයෝජනයන් ප්‍රභිණ කිරීම පිණිස මේ පසිඳුරෝ වැඩියයුත්තාහ යි.

(මෙහි දු කි නයිත් ද අභිඤ්චයෙන් ද විතර කරන්නාහු විසින් එක්සියවිසි සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් දහයුත්තාහ.)

සතළොස්වැනි පුනඛසවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

ඔස, යොග, උපාදා, ගස්, අනුසය, කාමගුණ නිවරණ, බන්ධ, ඔරම්භාගිය, උද්ධම්භාගිය යි සූත්‍ර ද්වාදශක දශයෙකි. මුළුල්ල එක්සිය විස්සෙකි යි.

ඉන්ද්‍රියසංයුත්තය නිමි.

එහි වර්ගනාමාවලි ය:

සුඛක, මුද්දර, ඡළිඤ්ඤා වර්ගයෝ සුඛිඤ්ඤා ජරාවර්ග දෙක සමග පසෙක් වේ. (නැවත) සුකරබත, සමෙබ්බාධි, ගඛනාපෙය්‍යාල, අජපමාද, බලකරණිය, එසනා, ඔසවර්ගයෝ වෙති. ඔහු පුනඛගඛනාපෙය්‍යාල ආදී පසන් සමග (ඉන්ද්‍රියසංයුත්තයෙහි) වර්ග සතළොසෙක් වේ යි.

5. සම්මප්පධාන සංයුතාං

1. ගඛගාපෙය්‍යාලො

5. 1. 1

පාවිනනිනසුතං

2211. සාවස්ථියං:

වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, සම්මප්පධානා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණනාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණනාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණනාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමෙඤ්ඤාසා භියොයාභාවාය වෙපුලලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණනාති පදහති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො සම්මප්පධානාති.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, ගඛගා නදී පාවිනනිනසා පාවිනපොණො පාවිනපඤ්ඤාරො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වත්තාරො සම්මප්පධානෙ භාවෙතො වත්තාරො සම්මප්පධානෙ බහුලිකරොතො නිබ්බානනිතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු වත්තාරො සම්මප්පධානෙ භාවෙතො වත්තාරො සම්මප්පධානෙ බහුලිකරොතො නිබ්බානනිතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණනාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණනාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණනාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමෙඤ්ඤාසා භියොයා භාවාය වෙපුලලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණනාති පදහති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වත්තාරො සම්මප්පධානෙ භාවෙතො වත්තාරො සම්මප්පධානෙ බහුලිකරොතො නිබ්බානනිතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

5. සම්මප්පධාන සංයුත්තය

1. ගඛගාපෙය්‍යාලය

5. 1. 1

පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

2211. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ සම්මප්පධාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙනි මහණ නුපන් ලාමක අකුසල් දහම් නුපදනා පිණිස සද දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන් වියඝිය කෙරෙයි. උපන් ලාමක අකුසල දහම් ප්‍රභීණ කිරීම පිණිස සද දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන් වියඝිය කෙරෙයි. නුපන් කුසල් දහම් ඉපදවීම පිණිස සද දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන් වියඝිය කෙරෙයි. උපන් කුසල්දහමුත්ගේ පැවැත්ම පිණිස නුමුළාබව පිණිස බොහෝ බව පිණිස විපුලබව පිණිස වැඩිම පිණිස පිරිම පිණිස සද දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන් වියඝිය කෙරෙයි. මහණෙනි, මොහු සතර සම්මප්පධානයෝ යි.

මහණෙනි, යම්සේ ගඛගානදි නොමෝ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැමුරු වුවා පෙරදිගට බරවුවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ සිවුසම්පදහන් වඩනුයේ සිවුසම්පදහන් බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙයේ නම් මහණ තෙමේ සිවුසම්පදහන් වඩනුයේ සිවුසම්පදහන් බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙනි මහණ නුපන් ලාමක අකුසල් දහම් නුපදනා පිණිස සද දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන් වියඝිය කෙරෙයි. උපන් ලාමක අකුසල් දහම් ප්‍රභාණය පිණිස සද දනවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වැර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනී, ප්‍රධන් වියඝිය කෙරෙයි. නුපන් කුසල් දහම් උපදනා පිණිස සද දනවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වැර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනී, ප්‍රධන් වියඝිය කෙරෙයි. උපන් කුසල් දහමුත්ගේ පැවැත්ම නුමුළා බව බොහෝ බව විපුල බව වැඩිම පිරිම පිණිස සද දනවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වැර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනී, ප්‍රධන් වියඝිය කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ සිවුසම්පදහන් වඩනුයේ සිවුසම්පදහන් බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යි.

5. 1. 2-48

දුතියපාවිනනිනාදි සුත්තානි

2212-2258. වග්ගාරොමෙ භික්ඛවෙ, සම්මසයධානා, කතමෙ වග්ගාරො -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

(වුත්තනයෙන විඤ්ඤාරොතබ්බො.)

ගම්ගාපෙය්‍යාලො පඨමො.

තත්‍රද්දන්:

ඡ පාවිනනො නිත්තා ඡ ච නිත්තා සමුද්දනො,
එතෙ ථෙඨ ආදස භොතනි වග්ගො තෙන පච්චන්ති.

2. අප්පමාදවග්ගො

5. 2. 1-40

තථාගතාදි සුත්තානි

2259-2298. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද වා චතුසද වා ඛණ්ණසද වා -පෙ- ඛණ්ණිකරොතිති.

(යථාචුත්තනයෙන විඤ්ඤාරොතබ්බො.)

අප්පමාදවග්ගො දුතියො.

තත්‍රද්දන්:

තථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වසස්සිකං,
රාජා චජ්ඣසුරියා ච වසෙන්න දසමං පදනති.

5. 1. 2-48

දුකිය පාවිනනින්තාදි සූත්‍ර

2212-2258. මහණෙනි, මේ සම්පදහන් සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(කී නයින් විතර කටයුතු.)

පළමුවැනි ගඬිගාපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

පාවිනනින්තසූත්‍ර චතුෂ්ක සයෙකි. සමුද්දනින්ත චතුෂ්ක ද සයෙකි. මේ ඡට්ඨක දෙක චතුෂ්ක දෙළොසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ. සූත්‍ර මුළුල්ල අටසාලියෙකි යි.

2. අප්පමාදවර්ගය

5. 2. 1-40

තථාගතාදි සූත්‍ර

2259-2298. මහණෙනි, අපා වූ ද දෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද බුහුපා වූ ද යමතාක් සන්තියෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(කියන ලද නයින් විතර කටයුතු.)

දෙවෙනි අප්පමාදවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වස්සික, රාජ, වන්දිම, සුරිය, වත් යි සූත්‍ර චතුෂ්ක දශයෙකි. මුළුල්ල සාලියෙකි යි.

3. බලකරණියවගො

5. 3. 1-48

බලාදි සුත්තානි

2299-2346. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කමෙන්නා කසිරන්ති, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නික්ඛාය පඨවියං පතිට්ඨාය එවමෙනෙ බලකරණියා කමෙන්නා කසිරන්ති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය වන්නාරො සමමුප්පාදානෙ භාවෙති, වන්නාරො සමමුප්පාදානෙ බහුලිකරොති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය වන්නාරො සමමුප්පාදානෙ භාවෙති, වන්නාරො සමමුප්පාදානෙ බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමෙමාසාය භිය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය වන්නාරො සමමුප්පාදානෙ භාවෙති, වන්නාරො සමමුප්පාදානෙ බහුලිකරොතිති -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(එවං අට්ඨනාලිය සුත්තන්නා විඤ්ඤානබ්බා.)

බලකරණියවගො තතියො.

තත්තුද්දනං:

බලං බීජඤ්ඤ නාගො ව රුක්ඛං කුමෙහන සුතිනං,
ආකාසෙන ව දෙව මෙසා නාවා ආගන්තුකා නදීති.

4. එසනාවගො

5. 4. 1 - 160

එසනාදි සුත්තානි

2347 - 2506. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා කතමා තිස්සො: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, තිස්සො එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිස්සන්නං එසනානං අභිඤ්ඤාය වන්නාරො සමමුප්පාදානා භාවෙතබ්බා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමෙමාසාය භිය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, තිස්සන්නං එසනානං අභිඤ්ඤාය ඉමෙ වන්නාරො සමමුප්පාදානා භාවෙතබ්බාති -පෙ- භාවෙතබ්බාති.

3. බලකරණියවර්ගය

5. 3. 1-48

බලාදී සූත්‍ර

2299-2346. මහණෙනි, යම්කෙසේ යම් කිසි බලකරණිය කම්භාන්තයෝ කරනු ලැබෙත් ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණිය කම්භාන්තයෝ කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සිවුසම්පදහත් වඩයි. සිවුසම්පදහත් බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සිවුසම්පදහත් වඩා ද, සිවුසම්පදහත් බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ නූපන් ලාමක අකුසල්දහම් නූපදනා පිණිස සද දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දූඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වීයභීය කෙරෙයි. උපන් ලාමක අකුසල් දහම් පහකරනු පිණිස ... නූපන් කුසල්දහම් ඉපදවීම පිණිස ... උපන් කුසල්දහමින්ගේ පැවැත්ම නුමුළා බව බොහෝ බව විපුල බව වැඩිම පිරිම පිණිස සද දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දූඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වීයභීය කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සිවුසම්පදහත් වඩයි. සිවුසම්පදහත් බහුල කෙරේ යි ... බහුල කෙරේ යි.

(මෙසේ අටසාලිස් සූත්‍රාන්තයෝ විතර කටයුත්තාහ.)

තෙවෙනි බලකරණියවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, ඛිජ්, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සුක, ආකාස යි සූත්‍ර වතුෂ්ක සතෙකි. මෙස වතුෂ්ක දෙකෙකි. නාවා, ආගන්තුක, නදී යි වතුෂ්ක තුනෙකි යි මෙසේ වතුෂ්ක දෙළොසෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල අටසාලිසෙකි යි.

4. එසනාවර්ගය

5. 4. 1-160

එසනාදී සූත්‍ර

2347-2506. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: කාමෙසනා හවෙසනා බ්‍රහ්මවරියෙසනා යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනා යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස සිවුසම්පදහත් වැඩියයුතු. කවර සිවුසම්පදහත්හු ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ නූපන් ... උපන් කුසල්දහමින්ගේ පැවැත්ම නුමුළා බව බොහෝ බව විපුල බව වැඩිම පිරිම පිණිස සද දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දූඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වීයභීය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස මේ සිවුසම්පදහත් වැඩිය යුතු යි ... වැඩියයුතු යි.

(එවං අභිඤ්ඤාය පරිඤ්ඤාය පරික්ඛයාය පහානායානි ච එකෙකස්මිං සොළස සොළස කතා එකසතස්සධි සුත්තන්තා විඤ්ඤාපරෙතබ්බා.)

එසනාවග්ගො වතුසො.

තත්තුද්දන්:

එසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ව නිවේසා
බ්ලං මලඤ්ඤා නිසො ච වෙදනා තණ්හාහි වාති.

5. ඔසවග්ගො

5. 5. 1 - 159

ඔසාදිසුත්තානි

2507 - 2665. වන්තාරොමෙ භික්ඛවෙ. ඔසා-පෙ-භාවෙතබ්බානි.
(විඤ්ඤාපරෙතබ්බා)

5. 5. 160

උද්ධමොගියසුත්තං

2666. පඤ්චමානි, භික්ඛවෙ, උද්ධමොගියානි සංයොජනානි. කතමානි පඤ්ඤා: රූපරාගො අරූපරාගො මානො උද්ධවං අවිජ්ජා. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චුද්ධමොගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමොගියානං සංයොජනානං පහානාය වන්තාරො සමමප්පධානා භාවෙතබ්බා. කතමෙ වන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පාදනානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරභති විතං පග්ගණ්හානි පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරභති විතං පග්ගණ්හානි පදහති. අනුප්පාදනානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරභති විතං පග්ගණ්හානි පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමෙමාසාය භීයොගාභාවාය වෙපුලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරභති විතං පග්ගණ්හානි පදහති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමොගියානං සංයොජනානං පහානාය ඉමෙ වන්තාරො සමමප්පධානා භාවෙතබ්බානි.

(වුත්තනයෙනෙව එකසතස්සධිසුත්තන්තා විඤ්ඤාපරෙතබ්බා)

ඔසවග්ගො පඤ්චමො.

තත්තුද්දන්:

ඔසො යොගො උපාදනං ගජො අනුසයෙන ච
කාමගුණා නිවරණා බන්ධා ඔරුද්ධමොගියානි.

සමමප්පධානසංයුත්තං සමත්තං.

තත්තු වග්ගද්දන්:

ගඤ්ඤාපෙය්‍යාලොප්පමාදෙ බලකරණියෙසනා
ඔසොති පඤ්ඤාවග්ගො සමමප්පධානසංයුත්තෙති.

(මෙසේ අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පරිකඛයාය පහානාය ධි ද එකෙක සොළොස සොළොස කොට එක්සිය සැට සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් විතර කටයුතුවහ.)

සිවුවැනි එසනාවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

එසනා, විධා, ආසව, හව, දුක්ඛතා, ධීල, මල, නිස, වෙදනා, තණනා යි සූත්‍ර භොධගක දශයෙකි. මුළුල්ල එක්සිය සැටෙකි යි.

5. ඔසවර්ගය

5. 5. 1-159

ඔසාදි සූත්‍ර

2507-2665. මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි ... වැඩිය යුත්තාහ යි. (විතර කටයුතු.)

5. 5. 160

උද්ධම්භාගිය සූත්‍රය

2666. මහණෙනි, මේ උද්ධම්භාගිය සංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධම්භ අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මොහු පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයන් පහකරනු පිණිස සිවුසම්පදහන් වැඩිය යුතු. කවර සිවුසම්පදහන්හු ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නූපන් ලාමක අකුසල් දහම් නූපදනා පිණිස සද දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. උපන් අකුසල්දහම් පහකරනු පිණිස සද දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. නූපන් කුසල්දහම් ඉපදවීම පිණිස සද දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. උපන් කුසල්දහමුත්ගේ පැවැත්ම නුමුළා බව බොහෝ බව විපුල බව වැඩිම පිරිම පිණිස සද දනවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයන් ප්‍රභාණය පිණිස මේ සිවුසම්පදහන්හු වැඩිය යුත්තාහ යි.

(කියන ලද නයින් ම එක්සියසැට සූත්‍රාන්තයෝ විතර කටයුතුවහ.)

පස්වැනි ඔසවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගජ්, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, බන්ධ, ඔරම්භාගිය, උද්ධම්භාගිය, යි භොධගක දශයෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල එක්සිය සැටෙකි යි.

සම්මප්පධානසංයුක්තය නිමි.

එහි වර්ගනාමාවලි ය:

ගඤ්ඤාපෙය්‍යාල, අප්‍රමාද, බලකරණිය, එසනා, ඔස යි සම්මප්පධාන සංයුක්තයෙහි වර්ග පසෙක් ම වේ යි.

6. බලසංයුතනං

1. ගඛගාපෙය්‍යාලවග්ගො

6. 1. 1 - 12

පාවිනනිනාදි සූතතානි

2667 - 2678. සාවකපීයං:

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, බලානි, කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධාබලං චිරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා බලානි. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඛගා නදී පාවිනනිනා පාවිනපොණො පාවිනපඛාරො ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු පඤ්ඤා බලානි භාවෙතොනා පඤ්ඤා බලානි බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඛාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු පඤ්ඤා බලානි භාවෙතොනා පඤ්ඤා බලානි බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඛාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සද්ධාබලං භාවෙති චිවෙකනිසස්සිතං චිරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. චිරියබලං -පෙ- සතිබලං -පෙ- සමාධිබලං -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති චිවෙකනිසස්සිතං චිරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු පඤ්ඤා බලානි භාවෙතොනා පඤ්ඤා බලානි බහුලිකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඛාරොති -පෙ- නිබ්බානපඛාරොති.

ගඛගාපෙය්‍යාලවග්ගො පඨමො.

තත්තුද්දනං:

ඡ පාවිනතො නිනානා ඡ ඩ නිනානා සමුද්දතො
ඵතෙ දෙඛ දොදස හොතති වග්ගො තෙන පවුච්ඡති.

2. අප්පමාදවග්ගො

6. 2. 1 - 10

තථාගතාදි සූතතානි

2679 - 2688. යාවතා භික්ඛවෙ සත්තා අපද වා දිපද වා -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(චිවෙකනිසස්සිතාදිවසෙන විජාරෙතඛොති.)

අප්පමාදවග්ගො දුතියො.

තත්තුද්දනං:

තථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වසස්සිකං,
රාජා වජ්ඣම සූරියා ඩ වතොන දසමං පදනති.

6. බලසංයුත්තය

1. ගඛනාපෙය්‍යාලවර්ගය

6. 1. 1-12

පාවිනනිත්තාදි සූත්‍ර

2667-2678. සැවැත්තුවර

මහණෙනි, මේ බල පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධාබල විරියබල සන්ධිබල සමාධිබල පඤ්ඤාබල යි. මහණෙනි, මේ බල පස යි. මහණෙනි, යම්සේ ගඛනානදි තොමෝ පැදුම්දිගට නැමුණි පැදුම්දිගට නැමුරු වූවා පැදුම්දිගට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ පස්බල වඩන්නේ පස්බල බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ පස්බල වඩන්නේ පස්බල බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත වොසසංගහපරිණාමී කොට සද්ධාබලය වඩයි. විරියබලය ... සන්ධිබලය ... සමාධිබලය ... විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත වොසසංගහපරිණාමී කොට පඤ්ඤාබලය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ පස්බල වඩන්නේ පස්බල බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යි ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

පළමුවැනි ගඛනාපෙය්‍යාලවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාවිනනිත්තා සූත්‍ර සයෙකි. සමුද්දනිත්තා සූත්‍ර ද සයෙකි. මේ ඡට්ඨක දෙක දෙළෙසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ යි.

2. අප්පමාදවර්ගය

6. 2. 1-10

තථාගතාදි සූත්‍ර

2679-2688. මහණෙනි, අපා වූ ද දෙපා වූ ද ... යම්තාක් යන්ත්‍රයෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(විවෙකනිසංඝිතාදි විසින් විතර කටයුත්තාහ.)

දෙවෙනි අප්පමාදවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වස්සක, රාජ, වන්දිම, සුරිය, වස යි දහ සූත්‍රාන්ත කෙනෙකි යි.

3. බලකරණියවග්ගො

6. 3. 1 - 12

බලාදිසුත්තානි

2689 - 2700. සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කමන්තා-පෙ-බ්‍රුලිකරොතිති.

(වුත්තනසෙන විජාරෙතබ්බානි.)

බලකරණියවග්ගො තතියො.

තත්‍රඥානං:

බලං ධීර්ඤ්ඤා නාගො ව රුක්ඛං කුලෙහන සුකිනං
ආකාසෙන ව දො මෙසා නාචා ආගතතුකා නදීති.

4. එසනාවග්ගො

6. 4. 1 - 40

එසනාදි සුත්තානි

2701 - 2740. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තිස්සො:
-පෙ-භාවෙතබ්බානීති.

(විජාරෙතබ්බානි.)

එසනාවග්ගො වතුසො.

තත්‍රඥානං:

එසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ව තිස්සො
බ්ලං මලඤ්ඤා නිසො ව වෙදනා තණ්හාහි වාති.

5. ඔසාවග්ගො

6. 5. 1 - 39

ඔසාදි සුත්තානි

2741 - 2779 වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ වත්තාරො:
-පෙ-භාවෙතබ්බානීති.

3. බලකරණීයවර්ගය

6. 3. 1-12

බලාදී සූත්‍ර

2689-2700. මහණෙනි, යම්යෙස් යම්කිසි බලකරණීය කම්මාන-යෝ ... බහුල කෙරේ යි.

(කී නයින් විතර කටයුතුවහ.)

තෙවෙනි බලකරණීයවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සූක, ආකාස යි සතෙකි. මෙය සූත්‍ර දෙකෙකි. නාවා, ආගනතුක, නදී යි තුනෙකි. දෙළොස් සූතුරෙකි යි.

4. එසනාවර්ගය

6. 4. 1-40

එසනාදී සූත්‍ර

2701-2740. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: ... වැඩිය යුත්තාහ යි.

(විතර කටයුත්තාහ.)

සිවුවැනි එසනාවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

එසනා, විධා, ආසව, භව, දුක්ඛතා, බීල, මල, නිස, වේදනා, තණ්හා යි චතුෂ්ක දශයෙකි. සූත්‍ර සාලිසෙකි යි.

5. ඔසවර්ගය

6. 5. 1-39

ඔසාදී සූත්‍ර

2741-2779. මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: ... වැඩිය යුත්තාහ යි.

6. 5. 40

උදාමහාගියසුත්තං

2780. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උදාමහාගියානි සංයොජනානි. කතමානි පඤ්ඤා: රුපරාගො අරුපරාගො මානො උදාච්චිං අවිජ්ජා. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාදාමහාගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උදාමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය පඤ්ඤා බලානි භාවෙනබ්බානි. කතමානි පඤ්ඤා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සද්ධාබලං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. විරියබලං -පෙ- සතිබලං -පෙ- සමාධිබලං -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උදාමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය ඉමානි පඤ්ඤා බලානි භාවෙනබ්බානිති.

ඔසවගෙගා පඤ්චමො.

තත්ත්වද්දනං:

ඔසො යොගො උපාද්දනං ගජො අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා බන්ධා ඔරුදාමහාගියානි.

6. පුනගඩගාපෙය්‍යාලො

6. 6. 1 - 36

පාචිනනිනනාදි සුත්තානි

2781 - 2816. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, ගඩගා නදි පාචිනනිනනා -පෙ- නිබ්බානපබ්බාරොති.

(රාගචිත්තයපරියොසානාදිවසෙන අමනොගධාදිවසෙන නිබ්බාන-
නිනනාදිවසෙන වාති එකෙකස්මිං තයො තයො කතා ජත්තිංස
සුත්තනා වික්ඛාරෙනබ්බා.)

පුනගඩගාපෙය්‍යාලි.

තත්ත්වද්දනං:

ජ පාචිනතො නිනනා ජ ව නිනනා සමුද්දතො,
එතෙ දෙව ද්වාදස භොගානි වග්ගො තෙන පටුච්චති.

6. 5. 40

උද්ධම්භාගිය සූත්‍රය

2780. මහණෙනි, මේ උද්ධම්භාගිය සංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධච්ච අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මොහු පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස පස්බල වැඩිය යුතු. කවර පසෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත වොසංගහපරිණාමී කොට සඳාබලය වඩයි. විරියබලය ... සතිබලය ... සමාධිබලය ... විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත වොසංගහපරිණාමී කොට පඤ්ඤාබලය වඩයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස මේ පස්බල වැඩිය යුතු යි.

පස්වැනි ඔසවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔස, ඡයාග, උපාදන, ගත්ථ, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, බන්ධ, ඔරම්භාගිය, උද්ධම්භාගිය යි චතුෂ්ක දශයෙකි. සාලස් සූත්‍රෙකි යි.

6. පුනගබ්භාපෙය්‍යාලය

6. 6. 1-36

පාවිනනින්නාදි සූත්‍ර

2781-2816. මහණෙනි, යම්සේ ගබ්භානාදි තොමෝ පෙරදීගට නැමුණි ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(රාගච්ඡායපරියොසානාදි විසිනුදු අමනොගධාදි විසිනුදු නිබ්බාන නින්නාදි විසිනුදු එකෙක තුනක් තුනක් කොට සතිස් සූත්‍රානත කෙනෙක් විතර කටයුත්තාහ.

සවැනි පුන ගබ්භාපෙය්‍යාලවග්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාවිනනික සූත්‍ර ත්‍රික සයෙකි. සමුද්දනික ත්‍රික ද සයෙකි. මේ ඡට්ඨක දෙක ත්‍රික දෙළොසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ. මුළුල්ල සතිස් සූත්‍රෙකි යි.

7. පුනරුප්පමාදවගෙනා

6. 7. 1 - 30

තරාගතාදි සුත්තානි

2817 - 2846. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා -පෙ- බහුලි කරොතිති.

(වුත්තනසෙන තිංස සුත්තනනා විඤ්ඤාපරෙතබ්බා)

පුනරුප්පමාදවගෙනා සත්තමො.

තත්තුද්දනං:

තරාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වසිකං,
රාජා වජ්ජිමසුරියා ව වසෙන දසමං පදනති.

8. පුනබලකරණියවගෙනා

6. 8. 1 - 36

බලාදි සුත්තානි

2847 - 2882. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කම්මනා -පෙ- බහුලිකරොති ති.

(ජත්තිංස සුත්තනනා විඤ්ඤාපරෙතබ්බා)

පුනබලකරණියවගෙනා අට්ඨමො.

තත්තුද්දනං:

බලං බිජ්ඣව නාගො ව රුක්ඛං කුම්භෙන සුකිනං,
ආකාසෙන ව දො මෙසා නාවා ආගන්තුකා නදීති.

9. පුනඵසනාවගෙනා

6. 9. 1 - 120

ඵසනාදි සුත්තානි

2883 - 3002. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, ඵසනා. කතමා තිස්සො: -පෙ-භාවෙතබ්බාතිති.

(විවෙකනිසංඝිතාදිවසෙන අභිඤ්ඤාදිවසෙන ව ඵකෙකසමි ද්වාදස ද්වාදස කතා විසංසන සුත්තනනා විඤ්ඤාපරෙතබ්බා.

ඵසනාවගෙනා නවමො.

තත්තුද්දනං:

ඵසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ව තිස්සො,
බලං මලකො නිසො ව වෙදනා තණනාහි වාති.

7. පුනරුප්පමාදවර්ගය

6. 7. 1-30

තථාගතාදි සූත්‍ර

2817-2846. මහණෙනි, අපා වූ ද ... යම්තාක් සත්ත්වයෝ වෙත් ද, ... බහුල කෙරේ යි.

(කී නයින් තිස් සූතුරෙක් විතර කටයුතු.)

සත්වැනි පුනරුප්පමාදවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වස්සික, රාජ, වජ්‍රිම, සූරිය, වසු යි ත්‍රික දශයෙකි. සූතුරු තිසෙකි.

8. පුනර්ලකරණීය වර්ගය

6. 8. 1-36

බලාදි සූත්‍ර

2847-2882. මහණෙනි, යම්සේ යම් කිසි බලකරණීය කම්මානායෝ ... බහුල කෙරේ යි.

(සතිස් සූතුරු කෙනෙක් විතර කටයුත්තාහ.)

අටවැනි පුනර්ලකරණීයවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සූක, ආකාස යි ත්‍රික සතෙක් ද මෙස ත්‍රික දෙකෙක් ද නාවා ආගතතුක නදී යි ත්‍රික තුනෙක් ද යි ත්‍රික දෙළොසෙකි. සතිස් සූතුරෙකි යි.

9. පුනරුප්පමාදවර්ගය

6. 9. 1-120

එසනාදි සූත්‍ර

2883-3002. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: ... වැඩිය යුතුවන යි.

(විවෙකනිසංසිතාදි විසිතුණු අභිසංසිතාදි විසිතුණු එකෙක දෙළසක් දෙළසක් කොට එක්සියවිසි සූතුරු කෙනෙක් විතර කටයුත්තාහ.)

නවවැනි එසනාවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

එසනා, විධා, ආසව, භව, දුක්ඛතා, බීල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා යි ද්වාදශක දශයෙකි. එක්සියවිසි සූතුරෙකි යි.

10. පුනර්ඝට්ඨනය

6. 10. 1 - 119

ඔසාදි සුත්තානි

3003 - 3121. චක්කාරොමෙ භික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ චක්කාරො:
-පෙ-භාවෙතබ්බානිති.

(වුත්තනසෙනෙව විජාරෙතබ්බානි.)

6. 10. 120

උද්ධමොගියසුත්තං

3122. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමොගියානි සංයොජනානි කතමානි
පඤ්ඤා: රුපරාගො අරුපරාගො මානො උද්ධව්චං අවිජ්ජා. ඉමානි බො
භික්ඛවෙ, පඤ්චුද්ධමොගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ,
පඤ්ඤානං උද්ධමොගියානං සංයොජනානං පහානාය පඤ්ඤාලානි
භාවෙතබ්බානි. කතමානි පඤ්ඤා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සද්ධාබලං
භාවෙති, නිබ්බානානිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපබ්බාරං. චරියබලං
-පෙ- සතිබලං -පෙ- සමාධිබලං -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති, නිබ්බානානිත්තං
නිබ්බානපොණං නිබ්බානපබ්බාරං. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං
උද්ධමොගියානං සංයොජනානං පහානාය ඉමානි පඤ්ඤා බලානි
භාවෙතබ්බානිති.

පුනර්ඝට්ඨනො දසමො.

කත්තුද්දනං:

ඔසො යොගො උපාදනං ගජො අනුසයෙන ච,
කාමගුණා නිවරණා බන්ධා ඔරුද්ධමොගියානි.

බලසංයුත්තං සමත්තං.

තත්තු වග්ගද්දනං:

ගම්භාපෙය්‍යාලොප්පමාදෙ බලකරණියෙසනා
ඔසො තෙහි පුනාදිහි බලසංයුත්තකා දසානි.

10. පුනර්ඝට්ඨය

6. 10. 1-119

ඔසාදි සූත්‍ර

3003-3121. මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: ... වැඩියයුත්තාහ සි.

(කි නයිත් ම විතර කටයුත්තා හ.)

6. 10. 120

උද්ධම්භාගිය සූත්‍රය

3122. මහණෙනි, මේ උද්ධම්භාගිය සංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධම්භ අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මොහු පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයන් පහකරනු පිණිස පස්බල වැඩිය යුතු. කවර පසෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නිවනට නැමුණක් නිවනට නැඹුරු වූවක් නිවනට බර වූවක් කොට සඳාබලය වඩයි. විරියබලය ... සතිබලය ... සමාධිබලය ... නිවනට නැමුණක් නිවනට නැඹුරු වූවක් නිවනට බර වූවක් කොට පඤ්ඤාබලය වඩයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගිය සංයෝජනයන් පහකරනු පිණිස මේ පස්බල වැඩියයුතු යි.

දගවැනි පුනර්ඝට්ඨය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදාන, ගජ්, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, බන්ධ, ඔරම්භාගිය, උද්ධම්භාගිය යි ද්වාදශක දශයෙකි. සූත්‍ර එක්සිය විස්සෙකි යි.

බලසංයුක්තය නිමි.

එහි වර්ගනාමාවලිය:

ගඤ්ඤාපෙය්‍යාල, අපමාද, බලකරණිය, එසනා, ඔස, යන මොහු පුන යන්න මුල්කොට ඇති ඒ පසම කරණ කොට ගෙන බල සංයුක්තයට අයත් වර්ග දශයෙක් වේ යි.

ගාථාදීපාද අනුකකමණිකා

	පිට්ඨකා
අප්පකා තෙ මනුසොසසු	40, 168
අව්‍යාපාදෙ අවිහිංසා	10
එකායනං ජාතිබයනතදසී	302, 332
එතදතනනි සමුනං	10
කණං ධම්මං විප්පහාය	40, 168
තත්‍රාහිරතිමිවෙජ්‍යා	40, 168
ධි තං ජමමි ජරෙ අත්ථු	384
යසස සද්ධා ච පඤ්ඤා ච	10
යෙව බො සමමදකකාතෙ	40, 168
යෙසං සමෙබ්බාධි අබ්බෙසු	40, 168
යො ච වසසසනං ජීවෙ	384
රථො සිලපරිකකාරො	10

සසඳුනාමානුකූලමණිකා

අ	පිටස්ඛ්‍යා	සො	පිටස්ඛ්‍යා
අබ්බෙසු	396	සොසිනාරාමෙ	158, 394, 402
අවිරවනී	74, 76, 78, 82, 84, 88, 90	ච	
අජපාලනිග්‍රොධෙ	300, 330, 406	චණ්ඩාලවංසිකො	302
අක්ඛන්ධවනෙ	154	චිත්තපාටලී	416
අනාථපිණ්ඩිකසස ආරාමෙ	2, 150, 292, 330, 386	චුඤ්ඤ	292
අනුරුද්ධො	312, 314	ජා	
අභයො	234	ජාණ්ඩුසොනිං	
අමබ්පාලිවනෙ	260	ජෙනවනෙ	2, 150, 292, 330
ආනඤ්ඤ	4, 8, 26, 280, 292, 306, 308, 314, 318, 384	කා	
ආපණං	396	තාවතිංසනං	416
උ		න	
උක්ඛවෙලා (නදී)	294	නන්දියො පරිබ්බාජකො	18
උණ්ණහො (බ්‍රාහ්මණො)	384	නාගරකං (සක්කානං නිගමො)	4
උත්තියො	36, 298	නාලඤ්ඤ	286
උද්ධි	176, 178, 180	නාලකගාමකෙ	292
උපවානො	158	නෙරඤ්ඤරාය	300, 330, 406
උරුවෙලකප්පං	400	පා	
උරුවෙලායං	300, 330, 406	පාටලීපුහෙත	26, 28, 306,
ක		පාරිච්ඡික්කකො	416
කණ්ඩකිවනෙ	312, 314	පාචාරිකමිවනෙ	286
කලඤ්ඤනිවාපෙ	164, 166, 314 318	පිණ්ඩාලභාරුවාජෙන	394
කුක්කචාරාමෙ	26, 306, 308	පිප්පලිගුහායං	164
කුණ්ඩලියො (පරිබ්බාජකො)	154	පුබ්බකොට්ඨකෙ	388
කොට්ඨමිලි	416	පුබ්බාරාමෙ	384, 392
කොලියෙසු	218	පුරණො කසිසපො	234
කොසමබ්බියං	158, 394, 402	බ	
කොසලෙසු	264, 400	බ්‍රහ්මා සහමපනී	300
ග		බාහියො	298
ගඛකා (නදී)	74, 76, 78, 82, 84, 88, 90, 118, 252, 340, 418, 420, 426, 438	බාලො	164, 166
ගීජකිකුට පබ්බතං	166, 234, 238, 408	බෙලුවගාමකෙ	276
		භ	
		භද්දො	26, 306, 308

ම	පිට්ඨකය	ස
මගධෙසු	292	සරභු 74, 76, 78, 82, 84, 88, 90
මලලකෙසු	400	සහකො (හික්කු) 408
මහාකස්සපො	164	සහපෙති 332, 408
මහාචුඤ්ඤ	166	සාකෙතෙ 154, 312, 386
මහාමොග්ගලලානො 166, 312		සාරිපුත්ත මොග්ගලලානෙසු 294
මහී 76, 78, 82, 84, 88, 90		සාරිපුත්තො 6, 150, 158, 286,
මානදිනෙකා 318		292, 312, 388 396,
මිගදයෙ 154; 386		408
මිගාරමාතුපාසාදෙ 384, 392		සාලායං (බ්‍රාහ්මගාමෙ) 264, 400
මෙදකථාලිකං 302		සාවනීයං 2, 6, 8, 10, 12, 14
ය		16, 18, 20, 22, 24, 30, 32,
යමුනා 74, 76, 78, 82, 84,		34, 36, 38, 44, 58, 66, 74,
88, 90, 96		98, 140, 150, 210, 216, 280,
රා		286, 292, 320, 330, 384,
රාජගහෙ 164, 166, 234, 314,		388, 392, 410, 412, 426,
318, 408		434
ව		සිරිවඩ්ඩො 314
වජ්ඣසු 294		සුමනසු 180, 302, 304
වෙසාලියං 260, 276		සුකරඛතායං 408
වෙළුවනෙ 164, 166		සෙතකං 180
ස		සෙදකං (නිගම) 302, 304
සකෙකසු 4		හ
සබ්බාරවො (බ්‍රාහ්මණො) 228		හලිද්දුවසනං 218
		හිමවිකො 270
		හිමවිනනං 140

විසෙසපද්‍රව්‍ය කකමණිකා

අකනිට්ඨගාමී	150	අධිගමාය	260
අකිකුට්ඨො	168	අධුනාගතා	264
අකිලාසු	292	අනභගණ	24
අකුසලරාසි	266	අනඤ්ඤසරණා	278
අබාරිකෙහි	272, 274	අනඤ්ඤනංඤ්ඤාමිතිඤ්ඤං	364
අගාරිකභූතො	180	අනතසඤ්ඤා	246
අවකචුකරණා	194	අනන්‍යසුතෙසු	320
අවිරපබ්බජිතා	264	අනන්තරං	278
අවිරපරිනිබ්බතෙසු	294	අනපලොකෙකා	276
අවිරවුට්ඨිතො	276	අනමතගෙයා	398
අවචසරා	386	අනාගාමිතා	240
අච්ඡාදනස්ස	272, 274	අනාධාරො	34
අචේජා	234	අනාවරණා	188, 192
අජ්ඣාතං	16	අනාවිලො	234
අජ්ඣාතබ්බිද්ධා	262	අනිකුණ්ණධුරො	350, 352
අජ්ඣාපහතා	268	අනිවැසඤ්ඤා	246
අජ්ඣාරුහා	192	අනිබ්බානසංවතනනිකා	194
අජ්ඣාරුලහා	192	අනිබ්බිද්ධපුබ්බං	178
අජ්ඣාපෙක්ඛිතා	148	අනිවරණා	188, 192
අජ්ඣාසානා	178	අනුකකමමානො	290
අඤ්ඤං	148, 392	අනුද්දයනාය	304
අඤ්ඤාතිත්ථියා	10	අනුප්පත්තසද්දකා	266
අඤ්ඤා	240	අනුප්පත්තසද්දකො	346, 348
අඤ්ඤානකරණා	194	අනුපකකිලෙසා	188
අඤ්ඤාණාය	234	අනුපබ්බජ්ජං	146
අඤ්ඤාතාවිඤ්ඤා	364	අනුපරියාය පථං	290
අඤ්ඤාඤ්ඤා	364	අනුපාදපරිනිබ්බානකා	48
අඤ්ඤිකකා	158, 190	අනුබන්ධිතබ්බං	262
අඤ්ඤිකසඤ්ඤා	240	අනුබ්බිජා	192
අඤ්ඤාමාසං	20	අනුමනෙතසු	336
අනන්දපා	278	අනුසයසමුග්ගානකා	44
අනනවාදුපාදනං	132	අනුසයසමුග්ගසානාය	46, 412
අනනසම්පද	52, 54, 58, 62 66, 70.	අනුඤ්ඤා	146
		අනුඤ්ඤිතා	352
අනනසරණා	278	අනෙළමුගො	198
අනිවිජ්ඣා	398	අනොකං	168
අත්ථගමා	16	අනොමජ්ජනෙතා	384
අත්ථවසං	394	අනන්තරාපරිනිබ්බාසී	148, 358, 414
අදස්සනාය	234	අනන්තරෙන ජනපදකලායාණියා	304
අදළිද්දො	198	අනන්තරෙන මහාසමයං	304
අද්දිනමනසො	164	අනකරණා	194
අද්ධානපරිඤ්ඤා	46	අපතිත්ථිනවිනෙතා	154
අද්ධානපරිඤ්ඤාය	412	අපකුද්ධා	268

අ		අ	
අපද	90	අයොනිසොමනසිකාර	
අපාරා	38, 168, 322	බහුලිකාරො	202
අපටිකකුලසංඝය	224	අරති	142, 202
අපටිකකුල	224	අරුණණං	50, 52, 54, 56, 162, 200
අපටිවිජ්ඣානො	224	අරුපරාගො	138
අප්පණ්ඩාය	284	අරුපිනො	98
අප්පණ්ණිතං	284	අලකුකා	268
අප්පනතමානසා	266	අලොණ්කෙහි	272, 274
අප්පදලිතපුබ්බං	178	අලොලපාතිකා	270
අමපමාණො	152	අලලානි	216, 218
අප්පමාදසමොසරණං	184	අවචමානා	268
අප්පමාදසමපද	52, 56, 60, 62, 68, 70.	අවකුකානි	358
අප්පමාදෙ	98, 406	අවට්ඨිති	400, 402
අඵසසිතං	390	අවිසාතපකඛියා	194
අබහුකතො	180	අවිජ්ජානුසයො	134
අබාහිරං	278	අවිජ්ජාසවො	338
අබ්භාසං	322	අවිජ්ජාසො	254, 344
අබ්භාවිකකාම	10	අවිතකක අවිචාරා	214
අබ්බාහනිමිත්තං	144, 204	අවිදුසුනො	2
අබ්බාපජෙජන	220, 222	අවිනිපාතධම්මො	346, 366
අබ්බාපජ්ඣං	176	අවිසයසම්මං	212, 216
අබ්බාපනතවෙනසො	154	අවිහ ඤාණිමානො	276
අබ්බමචරියං	26	අවිහිංසාසංකප්පො	14
අභිකකතො	262	අවුපසනො	20, 22
අභිකකමො	164	අවුපසමො	142, 202
අභිකකණං	290	අව්වාපාදසංකප්පො	14
අභිජ්ඣා	134	අසංකාරපරිනිබ්බාසි	148, 358
අභිජ්ඣාදෙමනසං	16, 156, 260	අසංකිතං	284
අභිඤ්ඤාතරො	286	අස ඤාණිනො	90
අභිනිවජෙජ්ජවා	224	අස පපුරිසතරං	34
අභිප්පවුට්ඨානි	106	අස පපුරිසං	32
අභිප්පසංකො	396	අසමොචාසාය	14, 352
අභිසම්මො	180, 238	අසලලිතං	146
අභිභාරානං	272, 274	අසංභාරියා	386
අමච්චා	338	අසානං	372, 374
අමතං	12, 324	අසිතෙ	262
අමතගාමිමග්ගො	12	අසුනනිමිත්තං	206
අමතපරායණං	86, 122	අසුනස ඤාණි	246
අමතපරියොසානං	86, 122	අසෙධො	312
අමනොගධං	86, 122	අසංකො	192
අමබ්ලග්ගෙහි	272, 274	අසංකරනසං	196
අයො	186	අසංසාසමකතා	278
		අහෙතු අප්පච්චයා	234

ආ

ආකාශානඝෝශනා	224
ආකිඤ්ඤායනා	226
ආගනතුකාගාර	116
ආවරියමුට්ඨි	278
ආචාරගොවරසමපනෙතා	336
ආචාරො	154
ආනාපී	16, 156, 260
ආදනපටිනිසංගෙහ	168
ආදිව්‍යාස	200
ආදිවේවා	104
ආනාපානසති	244
ආබාධිකො	164
ආරඤ්චිරියො	350
ආරඤ්ඤා	38, 170, 322
ආරමිහධාතු	144, 204, 206
ආරාධකො	32
ආරාමනිසාදී	154
ආලොකිතෙ	262
ආචරණා	190
ආචිලො	230
ආසභී (වාචා)	288
ආසිනියො	278
ආහාරට්ඨිතිකො	140
ආහාරසමුදයා	330
ආහාරෙපටිකකුලසංඝයා	246

ඉ

ඉට්ඨා	134
ඉත්තිකාය	180, 392
ඉත්තින්ද්‍රියං	364
ඉත්තිරතනාසං	196
ඉද්දපච්චයා	152
ඉදංසච්චාභිනිවේසො	134
ඉන්ද්‍රියවේමනතා	356, 358
ඉන්ද්‍රියසමපනෙතා	362
ඉන්ද්‍රියසංචරො	154, 156
ඉන්ද්‍රියානි	346
ඉරියාපථෙ	162

උ

උකකට්ඨිතො	228
උකකුජ්ජාවකුජ්ජං	180
උකතිතනාසිකො	304
උචාරපසංඝාවකමෙම	262
උජ්ජකා	262

උ

උණභීසං	8
උණරාසඛං	332
උදකචානං	216
උදපනෙතා	228
උදයත්ථාගිනියා	352, 354, 356
උදුමෙරො	192
උද්දෙසං	212
උද්ධච්ඡකකුච්චධානියානං	172
උද්ධච්ඡකකුච්චනිවරණං	136
උද්ධච්ඡකකුච්චපරිපුට්ඨිතෙන	230, 236
උද්ධච්ඡකකුච්ච පරෙතෙන	230, 236
උද්ධච්චං	138
උද්ධනං	216, 218
උද්ධමනාගියානං	138, 344
උද්ධංසොනො	150
උද්ධංසොනො අකනිට්ඨගාමී	358
උද්ධුමාතකසංඝයා	242
උපට්ඨිතසතිතො	396
උපඛිඨං	4
උපරිකඛ්ඤා	302
උපසමගාමී	362, 410
උපහච්චපරිනිබ්බාසී	148, 358
උපාදනකඛ්ඤා	136
උපාදනානි	132
උපාදිසෙසෙ	240
උපාරමිහානිසංසං	154
උපාහනා	8
උපෙබ්බකො	16
උපෙබ්බා	244
උපෙකඛාවේතොවිමුක්ත	222
උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣාඛංචානියා	144, 204
උපෙබ්බාවේදනියං	376
උපෙබ්බාසනිපාරිපුද්ධිං	16
උපෙබ්බාසමෙබ්බාජ්ඣාඛංචා	150
උපෙකඛන්ද්‍රියං	370, 376, 378
උමිමෙග්ගො	26, 306
උසමා	378
උසංදකජාතො	228
උසස්සිතං	402
උළාරා	288
උමිජාතො	230

එ	ක
එකදවාරං	290
එකනන්ඳු බිඳිය	170, 320
එකනගතො	196
එකංසො	288
එකායනො	260, 332
එකොදිභාවං	16
එකොදිභුතා	264, 266
එළමුගො	198
ඔ	ක
ඔකා	168
ඔසා	132
ඔතාපයමානො	384
ඔතාරං	268, 270
ඔහග්ගවිහග්ගා	192
ඔරමහාගියානි	136, 316, 318
ඔරමහාගියානං	148
ඔවාදපතිකරා	296
ඔතිතභාරා	266
ඔතිතභාරො	346, 348
ඔතිතසොතො	190
ක	ක
කව්ජකො	192
කටුකගෙහි	272, 274
කට්ඨානි	216
කට්ඨානං	378
කණ්ණසුක්කසප්පවිහාගා	142, 204
කණ්ණං	168
කතකරණියො	346, 348
කතිකං	392
කථාපාහනං	292
කතා	134
කපාලං	120
කපිකුකො	192
කම්මකකියො	176
කරුණා	244
කලලිභුතො	230
කලයාණමිත්තනා	4, 6, 50, 58, 60, 66, 68, 162, 200.
කලයාණසම්පවඬකතා	4, 6
කලයාණසභායනා	4, 6
කලයාණි	306,
කලයාණි	26
කාමච්ඡදනිවරණං	136
කාමච්ඡදො	136
කාමරාගට්ඨානියානං	172
කාමරාගපරෙතෙන	228
කාමරාගානුසයො	134
කාමරාගපරිසුට්ඨිතෙන	228
කාමාසවො	338
කාමුපසංභිතා	36, 134
කාමුපාදනං	132
කාමෙසනා	254
කාමොසො	254, 344
කායකිලමථො	238
කායගතො	134
කායපසංඝ්ඤා	144, 204
කායච්ඡිකාසෙන	146
කායසම්පසංඝං	372, 374
කායානුපස්සි	16, 260
කායාරම්මණො	282
කාලානුසාරි	102
කාසිකං	104
කිලමපසංඝ	118
කිංගතිකා	222, 224
කිංපරමා	222, 224
කිංපරියොසානා	222, 224
කිංඵලා	222, 224
කුඩ්ධරාජානො	102
කුඤ්ඤපිටකං	118
කුතහදියො	110, 140
කුමෙහා	34
කුසලභාගියා	184
කුසලරාසි	266, 334
කුසලානි සිලානි	306
කුසස්සුබ්බෙහ	110, 140
කුටනිකතා	158
කුටපඤ්ඤාරා	158
කුටපොණා	158
කුටාගාරස්ස	102
කුටාගාරෙ	386
බ	බ
බයනනානි	396
බරො	276
බාසිතෙ	262
බාරිකෙහි	272, 274
බිලා	128
බිණාසවා	168
බිණාසවො	346, 348

ග	කි
ගඛකාපෙය්‍යාලො	254
ගජො	132
ගරුභාවනියා	296
ගහපතිරතනස්ස	196
ගහතාති	384
ගෙලඤ්ඤ	276
ගොපානසියො	102
ගොපානසීනං	402
ගොමයානි	216
ච	
චක්කරතනස්ස	196
චක්කවතනස්ස	196
චක්ඛුකරණං	194
චක්ඛුවිකේශ්ඤය්‍යා	36, 134
චණ්ඩාලවංසං	302
චතුපද	98
චන්දිමපභා	102
චිත්තකිලමපො	238
චිත්තපස්සග්ගි	144, 204
චිත්තවූපකාසෙන	146
චිත්තානුපඝ්ඨි	16, 260
චිත්තාරමමණො	282
චිරකතං	352
චිරට්ඨිතිකො	306
චිරභාසිනං	352
චෙතොපරියක්ඛාණං	288
චෙතොවිමුත්තිං	362
ජ	
ජන්දපච්චයා	20, 22
ජන්දවූපසම්පච්චයා	22
ජන්දසම්පද	52, 54, 58, 62, 66, 70
ජන්දෙ	324
ජ	
ජජ්ජරසකටං	278
ජනපදකල්‍යාණි	304
ජමබුද්ධකා	412
ජමබු	412
ජාගරිතෙ	262
ජාතරූපස්ස	186
ජීවිතසඛිකාරං	276
ජීවිතින්ද්‍රියං	364
ජුතිමනොතා	168
කුමානෙසු	350
ඤ	
ඤාණකරණං	194
ඤාණදස්සනපට්ඨං	48
ඤායස්ස	260, 332
ඤායං	32
න	
නක්කරස්ස	170
නගස්ස	164, 166, 168
නච්ඡං	402
නජ්ජං	376, 378
නණ්ඩකඛියාය	176
නණ්ඩා	130
නණ්ඩානිරොධාය	176
නට්ඨකාය	382
නදනවියා	392
නඤ්ඤි	142, 202
නමිතගෙන	278, 294
නමිතගෙනා	296
නමොකායස්ස	398
නාරකරූපානං	102
නිත්තකගෙනති	272, 274
නිපු	186
නෙලපජ්ජානං	18
නෙලපකෙනා	304
ථ	
ථනං	270
ථාමවා	350, 352
ථිතමිඤ්ඤධ්‍යානියානං	172
ථිතමිඤ්ඤපරිශුද්ධිතෙන	230, 236
ථිතමිඤ්ඤපරෙතෙන	230, 236
ද	
දළිදෙද	198
දළහපරකකමො	350, 352
දළහපාකාරකොරණං	290
දළුගුප්පං	290
දයාදෙ	262
දිට්ඨධම්මසුඛවිභාරානං	274, 276
දිට්ඨානුසයො	134
දිට්ඨසම්පද	52, 56, 60, 62, 68, 70
දිට්ඨපාදනං	132
දිට්ඨොසො	254, 344

ද

න

දිපද	98
දිපො	388
දුක්කක්කයගාමි	170
දුක්කදුක්කතා	128
දුක්කස සද්දසු	246
දුක්කිත්‍රියං	370, 376, 378
දුග්ගා	270
දුප්ඵලකරයො	34
දුබ්බලිකරණං	190
දුච්ඡපසමං	218
දුස්සකරණකො	152
දුස්සමුට්ඨාපයං	216
දෙමනස්සවෙදනියං	376
දෙමනස්සත්‍රියං	370, 376, 378
දෙවාරිකො	290
දෙසකකයො	12, 26, 28, 40, 42
දෙසවිනය පරියොසානං	54, 56, 60, 64, 68, 70, 72
දෙසවිනයපරියොසානා	8
දෙසවිනයො	12

ධ

ධම්මදිපා	278
ධම්මකයො	290
ධම්මපරියායො	236, 238
ධම්මභොගං	292
ධම්මයානං	8
ධම්මවිවිසයමොජ්ඣානිකො	150
ධම්මසරණං	278
ධම්මානුග්ගහං	292
ධම්මානුපසස්සි	16, 260
ධම්මානුසාරි	356, 358
ධම්මාරමුද්දෙණං	282
ධම්මොජං	292

න

නඤ්ඤකට්ඨකරණං	268
නවා	264
නාගා	110, 140
නානච්චයෙහි	272, 274
නානත්තසද්දසුනං	224
නානාභාවා	378
නානාරතනානං	152
නාහිජ්ඣති	154, 156
නාහිභංසති	154, 156

නාසඤ්ඤිතො	98
නික්කමිනා	390
නික්කමධාතු	204, 206
නික්කප්පිතං	18
නිග්‍රොධො	192
නිබ්බානගමා	18
නිබ්බානධාතුයා	12
නිබ්බානනිනෙතො	74, 252
නිබ්බානපබ්භාරො	74, 252
නිබ්බානපරායනා	18
නිබ්බානපරියොසානා	18
නිබ්බානපොණො	74, 252
නිබ්බානොගධං	386
නිබ්බිවිකිච්ඡා	390
නිබ්බධිභාගියො	178
නිබ්බධාය	178
නිබ්බධිකාය	352, 354, 356
නිමිත්තං	272, 274
නිය්‍යානිකා	170, 300
නිය්‍යායනිතං	8
නිරාමිසා	146
නිරොධනිස්සිතං	4, 6, 18, 50, 52, 58, 66, 68
නිරොධසද්දසු	246
නිස්සරණං	228
නිසා	130
නිලාය	228
නිවරණං	190
නෙකමමෙස භික්ඛුයො	14
නෙවසද්දසුනාසද්දසුයනනං	382

ප

පච්චිත්තං	158
පච්චිත්තනිමං	290
පච්චිවේකඛමානො	228
පච්චුපට්ඨිතො	272, 274
පච්ඡානපෙ	384
පච්ඡාභතතං	8
පඤ්චඩ්ඪිතො	270
පසද්දසුකඛනං	292
පසද්දසුනිරොධියා	192
පසද්දසුබලං	388
පසද්දසුච්ඡිත්තං	262
පටික්ඛනෙනා	262
පටික්ඛනමො	164

ප

පටිකකුලසංඝයා	224
පටිකකුල	224
පටිගච්ච	148, 294
පටිසනිමිතා	142, 202
පටිසසංඝයා	224
පටිසානුසයො	134
පටිපද	12
පටිපසංකමෙත්තා	276
පටිපසංසද්ධො	238
පටිභානා	26
පටිසරණ	384, 386
පටිසංහරාමි	282
පයමාභිසමුද්ධො	20, 330
පයවි	106
පණ්ඩිතබ්බං	282
පතිසලලිසිතු	20
පතොදලට්ඨි	8
පඤ්චමානා	296
පදජානානි	100
පදෙසං	312
පදෙසෙන	20
පබ්බතරාජං	110
පබ්බතරාජානං	140
පබ්භාරො	384
පභසාරං	186
පභඛු	186
පඨිරුපාසනං	146
පරසකමධාතු	144, 204, 206
පරමනිපව්වාකාරං	408
පරමපාසාවිනි	304
පරවිසයෙ	268
පරිකම්භනවසංයොජනා	266
පරිකම්භනවසංයොජනො	346, 348
පරිඤ්ඤා	10
පරිඤ්ඤානො	324
පරිඤ්ඤාය	36
පරිනායකරතන සස	196
පරිපුච්ඡා	26
පරිපුරතනා	356, 358
පරිබ්බාජකා	10
පරියානාය	116
පරියොදනා	24
පරිවිතතෙතා	300

ප

පරිවිමංසං	146
පරිසාවචරො	154
පරිභාරෙතබ්බො	304
පරිප්‍රාභො	282
පලොකධම්මං	294
පච්චරතො	146
පච්චිනතො	146
පසාදනියෙ	282
පසංග්ගිසමොජ්ඣිකා	150
පසාරිතෙ	262
පභානසංඝයා	246
පාකාරවිචරං	90
පාකාරසන්ධිං	290
පාචිනනිකා	74, 252
පාචිනපඤ්ඤා	74, 252
පාචිනපොණා	74, 252
පාචිනවාතපානා	386
පාටිකභිං	4, 6
පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො	636
පාරඛමනාය	38
පාරං	168
පිණ්ඩපානනිභාරකෙන	20, 22
පිණ්ඩපානපටිකකෙනො	8, 210
පියරූපා	36, 136
පිලකෙබ්බො	192
පිතිසමොජ්ඣිකා	150
පිතිසමොජ්ඣිකාධර්මානියා	144, 204
පිතිසුඛං	16
පිතෙ	262
පුග්ගලවෙමනනා	356, 358
පුප්ඵගකකා	102
පුබ්බතාපරං (විසේසං)	280, 282
පුබ්බතනසමයං	150
පුරිසදම්මසාරථි	350
පුරිසිඤ්ඤා	364
පුළුවකසංඝයා	242
පුනිකානි	116
පෙතනිකෙ	268

ඵ

ඵලවෙමනනා	356, 358
ඵසුච්චාරාය	242

බ	ම
බලං 110	මච්ඡාධෙය්‍යසං 298
බලකරණියා 254	මජ්ඣිමනිකං 150
බහුකාරං බහුකාරො 58, 60, 62, 64	මඤ්ඤපට්ඨාය 228
බහුසුද්ධ 98	මණිරතනසංඝ 196
බාළහගිලානො 164, 314	මධුරකජානො 278, 292
බිළාලනිකබ්බමනං 290	මධුරගෙහි 272, 274
බිජගාමා 108	මනොසමුදයස් 372, 374
බොජ්ඣංඝ 140	මමුද්දෙසිකො 278
බොධිපකබියා 400	මරණසංඝ 246
බොජ්ඣංඝගරතනානං 196	මලං 128
බ්‍යාපාදට්ඨානියානං 172	මහග්ගනං 176
බ්‍යාපාදපරිප්පුට්ඨිනෙන 228, 236	මහග්ගනෙන 220, 222
බ්‍යාපාදපරෙනෙන 228, 236	මහනිකානං 140
බ්‍රහ්මං 8	මහාකායා 192
බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං 2, 26, 28, 264	මහානදියො 110
බ්‍රහ්මචරියෙසනා 254	මහාපුරිසො 286
බ්‍රහ්මචරියං 12	මහාභික්ඛනං 314
බ්‍රහ්මඤ්ඤං 40	මහාසමුද්දං 110
බ්‍රහ්මඤ්ඤකං 348	මහාසොබෙන 110, 140
බ්‍රහ්මඤ්ඤඵලානි 40	මානානුසයො 134
බ්‍රහ්මයානං 8	මානො 138
බ්‍රහ්මයානාරූපං 8	මාරණනතිකා 276
බ්‍රාහ්මණසමුදානං 348	මාරසෙනාපමද්දනං 196
භ	මිච්ඡාසංඝි 34
භක්තසමුද්දෙ 142, 200	මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චියා 20
භක්තඤ්ඤ 272, 274	මිච්ඡනං 30
භද්දකො 26	මිච්ඡාපටිපක්කාධිකරණහෙතු 32
භනෙතා 230	මිච්ඡාපටිපක්ඛි 38
භයදස්සාවි 336	මිච්ඡාපටිපදං 30
භවරාගානුසයො 134	මිච්ඡාපටිපනො 32
භවාසවො 338	මිච්ඡාපණිහිතං 16
භවෙසනා 254	මිච්ඡාමග්ගො 26
භවොසො 254, 344	මිච්ඡාවිමුක්ඛි 34
භික්ඛානුපස්සයො 280	මුඛනිමිතං 228
භුක්තපාතරාසස්ස 154	මුඛවාතං 216
භූතගාමා 108	මුණො 120
භූතපුබ්බං 408	මුද්දිතා 244
ම	මුද්දිතාචෙතොවිමුක්ඛි 222
මකකට්ඨිප්පු 270	මුලගජා 102
මකකටානං 270	මුලජානා 386
මග්ගභාවනාය 16	මෙතෙවික්ඛනාය 304
මග්ගො 12	මෙතො 244
මඩඤ්ඤ 156	මෙතොචෙතොවිමුක්ඛි 206, 222
මච්ඡාධෙය්‍යං 168	224
	මොසපුරිසානං 290
	මොහකබියො 12, 26, 28 40, 42

ම

මොහවිනයපරියොසානං	8, 54,
	56, 60, 64, 68, 70, 72
මොහවිනයො	12

ය

යංගනිකානි	404
යථාකාමකරණියො	270
යථාමිත්තං	276
යථාසංඥිට්ඨං	276
යථාසම්මානනං	276
යවසුකං	16, 112
යානිකතා	304
යොගකෙබ්බාය	242, 250
යොනියොමනසිකාරො	162, 200
යොනියොමනසිකාර සමපද	52,
	56, 60, 64, 68, 70
යොනියොමනසිකාරසමොසරණං	184
යොගා	132
යොබ්බෙ ඤාඤා	384

ර

රජනියා	36, 134
රජොපච්චං	114
රසමි	386
රසමියො	8
රාගකම්බයො	12, 26, 28, 40, 42
රාගවිනයපරියොසානං	8
රාගවිනයපරියොසානං	54, 56,
	60, 64, 68, 70, 72
රාගවිනයො	12
රාගවිරාගක්ථං	44
රාගවිරාගාය	44
රූපරාගො	138
රූපසංඤ්ඤානං	224
රූපිනො	98

ල

ලාබාය	228
ලාපං (සකුණං)	268
ලීනං	158, 216
ලුඤ්ඤා	270
ලුළිතො	230
ලෙඩ්ධිට්ඨානං	268
ලෙපං	270

ල

ලොකවිදු	350
ලොභිකෙහි	272, 274
ලොභං	186
ලොභිත වන්දනං	102, 406

ව

වජ්ජෙසු	336
වක්ඛකතා	304
වයධම්මොනුපසංඝි	326
වලිජාතානි	384
වසස්සකං	102
වළුභිරුපෙන	8
වාතෙරිතො	230
වාද්දනුවාදො	10
වාලවිජනියා	8
විගතූපකතිලෙසා	24
විභාතපක්ඛියා	194
විභාතස්ස	118
විභාතං	212, 216
විචිකිච්ඡා	136
විචිකිච්ඡානුයොගො	134
විචිකිච්ඡාට්ඨානියානං	172
විචිකිච්ඡාට්ඨානියා	142, 202
විචිකිච්ඡාපරිසුට්ඨිතෙන	230, 234
විචිකිච්ඡාපරෙතෙන	230, 234
විච්ඡිද්දකසංඤ්ඤා	242
විජමනිකා	142, 202
විජ්ජා	138
විජ්ජාවරණසමපනො	350
විජ්ජාවිමුක්තිඵලසමුප්පිකිරියාය	188,
	192, 234
විජ්ජාවිමුක්තිඵල සමුප්පිකිරියකං	46
විජ්ජාවිමුක්තිඵලානිසංඝො	154
විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනං	226
විඤ්ඤාපකො	292
විතකතං පච්චියා	20, 22
විතකතං වූපසමපච්චියා	22
විදුසුනො	2
විදිනා	322
විධා	196
විනිලකසංඤ්ඤා	242
විනිලකම්බපා	378
විමුක්තවිතකතා	286
විමුක්තඤ්ඤාණදස්සනසමපනො	146
විමුක්තඤ්ඤාණදස්සනකම්බනං	292

ව

විමොඛං	224
විපතිකා	192
විපරිණාමදුක්ඛිකා	128
විජ්‍යවිසාරිනෝ	284
විජ්‍යසන්තො	234
විරුද්ධා	38, 170, 322
විරාගනිසංසිතං	4, 6, 18, 50, 52, 58, 66, 68
විරාගසංකූලං	246
විරියබලං	388
විරියසමෙකාජ්ඣබ්බො	150
විවෙකජං	16
විවෙකනිසංසිතං	4, 6, 18, 50, 52, 58, 66, 68
විලොකිතෙ	262
විචිච	16
විහාරපච්ඡායායං	276
වුසිතවා	346, 348
වුපකට්ඨා	262, 146
වුපසන්තො	20, 22
වෙනනාසං	272
වෙනබන්ධන බන්ධාය	116
වෙදනා	130
වෙදනානුපසං	16, 260
වෙදනාරමුද්දේශො	282
වෙදසිතං	20
වෙසුලලක්ඛං	140
වේද්‍යාකරණෙන	212, 216
වෙමිමිසසකෙන	278
වොසංගාපරිණාමී	4, 6, 18, 50, 52, 58, 66, 68
වොසංගාරමුණං	352, 356, 396
ව්‍යාපාදෙ	134, 136
ව්‍යාපාදනිවරණං	136
ව්‍යාකරමානා	10

ස

සඋපනිසං	34
සකායදිට්ඨි	136
සකුණංගි	268
සබ්බාරදුක්ඛිකා	128
සබ්බාමච්ඡයො	8
සබ්බව්‍යාසමොධානා	378
සබ්බාට්ඨනවිවරධාරණං	262

ස

සජ්ඣායකතා	228
සජ්ඣාය	186
සංකූප්තවිද්‍යා	20
සංකූප්තවුපසමපච්චයා	22
සංකූප්තවෙදසිතනිරෝධං	382
සංකූප්තෝ	98
සංකීර්ති	400, 402
සනිතෙපකෙකතා	352, 354
සනිපට්ඨානා	154, 260
සනිපට්ඨානභාවනාගාමිනී පටිපදං	326
සනිබලං	388
සනිසමපජ්ඣාසං	274, 276
සනිසමෙකාජ්ඣබ්බට්ඨානියා	142, 202
සනිසමෙකාජ්ඣබ්බො	150
සන්තො	260
සද්ධිමිපරිභානං	308
සද්ධිනුසාරී	356, 358
සද්ධිබලං	388
සද්ධියා	390
සද්ධිඤ්ඤියං	348, 350
සද්ධිඤ්ඤියසමුදයං	348, 350
සද්ධිඤ්ඤියනිරෝධං	348, 350
සද්ධිඤ්ඤියනිරෝධගාමිනිපටිපදං	348, 350
සන්තානෙනා	228
සන්දස්සනො	292
සන්ධාවනං	398
සන්තතිසංසාරං	410
සපුරිසං	32
සපුරිසකරං	34
සපරිකඛාරං	34
සබ්බකතාය	220, 222
සබ්බසුඤ්ඤිකං	218, 222
සබ්බධි	220, 222
සබ්බලොකෙ අනභිරතසංකූලං	246
සබ්බසංඛාරසමට්ඨා	398
සබ්බසෙතෙන	8
සබ්බාවනානං	220, 222
සබ්බපටිපටිනිසංසංගො	398
සමණසමිතො	348
සමණසමුදයො	292
සමනං	312

ස

ස

සමනකකමා	224
සමතිත්තකො	304
සමථනිකො	144, 204
සමනුසේඤ්ඤා	168
සමාදපකො	292
සමාධිකඤ්ඤා	292
සමාධිබලං	388
සමාධිසංකොපකො	150
සමාහිතා	264
සමුත්තපකො	292
සමුද්දනිකතා	76
සමුද්දපබ්‍රහ්මා	76
සමුද්දපොඤ්ඤා	76
සමුදයධම්මානුප්‍රාප්තිය	326
සමොධානං	204
සමපජානකාරී	262
සමපජානො	16, 156, 262
සමපරිවර්තනකො	180
සමපසාදනං	16
සමපහංසකො	292
සමෙකාධිගාමී	362, 410
සමෙකාධිපරායකො	346, 366
සමමනං	30
සමමදකොතෙ	168
සමමදකොතො	164
සමමදඤ්ඤාවිමුක්තො	266, 346, 348
සමමප්පධානෙසු	350
සමමප්පධානා	426
සමමප්පධානෙ	356
සමමාසුඤ්ඤා	34
සමමාදිට්ඨිං	98, 100
සමමාදිට්ඨිපච්චයා	20
සමමාදිට්ඨිවූපසමපච්චයා	22
සමමාදුක්ඛකඛයගාමිනියා	352, 354, 356
සමමාදුක්ඛකඛයගාමී	38
සමමාපණිහිතාය	16, 18
සමමාපටිපත්ති	38
සමමාපටිපදං	30
සමමාපටිපත්තං	38
සමමාච්චිමුක්ති	34
සමමාසසංකප්පො	14
සමමිඤ්ඤා	262
සරදසමයෙ	104

සරිතා	352
සවිචාරං	16
සවිතසකං	16
සවිතසකසවිචාරා	214
සසභිකාරපරිනිබ්බායී	150, 358
සහධම්මකො	10
සහෙතුසංචරවයා	234, 236
සංයොජනප්පහානාත්	44
සංයොජනප්පහානාය	412
සංයොජනවිනිබ්බායා	178
සංයොජනානි	136, 138
සංයොජනියානං	178
සංවේගාය	242
සංසට්ඨා	228
සංසරතං	398
සානං	372, 374
සාධාරො	34
සාමඤ්ඤං	40
සාමඤ්ඤාත්	40, 348
සාමඤ්ඤාචාරානි	40
සාමුද්දිකාය	116
සායනසමයං	150
සාරගඤ්ඤා	102, 406
සාරවතො	294
සාලිසුකං	16, 112
සාලොහිතා	338
සාවජ්ජානවජ්ජා	142, 204
සාසනකරා	296
සාසවෙසු	406
සිට්ඨානි	384
සිලං	106
සිලකඤ්ඤා	292
සිලබ්බතපරාමාසො	134, 136
සිලබ්බතුපාදනං	132
සිලසමපදං	50, 54, 58, 62, 66, 70
සීසං	186
සීහනාදෙ	288
සුකං	168
සුකඛානි	216
සුච්චිහාරී	16
සුච්චිද්‍රව්‍යං	370, 376, 378
සුගතචිතයා	24
සුඤ්ඤාගාරගතො	180
සුපණ්ණානං	416

ස

සුප්පට්ඨිනිතං	158
සුප්පට්ඨිතං යො	34
සුභතිමිතං	140, 202
සුභපරමං	224
සුචුප්පමං	218
සුසංඝිතං	154
සුසමාරදො	152
සුසමුට්ඨාපයං	216
සුසමුහනං	158
සුද්ද	272
සුපට්ඨිතවිතං	280, 330
සුපට්ඨිතවිතො	290
සුපෙය්‍යං	272, 264

ස

සුරියෙන	400
සෙබො	22, 312
සෙවලපණකපරියොනදො	230
සොකපරිද්දවනං	260, 332
සොතාපත්ථිදො	350
සොමනසස්ස වෙදනීයං	376
සොමනසස්ස ජ්‍යෙෂ්ඨං	370, 376, 378

හ

හත්ථිපදං	100
හත්ථිපත්තසංඝ	196
හලිද්දියා	228
හිතප්පණිතං	142, 204

ශුද්ධාශුද්ධතා දශිකය

පිට	පෙළ	ශුද්ධ	අශුද්ධ
6	18	කලාණසමපවබ්බතා	කලාණසමපවබ්බතා
8	9	ජනො	ජානො
24	4	සමබුද්ධස්ස	සම බුද්ධස්ස
42	14	බ්‍රහ්මවරියඵලානි	බ්‍රහ්මවරියඵලානි
51	26	විවෙකනිශ්ශ්‍රිත	විවෙකනිශ්ශ්‍රිත
78	පාදකසට්ඨන්	දිස්සමානා	අස්සමානා
82	15	සමුද්දපබ්බතාරා	සමු පබ්බතාරා
83	7	ජට්ඨ	ජජ්ඨ
100	16	චතුසාද	චතුසාද
	30	ගවජනනි	ගවජනි
123	29	ඵසනාවන්	ඵසානාවන්
125	20	කාමෙසනා	කමෙසනා
	27	කාමෙසනා	කමෙසනා
134	4	ඉදං සමචාහිනිවෙසො	ඉදං සමචාහිනිවෙසො
137	10	පිරිසද	පිරිසද
149	3	පස්සද්ධිසමෙබ්බජ්ඣාබ්බය	පස්සද්ධිසමෙබ්බජ්ඣාබ්බය
149	33	කළ	කළ
155	14	භාග්‍යවතුන්	භාගවතුන්
155	28	කචර දහම්හු වඩන ලද්දු බහුලකරන ලද්දු සත් බොජහ පිරිසුන්	කචර දහම්හු පිරිසුන්
158	2	ගොපානසියො	ගොපානසියො
	4	බොජ්ඣංගො	බොජ්ඣංගො
163	9	මහණ	මහන
171	3	අයඛිමාර්ග	අයඛිමාර්ග
213	6	පිළිකෙච්චි	පිළිකෙච්චි
227	6	ඉටු	අනිටු
	7	අනිටු	ඉටු
270	25	චා ති	ච ති
273	45	උගනිසි	ලභනිසි
279	13	කොට	නො කොට
279	22	ඇරඹ	ඇරඹ
283	16	ඵකාන්තයෙන්	කාන්තයෙන්
289	5	ශ්‍රේෂ්ඨ	ශ්‍රේෂ්ඨය

පිටුව	පේළිය	ශ්‍රද්ධ	අශ්‍රද්ධ
294	23	වජ්ජීය	මජ්ඣිම
298	11, 13	විහරසී	විහරනී
336	3	අනුමනෙසු	අනුමනෙසු
364	7	පිළින	පිළිණ
379	2	ගිත්ත	දුම
385	24	ආසුච	ආශ්‍රව
389	32	අනාසුච	අනාශ්‍රව
391	25	චේ	චේ
399	3	පුරිම කෙළවර	පෙරපසු දෙකෙළවර
407	18	ආසුච	ආශ්‍රව
	,,	සාසුච	සාශ්‍රව

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා

ආරම්භය:

ශ්‍රී සම්බුද්ධ වර්ෂ 2500 අනුස්මරණය කිරීමේ බුද්ධජයන්ති මහෝත්සවය සංවිධාන කොට පැවැත්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජය මගින් 1954 දී පත් කරන ලද ලංකා බෞද්ධ මණ්ඩලය මගිනි.

සංස්කරණය:

ලංකා බෞද්ධ මණ්ඩලය මගින් ආරම්භ කරන ලදුව දැනට සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශයේ ත්‍රිපිටක සංස්කාරක මණ්ඩලය මගිනි.

සැලැස්ම:

සෑම ග්‍රන්ථයක ම වම් පස පිටුවේ පාළි පෙළ ද, දකුණු පස පිටුවේ සිංහල පරිවර්තනය ද යොදා ඇත. සෑම ග්‍රන්ථයක් ම අඟල් $11 \times 7\frac{1}{2}$ ප්‍රමාණයේ පිටුවලින් සමන්විත වේ.

ප්‍රකාශනය:

සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය

විකිණීම:

සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය

තැපෑලෙන්: මුදල් ඵවා ලබාගැනීමට:

ලේකම්,

සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය

212, බෞද්ධාලෝක මාවත, කොළඹ 7.

පැමිණ මිලට ගැනීමට:

ජයන්ති පොත්හල,

135, ධර්මපාල මාවත, කොළඹ 7.

(විහාරමහාදේවි උද්‍යානය ඉදිරිපිට සි)

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා

අංකය	ග්‍රන්ථ නාමය	මුද්‍රණය	පිටු	රෙදි බැම්ම	කඩදසි බැම්ම
1.	පාරාජිකපාළි	1959	696	විකිණි	විකිණි
2.	i. පාවිත්තියපාළි	1981	604	නැත	105.00
	ii. පාවිත්තියපාළි	1981	640	නැත	85.00
3.	මහාවග්ගපාළි 1	1957	608	විකිණි	විකිණි
4.	„ 2	1957	458	විකිණි	විකිණි
5.	i. චූළචග්ගපාළි 1	1976	442	නැත	30.00
	ii „ 2	මුද්‍රණයෙහි	—	—	—
6.	i පරිවාරපාළි 1	1978	391	නැත	37.50
	ii පරිවාරපාළි 2	1979	342	නැත	57.50
7.	දීඝනිකාය 1	1962	700	විකිණි	විකිණි
8.	„ 2	1976	600	නැත	45.00
9.	„ 3	1977	616	නැත	45.00
10.	මජ්ඣිමනිකාය 1	1964	846	විකිණි	විකිණි
11.	„ 2	1973	800	60.00	55.00
12.	„ 3	1974	642	55.00	50.00
13.	සංයුත්තනිකාය 1	1960	540	විකිණි	විකිණි
14.	„ 2	1962	512	විකිණි	විකිණි
15.	„ 3	මුද්‍රණයෙහි	—	නැත	—
16.	„ 4	1981	760	නැත	100.00
17.	(i) „ 5	මුද්‍රණයෙහි	—	නැත	—
	(ii) „ 6	„	—	නැත	—
18.	අඨගුණ්ණරනිකාය 1	1960	672	විකිණි	විකිණි
19.	„ 2	1962	580	විකිණි	විකිණි
20.	„ 3	1968	506	විකිණි	විකිණි
21.	„ 4	1970	544	විකිණි	විකිණි
22.	„ 5	1977	589	නැත	45.00
23.	„ 6	1977	701	නැත	55.00
24.	බුද්ධකපාඨ ධම්මපද උද්න ඉතිවුත්තක	1960	628	විකිණි	විකිණි
25.	සුත්තනිපාත				
26.	විමානවක්ඛානි	1982	480	නැත	75.00
27.	පෙතවක්ඛානි				

අංකය	ග්‍රන්ථ නාමය	මුද්‍රණය	පිටු	රෙදි බැම්ම	කඩදසිබැම්ම
28.	ථේරගාථා	1972	362	නැත	විකිණි
29.	ථේරිගාථා	1972	150	නැත	විකිණි
30.	ජාතකපාළි 1	අමුද්‍රිත	—	—	—
31.	„ 2	අමුද්‍රිත	—	—	—
32.	„ 3	අමුද්‍රිත	—	—	—
33.	මහානිද්දෙසපාළි	1961	788	17.50	14.00
34.	චූළලනිද්දෙසපාළි	1976	676	නැත	45.00
35.	i පටිසම්භිද්දමග්ගපාළි	1971	562	20.00	18.00
	ii „	1972	274	20.00	18.00
36.	අපද්‍යනපාළි 1	1961	700	17.50	14.00
37.	„ 2	1977	443	—	50.00
38.	බුද්ධචංසපාළි } වරියාපිටකපාළි }	1977	400	නැත	30.00
39.	නෙක්ඛ්ප්පකරණ	1982	340	නැත	40.00
40.	පෙට්කොපදෙස	අමුද්‍රිත	—	—	—
41.	ධම්මසංඛගණිප්පකරණ	1973	579	—	50.00
42.	විභංගප්පකරණ 1	1975	408	—	50.00
43.	„ 2	1975	342	—	50.00
44.	කථාවත්ථුප්පකරණ 1	1967	622	විකිණි	විකිණි
45.	„ 2	1968	588	විකිණි	විකිණි
46.	„ 3	1969	554	විකිණි	විකිණි
47.	ධාතුකථාප්පකරණ } පුග්ගලප ඥාණි }	1976	452	නැත	30.00
48.	යම්කප්පකරණ 1	අමුද්‍රිත	—	—	—
49.	„ 2	අමුද්‍රිත	—	—	—
50.	පට්ඨානප්පකරණ 1	අමුද්‍රිත	—	—	—
51.	„ 2	අමුද්‍රිත	—	—	—
52.	„ 3	අමුද්‍රිත	—	—	—

විකිණි = විකිණි අවසානයයි.

නැත = රෙදි බැම්මේ පොත් හද නැත.

ත්‍රිපිටක පොත් මුද්‍රණයට හවුල් වීමට සාධාරණමය අවසාංචක්

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව මුද්‍රණය කොට ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ මහා පින්කමට සහභාගි වීමට පරිත්‍යාගශීලී පින්වතුන්ට අගනා අවසාංචක් ලබා දීමට සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය තීරණය කර තිබේ. මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය සඳහා වියදම් දැරීමට කැමැති පරිත්‍යාගශීලී පින්වතුන්ට තථාගත සමාගම් සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රී මුළු දෙශනාව මුද්‍රණය කරවීමේ අති උතුම් පින්කමට සහභාගි වීමට ලැබීමට අමතරව පහත දැක්වෙන ප්‍රයෝජන ද අත් වේ.

i. මුද්‍රණ වියදම් සඳහා මුදල් පරිත්‍යාග කරන පින්වතුන්ගේ නම් එම මුදල් වැය කොට මුද්‍රණය කරනු ලබන පොත්වල ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

ii. මේ සඳහා පරිත්‍යාග කරන මුදල් සියලු බදු වලින් සම්පූර්ණයෙන්ම නිදහස් වේ.

ඒ සඳහා කළ යුතු වන්නේ මෙම මුදල් භාරගෙන මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල මගින් නිකුත් කරනු ලබන කුවිතාන්සිය ආදියම් බදු දෙපාර්තමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීම පමණකි.

iii. මුද්‍රණ වියදම් පරිත්‍යාග කරන පින්වතුන්ට තමන්ගේ වියදමින් මුද්‍රණය කරන පොතින් පිටපත් 500 ක් තම නැදෑ හිතවතුන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා පිරිනමනු ලැබේ.

iv. මෙසේ පරිත්‍යාග කරන මුදලින් මුද්‍රණය කරනු ලබන පොත් ඉතා අඩු මුදලකට මිළ නියම කරනු ලබන බැවින් පොත් මිළදී ගන්නා සෑම කෙනෙකුට ම පරිත්‍යාගය නිසා සහන මිළකට පොත් ලබා ගැනීමට පිළිවන් වේ.

v. මෙම පොත් විකුණා ලැබෙන මුදල් නැවතත් ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය සඳහා ම යොදවනු ලබන බැවින් පරිත්‍යාගයේ අගය ද ඉන් ලැබෙන පින් ද තවත් වැඩි වේ.

02. සාමාන්‍යයෙන් ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථයක් ක්‍රමයෙන් 4 ප්‍රමාණයේ පිටු 600කින් පමණ සමන්විත වේ. එක් පොතක් මුද්‍රණය සඳහා දළ වශයෙන් රුපියල් ලක්ෂ 2½ ක් පමණ අවශ්‍ය ය. එම මුදල පොතේ පිටු ගණන අනුව පොතින් පොතට මඳ වශයෙන් වෙනස් වේ.

03. සුළු වශයෙන් කරන පරිත්‍යාග පවා මේ සඳහා ඉතා සතුටින් භාරගනු ලැබේ. රු. 1000/- හා රු. 500/- බැගින් වූ පරිත්‍යාග දැනටම ලැබී තිබේ.

04. මේ සත් කෘත්‍යයට කරන සියලු පරිත්‍යාග පහත සඳහන් ලිපිනයට එවන ලෙස ඉල්ලමි. වැක්පත් මුදල් ඇණවුම් ආදිය මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල නමට ලියා එවීම මැනවි.

ලේකම්,
සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශය,
212 බෞද්ධාලෝක මාවත, කොළඹ 7.